

ΕΒΛ ΘΕΤΕ

ΤΑΧΕΤ ΣΤΗΝ ΟΥ ΔΑΝ ΔΟΝ

026000093960

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

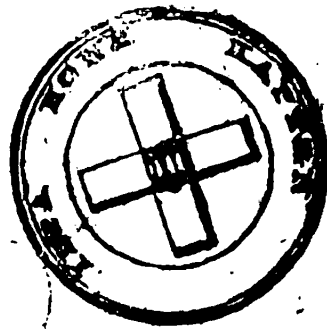
ΛΑΤΙΝΙΚΗ.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν φιλοπο-
νηθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα

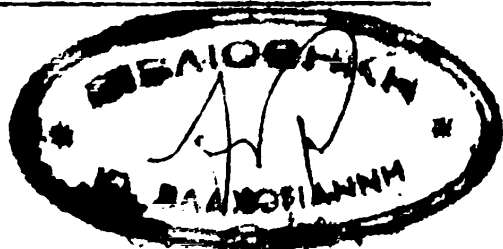
ὑπὸ

Α. Π. Ι.

Πελαγίδα,

Χωρὶς τὴν εἶδῃσιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης
ἢ πλανᾶται, ἢ σκοπὸν ἔχει γὰρ πλανᾶ, ὅ-
στις φαντάζεται, ὅτι εἶναι δυνατόν ν' ἀποκτή-
σῃ τῆς Ἑλληνικῆς ἐντελεστοτάτην εἶδῃσιν *).

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ.

Δαπάνη τοῦ Συγγραφέως, ἐκ τῆς τυπογραφίας

Ἀντωνίου Ἀυκούλου.

ΑΩΛΔ.

*) Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ὅτι εἶναι μία τῶν διαλέκτων τῆς Ἑλληνικῆς, εἶναι ἀποδεδειγμένον εἰς τοὺς ὅσοι γνωρίζουσι καὶ τὰς δύο μῆτ' ἐκείνην χωρὶς τὴν Ἑλληνικὴν, μῆτε ταύτην χωρὶς ἐκείνην εἶναι δυνατόν νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. Ἐξω τούτου, ἡ Κριτικὴ, καθὼς ὅλαι αἱ ἐπιστῆμαι, ἔλαβε τὴν αὐξησιν αὐτῆς ἀπὸ πολλῶν χρόνων, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων κόπους· καὶ ἡ πρόοδος τῆς ἔγινε βαθμηδὸν ἀπὸ γνῶσιν εἰς γνῶσιν. Ὅλοι οὗτοι οἱ κόποι εἶναι γραμμένοι εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν. Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν χωρὶς τὴν εἰδήσιν αὐτῆς νὰ γνωρίζῃ τις ἐντελῶς τὴν Ἑλληνικὴν; ὅχι τι πλέον δυνατόν ἀφ' ὅ,τι ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐξεύρῃ ἐντελῶς τὴν ναυπηγικὴν, παραδείγματος χάριν, ὅστις καταγίνεται εἰς τὸ νὰ σκάπητῃ μονόξυλα, καθὼς ἔκαμναν οἱ πρό πολλῶν ἑκατονταστηρίδων πρόγονοὶ του, χωρὶς νὰ ὑποπτεύηται καὶ, ὅτι εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην κτίζουσι καράβια μεγαλύτερα σχεδὸν ἀπὸ τὴν κώμην, ὅπου κατοικεῖ. Ὅστις ἀμφιβάλλει περὶ τούτου, ἀς παραβάλῃ τὰς ἐκδόσεις τῶν μεγάλων κριτικῶν τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν τοῦ Πατούσα, τὰς γραμματικὰς τῶν μὲ τὰς γραμματικὰς τῆς Ἑλλάδος, τὸν Θησαυρὸν τοῦ Στεφάνου μὲ τὸν Θησαυρὸν τοῦ Βλάχου, ἢ μὲ τὸ τετράγλωσσον λεξικὸν τῆς Βενετίας. Εἶναι συγχωρημένον εἰς τοὺς ἀμαθεῖς νὰ κοιμίζωσι τὸ γένος μὲ τὰ ΚΑΛΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ, καὶ νὰ τοῦ δεσμεύωσι τοὺς πόδας, ὅπότεν ἔρχισε νὰ τοὺς κινή εἰς τὴν ἀπέκτησιν τῶν καλῶν, μακαρίζοντες αὐτὰ διὰ καλὰ ἔργα ὅποια δὲν ἀπέκτησεν ἀκόμη· ἀλλ' οὐδεμιᾶς συγχωρήσεως ἀξίος εἶναι, ὅστις ἀπὸ τοὺς λογίους ἀνδρας τοῦ γένους δὲν φωνάζει εἰς τοὺς ἀδελφούς του καθημέραν ὅ,τι ἔλεγεν ὁ Προφήτης εἰς τοὺς Ἰουδαίους, „Οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, πλανῶσιν ὑμᾶς καὶ τὴν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταρασσουσιν.“

Ἡ ἀπογραφή εἰς τοὺς αὐτοσχεδίους στοχασμοὺς περὶ Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης, εἰς τὴν ἑκδόσιν Ἰσοκράτους σελ. μδ'.

ΤΗΙ .
ΕΛΛΗΝΙΚΗΙ . ΝΕΟΛΑΙΑΙ .
ΤΑΙΣ . ΧΡΗΣΤΑΙΣ . ΕΛΠΙΣΙ :
ΠΑΝΤΟΣ . ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟΥ . ΚΟΣΜΟΥ .
ΑΝΕΘΗΚΕΝ . Ο . ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ .
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ . ΠΑΛΛΑΤΙΔΗΣ .
ΙΑΤΡΟΣ . Κ . Τ . Λ .

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Ἡ παρούσα Γραμματικὴ ἐγρᾶφη διὰ Ἑλληνας, ἐφω-
διασμένους ὅπως οὖν μὲ γραμματικὴν καὶ παιδείαν Ἑλ-
ληνικὴν. Διὰ τοῦτο ὀρισμοὶ πραγμάτων καὶ διαγρα-
φαὶ αὐτῶν, πολλοὶ γραμματικοὶ κανόνες καὶ ἄλλα ἀλ-
λαχόθεν γνωστὰ, παρελείφθησαν ἐντεῦθεν διὰ τὸ σύν-
τομον τῆς βίβλου, καὶ τὴν σπουδὴν πρὸς ἄλλα ἔτι
χρησιμώτερα καὶ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἀναγκαιότερα.
Ἐξ ἐναντίας δὲ εἰς πράγματα προσιδιάζοντα εἰς τὴν
Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ ἀγνωστα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν,
ἢ ἀνεξήγητα καὶ παρημελημένα ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε
γραμματικῶν, ἐνδιατρίβομεν μακρότερον χρόνον καὶ
τὰ ἐρμηνεύομεν ἐκτενέστερον, σαφηνίζοντες αὐτὰ καὶ
διὰ πλειοτέρων παραδειγμάτων. Πανταχοῦ ὅμως συν-
τομία καὶ, ὅσον τὸ δυνατόν, ἀκρίβεια διευνοῦσι τὸν
λόγον ἡμῶν. Τοῦτο αὐτὸ θέλει περιορίσειν εἰς ὀλίγα
τινὰ μέρη τοῦ βιβλίου τὴν χρῆσιν τὴν κοινὴν χωρὶς
ὁδηγόν, καὶ θέλει συστῆλιν ἴσως τὴν προθυμίαν αὐ-
τοδιδασκιομένων ἀρχαρίων. Ἀλλὰ τοῦτο συστέλλει καὶ
τὴν δοξοσοφίαν τῶν νέων, ἀναχαιτίζει τὰ προαλέστερα
σκιρτήματά των, καὶ τοὺς κάμνει τὰ μάθωσιν ἐν καιρῷ,
ὅτι εἰς πᾶν εἶδος παιδείσεως χρειᾶν ἔχομεν ὁδηγοῦ ἐμ-
πειροτέρου καὶ σοφωτέρου, παρ' ἡμῶν αὐτοῦς. Καὶ
ὁδὲν πειράζει καθόλου κάλλιον τὰ δυσκολυνθῶμεν εἰς
τινα πράγματα καὶ τὰ ζητήσωμεν διευνητὴν καὶ διδά-

σκαλον· εἰς τὰς ἀπορίας μας, παρὰ αὐτοδίδακτοι καὶ ἡμιδίδακτοι γὰ γίνωμεν δοκησίσοφοι, καὶ κατ' ὑπόνοιαν μόνον πανεπιστήμονες, καθὼς τὸ πλεῖστον συμβαίνει εἰς τοὺς οἰκουροὺς αὐτομαθεῖς φιλοσόφους.

Ἐσπουδάσαμεν γὰ εὐκρινίσωμεν ὅλους τοὺς κανόνας καὶ αὐτὰς τὰς ἐκ τῶν κανόνων ἐξαιρέσεις καὶ ἀνωμαλίας μὲ παραδείγματα εὐληπτα καὶ σύντομα, ὅσον τὸ δυνατόν, ποῦ μὲν πλείοτερα, ποῦ δὲ ὀλιγώτερα κατὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐξηγουμένου καὶ σαφηνιζομένου δι' αὐτῶν κανόνος. Αὐτῶν δὲ τῶν παραδειγμάτων εἰς τοὺς κανόνας ἡ συλλογὴ δὲν ἔγεινε χωρὶς ἐκλογὴν καὶ σιοπόντινα. Ἐζητήθησαν δηλονότι καὶ εὗρέθησαν ἱκανὰ τοιαῦτα παραδείγματα, ὅποια ὄχι μόνον πρὸς ἐξάσκησιν καὶ στερέωσιν τοῦ μνημονικοῦ συμβάλλουσιν, ἀλλὰ τρέφουσι προσέτι τὴν τρυφεράν καρδίαν μὲ ἠδύσματα τῆς ἠθικῆς, καὶ ἀνδρίζουσι κατ' ὀλίγον τὸν νεαρὸν νοῦν μὲ γνώσεις ἐπωφελεῖς καὶ, ὅσον δυνατόν, ὀρθάς. Ἐφυλάχθη καὶ ἡ τάξις ἐκείνη εἰς τὴν συνέχθησιν τῶν παραδειγμάτων, ἥτις εἶναι πολὺ ἀναγκαία εἰς τοὺς σπουδάζοντα διὰ τὸ εὐληπτον καὶ τὴν σαφήνειαν τοῦ λεκτικοῦ. Τοῦτέστι καθὼς εἰς τὰ πράγματα βαθμηδὸν προβαίνομεν ἐκ τῶν εὐκολωτέρων εἰς τὰ δυσκολώτερα, οὕτω καὶ εἰς τὰ παραδείγματα, καθόσον τοῦτο συμβιβάζεται μὲ τὰς περιστάσεις, ἀποφεύγομεν πᾶσαν σύμπτωσιν λέξεων καὶ φράσεων, τὰ ὅποια δὲν ἐξηγήθησαν προηγουμένως, ἢ μέλλει γὰ ἐκτεθῶσιν ἀκολούθως. Τὰ ὀλίγα παραδείγματα, ὅσα προκύπτουσιν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Συντακτικοῦ, καὶ εἰς ὅσα δὲν εὐρίσκεται προτυπογεγραμμένον ὀνομάτινος συγγραφέως, εἶναι κατασκευῆ ἡμετέρα, ἢ ξένα καὶ ἀδέσποτα. Προτιμήθησαν ταῦτα καὶ μὴ κλασσικά, ὡς σιοπιμώτερα κατ' ἀρχὰς καὶ εὐκολα καὶ ἀνάλογα πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν πρωτοπειρῶν τῆς παρούσης γλώσσης, πάρεξ ἕτερα δύσκολα καὶ στρυφνὰ τῶν ἐνδόξων Συγγραφέων. Ἐφε-

ξῆς δὲ, ἐνῶ προϋποτίθενται οἱ ἀρχάριοι δυνατώτεροι εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, προσλαμβάνονται παραδείγματα πρὸς εὐκρινισμόν τῶν κανόνων μόνον ἀπὸ τοὺς ἀρίστους Συγγραφεῖς, καὶ ταῦτα τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὸν Κικέρωνα. Οὗτος εἶναι ὁ Κορυφαῖος τῶν Ῥωμαϊκῶν συγγραφέων πάσης ὕλης τοῦ πεζοῦ λόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα τῶν συγγραφῶν του εἶναι καλὴ ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς πάσης Λατινικῆς γραμματικῆς. Ἐνῶ ὅμως ὁ Κικέρων ἐνταῦθα προτιμᾶται πρὸ πάντων, δὲν παραμελοῦνται παντελῶς καὶ ἄλλοι τοῦ Κλασσικοῦ ὀνόματος ἀξιοί· ὡς ὁ Λίβιος *), Σαλλούστιος, Καῖσαρ, Νέπωσ, Βάρρων ἐκ τῶν Ἱστοριογράφων· Πλαῦτος, Τερέντιος, Βιργίλιος, Ὀράτιος, Ὀβίδιος, Κάτουλλος καὶ ἄλλοι ὀλίγοι τιεὲς ἐκ τῶν Ποιητῶν. Ἄλλὰ καὶ οἱ ἐγκριτοὶ τοῦ παρακμάσαντος αἰῶνος τῶν Ῥωμαϊκῶν Γραμμάτων, ὡς ὁ Κούρτιος, Ἰουστίνος, Πλίνιος, Φλῶρος, Σουητόνιος, Τάκιτος, Κυϊντιλιανός, Εὐτρόχιος οἱ Ἱστοριογράφοι· ὁ Φιλόσοφος Σένεκας, ὁ Ἴατρος Κηλσός, καὶ οἱ Ποιηταὶ Ἰουβενάλις, Μαρτιάλις καίτινες ἐτι ὀλίγοι, δὲν ἐλησμονήθησαν ἐν τῇ συντάξει τῆς παρούσης Γραμματικῆς. Εἰς τινὰς κανόνας προσετέθησαν παραδείγματα πλεῖοτερα, ἀφ' ὅ,τι ἦτο χρεῖα πρὸς ἐνδειξιν καὶ βεβαίωσιν τῶν διδασκομένων. Τοῦτο δ' ἐγένεεν ἐπὶ σκοπῶν γὰρ ὠφεληθῶσιν οἱ μαθητάνοντες, μεταχειριζόμενοι πρὸς τὸ παρὸν τὰ ἐντεῦθεν περιττὰ παραδείγματα ὡς συλλογὴν Χρηστομαθείας, προσηρμοσμένης εἰς τὴν γραμματικὴν. Εἰς ὀλί-

*) Πολλὰ τῶν Λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων ἐξελληνισθέντα γράφονται διττῶς. Οὕτω π. χ. Valgo γράφεται παρ' ἡμῖν Οὐάργῶν καὶ Βάρρων· Virgilius, Οὐίργιλιος καὶ Βιργίλιος· Valerius, Οὐαλέριος καὶ Βαλέριος· Volusci, Οὐλοῦσχοι καὶ Βολοῦσχοι· Livius, Λιούσιος καὶ Λίβιος· Nerva, Νεροῦας καὶ Νέρβας· Octavius, Ὀκταούσιος καὶ Ὀκτάβιος. Τὴν διπλὴν ταύτην γραφὴν μεταχειρίζεται συνεχῶς ὁ Πλούταρχος. Ἡμεῖς ἐνταῦθα καὶ ἀκολουθῶς ἀπανταχοῦ τῆς Γραμματικῆς ταύτης παραδεχόμεθα, κάλλιον τὴν δευτέραν τῶν μεταγενεστέρων, ὡς πλητιεστέραν καὶ κατὰ τὸ προφορικὴν αὐτῆς εἰς τὴν πρωτότυπον Λατινικὴν γραφὴν.

γα τινὰ μέρη, μάλιστα κατ' ἀρχάς καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἐφάνη τὸ νόημα τοῦ λόγου δύσληπτον καὶ στρυφνὸν διὰ τοὺς ἀρχαίους, προσυψημειώθη ἢ κατ' ἐννοίαν, ἐνίοτε χρείας τυχούσης καὶ ἢ κατὰ λέξιν τῶν παραδειγμάτων μετάφρασις εἰς τὸ ἡμέτερον ἰδίωμα τῆς γλώσσης. Ἑρμηνεύθησαν προσέτι κατὰ περικοπὴν καὶ φράσεις καὶ ἰδιωτισμοίτινες τῆς Λατινικῆς γλώσσης, τὰ δυσκολώτερα δηλονότι καὶ σκοτεινὰ κατὰ τὸ φαινόμενον διὰ τοὺς ἀγυμνάστους εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν λόγον Ἑλλήνας. Ταῦτα πᾶντα καὶ τὰ λοιπὰ χρεωστῆι μόλον τοῦτο πάλιν καὶ πάλιν ὁ διδάσκαλος γὰ ἐξηγήσῃ, γὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ γ' ἀποσκαριφίσῃ ἐντελέστερον κατὰ κανόνας τῆς Φιλολογίας καὶ μ' ἐμπειρίαν ἰδίως τῆς Λατινικῆς γλώσσης, καθὼς πάντοτε τὸ ἀπαιτῆι ἢ σπουδὴ καὶ μάθησις ἀπεθαμένων γλωσσῶν. Οἱ δὲ ὀπωσοῦν προκόψαντες καὶ προχωρήσαντες ἤδη εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Λατίου μαθηταί, δύνανται τοῦτο αὐτοὶ οἱ ἴδιοι γὰ πράξωσι, βοηθούμενοι ἀπὸ λεξικά ἐντελέστερα τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ὅποια χαίρουσι τὴν σήμερον ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, πλὴν ἡμῶν. Ταῦτα ὡς ἐκ προοιμίων συνοπτικῶς καὶ καθόλου περὶ τῆς παρούσης Γραμματικῆς. Ἀνάγκη τώρα γὰ προσυποσυνάψωμεν τινὰ καὶ λεπτομερέστερον ἐν εἶδει περὶ τοῦ ποιήματος· γὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν οἰκονομίαν του· γὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ἐν μέρει, καὶ γὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην λόγον περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ βίβλῳ ἔργων ἡμῶν.

Ἐπιγράφεται τὸ βιβλίον τοῦτο Γραμματικὴ Λατινικὴ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν, φιλοπονηθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Α. Π. Ι.

Λέγομεν ἐν πρώτοις διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν· ἐπειδὴ ἐνῶ εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ποιήματος ἀνηλίττοντο διάφοροι Γερμανικο-Λατινικαὶ γραμματικαὶ, εἶχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅλως δι' ὅλου τὴν προκοπὴν καὶ τὸ ὄφελος τῶν ὁμογενῶν Νέων. Τούτου

χάριν πολλοὶ κανόνες τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ἐκτεθει-
 μένοι εἰς τὰς ξένας γραμματικὰς διὰ τοὺς ξένους κατ'
 ἀνάγκην διεξοδικῶς, περελείφθησαν ἐκ τῆς παρούσης,
 ἢ ἀκροθιγῶς μόνον ἐμνημονεύθησαν, ὡς γνωστοὶ καὶ
 τετριμμένοι παρ' Ἑλλήσιν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης.
 Ἄλλοι δὲ, ὅσοι ἐνεκρίθησαν ἐκ τούτου τῆς περιερ-
 γείας ἡμῶν ἀξιώτεροι, ὡς ἰδιάζοντες τῇ Λατινικῇ, ἢ
 νεοφανεῖς εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὠρίσθησαν ἀκριβέστερον,
 καὶ ἀνεπτύχθησαν ὅσον ἔπρεπε διεξοδικῶς. Τὸ ὄνομα
 τοῦ φιλοποιήσαντος τὴν Γραμματικὴν ταύτην δὲν ἐκτί-
 θεται ὀλόγραφον· διότι αὐτὸς οὔτε ἰκανὸς Γραμματικὸς
 εἶναι, οὔτε Γλωσσεπιστῆμων καὶ πολὺ ὀλιγώτερον Φι-
 λολόγος, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ τιμὴ δικαίως ἀνήκει γὰ κα-
 ταγίνονται εἰς συγγραφεὰς κυρίως τούτου τοῦ εἴδους.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν Γραμματικῶν Ἡρώων μας δὲν
 κατεδέχθη μέχρι τῆς ὥρας γὰ κινήσῃ τὸν κάλαμόν του
 καὶ γὰ καταστρώσῃ καὶ μικρὰν ὁδηγίαν Λατινικῆς Γραμ-
 ματικῆς, τῆς ὁποίας τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην εἰς τὴν
 προκοπὴν τοῦ ἔθους, πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων ξένων
 γλωσσῶν, ὅλοι οἱ συνετώτεροι διδάσκαλοί μας, ἀπὸ
 τὸν φιλοσοφικὸν καὶ ἐνάρητον Εὐγένιον, ἕως εἰς τὸν ἀ-
 οἶδιμον Κοραῆν, εἰς τὰ συγγράμματά των σποράδην ἀπέ-
 δεξαν καὶ τραυῶς ἐκήρυξαν· διὰ τοῦτο ὁ φιλοποιήσας
 τὸ παρὸν γραμματικὸν συνταγμάτιον, καὶ ἂν ἦται ἄν-
 θρωπος πάντη ἄλλης κλήσεως, καὶ ἀφιερωμένος εἰς ἔρ-
 γα τοῦ ὁποίου ἀπὸ τὴν Πρόνοιαν ἐκληρώθη ἐπαγγέλμα-
 τός του, δὲν ἐδυνήθη ὅμως πλέον γὰ ὑποφέρει, βλέ-
 πων τὸ ἔθνος του γὰ στερῆται καὶ αὐτῶν τῶν ἐλαχί-
 στων, τῶν συτελούντων τὴν πρώτην ἀνατροφὴν καὶ
 ἐκπαίδευσιν τοῦ πολιτισμένου τῆν σήμερον ἀνθρώπου.
 Τοῦτο αὐτὸ ἐστάθη αἰτία γὰ ἐπιθεωρηθῆ καὶ γ' ἀνα-
 σκευασθῆ ἐκ νέου, καὶ γὰ ἐκδοθῆ εἰς φῶς ἡ παροῦσα
 Γραμματικὴ, ἥτις πάλαι ποτὲ πρὸς ἰδίαν μόνον γύμνα-
 σιν καὶ μελέτην τῆς γλώσσης κατὰ διαφόρους περικοπὰς
 συνετάχθη. Καὶ βέβαια θέλει εἶσθαι καλὴ γὰ διδά-

ξη πρὸς τὸ παρὸν τοὺς πειναλέους καὶ διψῶντας ἀνθρωπισμὸν καὶ παιδείαν, φίλους ἡμῶν νέους Ἑλληνας, τὰ πρῶτα μαθήματα, καὶ νὰ τοὺς εἰσάξη εἰς τὰ ἐγκύκλια παιδεύματα τῶν εὐγενῶν ἀδελφῶν μας Εὐρωπαϊῶν, ἕως οὗ νὰ εὐκαιρήσωσιν ἀπὸ τὰ δεινὰ ἔργα καὶ τὰς ὑψηλὰς συζητήσεις των οἱ καλοὶ κάγαθοὶ ἄνδρες, οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν Φιλολόγοι, διὰ νὰ συντάξωσιν ἄλλην καλτέραν καὶ ἐντελεστέραν ταύτης. Καὶ λοιπὸν ἡ παρούσα βίβλος δὲν ἔχη νὰ καυχηθῇ οὔτε διὰ τὴν τελειότητά της, οὔτε διὰ κάθεν ἄλλο προτέρημα ἀρίστης συγγραφῆς· σεμνύεται ὅμως, καὶ μὲ λόγον ἴσως δίκαιον, τοῦλάχιστον κατὰ τοῦτο, ὅτι αὐτὴ πρώτη ἀναπληροῖ τὴν παντελῆ ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν Γραμματικῆς Λατινικῆς εἰς τὴν γλῶσσάν μας.

Πρώτην φροντίδα εἰς τὴν ἐξεργασίαν τοῦ ποιήματος εἶχομεν, νὰ τὸ περιβάλωμεν, ὅσον ἐνδεχόμενον εἰς Γραμματικὴν, μὲ σύστημα ἐπίτομον καὶ συνοπτικόν, καὶ νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ ὀργανικὴν τινα συνέχειαν καὶ συναρμογὴν τῶν μερῶν. Δηλαδή νὰ κάμωμεν τὰς διαιρέσεις καὶ διαχωρίσεις τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων πραγμάτων, ὅσον ἐδυνάμεθα, κατ' ἀκρίβειαν λογικὴν. Διηρέσαμεν αὐτὸ εἰς τρία Μέρη διάφορα ἀπ' ἀλλήλων, κατὰ τὴν ὁποίαν πραγματεύονται ὕλην, ἀναγκαίαν εἰς πᾶσαν τελειότεραν γραμματικὴν νὰ εἰδῆσθαι καὶ νὰ ἐρμηνεύσθαι ἀξιοχρέως. Εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν μερῶν τούτων προστέθησαν ἐπίμυστρα τινα, ὡς κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὕλην ἐφάνη ἕκαστον πλέον ἢ ὀλιγώτερον ἀρμόζον εἰς τοῦτο ἢ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Τὸ α'. μέρος τῆς παρουσίας Γραμματικῆς διηρέθη εἰς Τμήματα δύο.

Τούτων τὸ α'. διαλαμβάνει περὶ Ὁρθοεπειας. Τουτέστι θεωρεῖ καὶ διακρίνει τὸ Λατινικὸν Ἀλφάβητον, διδάσκει ἐν πρώτοις σὺν τούτῳ καὶ τὴν προφορὰν τῆς τῶν Ῥωμαίων φωνῆς κατὰ τὸν φιλολογικῶς ὀρθώτερον τρόπον τῶν νῦν Γερμανῶν. Ἐπταῦ-

θα ανάγονται καὶ ἐξηγοῦνται τὰ τῆς ἐν τῇ γραφῇ καὶ ἀναγνώσει Διαστολῆς, τὰ ἄλλως Στίξεως σημεῖα λεγόμενα. Ἄν ἡ Λατινικὴ γλῶσσα διέκρινε μὲ τὴν ὁποῖαν ἀκρίβειαν διακρίνει ἡ Ἑλληνικὴ τοὺς τονισμοὺς ἀπὸ τὰ ποιητικὰ μέτρα τῶν λέξεων εἰς τὴν προφορὰν, ἤγουν τὴν Προσωδίαν τοῦ πεζοῦ ἀπὸ ἐκείνην τοῦ ἐμμέτρου λόγου *)· εὐλόγως καὶ καταλλίλως ἔπρεπε γὰρ ὑπαχθῆ καὶ ἡ διδασκαλία τούτων εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ὀρθοεπειάς **). Ἄλλ' ἐπειδὴ πᾶσα λέξις πάσης γλώσσης προφερομένη, ἐξ ἀνάγκης φυσικῆς δέχεται τόνωσιν ὁποιαδήποτε· εἶναι ἄρα λόγου ἄξιον γὰ ἐκτίθενται εἰς τὴν Γραμματικὴν, καὶ μάλιστα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς, κανόνες περὶ τονισμοῦ τῶν λέξεων τῆς προκειμένης γλώσσης, διὰ γὰρ μὴν ἀποβαίνωσιν οἱ ἀρχαριοὶ δυσκατάληπτοι καὶ γελοιώδεις παρατονισταί, ἀκολουθοῦντες εἰς τὴν προφορὰν αὐτόματοι τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς τονισμοὺς τῆς εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνετράφησαν διαλέκτου, δι' ἔλλειψιν τῆς ἐνταῦθα ἀπαιτουμένης ἀναγκαιῆς ὁδηγίας. Ὄθεν τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀναγκαιῶς καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν γραμματικὴν. Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν εὕρομεν παρομοίους κανόνας πούποτε εἰς τὰς γνωστάς ἡμῖν Λατινικὰς γραμματικάς. Συνιδόντες δὲ τὸ ἀξιόλογον τοῦ πράγματος, καὶ αἰσθανόμενοι τὴν κατεπεύγουσαν ἀνάγκην παρομοίων κανόνων διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους, ἠγακάσθημεν δι' ἀκριβοῦς παρατηρήσεως καὶ λογικῆς ἀφαιρέσεως, γὰρ στήσωμεν ἐκ τῶν καθεστῶτων τῆς γλώσσης πέντε γενικοὺς κανόνας ἐν εἴδει σημειώσεων περὶ τῆς τονώσεως τῶν λέξεων τοῦ Λατινικοῦ λόγου. Οὕ-

*) Περὶ τούτου πλεῖοτερα εἰς τὸ θαυμαστὸν βιβλίον περὶ γενεῆς προφορῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, συνταχθέν ὑπὸ Κ. Οἰκονόμου κτλ. Ἐν Πετροπόλει αὐλ. σελ. 609. §. γ'.

***) Δὲν δυνάμεθα γὰρ κατανοήσωμεν, διὰ τί τὸσον συγκεχυμένως οἱ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων Γραμματικογράφων τοὺς Τόνους καὶ τὰ Πνεύματα τῶρα μὲν εἰς τὸ ἐτυμολογικόν, τῶρα δὲ εἰς τὸ συντακτικόν μέρος τῆς Γραμματικῆς ἀνάγουσιν (ἴδε Γραμματ. διὰ σχολεῖα ὑπὸ Κ. Μ. Κοῦμα αὐλγ. σελ. 175 καὶ 422. §§. 174, 175, 505.)

τοι εἶναι καλοὶ γὰρ ὀδηγήσωσι πρὸς τὸ παρὸν τοὺς μαθητιῶντας εἰς τὴν νῦν ἐκ τοῦ ἰσχυροτέρου ἐπικρατοῦσαν τόνωσιν καὶ προφορὰν τῆς τῶν Ῥωμαίων φωνῆς, ἕωσοῦ γὰρ μᾶς χορηγήσωσι καλτέρους καὶ τελειότερους οἱ Γλωσσεπιστήμονες καὶ Φιλολόγοι.

Τὸ β. τμήμα ἐμπεριλαμβάνει τὸ Ἑτυμολογικὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς. Τοῦτο μᾶς διδάσκει τοὺς διαφόρους τύπους τῶν διαφόρων λέξεων, ἥτοι τῶν μερῶν τοῦ λόγου. Τουτέστιν ἐξετάζει καὶ τεχνολογεῖ τὴν ὕλην τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τὸν πρῶτον ἐπέχει τόπον τὸ Ὄνομα, τό τε οὐσιαστικὸν καὶ τὸ ἐπίθετον· καὶ ἐξετάζεται ἐνταῦθα ἐντελεῶς, καθόσον ἢ χρεῖα τῆς γλώσσης τὸ ἐπιζητεῖ, καὶ καθόσον ἐκρίθη χρήσιμον διὰ τὸν μαθητιῶντα Ἕλλητα. Εἰς τὰ εἰρημένα δύο εἶδη τῶν ὀνομάτων, ὑπαγόμενα κατὰ λόγον φυσικὸν τ' ἀριθμητικὰ ὀνόματα, ἔπονται μετ' ἐκεῖνα ἀμέσως κατὰ τάξιν. Καθὼς δὲ εἰς τὰ ἐπίθετα τὰ ἐπίθετικά, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα προσυποσυνάπτονται ἀμέσως, διὰ τὴν ἀμεσον καταγωγὴν τῶν ἀπὸ ἐκεῖνα, καὶ διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνα αὐτὰ φύσει μεγαλητέραν συγγένειαν, παρὰ τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὰ ἄλλα ἐπιρρήματα.

Μετὰ τὸ ὄνομα ἔρχεται ἡ Ἀντωνυμία καὶ διαιρεῖται, ὡς ἐκ τῆς σημασίας καὶ τοῦ τέλους αὐτῆς, εἰς πέντε μεγαλητέρας κλάσεις. Ἡ κατάταξις καὶ διάταξις αὕτη τῶν ἀντωνυμιῶν θέλει σιανδαλίσειν ἰσως τινὰς τῶν ἡμετέρων Γραμματικῶν, ὅταν φερριπεῖν ἀκούσωσιν, ὅτι ἡ ἀντωνυμία *ego* ἐγὼ, *tu* σὺ ὀνομάζεται ἐνταῦθα ἀντωνυμία Δεικτικὴ καὶ ὄχι Πρωτότυπος ἢ Προσωπικὴ, ὡς ἐκπαλαι εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἡμῶν γραμματικὰς ὀνομάσθη. Διατὶ Πρωτότυπος; — Χωρὶς ἐξαίρετόν τινα λόγον — διότι οἱ παλαιοὶ οὕτως ἐβάπτισαν αὐτὴν, καὶ ἡμεῖς συνειθίσαμεν μηχανικῶς εἰς ταύτην τὴν ὀνομασίαν, σεβόμενοι τὴν ἀρχαιότητά της μόνον, χωρὶς γὰρ ἐξετάσωμεν τὴν λογικότητα αὐ-

τῆς· ἢ διότι ἐξ αὐτῆς παράγονται καὶ ἄλλαι ἀντωνυμίας. Τοῦτο ὅμως ἐπικρατεῖ καὶ εἰς ἄλλας τινὰς ἀντωνυμίας. Πῶς καὶ αὐταὶ δὲν ὀνομάζονται πρωτότυποι; Διατὶ Προσωπική; Διότι κατ' ἐξοχὴν καὶ μόνον εἰς πρόσωπα ἀνάγεται. Καλὰ! "Ὅταν ὁ Ποιητὴς προσωποποιεῖ ἄψυχα πράγματα, ἢ ὅταν ὁ Αἰσωπος προάγει τὰ ἄλογα ζῴα του λαλοῦντα ἀνθρώπων γλώσσαν, καὶ μεταχειριζόμενα τὸ Ἐγὼ καὶ Σὺ ὡς ἄνθρωποι, εἶναι καὶ τότε κατ' ἐξοχὴν καὶ λογικῶς Προσωπική; Ἀλλὰ καὶ τὸ Αὐτός, Ἐκεῖνος, Ὅστις καὶ αἱ λοιπαὶ ἀντωνυμίας καθόσον ἀνάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς πρόσωπα, εἶναι ὁμοίως προσωπικαὶ θεωρούμεναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἄρα καὶ αὕτη ἡ ὀνομασία δὲν στηρίζεται εἰς ἀρχὴν λογικὴν καὶ βᾶσιν ἀκράδαντον. Τὸ δὲ Δεικτικὴ ἀρμόζει κατὰ πᾶντα λόγον εἰς τὴν Ἐγὼ καὶ Σὺ ἀντωνυμίαν. Διότι, ὅταν λέγομεν „σὺ ἀπατάσαι πιστεύων τοὺς παλαιοὺς ἡμῶν „Γραμματικούς, ὅτι ἡ ἀντωνυμία αὕτη εἶναι προσωπική, „καὶ ὄχι ἐγὼ — δεικνύομεν διὰ τοῦ Σὺ φανερά, ὡσάν μὲ τὸν δάκτυλον ἐσὲ τὸ ἀπατώμενον, καὶ διὰ τοῦ Ἐγὼ ἐμὲ τὸ μὴ ἀπατώμενον πρόσωπον." Ὄθεν ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ Ἐγὼ καὶ Σὺ εἶναι ἐξ ἴσου δεικτικὴ, καθὼς τοῦ Οὗτος καὶ Ἐκεῖνος. Διατὶ λοιπὸν νὰ μὴν ὀνομάζεται ἡ ἀντωνυμία αὕτη Δεικτικὴ, ἀλλ' ἄλλως, δὲν ἐξεύρω, πως; Αἱ λοιπαὶ τέσσαρες τῶν ἀντωνυμιῶν τάξεις διετήρησαν καὶ ἐνταῦθα τὸ παλαιὸν τῶν ὀνομα ὡς ὀρθόν. Αἱ δὲ σύνθετοι ἀντωνυμίας ἐκτίθενται χωρὶς τὴν ἐκ τῆς σημασίας τῶν ἰδιαιτέραν προσομομασίαν· διότι κατὰ πρώτην ὄψιν φαίνονται, ὅτι αἱ πλεῖσταί τούτων εἶναι ἀόριστοι, ἄλλαι δεικτικαὶ καὶ ὀλίγαι τιεὲς κτητικαί.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἀντωνυμίας ἔπεται καὶ εἰς ταύτην τὴν γραμματικὴν ἀμέσως ἡ θεωρία καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ Ῥήματος.

Εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ῥήματος προκύπτει πρώτη ἡ Διάθεσις, ἤτοι ἡ Σημασία αὐτοῦ. Ἀναπτύσσοντες τὰς Διαθέσεις τῶν ῤημάτων ἀκολουθοῦμεν εἰς τὴν διαίρεσιν καὶ τὰς ὑποδιαίρεσεις αὐτῶν ἴδιον τρόπον, εἰλημμένον ἐκ τῆς διαφοροῦ οὐσίας καὶ σημασίας τῶν διαφορῶν ῤημάτων. Τοιαύτητις ἐκθεσις τῶν Διαθέσεων μᾶς ἐφάνη συνοπτικὴ καὶ εὐληπτος διὰ τοὺς ἀρχαρίους, καὶ διερμηνευτικὴ τῆς διαφοροῦ σημασίας καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ῤημάτων. Προχωροῦντες ἐφεξῆς εἰς τὴν ἐκθεσιν καὶ τὴν λοιπὴν ἐξήγησιν τοῦ μέρους τούτου τοῦ λόγου, διατηροῦμεν πανταχοῦ τὴν συνήθη μέθοδον τῆς βίβλου ταύτης. Ἐπιμελούμεθα δηλοῦν, ὅσον δυνατὸν χωρὶς ζημίαν τῆς σαφηνείας καὶ τοῦ τελείου, γὰ διατηρήσωμεν τὸ σύνητομον καὶ συνοπτικὸν εἰς τὴν ἐκ φυσικῆς συνεπειᾶς ἀλληλοδιαδοχίαν τῶν κανόνων, καὶ σπουδάζομεν ἐνταυτῷ γὰ ἐμποιήσωμεν εἰς τὰ πράγματα χαρακτῆρα ἐποπτικόν. Τοῦτο εὐκολύνει πολὺ τὴν μάθησιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐντυπώνει αὐτὰ βαθυτέρον εἰς τὴν μνήμην μας.

Οὕτως ἀχθείσης τῆς τοῦ Ῥήματος διδασκαλίας εἰς πέρας, καταπαύομεν τὸν λόγον ἡμῶν περὶ Ἐτυμολογίας τῶν κλιτῶν τοῦ λόγου μερῶν. Περὶ δὲ μετοχῆς, ἣτις δὲν εἶναι ἄλλο, πᾶρεξ ἐπίθετον μοιολατάληκτον, μὴ ἔχοντες περὶ αὐτὴν τι περίεργον γὰ σημειώσωμεν, δὲν διαλαμβάνομεν ἐνταῦθα παντελῶς, διὰ γ' ἀναλάβωμεν τὸν περὶ αὐτῆς λόγον πλατύτερον καὶ σκοπιμώτερον εἰς τὸ περὶ Συντάξεως μέρος τῆς Γραμματικῆς ταύτης. Ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἰδιάζον Οὐδέτερον ῤηματικὸν ἐπίθετον καὶ τὸ Ἰπτιον (Gerundium et Supinum) δὲν εἶναι ἄλλο, πᾶρεξ τρόποι μετοχῆς. Τὸ πρῶτον ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὰ παρ' ἡμῖν ῤηματικὰ ἐπίθετα οὐδέτερου γένους. Ὅθεν κατ' ὅλην ταύτην τὴν γραμματικὴν ὠνομάσαμεν αὐτὸ Οὐδέτερον Ῥηματικὸν ἐπίθετον· τὸ δὲ δεύτε-

ρον μετεφράσθη κατά λέξιν Ὑπτιον. Τὴν χρῆσιν, καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν γνωρίζομεν καὶ καταλαμβάνομεν κάλλιον ἐκ τῆς Συντάξεως. Διὰ τοῦτο, παρεκτός τοῦ τύπου καὶ τοῦ σχηματισμοῦ των, εἰς τὸ Ἑτυμολογικὸν οὐδεμίαν ἄλλην ποιούμεν αὐτῶν μείαν.

Ἐκ τῶν ἀκλίτων τοῦ λόγου μερῶν τὸν πρῶτον ἐπέχει τόπον καὶ εἰς ταύτην τὴν Γραμματικὴν τὸ Ἐπίρρημα.

Καὶ ἐνταῦθα ἀποφεύγομεν ὅλας τὰς περιττὰς καὶ ἀσκόπους τῶν Ἐπίρρημάτων ὀνομασίας καὶ παρωνομασίας, αἵτινες κατακλύζουσι τὰς παλαιότερας γραμματικὰς τῶν Ἑλλήνων. Παραδεχόμεθα δὲ μόνον ὀλίγας τινὰς διαιρέσεις καὶ τάξεις τῶν ἀκλίτων μορίων, ὅσαι μᾶς ἐφάνησαν σκοπιμώτεραι. Τὸ Ἐπίρρημα εἶναι μέρος λόγου ἀκλιτον, ἀλλ' ὄχι καὶ, ὡς οἱ προγενέστεροι τῶν ἡμετέρων εἶπαν, κατὰ τοῦ ῥήματος μόνον λεγόμενον ἢ ἐπιλεγόμενον· μηδ' ὡς τινες τῶν νεωτέρων Γραμματικογράφων τὸν αὐτὸν ὄρισμὸν τοῦ Ἐπίρρηματος δι' ἄλλων λέξεων ἐπατέλαβον, περιορίζοντες αὐτὸ πάλιν εἰς μόνον τὸν παντοδαπὸν προσδιορισμὸν τῶν Ῥημάτων *). Διότι τὸ Ἐπίρρημα δύναται γὰρ προσδιορίζη καὶ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, ὡς ἐκ παραδειγμάτων εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον φαίνεται.

Συγγεγεστάτη τοῦ Ἐπίρρηματος εἶναι ἡ Πρόθεσις. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἐνταῦθα τεχνολογικὴν πραγματείαν τῶν μερῶν τοῦ λόγου ἐκτίθεται ἀμέσως μετ' ἐκεῖνο. Τάττονται ὅλαι αἱ προθέσεις κατὰ σειρὰν εἰς τάξεις τρεῖς κατὰ τὰς πτώσεις, μὲ τὰς ὁποίας συντάσσονται. Ὡστε καὶ ἡ σύνταξις καὶ ἡ σημασία μιᾶς ἐκάστης προθέσεως κατὰ πρώτην ὄψιν εὐθὺς γίνεται κατὰδῆλος εἰς τὸν προσέχοντα. Διακρίνονται ὅμως πρότερον, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν, εἰς δύο γενικωτέρας τάξεις, ἠδηλαδὴ εἰς χωριστὰς καὶ ἀχωρίστους Προθέσεις:

*) Ἴδε Γραμμ. διὰ σχολεῖα ὑπὸ Κ. Μ. Κοῦμα σελ. 72. §. 55.

Μετὰ ταύτας ἀκολουθεῖ ὁ Σύνδεσμος. Καὶ τούτου ἡ διάταξις καὶ διάκρισις εἰς δύο ὑψηλότερα γένη εἶναι νεοφανῆς δι' ἡμᾶς. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐργαίεν ἐκ τῆς διαφοροῦ ἐνεργείας καὶ τῆς οὐσίας τῶν συνδέσμων.

Ὡς τέταρτον καὶ τελευταῖον τῶν ἀκλίτων τοῦ λόγου μερῶν ἐκτίθεται εἰς τὴν Γραμματικὴν ταύτην τὸ Ἐπιφώνημα καὶ ἄλλως Ἐπίφθεγμα καλούμενον *). Ἡ κατὰ Λατίνους ὀνομασία τούτου

*) Τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου εἶναι ἴσως ξένον καὶ νεοφανές διὰ τοὺς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων Γραμματικῶν. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν δὲν εἶναι παντελῶς ἀγνωστον, οὐδ' ἀλλότριον τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου· διότι τὰ μόρια ταῦτα εἶναι ἐμφαντικὰ παθημάτων ψυχικῶν. Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴν εἶχον οἱ Ἕλληνες ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐνῶ καὶ αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι ἐπαθαίνοντο, καὶ ἐπαθαίνοντο πολὺ ἰσχυρότερον, παρά πᾶν ἄλλο ἔθνος τοῦ κόσμου; Τὰ εἶχον βέβαια, ἀλλ' οἱ παλαιοὶ μας Γραμματικοὶ ἀνέμιξαν αὐτὰ μὲ τὰ Ἐπιρρήματα, καὶ τὰ παρωνόμασταν ἀλόγως ἐπιρρήματα Ἐκπλήξεως, Σχετλιασμοῦ, Θειασμοῦ καὶ ἄλλως, δὲν ἤξευρω πως, κατ' εἰδοποίησιν (α). Οἱ νεώτεροι, ὡς ὁ Κοῦμης (σελ. 73), ἠσθάνθησαν ὅπως οὐκ ἔστιν ἀτοπον, καὶ τὰ κατέταξαν εἰς τὸ τέλος τῶν Ἐπιρρήματων, ὀνομάσαντες αὐτὰ Μόρια παθῶν ἐμφαντικὰ. Δὲν ἐτόλμησαν ὅμως νὰ τὰ ἀποσπᾶσωσιν ἐκ ριζῶν ἀπὸ τὰ Ἐπιρρήματα καὶ νὰ τὰ κηρύξωσιν αὐθύπαρκα, γνωρίζοντες αὐτὰ ὡς χωριστὸν τοῦ λόγου μέρος, ἢ ὅτι δὲν εἶχον λόγους ἀποδεικτικούς τοιούτου τινός ἐγχειρήματος ἀρκετὰ ἰσχυροῦς, ἢ ὅτι ἐφοβοῦντο ἴσως, μήπως ἢ θρασύτης ἰσχυρογνωμόνων τινῶν Γραμματικῶν τοὺς ἐπιβοήθησιν ὡς καινοτόμους καὶ ἀνατροπείας τῶν καλῶς καθιστώτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἡμετέρα Γραμματικὴ, καθὼς πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, γνωρίζει τὰ Ἐπιφωνήματα ὡς μέρος τοῦ λόγου αὐθύπαρκτον καὶ οὐσιωδῶς διακεκριμένον ἀπὸ τὰ Ἐπιρρήματα· προφέρει ἀκολουθῶς τοὺς ἰδίους ἐαυτῆς λόγους, τοὺς στηρίζοντας καὶ προσεπιβεβαιοῦντας τὰ εἰρημένα μόρια εἰς τὸν οἰκεῖον αὐτῶν τόπον, χωρὶς νὰ μνημονεύσῃ παντελῶς τὰς ἀξιολόγους ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως ταύτης μαρτυρίας τῶν ἀξιολόγων ἐνὸς ἐκάστου ἐνδόξου ἔθνους Γραμματικῶν, διὰ νὰ μὴ κατακριθῇ ἀπὸ τοὺς ἀντιφερομένους, ὡς τάχα τυφλῶς καὶ δουλικῶς ὀδηγουμένη ἀπὸ τοῦ Αὐτοῦ ἔφα τῶν διδασκαλισσῶν τῆς.

Τὰ Ἐπιφωνήματα, ὡς ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ αὐτῶν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ (σελ. 142) δηλοῦται, εἶναι μόρια παθῶν ἐμφαντικὰ, καὶ ἐπομένως πλήρη ἐννοιῶν τελειοτέρων καὶ μεγαλειοτέρων, παρά πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου. Ἡ δ' ἐννοια τῶν μορίων τούτων, ὅταν διὰ τὸ τελειότερον τοῦ λόγου παραφράζεται, διὰ νὰ ἐκφραστῇ ἐντελῶς, χρειάζεται πλειοτέρας λέξεις, δηλαδή πλειότερα τοῦ λόγου μέρη. Ὅθεν τὰ Ἐπιφωνήματα αὐτὰ κατ' ἐαυτὰ θεωρούμενα, ἐμφαίνουσί τε

Interjectio, δηλαδή Παρέμβλημα ἢ Παρένθεσις δὲν μᾶς φαίνεται τόσον προσφυῆς καὶ κατάλλη-

περισσότερον παρὰ πᾶν Ἐπιρρήμα. Κοδὸτι τοῦτο λέγεται καὶ ἐπιλέγεται ἐπ' ἄλλου μέρους τοῦ λόγου, διὰ τὴν προσδιορίσιν τὸ νόημα αὐτοῦ καλῆτερον (§. 86), καὶ τιθέμενον μόνον δὲν ἐκφράζει, παρὰ φιλήν τινα ἰδέαν· ἐνῶ τὸ Ἐπιφωνήμα καὶ μόνον, καὶ ἐν συντάξει μετ' ἄλλων τοῦ λόγου μερῶν ἐμφαίνει πάθος· ὅπερ ἐστίν, ἔχει νόημα τέλειον. Ἐκ τῶν ἐλίγων τούτων γίνεται λοιπὸν καταφανές, ὅτι τὰ Ἐπιφωνήματα διαφέρουσι πολὺ ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ Ἐπιρρήματα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου μέρη. Ἄρα εὐλόγως κατατάσσονται εἰς χωριστὸν τόπον τῆς Γραμματικῆς, καὶ ἀξίζουν νὰ θεωρῶνται ὡς αὐθυπαρκτον καὶ ἴδιον τοῦ λόγου μέρος.

Ἄλλ' ἴσως τις ἀπὸ τοὺς παλαιούς, εἰς τὰ παλαιὰ γλίσχρος καὶ ἀκρίτως προσκολλημένους Γραμματικούς μας, ἤθελεν ἀντιτείνειν μόλα ταῦτα εἰς τὰς ἀναντιρρήτους ὑπὲρ τῶν Ἐπιφωνημάτων ἐγχειρήσεις μας ἀπορίας τινὰς φερεῖσθαι. „Διατί οἱ κατὰ πάντα τὰ λοιπὰ ἀγγίνοες Ἕλληνες παρεγνώρισαν τὰ Ἐπιφωνήματα, κατατάττοντες αὐτὰ εἰς πάντη ἀνοίκειον τόπον καὶ συμφύροντες μὲ τὰ Ἐπιρρήματα; Πῶς οὐδὲ καὶ οἱ λεπτολόγοι Διαλεκτικοί, καὶ οἱ μετ' ἀκριβείας γραμματικευόμενοι Στωϊκοὶ δὲν ὑποπτεύθησαν τὰ Ἐπιφωνήματα μηδαμῶς; Τί; διέφυγε καὶ τὴν καθολικὴν εὐφύϊαν τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου νοός, τοῦ Ἀριστοτέλους, λέγω, ἢ οὐσιώδης αὕτη διαφορὰ τῶν Ἐπιφωνημάτων ἀπὸ τὰ Ἐπιρρήματα;“

Αὗται αἱ ἀπορίας λύονται εὐκίλως, εἰάν ἀτενίσωμεν τὴν προσοχὴν μας εἰς τὰ καθεξῆς, ἀποβλέποντα εἰς τὴν φωνὴν καὶ γλώτταν τοῦ ἀνθρώπου καθέλου.

Ἡ ἐκφρασις τῶν παθῶν καὶ παθημάτων δι' ἐπιφωνηματικῶν φθόγγων εἶναι ἴδια ἐν πρώτοις τῶν ἀλόγων λεγομένων ζώων. Καὶ τίς οἶδεν, ἂν δὲν σύγκριται καὶ ἡ ἑτερόφθογγος καὶ ποικιλόσημος αὐτῶν γλώττα ἐκ τῶν ἀπλουστέρων στοιχείων τῆς Ἐπιφωνήσεως; Οἱ πρωταίτατοι υἱοὶ τῆς φύσεως δὲν ἐγνώριζαν εἰς τὴν γλώτταν τῶν παρὰ τὴν ἀφθονον τῶν Ἐπιφωνημάτων χρῆσιν, καὶ τὰς ὀλίγας ἀτέχνως κατ' ὀνοματοποιίαν πεπλασμένας λέξεις. Ταῦτα τὰ δύο ὑπάρχουσιν αἱ πρῶται πηγαὶ πάσης ἀνθρωπίνης φωνῆς καὶ γλώτσης. Τὸ πρῶτον ὡς ἐξ αἰτίας ἐσωτερικῆς, δηλαδή ἐκ τοῦ αὐθορμήτου καὶ τοῦ εἰς τοῦτο εὐδιαθέτου τῆς ἀνθρωπείου φύσεως· τὸ δεύτερον ὡς ἀπὸ ἐξωτερικῆς, τὰς πλαστικῆς καὶ ποιητικῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις ἐξυπνίζουσιν καὶ κινοῦσαν αἰτίαν, διὰ τῶν πρὸς τὰς αἰσθητικὰς αὐτοῦ προβολῶν παντός τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἀντικειμένου κόσμου. Ἀπὸ αὐτὰς τὰς δύο ἀενάους πηγὰς ἠντλησαν καὶ οἱ παλαιοὶ βαλανεψάγοι, καὶ οἰκήτορες τῶν κοίλων κορμῶν τῶν δένδρων Ἕλληνες, τὸ ἀριττον ὕδωρ, τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς θαλάσσης καὶ ἀθανάτου αὐτῶν γλώτσης. Ὁ φυσικὸς καὶ ἀπαίδευτος καὶ ἀτέχνευτος ἀνθρώπος ὀλίγας μόνον μεταχειρίζεται διαλεγόμενος λέξεις τετεχνευμένας, αἵτινες δὲν φέρουσι μετ' ἑαυτῶν τὰ παράσημα ἑκατέρως, ἢ καὶ ἀμφοτέρως τῶν εἰρημένων πηγῶν τῆς καταγωγῆς τῶν.

b

λος πρὸς τὴν φύσιν καὶ σημασίαν τῶν εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου ἀναγομένων μορίων. Ταῦτα τὰ ψυχι-

Ἄλλὰ καὶ ἀπ' ἐσωτερικὸν πάθος κυριεύδεις, καὶ ἀπὸ τὰς πρὸς βολὰς ἐξωτερικῶν πραγμάτων κεντρισθεῖς, καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀνακουσθῇ ἀπὸ τὸ πῆζον βᾶρος τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων του, καταφεύγει ὁρμαῖος εἰς τὴν Ἐπιφωνήσιν καὶ τὴν Ὀνοματοποιίαν, διὰ τὴν μεταδῶσθαι ἐκεῖνα διὰ τούτων περαιτέρω καὶ εἰς ἄλλους. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα παρατηροῦνται εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ φυσικοῦ, διὰ τὴν μὴ εἶπω ἀγρίου, ἀνθρώπου.

Ἄλλ' ἂν κατασκοπεύσωμεν μετ' ὀλίγης τινὸς ἐπιστατίας τὴν φωνὴν καὶ διάλεκτον τοῦ διὰ τοῦ πολιτικοῦ ζυγοῦ δαμασθέντος ἀνθρώπου· τοῦτέστι τοῦ συγχρόνου καὶ συμπολίτου ἡμῶν, ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην ἀπὸ τὸν κατώτατον, ἕως εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν, ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτοῦ· ἀνακαλύπτομεν, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν Ἐπιφωνημάτων ἔχει πρὸς τὴν παιδείαν τοῦ ἀνθρώπου λόγον ἀντίστροφον, σχεδὸν ὡς ἀντίστροφος γεωμετρικὴ πρόσδος. Οὕτω φερειπεὶν ὁ ἀπὸ τὰς παχυλαῖς μόνον αἰσθηθεῖς συρόμενος, καὶ σπανίως ἀπὸ νοῦν ὀδηγούμενος συρφετώδης καὶ ἀπαιδέυτος ὄχλος, δὲν ἐκφράζεται οὐδέποτε χωρὶς τὴν παρενέργειαν εἰς τοὺς λόγους του διάφορα Ἐπιφωνήματα κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις. Οὗτος προκρίνει ὀνοματοπεποιημένας πρὸ τῶν εἰτεχνῶν καὶ λογικῶν λέξεων· ἀγαπᾷ, ἐνῶ λαλεῖ, τὴν μεταχειρίζεται τὰς χειροκνησίας καὶ τὴν λοιπὴν σωματικὴν, καὶ λαλῶν πολλάκις φανερώνει σαλεύματα ἀπαίσια τῶν τοῦ προσώπου μυῶνων, οἷς τόσα κοχλάσματα τῶν ὠμῶν, τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν του ζεόντων παθῶν. Ὅταν δὲ ὁμιλεῖς μετ' ὁμιλοῦντα καὶ ἡμιπαιδευτον, ἀπαντᾷς ὡσαύτως ὅλα τὰ προειρημένα συμπτώματα· ἀλλ', εἴτε κατ' ἔκτασιν, εἴτε κατ' ἐπίστασιν τὰ ἐξετάσῃ, εὐρίσκει αὐτὰ ἀσθενέστερα καὶ εἰς βαθμὸν κατώτερον. Ὁ ἀληθῆς πεπαιδευμένος, καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν εὐπλαστοί, σπανίως φανερώνει τι τῶν τοιούτων. Τὸν δὲ σοφὸν ἀκούεις ὁμιλοῦντα μ' ἐκεῖνην τῆς ψυχῆς τὴν ἡνεμίαν, ἐξ ἧς πᾶσα γοργὴ ἐπιφωνήσις ἐκλείπει. Οὗτος, καὶ ἐνίστε τὴν καλὴν Ὀνοματοποιίαν στέργει, δὲν ἀγαπᾷ ὅμως πάντοτε τὰς ἐσωματωμένας λέξεις, οὐδ' ἀπλοῦς παθημάτων φθόγγους μεταχειρίζεται, ἀλλὰ προκρίνει ῥήματα καὶ νοήματα μᾶλλον λογικά, παρά τὰ ὑληγενῆ αἰσθητά, μετὰ τὰ ὅποια ἡ Ἐπιφωνήσις καὶ ἡ Ὀνοματοποιία στενωπῶς συνέχεται. Καὶ ἂν τὴν συντομίαν τοῦ λόγου ὀρέγηται, ἀγαπᾷ ὅμως καὶ τὴν ἐντέλειαν τῶν νοημάτων, καὶ δέλει φράσεις, ὅχι ἀντὶ φράσεων λεξίδια, ὅποια τινα φερειπεὶν εἶναι τὰ Ἐπιφωνήματα. Διότι οὗτος μεταχειρίζεται καὶ προκρίνει πανταχοῦ πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν τοὺς κατὰ τέχνην λογικοὺς τοῦ φράζειν καὶ ἐκφράζεσθαι ὄρους, παρά τ' ἀπηχητά καὶ τ' ἀτελῆ ἀπομιμήματα τῶν φυσικῶν κλαγγῶν καὶ φθόγγων. Ἀγαπᾷ καὶ ἐναγκαλιζέται τὴν ἐντεχον Λογικὴν, ἐνῶ ἐξεύρει πῶς ὀφείλει νὰ σέβηται καὶ νὰ ἐκτιμᾷ κατ' ἀξίαν τὴν φυσικὴν καὶ ὑγυᾶ τοῦ ἀπλοικοῦ ἀνθρώπου λογικότητα. Μακρὰν ἀπέχει ἀπὸ τούτου πᾶσα ἀντόματος κίνησις τῶν

κῶν παθημάτων φραστικά λεξίδια, διακρίνονται καὶ διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, ὡς διαφορούμενα τὴν σημα-

χειρῶν καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος ἐν τῷ λαλεῖν, παρεκτός ἂν ἤθελε τὸν καταλάβειν ἐξαίφνης μέγα καὶ σφοδρὸν πάθος, καὶ τοῦτο πηγῆς μᾶλλον σωματικῆς καὶ ανεξαρτήτου ἐκ τῆς θελήσεως αὐτοῦ, παρά ψυχικῆς καὶ διοικουμένης ἀπὸ τὰ μέτρα τοῦ νοῦς του.

Ἡ ἤδη περὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν αἱ ἀρχικαὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς δυνάμεις ἀναπτύσσονται, καὶ διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου εἰς φῶς ἐκπέμπονται, προσεκτεθεῖσα θεωρία, ἀποβαίνει ἐναργῆς ἐρμηνεία, διατί οἱ Ἕλληνες σπανίως μετεχειρίζοντο τὰ Ἐπιφωνήματα ἐν τῷ λαλεῖν, καὶ πῶς δὲν ἠξίωσαν νὰ τὰ καταθέσωσιν εἰς χωριστὸν τοῦ λόγου μέρος. Προσάρμοσον τὰ ἐνταῦθα περὶ ἀνθρώπου καθόλου προῤῥηθέντα εἰς ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ θέλεις κατανοῆσαι εὐκόλως τὴν ἀλήθειαν. Οἱ Ἕλληνες δηλονότι, καὶ μάλιστα οἱ Ἑλληνικοὶ Συγγραφεῖς, ψάσαντες κατὰ τὸ ἑαυτῶν λογικὸν εἰς τὴν ἀκμαίαν ἡλικίαν ἄνδρος σοφοῦ, δὲν ἠδύνοντο πλέον εἰς ψδῶγγους ἀπλοὺς καὶ συριγμοὺς παιδαριώδεις, ὁποῖοί τινες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ Ἐπιφωνήματα. Οὗτοι μετεχειρίζοντο ἀσμενέστερον λέξεις πολυάρθρους καὶ καθ' ὑπόνοιαν λογικὴν πολυσήμους, οὐδ' ὠρέγοντο ῥήματα καὶ ψδέγματα γηγενοὺς ἀρχῆς καὶ παχυλῆς πλάσεως, ὁποῖά τινα φερειπεὶν εἶναι τὰ παθῶν καὶ αἰσθημάτων ἐμφαντικὰ τοῦ παντάπασιν ὑλικοῦ ἀνθρώπου Ἐπιψδέγματα. Διὰ ταύτην αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἡ χρῆσις τῶν Ἐπιφωνημάτων κατὰ τοὺς ἀκμαίους χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς Μούσης ἀπέβη τόσον σπανία ἐν Ἀθήναις, ὥστε πᾶσα ἐπιφωνηματικὴ ἔκφρασις κατεγελάτο καὶ ἐσκώπητο ἀπὸ τοὺς ἐγγρίτους Συγγραφεῖς. Ὁ Δημοσθένης ἐφεξε τὴν ἐπιφώνησιν τοῦ ἀντιδόκου τοῦ Δίσχίνου Ὡ γῆ καὶ ἦ λιε, καὶ ἄρετῆ, ὡς τραγωδοῦ ἔκφρασιν (β). Οἱ Ποιηταὶ καὶ μάλιστα οἱ Τραγωδοὶ, καθ' ὅ πιστοὶ μιμηταί, καὶ ἱεροφάνται τῆς ἀκραίφνους Φύσεως, μᾶς διέσωσαν τὰ πλεῖστα τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιφωνημάτων εἰς τὰ συγγράμματά των. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν παραδέχονται τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἀπολύτως· διότι συχνάκις λογικῆς σαφηνείας χάριν προσαπαρτῶσιν εἰς τὸ Ἐπιφώνημα λέξιν τινα, διασαφηνίζουσαν τὸ ἐπιφωνούμενον πάθος· λόγου χάριν· οἴμοι - τῷ δυστήνῳ! ἰὼ - ὄλωλα! Τὸ τελευταῖον τοῦτο φαίνεται, ὅτι ἐχρημάτισεν ἡ καθ'αυτὸ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἡμέτεροι Γραμματικοὶ ἐστοίβασαν τὰ Ἐπιφωνήματα εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἐπιρρήματων, χωρὶς νὰ ἐρευνηθῶσι περαιτέρω τὴν φύσιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἡμεῖς ἀρχετὰ ἐπληροφόρηθημεν ἐκ τῶν προῤῥηθέντων ἀποχρώντων λόγων, ὅτι τὰ παθῶν ἐμφαντικὰ μόρια δὲν εἶναι ταῦτὸν μὲ τὰ Ἐπιρρήματα, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται καὶ νὰ συμφύρωνται μὲ αὐτὰ, ἀλλὰ νὰ κατατάττωνται εἰς ἰδιαιτέραν τάξιν ὡς ἰδιαιτέρον μέρος λόγου, καὶ νὰ καλοῦνται κάλλιον Ἐπιφωνήματα, παρά Παρεμβλήματα. Τοῦτο προσεπιμαρτυροῖσι καὶ αἱ Γραμματικαὶ τῶν ἐξευγενισμένων γλωσσῶν τὴν σήμερον, καὶ ὅλοι οἱ ἐγκριτοὶ Φιλολόγοι ἐλέγχουσι τὴν πλάνην τῶν ἡμετέρων Γραμματικῶν. Ἐπί πολλῶν ἀρκούμεθα ἐνός μόνου, τοῦ Ἑλληνιστοῦ Ἀγγλοῦ Ἀρρίστου (Har-

σίαν. Καὶ ἡ διάταξις αὕτη γίνεται εἰς τὴν ἡμετέραν Γραμματικὴν πρῶτον· διότι πάντα τοῦ τῶν γραμματι-

ris) τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος, κρίσιν, ὡς ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προειρημένων, νὰ φέρωμεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ ἀπὸ τὴν καθολικὴν γραμματικὴν του, ἐπιγραφομένην Ἑρμῆς, διὰ νὰ καταλάβωσιν εὐκολώτερον οἱ ἀντιφερόμενοι, ὅτι τὰ ἐνταῦθα προγεγραμμένα, δὲν ἐγράφησαν μόνον καὶ μόνον κατ' ἐπίνοιαν ἡμετέραν. Οἱ κριτικοὶ λόγοι τοῦ ἀνδρός τούτου εἶναι ὡς ἐφεξῆς.

Besides the Parts of Speech above mentioned, there remains the *Interjection*. Of this Kind among the *Greeks* are ὦ, Φεῦ, Αἶ, etc. among the *Latins* Ah! Heu! Hei! etc. among the *English* Ah! Alas! Fie! etc. These the *Greeks* have ranged among their Adverbs; impropberly, if we consider the Adverbial Nature which always coincides with some Verb, as its Principal, and to which it always serves in the character of an Attributive. Now *Interjections coincide with no Part of Speech, but are either utter'd alone, or else thrown into a Sentence, without altering its Form either in Syntax or Signification.* The *Latins* seem therefore to have done better in separating them by themselves, and giving them a name by way of distinction from the rest. (Hermes: or, a Philosophical Inquiry concerning Language and universal Grammar. By James Harris. London MDCCLI. Εἰς τὸ β' βιβλίον, κεφάλ. ε'. σελ. 289.)

Ὁ αὐτὸς Συγγραφεὺς προσφέρει συμμαχούσας πρὸς τὴν γνώμην του καὶ τὰς γνώμας ἀρχαιοτέρων Γραμματικῶν καὶ Φιλολόγων, ὡς τοῦ Πρισιανοῦ καὶ Βοσσιῦ καὶ τινῶν ἄλλων. (σελ. 290 εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον.)

Ἐπιχειροῦμεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ λύσωμεν προστηκόντως ἀκόμι μίαν δυσκολίαν, τὴν ὁποίαν ἔχθρός τις τῶν Ἐπιφωνημάτων κορυβαντιῶν ἀντιτάττει εἰς τοὺς ὑπὲρ διακρίσεως καὶ διαχωρίσεως τῶν μορίων τούτων ἀπὸ τὰ Ἐπιφώνηματα γνωμοδοτούντας (γ). Οὗτος λέγει, ὅτι τὰ Ἐπιφώνηματα, καὶ τῆς αὐτῆς σημασίας ἴσθαι, δὲν εἶναι ὁμοῦς ταῦτά παρὰ πᾶσιν. Οὕτω τὸ Ἑλληνικὸν Φεῦ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις Heu καὶ μὲ τὸ παρὰ Γαλλάταις Heu. Πῶς ταῦτα λοιπὸν τὰ τοῦ αὐτοῦ πάθους μόρια νὰ μὴν ἴσθαι καὶ κατὰ τὸ ἑαυτῶν λογῶδες καὶ φθογγῶδες ταῦτά, Ἐκ τούτων δὲν ἤξεύρω τί συμπέρασμα δελεῖ νὰ κάμῃ ὁ γενναῖος οὗτος ἀντιπολεμιστὴς τῆς γνώμης τῶν ὀρθοδοξούντων. Ἡ δὲ λύσις τῆς ἀπορίας ταύτης ἐφεξῆς γίνεται ἐν συντόμῳ.

Τὸ Φεῦ διαφέρει ἀπὸ τοῦ Heu τόσον μόνον, καθόσον τὸ ἀρχαῖκόν τῶν Ἑλλήνων Feυ ἀπὸ τοῦ Heυ. Δηλαδή καθόσον ὁ φιλωτέρως καὶ θαυτέτως πνευματισμὸς τῶν φωνηέντων ἀπ' ἀλλήλων διαφέρουσιν, οἱ ὅποιοι καὶ εἰς τὰς διαφορὰς Ἑλληνικὰς διαλέκτους, διαφορῶς ἐναλλάττονται πρὸς ἀλλήλους (δ). Τὸ δὲ Γαλλτικόν

κῶν, ὅσας ἐγνωρίσαμεν, εὖρομεν αὐτὰ συμπεφυρμένα καὶ ἀτάκτως ἐρρίμμένα, χωρὶς τὴν πρέπουσαν διάκρισιν καὶ διάταξιν τῶν δύο τούτων κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐαυτῶν οὐσίαν ἐκ διαμέτρου ἀντικειμένων γενῶν τοῦ Ἐπιφωνήματος.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἑτυμολογικοῦ μέρους τῆς γραμματικῆς ταύτης προσυποσυνάπτεται ἐπίμετρον τι μικρὸν, θεωρητικὸν τῆς ἐσωτερικῆς σημασίας λέξεων τινῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν σχήματος. Ἡ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξέτασις τῶν λέξεων καὶ ἡ ἀνίχνευσις τῆς σημασίας των ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ σχήματος αὐτῶν, εἶται ἡ Ἑτυμολογία καθ'αυτὸ τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀληθείης κλίσις, ἥτις μᾶς ἀνοίγει τὰς πύλας τῶν ἀποκρύφων

Hei a v μετεσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Λατινικὸν **He u**, ἀποβολῇ τοῦ βαθυφώνου καὶ προσπνευστικοῦ γράμματος **u** (διότι τὸ **u** εἶναι = **v**· τοῦτο δὲ = **β**· εἰκεῖνο δὲ καὶ = **υ**· ἀλλὰ ταῦτα ἀμφοτέρω = **F**), καὶ προσθέσει τῆς λιγυρᾶς καὶ ὑγρᾶς συλλαβῆς **la(s)**, κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης, καὶ τὸν ἠθικὸν χαρακτήρα τοῦ λαλοῦντος αὐτὴν ἔθνους. "Ὅθεν ἡ διαφορὰ ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὰ εἰρημένα μόρια δὲν εἶναι τοιαύτη καὶ τοσαύτη, ὅποια τις εἶδοξεν εἰς τὸν ἡμέτερον Ἐπιφωνηματομάχον. Ἀλλὰ καὶ ἂν διαφέρωσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰ διάφορα Ἐπιφωνήματα εἰς διαφόρους γλώσσας κατὰ τὸν φθόγγον, τόνον καὶ τὴν προφορὴν· ἔπεται ἄρα γε ἐκ τούτου, ὅτι καὶ τὰ δι' αὐτῶν ἐκφραζόμενα πάθη ἐφείλουσι νὰ ἦναι διάφορα; Καὶ διατὶ δὲν συγχωρεῖται νὰ γίνηται ἡ ἐκφρασις τῶν ἐνδιαφέτων παθῶν διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου, καθὼς πᾶσα ἄλλη ἐκφρασις εἰς τὰς διαφόρους γλώσσας διαφόρως; Συγχωρεῖται βέβαια, καὶ γίνεται· διότι καὶ τὰ φωνητήρια ὄργανα τῶν διαφόρων ἔθνων τῆς γῆς, καθὼς καὶ αὐτὰ τὰ ἔθνη, διαφέρουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπ' ἀλλήλων κατὰ πάντα.

(α) Ἴδε αὐτοσχῆδ. στοχασμοὺς περὶ Ἑλλ. παιδείας καὶ γλώσσης ὑπὸ Κοραῆ, σελ. λη'. εἰς τὸν Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθήκης.

(β) Εἰ γὰρ Αἰακός, ἡ Ραδάμανθυς, ἡ Μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθροι γραμματεὺς, οὐκ ἂν αὐτὸν οἶμαι τοιαῦτα εἰπεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ ἦλιε καὶ ἀρετὴ καὶ τὰ τοιαῦτα κτλ. Δημοσθέν. εἰς τὸν περὶ στεφάνου λόγον.

(γ) Ἴδε σελ. 233. Θεωρία περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γραμματικῆς καὶ γλώσσης ὑπὸ Κ. Μενωίδου Μινᾶ. Ἐν Παρισ. αὐχ.

(δ) Ἴδε σελ. 20—32. εἰς τὸ Βιβλίον περὶ γνησίας προφορᾶς τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ Κ. Οἰκονόμου. Ἐν Πετροπόλει. αὐλ.

πάσης ανθρωπίνου φωνῆς. Κρίμα ὅμως, ὅτι τοιαῦται παρατηρήσεις τῶν λέξεων πολλά ὀλίγαι μέχρι τῆς ὥρας ἔγειναν!

Τὸ δεύτερον Μέρος ταύτης τῆς γραμματικῆς διαλαμβάνει περὶ **Συντάξεως**, καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς **Τμήματα** τρία.

Εἰς τὸ πρῶτον τούτων ἐκτίθεται ἡ καθ'αυτὸ **Σύνταξις** τῶν λέξεων, ἢτοι ἡ ὀρθὴ καὶ κανονικὴ τῶν μερῶν τοῦ λόγου συνέκθεσις, κατὰ τὴν ἔκπαλαι ἐπικρατήσαν τῆς Λατινικῆς γλώσσης συνήθειαν, καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐνδόξων Συγγραφέων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τούτου τοῦ τμήματος ἐξετάζει καὶ ἐξηγεῖ τὴν σύνταξιν τῶν περιπτώσεων τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ὀνομάτων, τόσοι σχετικῶς πρὸς ἄλληλα, ὅσον κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὰ ῥήματα καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου μέρη. Τὸ δ' ἕτερον θεωρεῖ καὶ ἐκθέτει τὴν διάφορον σύνταξιν τῶν διαφόρων ῥημάτων πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου μέρη, κατὰ τὰς διαφόρους δηλονότι σχέσεις τούτων ἢ ἐκείνων. Οἱ κανόνες περὶ συντάξεως τῶν ἀντωνυμιῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ λόγου μερῶν εἶναι ὀλίγοι καὶ ἐμπεριλαμβάνονται εὐκόλως παρερρίμμενοι μεταξὺ τῶν προῤῥηθέντων· κατὰ τὴν συνέπειαν δηλαδή τῶν πραγμάτων καὶ καθὼς ἔδοξε προσφύεστεροι εἰς τὴν τάξιν τῶν λοιπῶν κανόνων, διὰ τὰ διατηρηθῆ καὶ ἐνταῦθα ὁ πρῶτος τοῦ βιβλίου τούτου σκοπός· φερπεῖν, τοῦ προβαίνειν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν πραγμάτων ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα εἰς τὰ δυσκολώτερα, καὶ ἀπὸ τὰ πλέον ἀναγκαῖα εἰς τὰ πλέον πάρεργα.

Τὸ β. **Περὶ Συντάξεως Τμήμα** διαλαμβάνει περὶ **Γνησιότητος** τοῦ Λατινικοῦ λόγου, καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ περὶ **Σολοικισμῶν** κεφαλαίου τῶν ἡμετέρων **Γραμματικῶν** τῶν προπαραβάντων αἰώνων, καὶ τοῦτο μὲν λόγον ἴσως εὐλογώτερον. Τοῦτο θέλει φανῆν ἴσως καινοφανές εἰς τοὺς Ἕλληνας, δὲν εἶναι ὅμως καινοτομία ταύτης τῆς γραμματικῆς οὐδεμία. Διότι, καὶ

ἂν ἄλλως μὲ ἀκρίβειαν γίνηται ἢ συνέκθεσις τῶν με-
 ρῶν τοῦ λόγου, κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ Συντακτικοῦ,
 ἂν ὅμως δὲν ἀκολουθῇ μὲ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν καὶ
 τοὺς κανόνας τοῦ γνησίου λόγου τῆς προκειμένης γλώσ-
 σης, δὲν φαίνεται πάντοτε νόημα τέλειον, οὔτε ὀρ-
 θόν. Καὶ τοιαύτη συνέκθεσις τῶν μερῶν τοῦ λόγου
 ἤθελεν εἶσθαι εἰρμὸς λέξεων, ἀλλά ἄλληλος μὲν κατὰ
 τὴν ἑαυτῶν σύταξιν, δυσκατάληπτος δὲ καὶ ἀτελής
 κατὰ τὸ νόημα, καὶ σχεδὸν ἀκατάληπτος διὰ τοὺς
 πρωϊαιτέρους πατέρας τῆς γλώσσης, ἂν οὗτοι ἤθελον
 ἀναβιώσειν καὶ ἀκούσειν τοὺς ὑστερογενεῖς βαρβαροφω-
 ροῦντας καὶ διαφθείροντας τὴν γλώσσαν αὐτῶν. Ἡ
 παράμελσις τῶν κανόνων περὶ Γνησιότητος τοῦ λόγου,
 εἶται μία τῶν πρωτίτων αἰτιῶν τῆς παραφθορᾶς καὶ
 ροθεύσεως τῶν γλωσσῶν. Διότι ὅστις λαλῶν ἢ γρά-
 φων εἰς γλωσσάν τινα πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀκμάσασαν,
 καὶ κατὰ νόμους τινας εἴτε φυσικοὺς, εἴτε ἐντέχνους
 στερεῶς καλονοισμένην, μετασχηματίζει τὰς λέξεις αὐτῆς,
 καὶ ἐξαλλάττει τὴν σημασίαν τούτων, καὶ παρεισάγει
 σχῆματα καὶ τρόπους καὶ τάξιν εἰς τοὺς παλαιούς καὶ
 ἐνδόξους Συγγραφεῖς ἀχρηστα καὶ ἀγνώστα· οὗτος τί
 ἄλλο συνεργεῖ καὶ σπουδάζει, εἰμὴ τὴν νόθευσιν καὶ
 τὴν διαφθορὰν τῆς γλώσσης; Δὲν παρεκτρέπη οὕτως
 ἢ παλαιὰ καὶ κλασσικὴ γλῶσσα τῶν ἐνδόξων Ῥωμαίων
 εἰς τὴν ὑπερισχύσασαν μετὰ ταῦτα ἀγροικικὴν (*rustica*),
 καὶ μετέπειτα εἰς τὴν Καισαρικὴν καὶ τραγέλαφον τῶν Βυ-
 ζαντινῶν; Ἀλλὰ πῶς ἐξέπεσεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἑαυτῆς
 δόξαν, καὶ παρεμορφώθη τοσάκις ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα,
 ἀπὸ τῶν καιρῶν τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους, ἕως τῆς
 ὥρας; Βέβαια τοῦτο συνέβη διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ὀλι-
 γωρίαν τῶν Γραμματικῶν, περὶ τὴν μετ' ἐπιστασίας
 ἐξέτασιν τοῦ λόγου κατὰ τὴν ἑαυτοῦ Γνησιότητα· ἐνῶ
 ἢ λοιπὴ σύταξις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐφυλά-
 χθη εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα σχεδὸν ἢ αὐτή. Διὰ τοῦτο
 ἔχομεν μεγάλην χρεῖαν κανόνων περὶ τὴν Γνησιότητα

τοῦ λόγου εἰς πᾶσαν γλῶσσαν, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν.

Τὸ γ'. Τμῆμα τοῦ δευτέρου Μέρους τῆς γραμματικῆς ταύτης πραγματεύεται ὀλίγα τινα περὶ Κομψότητος τοῦ λόγου. Καὶ τοῦτο θέλει βάλειν τινας ἴσως εἰς ἀπορίαν, διατὶ ἐνταῦθα ἢ περὶ Κομψότητος διδασκαλία εἰς τὴν Γραμματικὴν ἐκτίθεται, ἐνῶ αὕτη εἶναι ἔργον τῆς Ῥητορικῆς τέχνης. Ἄλλ' ἡμεῖς ἐνταῦθα θεωροῦμεν καὶ ἐξετάζομεν μόνον ἐκείνους τοὺς τρόπους τοῦ λόγου, οἵτινες κομψότητος μὲν χάριν γίνονται, συνέχονται δὲ μὲ τὴν Σύνταξιν καὶ εἶναι συνημμένοι εἰς αὐτὴν ἀναγκαιῶς. Διότι ὅταν τὰ μέρη τοῦ λόγου πρὸς ἀλλήλα ἐναλλάττονται, ὅταν μία λέξις ἀντὶ πλειοτέρων τίθεται εἰς τὸν λόγον, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, εἰς τίνα ἄλλην ἐπιστήμην ἀνήκει ἢ ἐξετάσις, καὶ ἡ διδασκαλία τούτων, παρέξ εἰς τὴν Γραμματικὴν, καὶ μάλιστα ἐξαιρέτως εἰς τὴν Σύνταξιν; Παρεκτὸς τούτου, ὅτι καὶ ἅπαντα ἡ Ῥητορικὴ τέχνη, θεωρουμένη ὡς ἐκ τοῦ τέλους καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς, δὲν εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ τῆς Γραμματικῆς ἐπιστήμης μέρος· μόλον τοῦτο τὰ παρ' ἡμῖν εἰς τὸ περὶ Κομψότητος τμῆμα τῆς Συντάξεως ὑπαγόμενα κεφάλαια δὲν ἐπέχουσιν ἄλλο, παρὰ κανόνας τινας συντακτικούς τῶν μερῶν τοῦ λόγου. Κατὰ τούτους, ἐνῶ λέξεις τινα ἐναλλάττονται πρὸς ἀλλήλας εἰς τὸν λόγον, ἄλλαι δ' ἔλλειπτικῶς ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἄλλαι προσλαμβάνονται πλεοναστικῶς, καὶ ἡ σύνταξις τῶν λέξεων γίνεται κατάλληλος, καὶ ὁ λόγος περιβάλλεται μὲ γλαφυράν τινα κομψότητα.

Εἰς τὸ Συντακτικὸν μέρος τῆς γραμματικῆς ταύτης προσηρτήθησαν δύο ἐπίμετρα, ἀμφοτέρω ἀναγκαῖα κατὰ τὴν ὁποίαν πραγματεύονται ὕλην. Εἰς τὸ πρῶτον ἐκτίθεται τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἡμερολόγιον· τούτέστιν ἐξηγῆται ὁ παρὰ Ῥωμαίοις τρόπος τοῦ διαίρειν, ἀριθμεῖν καὶ ἐπονομάζειν τὰς ἡμέρας ἐνὸς ἐκάστου μηνός. Ἐνταῦθα ἐρμηνεύομεν ὄχι μόνον πῶς πρέπει νὰ μεταφέρη-

ται ημέρα τις ῥωμαῖστὶ ἐκφρασθεῖσα εἰς τὰς καθ' ἡμᾶς
 ημέρας, ἀλλὰ καὶ πῶς δύνανται αἱ καθ' ἡμᾶς ημέραι
 τὰ ἐπανάγωνται εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν τρόπον τοῦ ἀριθμεῖν
 καὶ ὀνομάζειν τὰς ημέρας ὅλων τῶν μηνῶν τοῦ ἐπι-
 αυτού.

Εἰς τὸ δεύτερον ἐπίμετρον διερμηνεύονται τὰ πλέ-
 ον συνειδησιμὰ παρὰ Ῥωμαίοις, καὶ τὰ εἰς τοὺς ἀλ-
 λογεῖς Λατινιστὰς πλέον εὐχρηστα μονογράμματα ὀ-
 τόματα καὶ τὰ ἡμίγραπτα καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ σύντομίαν
 δι' ὀλίγων τιῶν στοιχείων συνήθως ἐκφραζόμενα, ἐν-
 ταῦθα ὀλογραφούμενα.

Τὸ γ'. καὶ τελευταῖον Μέρος τῆς ἡμετέρας Λατι-
 νικῆς γραμματικῆς ἔχει ὑποκείμενον τῆς πραγματείας του
 τὴν Στίχουργίαν τοῦ Λατινικοῦ ἐμμέτρου λόγου,
 καὶ διαιρεῖται εἰς Τμήματα τρία.

Τὸ πρῶτον τούτων διαλαμβάνει περὶ Προσφ-
 δίας, ἥτοι Μετρικῆς τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Εἰς
 τοῦτο ἐκτίθεται σχεδὸν ὅλοι οἱ ἐνδεχόμενοι κυριώτεροι
 κανόνες τῶν μέτρων τῶν συλλαβῶν, γενικοί τε καὶ εἰ-
 δικοί, μὲ ὄσπην ἐνδεχομένην ἀκρίβειαν καὶ φυσικὴν τῶν
 πραγμάτων τάξιν.

Τὸ β'. Τμήμα ταύτης τῆς πραγματείας διαλαμβά-
 νει ἐπιτόμως περὶ Στίχων, καὶ διακρίνεται εἰς κεφάλαια
 τρία. Α'. ἐκτίθεται οἱ ποιητικοὶ Πόδες καὶ ἐπαρι-
 σμῶνται τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη. Β'. θεωροῦνται καὶ
 ἐξετάζονται οἱ προχειρότεροι καὶ συνηθέστεροι εἰς τὴν
 Λατινικὴν γλῶσσαν Στίχοι. Οὗτοι διακρίνονται ἐνταῦ-
 θα κατὰ τὸ πνεῦμα Ἑρμάννου, τοῦ μεγάλου Φιλολό-
 γου τῶν Γερμανῶν, εἰς δύο ὑφιστα γένη, τὸ Τρο-
 χαϊκὸν καὶ τὸ Δακτυλικόν· ληφθέντος δηλοῦσι
 τοῦ ἐπικρατεστέρου μέτρου τῶν στίχων ὡς ἀρχὴ τῆς διαι-
 ρέσεως αὐτῶν. Εἰς ταῦτα τὰ δύο γένη ὑπάγονται πλει-
 ὄτερα εἶδη, τὰ ὅποια ἐκτίθεται καὶ ἐξηγοῦνται ἐν τῷ
 οἰκίῳ αὐτῶν τόπῳ. Γ'. κεφάλαιον τοῦ τμήματος τού-
 του ἀποτελεῖ ἡ διδασκαλία τῶν Στροφῶν τῶν

στίχων, ἐνῶ ἐνταῦθα ἐκτίθενται αἱ πλέον εὐχρηστοὶ εἰς τοὺς δοκιμωτέρους Λυρικοὺς Στροφαί. Τὰ παραδείγματα εἰς αὐτὰς καθὼς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς στίχους ἐλήφθησαν τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν ᾠδῶν καὶ ἐπειδὴ τῶν Ὁρατίου, καθὼς γνωστῶν καὶ κάλλιον διωρισμένων ἀπὸ τοὺς Τεχνογράφους. Ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι τῶν ἀρχαιοτέρων Ποιητῶν δὲν διωρίσθησαν ἔτι, καὶ ἐπομένως δὲν γνωρίζομεν οὐδὲ τὰς Στροφὰς αὐτῶν ὅλας μέχρι τῆς ὥρας. Πρὸς τὰ Λατινικὰ σχήματα τὸσον τῶν στροφῶν, ὅσον καὶ τῶν στίχων ἐν μέρει, συγκεκρίσθηται ἐπίστε τα ὀνομαστότερα ὁμώνυμα Ἑλληνικά, διὰ τὰ εὐκολύηται ἡ σπουδὴ τῶν φιλομαθῶν νέων, ὅσοι μέλλουσι τὰ σπουδάσωσι παραλληλίζοντες ὅλα τὰ καλὰ μαθήματα ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν τοῦ ἀνδρωπισμοῦ, καθὼς ὀργάνων πάσης τελειότερας ἐκπαιδεύσεως πάλαι καὶ σήμερον. Εἶπομεν, ὅτι τὰ πλεῖστα παραδείγματα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸν Ὁράτιον, καὶ λέγομεν ἔτι, ὅτι ὅλη σχεδὸν ἡ περὶ Στροφῶν διδασκαλία ἔγειρεν ἐξ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ ἐνδόξου τούτου ποιητοῦ, καὶ ἐφαρμοζομένη πάλιν εἰς ἐκείνα, χρησιμεύει πολὺ πρὸς κατάληψιν τῆς Λυρικῆς ποιήσεως τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἤξευρε κάλλιστα τὰ ἐπίσημον τὸν λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ χαρακτῆρα τοῦ ὑψιπετοῦς Πινδάρου, μὲ ὅλας τὰς χάριτας τῆς γλαφυρᾶς καὶ γλυκείας Σαπφούς. Ὄθεν πρὸς εὐχερεστέραν σπουδὴν καὶ μελέτην τοῦ χαριτωμένου τούτου Ποιητοῦ προσυπεσημειώθησαν εἰς τὸ τέλος ὅλα τὰ ποιήματα αὐτοῦ κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν στροφὰς.

Τὸ γ'. Τμῆμα τοῦ γ'. Μέρους κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαίρεσιν τῆς στιχουργικῆς πραγματείας, ἠθέλε διαλάβειν περὶ Ποιητικῆς τέχνης. ἂν τοῦτο δὲν ἦτο ἔργον διεξοδικώτερον καὶ ἀγῆγον εἰς διεξοδικώτεραν καὶ χωριστὴν πραγματείαν, παρὰ τὰ ὅρια καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Γραμματικῆς τὸ συγχεροῦσιν.

Εἰς τὸ τέλος τούτου τοῦ μέρους προσηρτήθησαν

τέσσαρα Ἐπίμετρα. Τούτων τὰ πρῶτα δύο ἀποβλέπουσι τὸ στιχουργικὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς, τὰ δ' ἕτερα μᾶλλον εἰς τὸ Ἑτυμολογικὸν ἀνήκουσι, παρὰ εἰς τὸ Ποιητικὸν αὐτῆς.

Εἰς τὸ α'. τούτων τῶν ἐπιμέτρων ἐκτίθεται τὰ πλεον εὐχρηστα σχήματα καὶ οἱ συνηθέστατοι παρὰ Ποιηταῖς τῶν Ῥωμαίων ἀρχαῖσμοι τῶν λέξεων.

Τὸ β'. διαλαμβάνει ὀλίγα τιὰ περὶ Στιχουργίας τῶν σκοτεινῶν καὶ βαρβαρικῶν αἰώνων, τῶν πολὺ ὕστερον μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐννάμεως καὶ τῶν Λατινικῶν γραμμάτων. Ἀπτόμεθα δὲ καὶ τούτων ἐνταῦθα ὄχι διὰ τὰ ὠφελήσωμεν δι' αὐτῶν τοὺς φιλομούσους, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ ἀποδείξωμεν εἰς αὐτοὺς πόσον εἴχαν ἐκπέσειν οἱ μεταγενέστεροι ἀπὸ τὴν ἀληθῆ φιλοκαλίαν κατὰ τὴν αἰσθητικὴν ἑαυτῶν κρίσιν, καὶ πόσον ὑπερέχει ὑπὲρ πᾶν εἶδος Ποιήσεως τῶν νεωτερικῶν ἢ Ποιητικῆ τῶν ἀρχαίων.

Εἰς τὸ γ'. ἐπίμετρον ἐκτίθεται διὰ στίχων λέξεις τινὲς ὅμοιαι μὲν κατὰ τὸ σχῆμα, ἀνόμοιοι δὲ κατὰ τὸ μέτρον καὶ διαφορετικαὶ κατὰ τὴν σημασίαν.

Εἰς τὸ δ'. ἐπίμετρον ἐκτίθεται ὁμοίως διὰ στίχων ἑξαμέτρων ὅλοι οἱ περὶ γενῶν τῶν ὀνομάτων κατόνες, γενικοί τε καὶ εἰδικοί. Ἐπειτα εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίμετρον ἐτίθενται καὶ ἐξηγοῦνται κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον οἱ κατόνες τῶν μεταβολῶν καὶ τρόπων τῶν ῥημάτων κατὰ τὸν παρακείμενον καὶ τὸ ὑπτιον αὐτῶν.

Οἱ παλαιότεροι Γραμματικοὶ καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι Τεχνογράφοι καὶ Ἐπιστήμονες τῶν ἀμέσως πρὸ τῆς παροῦσης ἐποχῆς παρωχημένων αἰώνων, ἀσμένως ἐξέφραζον διὰ στίχων τοὺς κατόνας τῆς τέχνης των. Λείψαια τῆς διδασκαλίας τῶν εἰρημένων Τεχνολόγων εἶναι καὶ τὰ προηγούμενα τελευταῖα οὗτα ἐπίμετρα ἐμμέτρως ἐκφραζόμενα, τὰ ὅποια παρελήφθησαν ἐνταῦθα διὰ τὸ σύντομον τῆς διδασκαλίας των καὶ τὸν ἐποπτικὸν τῆς ἐκθεσεως τρόπον.

Εἰς τὸ τέλος τῆς βίβλου προσετέθησαν δύο ἀλφαβητικοὶ πίνακες, ὁ μὲν Ἑλληνικὸς ὁ δὲ Λατινικὸς. Οὗτος θέλει χρησιμεύσειν διδασκάλους ἴσως ἀλλοεθνεῖς, μὴ γνωρίζοντας ἔτι ἐντελῶς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον. Ἐκεῖνος δὲ, σὺν τῇ ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου προηγηθεῖσῃ συνόψει τῶν ἐνταῦθα ἐμπεριεχομένων πραγμάτων, θέλει ὠφελῆσαι τοὺς μαθητὰς τῆς προκειμένης γλώσσης.

Διὰ τῶν προεκτεθέντων ἐλπίζομεν νὰ εὐχαριστήσαμεν τὸν ἀναγνώστην, δόντες εἰς αὐτὸν λεπτομερῆ λογαριασμὸν περὶ ἐνὸς ἐκείνου τῶν ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ ἔργων μας. Τοιαύτη τις φιλή τῶν πραγμάτων ἐξέτασις, κἄν ποῦ ἀλλοῦ ἐπιζητεῖται, βέβαια εἰς τὴν γραμματικὴν εἶναι ἀναγκαιοτάτη, τόσον διὰ τὸν διδάσκαλον, ὅσον διὰ τὸν μαθητὴν. Ἡ Γραμματικὴ ὀφείλει νὰ ᾔηται ἢ πρώτη μεταξὺ τῶν λοιπῶν μαθημάτων ἐντεχνος Λογικὴ, καὶ νὰ ἐμποῖ ἑἰς τὸν νεαρὸν νοῦν τοῦ τρυφεροῦ ἀνθρώπου ἐννοίας καθαρὰς καὶ σαφεῖς καὶ ἀληθεῖς καὶ τάξιν τῶν πραγμάτων φυσικῆν. Ἀλλὰ τοιαύτη νὰ ὑπάρξῃ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, ἂν δὲν ἐπικρατῇ εἰς αὐτὴν διάφρασις τῶν πραγμάτων ταιτικῆ, διάκρισις καὶ διάταξις τῆς γραμματικῆς ὕλης λογικῆ, συναρμογὴ καὶ συνακολουθία τῶν μερῶν αὐτῆς ὀργανικῆ καὶ φυσικῆ. Ἡ θεωρία αὕτη δίδυνε τὸ ἔργον ἡμῶν, ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν πάντοτε τὸ ὄφελος τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας. Ἡ δὲ δικαία καὶ ἀπρόληπτος κρίσις θέλει βεβαιώσῃ εἰς τὸ μέλλον τὴν ἀποβησομένην ἐντεῦθεν ὅποιαδήποτε πρὸς τὴν ἄλλην ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους ὠφέλειαν, καὶ θέλει ὁμολογήσῃ ἴσως αὐτὴν κατὰ τὸ ἀνατύρρητον τῆς ἀληθείας δίκαιον.

Ἀλλὰ δὲν μᾶς λανθάνει, ὅτι ἡ εἴσαξις τῆς Λατινικῆς γλώσσης εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, καθὸ μάθημα διὰ τοὺς Ἕλληνας νεοφανές, θέλει ἀπαντήσῃ ἐμπόδιά τινα καὶ δυσκολίας ἰκανάς· καθὼς πᾶσα βελτίω-

σις τῶν πραγμάτων, ἐνῶ συνεθίζει τὰ διεγείρη εἰς τὰς ἀσθενεῖς κεφαλὰς ὀλίγων τιῶν ὑποψίαν καινοτομίας, ἢ φόβον ζημίας προσωπικῶν συμφερόντων, προσκρούει εἰς ἐπηρείας ἀνισχύρους ἀντικειμένων ἐχθρῶν. Οὕτω φερειπέην ἡμεῖς αὐτοὶ ἠκούσαμεν πρὸ ὀλίγου τιᾶς τῶν γηραιῶν διδασκάλων εἰς τὴν πρώτην γεαράν ἡμῶν ἡλικίαν λέγοντας· πρὸς τί ἡ Λατινικὴ γλῶσσα; διατὶ τὰ ταλανίζηται ματαίως ἡ Νεολαία μας, ἐνῶ ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ βασιλὶς πασῶν τῶν γλωσσῶν καὶ τὸ ταμεῖον πάσης ἐπιστήμης, εἶναι μόνη ἱκανὴ ν' ἀπαρτίσῃ τὴν ἀπαιτούμενην εἰς τὸν Ἑλληνα παιδείαν; — Καὶ τοὺς ἐπιστεύσαμεν. Διὰ τὰ μὴν ἀποτολμήσῃ ὅμως εἰς τὸ μέλλον, ἀπατώμενος αὐτὸς καὶ παιδιῶν τοὺς ἄλλους τὰ ἐκφωνήσῃ παρόμοιον τι, ἀποκρινόμεθα εἰς αὐτοὺς ἐφεξῆς.

Ἡ Νεολαία δὲν ταλανίζεται, ἀλλὰ μᾶλλον ἠδύρεται εἰς τὴν μάθησιν πολλῶν ὠφελίμων, καλῶν καὶ ποικίλων πραγμάτων, καθόσον δηλαδὴ τοῦτο γίνεται εὐμεθόδως καὶ μὲ εὐκολίαν. Αὕτη ἐταλανίζετο μέχρι τοῦδε καὶ ἐτιμωρεῖτο μὲ τὴν σιδηρᾶν ῥάβδον τῆς σχολαστικῆς τυραννίας καὶ τῆς ἀμεθοδίας σας, ἀλλ' ὄχι ἀπὸ βάρους δυσβάστακτον ἐπωφελῶν καὶ ἀναγκαίων μαθημάτων, τὰ ὅποια τέρπουσι μᾶλλον καὶ ψυχαγωγοῦσι τοὺς νέους, καὶ πολὺ πλέον ἠθέλον εὐφραίνειν τὴν ἀνάματον Ἑλληνικὴν Νεολαίαν, ἐὰν-ἐδιδάσκοιτο ἀπὸ διδασκάλους ἐμπείρους καὶ σοφοῦς. Ἀλλὰ διὰ τὰ καταλάβωσιν οὗτοι αὐτοὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες, οἱ παλαιότεροι διδάσκαλοί μας, ὅτι, ἀγνοοῦντες τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, οὔτε τὴν Ἑλληνικὴν ἐδυστήθησαν τὰ μάθωσιν ὡς ἔπρεπεν, οὔτε ἄλλην τιὰ ἐπιστήμην, οὐδὲ καὶ διὰ τῶν ἄκρων τῶν χειλέων ἐγεύθησαν, ἅς ἔχωσιν ὀλίγην ὑπομοιήν ν' ἀκούσωσι, τὰ ὅποια ἐφεξῆς ἐπιχειροῦμεν μόνον καὶ μόνον δι' αὐτοὺς ν' ἀποδείξωμεν.

Εἶναι τῶν ἀδυνάτων τὰ καταλάβῃ καὶ τὰ μάθῃ τις τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν κα-

τῶν ἡμετέρων διδασκάλων εἰς τοσούτον οἰήσεως καὶ ἡλιθιότητος ἔφθασαν, ὅστ' ἐφαντάσθησαν, ὅτι μὲ μόνην τὴν γυμνὴν, καὶ ἀκολούθως τυφλὴν τῆς Ἑλληνικῆς γνώσει, οὐκ ἔστιν ἂν μεταφράττωσι καὶ σχολιάζωσι καὶ ἂν ἐκδίδωσι τοὺς ἐνδόξους τῶν Ἑλλήνων Συγγραφεῖς, ἄλλοι ἂν συρράπτωσι γραμματικῆς, λεξικῆς, καὶ ἄλλοι ἄλλα, οἷς τάχα πρὸς ὕψος καὶ προκοπὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἂν φέλης, καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ ἐπιχειρίζονται παρόμοια ἔργα. Ἀλλὰ τὸ ὅποσον μέλλομεν εὐθύς ἀκολούθως καὶ εἰπωμεν, φέλει φατῆν εἰς τινας ἴσως παράξενον καὶ παράδοξον, εἶναι ὅμως ἀληθέστατον, καὶ ἀναντίρρητον. Φερειπεῖν.

Διὰ τὸ κατὰ λάβωμεν καὶ τὸ μάθωμεν τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν, τὴν λαλουμένην ἡμῶν γλῶσσαν, ἔχομεν χρεῖαν μεγάλην ὅχι μόνον τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τῆς Λατινικῆς γλώσσης.

Δόξα σοι, θεέμου, ἕως ποῦ ἔφθασεν ἡ προκοπὴ μας, τὴν πρὸς τὸ μάθωμεν καὶ τὴν μητρικὴν μας, τὴν ζῶσαν φωνὴν ἀπὸ τὴν ἀπεθαμένην Λατινικὴν! — Φέλουσιν ἐκφωνήσειν ἴσως τινὲς τῆς παλαιᾶς ζύμης γραμματισμέτοι ὁμογενεῖς, πρὶν ἀκούσωσι καὶ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Ἀλλὰ τί καὶ κάμωμεν, φίλοι Ἑλληνας; ἡ ἀλήθεια οὕτως ἔχει καὶ πρέπει καὶ γίνῃ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα εἰς τὸ μέλλον μάθημα ὡσαύτως κοινὸν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, καθὼς ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ. Λόγους τούτου ἔχομεν σχεδὸν ἄλλους τόσους, ὅσους διὰ τὴν Ἑλληνικὴν. Διὰ τὸ ἐννοήσωμεν καὶ τὸ μάθωμεν βασίμως τὴν παρ' ἡμῖν λαλουμένην γλῶσσαν, διὰ τὸ τὴν καθαρῶς ἀπὸ τὸν βόρβορον ξενικῆς φράσεως καὶ λέξεως, διὰ τὸ τὴν πλησιάζωμεν εἰς τὰ πρῶτα γάλλη, καὶ τὸ τὴν ὑψώσωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς δόξαν· χρειαζόμεθα ἐν πρώτοις καὶ σπουδάζωμεν τὰς διαφόρους Γραικο-Ρωμαϊκὰς τῶν διαφόρων αἰώνων τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας

διαλέκτους, τὰ φυλλολογήσωμεν καὶ τὰ φιλολογήσωμεν τὰ συγγράμματα τῶν ζοφερῶν τούτων αἰώνων, τὰ συμβουλευθῶμεν τοὺς Λεξικογράφους τῆς παρακμασάσης Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ τὰ ἐξετάσωμεν ὅλα τὰ γνωστὰ καὶ ἀνέκδοτα μνημεῖα, ὅσα ἀπὸ τὴν φοβεράν τῆς Βυζαντινῆς δυναστείας τρικυμίαν, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα ἐχθρὰς τῆς τύχης προσβολὰς ἐσώθησαν. Ἄλλὰ οὐδὲν οὐνάμεθα τὰ ἐτεργήσωμεν μηδὲν τούτων χωρὶς τὴν γνῶσιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Διότι ἡ φερώνυμος γλῶσσα τῶν εἰρημένων συγγραφεῶν εἶναι ὅλη ἀνάμικτος καὶ συμπεφυρμένη μετὰ τὴν Λατινικὴν, τῆς ὁποίας πολλὰ λείψανα σώζει καὶ ἡ σήμερον ἀπαιταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὀμιλουμένη, καὶ ἐπομένως ἐπιζητεῖ κατ' ἀνάγκην τὴν σπουδὴν καὶ γνῶσιν ἐκείνης. Τὰ δὲ καλῆτερα γλωσσάρια τῆς κοιτῆς ἡμῶν γλώσσης, ὡς τοῦ Δυκαγιῶν (Du Cange), Μευρισίου (Meursius), Σομαύερα (Somavera) καίτινα ἄλλα, συντάγματα ἀλλοφύλων, ἐρμηνεύουσι τὰς λέξεις εἰς τὸ Λατινικόν. Εἰς ταῦτα εὐρίσκομεν τὴν πλείστην καὶ τὴν καλλίστην τῆς γλώσσης ἡμῶν ὕλην· ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν τὰ τὴν μεταχειρισθῶμεν χωρὶς τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς Λατινικῆς; Ἰδοὺ λοιπὸν, ἔτι, ὅπου καὶ ἂν στραφῶμεν, ὅ,τι καὶ ἂν ἐπιχειρισθῶμεν πρὸς προκοπὴν μας, πανταχοῦ χρειαζόμεθα τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν. Ἄλλ' ἡ ἀφέλεια αὐτῆς οὐδὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν εὐκόλυσιν τῆς σπουδῆς καὶ τῆς μαθήσεως τῆς προγονικῆς, καὶ τῆς λαλουμένης ἡμῶν γλώσσης, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ περαιτέρω.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα εἶναι τὸ κλειδίον πολλῶν ἄλλων εὐγενῶν τῆς Εὐρώπης γλωσσῶν.

Αὕτη ἐγέννησε τὰς γλαφυρὰς καὶ καλλιφώνους δυνατέρας τὴν Ἰταλικὴν, Γαλλικὴν, Ἰσπανικὴν καὶ ἄλλας τινὰς τῆς δυτικῆς Εὐρώπης διαλέκτους. Ὁ πιστὸς ἐραστὴς τῆς σεμνῆς μητρὸς, ἀξιοῦται τῆς ἀπολαύσεως τῶν

χαρίτων καὶ τῆς εὐνοίας τῶν προσφιλῶν θυγατέρων. Ὁ ἔμπειρος καὶ ἐγκρατῆς τῆς σπουδαιοτέρας Λατινικῆς γλώσσης, μανθάνει παίζων τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τὰς φύσει πολὺ εὐκολωτέρας διαλέκτους. Οὕτω φερειπέην, ἀφοῦ προσθέσης εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν ὄλων σχεδὸν τῶν Λατινικῶν ὀνομάτων τὰ, κατὰ τὸ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου Λατινικοῦ γένος καὶ τὴν περίπτωσιν, ἀνήκοντα Ἰταλικῶν ἄρθρα, ἔχεις ὅλην σχεδὸν τὴν ὕλην τῶν ὀνομάτων τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ ῥήματα ποῦ πλειότερον, ποῦ ὀλιγότερον εὐρίσκεις τὴν διαφορὰν ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν ἀπ' ἀλλήλων. Τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκδότους καὶ συγγειεῖς τῆς Λατινικῆς διαλέκτους, αἵτινες ἀπ' ἀλλήλων δὲν διαφέρουσιν, εἰ μὴ κατὰ τὰς πλειότερας καὶ ὀλιγότερας τῶν σχηματισμῶν καὶ τῶν πτώσεων παραλλαγᾶς. Ὁ Ἕλληνας θέλει χρειάζεται εἰς τὸ μέλλον κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, διὰ τὰς ἐμπορικὰς καὶ τὰς λοιπὰς κοινωνικὰς του σχέσεις πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, τὰς εἰρημέτας παραφυάδας διαλέκτους τῆς Λατινικῆς. Ἄλλὰ μὲ πόσῃν εὐκολίᾳ θέλει τὰς μανθάνειν, εἴαν ἦναι εἰδήμων πρῶτον τῆς προγόνου αὐτῶν Λατινικῆς; Δὲν μνημονεύω ἐνταῦθα τὰς ἐν τῇ ἀνατολικο-βορειοτέρᾳ Εὐρώπῃ ὀλίγον ἐπιφανεῖς θυγατέρας αὐτῆς, τὰς ἀπὸ διαφόρους τῶν Ῥωμαίων ἀποικίας γεννηθείσας, τὴν Βλαχικὴν φερειπέην καὶ Μολδαυικὴν, τὰς ὁποίας διὰ τὰς ἐκπαλαὶ ἀμοιβαίας σχέσεις πρὸς τοὺς λαοὺς αὐτῶν, πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπρεπε γὰ μανθάνωσι· καὶ ἤθελον τὰς μανθάνειν βέβαια πολὺ εὐκολώτερον καὶ βασιμώτερον, συνεισφέροντες μάλιστα καὶ τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς τελεσιουργίαν αὐτῶν, ἃν ἐγνώριζον καὶ τὴν πρόγονον Λατινικὴν γλῶσσαν.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι ἀπλῶς θεράπεινα καὶ δοῦλη, ὑπηρετοῦσα μόνον καὶ μόνον τὴν μητέρα της, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὰς εἰρημέτας θυγατέρας της, ὡς ἐκ τῶν προῤῥηθέντων ἴσως ἤθελε φαῖν εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Τούτέστι δὲν μᾶς χρησιμεύει μόνον ὡς βοηθητικὴ εἰς τὴν μάθησιν τῶν εἰρημένων γλωσσῶν, ἀλλ' αὐτὴ μᾶς ὠφελεῖ καὶ καθ' ἑαυτὴν, διὰ τὰ κλασσικὰ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων συγγράμματα καὶ διὰ τὰ παντὸς εἶδους ἐπιστημονικὰ, παιτοδαπῶν μεγάλων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν συντάγματα, λατινιστὶ εἰς τοὺς πρώην χρόνους ἐκδοθέντα. Διότι ἀπὸ τὸν καιρὸν Καρόλου τοῦ Μεγάλου (800 ἔτη μετὰ Χ.), ὅτε αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ καλαὶ τέχναι εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἀνεζωπυρήθησαν, ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιστῆμαι ἐδιδάσκοντο διὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης· ὥστε αὕτη ὑπῆρχεν εἰς ὅλα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη τὸ μόνον ὄργανον πάσης παιδεύσεως, καὶ ἐπομένως τὸ ταμεῖον παιτοίων ἐπιστημονικῶν γνώσεων. Ἀλλὰ καὶ μετέπειτα, ἀφοῦ τὰ Εὐρωπαϊκά ἔθνη ἤρχισαν ἐν ἑκάστον γὰ καλλιεργῆ καὶ γὰ διαφέτῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν πρὸς παράδοσιν τῶν ἐπιστημῶν, ἐκρίθη ἡ σπουδὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, διὰ τοὺς καταφανεῖς λόγους, πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἀναγκαῖα, καὶ ἐπέμεινε μέχρι τῆς ὥρας εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα ὡς πρῶτον τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐλευθέρων νέων μάθημα. Ὡστε ἡ γλῶσσα τῶν Ῥωμαίων πρὸ πολλοῦ ἀπέβη πλέον γλῶσσα τῶν πεπαιδευμένων τῆς Εὐρώπης καὶ ὅλου τοῦ λοιποῦ κόσμου, ὅσοι πολιτισμοῦ καὶ Εὐρωπαϊκῆς παιδείας ἔλαχον.

Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ὧ Ἕλληνες συμπατριῶται, κατετάχθημεν πλέον εἰς τὸν χορὸν τῶν εὐνομουμένων ἔθνῶν τοῦ κόσμου, ἀνελάβομεν τὴν ἐθνικὴν μας ὑπαρξιν εἰς τὴν Εὐρώπην· μᾶς μέτει ἕμῳς ἔτι γὰ λάβωμεν καὶ τὴν παιδείαν, ὅλα τὰ καλὰ μαθήματα, καὶ πᾶσαν χρηστὴν καὶ ἠθικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Εὐρώπης, ἂν θέλωμεν γὰ μᾶς ἀγαπήσωσιν ἔτι μᾶλλον καὶ γὰ μᾶς τιμήσωσιν εἰς τὸ ἕξῃς οἱ εὐγενεῖς καὶ φιλόκαλοι Εὐρωπαῖοι. Τοῦτο αὐτὸ ἐλπίζουσιν ἀπὸ ἡμᾶς ὅλοι οἱ φίλοι τῆς σύτυχίας μας, καὶ πᾶς δίκαιος τῶν πραγμάτων κρ-

τῆς τὸ ζητεῖ ἀπαραιτήτως, καὶ τοῦτο μὲ λόγον ὀίκαιον. Διότι ἡμεῖς σιμμά εἰς τὰ πλεῖότερα παραδείγματα τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ἔχομεν καὶ τὰ ἀθάνατα μνημεῖα τῶν ἀθανάτων πατέρων ἡμῶν, ζῶντα καὶ κραυγάζοντα, ἐξ ὧν μανθάτομεν εὐκόλως τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τὴν ἀγούσαν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶτος, καὶ ὃν ἔχομεν τόσον μεγάλην χρείαν, γὰ μᾶς ἐξάξῃ ξένη χεὶρ ἀπὸ τὸ σκοτός τῆς ἀπαιδευσίας, ὡς τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον διὰ τ' ἄλλα ἀπαιδευτα καὶ ἀπολίτευτα ἔθνη. Μόλον τοῦτο ὅμως ὀφείλομεν γὰ ὀράξωμεν πᾶν πρόσφορον εὐκολυτικὸν τῆς σπουδῆς μέσον, καὶ ὅλους τοὺς καλοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως τρόπους τῶν σημερινῶν τῆς Εὐρώπης ἐνδόξων ἐθνῶν, διὰ τὰ ἐπιταχύνωμεν τὰ βήματά μας πρὸς τὸν περιπόδητον εἰς ὅλους τοὺς φιλανθρώπους φίλους μας σκοπὸν τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν νοερῶν δυνάμεών μας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεισφέρει πολὺ, καὶ συνεισφέρει καθημερινῶς εἰς ὅλα τὰ νῦν πεφωτισμένα ἔθνη ἡ μάθησις τῆς Λατινικῆς γλώσσης· καὶ θέλει χορηγήσειν, γῆ Δία! ἡ αὐτὴ τὰ αὐτὰ καὶ ἔτι μεγαλύτερα ἠθικὰ καὶ ὕλικὰ κέρδη καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ἀπεδείχθη προηγουμένως ἡ μεγάλη ὀφέλεια τῆς Λατινικῆς γλώσσης διὰ τὴν Φιλολογίαν. Ἐπινοεῖται ὀ, διὰ τοὺς πολλὰ φανεροὺς λόγους, ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τῆς Ἀρχαιολογίαν. Ἄλλ' ἡ ἐπιβόρεια αὐτῆς ἐκτείνεται καὶ περαιτέρω ἔως εἰς αὐτὰ τὰ συντελεστικά τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ στοιχεῖα. Ἐπειδὴ τὴν σήμερον πᾶσα, εἴτε μικρὰ, εἴτε μεγάλη μηχανὴ μιᾶς ἐκάστης τῶν εὐνομούμενων πολιτειῶν κινεῖται, διοικεῖται, καὶ συντηρεῖται ἐξαιρέτως ἀπὸ τρεῖς πεφωτισμένων ἀνθρώπων τάξεις σημαντικᾶς· ἀπὸ Κληρικῶν, λέγω, ἀπὸ Νομικῶν καὶ ἀπὸ Ἰατροῦν. Καὶ οὗτοι εἶναι ἐκείνοι, οἵτινες πρὸς ἰδίαν μόρφωσιν καὶ ἐκπαιδευσιν χρειάζονται τὴν Λατινικὴν γλώσσαν ἐπίσης, καθὼς ὁ Φιλολόγος, ὁ Ἀρχαιολόγος, ὁ

Ἱστορικὸς καὶ πᾶς, ὅστις φιλοτιμεῖται νὰ ὀνομάζηται
Πεπαιδευμένος. Τοῦτο αὐτὸ ἐπιθυμοῦμεν ἀκόμη
ν' ἀποδείξωμεν καὶ νὰ βεβαιώσωμεν ἐφεξῆς διὰ βραχέ-
ωσι, καὶ ἔπειτα νὰ καταπαύσωμεν τὸν λόγον ἡμῶν περὶ
τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ὁ σέβαστός ἡμῶν Κληρικός, διὰ πολ-
λοῦς λόγους, ἔχει χρεῖαν μεγάλην τῆς Λα-
τινικῆς γλώσσης.

Καὶ τοῦτο ὄχι, ὅτι πᾶς Κληρικός, ὡς ἀνὴρ πε-
παιδευμένος, κατὰ φιλοτιμίαν καὶ κατὰ χρέος, ὀφείλει
νὰ γνωρίζῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰς δύο ταύτας
γλώσσας, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικὴν, τὰς μη-
τέρας τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς πολιτεύσεως τῶν ἐθ-
νῶν. Ὅχι ὅτι ὡς Ποιμὴν λογικῶν προβάτων, ὡς Ἱερο-
φάντης θεῶν μυστηρίων, ὡς Λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ
ὑψίστου καὶ ὡς Διερμηνεὺς ὑπερφυσῶν ἀληθειῶν τῆς ἱερᾶς
Θρησκείας, χρεωστῆ νὰ ἔχῃ τὸ λογικόν του πολὺ πλεόν
πεφωτισμένον, παρὰ πάντα ἄλλον πεπαιδευμένον ἄν-
δρα, διὰ νὰ κινή τὰ ἐλατήρια τῶν καρδιῶν πρεπόν-
τως καὶ νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν τοῦ λογικοῦ ποιμνίου του
ἀξιοχρέως· ἀλλὰ καὶ διότι ἡ σπουδὴ τῆς Λατινικῆς ἀ-
παιτεῖται ἀναγκαιῶς εἰς τὸ ἱερὸν μάθημα τῆς Θεολο-
γίας, καθὼς καὶ ἡ σπουδὴ τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης διὰ
τὴν κατάληψιν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῶν λοιπῶν
ἀρχαιοτήτων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία
συνέχεται. Εἰς ἐκείνην εὐρίσκει ὁ Ἑκκλησιαστικὸς πολ-
λὰ καὶ ἐξαιρετὰ συγγράμματα τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης του·
ὡς φερεῖσθαι τῆς Κριτικῆς τῶν ἱερῶν Γραφῶν, τῆς Ἑρ-
μηνευτικῆς, τῆς Δογματικῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστο-
ρίας, τῆς ἱστορίας τῶν πατέρων, τῆς ἠθικῆς θεολογίας
καὶ τῶν παραπλησίων. Διὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης δύ-
ναται μόνον νὰ γνωρίσῃ πολλὰ Πραγματιὰ τῶν ἱερῶν
Συγρόδων. Δι' αὐτῆς μαθαίνει νὰ διακρίνῃ καὶ νὰ σέ-
βηται τοὺς σοφοὺς καὶ ἀγαθοὺς Πατέρας τῆς Λατινικῆς
Ἑκκλησίας, ὡς τὸν εὐαίσθητον Ἀύγουστίνον, τὸν σο-

φόν καὶ γλαφυρόν Ἱερώνυμον, τὸν Χρυσόστομον τῶν Λατίνων καὶ τοὺς παρομοίους. Ἄλλα καὶ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ Χαλδαϊκὴν γλῶσσαν διὰ μόνης τῆς Λατινικῆς δύναται νὰ προκόψῃ ὁ νέος Κληρικός· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν εὐρίσκονται τὰ κάλλιστα τῶν εἰρημένων γλωσσῶν διδακτικὰ βιβλία, ἂν θέλῃς, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνατολικῶν διαλέκτων.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα εἶναι ἀναγκαστικὰ περαιτέρω εἰς τὸ ἱερατικόν μας ὄχι μόνον διὰ τὰς παλαιὰς ἡμῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης σχέσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς νεωστὶ διεγερθεῖσας μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν οὖν Ἐκκλησιῶν ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ συνεργείας εἰς κοινὰ παντὸς εἴδους ἐπιχειρήματα. Ὡστε ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ὡς μέσον κοινωνίας τῶν ἱερωμένων παντὸς Χριστιανοῦ ἔθνους, ὑπόσχεται νὰ ἐπιτείνῃ τὰς ἡμετέρας σχέσεις πρὸς τοὺς λοιποὺς Χριστιανοὺς τῆς Δύσεως, καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν πρὸς ἀλλήλους Χριστιανικὴν ἀγάπην μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν οὖν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπόσχεται νὰ φιλιώσῃ στενότερον τοὺς οὖν ἱεροὺς Κλήρους τῶν οὖν μεγάλων καὶ ἀρχαιοτάτων Ἐκκλησιῶν τῆς Οἰκουμένης, νὰ ἐξισάσῃ τὰς ἐξιτήλους, τὰς ἡδὴ σχεδὸν ἀπρηχαιωμένας διαφοράς των, καὶ νὰ τοὺς συνάψῃ μ' ἓνα ὄραμα ἀγάπης καὶ ὁμολογίας ἀποστολικῆς τε καὶ χριστιανικῆς, αὐτοὺς καὶ τὰ λογικὰ αὐτῶν πρόβητα εἰς ἐνότητα τῶν φρονημάτων καὶ τῶν ἀμοιβαίων τῆς δικαιοσύνης ἔργων. Ἄλλα, καὶ ἂν δὲν εἶχε νὰ ἐλπίζῃ μηδὲν τῶν εἰρημένων συμφερόντων ὁ Ἕλλην Κληρικός ἀπὸ τὴν μάθησιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης, διὰ τὴν φιλοτιμίαν μόνον νὰ μὴν ᾔγαι κατώτερος τῶν ἑτεροθνητῶν Κληρικῶν κατὰ τὴν παιδείαν, ἤθελε τὴν σπουδάζειν ἐπιμελῶς, ἂν μέχρι τῆς ὥρας τ' ἀναγκαστικὰ πρὸς τοῦτο βοηθήματα εὕρισεν εἰς τὴν γλῶσσαν του πρόχειρα. Ἄλλ' εἰς τὸ μέλλον ἀφοῦ ἀποκτήσωμεν ταῦτα σὺν θεῷ, θέλουσιν ἀποδείξειν εἰς τοὺς ἀλλογενεῖς ἐχθρούς των οἱ ἐνάρητοι καὶ φιλόπονοι Ἐκκλη-

σιαστικοί μας, ὅτι οὗτοι δὲν εἶναι, ὡς ἐκεῖνοι τοὺς θέλουσιν, ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, ἀλλ' Ἕλληνες μὲ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ἑλληνικῆς τῶν εὐγενείας, διαλάμποντες καὶ φωτίζοντες ἀπὸ τὸν λύχνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τὰς ψυχὰς καὶ τὸν τοῦν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν τέκνων.

Ὁ Νομικὸς χρειάζεται ὡσαύτως πολὺ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν.

Εἰς τὸν σπουδαστὴν τῶν νόμων καὶ εἰς τὸν μέλλοντα ἐνεργὸν τῆς θείας Δικαιοσύνης, συντείνει ἡ εἰρημένη γλῶσσα ὄχι μόνον ὡς μέσον βοηθητικὸν καὶ εὐκολυντικὸν διὰ τὴν μάθησιν τῶν κυριωτέρων τῆς Εὐρώπης διαλέκτων, ἐξ ὧν δύναται νὰ διδαχθῇ τὰ κάλλιστα τῆς σημερινῆς Πολιτικῆς μαθήματα· ἀλλὰ καὶ ἰδίως συνεισφέρει πολὺ εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἐκμάθησιν τῆς Νομικῆς, διὰ τῶν ἐν αὐτῇ παλαιότερων ἀρίστων συγγραμμάτων παντὸς κλάτου τῆς εἰρημένης ἐπιστήμης. Εἰς αὐτὴν εὐρίσκει ὁ μαθητὴς τῆς ἀναγκαιοτάτης ταύτης τέχνης καὶ τῆς ὑψηλῆς ἐπιστήμης τῶν Νόμων, συντεταγμένα τὰ καλλιώτερα τῶν ἐνδόξων Φιλοσόφων καὶ Νομοδιδασκάλων καὶ Δικολόγων τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν πρωϊαιτέρων αἰώνων συγγράμματα. Τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον, τὸν Πανδέκτην παντοίων νόμων καὶ δικαιωμάτων ἀνθρωπίνων ὁποιοῦδήποτε ὀνόματος, ἐξ οὗ ὅλα τὰ σήμερον πολιτισμένα ἔθνη ἔμαθον τὴν τέχνην τῆς Νομοθεσίας, πῶς δύναται νὰ τὸν σπουδάσῃ, νὰ τὸν φιλολογήσῃ, καὶ νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὴν μεταχείρησίν του χωρὶς σωστὴν τῆς φωνῆς τοῦ Λατίου γνώσιν; Πῶς νὰ μελετήσῃ τὸ Κανονικὸν λεγόμενον δίκαιον, ἤτοι τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Ἀρχιερατείου δικαιώματα; Ὅλα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποκαταστένουσι τὴν μάθησιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἀναγκαιοτάτην εἰς τὸν Νομικὸν καὶ Πολιτικὸν καὶ πάντα ἄλλον τῆς Θέμιδος ὑπηρέτην, χωρὶς τοὺς ἄλλους λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ὀφείλουσι κατὰ χρέος καὶ οὗτοι, καθὼς πᾶς ἄλλος Παιδεύ-

μέγος, να σπουδάξωσι καὶ νὰ μανθάνωσιν ἐντελῶς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος γλώσσαν.

Ὁ Ἴατρος δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ στερηθῇ τὴν Λατινικὴν γλώσσαν.

Ἄν εἶχον νὰ ὀδηγήσω καὶ νὰ εἰσαγωγῆσω νέους εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἤθελον γράφειν μὲ μεγάλους καὶ λαμπροὺς χαρακτῆρας εἰς τὸ ἀνώπιον τῆς θύρας τοῦ Ἀκροατηρίου μου: Οὐδεὶς ἀλατίνιστος εἰσιέτω, διὰ νὰ καταλάβωσιν οἱ τῆς Ἱατρικῆς ὀρεγόμενοι νεανίαὶ χωρὶς μακρολογίαν καὶ συντόμως, ὅτι ἡ μάθησις τῆς ἐξοχωτάτης ἐπιστήμης εἶναι σφικτότατα συνημμένη τὴν σήμερον μὲ τὴν τελείαν ἐμάθησιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης, καὶ διὰ νὰ μὴν ἀποτολήμησιτις πλέον εἰς τὸ μέλλον νὰ φαντασθῇ ματαίως, ὅτι μὲ τὰ πέντε καὶ ἕξ Ἰταλικά του ἢ Γαλλικά, δύναται νὰ λύσῃ εὐκόλως ὅλα τὰ δεινὰ προβλήματα τῆς τέχνης τοῦ Λοξίου Ἀπόλλωνος. Δὲν λέγομεν ἐνταῦθα, ὅτι διὰ νὰ φιλολογῆσωμεν καὶ νὰ ἐννοήσωμεν τοὺς παλαιοὺς ἐνδόξους ὁμογενεῖς μας Ἴατροὺς, ὡς Ἴπποκράτη, Γαληνόν, Ἀρεταῖον, Διοσκορίδην καὶ τοὺς λοιποὺς, χρειαζόμεθα ἀναγκαιῶς τὴν Λατινικὴν, τὴν Ἑρμηνεύτριαν τῆς Ἑλληνικῆς, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη ἀποχρώντως. Ἀρκούμεθα μόνον ν' ἀποδείξωμεν δι' ὀλίγων ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅτι ἡ Ἱατρικὴ εἰς τὴν χθὲς καὶ σήμερον κατάστασίν της ἐπιζητεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀναγκαιῶς ἀκριβῆ καὶ τελείαν γνῶσιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Ἦν ἀλήθειαν τῶν εἰρημένων θέλομεν κατανοήσῃν εὐκολώτερον, ἐὰν μετ' ὀλίγης τιμῆς ἐπιστάσις ἐξετάσωμεν ἐν ἑαστον τῶν μαθημάτων τῆς ἀρχαιοτάτης καὶ δυσκολωτάτης ἐπιστήμης καὶ τέχνης τῶν Ἱατρῶν. Καὶ θέλομεν εὐρεῖν, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ πρῶτα καὶ προκαταρκτικὰ αὐτῆς μαθήματα δὲν σπουδάζονται ὡς πρέπει ἄλλως, εἰ μὴ διὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Οὕτω φερρεῖται ἡ Βοτανικὴ, τὸ ἐπωφέ-

στατον καὶ τερπνότατον μάθημα, δὲν μαρθάνεται οὐδέποτε βασίμως καὶ συστηματικῶς χωρὶς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν. Ὁ δαιμόσιος Λινναῖος, ὁ μέγας Ἱερομνήμων τῆς παιτουργικῆς θεᾶς, τῆς Φύσεως, φιλοσοφικὴν καὶ ποιητικὴν ἐν ταύτῳ φράσει μεταχειρισθεὶς, ἐξέφρασε τὸ ἀθάνατον τῆς Βοτανικῆς τοῦ Σύστημα εἰς τὴν ἀνδροπρεπῆ τοῦ Λατίου φωνήν. Εἰς αὐτὴν διέγραψε καὶ ἐξωγράφησε μὲ τὰ ζωηρότατα χρώματα ὡς Ποιητῆς καὶ Φιλόσοφος τ' ἄλλα δύο μεγάλα τῆς Φύσεως βασιλεία, τὸ ζωολογικὸν καὶ τὸ τῶν ὀρυκτῶν. Οἱ πλεῖστοι Λατινικοὶ τεχνικοὶ ὄροι τῶν φυσικῶν πραγμάτων, τοὺς ὁποίους ὁ μέγας Λινναῖος ἐπλασε, μένουσιν ἀναλλοίωτοι καὶ ἀμεταγλώττιστοι εἰς ὅλας τὰς μέχρι τῆς σήμερον, ὅσον καλλιεργημένας τῆς Εὐρώπης διαλέκτους· διότι δυσκόλως ἢ παρτελῶς δὲν δύναται νὰ μεταφρασθῶσιν. Ἡ Χημεία εἰς μόνην τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν εὐρίσκει ἐκφραστικούς τῶν ἀπείρων ἀναλύσεων καὶ συνθέσεων τῶν σωμάτων ὄρους, καὶ τὰς νέας ὀνομασίας τῶν ὁσημέραι γινομένων νέων ἐν αὐτῇ ἀνακαλύψεων. Αἱ κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν πολιτισμένων ἐθνῶν Φαρμακοποιίαι, συντάσσονται καὶ συγγράφονται, διὰ τὸ σύντομον καὶ ἀκριβὲς τῆς γλώσσης κατ' ἀνάγκην, καὶ ἐκδίδονται κατὰ νόμον πολιτικὸν λατινιστί. Ἐὰν ἰατρικὰ σχημάτια, αἱ πρὸς τοὺς Φαρμακευτὰς καὶ Φαρμακοπώλας τῶν Ἱατρῶν διαταγαὶ καὶ αἱ τῶν φαρμάκων καταγραφαὶ, γίνονται διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀπὸ τῶν ἀληθεῶν Ἱατρῶν λατινιστί. Ἀλλὰ καὶ αἱ συνδιαλέξεις περὶ τὴν κλίνην τοῦ νοσοῦντος, καὶ τὰ συμβούλια τῶν πεπαιδευμένων καὶ ἐμπείρων Ἱατρῶν εἰς ὅτινας τῶν βαρέως κατακειμένων ἀρρώστων περιπτώσεις, δὲν γίνονται ἄλλως, εἰ μὴ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Κικέρωνος, καὶ ἂν ἤθελον εἰσθεῖν ὁμογενεῖς ἢ ἀλλοεθνεῖς οἱ πρὸς ἀλλήλους συμβουλευόμενοι. Δὲν ἀνέφερα τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον, καὶ τὸ ὁποῖον πρῶτον ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ Πρακτικοῦ Ἱατροῦ. Ἐπιφύτ-

στιν ὅλα τὰ ἐξαίρετα τῆς πρακτικῆς Ἱατρικῆς βιβλία τῶν ἀρχαιοτέρων Ἱατρῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν. "Ὅλα σχεδὸν τὰ καλῆτερα παθολογικὰ, νοσολογικὰ καὶ θεραπευτικὰ Συστήματα ἐγράφησαν καὶ συγγράφονται ἔτι σήμερον ἀπὸ τοὺς περιφήμους Πρακτικοὺς Λατινιστί. Λατινιστὶ ἐξεδόθησαν τὰ κάλλιστα Χρονικὰ μεγάλων νοσοκομείων ἀπὸ μεγάλους Ἱατρούς. "Ὅλοι οἱ νέοι πατέρες τῆς νεωτέρας Ἱατρικῆς, οἱ Ἱπποκράτεις τῶν αἰώνων μας, εἰς τὴν Λατινικὴν ἐξέφρασαν τὰ νέα δόγματα τῶν διδασκαλιῶν των, εἰς αὐτὴν ἐξηρμήνευσαν τὰ παλαιὰ, εἰς αὐτὴν ἐξέθεσαν καὶ ἐξήγησαν τὰς νέας παρατηρήσεις, καὶ τὰς θαυμαστάς αὐτῶν ἀνακαλύψεις. Χωρὶς τελείαν καὶ ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γνωρίσῃ, νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ μιμηθῇ ὁ νέος Ἱατρός τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τῆς Ἀνθρωπότητος, τὰ ἔξοχα παραδείγματα ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν φιλάνθρωπον τέχνην καὶ ἐπιστήμην, τὴν Ἱατρικὴν· τοὺς νέους Ἱπποκράτεις, λέγω, τὸν Βοηρχαύϊον, Βανσβίτιον, Ἀλλῆρον, Στώλλιον, Φράγκιον καὶ ἄλλα τόσα περιχλεῆ ὀνόματα.

Ἐκ τῶν προῤῥηθέντων ὀλίγων γίνεται κατάδηλον, ὅτι ὁ ἀληθὴς Ἱατρός, ὁ ἄξιος τοῦ φιλάνθρωπου ὀνόματός του, δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ στερηθῇ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν. "Ὡστε παράξενον καὶ παράδοξον φαίνεται, πῶς τινες νέοι ὁμογενεῖς ἐφαντάσθησαν ποτὲ νὰ μάθωσι τὴν Ἱατρικὴν, χωρὶς νὰ ἠξέυρωσιν οὐδὲ γρῦ ἀπὸ τὴν Λατινικὴν. Ἄλλ', ὦ ἀγαθοί! σεῖς δυσκολαίνετε νὰ μάθητε ἀλλῶς γλῶσσαν, ἥτις δὲν ἐπιζητεῖ, εἰ μὴ μέτριον νοῦν, καὶ ὅπως οὖν μνημονικόν, καὶ ἔπειτα ἐλπίζετε νὰ εἰσχωρήσητε ἀβρόχοις ποσὶν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀνεξιχνιάστου Φύσεως, ὅπου κόπους καὶ μόχθους καὶ εὐφυΐαν πρὸ πάντων χρειάζεσθε μεγάλην;

Εἶπομεν ἀρκετὰ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀναγκαίου καὶ τῆς ὠφελείας τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Πλεϊότερα βέ-

βαια, παρ' ὅτι ἔφθανε νὰ πληροφορήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν εἰρημένων τοὺς εὐστόχους καὶ εὐαίσθητους ὁμογενεῖς ἡμῶν Ἕλληνας. Ἀλλὰ τοῦτο ἔγεινε διὰ τοὺς ὀλίγους, κατ' εὐτυχίαν τοῦ ἔθους, ἔτι τετυλωμένους τὴν καρδίαν, τῶν παρελθόντων σκοτεινῶν αἰώνων γέροντας, οἵτινες διὰ τῆς εἰς τὰς καρδίας τῶν νέων ἐπιρροίας των, δύνανται πολλάκις νὰ ἐξάψωσι τοὺς σπινθῆρας τοῦ καλοῦ εἰς φλόγα λαμπρὰν καὶ καταυγάζουσιν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν· ἢ, δι' ἠλιθιότητα ἰδίαν καὶ σκαιότητα, νὰ τοὺς σβέσωσι, ἢ καὶ νὰ τοὺς μεταβάλλωσιν εἰς πῦρ καταφλέγον καὶ φθοροποιὸν παντὸς αἰσθήματος εὐγένους. Ὡρα ἤδη νὰ στρέψωμεν τὸν λόγον ἡμῶν καὶ πρὸς τοὺς φιλτάτους τῶν Ἑλλήνων νεανίσκους, διὰ νὰ δεῖξωμεν αὐτοῖς διὰ βραχέων, ὅτι χρειάζονται εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης, καὶ νὰ εἴπωμεν πρὸς αὐτοὺς, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμοῦμεν, ἕνα εὖ λόγους ἔτι πρὸς προκοπὴν ἡμετέραν ἀφορῶντας.

Ἴδού ἀπεκτέσαμεν γραμματικὴν Λατινικὴν εἰς τὴν γλώσσάν μας, θέλει εἰπεῖν πᾶς τις κατ' ἑαυτὸν, ἀλλ' ὅμως οὐνάμεθα ἄρά γε καὶ τὴν Λατινικὴν γλώσσαν μὲ μόνην τὴν ξηρὰν γραμματικὴν νὰ μάθωμεν, χωρὶς τῶν λοιπῶν βοηθημάτων, τῶν εἰς τὴν μάθησιν γλώσσης ὁποιασδήποτε ἀναγκαίων; Βέβαια ὄχι. Χρειαζόμεθα καὶ Λεξικὸν Λατινικὸν εἰς τὴν γλώσσάν μας. Χρειαζόμεθα καὶ τὰ στοιχειώδη πρὸς παράδοσιν καὶ σπουδὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἀναγκαῖα βιβλία, κατ' ἐκλογὴν σκόπιμον ἀπὸ δοκίμους συγγραφεῖς τῶν Ῥωμαίων ἐραρισμένα καὶ διατεταγμένα κατὰ περιόδους, εἰς τὴν γραμματικὴν προσηρμοσμένας, ὑποῖά τινα διὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν ἔχομεν τὰ τοῦ Γερμανοῦ Ἰακώβου, προσηρμοσμένα εἰς χρῆσιν τῆς ἡμετέρας νεολαίας, καὶ ἐκδοθέντα (1815 ἐν Βιέννῃ) ἀπὸ τὸν Θεόκλητον Φαρμακίδην, καὶ ἔτι ἄλλα τινά. Καὶ θέλομεν χρειασθῆν περαιτέρω καὶ ἐκδόσεις τῶν κλασσικῶν Ῥωμαίων συγ-

γραφέων. Ἄλλ' ἐπομονὴ ὀλίγον! Ἀνάγκη πᾶσα ἦτο γὰρ γίνῃ πρῶτον ἀρχὴ ἀπὸ τὴν γραμματικὴν, τὰ δὲ λοιπὰ θέλουσιν ἀκολουθήσειν αὐτῇ ἐκ ποδός. Μετ' ὀλίγους χρόνους θέλομεν ἔχειν σὺν θεῷ πᾶντ' ἐν ἀφθορίᾳ, ἂν αὐτὰ τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα ἄνδρες φιλογεγεῖς μᾶς χορηγοῦσι, μεταχειρισθῶμεν μὲ προθυμίαν, καὶ ἂν ὠφελῆθῶμεν ἐξ αὐτῶν προσηκόντως. Ἡ γλυκυτάτη αὐτῆ ἀνταμοιβὴ θέλει ἐνισχυρίσειν παντὸς πεπαιδευμένου Ἑλληνοσ τὰς δυνάμεις, διὰ τὰ βαστάζει εἰς τὸ μέλλον μεγαλήτερα βάρη καὶ τὰ ὑποφέρει πλειότερους κόπους, προάγων εἰς φῶς τελειότερα καὶ μεγαλειότερα τοῦ ἑαυτοῦ γεινήματα, συγείνοντα πρὸς ὄφελος καὶ φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Ἄλλ', ὦ φίλοι παῖδες Ἑλλήνων, παρῆλθεν ἡ νύξ, διεσιεδάσθησαν τὰ πυκνὰ νέφη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος· ἐφεγγε τὸ ἀγλαὸν φῶς τῆς Ἡμέρας, ἐλάμψεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄριζοντα. Ἡ καταίγῃς καὶ ἡ λαίλαψ ἔπαυσαν, ὁ κλύδων ἐκόπασε καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκυρίευσαν γαλήνη καὶ ἠνεμιά εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πέλαγος. Ἡμεῖς διεσώθημεν ἀπὸ τὴν φοβεράν τρικυμίαν. Καιρὸς ἤδη ν' ἀπολαύσωμεν τοὺς καρπούς τῶν πόγωνμας, καὶ τὰ χαρῶμεν τὰς χάριτας τῆς Εἰρήνης. Καιρὸς ν' ἀνακαλέσωμεν καὶ τὰς φυγάδας Μούσας εἰς τὴν ποσεινοτάτην αὐτῶν πατρίδα. Αὐταὶ διὰ πολλῶν αἰῶνων ἴσχυον ν' ἀναζωπυρῶσι καὶ τὰ διατηρῶσι εἰς τὰς καρδίας τῶν πατέρων ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεώς μας. Αὐταὶ μόναι καὶ ἐξόριστοι μακρόθεν μᾶς ἐνέπνεον πνεῦμα συνέσεως καὶ φρόνημα ἀνδρίας πρὸς ἀνάκτησιν τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας. Ἡ συνείδησις τῆς ἀρχαίας ἡμῶν δόξης διὰ τούτων μόνον ἐσώθη ἀνεξάλειπτος, εἰς τὸν ἀπὸ πολλὰς καὶ δευγὰς κακοπαθείας τεταραγμένον νοῦν μας, καὶ διηγείρετο εἰς τὰς πλέον ἀκροσφαλεῖς κληθήσεις καὶ δονήματα τῆς περιπετοῦς Τύχης. Αἱ Μοῦσαι ἐνεργοῦσι καὶ

διοικῶσι σήμερον τὸ Πᾶν. Ὁλος ὁ πολιτισμένος Κόσμος τὰς λατρεύει εὐχαρίστως ὡς θεᾶς εὐεργετιδᾶς τῶν ὄντων. Καὶ ἀφ' οὗτου ἤρχισαν αὐταί, φωτίζουσαι τὴν Οἰκουμένην, τὰ εὐεργετῶσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀνέλαβε καὶ ἡ Δικαιοσύνη ἡμέρως τὸ ἑαυτῆς σκῆπτρον· καθιδρύθη τάξις τῶν πραγμάτων νόμιμος· ἐγνώρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ ἀμοιβαία αὐτῶν χρέη κάλλιον, καὶ διορίσθησαν αἱ σχέσεις των κατὰ τὸ δικαιότερον καὶ ἀκριβέστερον. Τοιοῦτοι καὶ τοσοῦτοι γλυκεῖς καρποὶ συνέρρευσαν κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς δυστήνου καὶ πολυπαθοῦς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῶν Ἀμαλθεϊδῶν κέρας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα σωτηρία ἐντεῦθεν ἀνέρρευσεν, ὡς τέτρα Ἑλλήνων, καὶ ἐντεῦθεν μόνον ἔχομεν τὰ ἐλπίζομεν εἰς τὸ μέλλον ἐθνικὴν δόξαν καὶ ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν· Ἐντεῦθεν πλοῦτος καὶ οὐραμὶς προσγίνεται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς εἰς ταύτας τὰς ἀεινάους πηγὰς πρέπει ν' ἀνατρέξωμεν, ἂν δὲν θέλωμεν τὰ μένωμεν διὰ πάντα μικροὶ καὶ ἀσήματτον ἔθνος, καὶ τὰ συζῶμεν μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν τῆς Εὐρώπης λαῶν ὡς Πυγμαῖσι, οἱ πάλαι ποτὲ Γίγαντες τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πρὸς τί οἱ λόγοι οὗτοι; Ἕλληνες, υἱοὶ Ἑλλήνων, πατέρων τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ πάσης ἀνθρωπίνης Σοφίας, δὲν εἶχον οὐδέποτε χρείαν παραιέσεως καὶ προτροπῆς πρὸς τὸ καλόν. Οὗτοι καὶ πρόη, σχέτλια καὶ ἀνήκουστα πάσχοντες, ὡς οὐδὲν ἄλλο τῆς Γῆς ἔθνος, διεπέρων μακρὰ πελάγη καὶ ἐξεντεύοντο πτωχοὶ καὶ πένητες, ἀντιμαχόμενοι πρὸς μυρίας τῆς τύχης περιπετείας καὶ πρὸς τοὺς διωγμοὺς τῶν ἐχθρῶν των, διὰ τὰ φωτίσωσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς μακρὰν ἀπὸ τὸ πάτριον ἔδαφος ποσειδῶς ζητουμένης παιδείας, τοὺς νεοροὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς, πρὸς ὄρθην τῶν συμφερόντων τῆς γλυκυτάτης των πατρίδος διάγωσιν. Τώρα δὲ, ἐνῶ ἠξιώθημεν τέλος πάντων ν' ἀποκτήσωμεν τὸ μέγα καὶ θεῖον δῶρον,

γραφῆων. Ἄλλ' ἔπομονή ὀλίγον! Ἀνάγκη πᾶσα ἦτο
 νὰ γίνῃ πρῶτον ἀρχὴ ἀπὸ τὴν γραμματικὴν, τὰ δὲ λοι-
 πὰ θέλουσιν ἀκολουθήσειν αὐτῇ ἐκ ποδός. Μετ' ὀλί-
 γους χρόνους θέλομεν ἔχειν σὺν θεῷ πᾶντ' ἐν ἀφθονίᾳ,
 ἂν αὐτὰ τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα ἄνδρες φιλογενεῖς μᾶς
 χορηγοῦσι, μεταχειρισθῶμεν μὲ προθυμίαν, καὶ ἂν ἀ-
 φελθῶμεν ἐξ αὐτῶν προσηκόντως. Ἡ γλυκυτάτη αὐ-
 τῇ ἀνταμοιβῇ θέλει ἐνισχυρίσειν παντὸς πεπαιδευμένου
 Ἑλληνοσ τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ βαπτάζῃ εἰς τὸ μέλλον
 μεγαλήτερα βάρη καὶ νὰ ὑποφέρῃ πλειότερους κόπους,
 προάγων εἰς φῶς τελειότερα καὶ μεγαλειότερα τοῦ τό-
 του γεννήματα, συττεινόντα πρὸς ὄφελος καὶ φωτισμὸν
 τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Ἄλλ', ὦ φίλοι παῖδες Ἑλλήνων, παροῦσιν ἡ
 νύξ, διεσπείρασθησαν τὰ πυκνὰ νέφη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν
 τῆς Ἑλλάδος· ἔφεγγε τὸ ἀγλαὸν φῶς τῆς Ἡμέρας, ἐ-
 λαμψεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄρι-
 ζοντα. Ἡ καταίγῃς καὶ ἡ λαίλαψ ἔπαυσαν, ὁ κλύδων
 ἐκόπασε καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκυρίευσαν γαλήνη καὶ ἠνε-
 μία εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πέλαγος. Ἡμεῖς διεσώθημεν
 ἀπὸ τὴν φοβερὰν τρικυμίαν. Καιρὸς ἦδη ν' ἀπολαύ-
 σωμεν τοὺς καρπούς τῶν πόνων μας, καὶ νὰ χαρῶμεν
 τὰς χάριτας τῆς Εἰρήνης. Καιρὸς ν' ἀνακαλέσωμεν
 καὶ τὰς φυγάδας Μούσας εἰς τὴν ποσεινοτάτην αὐτῶν
 πατρίδα. Αὐταὶ διὰ πολλῶν αἰώνων ἴσχυον ν' ἀνα-
 ζωπυρῶσι καὶ νὰ διατηρῶσιν εἰς τὰς καρδίαις τῶν πα-
 τέρων ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεώς
 μας. Αὐταὶ μόναι καὶ ἐξόριστοι μακρόθεν μᾶς ἐνέπ-
 ρεον πνεῦμα συνέσεως καὶ φρόνημα ἀνδρείας πρὸς ἀνά-
 κτησιν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας.
 Ἡ συνείδησις τῆς ἀρχαίας ἡμῶν δόξης, διὰ τούτων μό-
 νοι ἐσώθη ἀνεξάλειπτος, εἰς τὸν ἀπὸ πολλὰς καὶ δε-
 γὰς κακοπαθείας τεταραγμένον νοῦν μας, καὶ διηγεί-
 ρετο εἰς τὰς πλεον ἀίροσφαλεῖς κλισήσεις καὶ δογή-
 ματα τῆς περιπετοῦς Τύχης. Αἱ Μοῦσαι ἐνεργοῦσι καὶ

διοικῶσι σήμερον τὸ Πᾶν. Ὁλος ὁ πολιτισμένος Κόσμος τὰς λατρεύει εὐχαρίστως ὡς θεᾶς εὐεργετιδᾶς τῶν ὄντων. Καὶ ἀφότου ἤρχισαν αὐταί, φωτίζουσαι τὴν Οἰκουμένην, γὰρ εὐεργετῶσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀνέλαβαν καὶ ἡ Δικαιοσύνη ἡμέρως τὸ ἑαυτῆς σκῆπτρον· καθιδρύθη τάξις τῶν πραγμάτων νόμιμος· ἐγνώρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ ἀμοιβαῖα αὐτῶν χρέη κάλλιον, καὶ διωρίσθησαν αἱ σχέσεις των κατὰ τὸ δικαιότερον καὶ ἀκριβέστερον. Τοιοῦτοι καὶ τοσοῦτοι γλυκεῖς καρποὶ συνέρρευσαν κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς δυστήνου καὶ πολυπαθοῦς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸ Ἀμαλθεΐας κέρας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἄλλα καὶ ἡ ἡμετέρα σωτηρία ἐντεῦθεν ἀτέρρευσε, ὡς τέκνα Ἑλλήνων, καὶ ἐντεῦθεν μόνον ἔχομεν γὰρ ἐλπίζομεν εἰς τὸ μέλλον ἐθνικὴν δόξαν καὶ ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν· Ἐντεῦθεν πλοῦτος καὶ δύναμις προσγίνεται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς εἰς ταύτας τὰς ἀειάους πηγὰς πρέπει ν' ἀνατρέξωμεν, ἀνδρὸν δὲν θέλωμεν γὰρ μένωμεν διὰ πάντα μικροὶ καὶ ἀσήμαντον ἔθνος, καὶ γὰρ συζῶμεν μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν τῆς Εὐρώπης λαῶν ὡς Πυγμαῖαι, οἱ πάλαι ποτὲ Γίγαντες τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλοτι πρὸς τί οἱ λόγοι οὗτοι; Ἕλληνες, υἱοὶ Ἑλλήνων, πατέρων τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ πάσης ἀνθρωπίνης Σοφίας, δὲν εἶχον οὐδέποτε χρεῖαν παραιέσεως καὶ προτροπῆς πρὸς τὸ καλόν. Οὗτοι καὶ πρόη, σχέτλια καὶ ἀνήκουστα πάσχοντες, ὡς οὐδὲν ἄλλο τῆς Γῆς ἔθνος, διεπέρων μακρὰ πελάγη καὶ ἐξενιτεύοντο πτωχοὶ καὶ πείνητες, ἀντιμαχόμενοι πρὸς μυριάς τῆς τύχης περιπετείας καὶ πρὸς τοὺς διωγμοὺς τῶν ἐχθρῶν των, διὰ γὰρ φωτίσωσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς μακρὰν ἀπὸ τὸ πατριον ἔδαφος ποσειδῶς ζητουμένης παιδείας, τοὺς νοερούς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς, πρὸς ὄρθην τῶν συμφερόντων τῆς γλυκυτάτης των πατρίδος διάγωσιν. Τώρα δὲ, ἐνῶ ἡξιώθημεν τέλος πάντων ν' ἀποκτήσωμεν τὸ μέγα καὶ θεῖον δῶρον,

γραφέων. Ἄλλ' ἐπομονὴ ὀλίγον! Ἀνάγκη πᾶσα ἦτο
 τὰ γένη πρῶτον ἀρχὴ ἀπὸ τὴν γραμματικὴν, τὰ δὲ λοι-
 πὰ θέλουσιν ἀπολουθήσειν αὐτῇ ἐκ ποδός. Μετ' ὀλί-
 γους χρόνους θέλομεν ἔχειν σὺν θεῷ πᾶντα ἐν ἀφθονίᾳ,
 ἂν αὐτὰ τὰ ὀλίγα, τὰ ὅποια ἀνδρες φιλογενεῖς μᾶς
 χορηγοῦσι, μεταχειρισθῶμεν μὲ προθυμίαν, καὶ ἂν ὠ-
 φεληθῶμεν ἐξ αὐτῶν προσηκόντως. Ἡ γλυκυτάτη αὐ-
 τῇ ἀνταμοιβῇ θέλει ἐνισχυρίσειν παντός πεπαιδευμένου
 Ἑλληνοσ τὰς δυνάμεις, διὰ τὰ βαπτάζη εἰς τὸ μέλλον
 μεγαλήτερα βάρη καὶ τὰ ὑποφέρη πλειότερους κόπους,
 προάγων εἰς φῶς τελειότερα καὶ μεγαλειότερα τοῦ ἵσθ-
 του γεννήματα, συντείνοντα πρὸς ὄφελος καὶ φωτισμὸν
 τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Ἄλλ', ὧ φίλοι παῖδες Ἑλλήνων, παρῆλθεν ἡ
 νύξ, οἰσεκεδάσθησαν τὰ πυκνὰ νέφη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν
 τῆς Ἑλλάδος· ἔφεγγε τὸ ἀγλαὸν φῶς τῆς Ἡμέρας, ἐ-
 λαμψεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄρι-
 ζοντα. Ἡ καταιγὶς καὶ ἡ λαίλαψ ἔπαυσαν, ὁ κλύδων
 ἐκόπασε καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐκυρίευσαν γαλήνη καὶ νηγε-
 μία εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πέλαγος. Ἡμεῖς οἰσεώθημεν
 ἀπὸ τὴν φοβερὰν τρικυμίαν. Καιρὸς ἦν ἡ ἀπολαύ-
 σωμέν τούς καρπούς τῶν πόνων μας, καὶ τὰ χαρῶμεν
 πὰς χάριτας τῆς Εἰρήνης. Καιρὸς ἡ ἀνακαλέσωμεν
 καὶ τὰς φυγάδας Μούσας εἰς τὴν ποσεινοτάτην αὐτῶν
 πατρίδα. Αὐταὶ διὰ πολλῶν αἰώνων ἰσχυσαν ἡ ἀνα-
 ζωπυρῶσι καὶ τὰ διατηρῶσιν εἰς τὰς καρδίαις τῶν πα-
 τέρων ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεώς
 μας. Αὐταὶ μόναι καὶ ἐξόριστοι μακρόθεν μᾶς ἐνέπι-
 νον πνεῦμα συνέσεως καὶ φρόνημα ἀνδρείας πρὸς ἀνά-
 κτησιν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας.
 Ἡ συνείδησις τῆς ἀρχαίας ἡμῶν δόξης διὰ τούτων μόν-
 τον ἐσώθη ἀνεξάλειπτος, εἰς τὸν ἀπὸ πολλὰς καὶ δει-
 νὰς κακοπαθείας τεταραγμένον νοῦν μας, καὶ ὀηγεί-
 ρετο εἰς τὰς πλέον ἀκροσφαλεῖς κλονήσεις καὶ δονή-
 ματαιτῆς περιπετοῦς Ἀύχης. Αἱ Μοῦσαι ἐνεργοῦσι καὶ

διοικοῦσι σήμερον τὸ Πᾶν. Ὁλος ὁ πολιτισμένος Κόσμος τὰς λατρεύει εὐχαρίστως ὡς θεᾶς εὐεργετιδᾶς τῶν ὄντων. Καὶ ἀφότου ἤρχισαν αὐταί, φωτίζουσαι τὴν Οἰκουμένην, τὰ εὐεργετώσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀνέλαβαν καὶ ἡ Δικαιοσύνη ἡμέρωσ τὸ ἑαυτῆς σιγήπτρον· καθιδρύθη τάξις τῶν πραγμάτων νόμιμος· ἐγνώρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ ἀμοιβαία αὐτῶν χρέη κάλλιον, καὶ διωρίσθησαν αἱ σχέσεις των κατὰ τὸ δικαιότερον καὶ ἀκριβέστερον. Τοιοῦτοι καὶ τοσοῦτοι γλυκεῖς κάρποι συνέρρευσαν κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς δυστήνου καὶ πολυπαθοῦς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῶν Ἀμαλθεϊδῶν κέρας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα σωτηρία ἐντεῦθεν ἀνέρρευσεν, ὡς τέχνα Ἑλλήνων, καὶ ἐντεῦθεν μόνον ἔχομεν τὰ ἐλπίζομεν εἰς τὸ μέλλον ἐθνικὴν δόξαν καὶ ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν· ἐντεῦθεν πλοῦτος καὶ ὄντισμις προσγίνεται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς εἰς ταύτας τὰς ἀεινάους πηγὰς πρέπει ν' ἀνατρέξωμεν, ἂν δὲν θέλωμεν τὰ μένωμεν διὰ πάντα μικροὶ καὶ ἀσήματον ἔθνος, καὶ τὰ συζῶμεν μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν τῆς Εὐρώπης λαῶν ὡς Πυγμαῖαι, οἱ πάλαι ποτὲ Γίγαντες τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πρὸς τί οἱ λόγοι οὗτοι; Ἕλληνας, υἱοὶ Ἑλλήνων, πατέρων τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ πάσης ἀνθρωπίνης Σοφίας, δὲν εἶχον οὐδέποτε χρεῖαν παραιέσεως καὶ προτροπῆς πρὸς τὸ καλόν. Οὗτοι καὶ πρόφη, σχέτλια καὶ ἀνήκουστα πάσχοντες, ὡς οὐδὲν ἄλλο τῆς Γῆς ἔθνος, διεπέρων μακρὰ πελάγη καὶ ἐξεριτεύοντο πτωχοὶ καὶ πένιτες, ἀντιμαχόμενοι πρὸς μυρία τῆς τύχης περιπετείας καὶ πρὸς τοὺς ὀϊσμοὺς τῶν ἐχθρῶν των, διὰ τὰ φωτίσωσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς μακρὰν ἀπὸ τὸ πατριον ἔδαφος ποσειδῶς ζητουμένης παιδείας, τοὺς νοερούς αὐτῶν ὀφθαλμούς, πρὸς ὄρθη τῶν συμφερόντων τῆς γλυκυτάτης των πατρίδος διάγωσιν. Τώρα δὲ, ἐνῶ ἠξιώθημεν τέλος πάντων ν' ἀποκτήσωμεν τὸ μέγα καὶ θεῖον δῶρον,

γραφέων. Ἄλλ' ἔπομονή ὀλίγον! Ἀνάγκη πᾶσα ἦτο
 νὰ γίνῃ πρῶτον ἀρχὴ ἀπὸ τὴν γραμματικὴν, τὰ δὲ λοι-
 πὰ θέλουσιν ἀκολουθήσειν αὐτῇ ἐκ ποδός. Μετ' ὀλί-
 γους χρόνους θέλομεν ἔχειν σὺν θεῷ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ,
 ἂν αὐτὰ τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα ἄνδρες φιλογενεῖς μᾶς
 χορηγοῦσι, μεταχειρισθῶμεν μὲ προθυμίαν, καὶ ἂν ὠ-
 φεληθῶμεν ἐξ αὐτῶν προσηκόντως. Ἡ γλυκυτάτη αὐ-
 τῆ ἀνταμοιβὴ θέλει ἐνισχυρίσειν παντὸς πεπαιδευμένου
 Ἑλληνοσ τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ βαπτάζῃ εἰς τὸ μέλλον
 μεγαλήτερα βάρη καὶ νὰ ὑποφέρῃ πλειότερους κόπους,
 προάγων εἰς φῶς τελειότερα καὶ μεγαλειότερα τοῦ νόου
 του γεννήματα, συντείνοντα πρὸς ὄφελος καὶ φωτισμὸν
 τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Ἄλλ', ὡ φίλοι παῖδες Ἑλλήνων, παρῆλθεν ἡ
 νύξ, διεσκιδάσθησαν τὰ πυκνά νέφη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν
 τῆς Ἑλλάδος· ἔφεγγε τὸ ἀγλαὸν φῶς τῆς Ἡμέρας, ἐ-
 λαμψεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὀρι-
 ζοντα. Ἡ καταιγὶς καὶ ἡ λαίλαψ ἔπαυσαν, ὁ κλύδων
 ἐκόπασε καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐκυρίευσαν γαλήνη καὶ ἠνε-
 μιά εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πέλαγος. Ἡμεῖς διεσώθημεν
 ἀπὸ τὴν φοβερὰν τρικυμίαν. Καιρὸς ἤδη ν' ἀπολαύ-
 σωμεν τοὺς καρπούς τῶν πόνων μας, καὶ νὰ χαρῶμεν
 τὰς χάριτας τῆς Εἰρήνης. Καιρὸς ν' ἀνακαλέσωμεν
 καὶ τὰς φυγάδας Μοῦσας εἰς τὴν ποσεινοτάτην αὐτῶν
 πατρίδα. Αὐταὶ διὰ πολλῶν αἰῶνων ἴσχυον ν' ἀνα-
 ζωπυρῶσι καὶ νὰ διατηρῶσι εἰς τὰς καρδίαις τῶν πα-
 τέρων ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεώς
 μας. Αὐταὶ μόναι καὶ ἐξόριστοι μακρόθεν μᾶς ἐνέπ-
 ρεον πνεῦμα συνέσεως καὶ φρόνημα ἀνδρίας πρὸς ἀνά-
 κτησιν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας.
 Ἡ συνείδησις τῆς ἀρχαίας ἡμῶν δόξης, διὰ τούτων μό-
 νον ἐσώθη ἀνεξάλειπτος, εἰς τὸν ἀπὸ πολλὰς καὶ δε-
 νὰς κακοπαθείας τεταραγμένον τοῦν μας, καὶ διηγεί-
 ρετο εἰς τὰς πλέον ἀκροσφαλεῖς κλισίαις καὶ δονή-
 ματα τῆς περικετούς Τύχης. Αἱ Μοῦσαι ἐνεργοῦσι καὶ

διοικῶσι σήμερον τὸ Πᾶν. Ὁλος ὁ πολιτισμένος Κόσμος τὰς λατρεύει εὐχαρίστως ὡς θεᾶς εὐεργετιδᾶς τῶν ὄντων. Καὶ ἀφότου ἤρχισαν αὐταί, φωτίζουσαι τὴν Οἰκουμένην, τὰ εὐεργετώσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀνέλαβαν καὶ ἡ Δικαιοσύνη ἡμέρωσ τὸ ἑαυτῆς σκήπτρον· καθιδρύθη τάξις τῶν πραγμάτων νόμιμος· ἐγνώρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ ἀμοιβαῖα αὐτῶν χρέη κάλλιον, καὶ διορίσθησαν αἱ σχέσεις των κατὰ τὸ δικαιότερον καὶ ἀκριβέστερον. Τιοῦτοι καὶ τοσοῦτοι γλυκεῖς κάρποι συνέρρευσαν κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς δυστήνου καὶ πολυπαθοῦς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸ Ἀμαλθείας κέρας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα σωτηρία ἐντεῦθεν ἀνέρρευσεν, ὡς τέτρα Ἑλλήτων, καὶ ἐντεῦθεν μόνον ἔχομεν τὰ ἐλπίζομεν εἰς τὸ μέλλον ἐθνικὴν δόξαν καὶ ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν: Ἐντεῦθεν πλοῦτος καὶ ὀνταμις προσγίνεται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς εἰς ταύτας τὰς ἀεινάους πηγὰς πρέπει ν' ἀνατρέξομεν, ἂν δὲν θέλωμεν τὰ μένωμεν διὰ πάντα μικροὶ καὶ ἀσήμαντον ἔθνος, καὶ τὰ συζῶμεν μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν τῆς Εὐρώπης λαῶν ὡς Πυγμαῖοι, οἱ πάλαι ποτὲ Γίγαντες τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πρὸς τί οἱ λόγοι οὗτοι; Ἕλληνας, υἱοὶ Ἑλλήνων, πατέρων τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ πάσης ἀνθρωπίνης Σοφίας, δὲν εἶχον οὐδέποτε χρεῖαν παραιέσεως καὶ προτροπῆς πρὸς τὸ καλόν. Οὗτοι καὶ πρόην, σχέτλια καὶ ἀνήκουστα πάσχοντες, ὡς οὐδὲν ἄλλο τῆς Γῆς ἔθνος, διεπέρων μακρὰ πελάγη καὶ ἐξενιτεύοντο πτωχοὶ καὶ πένητες, ἀντιμαχόμενοι πρὸς μυρίας τῆς τύχης περιπετείας καὶ πρὸς τοὺς ἐπιχειρήματα τῶν ἐχθρῶν των, διὰ τὰ φωτίσωσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς μακρὰν ἀπὸ τὸ πατριον ἔδαφος ποσειδῶς ζητουμένης παιδείας, τοὺς νοερούς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς, πρὸς ὄρθην τῶν συμφερόντων τῆς γλυκυτάτης των πατρίδος διάγωσιν. Τώρα δὲ, ἐνῶ ἠξιώθημεν τέλος πάντων ν' ἀποκτήσωμεν τὸ μέγα καὶ θεῖον δῶρον,

πατρίδα σύνομουμένην, εἰς τὴν ὁποίαν θέλομεν εὐρεῖν κριτὰς αὐστηροὺς μὲν, ἀλλὰ καὶ δικαίους ἐκτιμητὰς τῆς ἀξιότητος καὶ τῶν ἐπιτηδαιοτήτων μας, πόσον μεγαλῦτερα καὶ λαμπρότερα πρέπει γὰρ ἦναι ἡ ἄμιλλα καὶ ὁ ζῆλος καὶ ἡ προθυμία μας πρὸς τὴν παιδείαν; Τώρα, ἐνῶ μέλλομεν εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν πατρίδα, ἀπὸ σοφοῦς διδασκάλους ὁμογενεῖς, εἰς τὴν πατρῴαν καὶ μητρῴαν ἡμῶν γλῶσσαν, ὑπὸ τῆς πατρικῆς κηδεμονίας **ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ**, γὰρ ἐκπαιδευόμεθα καὶ γὰρ διδασκώμεθα πᾶν καλὸν καὶ ἀναγκαῖον μάθημα, πόσον γιγαντιαῖα βήματα, πόσον μεγαλητέρας προόδους θέλομεν κάμειν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἡθῶν, καὶ εἰς τὴν πολλαπλασιάσιν τῶν ἐποφελῶν γνώσεών μας. Εὐτυχῆ τέχνα τῆς Ἑλλάδος! σεῖς ἠξιώθητε γὰρ ἰδεῖτε τὴν πατρίδα σας αὐτόνομον καὶ σύνομουμένην, γὰρ μεθέξητε τῆς εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν πολλαὶ γεισαὶ τῶν πατέρων ἡμῶν ποσειναῶς ἀρέχθησαν. Σεῖς θέλετε τὴν ἐλευθερώσειν καὶ ἀπὸ τοῦ ὄνειδος τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπαιδευσίας· σεῖς θέλετε τὴν ὑψώσειν καὶ ὑπὲρ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, λαμπρύνοντες αὐτὴν μὲν εὐκλείαν καὶ δόξαν Ἑλληνικὴν. Ταῦτα μακρόθεν εὐχόμενος, φοιτᾷσει καὶ ἀναπολεῖ ὁ τοιοσημάτιον τοῦτο δῶρον ὑμῖν προσφέρων, συμπατριώτης καὶ φίλος σας ἐνθερμος.

Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1834.

κατὰ μῆνα Μαΐου.

Α. Π. Ι.

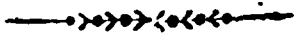
φ. β. 6.

ΣΥΝΟΨΙΣ

τῶν ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ ἐμπεριεχομένων.

Μέρος α΄.

Διαλαμβάνον περί Ὀρθοεπείας καὶ Ἑτυμολογίας.

Τ μ ἦ μ α α΄.

Ὀρθοεπεία.

§. 1. Τὰ εἰκοσιτέσσαρα τοῦ ἀλφαβήτου γράμματα σελ. 1.
— §. 2. Ἡ προφορά τῶν γραμμάτων σ. 2-5. — §. 3. Διαίρεσις τῶν γραμμάτων σ. 6. — §. 4. Αἱ δίφθογγοι σ. 6. — §. 5. Παρατηρήσεις τινὲς περί τὰ φωνήεντα σ. 7. — §. 6. Σημεῖα διαστολῆς ἐν τῇ ἀναγνώσει, καὶ διδασκαλία περί τῆς τονώσεως τῶν λέξεων σ. 8-11.

Τ μ ἦ μ α β΄.

Ἑτυμολογία.

§. 7. Μέρη τοῦ λόγου σ. 12. — §. 8. Μέρη κλιτά. Τὸ ὄνομα καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτοῦ σ. 12-14. — §. 9. Κανόνες γενικοῦ τῶν πτώσεων σ. 14. — §. 10. Πρώτη κλίσις σ. 14-16. — §. 11. Δευτέρα κλίσις σ. 16-18. — §. 12. Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως σ. 18. — §. 13. Τρίτη κλίσις σ. 19. — Κανόνες ταύτης τῆς κλίσεως ἐν εἴδει σημειώσεων σ. 20-23. — §. 14. Κανόνες τῆς γενικῆς κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν σ. 23-30. — §. 15. Τετάρτη κλίσις σ. 30. — §. 16. Πέμπτη κλίσις σ. 31. — §. 17. Παρατηρήσεις τῶν κλίσεων σύμμικτοι σ. 31-2. — §. 18. Ὄνόματα ἐπίθετα σ. 33. — §. 19. Τριατάληκτα ἐπίθετα σ. 33-4. — §. 20. Ἐπίθετα διατάληκτα σ. 34-5. — §. 21. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα σ. 35-6. — §. 22. Συγριτικὰ ἐπίθετα σ. 36-7. — §. 23. Ἑπερθετικὰ ἐπίθετα σ. 37. — §. 24. Παραδείγματα ἐπιθέτων παντὸς βαθμοῦ σ. 38-43. — §. 25. Ἐπίθετα ἀνώμαλα σ. 43-6. — §. 26. Ἐπιρρήματα ἐπιθετικά σ. 46-7. — §. 27. Γένη τῶν ὀνομάτων σ. 47. — §. 28. Κανόνες τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κλίσιν σ. 47-8. — §. 29.

Κανόνες τοῦ γένους κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν σ. 48-50. — §. 30. Κανόνες τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν τετάρτην καὶ πέμπτην κλίσιν σ. 50-1. — §. 31. Γενικοὶ κανόνες τῶν γενῶν σ. 51-3. — §. 32. Ἵποκοριστικὰ ὀνόματα σ. 53. — §. 33. Κανόνες τῶν Ἵποκοριστικῶν σ. 54-5. — §. 34. Χρήσις τῶν Ἵποκοριστικῶν σ. 55-6. — §. 35. Ἀριθμητικὰ ὀνόματα σ. 56-7. — §. 36. Διαίρεσις τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων σ. 57. — §. 37. Διαίρεσις τῶν ἀριθμητικῶν ἐπίθετων σ. 57. — §. 38. Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα ἀρχικά, ἢτοι ἀπολελυμένα σ. 57-8. — §. 39. Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα τακτικά σ. 59. — §. 40. Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα διαιρετικά σ. 59-60. — §. 41. Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά σ. 60. — §. 42. Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά σ. 61. — §. 43. Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα σ. 61.

§. 44. Ἀντωνυμῖαι. Διαίρεσις αὐτῶν σ. 62. — §. 45. Δεικτικαὶ ἀντωνυμῖαι σ. 62-4. — §. 46. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι σ. 64. — §. 47. Κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι σ. 65. — §. 48. Ταυτομετάβατος ἀντωνυμία σ. 66. — §. 49. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμῖαι σ. 66. — §. 50. Σύνδετοι ἀντωνυμῖαι σ. 66-8.

§. 51. Ῥῆμα. Παρεπόμενα τοῦ ῥήματος σ. 68. — §. 52. Διαδέτεσις τῶν ῥημάτων σ. 69. — §. 53. Ἐπιλίσεις τῶν ῥημάτων σ. 70-71. — §. 54. Ῥῆμα ὑπαρτικόν σ. 71-2. — §. 55. Τύπος ἐπόπτικὸς τῶν ῥημάτων ἐν εἴδει πίνκκος σ. 73-6. — §. 56. Ἀρχτικοὶ τῶν ῥημάτων χρόνοι σ. 76. — §. 57. Πρώτη συζυγία σ. 77-80. — §. 58. Σχηματισμὸς ῥημάτων ἀποθετικῶν τῆς πρώτης συζυγίας σ. 81-2. — §. 59. Ἀνώμαλος παρακείμενος τῶν ῥημάτων τῆς πρώτης συζυγίας σ. 83-4. — §. 60. Δευτέρα συζυγία σ. 84-8. — §. 61. Ἀνώμαλος παρακείμενος τῶν ῥημάτων τῆς δευτέρας συζυγίας σ. 88-91. — §. 62. Ῥήματα ἀποθετικὰ τῆς δευτέρας συζυγίας σ. 91-3. — §. 63. Τρίτη συζυγία σ. 94-7. — §. 64. Ἀνώμαλος παρακείμενος τῶν ῥημάτων τῆς τρίτης συζυγίας σ. 97-107. — §. 65. Ῥήματα ἀποθετικὰ τῆς τρίτης συζυγίας σ. 107-11. — §. 66. Τετάρτη συζυγία σ. 111-14. — §. 67. Ἀνώμαλος παρακείμενος τῆς τετάρτης συζυγίας σ. 114-15. — §. 68. Ῥήματα ἀποθετικὰ ὁμοίως ἀνωμαλίζοντα τῆς τετάρτης συζυγίας σ. 115-17. — §. 69. Παρατηρήσεις περὶ τὸν παρακείμενον χρόνον σ. 117-18. — §. 70. Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων σ. 118. — §§. 71, 72. Οἱ ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος παράγωγοι χρόνοι σ. 119-21. — §. 73. Οἱ ἐκ τοῦ παρακειμένου παράγωγοι χρόνοι σ. 121. — §. 74. Οἱ ἐκ τοῦ ὑπτιοῦ παράγωγοι χρόνοι σ. 121-2. — §§. 75, 76. Ῥήματα κατ' ἔσοχὴν ἀνώμαλα σ. 125-8. — §. 77. Ῥήματα ἔλλειπτικά σ. 128-30. — §§. 78, 79. Ῥήματα ἀπρόσωπα σ. 131. — §. 80. Ἀπρόσωπα παθητικά σ. 132. — §. 81. Ῥήματα παράγωγα σ. 132. — §§. 82, 83. Εἶδη τῶν παραγῶγων ῥημάτων σ. 133-4. — §. 84. Ῥήματα σύνδετα σ. 134-5. — §. 85. Ἀλλοίωσις τῶν προδέσεων ἐν τῇ συνδέσει μετὰ τῶν ῥημάτων σ. 135-6.

§. 86. Μέρη ἀκλιτα. Τὸ ἐπιρρήμα σ. 136. — §. 87. Διπί-

ρεσις τῶν ἐπιρρήμάτων σ. 137. — §. 88. Εἶδη τῶν ἐπιρρήμάτων σ. 137. — §. 89. Ἡ πρόθεσις. Διαίρεσις τῶν προθέσεων. σ. 138. — §. 90. Προθέσεις χωρισταί σ. 138. — §. 91. Προθέσεις ἀχώριστοι σ. 139. — §. 92. Ὁ σύνδεσμος. Διαίρεσις τῶν συνδέσμων σ. 140. — §§. 93, 94. Εἶδη τῶν συνδέσμων σ. 141-2. — §. 95. Τὸ ἐπιφωνημα. Διαίρεσις τῶν ἐπιφωνημάτων σ. 142-3.

Ἐ π ἶ μ ε τ ρ ο ν.

§. 96. Ἐπιστασία περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν λέξεων σ. 143. — §. 97. Παρατηρήσεις περὶ τὰς καταλήξεις τῶν οὐσιαστικῶν σ. 143-4. — §. 98. Παρατηρήσεις περὶ τὰς καταλήξεις τῶν ἐπιδέτων σ. 144-5. — §. 99. Ἐξέτασις τῶν ἐπιδέτων περὶ τὴν σύνθεσιν σ. 145-6. — §. 100. Σημασία ἐξηκριβωμένη τῶν συνδέτων ῥημάτων σ. 146-7. — §. 101. Ἡ ἐκ τῆς καταλήξεως σημασία τῶν ἐπιρρήμάτων σ. 147.

Μέρος β'.

Σ ύ ν τ α ξ ι ς.

§. 102. Διάκρισις τῆς συντάξεως εἰς τμήματα τρία. σ. 148.

Τμήμα α'.

Ὅρθή τῶν λέξεων σύνταξις.

§. 103. Ποῖαι λέξεις προηγούνται καὶ ποῖαι ἔπονται σ. 148. — §. 104. Συμφωνία τοῦ συντακτικοῦ λόγου σ. 149. — §. 105. Αἱ πτώσεις ἐν γένει. Γενική, δοτική καὶ αἰτιατική σ. 150-1. — §. 106. Ἡ ἀπενεχτική πτώσις σ. 151-3. — §. 107-109. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων συντάσσονται κατὰ τὰς διαφόρους ἐρωτήσεις διαφόρως σ. 153-4. — §. 110. Τινὰ οὐσιαστικά συντάσσονται ὡς τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων σ. 155. — §. 111. Ἡ ἐπ' ἐρωτήσεως σύνταξις τῶν ῥημάτων καὶ τὰ ἐρωτηματικά μέρη σ. 156-8. — §§. 112, 113. Διασάφησις τινῶν συνδέσμων σ. 158-61. — §§. 114-116. Σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς ἀπαρεμφατικῆς σ. 161-7. — §§. 117-119. — Σύνταξις τῶν συγκριτικῶν καὶ τὰ μόρια τῆς συγκρίσεως σ. 167-170. — §. 120. Ὀνομαστική πτώσις σ. 171-3. — §. 121. Γενική πτώσις. Οὐσιαστικά ὀνόματα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς σ. 173-75. — §. 122. Ἐπίθετα ἀπαιτοῦντα γενικὴν σ. 175-80. — §§. 123-25. Διάφορα ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς σ. 180-6. — §. 126. Ἐπιρρήματα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς σ. 186-7. — §. 127. Δοτικὴ πτώσις, ἣτις τίθεται μετὰ τινος ἐρωτήσεως, μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπίθετων σ. 187-9. — §§. 128, 129. Πολλὰ καὶ διάφορα ῥήματα συντάσσονται μετὰ δοτικῆς σ. 190-7. — §. 130. Μορία τὰ συντάσσονται μετὰ δοτικῆς σ. 198. — §. 131. Αἰτιατικὴ πτώσις. Αἱ σχέσεις χρόνου καὶ τόπου συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς σ. 198-201. — §. 132. ῥήματα συντασ-

σόμενα μετ' αἰτιατικῆς σ. 201-4. — §. 133. Ῥήματα συντασσόμενα με' δύο αἰτιατικάς σ. 204-7. — §. 134. Ἐπιφωνήματά τινα συντασσόμενα μετ' αἰτιατικῆς σ. 207-8. — §. 135. Ἀπενεκτικῆ συντασσόμενη μετὰ τινων οὐσιαστικῶν σ. 208-9. — §. 136. Ἀπενεκτικῆ μετὰ ἐπιθέτων σ. 209-11. — §. 137. Διάφορα ῥήματα συντασσόμενα μετ' ἀπενεκτικῆς σ. 211-14. — §. 138. Τὰ ὑπὲρ ἔχουσι δύο πτώσεις μόιον. Ἡ σύνταξις αὐτῶν σ. 214-6. — §. 139. Ὁ μέλλων τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ ἐκ τούτου τὸ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 217. — §. 140. Ὀνομαστικῆ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 217-20. — §. 141. Γενικῆ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 220-1. — §. 142. Δοτικῆ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 221-2. — §. 143. Αἰτιατικῆ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 222-3. — §. 144. Ἀπενεκτικῆ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου σ. 223-4. — §§. 145, 146. Αἱ λοιπαὶ μετοχαὶ τῶν Λατίνων εἶναι ὀλίγαι καὶ λιταὶ σ. 224-8. — §. 147. Ὑποτακτικῆ ἐγκλισις συναντᾶται εἰς τὸν λόγον χωρὶς μορίων σ. 228-30. — §§. 148, 149. Ὑποτακτικῆ ἐγκλισις ἀπαιτουμένη ἀπὸ μόρια σ. 230-2. — §§. 150-152. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσονται αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅταν προηγῆται τὸ ὑπαρτικὸν ῥῆμα μόνον ἢ με' ἄλλας τινὰς λέξεις, καὶ ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀντὶ ἄλλης τιῆς ἀντωνυμίας μετὰ μορίων τίθεται σ. 232-40. — §. 153. Προστακτικῆ ἐγκλισις ὑπάρχει διττῆ, ὅηλαδὴ προστακτικῆ καθ'αυτὸ, ἢ προτρεπτικῆ καὶ ἀπαγορευτικῆ σ. 240-2. — §. 154. Χρήσις τῶν ἀντωνυμιῶν. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται ἀντὶ τῶν δεκτικῶν σ. 242-4. — §. 155. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι. Χρήσις αὐτῶν σ. 244-6. — §. 156. Ἡ ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰ τῶν δεκτικῶν ἀντωνυμιῶν σ. 246-7. — §. 157. Σύνδετοι ἀντωνυμίαι. Αἱ τούτων μεταβολαὶ καὶ ἡ ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰ σ. 247-9. — §. 158. Ἀριθμητικὰ ὀνόματα καὶ ἡ χρήσις αὐτῶν σ. 249-52. — §. 159. Θεωρία τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων. Αἱ τρεῖς χρονικαὶ αὐτῶν ἀναφοραὶ σ. 252-4. — §. 160. Χρήσις τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων παρὰ Λατίνοις σ. 255-6. — §. 161. Χρήσις τῶν μελλόντων ἐν εἴδει σ. 257-8. — §. 162. Ὁρθὴ τῶν χρόνων ἀλλεπάλληλος ἀκολουθία. Ταύτης γενικὸς κανὼν σ. 258. — §. 163. Εἰδικὸι κανόνες τῆς ἀλλεπαλλήλου ἀκολουθίας τῶν χρόνων σ. 259-61. — §§. 164, 165. Κανόνες τινὲς περὶ κατατάξεως τῶν λέξεων ἐν τῇ συντάξει σ. 261-4.

Τμήμα β.

Γνησιότης τοῦ λόγου.

§. 166. Πότε εἶναι ὁ λόγος γνήσιος. Σύλλογος τῶν δοκιμωτέρων συγγραφέων, εἰς τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπαντᾶται ὁ λόγος γνήσιος σ. 265-6. — §. 167. Ἐκλογή γνησίων λέξεων σ. 267-9. — §. 168. Οἱ τεχνικοὶ ἔρρι

δὲν ἀποκλείουσι τὴν γνησιότητα τοῦ λόγου σ. 269-70. — §. 169. Γνησιότης τῶν λέξεων κατ' ἐννοίαν σ. 270-1. — §. 170. Ἐξέτασις τινῶν λέξεων κατὰ τὴν γνησιότητα τῆς ἐαυτῶν σημασίας σ. 271-2. — §. 171. Ἐξήγησις τῶν συνωνύμων. Παραδείγματα διαφορῶν συνωνύμων σ. 272-7. — §. 172. Ἡ σημασία ἐκάστης λέξεως εἶναι ἐν γένει διπλῆ. Ἀρχικὴ καὶ τροπικὴ σ. 277-8. — §. 173. Εἶδη τῆς τροπικῆς σημασίας σ. 278-9. — §. 174. Καταλληλία τῶν λέξεων γνησία σ. 279-80. — §. 175. Γνησία τῶν λέξεων τάξις. Κανόνες γενικοὶ τῆς γνησίας τάξεως σ. 280-1. — §. 176. Κανόνες τῆς τάξεως τῶν λέξεων παρατηρούμενοι ἀπὸ τῶν κλασσικῶν συγγραφῆς σ. 281-2.

Τμήμα γ.

Κομψότης τοῦ λόγου.

§. 177. Πότε ἀποβαίνει ὁ λόγος κομψός. Εἶδη τῆς κομψότητος ἐν γένει σ. 283. — §. 178. Ἡ ἐκ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν λέξεων κομψότης. Πῶς λέξεις ἐναλλάττονται σ. 283-4. — §. 179. Ἡ προσάλληλος ἐναλλαγή τῶν οὐσιαστικῶν σ. 285-6. — §. 180. Ἐναλλαγή τῶν ἐπιθέτων σ. 286-7. — §. 181. Ἐναλλαγή τῶν ἀντωνυμιῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς ἄλλα τοῦ λόγου μέρη σ. 287-9. — §. 182. Πολυέσθης ἐναλλαγή τῶν ῥημάτων σ. 289-91. — §. 183. Πολύτροπος ἐναλλαγή τῶν ἐπιρρήματων σ. 291-3. — §§. 184-189. Ἐναλλαγή τῶν προθέσεων πρὸς ἀλλήλας ἢ πρὸς ἄλλας λέξεις σ. 293-8. — §. 190. Διάφορος ἐναλλαγή τῶν συνθέσεων σ. 299-301. — §. 191. Ἐναλλαγή τῶν ἀποφατικῶν μορίων σ. 301-2. — §. 192. Συντομία τοῦ λόγου, ἥτις τριχῶς γίνεται σ. 302. — §§. 193, 194. Τίθεται μιὰ λέξις ἀντὶ πολλῶν σ. 302-5. — §. 195. Τινὰ λεξίδια τίθενται ἀντὶ ὀλοκλήρων προτάσεων σ. 305-6. — §§. 196-198. Καθολικὴ ἔλλειψις τῶν λέξεων, καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ λόγου σ. 306-12. — §. 199. Ἀφθονία τοῦ λόγου σ. 312. — §. 200. Πλεονασμοί σ. 312-4.

Ἐπίμετρον α'.

Ἡμερολόγιον Ῥωμαϊκόν.

§. 201. Ἐνιαυτός, μῆνες καὶ διαίρεσις τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνός κατὰ τὰς διαφορὰς αὐτῶν ὀνομασίας σ. 314. — §. 202. Ἐξήγησις πλατυτέρα διὰ παραδειγμάτων τοῦ τρόπου τοῦ ἐπονομάζειν τὰς ἡμέρας κατὰ Λατίνους σ. 315-6. — §. 203. Πίναξ ἐποπτικὸς τοῦ Λατινικοῦ ἡμερολογίου. Χρῆσις τοῦ πίνακος σ. 316-8. — §. 204. Κανόνες τοῦ ἐπανάγειν τὰς κατὰ τὸ Λατινικόν ἡμερολόγιον ἐκφραζομένας ἡμέρας εἰς τὸ ἡμέτερον σ. 318-20. — §. 205. Κανόνες τοῦ μεταποιεῖν τὰς ἡμέρας τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου εἰς τὸ Λατινικόν σ. 320-1. — §. 206. Παραδείγματα κατὰ τὸ Λατινικόν ἡμερολόγιον ἐκφραζομένων ἡμερῶν, ἐρανισμένα ἀπὸ τοὺς παλαιούς συγγραφῆς σ. 321-2.

Ἐπίμετρον β'.

Στενογραφία τῶν λέξεων.

§. 207. Ἐκθεσις λέξεων ἐκφραζομένων ἢ διὰ τῶν ἀρχικῶν μονῶν γραμμάτων, ἢ διὰ τῶν ἀρχικῶν συλλαβῶν σ. 323-6.

Μέρος γ'.

Στιχοποιεῖα.

§. 208. Ἐπιβεβαιωμένα πῆς στιχοποιίας, καὶ ὅτι τούτων διδάσκει ἡ γραμματικὴ σ. 327.

Τμῆμα α'.

Προσφῶδια.

§. 209. Ὅτι ἡ προσφῶδια διδάσκει σ. 328. — §. 210. Εἶδη τῶν μέτρων εἶναι δύο σ. 328. — §§. 211-213. Γενικοὶ κανόνες τῶν μέτρων σ. 328-32. — §§. 214-216. Εἰδικοί κανόνες. Μέτρα τῶν πρώτων καὶ μέσων συλλαβῶν σ. 332-4. — §§. 217-223. Μέτρα τῶν ληγουσῶν συλλαβῶν σ. 334.

Τμῆμα β'.

Περὶ στίχων κατ' ἐπίτομήν.

§. 224. Ἡ διδασκαλία τῶν στίχων ἔχει τρία κεφάλαια σ. 340. — §. 225. Πόδες τῶν στίχων σ. 340-2. — §. 226. Διάφορα τῶν στίχων εἶδη σ. 342-4. — §. 227. Εἶδη στίχων τροχαϊκά. Τροχαϊκὸς τετράμετρος καταληκτικὸς σ. 344-6. — §. 228. Ἰαμβικὸς δίμετρος ἀκατάληκτος σ. 346-7. — §. 229. Ἰαμβικὸς τρίμετρος ἀκατάληκτος σ. 347-8. — §. 230. Ἰαμβικὸς τετράμετρος καταληκτικὸς σ. 348. — §. 231. Ἰσχυφαλλικὸς σ. 348-9. — §. 232. Εἶδη στίχων δακτυλικά. Ἑξάμετρος σ. 349-51. — §. 233. Τετράμετρος Ἀλκμάνειος σ. 351-2. — §. 234. Πεντάμετρος σ. 352. — §. 235. Ἀρχιλόχειος σ. 353. — §. 236. Ἀδωνειος σ. 353. — §. 237. Γλυκῶνειος σ. 353-4. — §. 238. Φερηκράτειος σ. 354. — §. 239. Ἀσκληπιάδειος ὁ ἐλάσσων καὶ ὁ μείζων σ. 354-5. — §. 240. Σαπφικὸς σ. 355-6. — §. 241. Ἀλκαϊκὸς σ. 356. — §. 242. Φαλαίχειος σ. 356-7. — §. 243. Ἀνακρεοντικὸς σ. 357. — §. 244. Ἴωνικὸς σ. 357-8. — §. 245. Στροφαὶ καὶ αἱ ὀνομασίαι αὐτῶν σ. 358. — §. 246. Ἀλκαϊκὴ στροφή σ. 359. — §. 247. Σαπφικὴ στροφή σ. 360-1. — §. 248. Στροφαὶ χοριαμβικαὶ τρεῖς σ. 361-2. — §. 249. Στροφαὶ Ἀρχιλοχεῖα καὶ Ἀλκμανικὴ σ. 362. — §. 250. Στροφαὶ χορεῖα δύο σ. 362-3. — §. 251. Στροφαὶ Ἰαμβικαὶ πέντε. Σημ. Στροφαὶ κατὰ τὸν Ὁράτιον σ. 363-5.

Ἐπίμετρον α΄.

§§. 252-254. Σχήματά τινα τῶν λέξεων καὶ ἀρχαϊσμοί, συναντώμενα ἐξαιρέτως εἰς τοὺς ποιητάς σ. 365-8.

Ἐπίμετρον β΄.

§. 255. Στιχουργία τῶν νεωτέρων. Εἶδη αὐτῆς σ. 368. —
§. 256. Ἐκθεσις τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῆς στιχουργίας ταύτης σ. 369-70.

Ἐπίμετρον γ΄.

§. 257. Λέξεις ὅμοιαι μὲν κατὰ τὸ σχῆμα, ἀνόμοιοι δὲ κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν σημασίαν σ. 371-2.

Ἐπίμετρον δ΄.

§. 258. Κανόνες τῶν γενῶν τῶν ὀνομάτων ἐκ τῆς σημασίας τῶν λέξεων σ. 372-3. — §§. 259-261. Κανόνες ἐκ τῆς καταλήξεως τῶν ὀνομάτων κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν κλίσεις σ. 373-6. — §. 262. Κανόνες γενικοὶ περὶ τῶν παρακειμένων καὶ τῶν ὑπτίων τῶν ῥημάτων σ. 377. — §§. 263-266. Εἰδικοὶ κανόνες κατὰ τὰς τυξυγίας αὐτῶν σ. 377-85. — §. 267. Ἀποθετικά ῥήματα σ. 385-6.

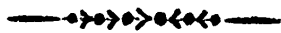
Ἐξήγησις ἀποκορμμένων τινῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι
πολλαχοῦ τῆς γραμματικῆς ταύτης, συντομίας χά-
ριν, δὲν ἐκτίθενται ὀλογράφῳι.

Ἀδριαν.	ἀντί Ἀδριανός,	Hadrianus.
Βάρρ.	= Βάρρων,	Varro.
Βελλ.	= Βελλήσιος,	Vellejus.
Βιργ.	= Βιργίλιος,	Virgilius.
βλ.	= βλέπε,	
Εὐτρ.	= Εὐτρόπιος,	Eutropius.
Ἰουστ.	= Ἰουστίνος,	Justinus.
Καῖτ.	= Καίσαρ,	Caesar.
Κατούλ.	= Κατούλλος,	Catullus.
Κηλσ.	= Κηλσός,	Celsus.
Κικ.	= Κικέρων,	Cicero.
Κολουμ.	= Κολουμέλας,	Columela.
Κούρτ.	= Κούρτιος,	Curtius.
Κυίντ.	= Κυίντιλιανός,	Quinctilianus.
Λιβ.	= Λιβίος,	Livius.
Μαρτ.	= Μαρτιάλις,	Martialis.
Νεπ.	= Νεπός,	Nepos.
Οβιδ.	= Οβιδίος,	Ovidius.
Ορὰτ.	= Οράτιος,	Horatius.
Πλαῦτ.	= Πλαῦτος,	Plautus.
Πλίν.	= Πλίνιος,	Plinius.
Προπ.	= Προπέριος,	Propertius.
Σαλλ.	= Σαλλούστιος,	Sallustius.
Σέν. ἢ Σένεκ.	= Σένεκας,	Seneca.
Σουητ.	= Σουητώνιος,	Suetonius.
Τάκ. ἢ Τάκιτ.	= Τάκιτος,	Tacitus.
Τερέντ.	= Τερέντιος,	Terentius.
Τίβ.	= Τίβουλος,	Tibulus.
Φλῶρ.	= Φλῶρος,	Florus.

Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Η.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Διαλαμβάνουν περί Ὁρθοπέρας καὶ
Ἐτυμολογίας.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Ὁρθοπέρα.

Τὰ γράμματα.

§. 1.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τὰ ἐφεξῆς εἰκοσιτέσσαρα
γράμματα·

a, A, ἄ.	n, N, ἔν.
b, B, μπέ.	o, O, ὄ.
c, C, τσέ.	p, P, πέ.
d, D, ντέ.	q, Q, κου̃.
e, E, ἔ.	r, R, ἔρ.
f ἢ f, F, ἔφ.	f ἢ f, s, S, ἔς.
g, G, γκέ.	t, T, τέ.
h, H, χά.	u, U, οὔ.
i, I, ἰ.	v, V, βέ.
j, J, γιώτ.	x, X, ἕξ.
l, L, ἔλ.	y, Y, ὑψιλότ.
m, M, ἔμ.	z, Z, ζέτ.

Ἡ προφορὰ τῶν γραμμάτων.

§. 2.

1. Τὸ α προφέρεται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν α, οἷον· fama (φάμα) ἢ φήμη, ala (ἄλα) ἢ πτέρυξ.

2. Τὸ b ὡς τὸ μπε τῆς κοινῆς γλώσσης, οἷον· bibo (μπίμπω) πίνω, bos (μπὸς) ὁ βοῦς. Τὸ γραμμα τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Ἑλλην. β, τοῦ ὁποίου τὸν τόπον ἀναπληροῖ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ.

3. Τὸ c πρὸ διαφορῶν φωνηέντων διαφορῶς προφέρεται. - Πρὸ τοῦ a, o, u ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ κ, οἷον· caput (κάπουτ) ἢ κεφαλὴ, collum (κόλουμ) ὁ λαιμὸς, cumulus (κούμουλος) ὁ σωρός. Πρὸ δὲ τοῦ e, i, y καὶ τῶν διεφθόγγων ae (αι), oe (οι), eu (ευ) ἐκφωνεῖται ὡς τσέ, οἷον· cedo (τσέντω) ὑποχωρῶ, cibus (σίμπους) φαγητὸν, cymba (τσύμπα) ἢ κύμβη (πλοῖον), caedes (τσέντες) ὁ φόνος, coelum (τσέλουμ) ὁ οὐρανός, Pharmaceutica (φαρματσεύτικα) φαρμακευτικὴ (δηλ. τέχνη). Μετὰ δὲ συμφώνου ἠνωμένον προφέρεται ὁμοίως ὡς τὸ κ, οἷον· credo (κρέντω) πιστεύω, nunc (νούγκ) τῶρα κτλ.

4. Τὸ d ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ δ, προφέρεται δὲ ὡς τὸ ντέ ἢ νδέ, οἷον· dies (ντίες) ἢ ἡμέρα, dolus (νδόλους) ὁ δόλος.

5. Τὸ e ἀπαράλλακτα ὡς τὸ Ἑλλην. ε, οἷον· ebrietas (ἐμπρίετας) ἢ μέθη.

6. Τὸ f ὁμοίως ὡς τὸ Ἑλλην. φ, οἷον· facio (φάτσιω) πράττω.

7. Τὸ g ἔχει φωνὴν ὡς τὸ γ, τοῦ ὁποίου τὸν τόπον ἐπέχει, οἷον· gyrus (γύρους) ὁ γῦρος, gallina (γαλλίνα) ἢ ὄρνιθα. Τινὲς τὸ προφέρουν ὡς γκέ, καὶ κατὰ τὸ ἰδίωμα τῶν νῦν γλωσσῶν τῆς Εὐρώπης.

8. Τὸ h δασεῖαν μὲν ἔχει φωνὴν καὶ προφέρεται διὰ τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ οὐρανίσκου ὡς τὸ Ἑλληνικὸν χ, ὀλίγον ὅμως ἀπαλωτέρα. οἷον· ho-

πος (χότος) ἢ τιμὴ, habeo (χάμπω) ἔχω. Διὰ τοῦτο οἱ Λατῖνοι, ὅταν θέλουν νὰ ἐκφράσωσι λέξιν Ἑλληνικὴν, γραφομένην διὰ τοῦ χ, προσθέτουν πρὸ τοῦ h ἢ ἐν e, καὶ οὕτω προφέρουσι τὴν συλλαβὴν ἐκείνην τραχυτέρως, παρ' ἡμᾶς δηλονότι, οἷον character (χαράκτηρ) ὁ χαρακτήρ, Christus (Χριστός) ὁ Χριστός κτλ.

9. Τὸ i τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν μὲ τὸ Ἑλλην. i, οἷον liber (λίμπερ), βιβλίον. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ j, ὅπερ θεωρούμενον καθ'αυτὸ, δὲν ἔπρεπε νὰ διακρίνηται ἀπὸ τὸ i· διότι τὸ ἴδιον i εἶναι, τὸ ὁποῖον προφέρεται ἐπομένου φωνήεντος ὡς γιῶτ, οἷον juno καὶ iuno (γιούβω) βοηθῶ, jucus καὶ iocus (γύκουσ) ἀστεῖσμός κτλ.

10. Τὸ l, m, n, o, p προφέρονται ὡς παρ' Ἑλλήσι τὰ τούτων ἀντίστοιχα, οἷον labor (λάμπωρ) ὁ πόνος, mater (μάτερ) ἡ μήτηρ, nemus (νέμους) τὸ δάσος, omnis (ὄμνις) καθεὶς, oculum (πόκουλουμ) τὸ ποτήριον.

11. Τὸ q οὐδέποτε προκύπτει μόνον, ἀλλὰ πάντοτε ἠνωμένον μὲ τὸ u (qu) καὶ ἐκφωνεῖται ὡς κβ, οἷον quaero (κβαίρω) ζητῶ, quinque (κβίνκβε) πέντε, quis (κβίς) τίς κτλ.

12. Τὸ r δὲν διαφέρει παντελῶς ἀπὸ τὸ Ἑλλην. ρ, οἷον res (ρές) πρᾶγμα, ergo (ἐρρώ) πλανῶμαι.

13. Τὸ s ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως ἔχει διάμεσόν τινα φωνὴν μεταξὺ τοῦ σ καὶ ζ, οἷον sol (σζόλ) ὁ ἥλιος, sal (σζάλ) τὸ ἄλας. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς λέξεως προφέρεται ὡς τὸ ζ, οἷον quaeso (κβαίζω) παρακαλῶ· ἐν δὲ τῷ τέλει ὡς τὸ Ἑλλην. τελικὸν s, οἷον spes (σπές) ἡ ἐλπίς, sorios (σζέριος) ἡ σειρά. Ὅταν ὁμως διπλασιάζεται ἐκφωνεῖται ἀπαράλλακτα ὡς τὸ παρ' ἡμῖν σ, οἷον pessimus (πέσιμους) κάκιστος, quasso (κβάσω) σείω.

14. Τὸ t προφέρεται σχεδὸν πάντοτε ὡς τὸ Ἑλλην. τ, οἷον· tempus (τέμπους) ὁ καιρὸς, mutus (μούτους) ὁ ἄλαλος. Ἐξαιρεῖται δὲ τὸ ti, τὸ ὁποῖον ἐπομένου φωνήεντος ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ci, οἷον· amicitia (ἀμιτσιτία) ἡ φιλία, portio (πόρτσιο) ἡ μερίς. Ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ t εὐρίσκηται s ἢ x ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Ἑλλην. τ, οἷον· bestia (μπέστια) τὸ θηρίον, mixtio (μίξτιο) ἡ μίξις. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, οἷον· Critias (Κριτίας) κτλ.

15. Τὸ u κατ' οὐδένα τρόπον διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἑλλην. δίφθογγον ου, οἷον· umbra (οὐμπρα) σκιά, onus (όνους) βάρος κτλ.

16. Τὸ v προφέρεται μὲν ὡς τὸ Ἑλλην. β, οἷον· vita (βίτα) ἡ ζωὴ, vultus (βούλτους) τὸ πρόσωπον, δὲν ἐπέχει ὅμως τὸν τόπον αὐτοῦ· διότι αἱ Ἑλληνικαί, γραφόμεναι διὰ τοῦ β λέξεις, μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ Λατινικὸν δὲν γράφονται διὰ τοῦ v, ἀλλὰ διὰ τοῦ b, μολονότι τὸ Ἑλληνικὸν β κατὰ τὴν προφορὰν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Λατινικὸν v, οἷον· βάσις, Λατινιστὶ basis, οὐχὶ vasis. Βάρβαρος, Λατινιστὶ barbarus κτλ.

Τὸ v ἐναλλάττεται μετὰ τοῦ u· διὰ τοῦτο πολλοὶ συγγραφεῖς δὲν μεταχειρίζονται παντελῶς τὸ v, ἀλλὰ πάντοτε τὸ u· κατὰ τὰς διαφόρους ὅμως περιστάσεις, τὸ προφέρουσι διαφόρως· τουτέστιν ἐπομένου φωνήεντος ὡς v (β), οἷον· uideo (βίντσω) βλέπω, lingua (λίνκβα) ἡ γλῶσσα, ἀντὶ τοῦ uideo, lingua· ἐπομένου δὲ συμφώνου ὡς τὸ u (ου), οἷον· ubi ποῦ, unde πόθεν, turris ὁ πύργος. Ὅθεν δὲν σφάλλει τις, ἂν κατὰ τοῦτον ἢ κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον γράφῃ, ἀρκεῖ μόνον νὰ διακρίνῃ τὴν κατὰ τὰς ἤδη εἰρημένους περιστάσεις ἐκάστου προφορὰν. Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες μεταφέροντες λέξεις Λατινικὰς γραφόμενας διὰ τοῦ v, δὲν τὰς γράφουν πάντοτε μὲ β εἰς τὸ Ἑλληνικὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ

ου, π. χ. Ούνδοβόνη ἢ Βιέννη, Λατινιστὶ Vindobona ἢ Uindobona, Ούνδελικία, ἐπαρχία τις παλαιά, Vindelicia ἢ Uindelicia (γεωγραφ. Στράβων.)· Τορκουάτος Torquatus (Τορκβάτους) (ιστορ. Εὐτροπ.).

17. Τὸ χ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ Ἑλλην. ξ. Ἡ χρῆσις τοῦ γράμματος τούτου περιορίζεται σχεδὸν εἰς μόνας Ἑλλην. λέξεις, οἷον· Χερκες ὁ Ξέρξης.

18. Ὡσαύτως καὶ τὸ γ μεταχειρίζονται οἱ Λατῖνοι μόνον εἰς λέξεις Ἑλληνικὰς, γραφομένας διὰ τοῦ υ· π. χ. analysis ἢ ἀνάλυσις κτλ.

19. Καὶ τὸ z ὁμοίως δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ Ἑλλην. ζ· διότι οἱ Ῥωμαῖοι οὐδεμίαν λέξιν ἔχουσι, γραφομένην δι' αὐτοῦ τοῦ γράμματος, ἀλλὰ τὰς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἢ ἄλλων γλωσσῶν εἰς τὴν ἰδίαν διάλεκτον μεταφερομένας λέξεις, συνεθίζουσι νὰ γράφουν διὰ τοῦ z, π. χ. zephyrus (ζέφυρος) ὁ ζέφυρος, zona ἢ ζώνη, zodiacus ὁ ζωδιακὸς κτλ.

20. Τὸ rh καὶ th εἶναι σύμφωνα σύνθετα, δι' ὧν οἱ Ῥωμαῖοι συνεθίζουσι νὰ χαρακτηρίζουν ὅλας, τὰς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ διὰ τοῦ ρ καὶ θ γραφομένας λέξεις, καὶ τὸ μὲν rh ἐκφωνεῖται ἀπαράλλακτα ὡς τὸ Ἑλλην. ρ, οἷον· philosophia ἢ φιλοσοφία, phalanx ἢ φάλαγξ· τὸ δὲ th, ὅσοι εἶναι ἐγκρατεῖς τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς, προφέρουν ὡς τὸ Ἑλλην. θ, ὅσοι δὲ ἢ δι' ἀγνοίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἢ διὰ τὸ ἀκαμπτὸν τῶν φωνητηρίων ὀργάνων δὲν δύνανται νὰ ἐκφωνήσωσι τὸ θ, τὸ προφέρουν ὡς τὸ ἀπλοῦν t, οἷον· thema (τέμα) τὸ θέμα, theatrum (τέατρον) τὸ θέατρον, diphthongus (ντίφθογγος) ἢ δίφθογγος, phthisis (φτίσις) ἢ φθίσις κτλ.

Σημείωσις. Τὸ κ (κ) δὲν συνεκαρτέθη μετὰ τὰ λοιπὰ Λατινικὰ γράμματα· διότι τὸ σ ἐπέχει πανταχοῦ τὸν τόπον ἐκείνου, καὶ μόνον εἰς παλαιὰ μνημεῖα συναντᾶται, οἷον· Kalumnia ἀντὶ calumnia κτλ.

Ἡ διαίρεσις τῶν γραμμάτων.

§. 3.

Ἐκ τῶν γραμμάτων φωνήεντα (vocales) μὲν εἰσὶν α, ε, ι, ο, υ καὶ τὸ Ἑλλην. γ, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι σύμφωνα (consonantes).

Αἱ δίφθογοι οἰ.

§. 4.

Ἐκ τῶν φωνηέντων γίνονται αἱ δίφθογοι αε, οε, αυ, ευ.

1. Ἡ αε δὲν διαφέρει ἀπὸ τῆν Ἑλληνικὴν δίφθογον αι, οἷον · aetas (αἴτας) ἡ ἡλικία, phaenomenum (φαινόμενον) φαινόμενον κτλ.

2. Ἡ οε ἐπέχει μὲν τὸν τόπον τῆς Ἑλληνικῆς δίφθογου οι, προφέρεται μόνον τοῦτο ὡς ἡ αι, οἷον · poena (παίνα) ἡ ποινή, moenia (μαίνια) τὰ τείχη, Phoebus (φαίμπους) ὁ Φοῖβος.

3. Ἡ αυ εἶναι μὲν δίφθογος καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τῆς Ἑλληνικῆς δίφθογου αυ, ἐκφωνεῖται ὅμως οὔτως, ὥστε καὶ τὰ δύο φωνήεντα ἀκούονται, οἷον · aula (ἄουλα) ἡ αὐλή, caulis (κάουλις) ὁ καυλός.

4. Ἡ ευ παρομοίως ἀνάλογεῖ πρὸς τὴν Ἑλλην. ευ, καὶ δὲν διαιρεῖται, ἀλλ' ἔχει δύναμιν δίφθογου εἰς τὰ τῶν ποιητῶν μέτρα, ὡς καὶ ἡ αυ · ἐνῶ ἐκφωνεῖται ὅμως φυλάττει τὴν φωνὴν ἀμφοτέρων τῶν γραμμάτων, εἰς ὧν σύγκειται, οἷον · Theseus (Τεσσεύς) ὁ Θησεύς, Perseus (Περσεύς) ὁ Περσεύς. Ὅταν ὅμως γνήσιαι Λατινικαὶ λέξεις διὰ τῆς ευ γράφονται, τότε δὲν θεωρεῖται ὡς δίφθογος, ἀλλ' ὡς δύο βραχέα φωνήεντα, διαιρούμενα εἰς τὴν προφορὰν καὶ γραφὴν παρὰ ποιηταῖς καὶ λογογράφους, οἷον · malleus (μάλλεους) τὸ σφυρίον, ferreus (φέρρεους) σιδηρεύς, ligneus (λίγκνεους) ξύλινος

κτλ. "Ὄθεν τὴν δίφθογγον eu οἱ Λατῖνοι μεταχειρίζονται ὡς μακρὰν μόνον εἰς λέξεις Ἑλληνικὰς, γραφομένας διὰ τῆς eu, καὶ εἰς τὸ Λατινικὸν λεξίδιον, heu αἶ.

Σημείωσις. Ὄταν μετὰ τὸ α ἢ ο ἔπεται ἀμέσως τὸ ε, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μετὰ τῶν δίφθόγγων συγχύσεως, τίθενται ἐπὶ τοῦ ε δύο στιγμαί, αἵτινες δηλοῦσι τὴν χαριστὴν ἐκάστου γράμματος ἐκφώνησιν, οἷον · aēr (ἄερ) ὁ ἀήρ, poëta (ποίητα) ὁ ποιητής.

Παρατηρήσεις τινὲς περὶ τὰ φωνήεντα.

§. 5.

Αἱ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι γραφόμεναι διὰ τοῦ η λέξεις, μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ Λατινικὸν, γράφονται, εἴαν τὸ η εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως εὐρίσκηται, διὰ τοῦ a, εἰ δὲ εἰς τὸ μέσον, διὰ τοῦ e, οἷον · logica ἢ λογική, physica ἢ φυσική, diadema διάδημα, theorema θεώρημα. Ἐνίοτε ὅμως, μάλιστα εἰς τὰ κύρια ὀνόματα, τίθεται τὸ e καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, οἷον · Hecate ἢ Ἑκάτη, Andromache ἢ Ἀνδρομάχη, aloë ἢ ἀλόη.

Αἱ ἀπὸ δασυνομένου φωνήεντος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀρχόμεναι λέξεις, μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ Λατινικὸν, προσλαμβάνουν ἔν η, π. χ. hora ἢ ὥρα, Helena ἢ Ἑλένη, hydra ἢ ὕδρα κτλ. Ἐντεῦθεν πηγάζει ἡ πιθανὴ δόξα τῶν φιλολόγων, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰ δασυνόμενα δασέως ἐπρόφερον, οὐχὶ δὲ ὡς ἡμεῖς φιλούμενά τε καὶ δασυνόμενα ἀδιακρίτως καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφωνοῦμεν. Βέβαια, ἂν δὲν ἦτο διαφορά τις εἰς τὴν προφορὰν, οἱ Λατῖνοι ἤθελον γράφειν καὶ τὰ δασυνόμενα χωρὶς τῆς προσθήκης τοῦ h ὡς τὰ φιλούμενα, οἷον · ethica ἢ ἠθική, antrum τὸ ἄντρον. Οὕτω καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ δασυνομένου ῥ ἀρχόμεναι παρ' ἡμῖν λέξεις προσλαμβάνουν τὸ h μετὰ τὸ r παρὰ Λατίνοις, οἷον ·

rhombus ὁ ῥόμβος, Pyrrhus ὁ Πύρρος, diarrhoea ἡ διάρροια κτλ.

Ἡ στιγμή καὶ τὰ λοιπὰ σημεῖα τῆς
Διαστολῆς.

§. 6.

Ὁ σκοπὸς τῶν σημείων τούτων εἶναι νὰ διατηρηθῆται ἡ σαφήνεια τοῦ λόγου καὶ νὰ διαστέλλωνται τὰ διάφορα νοήματα ἀπ' ἀλλήλων ἐν τῇ γραφῇ καὶ ἀναγνώσει. Οἱ Λατῖνοι ἔχουν τὰ ἐφεξῆς σημεῖα τῆς Διαστολῆς· τὴν τελείαν στιγμήν (.) punctum, τὴν διπλῆν στιγμήν (:) colon ἢ duo puncta, τὴν μέσην στιγμήν (;) semicolon ἢ media nota, τὴν ὑποστιγμὴν (,) comma, τὸ ἐρωτηματικὸν (?) signum interrogationis, τὸ ἐπιφωνηματικὸν (!) signum exclamationis, τὴν παρένθεσιν (()) parenthesis.

- 1) Τὴν τελείαν στιγμήν μεταχειρίζονται πρὸς ἐντελῆ διανάπαυσιν τῆς φωνῆς εἰς τὸν πεπληρωμένον λόγον.
- 2) Αἱ δύο στιγμαὶ εἶναι ἐν χρήσει α) μεταξύ τῆς προτάσεως καὶ ἀποδόσεως τῆς περιόδου, οἷον· Si quid haberem, quod ad te scriberem: facerem id et plurimis verbis et saepius. Ἐὰν εἶχόντι νὰ σοὶ γράψω, ἤθελα τὸ κάμειν συχνὰ καὶ διεξοδικῶς. β) εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ξένων λόγων παρενευρομένων εἰς τὴν ὀμιλίαν, οἷον· Socrates nuntianti cuidam: Athenienses te capite damnarunt: et illos, inquit, natura. Ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν εἰπόντα „οἱ Ἀθηναῖοι σὲ κατεδίκασαν θανάτου“ καὶ αὐτούς, εἶπεν, ἡ φύσις. γ) εἰς τὴν ἀρχὴν ἀκριβεστέρως περιγραφῆς ἢ ἐπαριθμήσεως τῶν μερῶν πράγματός τινος, οἷον· Mendacium hoc boni ha-

bet: ut quam citissime detegatur. Τὸ ψεῦδος ἔχει ταύτην τὴν χάριν, ὅτι ἀποκαλύπτεται ὡς τάχιστα. Quatuor sunt plagae mundi: septentrio, oriens, meridies, occidens. Τέσσαρα εἶναι τὰ μέρη τοῦ κόσμου· ἄρκτος, ἀνατολή, μεσημβρία, δύσις.

3) Τὴν μέσσην στιγμήν μεταχειρίζονται α) πρὸς διαστολὴν ἀντιθέτων, οἷον· ego ajo; tu negas. Ἐγὼ μὲν φάσκω, σὺ δὲ ἀποφάσκεις. β) εἰς τὴν ἀρχὴν προσαπαρτωμένης αἰτίας, ἢ διασαφήσεως τοῦ τελείου προηγουμένου λόγου, οἷον· Nihil est virtute amabilius; quia illa nos felices reddit. Οὐδὲν τῆς ἀρετῆς ἐρασιμώτερον· ἐπειδὴ αὕτη μᾶς καταστένει εὐτυχεῖς. γ) ἐάν τι συντεῖνον εἰς τὴν πλήρη περιγραφὴν πράγματός τινος, πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ διὰ περισσοτέρων λόγων, μεταξὺ τούτων τίθεται τὸ διαστέλλον σημεῖον τῆς μέσης στιγμῆς, οἷον· Ambitio multos falsos subegit; aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere; amicitias inimicitiasque non ex re, sed ex commodo aestimare; magisque vultum, quam ingenium bonum habere. Διὰ φιλοδοξίαν πολλοὶ ἐγεινὰν ψεῦσται, ὥστε ἄλλα νὰ ἔχουν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ἄλλα νὰ λαλοῦν μετὰ χεῖλη· φίλους τε καὶ ἐχθροὺς οὐχὶ κατ' ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον νὰ κρίνουν· νὰ ἔχουν πρῶσχημα μόνον ἀγαθοῦ ἀνδρός, καὶ ὄχι καρδίαν καθαρὰν.

4) Τοῦ δὲ κόμματος, ἐρωτηματικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν εἶναι ἡ αὐτὴ χρῆσις ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

Σημείωσις. Οἱ πρωτόπειροι τοῦ Λατινικοῦ λόγου ἀναγινώσκοντες ἢ λαλοῦντες τὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων, εὐκόλως θέλουσιν ἱποπέσειν εἰς παρατονιτμούς, καὶ πλέον εὐκολώτερον οἱ Ἕλληνες,

ὄντες συγχειρισμένοι ἐκ τῆς πατρῴας φωνῆς εἰς τριπλοῦν τῶν λέξεων τονισμόν, καὶ τοῦτον διωρισμένον ἀκριβέστερον καὶ δι' ἐγγράφων σημείων, εἰάν δὲν δοθῶσι κανόνες τινὲς περὶ τονισμοῦ, ὅσον δυνατόν στερεοί. Τῶν τοιούτων ὅμως δὲν ἐδυνήθημεν μ' ὅλην τὴν ἐνδεχομένην περιέργειαν οὐδ' ἴχνος ν' ἀνακαλύψωμεν εἰς τὰς γνωστὰς ἡμῖν γραμματικάς. Τὴν δὲ κατεπείγουσαν αὐτῶν ἀνάγκην πρὸς τὴν Ὁρθοφωνίαν τῆς γλώσσης κατιδόντες, ἠναγκάσθημεν δι' ἰδίας παρατηρήσεως καὶ ἀφαιρέσεως ἐκ τῶν καθεστώτων τοῦ Λατινικοῦ λόγου, νὰ στήσωμεν πρὸς τὸ παρὸν τὰς ἐφεξῆς σημειώσεις, καὶν δὲν ἔχωσιν ἀκόμι ἰσχύον κανόνων ἀμεταθέτων.

- 1) Ἡ τόνωσις τῶν Λατινικῶν λέξεων ἢ εἶναι σωττῆ καὶ ἀκεραία, μὲ τὰτιν-μάλιστα τῆς φωνῆς ὀλίγον τι μακροχρονίζουσαν, ὡς παρ' ἡμῖν ἐν ταῖς περισπωμέναις συλλαβαῖς, οἷον· cōnstans, gārlor, honōris, ἢ
- 2) ἐξ ἐναντίας εἶναι ἡμίφωνος καὶ ἄφωνος καὶ ἀμυδρὰ καὶ βραχεῖα καὶ πολὺ ἀσθενέστερα τοῦ τονισμοῦ τῶν παρ' ἡμῖν ὀξυνομένων καὶ αὐτῶν τῶν βραχυνομένων βραχειῶν συλλαβῶν, ὅταν δηλαδὴ ἢ τοιοῦτα φωνῆ ἐπισυμπίπτει ἐπάνω βραχείας συλλαβῆς, οἷον· mās, pēs, māre, Dēus, Cīcero, lēgere.
- 3) Αἱ ἐκ πλειοτέρων παρὰ μίαν συλλαβὴν συγχείμεναι Λατινικαὶ λέξεις, δέχονται τὸν τόνον τῆς φωνῆς μόνον κατὰ τὴν παραλήγουσαν καὶ προπαραλήγουσαν *). Καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν
- 4) μόνον ἢ παραλήγουσα τονοῦται, εἰάν ἀμφότεραι αἱ εἰρημέναι συλλαβαὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λέξιν μετριάως ἐκτείνωνται (§. 210), δηλαδὴ μακροχρονῶτιν, οἷον· libértas, mīgáti, verécūndus. Ὡσαύτως καὶ ἂν ἡ λέξις μακροπαραληκτῆ μόνον, οἷον· Pēricles, lēónis.
- 5) Ἐάν ἢ παραλήγουσα βραχύνηται, ἢ δὲ προπαραλήγουσα τῆς αὐτῆς λέξεως ἐκτείνηται, ἢ εἰάν ἀμφότεραι αἱ συλλαβαὶ αὐταὶ βραχυχρονῶσι, δέχεται τὸν τόνον τῆς φωνῆς σχεδὸν πάντοτε ἢ προπαραλήγουσα, οἷον· imprōbus, dirīpit, ómnia· καὶ ἄnīma, dūbīus, historīa.

Συμμαχοῦσι πρὸς τὴν γνώμην ἡμῶν καὶ ὑφένουσι τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις παρὰ μικρὸν εἰς βαθμὸν καὶ ἀξίαν κανόνων, ὅχι μόνον αἱ γνήσιαι Λατινικαὶ λέξεις, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ

*) Εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν τονοῦνται αἱ λέξεις μόνον ἐπὶ τῆς τελευταίον ἐκφωνουμένης συλλαβῆς, ὅπερ εἶναι ταῦτόν μὲ τὴν παρ' ἡμῖν λήγουσαν ὡς πρὸς τὸν προφορικὸν λόγον. Ποία μονοτονία! τῆς δ' Ἑλληνικῆς τί γλυκερὰ ποικιλοτονία! Ἡ Λατινικὴ τηρεῖ κατὰ τοῦτο τὸν μέσον ὄρον. Καὶ ἐντεῦθεν γίνεται κατάδηλον τὸ εὐστροφον, τὸ λεγυρὸν, τὸ μελωδικόν, τὸ καλλιφωνον καὶ ἁρμονικόν τῆς θεοπνεύστου ἡμῶν γλώσσης, γλώσσης τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ πάντων καὶ πασῶν τῶν θεῶν καὶ θεαινῶν, ὡς τὴν ὠνόμασε καὶ αὐτὸς ὁ ἀγέρωχος Ῥωμαῖος, ὁ ὑψηλόφρων Κικέρων, γοητευθεὶς ἀπὸ τὰ κάλλη αὐτῆς.

μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ Λατινικόν. φαίνεται γὰρ ὑποτάσσονται καὶ αὐταὶ εἰς τοὺς ἤδη προεκτεθέντας κανόνας κατὰ νόμον τινὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Διότι ἐκλατινισθεῖσαι χάνουσι τὴν Ἑλληνικὴν τῶν ποικιλοτονίαν, καὶ περιορίζονται εἰς τὰ στενώτερα τῆς Λατινικῆς τονώσεως ὅρια, ὑποτασσόμεναι εἰς τοὺς βαρυτέρους τῆς φύσει σκληροτέρας Ῥωμαϊκῆς Ὀρσοφωνίας νόμους. Τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημένων προσεπιμαρτυροῦσι τὰ ἐφεξῆς ὀλίγα παραδείγματα.

Ὀμηρος Homērus, Ἀχιλλεὺς Achilles, Ἀχιλλεῖος Achilleus, Ἀγχίστης Anchises, Κομνηνός Comnenus, Ἀθηναῖος Athenaeus, Χριστὸς Christus, Σοφοκλῆς Sophocles, Ἄβυδος Abudus, Λαβύρινθος Labyrinthus, ἐπίγραμμα epigramma, Δημοσθένης Demosthenes, Ἀριστοτέλης Aristoteles, ποιητικὸς poëticus, λογικὸς logicus.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων γίνεται κατάδηλον, ὅτι ἡ ποικιλοφωνία τοῦ Ἑλληνικοῦ τονισμοῦ δὲν σώζεται πλέον εἰς τὰς ἐκλατινισθεῖσας ταύτας λέξεις, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν τῶν μέτρων διατηρῶσι (§. 213. σημ. 2.). Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν ὑφ' ἡμῶν περὶ τῆς τονώσεως τῶν λέξεων ταχθέντων κανόνων, προσεπιβεβαιουμένη διὰ πολλῶν τοιούτων παραδειγμάτων κηρύττεται τρανῶς. Ὅτι δ' αἱ ἑτερότονοι καὶ ποικιλόφθογγοι Ἑλληνικαὶ λέξεις, μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ Λατινικὸν ἀποβαίνουσιν ὁμοίως μονότονοι, αἰτία εἶναι ὁ ἕκ τῶν ἀνωτέρω κανόνων πηγάζων συνεχέστατος τῆς παραληγούσης τονισμός. Οὕτω φερεῖται τὰ ὀνόματα Ὀμηρος, Ἀγχίστης, Ἀχιλλεὺς, ἑλληνιστὶ τονίζονται διαφόρως, ἐνῶ παρὰ Λατίνοις διὰ τὸ μακροπαράληκτον αὐτῶν τονοῦνται μόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης, οἷον Ὀμηρός, Anchises, Achilles.

Ἀπὸ τὰ μέχρι τοῦδε περὶ Τονώσεως εἰρημένα φαίνεται σαφῶς, ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Προφορᾶς καὶ τοῦ Τονισμοῦ καὶ τῆς Ὀρσοφωνίας εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, εἶναι σφιγτότατα συνημμένη μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Μετρικῆς. Ὡστε ὁ ἀρχάριος, πρὶν ψάσῃ εἰς τὸ ποιητικὸν μέρος τῆς γραμματικῆς, ἔχει χρεῖαν μεγάλην τῶν κανόνων τῆς ποιητικῆς Προσωδίας (§§. 210 — 223.), διὰ νὰ μὴ μίση ἐσφαλμένως τὴν προφορὰν τῆς γλώσσης, συνειδητὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς παρατονισμούς, παροδηγούμενος μάλιστα εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἰδίας αὐτοῦ γλώσσης. Πρὸς τούτοις ἐφάνη ἐκ τῶν ἐνταῦθα προηγουμένων, πόσον ἡ ποιητικὴ Προσωδία τῆς Λατινικῆς γλώσσης ταυτίζεται μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρσοφωνίας καὶ τῆς Τονώσεως τῶν λέξεων, ἐνῶ ἡ Ἑλληνικὴ διακρίνει ἀκριβῶς καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων τὰς πραγματείας ταύτας, ὡς κεφάλαια διαφορετικὰ καὶ ἑτεροειδῆ *).

*) Θεωρεῖ ὀφελονότε τὴν προφορικὴν Προσωδίαν, ἢ τοὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Τόνων ἰδιαίτερως, διακρίνουσα αὐτὴν ἀπὸ τὴν ποιητικὴν Προσωδίαν, ἢ τοὶ διδασκαλίαν τῶν μέτρων τῶν συλλαβῶν, καὶ ἄλλως τὴν Μετρικὴν. Ὅθεν καὶ αὕτη, ὅταν μεταφέρει Λατινικὰς λέξεις εἰς τὴν φωνὴν τῆς, ὑποτάττει αὐτὰς εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἰδίας Ὀρσοφωνίας, καὶ δὲν παρασύ-

ΤΜΗΜΑ Β'.

Ἐτυμολογία.

§. 7.

Ὅλαι αἱ λέξεις ἢτοι τὰ μέρη τοῦ λόγου (partes orationis) τῆς Λατινικῆς γλώσσης, διαίρουνται εἰς κλιτὰ καὶ ἄκλιτα.

Τὰ μὲν κλιτὰ εἶναι Ὀνομα (Nomen), Ἀντωνυμία (Pronomen), Ῥῆμα (Verbum), Μετοχὴ (Participium).

Τὰ δ' ἄκλιτα Ἐπίρρημα (Adverbium), Πρόθεσις (Praepositio), Σύνδεσμος (Conjunctio), Ἐπιφώνημα (Interjectio) ἢ Παρέμβλημα κατ' ἄλλους λεγόμενον. Ταῦτα καλοῦνται καὶ Μόρια (Particulae).

Σημ. Ἄρθρον (Articulus) εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν δὲν ὑπάρχει.

ΜΕΡΗ ΚΛΙΤΑ.

1) Τὸ Ὀνομα.

§. 8.

Τὸ ὄνομα εἶναι ἢ οὐσιαστικὸν (substantivum), ἢ ἐπίθετον (adjectivum). Τὸ δ' ἀριθμητικὸν (numerale) ὑπάγεται εἰς ταῦτα τὰ δύο εἶδη τοῦ ὀνόματος.

ῥεται ἀπὸ τὴν μονοτονίαν καὶ τὴν ταυτότητα τῆς Προσῳδίας κατὰ τὸν πεζὸν καὶ ἔμμετρον λόγον τῆς Λατινίδος φωνῆς. Οὕτω φερειπὲν ἐξηλλήνισεν ὁ Πλούταρχος τὸ Λατινικὸν *idus* εἰδούς, τὸ *Cicero* Κικέρων, γενικ. *Ciceronis* Κικέρωνος, οἱ Εὐαγγελισταὶ τὸ *custodia* κουστωδία, οἱ Βυζαντινοὶ τὸ *edictum* ἔδικτον, καθοδηγούμενοι ἀπὸ τὸν φυσικὸν χαρακτήρα τῆς πατρίδας φωνῆς καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν αὐτόματον ῥοπήν καὶ κλίσιν τῶν φωνητηρίων ὀργάνωντων, χωρὶς νὰ τοὺς συγχύσῃ παντελῶς ἢ ταυτότης σχεδὸν τῆς μετρικῆς καὶ προφορικῆς Προσῳδίας τῶν Ῥωμαίων.

Τὸ οὐσιαστικὸν ὑποδιαιρεῖται εἰς κύριον (pro-
prium) καὶ πρῶσιον (appellativum).

Τὰ παρεπόμενα τοῦ ὀνόματος εἶναι· Γένος (Ge-
nus), Πτώσις (Causus), Κλίσις (Declinatio).

1) Τὸ γένος εἶναι τριπλοῦν· ἀρσενικὸν (masculi-
num), θηλυκὸν (femininum), καὶ οὐδέτερον
(neutrum).

2) Ὁ ἀριθμὸς διττός· ἐνικός (singularis) καὶ πλη-
θυντικός (pluralis).

3) Αἱ πτώσεις εἶναι ἕξ· Ὀνομαστικὴ (Nominati-
vus), Γενικὴ (Genitivus), Δοτικὴ (Dativus),
Αἰτιατικὴ (Accusativus), Κλητικὴ (Vocativus),
Ἀπειρεχτικὴ (Ablativus).

4) Αἱ κλίσεις εἶναι πέντε. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς μό-
νην τὴν γενικὴν, ἐξ ἧς διαγιγνώσκονται, διαφέρου-
σιν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπ' ἀλλήλων. Τὰς καταλήξεις
τῆς ὀνομαστικῆς καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς μεταβολὰς εἰς
τὰς λοιπὰς πτώσεις ὅλων τῶν πέντε κλίσεων φα-
νερόναι ὁ ἀκόλουθος πίναξ.

Ἐνικός Ἀριθμός.

ἀ. κλίσις.	β. κλίσις.	γ. κλίσις.
Ὀν. a, (e, as, es)	er, us, um	a, e, o, c, l, n, r, s, t, x
Γεν. ae, (es, ac)	i	is
Δοτ. ac	o	i
Αἰτ. am, (en, an)	um	em (im, in). Τὰ οὐδ. ὡς ἡ Ὀν.
Κλ. a, (e, a, e)	er, e, um	a, e, o, c, l, n, r, s, t, x
Ἀπεν. á, (e).	o.	o, (i).
δ. κλίσις.		ε'. κλίσις.
us, u		es
us, u		ei
ui, u		ei
um, u		em
us, u		es
u, u.		o.

Πληθυντικός Ἀριθμός.

α'. κλ.	β'. κλ.	γ'. κλ.	δ'. κλ.	ε'. κλ.
Ὄν. ae	i, a	es, a, (ia)	us, a	es
Γεν. arum	orum	um, ium	uum	erum
Δοτ. is.	is	ibus	ibus,	ebus
(abus)			(ubus)	
Αἰτ. as	os, a	es, a, (ia)	us, a	es
Κλ. ae	i, a	es, a, (ia)	us, a	es
Ἀπεν. is,	is.	ibus.	ibus,	ebus.
(abus).			(ubus).	

§. 9.

Ἐκ τοῦ προκειμένου πίνακος φαίνεται,

- 1) ὅτι ἡ κλητική εἶναι πάντοτε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικήν, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν τοῦ ἐνικῆ ἀριθμοῦ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως.
- 2) ὅτι ἡ ἀπενεκτική τοῦ πληθυντικοῦ πάντοτε ὁμοία εἶναι μὲ τὴν δοτικήν τοῦ ἰδίου ἀριθμοῦ.
- 3) ὅτι ἡ ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τῶν τριῶν ὑστέρων κλίσεων εἶναι ὡσαύτως ὁμοίαι.
- 4) ὅτι μόνον ἡ δευτέρα, τρίτη καὶ τετάρτη κλίσις ἔχουν οὐδέτερα ὀνόματα, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὸν ἐνικόν, καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν ἀριθμὸν τρεῖς ὁμοίας ἔχουσι πτώσεις, ὀνομαστικήν δηλονότι, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν, αἵτινες πάντοτε εἰς α λήγουσιν ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

Πρώτη κλίσις.

§. 10.

Ἄλλα, τὰ ἐν τῇ γενικῇ ἐνικῇ εἰς ae λήγοντα*) Ἰταλικά ὀνόματα, τὰ ὅποια ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ἐνικῇ

*) Ἐρρέθη ἀνωτέρω (§. 8. 4), ὅτι τὰ ὀνόματα ἐν μόνῃ τῇ γενικῇ ἐνικῇ διαφέρουσι κατ' ὅλα ἀπ' ἀλλήλων· διὰ τοῦτο τὸ τελικόν φωνῆν τῆς γενικῆς ταύτης ὡς χαρακτήρ τῶν κλίσεων διακριτικὸς θεωρεῖται.

τὸ α ἔχουσιν, ἀνάγονται εἰς ταύτην τὴν κλίσιν. Ὀλίγα τινὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα τὴν ὀνομαστικὴν εἰς as, e ἢ es λήγουσαν ἔχουσι, τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ποιῶσι καθὼς καὶ τὰ εἰς α, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς e, τὰ ὅποια τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς es ποιῶσι, τὴν δ' αἰτιατικὴν εἰς en, καὶ τῶν εἰς as καὶ es ἀρσενικῶν τὴν μὲν γενικὴν εἰς ac, τὴν δ' αἰτιατικὴν εἰς an καὶ en ποιούντων, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς παραδειγμάτων φαίνεται.

Ἐνικῶς.

ἡ τράπεζα	ἡ ἐπιτομή	ὁ βορέας
Ὀν. mensa	epitome	bareas
Γεν. mensae	epitomes	borcae
Δοτ. mensae	epitomae	borcae
Αἰτ. mensam	epitomen	boream ἢ an
Κλητ. mensa	epitome	borca
Ἀπεν. mensa.	epitome.	borca.

ὁ δυνάστης	θυγάτηρ	ἡ φιλία.
Ὀν. dynastes	filia	amicitia
Γεν. dynastae	filiae	amicitiae
Δοτ. dynastae	filiae	amicitiae
Αἰτ. dynasten	filiam	amicitiam
Κλητ. dynasta	filia	amicitia
Ἀπεν. dynaste.	filia.	amicitia.

Πληθυντικῶς.

Ὀν. mensae	epitomae	_____ . . .
Γεν. mensarum	epitomarum	_____ . . .
Δοτ. mensis	epitomis	_____ . . .
Αἰτ. mensas	epitomas	_____ . . .
Κλητ. mensae	epitomae	_____ . . .
Ἀπεν. mensis.	epitomis.	_____ . . .
Ὀν. dynastae	filiae	amicitiae.
Γεν. dynastarum	filiarum.	amicitiarum
Δοτ. dynastis	filiabus.	amicitiis

Λατ. <i>dynastas</i>	<i>filias</i>	<i>amicitias</i>
Κλητ. <i>dynastae</i>	<i>filiae</i>	<i>amicitiae</i>
Ἀπεν. <i>dynastis</i>	<i>filiabus.</i>	<i>amicitiis.</i>

Σημείωσις 1. Τινὰ οὐσιαστικά ταύτης τῆς κλίσεως μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εἶναι ἐν χρήσει, οἷον· *divitiae* τὰ πλούτη, *tenebrae* τὸ σκότος, *nundinae* ἡ πανήγυρις, *minae* οἱ φοβερισμοί, κτλ.

Σημ. 2. Τινὰ δὲ εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν δὲν ἔχουν *is*, ἀλλὰ *abus*, ὡς τὸ *ambas* ἀμφότεραι, *duae* αἱ δύο· δοτ. *ambabus*, *duabus*. Ἐπι τὰ θηλυκὰ ὀνόματα, τὰ ἐξ ἀρσενικῶν εἰς *us* τῆς δευτέρας κλίσεως καταγόμενα, πρὸς διάκρισιν τῆς δοτικῆς τῶν εἰς *is* ληγόντων ἀρσενικῶν, τῶν εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν ἀνηκόντων, οἷον· *dea* ἡ θεὰ, *domina* ἡ κυρία, *filia* ἡ θυγάτηρ, *anima* τὸ πνεῦμα, *equa* ἡ ἵππος, *asina* ἡ ὄνος, *mula* ἡ ἡμίονος, *samula* ἡ ὑπηρέτρια, *liberta* ἡ ἀπελεύθερος. Ὅλα ταῦτα ποιοῦσι τὴν δοτικὴν πληθυντ. εἰς *abus*· διότι ἀπὸ τὸ *deus* θεός, γίνεται τὸ *dea*, ἀπὸ τὸ *asinus* ὁ ὄνος, τὸ *asina*, ἀπὸ τὸ *filius* ὁ υἱός, τὸ *filia* κτλ.

Σημ. 3. Οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ γράφουν πολλάκις τὴν γενικὴν τῆς πρώτης κλίσεως λήγουσαν εἰς *ai*, οἷον· *mensai*, *terrai*, *αἱμαί*, ἀντὶ τοῦ *mensae*, *terrae*, *aquae*. Ὁσαύτως ἡ γενικὴ *familias*, ἀντὶ *familiae* εὐρίσκεται πάντοτε μὲ τὰς λέξεις *pater*, *mater*, *filius* καὶ *filia* συγκοσμεμένη, οἷον· *pater familias*, ἡ *familiae* ὁ οἰκοδεσπότης, *mater familias* ἡ οἰκοδέσποινα.

Σημ. 4. Ὄνόματα σύνθετα Λατινικὰ καὶ πατρωνυμικά τινα Ἑλληνικὰ, δὲν λήγουν πάντοτε εἰς τὴν γενικὴν πληθυντ. εἰς *-arum*, ἀλλὰ εἰς *-um* κατὰ συγχοπὴν, οἷον· *Gaelicola* ὁ οὐρανοικήτωρ, γενικὴ πληθυντ. *Caelicolam* ἀντὶ *caelicolarum*. *Dardanides* ὁ Δαρδανίδης, γεν. πληθ. *Dardanidam* ἀντὶ *Dardanidarum* κτλ.

Δευτέρα κλίσις.

§. 11.

Ἡ γενικὴ τῶν ὀνομάτων ταύτης τῆς κλίσεως λήγει εἰς *i*, ἡ ὀνομαστικὴ εἰς *er*, *us* καὶ *um*. Τῶν μὲν εἰς *er* ὅλα, τῶν δὲ εἰς *us* τὰ πλεῖστα εἶναι γένους ἀρσενικοῦ. Τὰ εἰς *um* χωρὶς ἐξαιρέσεως εἶναι οὐδετέρου γένους. Δύω μόνον Λατινικὰ ὀνόματα εἰς ταύτην τὴν κλίσιν ἀναγόμενα, λήγουν εἰς *ir* καὶ *ur*, δηλονότι· *vir* ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸ ἐπίθετον *satur* ἔμπλοσος. Τὸν ἀρχικὸν τύπον ταύτης τῆς κλίσεως δεκνύουσι τὰ ἐξῆς παραδείγματα.

Ἐνεκῶς.

ὁ παῖς	ὁ κύριος	ὁ ναός	ὁ ἀνὴρ
Ὀν. puer	dominus	templum	vir
Γεν. pueri	domini	templi	viri
Δοτ. puero	domino	templo	viro
Αἰτ. puerum	dominum	templum	virum
Κλητ. puer	domine	templum	vir
Ἀπεν. puero	domino	templo	viro.

Πληθυντικῶς.

Ὀν. pueri	domini	templa	viri
Γεν. puerorum	dominorum	templorum	virorum
Δοτ. pueris	dominis	templis	viris
Αἰτ. pueros	dominos	templa	viros
Κλητ. pueri	domini	templa	viri
Ἀπεν. pueris	dominis	templis	viris.

Σημ. 1. Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς οἱ ταύτης τῆς κλίσεως ὀνομάτων ἀποβάλλουσι τὸ ε ἐν τῇ γενικῇ ἐνικῇ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς πάσας τὰς λοιπὰς πτώσεις, ὡς ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης σχηματιζομένας, οἷον· culter ἢ μάχαιρα, cultri, cultro; liber ἢ βίβλος, libri; minister ὁ λειτουργός, ministri κτλ.

Σημ. 2. Τὰ εἰς us οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα ἔχουν ε εἰς τὴν κλητικὴν. Τὰ κύρια ὁμῶς εἰς ius δὲν δέχονται τὸ ε, ἀλλὰ, ἀφοῦ ἀπερρίψουν τὸ us, λήθουν εἰς i ἐν τῇ κλητικῇ, οἷον· Virgilius, κλητ. Virgili; Antonius, Antoni; Pompejus, Pompej; Gajus, Cai. Τὰ δὲ μὴ κύρια οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα ὁμοίως εἰς ius λαμβάνουν τὸ ε ἐν τῇ κλητικῇ, ὡς καὶ τὰ εἰς us, οἷον· pius ὁ εὐσεβής, κλητ. pie; nuntius ὁ μηνυτής, κλητ. nuntie.

Σημ. 3. Ὅμοιος τὸ filius ὁ υἱός, genius ὁ δαίμων, meus, ὁ ἐμός, ποιοῦσι τὴν κλητικὴν εἰς i, οἷον· fili, geni, mi. Τὸ δὲ Deus ὁ Θεός ἐκκλίνει τι περισσώτερον ἀπὸ τοὺς συνήθεις τύπους· διότι τὴν μὲν κλητ. ἐνικὴν ἔχει ὁμοίαν τῇ ὀνομ. ἐνικῇ, τὴν δὲ ὀνομ. πληθυντικὴν Diī, τὴν δοτικὴν Diis.

Ὡς ἐπιστήριγμα τῶν ἤδη σημειωθέντων συντείνουσιν οἱ ἐξῆς τύποι.

ὁ ἀγρός	ὁ Οὐιργίλιος	ὁ εὐλαβῆς υἱός	ὁ Θεός μου.
Ὀ. ager	Virgilius	pius filius	meusDeus
Γ. agri	Virgilii	prii filii	mei Dei
Δ. agro	Virgilio	prio filio	meo Deo
Αἰ. agrum	Virgilium	prium filium	meum Deum

K. ager	Virgili	pie fili	mi Deus
'A. agro	Virgilio	pio filio	meo Deo.
'O. agri	Virgilio	pii filii	mei Dii
Γ. agrorum	Virgiliorum	piorum fili- orum	meorum Deorum*)
Δ. agris	Virgiliis	piis filiiis	meis Diis
Αι. agros	Virgilios	pios filios	meos Deos
K. agri	Virgilio	pii filii	mei Dii
'A. agris	Virgiliis	piis filiiis	meis Diis.

§. 12.

Κατὰ τὴν δευτέραν κλίσειν κλίνονται ὅλα τὰ ἐκλατινισθέντα Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς os, ὅν καὶ *eus* (ευς), οἷον· *Delos* ἢ *Δῆλος*, *Rhodos* ἢ *Ῥόδος*, *organon* τὸ ὄργανον, *lexicon* τὸ λεξικόν, *Orpheus* ὁ Ὀρφεύς, *Theseus* ὁ Θησεύς. Τὰ Ἑλληνικὰ ταῦτα ὀνόματα ἀποκλίνουσι ἀπὸ τῶν Λατινικῶν τύπων κατὰ τοὺς ἐφεξῆς τρόπους.

1) Τὰ εἰς os ποιοῦσι μὲν τὴν γενικὴν εἰς i, καὶ τὴν δοτικὴν εἰς o, ἢ αἰτιατικὴν μόλον τοῦτο λήγει εἰς on καὶ um, οἷον· 'O. *Delos*, Γ. *Deli*, Δ. *Delo*, Αἰ. *Delon* ἢ *Delum* κτλ. κατὰ τὸν εἰς us τύπον.

2) Τὰ εἰς *eus* κλίνονται ἀπαράλλακτα ὡς τὰ εἰς *us*, ἢ κλητικὴν μόλον τοῦτο μένει εἰς *eu* (εῦ) λήγουσα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν κλίσειν. Τὰ εἰς *eus* Ἑλλην. ὀνόματα κλίνουσι προσέτι καὶ κατὰ τὴν Ἑλλην. γραμματικὴν οἱ Λατῖνοι, οἷον· 'O. *Orpheus*, Γ. *Orpheos*, Δ. *Orphei*, Αἰ. *Orphea*, Κ. *Orpheu*.

3) Τὰ εἰς on κλίνονται ὡς τὰ Λατινικὰ οὐδέτερα εἰς um, τὰ ὅποια τρεῖς πτώσεις ἔχουσι ὁμοίας, οἷον· 'O. *lexicon*, Γ. *lexici*, Δ. *lexico*, Αἰ. *lexicon*, Κ. *lexicon* κτλ.

*) Ἐντὶ *Deorum* εὐρίσκειται συχνάκις *Deum* κατὰ συγχοπὴν.

• Ὁὕτω *virum* ἀντὶ *virorum* κτλ. (§. 10. Σημ. 4.)

Τρίτη κλίσις.

§. 13.

Τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν γενικὴν τὴν συλλαβὴν is, εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τὰ τελικὰ γράμματα a, e, o, c, l, n, r, s, t, x. Πρὸς ἐκμάθησιν ταύτης τῆς κλίσεως ἐπιζητεῖται ἄκρα προσοχὴ καὶ ἀκριβὴς παρατήρησις τῆς ἐν τῇ γενικῇ ἐνικῇ τροπῆς τῶν ὀνομάτων· διότι, ἐκτὸς ὅτι τὰ ἐνταῦθα ἀνήκοντα ὀνόματα εἶναι πολυποικίλα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, ἢ γενικὴ ἐνικὴ λαμβάνει εἰσέτι πολλάκις πρὸ τῆς συλλαβῆς is διάφορα γράμματα καὶ συλλαβὰς, τὰ ὁποῖα φυλάττει καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς πτώσεις, καὶ τότε περιττεύει μίαν συλλαβὴν. Ὡστε ἡ κλίσις αὕτη κατὰ τὸ πολύτροπον τῆς γενικῆς καὶ τὴν ποικιλίαν τῆς ὀνομαστικῆς, δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν τῶν περιττοσυλλάβων κλίσιν, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς θέλει φατῆν.

Ἐ ν ι κ ῶ ς.

ὁ ἄνθρωπος	τὸ δένδρον	τὸ θέρος
Ὀν. homo	arbor	aestas
Γεν. hominis	arboris	aestatis
Δοτ. homini	arbori	aestati
Αἰτ. hominem	arborem	aestatem
Κλητ. homo	arbor	aestas
Ἄπεν. homine	arbore	aestate.
ἡ ἀρετὴ	τὸ ποίημα	ἡ θάλασσα
Ὀν. virtus	poëma	mare
Γεν. virtutis	poëmatis	maris
Δοτ. virtuti	poëmati	mari
Αἰτ. virtutem	poëma	mare
Κλητ. virtus	poëma	mare
Ἄπεν. virtute.	poëmate.	mari.

Πληθυντικῶς.

Ὄν. homines	arbores	aestates
Γεν. hominum	arborum	aestatum
Δοτ. hominibus	arboribus	aestatibus
Αἰτ. homines	arbores	aestates
Κλητ. homines	arbores	aestates
Ἄπ. hominibus	arboribus	aestatibus.
Ὄ. virtutes	poëmata	maria
Γεν. virtutum	poëmatum	marium
Δοτ. virtutibus	poëmatibus	maribus
Αἰτ. virtutes	poëmata	maria
Κλητ. virtutes	poëmata	maria
Ἄπεν. virtutibus.	poëmatibus.	maribus.

Σημ. 1. Τινὰ τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως δὲν ἔχουν εἰς τὴν αἰτιατ. ἐνικήν em, ἀλλὰ im, οἷον· vis ἡ δύναμις, pelvis ἡ λεκάνη, sitis ἡ δίψα, tussis ὁ βήχας κτλ. αἰτιατ. vim, pelvim, tussim, sitim. Ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς is κύρια καὶ Ἑλληνικά ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ γενική ὁμοιοκαταληκτεῖ μετὰ τὴν ὀνομαστικήν, οἷον· Albis, Tiberis, Syrtis, Charybdis, Neapolis. 2) Τινὰ ἔχουν em καὶ im οἷον· clavis τὸ κλειδίον, αἰτιατ. clavem καὶ clavim. Οὕτω febris ὁ πυρετός, navis ἡ ναῦς, purpis ἡ πύρρη, securis ὁ πέλεκυς, turris ὁ πύργος κτλ. 3) Τὰ εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν γενικήν eos καὶ ios ἔχουν, διατηροῦσι τὴν αἰτιατ. εἰς in ἔδει Ἑλληνικῶ, οἷον· poësis ἡ ποίησις, haeresis ἡ αἵρεσις, αἰτιατ. poësin, haeresin. Οὕτω καὶ τὰ εἰς polis λήγοντα, οἷον· Persepolin, metropolin. 4) Ὅσα Ἑλληνικά εἰς τὴν γενικήν ἔχουν dis ἢ dos φυλάττουν μὲν τὴν Ἑλλην. αἰτιατ. εἰς in καὶ da, συναπτῶνται μόνον τοῦτο πολλάκις καὶ μετὰ τὴν Λατινικήν εἰς im καὶ dem, οἷον· Paris, αἰτιατ. Parin, Parida, Parim καὶ Paridem. Οὕτω Isis, Phalaris. Ἐπάρχουσι μόνον τοῦτο τινὰ, τὰ ὁποῖα μόνον εἰς da καὶ dem τὴν αἰτιατ. ποιοῦσιν, οἷον· Aeneis, αἰτιατ. Aeneida καὶ Aeneidem. Οὕτω tyrannis, Amaryllis. 5) Ἄλλα, ὁμοίως ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς τῶν περιττοσυλλάβων κλίσεως ἔχουν em καὶ a, οἷον· aër, aërem καὶ aëra; aether, aetherem καὶ aethera. Lacedaemon, Lacedaemonem καὶ Lacedaemona. Τὸ δὲ Pan ἔχει Pana μόνον. 6) Τὰ εἰς ys Ἑλλην. κύρια ὀνόματα ἔχουν yn καὶ ym, οἷον· Tethys, Tethyn καὶ Tethym. Οὕτω Halys, Erinnyis.

Σημ. 2. α) Πολλὰ ὀνόματα δὲν ἔχουν εἰς τὴν ἀπενεκτικήν ἐνικήν e κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους, ἀλλὰ λήγουν εἰς i. 1) Τὰ εἰς e, al καὶ ar οὐδαιτέρου γένους, οἷον· mare ἡ θάλασσα, animal τὸ ζῷον, exemplar τὸ παράδειγμα· ἀπενεκτικῆ mari, animalis, exemplari. 2) Τὰ εἰς is, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν αἰτιατ. in ἢ

in ἔχουν, οἷον· vis, roësis, sitis· ἀπεν. vi, roësi, siti. 3) "Ὅλα τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα (§. 20.) καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα, τὰ εἰς τὴν τρίτην κλινόμενα, οἷον· dulcis γλυκὺς, celeberrimus περίφημος· dulci, celebri. October, Aprilis· Octobri, Aprili κτλ.

β) Τὰ ἐφεξῆς δύνανται νὰ λήγουν εἰς e καὶ i. 1) Τὰ πλεῖστα μονοκατάληκτα ἐπίθετα (§. 21.), οἷον· felix εὐτυχής, sapiens σοφός· ἀπενεκτ. felice καὶ felici, sapiente καὶ sapienti. 2) "Ὅλα τὰ συγκριτικά, οἷον· felicior, ἀπενεκτ. felicioris καὶ feliciori. 3) Τὰ οὐσιαστικά τὰ εἰς em καὶ im εἰς τὴν αἰτιατικὴν λήγοντα, οἷον· navis, nave καὶ navi· turris, turre καὶ turri. 4) Ὁμοίως τὸ rus ὁ ἀγρός καὶ ignis τὸ πῦρ, ἔχουν rure καὶ ruri, igne καὶ igni εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν.

Σημ. 3. Πολλὰ οὐδέτερα δὲν λήγουν εἰς a μετὰ συμφώνου εἰς τὴν ὀνομαστικὴν πληθυντικὴν, ἀλλὰ εἰς ia. 1) "Ὅλα τὰ εἰς e, al καὶ ar, οἷον· mare, animal, exemplar· ὀνομαστικὴ πληθυντ. maria, animalia, exemplaria. 2) "Ὅλα τὰ οὐδέτερου γένους ἐπίθετα τῆς τρίτης κλίσεως (§§. 20, 21.), οἷον· felix, utile· felicia, utilia. Ἐξαιρεῖται τὸ vetus παλαιόν· πληθυντ. vetera παλαιά, καὶ ὅλα τὰ συγκριτικά, οἷον· dulcius γλυκύτερον· dulciora γλυκύτερα.

Σημ. 4. Εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν ἔχουν ium. 1) "Ὅλα τὰ εἰς e, al καὶ ar οὐδέτερα, οἷον· mare, animal, exemplar. Πληθ. ὀν. maria, animalia, exemplaria· γεν. marium, animalium, exemplarium. 2) "Ὅλα τὰ ἐπίθετα ταύτης τῆς κλίσεως, οἷον· utilia, felix· utilia, felicia· utilium, felicium. 3) Τὰ ὀνόματα, ὅσων ἡ γενικὴ ἐνικὴ ἰσοσυλλαβεῖ μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν ἐνικὴν, οἷον· nubes, ovīs· γεν. nubis, ovīs· πληθ. ὀν. nubes, oves· γεν. nubium, ovium. 4) Ὁμοίως τὰ μονοσύλλαβα ἐν τῇ ὀνομ. ἐνικῇ οὐσιαστικά ὀνόματα, οἷον· mons, pars· πληθ. ὀν. montes, partes· γεν. montium, partium.

Ἐξαιρέσεις. Ἐκ μὲν τῶν ἐπιθέτων ἐξαιροῦνται ὑπὸ τοῦτον τὸν κανόνα τὰ ἐφεξῆς· celer, degener, pauper, memor, immemor, vigil, dives, compositus, improbus, vetus, inops, accipiter, princeps, particeps, princeps, senex, supplex καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ pes ἢ color, οἷον· quadrupes, versicolor. 2) Ἐκ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ ἰσοσυλλαβεῖ μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν εἶναι· vates, canis, panis, juvenis, pater, frater, accipiter, senex. 3) Καὶ ἐκ τῶν μονοσύλλαβων τὰ ἐφεξῆς· bos, fur, pes, ren, splen, laus, fraus, crux, grux, aus, praes, mos, lynx, lex, rex, grex, dux, vox, Phryx, Thrax. "Ὅλα ταῦτα ἔχουν εἰς τὴν γεν. πληθυντικὴν um, οἷον· celerum, degenerum, vatium, canum, bosum, furum κτλ. Τὸ δὲ bos ὁ βοῦς, γεν. bovis ἔχει· γεν. πλ. bovis, βοῦς, βοῦς, βοῦς. 4) Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ συγκριτικά τῶν ἐπιθέτων (§. 22.).

Σημ. 5. Τὰ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς ma ἔχουν dat. καὶ ἀπεν. πληθυντικὴν ditum, οἷον· roëma, roëmatibus καὶ roëmatis· epigramma, epigrammatibus καὶ epigrammatis. — Τὰ ἑλ.

λην ὀνόματα, ἐκτός ὅτι κατὰ τὸν Λατινικὸν τύπον ἔχουν εἰς τὴν αἰτιατ. πληθυντικὴν es, δύνανται προσέτι καὶ εἰς as κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νὰ κλίνωνται, οἷον · hebdomas, αἰτιατ. πληθυν. hebdomades καὶ hebdomadas · lampas · lampades καὶ lampadas. Οἱ ἀρχαῖοι Λατῖνοι ἔγραφον τὴν αἰτιατ. πληθυντικὴν διὰ τοῦ μονοσυλλάβου (κατὰ ποιητικὸν μέτρον) eis καὶ τοῦ μακροῦ is, οἷον · omneis καὶ omnis · monteis, naveis · Sardis · ἀντὶ τοῦ omnes, montes, naves, Sardes.

Εἰς τοὺς ἐν εἴδει σημειώσεων θεωρηθέντας ἤδη κανόνας ἃς συντείνουσιν ὡς ἐφαρμογὴ οἱ ἐφεξῆς τύποι·

Ἐ ν ι κ ῶ ς.

ἡ δύναμις	ὁ σπόρος	ἡ γένεσις	ὁ ῥήτωρ
'O. vis	sementis	genesis	rhetor
Γ. vis	sementis	genesis ἢ geneseos	rhetoris
Δ. vi	sementi	genesi	rhetori
Αἰ. vim	sementem ἢ sementim	genesin	rhetorem ἢ rhetora
Κ. vis	sementis	genesis	rhetor
'Α. vi	semente	genesi	rhetore.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ῶ ς.

'O. vires	sementes	geneses	rhetores
Γ. virium	sementium	genesium	rhetorum
Δ. viribus	sementibus	genesibus	rhetoribus
Αἰ. vires	sementes	geneses	rhetores
Κ. vires	sementes	geneses	rhetores
Α'. viribus	sementibus	genesibus	rhetoribus.

Ἐ ν ι κ ῶ ς.

ζῶον ἄγριον	ὁ δυνατὸς βοῦς	τὸ ἀήττητον φρούριον
'O. animal rox	fe-fortis bos	invicibilis arx
Γ. animalis rocis	fe-fortis bovis	invicibilis ar- cis

Δ. animali roci	fe- forti bovi	invicibili arci
Αἰ. animal rox	fe- fortem bovem	invicibilem arcem
Κ. animal rox	fe- fortis bos	invicibilis arx
Α'. animali roce, ἢ feroci	fe- forti bove	invicibili ar- ce

Πληθυντικῶς.

Ὀ. animalia rocia	fe- fortes boves	invicibiles ar- ces
Γ. animalium ferocium	fortium bouvum	invicibilium arcium
Δ. animalibus ferocibus	fortibus bobus ἢ bubus	invicibilibus ar- cibus
Αἰ. animalia rocia	fe- fortes boves	invicibiles ar- ces
Κ. animalia rocia	fe- fortes boves	invicibiles ar- ces
Α'. animalibus ferocibus	fortibus bobus ἢ bubus	invicibilibus ar- cibus

* Ἀσημειωθῶσιν ἐνταῦθα καὶ τὰ πληθυντικά οὐδέτερα ὀνόματα τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, τὰ ὅποια διπλῆν ἔχουν τὴν γενικὴν, οἷον· Bacchanalia, Saturnalia, Floralia, Sponsalia· γεν. Bacchanalium καὶ Bacchanaliorum, Saturnalium καὶ Saturnaliorum· κτλ.

Ἡ γενικὴ τῆς τρίτης κλίσεως.

§. 14.

Ἡ ἀπὸ τὸ πολύτροπον τῆς γενικῆς προερχομένη ταύτης τῆς κλίσεως δυσκολία, σμικρύνεται ὅπως οὖν διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως τῶν ἐφεξῆς ἐπομένων κανόνων, οἵτινες τὰς διαφόρους λήξεις τῆς γενικῆς δεικνύουσι κατὰ τὴν καθέκαστον τῆς ὀνομαστικῆς κατάληξιν·

α) τὰ εἰς a οὐδέτερα ἔχουσιν εἰς τὴν γενικὴν ἄλις βρα-

χὺ, οἶον· dogma, aenigma· γεν. dogmātis
κτλ. (§. 210.)

- e) τὰ εἰς e ὁμοίως οὐδέτερα μεταβάλλουν τὸ e εἰς
is, οἶον· mare, cubile, rete· γεν. maris,
cubilis κτλ.
- i) τὰ εἰς i σπάνια, εἶναι ἄχλιτα εἰς τὸν ἐνικὸν ἀ-
ριθμὸν, οἶον· gummi, sinapi· πληθ. gum-
mata·
- o) τὰ εἰς o ἔχουν ἢ μακρὸν ōnis, οἶον· leo, ser-
mo, pavo· γεν. leōnis, sermōnis, ἢ βραχὺ
īnis. οἶον· ordo, hirundo, homo· γεν. or-
dīnis, hirundīnis κτλ. — Τὰ δ' ἐθνικά εἰς o
εἰσὺν ōnis βραχὺ, οἶον· Macedo, Saxo, Teu-
to· γεν. Macedōnis κτλ. Τὸ δὲ Laco ἔχει La-
cōnis, καὶ τὸ caro carnis. — Τὰ Ἑλλην. Ση-
λυκά ὅμως εἰς o (ω) κάμνουν τὴν γεν. εἰς us, εἰς
δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις φυλάττουν τὸ o, οἶον·
Sappho, Clotho, Clio, Alecto, Echo· γεν.
Sapphus, δοτ. Sappho, αἰτ. Sappho κτλ.
- c) εἰς τὰ εἰς e προσπαρτᾶται τὸ is, οἶον· halec,
γεν. hālēcis. Τὸ δὲ lac ἔχει lactis.
- l) τὰ εἰς l προσλαμβάνουν τὸ is ἐν τῷ τέλει. 1)
τὰ εἰς al λήγουν εἰς ālis μακρὸν, οἶον· animal,
tribūnal, cervical, vectigal· γεν. animālis,
tribunālis. Τὸ δὲ Hannibal, Hasdrūbal καὶ
sal ἔχουν τὸ ālis βραχὺ, οἶον· Hannibālis. 2)
τὰ εἰς il καὶ ul λήγουν εἰς īlis καὶ ūlis βραχὺ,
οἶον· vigil, consul, exul, γεν. vigīlis, con-
sūlis· τὸ δὲ sōl ἔχει sōlis. 3) τὰ εἰς el προσ-
λαμβάνουν lis, οἶον· mel, fel, γεν. mellis,
fellis· τὰ ξένα μόλον τοῦτο ὀνόματα εἰς el, ἔ-
χουν ēlis μακρὸν, οἶον· Daniel, Gabriel, Mi-
chaël, γεν. Daniēlis, Gabriēlis.
- n) τὰ εἰς n διοικουῦνται ἀπὸ τὸ διάφορον πρὸ τοῦ n
γράμμα. Οὕτω π. χ.

- an) εἰς τὰ εἰς an προστίθεται is, οἷον· Paeān, Titan, γεν. Paeānis, Titānis. Τὸ δὲ Pan ἔχει Panos.
- en) τὰ εἰς en ἔχουσιν īnis βραχὺ, οἷον· nomen, flumen, γεν. nomīnis, flumīnis. Ὀλίγα τινὰ ἔχουν ēnis μακρὸν, οἷον· ren, lien, splen, γεν. rēnis, liēnis.
- in) τὰ εἰς in, λήγουν εἰς īnis μακρὸν, οἷον· Salamin, Delphin, γεν. Salamīnis.
- on) τὰ εἰς on, τὰ ὅποια εἶναι Ἑλληνικὰ ἔχουν εἰς τὴν γενικήν 1) onis, καὶ τοῦτο εἶναι ἢ μακρὸν, εἴαν οἱ Ἕλληνας τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διὰ τοῦ ω γράφωσιν εἰς τὴν γενικήν, οἷον· agon, Lacōn, Babylon, γεν. agōnis, Lacōnis, ἢ βραχὺ, εἴαν τῶν τοιούτων ἢ γενική διὰ τοῦ ο παρ' ἡμῖν γράφηται, οἷον· canon, daemon, Lacedaemon, γεν. canōnis, daemōnis. 2) ontis, οἷον· horīzon, Xenophon, Charon, γεν. horizontis, Xenophontis.
- r) τὰ εἰς r ὁμοίως διευθύνονται κατὰ τὸ διάφορον πρὸ τοῦ r γράμμα, ὡς ἐπομένως φαίνονται.
- ar) τὰ εἰς ar λήγουν εἰς āris μακρὸν, οἷον· lacunar, calcar, γεν. lacunāris, ἢ εἰς āris βραχὺ, οἷον· Caesar, nectar, jubar, γεν. Caesāris, nectāris. Τὸ far ὁμῶς ἔχει farris, καὶ τὸ hepar, hepatis.
- er) τῶν εἰς er ἄλλα λήγουν εἰς ēris μακρὸν, οἷον· ver, crater, character, γεν. vērīis, craterīis· ἄλλα εἰς ēris βραχὺ, οἷον· mulier, agger, γεν. muliērīis· ἄλλα ἀπορρίπτουν κατὰ τὸ e οἷον· imber, September, October, γεν. imbris, Septembris. Οὕτως μάλιστα ὅλα τὰ εἰς ter λήγοντα, οἷον· pater, mater, frater, venter, γεν. patris, matris,

ἐξαιρουμένων τῶν iter καὶ Jupiter, τὰ ὅποια ἔχουν εἰς τὴν γενικὴν · itineris καὶ Jovis.

or) τὰ εἰς or ἔχουν oris πότε μὲν μακρὸν, οἷον · soror, honor, uxor, γεν. sorōris, honōris, πότε δὲ βραχὺ, οἷον · arbor, aequor, marmor, γεν. arbōris, aequōris. Τὸ δὲ cor ἔχει cordis.

ur) τὰ εἰς ur ἢ 1) ἔχουν ūris βραχὺ, οἷον · fulgur, guttur, sulfur, γεν. fulgūris, sulfuris, ἢ 2) ōris ὁμοίως βραχὺ, οἷον · ebur, femur, robur, γεν. ebōris, femōris.

s) τὰ εἰς s εἶναι παντοδαπά, διότι ὄχι μόνον φωνήεντα, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα πρὸ τοῦ s ἔχουσιν, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς φαίνεται.

as) τὰ εἰς as λήγουν εἰς ātis μακρὸν, οἷον · veritas, bonitas, aestas, γεν. veritātis κτλ. τὰ ὅποια εἶναι ὅλα σχεδὸν θηλυκοῦ γένους. — Τὰ δ' Ἑλληνικὰ ἀρσενικὰ ἔχουν antis, οἷον · adamas, elephas, gigas γεν. adamantis, καὶ τὰ θηλυκὰ ādis βραχὺ, οἷον · decas, hebdomas, γεν. decādis. Τὸ mas ἔχει maris καὶ τὸ as, assis · τὸ δὲ vas τὸ ἀγγεῖον, ἔχει vasis, καὶ τὸ vas ὁ ἐγγυητής, vadis.

os) τὰ εἰς es ἔχουν is, οἷον · nubes, vulpes, rupes, γεν. nubis · 2) ēdis, ἢ μακρὸν, οἷον · heres, merces, γεν. herēdis, ἢ βραχὺ, οἷον · bipes, quadrupes, compes, γεν. bipēdis, quadrupēdis · 3) ētis ὁμοίως ἢ μακρὸν, οἷον · magnes, quies, locuples, γεν. magnētis, ἢ βραχὺ, οἷον · obses, praeses, deses, γεν. obsīdis · 5) ītis ὁμοίως βραχὺ, οἷον · miles, eques, comes, γεν. milītis. Τὸ δὲ Ceres ἔχει Cerēris · bes, bēsis · acs, aeris · praes, praedis.

is) πολλὰ τῶν εἰς is ἔχουν is ὁμοίως εἰς τὴν γε-

νικλήν, ὄλον· *ovis*, *panis*, *avis*, γεν. *ovis*·
 2) ἰδισ βραχὺ, ὄλον· *lapis*, *cuspis*, *cassis*,
 γεν. *lapidis*· 3) ἰλῖς μακρὸν, ὄλον· *lis*, *Qui-*
ris, *Samnis*, γεν. *lilis*, *Quirilis*· 4) ὄρις
 βραχὺ, ὄλον· *pulvis*, *cinis*, *cucūmis*, γεν.
pulvōris. Τὸ *glis* ἔχει *gliris* καὶ τὸ *sanguis*
sanguinis. — Τὰ δ' ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, πα-
 ρεχτὸς τῆς Λατινικῆς, φυλάττουν ὁμοίως καὶ τὴν
 Ἑλληνικὴν κατάληξιν· ὄλον· *poësis*, *haere-*
sis, γεν. *poësis*, *poëseos* καὶ *poësius*.
 Ἄλλα δὲ ἰδῖς καὶ ἰδος ἔχουν, ὄλον· *Aeneis*,
Isis, *Eris*, γεν. *Aenoidis* καὶ *Aenoi-*
dos.

os) τὰ εἰς os ἔχουν 1) ὄρις μακρὸν, ὄλον· *nos*,
os, *mos*, *ros*, γεν. *noŕis*, *ōris*· 2) ὄτις
 ὁμοίως μακρὸν, ὄλον· *sacerdos*, *nepos*, *cos*,
 γεν. *sacerdōtis*· 3) ὄις μακρὸν, ὄλον· *heros*,
Iros, *Minos*, γεν. *herōis*. Τὸ δὲ *custos*
 ἔχει *custōdis*· *bos*, *bovis*· os (τὸ ὀστοῦν),
ossis.

us) τὰ εἰς us ἔχουν 1) ὄρις βραχὺ, ὄλον· *latus*,
sidus, *gonus*, γεν. *latōris*· 2) ὄρις ὁμοίως
 βραχὺ, ὄλον· *tempus*, *pectus*, *corpus*, γεν.
tempōris· 3) ὄιδῖς μακρὸν, ὄλον· *palus*, *in-*
cus, γεν. *palūdis*. Τὸ δὲ *pecus* (τὸ θρόμμα)
 ἔχει *pecūdis*, καὶ *pecōris* ὅταν κατὰ περὶ λη-
 ψην σημαίνῃ θρόμματα· 4) ὄιλις μακρὸν, ὄλον·
juventus, *salus*, *sonectus*, γεν. *juventūtis*.
 Τὸ *intercus* *intercūlis* εἶναι βραχὺ· 5) ὄιρις
 μακρὸν, ὄλον· *jus*, *tollus*, *mus*, γεν. *jūris*·
 6) οἰς, ὄλον· *sus*, *grus*, γεν. *suis*. — Τι-
 νὰ ξένα ὀνόματα πόλεων εἰς us, ἔχουν τὴν
 γεν. *untis*, ὄλον· *Pessinus*, *Trarōzus*, *Amā-*
thus, γεν. *Pessinuntis*. Οὕτω καὶ τὰ τῆς ἀ-
 γίας γραφῆς, ὄλον· *Hioricho*, *Emmaus*, γεν.

- Hierichuntis. — Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ποῦς λήγουν κατὰ τύπον Ἑλληνικὸν εἰς ὄdis, οἶον· tripus, γεν. tripōdis.
- aus) τὰ εἰς aus ἔχουν πάντοτε audis, οἶον· laus, fraus, γεν. laudis.
- ys) τὰ εἰς ys εἶναι ὅλα Ἑλληνικά, ὅθεν κλίρονται ὡς παρ' ἡμῶν ἄλλα μὲν εἰς yos, οἶον· chelys, Tethys, Erinnyis, γεν. chelyos· ἄλλα δὲ εἰς ŷdis καὶ ŷdos, οἶον· chlamys, chlamydis καὶ chlamydos.
- bs, ms) τὰ εἰς bs ἔχουν bis καὶ τὰ εἰς ms, mis ἐν τῇ γενικῇ, οἶον· urbs, trabs, chalybs, hiems, γεν. urbis, hiemis. Τὸ caelebs ἔχει caelebis.
- ls, ns, rs) τὰ εἰς ls, ns, rs ἔχουν tis, οἶον· puls, mens, pons, sors, mors, γεν. pulvis, mentis, sortis. Τινὰ τῶν εἰς ns ἔχουν dis, οἶον· glans, frons (κλάδος), γεν. glandis, frondis. Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ cor εἰς rs, οἶον· concors, discors, vecors, misericors, γεν. concordis, discordis.
- ps) τὰ εἰς ps ἔχουν pis, οἶον· stirps, daps, Aethiops, γεν. stirpis. Τὰ εἰς eps ὅμως τελειοῦν εἰς ipis, οἶον· princeps, aeps, particeps, γεν. principis, adipis. Τὰ παράγωγα καὶ σύνθετα ἐκ τοῦ caput ἔχουν ipitis, οἶον· anceps, biceps, praiceps, γεν. ancipitis, bicipitis· τὸ δὲ auceps ἔχει aucūpis.
- t) τὰ εἰς t ἔχουν itis, οἶον· caput, occiput, sin-
ciput, γεν. capitis, occipitis.
- x) τὰ εἰς x μεταβάλλουν εἰς τὴν γενικὴν τὸ x εἰς cis ἢ gis· διότι τὸ x εἶναι διπλοῦν σύμφωνον συντεθειμένον ἐκ τοῦ cs ἢ gs· π. χ.

- ax) τὰ εἰς ax ἔχουν εἰς τὴν γενικήν acis, οἶον· fornax, pax, thorax, γεν. fornacis, pacis. 2) actis, οἶον· Demonax, Hipponax, γεν. Demonactis.
- ex) τὰ εἰς ex ἔχουν ĩcis, οἶον· judex, pollex, codex, γεν. judĭcis. 2) ěcis, μακρὸν, οἶον· vervex, halex, fex, γεν. vervĕcis, ἢ βραχὺ, οἶον· foenisex, nex, resex, γεν. foenisĕcis. 3) ēgis μακρὸν, οἶον· rex, lex, γεν. rĕgis, ἢ βραχὺ, οἶον· grex, aquilex, γεν. grĕgis. — Τὰ δὲ remex, senex, supellex, ἔχουν remĭgis, senis, supellectilis.
- ix) τὰ εἰς ix ἔχουν 1) ĩcis μακρὸν, οἶον· radix, cornix, perdix, γεν. radĭcis. 2) ĩcis βραχὺ, οἶον· calix, appendix, salix, γεν. calĭcis. Τὸ nix, strix, mastix, ἔχουν nĭvis, strĭgis, mastĭgis.
- ox) τὰ εἰς ox ἔχουν 1) ōcis μακρὸν, οἶον· velox, atrox, ferox, γεν. velōcis. 2) ōcis βραχὺ, οἶον· praecox, Cappadox, γεν. praecōcis. Τὸ nox, Allobrox, ἔχουν noctis, Allobrōgis.
- ux) τὰ εἰς ux λήγουν εἰς ũcis βραχὺ, οἶον· nux, dux, crux, γεν. nŭcis. Τὸ lux καὶ Pollux ἔχουν ũcis μακρὸν, οἶον· Iŭcis. Τὸ δὲ conjux ἔχει conjŭgis.
- yx) τὰ εἰς yx ἔχουν ŷcis μακρὸν, οἶον· bombyx, Ceyx, γεν. bombŷcis, ἢ ŷcis βραχὺ, οἶον· calyx, Eryx, γεν. calŷcis, 2) ŷgis βραχὺ, οἶον· coccyx, Phryx, γεν. coccŷgis. 3) ŷchis ἢ ŷchos βραχὺ, οἶον· onyx, Sardonyx, γεν. onŷchis ἢ onŷchos.
- lx, nx, rx) τὰ εἰς lx, nx καὶ rx μεταβάλλουν τὸ x

εἰς eis, οἶον· calx, falx, lanx, arx, merx,
γεν. calcis, lancis, mercis. Τινὰ δ' ἔχουν
gis, οἶον· Sphinx, Phalanx, γεν. Sphingis.

Τετάρτη κλίσις.

§. 15.

Ἡ γενική ἐνική τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης λήγει εἰς us, ἡ ὀνομαστική τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ὁμοίως εἰς us, τῶν δὲ οὐδετέρων εἰς u, τὰ ὅποια εἶναι ἀκλιτα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ.

Ἐνικῶς.

	ἡ αἴσθησις.	ἡ βελόνη.	τὸ κέρατον.	ὁ λιμὴν.
Ὁ.	sensus	acus	cornu	portus
Γ.	sensus	acus	cornu	portus
Δ.	sensui	acui	cornu	portui
Αἰ.	sensum	acum	cornu	portum
Κ.	sensus	acus	cornu	portus
Ἄ.	sensu	acu	cornu	portu.

Πληθυντικῶς.

Ὁ.	sensus	acus	cornua	portus
Γ.	sensuum	acuum	cornuum	portuum
Δ.	sensibus	acubus	cornibus	portibus καὶ portubus
Αἰ.	sensus	acus	cornua	portus
Κ.	sensus	acus	cornua	portus
Ἄ.	sensibus	acubus	cornibus	portibus καὶ portubus.

Σημ. Τὰ ἐφεξῆς οὐσιαστικά τῆς τετάρτης κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν δοτικὴν καὶ ἀπενεκτικὴν πληθυντικὴν ubus, οἶον· acus, artus, ficus, lacus, partus, quercus, specus, tribus, δοτ. arcubus, lacubus, specubus κτλ. Τὸ δὲ portus, quaestus, genu καὶ veru ἔχουν ibus καὶ ubus εἰς τὴν δοτικὴν καὶ ἀπενεκτικὴν πληθυντικὴν.

Τὸ ὄνομα domus ὁ οἶκος (ὁ δόμος) κλίνεται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν δευτέραν, εἰς ἄλλας κατὰ τὴν τετάρτην, εἰς τὰς πλειοτέρας δὲ καὶ κατὰ τὴν δευτέραν καὶ κατὰ τὴν τετάρτην κλίσειν, οἶον· Ὁ. domus, Γ. domi (οἶκοι, οἴκοσι) καὶ domus (τοῦ

αἰκού). Δ. domo καὶ domui. Αἰ. domum. Η. domus. Ἄ. domo. Πλ. Ὀ. domus. Γ. domorum καὶ domuum. Δ. domibus. Αἰ. domos καὶ domus. Κ. domus. Ἄ. domibus.

Πέμπτη κλίσις.

§. 16.

Αὕτη ἡ κλίσις ἔχει εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἐνικὴν μίαν καὶ μόνην κατάληξιν es, εἰς δὲ τὴν γενικὴν εἰ. Τὰ ὀνόματα αὐτῆς εἶναι ὅλα γένους θηλυκοῦ παρεκτός τῆς λέξεως dies ἡ ἡμέρα, ἥτις εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶναι γένους ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν γένους ἀρσενικοῦ μόνον.

Ἐνικῶς. Πληθυντ. Ἐνικῶς. Πληθυντ.

τὸ πρόσωπον

τὸ πρᾶγμα

Ὀ. facies	Ὀ. facies	Ὀ. res	Ὀ. res
Γ. faciei	Γ. facierum	Γ. rei	Γ. rerum.
Δ. faciei	Δ. faciebus	Δ. rei	Δ. rebus
Αἰ. faciem	Αἰ. facies	Αἰ. rem	Αἰ. res
Κ. facies	Κ. facies	Κ. res	Κ. res
Ἄ. facie.	Ἄ. faciebus.	Ἄ. re.	Ἄ. rebus.

Σημ. Τὰ πλείστα ὀνόματα τῆς κλίσεως ταύτης εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν.

Σύμμικτοι παρατηρήσεις τῶν κλίσεων.

§. 17.

Ἀναγκαῖαι εἶναι αἱ περὶ τὰ ὀνόματα τῶν προηγουμένων κλίσεων ἐφεξῆς παρατηρήσεις.

1) Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει ὀνοματάτινα οὐσιαστικά, σύνθετα ἐκ δύο ὀνομάτων διαφόρου σημασίας καὶ κλίσεως. Ὄποταν τὰ ὀνόματα ταῦτα, ἐξ ὧν τὸ οὐσιαστικὸν σύγκεται, εὐρίσκονται ἀμφοτέρωθεν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, κλίνεται ἐν ἑκάστον τούτων κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσιν, ὡς res publica ἢ πολιτεία, γεν. rei publicae, δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam κτλ. Ἐὰν δ' ἑκάτερον εἰς ἄλλην τινα πτώσιν εὐρίσκηται, τότε τὸ μὲν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ

μαστική κλίνεται, τὸ δ' ἄλλο μένει ἀκλιτον καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, οἷον· *pater familias*, γεν. *pateris familias*, δοτ. *patri familias* κτλ. (§. 10. σημ. 3.)

2) Τινὰ ὀνόματα εἶναι μόνον κατάτινας ἀριθμούς καὶ πτώσεις ἐν χρήσει, ἄλλα δὲ εἰς ἄλλας ὑπέκεινται μεταβολὰς, ὡς ἐν τῶν ἀκλούθων φαίνεται.

α) Ὅλα τὰ φηρημένα καὶ αὔλα, αἱ ὀνομασίαι τῶν μετάλλων, καὶ ἄλλατινα, τὰ ὅποια ἢ χρῆσις διδάσκει, δὲν ἔχουν πληθ. ἀριθμόν. Τοιαῦτα εἶναι· *prudentia* ἢ φρόνησις, *stultitia* ἢ μωρία, *senectus* τὸ γῆρας, *juventus* ἢ νεότης, *aurum* ὁ χρυσός, *ferrum* τὸ σίδηρον, *lac* τὸ γάλα, *sanguis* τὸ αἷμα κτλ.

β) Ἄλλα δὲν ἔχουν τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν, οἷον· *calendae* ἢ νομηνία, *arma* τὰ ὅπλα, *liberi* τὰ τέκνα, *fasti* τὰ χρονικά, *exta* τὰ σπλάγχνα, *nundinae* ἢ πανήγυρις κτλ.

γ) Πολλὰ παραλλάττουν τὸ γένος, -πολλάκις καὶ τὴν κλίσιν, εἰς τὸν πληθ. ἀριθμόν, οἷον· *locus*, *loci* ὁ τόπος· πληθ. *loca*, *locorum*· *epulum*, *epuli* ἢ εὐωχία· πληθ. *epulae*, *epularum*· *vas*, *vasis* τὸ ἀγγεῖον· πληθ. *vasa*, *vasorum*· *jugerum* τὸ πλέθρον ἔχει διπλὴν γενικὴν *jugeri* καὶ - *is*. Πληθ. ὀν. *jugera*, γεν. *jugerum*, δοτ. *jugeribus* καὶ *jugeri*.

δ) Ὑπάρχουσί τινα ὀνόματα, τῶν ὁποίων ὀλίγαι μόνον πτώσεις εἶναι εὐχρηστοί. Τούτων τὰ μὲν εἶναι 1) μονόπτωτα, οἷον· γεν. *dicis* τὸ πρόσχημα· δοτ. *despicatui* ἢ καταφρόνησις· ἀπεν. *jussu* ἢ προσταγή (διὰ προσταγῆς)· τὰ δὲ 2) δίπτωτα, τὰ ὅποια ἢ ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν μόνον ἔχουν, καθὼς ὅλα τὰ κλιτα *instar*, *nihil*, *opus*, *fas*, *nefas*, ἢ ὀνομαστικὴν καὶ ἀπενεκτικὴν, οἷον· *fors*, *forte*· *vesper*, *vespere*· ἢ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ.

οἶον· suppetiae, suppetias· τὰ δὲ 3) τρίπτωτα,
οἶον· dica ἢ δίκη, αἰτ. dicam, πληθ. αἰτ. dicas·
ἄλλα δὲ 4) τετράπτωτα, οἶον· πληθ. ὄν. grates,
αἰτ. grates, δοτ. καὶ ἄπεν. gratibus· καὶ πολλά 5)
πεντάπτωτα, ὅπου ὅλα τὰ ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ
γενικὴ πληθυντικὴ λείπει, ἀνῆκουν, οἶον· acs, fax,
fel, glos, lux, mel, nox, rax, rus, ius κτλ.

Ἐπίθετα ὀνόματα.

§. 18.

Ἡ Λατινικὴ γλωσσοῦσα ἢ τριῶν καταλήξεων, ἢ
δύω, ἢ μιᾶς καταλήξεως ἐπίθετα γνωρίζει· ὅθεν καὶ
μονοκατάληκτα, δικατάληκτα ἢ τρικα-
τάληκτα ἐπονομάζονται.

§. 19.

Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουν εἰς us,
a, um, ἢ er, a, um. Τὰ εἰς us καὶ er εἶναι
γένους ἀρσενικοῦ, τὰ εἰς a θηλυκοῦ, τὰ δὲ εἰς um
οὐδέτερου. Τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα κλίνονται
κατὰ τοὺς τύπους τῆς δευτέρας, τὰ δὲ θηλυκά κατ'
ἐκείνους τῆς πρώτης κλίσεως· π. χ.

Ἐ ν ι κ ῶ ς.

καλός,	καλή,	καλόν.
Ὁ. bonus,	bona,	bonum
Γ. boni,	bonae,	boni
Δ. bono,	bonae,	bono
Αἰ. bonum,	bonam,	bonum
Κ. bone,	bona,	bonum
Ἄ. bono,	bona,	bono.
ἐλεύθερος,	ἐλεύθερα,	ἐλεύθερον,
Ὁ. liber,	libera,	liberum
Γ. liberi,	liberae,	liberi
Δ. libero,	liberae,	libero
Αἰ. liberum,	liberam,	liberum
Κ. liber,	libera,	liberum
Ἄ. libero,	libera,	libero.

Πληθυντικῶς.		
Ὁ. boni,	bonae,	bona
Γ. bonorum,	bonarum,	bonorum
Δ. bonis,	bonis,	bonis
Αἰ. bonos,	bonas,	bona
Κ. boni,	bonae,	bona
Α. bonis.	bonis,	bonis.
Ὁ. liberi,	liberae.	libera
Γ. liberorum,	liberarum,	liberorum
Δ. liberis,	liberis,	liberis
Αἰ. liberos,	liberas,	libera
Κ. liberi,	liberae,	libera
Α. liberis,	liberis,	liberis.

Σημ. 1. Τὰ πλείστα ἐπίθετα εἰς er, ὡς καὶ τινὰ οὐσιαστικά τῆς δευτέρας κλίσεως (§. 11. σημ. 1.), εἰς τὴν γενικὴν καὶ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἀπορρίπτουν τὸ e. Ὁσαύτως ποιοῦσι καὶ τὰλλα γένη καθ' ὅλας τὰς πτώσεις· διότι ἐκ τῆς γενικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ εἰς i μετασχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς a, τὸ δὲ οὐδέτερον εἰς um, π. χ.

Ἐνικῶς.

Πληθυντικῶς.

ὁ ὄκηρὸς, ἡ ὄκηρά, τὸ ὄκηρὸν	ὄκηραι,	ὄκηραι,	ὄκηρά,
Ὁ. piger, pigra, pigrum	pigri,	pigrae,	pigra,
Γ. pigri, pigrae, pigri	pigrorum,	pigrarum,	pigrorum
Δ. pigro, pigrae, pigro	pigris,	pigris,	pigris
Αἰ. pigrum, pigram, pigrum	pigros,	pigras,	pigra
Κ. piger, pigra, pigrum	pigri,	pigrae,	pigra
Α. pigro, pigra, pigro.	pigris,	pigris,	pigris.

Σημ. 2. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς er, is, e κλίνονται ὡς τὰ ἐπόμενα δικατάληκτα, ἐξαιρουμένης τῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς ἐνικῆς, ὅπου τρικαταληκτοῦσιν.

§. 20.

Ἐπίθετα δικατάληκτα ὀνομάζονται, ὅσων τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν γένος καταλήγει εἰς is, τὸ δὲ οὐδέτερον εἰς e, οἷον· facilis ὁ καὶ ἡ εὐκολος, facile τὸ εὐκολον. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα κλίνονται κατὰ τοὺς τύπους τῆς τρίτης κλίσεως.

Ἐνικῶς. Πληθυντικῶς.

ὁ καὶ ἡ τὸ ἄμορφον, οἱ καὶ αἱ τὰ ἄμορφα,
 ἄμορφος, ἄμορφοι,

Ὀ. rudis,	rude	rudes,	rudia
Γ. rudis,	rudis	rudium (§.13.	rudium
		σημ. 4. 2))	
Δ. rudi,	rudi	rudibus,	rudibus
Αἰ. rudem,	rude	rudes,	rudia
Κ. rudis,	rude	rudes,	rudia
Ἄ. rudi,	rudi (§.13.	rudibus,	rudibus.
	σημ. 2. 3)).		

Ἐνικῶς.

ὁ ἔνδοξος,	ἡ ἔνδοξος,	τὸ ἔνδοξον,
Ὀ. ceber,	celebris,	celebre
Γ. ceberis,	— (§.19. σ.2)	—
Δ. celebri,	—	—
Αἰ. celebrem,	—	celebre
Κ. ceber,	celebris,	celebre
Ἄ. celebri.	—	—

Πληθυντικῶς.

Ὀ. celebres,	—	celebria
Γ. celebrium,	—	—
Δ. celebribus,	—	—
Αἰ. celebres,	—	celebria
Κ. celebres,	—	celebria
Ἄ. celebribus.	—	—

§. 21.

Μονοκατάληκτα ἐπίθετα καλοῦνται, ὅσα μὲ
 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατάληξιν συνάπτονται μὲ οὐσια-
 στικά παντὸς γένους. Τοιαῦτα εἶναι ὅλα τὰ εἰς x,
 ns, es, rs καὶ us λήγοντα, καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἐνι-
 κὴν περιπτοσυλλαβοῦντα ἐπίθετα, ὅπου καὶ αἱ ἐνε-
 ργητικαὶ μετοχαὶ ἀνάγονται.

Ἐνεκῶς.

τολμηρός, ἄ, ὄν.	σφοδρός, ἄ, ὄν.
Ὁ. audax	vehemens
Γ. audacis	vehementis
Δ. audaci	vehementi
Αἰ. audacem, οὐδ. audax	vehementem, οὐδ. vehemens
Κ. audax	vehemens
Ἄ. audaci καὶ audace (§. 13. σημ. 2. β) 1.)	vehementi καὶ vehemente.

Πληθυντικῶς.

Ὁ. audaces, οὐδ. audacia (§. 13. σημ. 3. 2))	vehementes, οὐδ. vehementia
Γ. audacium (§. 13. σημ. 4. 2))	vehementium
Δ. audacibus	vehementibus
Αἰ. audaces, οὐδ. audacia	vehementes, οὐδ. vehementia
Κ. audaces, οὐδ. audacia	vehementes, οὐδ. vehementia
Ἄ. audacibus.	vehementibus.

Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων.

§. 22.

Συγκριτικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἀπὸ ἐκείνην τὴν πτώσιν τῶν θετικῶν, ἥτις λήγει εἰς *i*, προσθεθείσης τῆς συλλαβῆς εἰς μὲν τὰ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους *or*, εἰς δὲ τὰ ουδέτερου *us*. Ὅθεν τὰ μὲν τρικατάληκτα ἐπίθετα κάμνουν τὰ συγκριτικῶν ἐκ τῆς γενικῆς, τὰ δὲ δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα ἐκ τῆς δοτικῆς ἐνικῆς, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς φαίνεται,

dignus (γεν. digni), συγκρ. dignior ἀξιώτερος,
α. dignius ἀξιώτερον.

liber (γεν. liberi), συγκρ. liberior ἐλευθερώτερος,
α· liberius ἐλευθερώτερον·

macer (γεν. macri), συγκρ. macrior ἰσχνότερος,
α· macrius ἰσχνότερον·

humilis (δοτ. humili), συγκρ. humilior ταπεινό-
τερος, α· humilium ταπεινότερον·

diligens (δοτ. diligenti), συγκρ. diligentior ἐπι-
μελέστερος, α· diligentius ἐπιμελέστερον·

vivax (δοτ. vivaci), συγκρ. vivacior ζωηρότερος,
α· vivacius ζωηρότερον.

§. 23.

Τὰ ὑπερθετικά γίνονται ἀπὸ τὴν εἰς is καταλή-
γουσαν τοῦ θετικοῦ πτώσειν, ἀφοῦ δηλονότι προστε-
θῶσιν αἱ συλλαβαὶ simus, sima, simum. Ὅθεν
τὰ μὲν τρικατάληκτα ἐπίθετα σχηματίζουν τὰ ὑπερ-
θετικά ἀπὸ τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν τῆς δευτέρας
κλίσεως, τὰ δὲ δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα ἀπὸ
τὴν ἐνικὴν γενικὴν τῆς τρίτης, οἷον·

dignus (δοτ. πλ. dignis), ὑπερθ. dignissimus,
a, um, ἀξιότατος, η, ον·

utilis (γεν. ἐν. utilis), ὑπερθ. utilissimus, a, um,
ὠφελιμώτατος, η, ον·

diligens (γεν. ἐν. diligentis), ὑπερθ. diligentis-
simus, a, um, ἐπιμελέστατος, η, ον·

vivax (γεν. ἐν. vivacis), ὑπερθ. vivacissimus,
a, um, ζωηρότατος, η, ον.

Σημ. 1. Ὑπερθετικά τινα λήγουν εἰς rimus, a, um· ἄλλα
εἰς limus, a, um. Εἰς rimus, a, um λήγουν ὅλα τὰ εἰς er
ἐν τῷ θετικῷ καταλήγοντα ἐπίθετα, ἀφοῦ δηλονότι εἰς τὴν ὀνομα-
στικὴν τοῦ θετικοῦ προπεθῶσιν αἱ συλλαβαὶ rimus, a, um. Εἰς
δὲ limus ὀλίγα τινα, τὰ ἐκ τοῦ θετικοῦ εἰς ilis λήγοντος, δι' ἀπο-
βολῆς τῆς τελευταίας συλλαβῆς is, καὶ προσθέσεως τῶν συλλαβῶν
limus, a, um, οἷον·

celeber ἐνδοξος, celeberrimus, a, um ἐνδοξότατος, η, ον·

celer ταχύς, celerrimus, a, um τάχιστος, η, ον·

pulcher ὠραίος, pulcherrimus, a, um ὠραιότατος, η, ον·

facilis εὐκόλος, facillimus, a, um εὐκολώτατος, η, ον·

difficilis δύσκολος, difficillimus, a, um δύσκολώτατος, η, ον·

humilis ταπεινός, humillimus, a, um ταπεινότητος, -η, ω.
Τὸ nuperus καὶ vetus κίμωνον τὸ ὑπερθετικὸν nuperimus καὶ
veterrimus, μοιολογεῖ δὲν ἀνήκον εἰς τὸν ἤδη ἐκτεθέντα κίονα.

Σημ. 2. Ὅσα ἐπίθετα πρό τῆς ληγούσης us φωνῆν ἔχουσι,
δὲν ἐπιδέχονται μεταβολὰς παραθέσεων, ἀλλ' ἀντὶ συγκριτικοῦ λαμβάνουσι τὸ magis, ἀντὶ δὲ ὑπερθετικοῦ τὸ maxime πρό ἑαυτῶν,
οἷον· pius εὐσεβής, magis pius εὐσεβεστέρος, maxime pius
εὐσεβεστάτος· idoneus ἐπιτήδειος, magis idoneus, maxime
idoneus· arduus, ἀνωφερής, magis arduus, maxime ar-
duus κτλ. — Ἐκ τοῦ pius εὐρίσκειται piissimus περὶ τοῖς μὴ
κλασσικοῖς. Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ strenuus, strenuior, strenuis-
simus· ἐκ τοῦ assiduus, assiduior, assiduissimus κτλ. μὴ
ἀξια μνήσεως.

Σημ. 3. Τὰ εἰς ficus, dicus, volus, loquus ἐπίθετα,
ἀφοῦ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν us ἀποβίβουσι, ποιοῦσι τὸ μὲν
συγκριτικὸν εἰς entior, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν εἰς entissimus, οἷον·
magnificus μεγαλοπρεπής, magnificentior, magnificentissi-
mus· maledicus κακολόγος, maledicentior, maledicentissi-
mus· benivolus καλόβουλος, benevolentior, benevolentissi-
mus· grandiloquus μεγαλορρήμων, grandiloquentior, gran-
diloquentissimus.

§. 24.

Διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης καὶ προσοχῆς ἀπο-
τάται ἡ ἕξις τοῦ κλίειν ἐλευθέρως καὶ ἀσφαλῶς
τόσον οὐσιαστικῶς, ὅσον ἐπίθετα· κατὰ διαφόρους βαθ-
μοὺς καὶ γένη· διὰ τοῦτο ἄς συντείνουσι τὰ ἐπόμενα
παραδείγματα πρὸς γύμνασιν τῶν ἀρχαρίων.

Altus mons, τὸ ὑψηλὸν ὄρος·

Ἐν. Ὁ. altus, altior, altissimus mons.
Γ. alti, altioris, altissimi montis. Δ. alto,
altiori, altissimo monti. Αἰ. altum, altiore, altissimum montem. Κ. alte, altior, altissime
mons. Ἀ. alto, altiore ἢ altiori, altissimo
monte. Πλ. Ὁ. alti, altiores, altissimi mon-
tes. Γ. altorum, altiorum, altissimorum mon-
tium. Δ. altis, altioribus, altissimis monti-
bus. Αἰ. altos, altiores, altissimos montes.
Κ. alti, altiores, altissimi montes. Ἀ. altis,
altioribus, altissimis montibus.

Amoena regio, ἡ τερπνὴ τοποθεσία·

Ἐν. Ὁ. amoena, amoenior, amoenissi-

ma regio. Γ. amoenae, amoenioris, amoenissimae regionis. Δ. amoenae, amoeniori, amoenissimae regioni. Αἰ. amoenam, amoeniorem, amoenissimam regionem. Κ. amoenae, amoenior, amoenissima regio. Ἄ. amoenae, amoeniore ἢ amoeniori, amoenissima regione. Πλ. Ὅ. amoenae, amoeniores, amoenissimae regiones. Γ. amoenarum, amoeniorum, amoenissimarum regionum. Δ. amoenis, amoenioribus, amoenissimis regionibus. Αἰ. amoenas, amoeniores, amoenissimas regiones. Κλ. ὡς ἡ ὄν. καὶ Ἄπ. ὡς ἡ δοτ.

Firmum propugnaculum, τὸ δυνατόν φρούριον.

Εν. Ὅ. firmum, firmius, firmissimum propugnaculum. Γ. firmi, firmioris, firmissimi propugnaculi. Δ. firmo, firmiori, firmissimo propugnaculo. Αἰ. firmum, firmius, firmissimum propugnaculum. Κ. firmum, firmius, firmissimum propugnaculum. Ἄ. firmo, firmiori ἢ firmiore, firmissimo propugnaculo. Πλ. Ὅ. firma, firmiora, firmissima propugnacula. Γ. firmorum, firmiorum, firmissimorum propugnaculorum. Δ. firmis, firmioribus, firmissimis propugnaculis. Αἰ. firma, firmiora, firmissima propugnacula. Κλ. ὡς ἡ ὄν. ἢ Ἄπ. ὡς ἡ δοτ.

Liber populus, ὁ ἐλεύθερος λαός.

Εν. Ὅ. liber, liberior, liberrimus populus. Γ. liberi, liberioris, liberrimi populi. Δ. libero, liberiori, liberrimo populo. Αἰ. liberum, liberiore, liberrimum populum. Κ. liber, liberior, liberrime popule. Ἄ. libero, liberiori ἢ liberiore, liberrimo populo. Πλ. Ὅ. liberi, liberiores, liberrimi populi. Γ. liberorum, liberiorum, liberrimorum po-

pulorum. Δ. liberis, liberioribus, liberrimis populis. Αἰ. liberos, liberiores, liberrimos populos κτλ. ὡς ὄν καὶ δοτ.

Macer agnus, τὸ ἀπαχὸν ἀρνίον.

Ἐν. Ὁ. macer, macrior, macerrimus agnus. Γ. macri, macrioris, macerrimi agni. Δ. macro, macriori, macerrimo agno. Αἰ. macrum, macriorem, macerrimum agnum. Κ. macer, macrior, macerrime agne. Ἀ. macro, macriore ἢ — i, macerrimo agno. Πλ. Ὁ. macri, macriores, macerrimi agni. Γ. macrorum, macriorum, macerrimorum agnorum. Δ. macris, macrioribus, macerrimis agnis. Αἰ. macros, macriores, macerrimos agnos κτλ.

Macra ovis, τὸ ἀπαχὸν πρόβατον.

Ἐν. Ὁ. macra, macrior, macerrima ovis. Γ. macrae, macrioris, macerrimae ovis. Δ. macrae, macriori, macerrimae ovi. Αἰ. macram, macriorem, macerrimam ovem. Κ. macra, macrior, macerrima ovis. Ἀ. macra, macriore ἢ — i, macerrimae ove. Πλ. Ὁ. macrae, macriores, macerrimae oves. Γ. macrarum, macriorum, macerrimarum ovium. Δ. macris, macrioribus, macerrimis ovibus. Αἰ. macras, macriores, macerrimas oves κτλ.

Pigrum (ἐκ τοῦ piger) animal, τὸ ὀκνηρὸν ζῶον.

Ἐν. Ὁ. pigrum, pigrius, pigerrimum animal. Γ. pigri, pigrioris, pigerrimi animalis. Δ. pigro, pigriori, pigerrimo animali. Αἰ. pigrum, pigrius, pigerrimum animal. Ἀ. pigro, pigriore ἢ — i, pigerrimo animali (§. 13. σημ. 2. α.) 1)). Πλ. Ὁ. pigra, pigriora, pigerrima animalia. Γ. pigrorum, pigriorum, pigerrimorum animalium. Δ. pigris, pigriori-

bus, pigerrimis animalibus. Αἰ. pigra, pigriora, pigerrima animalia κτλ.

Celer equus, ὁ ποδώκης ἵππος.

Ἐν. Ὁ. celer, celerior, celerrimus equus. Γ. celeris, celerioris, celerrimi equi. Δ. celeri, celeriori, celerrimo equo. Αἰ. celerem, celeriozem, celerrimum equum. Κ. celer, celerior, celerrime equus. Ἄ. celere, celeriore ἢ — i, celerrimo equo. Πλ. Ὁ. celeres, celeriores, celerrimi equi. Γ. celerum (§. 13. σημ. 4. ἐξαίρ.), celeriorum, celerrimorum equorum. Δ. celeribus, celerioribus, celerrimis equis. Αἰ. celeres, celeriores, celerrimos equos κτλ.

Gravis lapis, ὁ βαρὺς λίθος.

Ἐν. Ὁ. gravis, gravior, gravissimus lapis. Γ. gravis, gravioris, gravissimi lapidis. Δ. gravi, graviori, gravissimo lapidi. Αἰ. gravem, graviozem, gravissimum lapidem. Κ. gravis, gravior, gravissime lapis. Ἄ. gravi, gravioze ἢ — i, gravissimo lapide. Πλ. Ὁ. graves, graviores, gravissimi lapides. Γ. gravium (§. 13. σημ. 4. 2.), graviorum, gravissimorum lapidum. Δ. gravibus, gravioribus, gravissimis lapidibus. Αἰ. graves, graviores, gravissimos lapides κτλ.

Gravis terra, ἡ βαρεῖα γῆ.

Ἐν. Ὁ. gravis, gravior, gravissima terra. Γ. gravis, gravioris, gravissimae terrae. Δ. gravi, graviori, gravissimae terrae. Αἰ. gravem, graviozem, gravissimam terram. Κ. gravis, gravior, gravissima terra. Ἄ. gravi, gravioze ἢ — i, gravissima terra. Πλ. Ὁ. graves, graviores, gravissimae terrae. Γ. gravium, graviorum, gravissimarum terrarum. Δ. gra-

vibus, gravioribus, gravissimis terris. Αἰ. graves, graviores, gravissimas terras κτλ.

Facile opus, τὸ εὐκόλον ἔργον.

Ἐν. Ὁ. facile, facilius, facillimum opus. Γ. facilis, facilioris, facillimi ὀπερις. Δ. facili, faciliori, facillimo operi. Αἰ καὶ Κ. ὡς ἡ Ὁ. Ἀ. facili, faciliore ἡ-ἰ, facillimo opere. Πλ. Ὁ. facilia (§. 13. σημ. 3. 2.), facilia, facillima opera. Γ. faciliū, faciliōrum, facillimorum operum. Δ. facilibus, faciliōribus, facillimis operibus. Αἰ. καὶ Κ. ὡς ἡ Ὁ. Ἀ. ὡς ἡ Δ.

Difficilis res, δύσκολον πρᾶγμα.

Ἐν. Ὁ. difficilis, difficilior, difficillima res. Γ. difficilis, difficilioris, difficillimae rei. Δ. difficili, difficiliori, difficillimae rei. Αἰ. difficilem, difficiliorēm, difficillimam rēm. Κ. difficilis, difficilior, difficillima res. Ἀ. difficili, difficiliore ἡ-ἰ, difficillima re. Πλ. Ὁ. difficiles, difficiliores, difficillimae res. Γ. difficiliū, difficiliorum, difficillimarum rerum. Δ. difficilibus, difficilioribus, difficillimis rebus. Αἰ. difficiles, difficiliores, difficillimas res κτλ.

Prudens dux ὁ φρόνιμος ἀρχηγός.

Ἐν. Ὁ. prudens, prudentior, prudentissimus dux. Γ. prudentis, prudentioris, prudentissimi ducis. Δ. prudenti, prudentiori, prudentissimo duci. Αἰ. prudentem, prudentiorem, prudentissimum ducem. Κ. prudens, prudentior, prudentissime dux. Ἀ. prudente, prudentiore ἡ-ἰ, prudentissimo duce. Πλ. Ὁ. prudentes, prudentiores, prudentissimi duces. Γ. prudentium, prudentiorum, prudentissimorum ducum. Δ. prudentibus, prudentioribus, prudentissimis ducibus. Αἰ.

prudentes, prudentiores, prudentissimos duces. Κ. ὡς ἡ Ο. Ἀ. ὡς ἡ Δ.

Felix eventus τὸ εὐτυχές συμβεβηκός:

Ἐν. Ο. felix, felicior, felicissimus eventus. Γ. felicis, felicioris, felicissimi eventus. Δ. felici, feliciori, felicissimo eventui. Αἰ. felicem, feliciorē, felicissimum eventem. Κ. felix, felicior, felicissime eventus. Ἀ. felice ἡ-ι, feliciorē ἡ-ι, felicissimo eventū. Πλ. Ο. felices, feliciores, felicissimi eventus. Γ. feliciū, feliciorum, felicissimorum eventuum. Δ. felicibus, felicioribus, felicissimis eventibus. Αἰ. felices, feliciores, felicissimos eventus κτλ.

Ἀνώμαλα ἐπίθετα.

§ 25.

Ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε περὶ παραθέσεως τῶν ἐπιθέτων εἰρημένους κανόνας ἀποκλίνουν τινὰ ἐπίθετα περισσότερο, ἢ ὀλιγώτερον, ὡς ἐκ τῶν ἑφεξῆς φαίνεται.

1) Ἀνώμαλα εἰς τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν

bonus καλός, melior, optimus.

malus κακός, pejor, pessimus.

magnus μέγας, major, maximus.

multus πολὺς, plus (οὐδέτ.) plurimus.

nequam (ἀκλίτον) οὐτιδανός, nequior, nequissimus.

2) Τινὰ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν μόνον βαθμὸν ἀνωμαλίζουν, ὅς τις εἶναι καὶ διττός, αἶον.

exterus ἐξωτερικός, exterior, extremus καὶ extimus.

inferus ὁ κάτω, inferior, infimus καὶ imus.

posterus ὁ μετέπειτα, posterior, postremus,
καὶ postumus ὁ ἔσχατος·
superus ὁ ἄνω, superior, supremus καὶ sum-
mus ὁ ὑψιστός·
imbecillis ἀσθενής, imbecillior, imbecilli-
mus καὶ imbecillissimus·
internus ὁ ἐσωτερικός, interior, intimus.

3) Συγκριτικάτινα, καὶ ὑπερθετικά κατάγονται
ἀπὸ ἐπιρρήματα θετικά, τῶν ὁποίων θετικοῦ βαθμοῦ
ἐπίθετον δὲν ὑπάρχει, οἷον·
ultra πέραν, ulterior, ultimus ὁ ἔσχατος·
prope πλησίον, propior, proximus ὁ πλησιέ-
στατος·
cis ἢ citra ἐντός, citerior, citimus ὁ ἐγγύτα-
τος, ἐγγύτατος.

4) Πολλὰ ἐπίθετα συγκριτικὸν βαθμὸν, ἀλλὰ
ὑπερθετικὸν δὲν ἔχουν, οἷον·
inclutus περίκλυτος, inclutissimus·
invictus ἀήττητος, invictissimus·
novus καινούριος, novissimus·
sacer ἱερός, sacerrimus·
juvenis νέος, junior·
senex γέρων, senior κτλ.

Τὸ δὲ deterior χείρων, deterrimus χερίστος βαθμὸν θε-
τικὸν στερεῖται.

5) Πολύ περισσότερα εἶναι, ὅσα οὔτε συγκρι-
τικὸν οὔτε ὑπερθετικὸν βαθμὸν γινώριζον. Ταυτὰ
εἶναι·

α) τὰ ἐκ τῶν ῥημάτων fero καὶ gero σύνθετα,
οἷον· letifer, mortifer θανατηφόρος, corni-
ger κερατοφόρος κτλ.

β) τὰ σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων per καὶ praes,
προτεθειμένων εἰς τὰ ἐπίθετα, βαθμοὺς παραθέ-
σεως δὲν ἐπιδέχονται· διότι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἶ-
ναι ὑπερθετικά, οἷον· perdoctus πολλά σπουδαί-

ος, praedives ὑπέρπλουτος, praegrandis ὑπερ-
μεγέθης κτλ.

γ) τὰ ὕλης σημαντικὰ ὁμοίως δὲν δέχονται πα-
ράθεσιν, οἷον ligneus ξύλινος, terreus γήινος,
ferreus σιδηροῦς, argenteus ἀργυροῦς, pellic-
eus δερμάτινος κτλ.

δ) πολλὰ ἐπίθετα ἐξ ἰδίας φύσεως εἶναι οὕτω
διατεθειμένα, ὥστε οὔτε μείωσιν, οὔτε αὐξήσιν
διὰ τῆς παραθέσεως δέχονται, οἷον mediocris,
medius ὁ μέσος, infinitus ἄπειρος, innumerus
ἀναρίθμητος, hesternus χθεσινός, crastinus
αὔρινός.

Ἐ ν ε κ ῶ ς.

ὁ ἀγαθός, ———, ——— ——— ἀνὴρ

Ο. bonus, melior, optimus vir

Γ. boni, melioris, optimi viri

Δ. bono, meliori, optimo viro

Αἰ. bonum, meliorem, optimum virum

Κ. bone, melior, optime vir.

κακὴ, ———, ——— ——— πρᾶξις

Ο. mala, pejor, pessima actio

Γ. malae, pejoris, pessimae actionis

Δ. malae, pejori, pessimae actioni

Αἰ. malam, pejorem, pessimam actionem

Κ. mala, pejor, pessima actio.

κτλ. κατὰ τοὺς τύπους τοῦ προηγουμένου §. 22.

ὁ κακός, ———, ——— οἰωνός

Ο. malum, pejor, pessimum omen

Γ. mali, pejoris, pessimi ominis

Δ. malo, pejori, pessimo omni

Αἰ. malum, pejor, pessimum omen

κτλ. ὡς καὶ τὰλλα οὐδέτερα.

Σημ. 1. Τὸ multus, ἢ, ἡ, ἔχει συγκριτικὸν εἰς τὸν ἰνικόου
ἀριθμὸν plus, γεν. pluris, μόνον τοῦ οὐδέτερου γένους, εἰς δὲ τὸν

πληθ. ἀριθμὸν ἐπιδέχεται σύγκρισιν πάντων τῶν τριῶν γενῶν, οἷον·
plures ἄρτ καὶ ἑηλ. *plura* οὐδέτερον

Σημείωσ. 2. Ὄταν ἡ σημασία τῶν συγκριτικῶν ἐπιτείνεται, προσηγοῦνται ἐπιθετικά τινα ἐπιρρήματα πρὸ τῶν ἐπιθέτων, τὴν ἐπίτασιν συντελοῦντα, οἷον· *multo facilius* πολλὰ εὐκολώτερον· *longe melior* πολὺ καλῆτερος· *incomparabiliter* πᾶσι δ' ἀσυνακρίτως μεγαλήτερος.

Ἐπιθετικά ἐπιρρήματα.

§. 26.

Τάξις φυσικὴ τὸ ἀπαιτεῖ γὰ ἐκτεθῆ ἑνταῦθα ἢ ἐκ τῶν ἐπιθέτων ἐπιρρήματοποιήσις· ἡ δὲ λοιπὴ τῶν ἐπιρρημάτων πραγματεία καὶ αἱ διαφοροὶ αὐτῶν ἀναφοραὶ ἄλλοθεν ἀνήκουν.

Γίνονται δὲ τὰ ἐπιθετικά ἐπιρρήματα ἐκ μὲν τῶν τρικαταλήκτων θετικῶν ἐπιθέτων ἀπὸ τὴν κλητικὴν ἐνικὴν τοῦ ἀρτενικοῦ, οἷον· *vere* ἀληθῶς (ἀπὸ τοῦ *verus*, κλητ. *vere*), *male* κακῶς, *indigne* ἀναξίως· ἐκ δὲ τῶν δικαταλήκτων ἀπὸ τὴν δοτικὴν ἐνικὴν διὰ προσθέσεως τῆς συλλαβῆς *ter*, οἷον· *mirabilis* θαυμασίως, δοτ. *mirabili*, ἐξ ἧς *mirabiliter* θαυμασίως· *gravis* βαρῦς, *levis* ἐλαφρὸς, δοτ. *gravi*, *levi*, ἐξ ὧν τὰ ἐπιρρήμ. *graviter*, *leviter*. Τὰ μονοκατάληκτα εἰς ἐνς ποιῶσι τὰ ἐπιρρήματα ἀπὸ τὴν εἰς *e* λήγουσαν πτώσιν, προσθέσει τοῦ *r*, οἷον· *elemens* πρᾶος, *vehemens* σφοδρὸς· ἀπεν. *clemente*, *vehemente*, ἐξ ὧν τὰ ἐπιρρήμ. *clementer*, *vehementer*· τὰ εἰς *x* ὅμως ὡς τὰ δικατάληκτα ἀπὸ τὴν εἰς *i* λήγουσαν πτώσιν, οἷον· *felix*, *velox*· *feliciter*, *velociter* εὐτυχῶς, ταχέως.

Συγκριτικὰ ἐπιρρήματα εἶναι, ὡς παρ' ἡμῖν, αὐτὰ τὰ συγκριτικὰ ἐπίθετα τοῦ οὐδετέρου γένους, οἷον· *facilius* εὐκολώτερον, *latius* πλατύτερον, *vehementius* σφοδρότερον.

Τὰ ὑπερθετικά σχηματίζονται ὡς τὰ ἐκ τῶν τρικαταλήκτων εἰς *us* ἐπιθέτων θετικά· αὐτὴ ἡ κλητικὴ

δηλοῦσι τοῦ ἀρσενικοῦ λαμβάνεται καὶ ὡς ἐπιρρήματα ἐπιθετικόν, οἷον· *verissime* ἀληθέστατα, *optime* κάλλιστα, *maxime* μέγιστα κτλ.

Σημ. Τὰ εἰς *er* τρικατάληκτα ἐπίθετα, ἀφοῦ προσλάβουν τὸ *e* μετατρέπονται εἰς ἐπιρρήματα, οἷον· *liber* ὁ ἐλεύθερος, *libere* ἐλευθέρως. Ἐξαιροῦνται ὁμοίως ἀπὸ τούτων ἀνωτέρω κανόνας· τὸ *facile* εὐκόλως, *difficiliter* δυσκόλως, *bene* καλῶς, *cito* ταχέως, *multo* πολὺ, *magis* περισσώτερον, *certo* καὶ *certe* βεβαίως, *tuto* ἀσφαλῶς, *audaciter* καὶ *audacter* τολμηρῶς, *recens* καὶ *recenter* ἀρτίως.

Γένη τῶν ὀνομάτων.

§. 27.

Οἱ περὶ τὰ γένη κανόνες προσδιορίζουσι τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, ἐξ ὧν καὶ ἐκεῖνο τῶν ἐπιθέτων πορίζεται. Οὗτοι ἢ εἶναι εἰδικοὶ, ἐξ αὐτῆς τῆς καταλήξεως ἐκάστου ὀνόματος ζητούμενοι, ἢ γενικοὶ, ἐκ τῆς καθόλου σημασίας καὶ φύσεως τῶν πραγμάτων, εἰς τὰ ὅποια προσαρμόζονται τὰ ὀνόματα, ὡς σύμβολα καὶ διαστολῆς σημεῖα διὰ τὸν νοῦντα νοῦν, παραγόμενοι.

Εἰδικοὶ κανόνες.

§. 28.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἰς *a*, *e* καὶ τὰ κατὰ τὸν πληθ. ἀριθμὸν μόνον κλιόμενα εἰς *ae*, εἶναι γένους θηλυκοῦ, οἷον· *bestia bruta*, *fortuna invida*, *gallina ovipara*, *columba timida*, *lingua latina*, *vita aeterna*, *historia utilis*, — *aloë amara*, *epitome accurata*, — *divitiae incertae*.

2. Οὐσιαστικὰ ὅμως τῆς πρώτης κλίσεως εἰς *a*, ἀναφερόμενα εἰς πρόσωπα ἀρσενικά, καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς *a*, *as*, καὶ *es* εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον· *agricola laboriosus*, *scriba celer*, *auriga peritus*, *cometa rarus*, *planeta vagus*, — *boreas frigidus*, — *pyrites praedurus*.

3. Τὰ εἰς us καὶ ἐρ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον · mundus finitus, lectus mollis, equus nobilis, asinus tardus, cervus velocissimus, — ager fertilis, culter acutus, liber scholasticus.

Ἐξαίρεσις. 1) γένους θηλυκοῦ εἶναι τὰ ἐφεξῆς · alvus ἡ κοιλία, domus τὸ ὄσπητιον, humus ἡ γῆ, vannus τὸ λιμητήριον, καὶ ὅλα τὰ τῶν δένδρων ὀνόματα εἰς us, οἷον · ficus ἡ συκία, malus ἡ μηλέα. 2) οὐδετέρου δὲ εἶναι · virus τὸ φαρμάκι, pelagus τὸ πέλαγος · vulgus ὁ ὄχλος, εἶναι ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους.

Σημ. Τὰ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς ος λατινιστὶ μετασχηματισθέντα εἰς us, εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους, ὡς παρ' ἡμῖν, οἷον · periodus longa, methodus brevis, dialogus Platonius.

4. Τὰ εἰς um τῆς δευτέρας εἶναι γένους οὐδετέρου, οἷον · coelum serenum, plumbum grave, marsupium vacuum, cerebrum molle.

§. 29.

Ἡ τρίτη κλίσις, καθὼ πολυκακτάληκτος καὶ ποικιλότροπος, ἔχει ὀνόματα πάντων τῶν τριῶν γενῶν, καὶ ταῦτα πολύτροπα καὶ διάφορα, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς φαίνεται.

1. Τὰ εἰς o, or, os, er καὶ ἐκείνα τὰ εἰς es, τὰ ὅποια εἰς τὴν γενικὴν μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν ἔχουν, εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον · homo ingenuus; praeco publicus, pavo superbus, — amor paternus, labor necessarius, terror horribilis; — honos regius, flos caducus, mos antiquus, — tiger crudelis, anser stupidus, aër oxygenius, — pes (pedis) dexter, miles (militis) impavidus, hospes benignus.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον.

1) γένους θηλυκοῦ ἐκ τῶν εἰς o εἶναι · α) cargo τὸ κρέας · β) τὰ ἐκ ῥημάτων παράγωγα εἰς io οὐσιαστικά καὶ ὅλα τὰ φηρημένα, οἷον · lectio τὸ ἀνάγνωσμα, actio ἡ πράξις, creatio ἡ πλάσις, — opinio ἡ δόξα, talio ἡ ἀμοιβή καὶ γ) τὰ εἰς do καὶ go λήγοντα, οἷον · magnitudo τὸ μέγεθος, hirundo ἡ χελιδὼν, origo ἡ πηγή. Ἀρσενικά μόνον τοῦτο εἶναι τὸ ordo ἡ τάξις, cardo ἡ στρόφιγγις, ligo ἡ δέκελλα, harpago ἡ ἀρπάγη.

- 2) ἐκ τῶν εἰς os γένους θηλυκοῦ εἶναι μόνον arbor τὸ δένδρον· τὸ δὲ ador ἢ ζέα, aequor τὸ πέλαγος, cor ἢ καρδία, margarbor τὸ μάρμαρον εἶναι γένους οὐδετέρου.
- 3) περισσώτερα εὐρίσκονται ἐκ τῶν εἰς os γένους θηλυκοῦ, οἷον· arbor τὸ δένδρον, cos ἢ ἀκόννη, dos ἢ προῖκα, glos ἢ ἀνδραδέλφη. Γένους οὐδετέρου εἶναι· os (osnis) τὸ κόκκαλον, os (osis) τὸ στόμα καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ· melos, epos κτλ.
- 4) ἐκ τῶν εἰς er ἔχομεν μόνον οὐδετέρου γένους, οἷον· cadaver τὸ πτώμα iter ἢ ὁδοιπορία, papaver ὁ μῆκων, piper τὸ πιπέρι, siser τὸ σίσαρον, tuber ὁ ὄγκος, uber ὁ ματτός, ver τὸ ἔαρ, verber ἢ μαστίξ, acer ἢ σφένδαμνος.
- 5) καὶ ἐκ τῶν εἰς es εἰς τὴν γεν. ἐνικήν μίαν συλλαβὴν πλεονάζοντων, εὐρίσκονται τινὰ γένους θηλυκοῦ, οἷον· compes ἢ πέδη, merces ὁ μιθός, merges τὸ θέριστρον, quies ἢ requies ἢ ἡσυχία, leges ἢ ψάδα, seges τὸ σπαρτόν.

2. Ἦα εἰς as, aus, is καὶ x· ὡσαύτως τὰ πρὸ τοῦ s σύμφωνον ἔχοντα, καὶ τὰ εἰς es, τῶν ὁποίων ἡ γενική ἐνική ἰσοσυλλαβεῖ μὲ τὴν ὀνομαστικήν, εἶναι γένους θηλυκοῦ. Ἐνταῦθα ἐννοοῦνται καὶ τὰ εἰς ys Ἑλληνικά, οἷον· veritas nuda, aestas calida, societas humana, — fraus impia, laus justa, — ovis mansveta, apis laboriosa, turris Babylonica, — lex inexorabilis, nix candida, lux clara, — hiems frigida, mors certissima, plebs superstitiosa, — vulpes (gen. vulpis) astuta, nubes densa, feles fraudulenta, — chelys canora.

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τοῦτον τὸν κανόνα

- 1) ἐκ τῶν εἰς as ἀρσενικοῦ γένους εἶναι· adamas, elephas· τὸ δὲ las τὸ δίκαιον, nefas τὸ ἀδικον, vas (vasis) τὸ ἀγγεῖον, εἶναι οὐδετέρου γένους. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τοῦ κρέας, οἷον· artocreas, pancreas.
- 2) πολλὰ τῶν εἰς is εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον· amnis ὁ ποταμός, anguis ὁ ὄφις, axis ὁ ἄξων, callis ἢ τρίβος, canalis ὁ σωλήν, caulis ὁ καυλός, collis ὁ λόφος, crinis ἢ κόμη, cucumis τὸ ἀγγούριον, ensis τὸ ξίφος, fascis τὸ δερμάτιον, follis ἢ φύσα, funis τὸ σχοινίον, fustis τὸ ρόπαλον, glis ὁ ἀλεῖός, ignis τὸ πῦρ, lapis ἢ πέτρα, mensis ὁ μῆν, orhis ὁ κύκλος, ranis ὁ ὄρτρος, piscis ὁ ἰχθύς, rosalis ἢ παραστάς, sanguis τὸ αἷμα, sentis ἢ βάτος, torris ὁ θαυλός, unguis τὸ οὐνχιον, veclis ὁ μοχλός, vermis ὁ σκώληξ. Τὸ δὲ cinis ἢ στάκτη, finis τὸ τέλος, pulvis ὁ κονιορτός, εἶναι πότε μὲν ἀρσενικοῦ, πότε δὲ θηλυκοῦ γένους.

- 3) τινὰ τῶν εἰς χ εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον· bombyx, calyx, fornix ὁ δόλος, gnox ἡ ἀγέλη, phoenix ὁ φοίνιξ, varix ὁ κισσός· προσέτι ἔλα τὰ διττοσύλλαβα εἰς ax καὶ ex, ἐξαιρουμένων τῶν ἐξῆς, τὰ ὁποῖα μένουσιν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ παρόντος §. θηλυκά, οἷον· halex ἡ μαλίμη, carex τὸ ἄχορον, forfex τὸ ψαλίδιον, fornax ἡ κάμινος.
- 4) καὶ τὰ ἀξῆς πρὸ τοῦ σ σύμφωνον ἔχοντα εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον· chalybs ὁ χάλυψ, dens τὸ ὀδόντιον, fons ἡ πηγὴ, mons τὸ ὄρος, rons ἡ γέφυρα, rudens ὁ κάμιλος. Τὸ δὲ torques, verpes, palumbes εἶναι πότε μὲν ἀρσενικά, πότε δὲ θηλυκά.

3. Γένους οὐδετέρου εἶναι τὰ εἰς a, e, c, l, n, t, ar, ur καὶ us, οἷον· poëma latinum, altare lapideum, mare piscosum, lac dulce, sel viride, animal vivum, flumen rapidum, nomen honorificum, caput humanum, lacunar fornicatum, guttur angustum, corpus solubile, opus immortale, genus ignobile.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον.

- 1) ἐκ τῶν εἰς l εἶναι γένους ἀρσενικοῦ· val τὸ ἄλας, sol ὁ ἥλιος, mugil ὁ μύξων.
- 2) ἐκ τῶν εἰς n εἶναι ὁμοίως γένους ἀρσενικοῦ allagen ὁ ἀτταγήν, splen καὶ lien ὁ σπλήν, lichen ὁ λειχήν, oscen ὁ οἰωνός, peccen τὸ κτένιον, ren τὸ νεφρόν, καὶ ὅλα τὰ εἰς an, in καὶ on λήγοντα. Τὰ δ' ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ μένουσιν θηλυκά, οἷον· icon, sindon κτλ.
- 3) ἐκ τῶν εἰς ur γένους ἀρσενικοῦ εἶναι· fursur τὸ πύτυρον, turtur ἡ τρυγὼν, vultur ὁ γύψ.
- 4) τὰ ἐκ τῶν εἰς us ἀρσενικά εἶναι· lepus ὁ λαγός, mus ὁ ποντικός καὶ τὰ ἐκ τοῦ πούς, οἷον· polyrus, trirus. Θηλυκοῦ γένους ὅμως εἶναι τὰ εἰς us περιττοσύλλαβα, ὅταν τὸ u εἰς τὴν γεν. ἐνικήν δὲν ἀπαλείφεται, οἷον· tellus (telluris) ἡ γῆ, salus (salutis) ἡ σωτηρία. Τὰ δὲ μονοσύλλαβα, μόλον ὅτι φυλάττουσι τὸ u εἰς τὴν γενικήν, εἶναι γένους οὐδετέρου, οἷον· crux τὸ σκέλος, jus τὸ δίκαιον, rus ὁ ἀγρός, thus τὸ θυμίαμα.

§. 30.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς τετάρτης κλίσεως εἰς us εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, τὰ δὲ εἰς u οὐδετέρου, οἷον· sensus acutus, saltus Rhodius, fructus maturus· — cornu bovinum, genu flexum, tonitru terrible.

Ἐξαίρεσις. Τινὰ τῶν εἰς us εἶναι θηλυκά, οἷον· acus ἢ βελόνη, domus τὸ ὄσπῆτιον, manus ἢ χεὶρ, porticus ἢ στοῖα, Iribus ἢ φυλλή καὶ τὸ πληθυντικόν· idus ἢ 13τῆ ἢ ἡ 15τῆ ἡμέρα τοῦ μηνός, ficus ἢ συκῆ· τὸ δὲ *facis* κερτὸς θυκοσιδῆς, εἶναι ἀρσενικοῦ γένους.

2. Τὰ ὀνόματα τῆς πέμπτης κλίσεως εἶναι θηλυκοῦ γένους, οἷον· *facies pulchra, res perutilis, species humana, series continua, glacies lubrica.*

Ἐξαίρεσις. Τὸ *dies* εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους· εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν ἀρσενικοῦ μόνον. *Meridies* τὸ μεσημέριον, εἶναι πανταχοῦ ἀρσενικόν.

Γενικὸὶ κανόνες.

§. 31.

Ἀκολουθοῦντες τοὺς καθολικοὺς κανόνας καὶ νόμους, τοῦ ἐξ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τὰ εἶδη εἰς ἀνακάλυψιν γενῶν ἀνυψομένου τοῦς, προχωροῦμεν, βοηθοῦμενοι προσέτι ἀπὸ τοὺς ἤδη ἐκτεθέντας εἰδικούς, εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν γενικῶν κανόνων.

1. Πᾶν ὄνομα ἀναφερόμενον εἰς πρόσωπον ἀρσενικὸν ἢ πραγματικὸν, ἢ πλαστὸν, εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, οἷον· *agricola laboriosus, puer morigerus, filius obediens, frater dilectus, nepos parvulus, iudex justus.* — *Mars incertus, Neptunus periculosus, Vulcanus claudus.*

Ἄσάτως αἱ ὀνομασίαι τῶν ἐθνῶν, ἀνέμων, ὀρέων, ποταμῶν, μηνῶν, οἷον· *Scythia barbarus, Lacon bellicosus, Arabs vagus,* — *boreas frigidus, auster tepidus,* — *Vesuvius ignivomus, Athos praeruptus,* — *Ister profundus, Tiberis coeruleus,* — *Februarius nivosus, Majus laetus.*

Σημ. Ἴσως διὰ τοῦτο εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων καὶ μηνῶν ἀρσενικά· ἐπειδὴ τὰρσενικά ὀνόματα *ventus* ὁ ἄνεμος καὶ *mensis* ὁ μῆν πάντοτε προτυπαχοῦνται. Ὅθεν ἐκεῖνα ὡς τούτων ἐπίθετα θεωρούμενα, εἶναι γένους ἀρσενικοῦ.

2. Ὅλαι αἱ ὀνομασίαι γυναικείων ὑποκειμένων, ἢ ἐν σχήματι γυναικὸς παρισταμένων ἀρετῶν, κακιῶν καὶ ἄλλων ἰδιοτήτων, ἢ πλαστῶν πραγμάτων, εἶναι γένους Σηλυκοῦ, οἷον· *filia pia, soror dilecta, neptis parvula, Eva credula, Lacaena bellicosa*, — *continentia salutaris, modestia decora, doctrina perutilis, scientia humana*, — *injustitia abominabilis, pigritia sordida, luxuries pernitiōsa*, — *Venus pulcherrima, Fortuna coeca, Musa amabilis, Furiae impetuosae*.

Γένους Σηλυκοῦ εἶναι ὁμοίως ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν ἐπαρχιῶν, νήσων καὶ τῶν πλείστων δένδρων καὶ θάμνων, μάλιστα τῶν εἰς *us, es* καὶ κληρόντων, οἷον· *Aegyptus foecunda, Graecia celebris, Anglia humida*, — *Sicilia fructuosa, Delus praeclara, Samos bellicosa*, — *malus pomifera, quercus vetusta, abjes procera, ilex ramosa, sambucus utilissima, juniperus baccifera, ononis spinosa*.

Σημ. 1. Καὶ ἐνταῦθα προσυπακούεται εἰς μὲν τὰ ὀνόματα τῶν ἐπαρχιῶν τὸ *terra*, εἰς δὲ τὰ τῶν νήσων τὸ *insula*.

Σημ. 2. Τὰ εἰς *er* δευτερόκλιτα τῶν δένδρων ὀνόματα εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς *er* καὶ *ur* τριτόκλιτα εἶναι γένους οὐδέτερου.

Σημ. 3. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ πλείστα ὀνόματα τῶν πόλεων, τὰ ὅποια εἶναι Σηλυκά, οἷον· *Lacedaemon severa, Carthago diruta, Athenae doctae*. Ἐξαιροῦνται ὅμως πολλὰ τῶν εἰς *o*, καὶ τὰ πληθυντικά εἰς *i*, οἷον· *Croto, Hippo, Narbo* — *Delphi, Philippi, Parisii*, τὰ ὅποια εἶναι ἀρσενικοῦ γένους· τὰ δὲ εἰς *um, e, ur* καὶ τὰ εἰς *a* πληθυντικά, οὐδέτερου, οἷον· *Saguntum, Tarentum*, — *Praeneste*, — *Tibur*, — *Ecbatana, Hierosolyma*.

3. Λέξεις, αἵτινες ἀνάγονται εἰς πρόσωπα, ἢ ζῶα γένους ἀρσενικοῦ τε καὶ Σηλυκοῦ, εἶναι γένους κοινού, οἷον· *adolescens modestus καὶ modesta, juvenis pulcher καὶ pulchra*. Οὕτω *affinis, augur, antistes, bos, canis, civis, conjux, comes, conviva, custos, hospes, infans, iudex*,

lynx, parens, princeps, sacerdos, sus, vates, vindex κτλ.

4. Οὐδέτερου γένους εἶναι 1) ὅλα τὰ κλιτα, καθὼς nihil, fas· καὶ τὰ γράμματα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀλφαβήτου, οἷον· ā longum, ē breve, y grac-cum, O magnum. 2) τὰ ἀπαρέμφατα, προστακτικά, ἐπιρρήματα καὶ ὅλα τὰ μόρια, ὅσα ὡς οὐσιαστικά ἐκλαμβάνονται, οἷον· meum est docēre, tuum discere (ὑπονοεῖται officium), — triste vale, — clarum mane. 3) ὅλαι αἱ λέξεις, αἰτινες, ἀφηρηθείσης τῆς σημασίας των, αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς θεωροῦνται, οἷον· syntaxis est graccum· homo est dissyllabum· τούτῃστι vocabulum ἢ nomen.

Τὰ δὲ λοιπὰ, πολυπληθῆ οὐδέτερα, τῶν ὁποίων γενικοὶ κανόνες δυσκόλως ἀναπτύσσονται, ἐκμανθάνονται ἀπὸ τοῦς ἐκ τῶν καταλήξεων τοῦ προηγουμένου §. εἰδικούς κανόνας.

Υποκοριστικά ὀνόματα.

§. 32.

Ἐν γένει ὅλα τὰ ὑποκοριστικά τῶν Λατίνων ὀνόματα καταλήγουν εἰς lus, la, lum. Μεγάλην ὁμῶς εὐρίσκομεν τὴν ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰν αὐτῶν, ἂν θεωρήσωμεν καὶ τὰς λοιπὰς πρὸ τῆς ληγούσης τῶν ὑποκοριστικῶν συλλαβὰς· ὥστε καταναγκαζόμεθα νὰ ζητήσωμεν μερικωτέρους κανόνας τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν ἐκ τῶν πρωτοτύπων ὀνομάτων. Ἐπειδὴ ὁμῶς εἰς τὰς μέχρι τοῦδε γραμματικάς, ὅσας τουλάχιστον ἐγὼ γνωρίζω, οὐδ' ἴχνος τῶν τοιούτων κανόνων δὲν ὑπάρχει, ἐβιάσθημεν διὰ συνδυασμοῦ καὶ παραβολῆς πολλῶν ὑποκοριστικῶν, συλλεχθέντων ἀπὸ τὰριστα τῶν Κλασσικῶν συγγραμματα, νὰ ἐξελεύσωμεν τοῦς ἀκολούθως κατεστρωμένους, καὶ ἀτελεῖς, ἐπὶ τοῦ παρόντος κανόνας.

§. 33.

1. Τὰ ἀρσενικά τῆς δευτέρας εἰς us, τὰ θηλυκά τῆς πρώτης εἰς a, καὶ τὰ οὐδέτερα εἰς um ὁμοίως τῆς δευτέρας κλίσεως, ποιοῦσι τὰ ὑποκοριστικά εἰς *ulus*, *ula*, *ulum*, οἷον· *hortus* ὁ κῆπος, *hortulus*· *ramus* ὁ κλάδος, *ramulus*· *frigidus* ψυχρὸς, *frigidulus*· *rima* τὸ ρῆγμα, *rimula*· *sphaera*, *sphaerula* τὸ σφαιρίδιον· *granum* τὸ σπυρίον, *granulum*· *paulum* ὀλίγον, *paululum*.

Τὰ δὲ εἰς us, a, um καθαρὰ τῶν εἰρημένων γενῶν καὶ κλίσεων, ποιοῦσι τὰ ὑποκοριστικά των εἰς *olus*, *ola*, *olum*, οἷον· *filius* ὁ υἱὸς, *filiolus*· *malleus* τὸ σφυρίον, *malleolus*· *aureus* ὁ χρυσοῦς, *aureolus*· *bestia* τὸ ζῶον, *bestiola*· *filia* ἡ θυγάτηρ, *filiola*· *linteum* τὸ σινδόνιον, *linteolum*· *praedium* ἡ ἔπαυλις, *praediolum*.

Ἐξαιροῦνται ἅπαντα ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον, οἷον· *asinus* ὁ ὄνος, *asellus*· *pagus* ἡ κώμη, *pagellus*· *baculus* ἡ ῥάβδος, *bacillus*· *pagina* ἡ σελίς, *pagella*· *opera* τὸ ἔργον, *opella*· *tabula* ὁ πίναξ, *tabella*· *fabula* ὁ μῦθος, *fabella*· *cerebrum* ὁ ἐγκέφαλος, *cerebellum*. Τὸ δὲ *catus* ὁ γάτος, ἔχει *catulus* καὶ *catellus*· *rana* ὁ βάτραχος, *ranula* καὶ *ranunculus*. Τὰ εἰς *gnum* ἔχουν *illum*, οἷον· *signum* τὸ σημεῖον, *sigillum*· *tignum* ἡ δοκός, *tigillum* κτλ.

2. Τὰ εἰς er τῆς δευτέρας κλίσεως ὀνόματα, ἔχουν τὰ ὑποκοριστικά εἰς ellus. Τὰ δὲ τῆς τρίτης εἰς er, es, is, us ἔχουν *culus* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· σπανίως *enculus* ἢ *illus*, ἐξαιρέτως τινὰ ἐκ τῶν εἰς is, οἷον· *liber* τὸ βιβλίον, *libellus*· *culter* ἡ μάχαιρα, *cultellus*· *pulcher* ὠραῖος, *pulchellus*· *niger* μαῦρος, *nigellus*· *tener* τρυφερὸς, *tenellus*· *puer* ὁ παῖς, *puellus* καὶ *puerulus*· — *frater* ὁ ἀδελφός, *fraterculus*· *mater* ἡ μητέρα, *matercula*· *mulier* ἡ γυνή, *muliercula*· — *nubes* τὸ νέφος, *nubecula*· *vulpes* ἡ ἀλώπηξ, *vulpecula*· — *senis* ὁ γέρων, *seniculus*· *canis* ὁ σκύλος, *caniculus*· —

corpus τὸ σῶμα, *corpusculum* · *jus* ὁ ζωμός, *jusculum* · — *juvenis* ὁ νέος, *juvenculus* · — *lapis* ἡ πέτρα, *lapillus*. Τὸ δὲ *cor* ἡ καρδιά, ἔχει *corculum* · *flos* τὸ ἄνθος, *flosculus* · *vas* τὸ ἀγγεῖον, *vasculum* · *animal* τὸ ζῶον, *animalculum*.

3. Τὰ τῆς τρίτης κλίσεως θηλυκὰ εἰς ο, ποι-
οῦσι τὸ ὑποκοριστικὸν εἰς *uncula*, οἷον · *oratio*
ὁ λόγος, *oratiuncula* · *caro* τὸ κρέας, *carun-*
cula · *narratio* ἡ διήγησις, *narratiuncula*.
Τὸ δὲ *homo*, ἔχει *homunculus* καὶ *homuncio*
τὸ ἀνθρωπάριον.

4. Τὰ εἰς ns τῆς τρίτης κλίσεως ἔχουν *culus*
ἢ *ulus* εἰς τὸ ὑποκοριστικόν, οἷον · *pons* ἡ γέφυρα,
ponticulus · *fons* ἡ βρύσις, *fonticulus* · *ado-*
lescens ὁ νεανίας, *adolescentulus*.

5. Τὰ δὲ εἰς is ταύτης τῆς κλίσεως ἐπίθετα,
ἔχουν *usculus* εἰς τὸ ὑποκοριστικόν, οἷον · *gra-*
vis βαρὺς, *graviusculus* · *mollis* ἀπαλὸς, *mol-*
liusculus · *levis* ἐλαφρὸς, *leviusculus*. Τὰ δὲ
συγκριτικὰ *major* καὶ *minor*, ἔχουν *majusculus*
καὶ *minusculus* εἰς τὸ ὑποκοριστικόν.

Σημ. Οἱ Λατῖνοι πλάττουν πολλάκις ὑποκοριστικὰ ἐξ ὑποκο-
ριστικῶν, οἷον · *puella* τὸ κοράσιον, *puellula* · *agellus* χωρίδιον,
agellulus · *catulus* καὶ *catellus* τὸ κυνάριον, *catellulus*.

Χρῆσις τῶν ὑποκοριστικῶν.

§. 34.

Μεταχειρίζονται οἱ Λατῖνοι τὰ ὑποκοριστικὰ κα-
τὰ τὰς ἐφεξῆς περιστάσεις ·

1) ὅταν τῶ ὄντι μικρόν τι πρᾶγμα δι' αὐτῶν
σημαίνωσιν, οἷον · *bestiola* ζωῦφιον, *lapillus* λι-
πάριον ·

2) πολλάκις μετριοφροσύνης χάριν σμικρύνου-
σι τὰ τῶν ὑποκοριστικῶν τὰ ἴδια πράγματα, ὅταν βιά-
ωνται γὰ τὰ μνημονεύσουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἷον ·

gloriola mea, ἡ μικρὰ φήμη μου · praediolum meum, τὸ μικρὸν ὑποστατικόν μου · domuncula mea, ὁ οἰκίσκος μου.

3) ὅταν τὴν μηδαμινότητα πράγματός τινος διὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἐμφανίζωσιν, οἶον · homuncio, ἀνθρωπάριον · Graeculus meus, ὁ Γραικύλος μου *).

4) ὅταν ἠπίως καὶ προσηνῶς τι ὀνομάζωσιν, ὁμοίως καὶ ὅταν ἀστεϊζῶνται, οἶον · Tulliola, meum corculum, fraterculus **).

Ἀριθμητικὰ ὀνόματα.

§. 55.

Μεταχειρίζονται οἱ Ῥωμαῖοι, πρὸς ἐνδειξιν ὀποιονδήποτε ἀριθμῶν, τὰ καθεξῆς ἑπτὰ μόνον μεγάλα γράμματα τοῦ Λατινικοῦ ἀλφαβήτου ·

I	σημαίνει	1	C	σημαίνει	100
V	==	5	D ἢ IO	==	500
X	==	10	M ἢ CIO	==	1,000.
L	==	50			

Ἡ ἀπλῆ σημασία τῶν προσεσημειωμένων ἑπτὰ χαρακτήρων προσεδηλώθη διὰ τῶν προσενημμένων Ἀραβι-

*) Οὕτως ὀνόμαζον οἱ ὑπερόπται Ῥωμαῖοι τοὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν δεδουλωμένους δυστυχεῖς Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους, ἀν καὶ ἐδούλωταν, ἐτίμησαν μολοντοῦτο προσκαλέσαντες τοὺς πεπαιδευμένους ἐξ αὐτῶν εἰς Ῥώμην πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ἐλευθέρων νέων. Ὡστε καθεὶς Ῥωμαῖος πλούσιος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ ἔγῃ πρὸς ἀνατροφὴν τῶν τέκνων τοῦ οἰκοδιδάσκαλον Ἕλληνα. Οὗτοι ὅμως οἱ διδάσκαλοι, ἢ, διὰ τὴν εἶπω κίλλιον, τὰ διδασκαλία, διὰ τὴν δουλοπρεπῆ κατακλίαν πρὸς τοὺς κυρίους τῶν, τότεν προτήλκυσαν πρὸς ἑαυτοὺς τὴν καταφρόνησιν τῶν Ῥωμαίων, ὥστε καθεὶς τούτων ἐνόμιζε μετέπειτα ἀδίκον καὶ ἀτοπον νὰ στολίσῃ τὸν διδάσκαλόν του μὲ τὸ μεγαλοπρεπές ὄνομα Graecus (Ἕλλην). Ὡς, ὡς προσφωμέστερον εἰς τὰ ταπεινά ὑποκαίμενά των, ἀντικατέστησαν τὸ ὑποκοριστικὸν Graeculus Γραικύλος.

**) Tullia ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κικέρωνος, ὅστις διὰ τὴν μεγάλην πρὸς αὐτὴν στοργήν του, Tulliola τὴν ὀνομάζει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐπιστολάς του. Τὸ δὲ corculum καὶ fraterculus ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ παρ' ἡμῶν τῆς συνηθεῖς καρδίτσα, ἀδελφάκι.

κῶν σημείων. Ἐκ τῆς διαφορῆς ὅμως πρὸς ἀλλήλους συνθέσεως τῶν ἀπλῶν τούτων χαρακτήρων, ἀναγεννῶνται ὅλοι οἱ ἐνδεχόμενοι ἀριθμοί. Οὕτω π. χ. ἂν ἀριθμός τις μικρότερος προτεθῇ εἰς μεγαλύτερον, ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτόν· εἰ δὲ μετατεθῇ, προστίθεται εἰς αὐτόν, οἷον· $IV = 4$ · $IX = 9$ · $XL = 40$. Καὶ $VI = 6$ · $XI = 11$ · $LX = 60$. Μόνον πρὸ τοῦ M ὁ μικρότερος ἀριθμὸς δὲν ἀφαιρεῖ, ἀλλὰ προσθέτει τόσας χιλιάδας, ὅσας οὗτος αὐτὸς ἀξίζει, οἷον· $IIM = 2,000$ · $VM = 5,000$ · $XM = 10,000$. Ὄταν δὲ δύο ἢ τρεῖς ὅμοιοι ἀριθμοὶ συνάπτονται πρὸς ἀλλήλους, ὡς τόσοι προσθετοὶ ἀθροισθέντες, ὅλικήν τινα ποσότητα ἀποτελοῦσιν, οἷον· $II = 2$ · $III = 3$ · $XX = 20$ · $XXX = 30$. Ἡ ἔνωσις δ' αὕτη, πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις τῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀριθμητικῶν χαρακτήρων, δὲν συμβαίνει πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἀνυποστόλως, ἀλλὰ κατὰ τινὰς μόνον περιπτώσεις, ὡς κατωτέρω ἐκ τῶν παραδειγμάτων θέλει φανῆν.

§. 36.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων εἶναι ἐπίθετα, ὀλίγα οὐσιαστικά, καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα.

§. 37.

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα ἢ εἶναι ἀρχικά (cardinalia), ἢτοι ἀπόλυτα καὶ ἀπολελυμένα παρ' ἡμῖν λεγόμενα, ἢ τακτικά (ordinalia), ἢ διαιρετικά (distributiva), ἢ πολλαπλασιαστικά (multiplicativa), ἢ ἀναλογικά (proportionalia).

§. 38.

Ἐκ τῶν ἀρχικῶν τὸ unus εἰς, duo δύο, tres τρεῖς, κλίνονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τῶν centum ἑκατὸν, μένου ἀκλιτα. Τὸ ducenti διακόσιοι, trecenti τριακόσιοι, κτλ. μέχρι τῶν nongenti ἐννεακόσιοι κλίνονται εἰς τὸν πληθυντ. ἀριθμὸν ὡς ἐπί.

Ἔετα τρικατάληκτα (§. 19^ο). Τὸ mille χίλιοι, αι, α εἶναι ἀκλιτον· τὸ δὲ πληθυντικὸν milia χιλιάδες, εἶναι οὐσιαστικὸν κατὰ τὴν τρίτην κλινόμενον.

1 I Unus, a, um. Γ. unius. Δ. uni (καὶ ὅλα τὰ γένη).	
Αἰ. unum, am, um. Ἀπ. uno, a, o.	
2 II duo, ae, o. Γ. duorum, arum, orum. Δ. duobus, abus, obus. Αἰ. duos, as, o.	
3 III tres (ἀρ. κ. θηλ.), tria. Γ. trium. Δ. tribus (καὶ ὅλα τὰ γένη). Αἰ. tres, tria.	
4 III ἢ IV quatuor.	90 LXXXX ἢ XC nonaginta.
5 V quinque.	100 C centum.
6 VI sex.	101 CI centum et unus.
7 VII septem.	200 CC ducenti, ae, a.
8 VIII octo.	300 CCC trecenti, ae, a.
9 VIII ἢ IX novem.	400 CCCC quatingenti, ae, a.
10 X decem.	500 D ἢ IO quingenti, ae, a.
11 XI undecim.	600 DC ἢ IOC sexcenti, ae, a.
12 XII duodecim.	700 DCC ἢ IOCC septingenti, ae, a.
13 XIII tredecim.	800 DCCC ἢ IOCCC octingenti, ae, a.
14 XIV quatuordecim.	900 IOCCCC nongenti, ae, a.
15 XV quindecim.	1,000 M ἢ CIO mille.
16 XVI sedecim.	2,000 MM ἢ HM bis mille ἢ duo millia.
17 XVII septemdecim.	5,000 VM ἢ IOO quingies mille ἢ quinque millia.
18 XVIII duodeviginti.	10,000 XM ἢ CCIOO decies mille ἢ decem millia.
19 XIX undeviginti.	50,000 LM ἢ CCIOO quinquagies mille ἢ quinquaginta millia.
20 XX viginti.	100,000 CM ἢ CCCIOOO centies mille ἢ centum (καὶ centena) millia.
21 XXI unus et viginti, ἢ viginti unus.	1,000,000 CCCCIOOO ἢ M decies centena millia, ἢ decies centum millia.
22 XXII duo et viginti, ἢ viginti et duo κτλ.	
28 XXVIII duodetriginta.	
29 XXIX undetriginta.	
30 XXX triginta.	
38 XXXVIII duodequadragesinta.	
40 XL ἢ XXXX quadraginta.	
50 L quinquaginta.	
59 LIX undesexaginta.	
60 LX sexaginta.	
70 LXX septuaginta.	
80 LXXX octoginta.	

Ταῦτα εἶναι τὰριθμητικά, τὰ ὅποια ἔπονται πάντοτε ὡς ἀπόκρισις ἀπόλυτος μετὰ τὴν ἐρώτησιν quot? πόσοι; - αι; - α;

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁσάκις λέγομεν ὀνόματα μετὰ τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἢ ἐκείνην, ἔπεται τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, τόσον ἐνταῦθα, ὅσον καὶ ἄλλοθι, δὲν ἐννοοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ προηγήται πάντοτε ἐμφανῶς ἡ ἐρώτησις, ἣτις δύναται νὰ ἐκλείπη ἀπὸ τὴν συνέπειαν τοῦ λόγου, καὶ ὡς ὑπονοουμένη μόνον ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦς γραμματικῶς ἐκλαμβάνεται, καὶ πρὸς διασαφήσιν τῶν ἐκτεθειμένων ἀκριβεστέραν μνημονεύεται.

§. 39.

Τὰ δὲ τακτικὰ, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν quotus? πόστος; δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τρικατάληκτα ἐπίθετα, οἷον·

1. I. primus, a, um πρῶτος, η, ον.	40. XL. quadragesimus.
2. II. secundus, a, um δεῦτερος, α, ον.	50. L. quinquagesimus.
3. III. tertius, a, um τρίτος, η, ον.	60. LX. sexagesimus.
4. IV. quartus κτλ.	70. LXX. septuagesimus.
5. V. quintus.	80. LXXX. octogesimus.
6. VI. sextus.	90. XC. nonagesimus.
7. VII. septimus,	100. C. centesimus.
8. VIII. octavus.	200. CC. ducentesimus.
9. IX. nonus.	300. CCC. tercentesimus.
10. X. decimus.	400. CCCC. quadringentesimus.
11. XI. undecimus.	500. D. quingentesimus.
12. XII. duodecimus.	600. DC. sexcentesimus.
13. XIII. decimus tertius.	700. DCC. septingentesimus.
14. XIV. decimus quartus.	800. DCCC. octingentesimus.
18. XVIII. duodevicesimus.	900. ICCC. nongentesimus.
19. XIX. undevicesimus.	1,000. M. millesimus.
20. XX. vicesimus.	2,000. MM. bis millesimus.
21. XXI. vicesimus primus.	10,000. XM. decies millesimus.
22. XXII. vicesimus secundus.	100,000. CM. centies millesimus.
28. XXVIII. duodetricesimus.	1,000,000. CCCCLXXXIII. millesies millesimus.
29. XXIX. undetricesimus.	
30. XXX. tricesimus.	

Σημ. Ἐκ τούτων μετασχηματίζονται τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα τροπῇ τῆς τελευταίας συλλαβῆς εἰς ο, οἷον· primo, secundo, tertio, quarto κτλ.

§. 40.

Καὶ τὰ διαιρητικὰ ἐπίθετα τῶν ἀριθμητικῶν, εἶναι ἐπίθετα τρικατάληκτα, καὶ κλίνονται ὡς τοιαῦτα·

τα, ὅμως εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον ἀριθμὸν. Ἐπον-
ται δὲ ταῦτα μετὰ τὴν ἐρώτησεν quoteni? ἀνά πό-
σους; οἶον·

1 singuli, ae, a ἀνά ἓνα, μίαν, ἓν.	30 triceni.
2 bini, ae, a ἀνά δύο ἢ σύνδυο.	31 triceni singuli.
3 terni, ae, a ἀνά τρεῖς ἢ σύν- τρεῖς κτλ.	38 duodequadrageni.
4 quaterni, ae, a.	40 quadrageni.
5 quini, ae, a.	50 quinquageni.
6 seni, ae, a.	60 sexageni.
7 septeni, ae, a.	70 septuageni.
8 octoni, ae, a.	80 octogeni.
9 noveni, ae, a.	90 nonageni.
10 deni, ae, a.	100 centeni.
11 undeni, ae, a.	200 duceni.
12 duodeni, ae, a.	300 treceni ἢ trecenteni.
13 terni deni.	400 quadringeni.
14 quaterni deni.	500 quingeni.
15 quini deni ἢ quindenī.	600 sexceni ἢ sexcen- teni.
16 seni deni.	700 septingeni.
17 septeni deni.	800 octingeni.
18 duodevicensi.	900 nonageni.
19 undevicensi.	1000 milleni.
20 vicensi.	2000 bis milleni.
21 vicensi singuli.	5000 quinquies milleni.
22 vicensi bini.	10,000 decies milleni.
28 duodetricesi.	100,000 centies milleni.
29 undetricesi.	1,000,000 millies milleni ἢ de- cies centies milleni.

§. 41.

Τὰ πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά
δὲν διαφέρουν ἀπ' ἀλλήλων, εἰ μὴ ὅτι ἐκεῖνα εἶναι
ἐπίθετα μονοκατάληκτα, ταῦτα δὲ τρικατάληκτα.
Ἀμφότερα ἀκολουθοῦν μετὰ τὴν ἐρώτησιν quotu-
plex? ποσαπλάσιος; ἢ ποσαπλοῦς; οἶον·

1 simplex ἀπλοῦς, ἦ, οὔν.	1 simplus, a, um μονός.
2 duplex διπλοῦς, ἦ, οὔν.	2 duplus, a, um διπλάσιος.
3 triplex τριπλοῦς, ἦ, οὔν κτλ.	3 triplus, a, um τριπλάσιος.
4 quadruplex.	4 quadruplus, a, um κτλ.
5 quincuplex ἢ quintuplex.	5 quintuplus, a, um.
6 sextuplex.	6 sextuplus, a, um.
7 septuplex.	7 septemplus, a, um.
8 octuplex.	8 octuplus, a, um.
9 novemplex.	9 novemplus, a, um.

10 decuplex ἢ decemplex. 10 decuplus, a, um.
100 centuplex. 100 centuplus, a, um.

§. 42.

Τὰ οὐσιαστικὰ ἀριθμητικὰ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ὀνόματα παράγωγα ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων. Οὕτω π. χ. unitas (ἐκ τοῦ unus) ἢ μονάς, dualitas ἢ δυάς, trinitas ἢ τριάς. Τὸ δὲ simplicitas ἢ ἀπλότης, duplicitas, triplicitas κτλ. παράγονται ἐκ τοῦ simplex, duplex, triplex.

Σημ. Ἐπειδὴ προέκυψεν ἤδη λόγος περὶ παραγῶγων, δὲν εἶναι ἀλλότριον τοῦ προκειμένου νὰ σημειωθῶσιν ἐνταῦθα καὶ τὰ παράγωγα ἀριθμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια εἰς τῶν μεταγενεστέρων ἄλλον, παρὰ τῶν παλαιῶν τὰ συγγράμματα ἀπαντῶνται. Τοιαῦτα εἶναι· 1) τὰ Χρονικὰ, οἷον· primanus πρωταῖος, secundanus δευτεραῖος, tertianus τριταῖος, quartanus τεταρταῖος. Ἡ ἀρχαῖοι ὅμως ἐσήμαινον δι' αὐτῶν βαθμοὺς τῶν πραγμάτων ὡς καὶ τὸ πλεῖστον, οἷον· tertiani milites (Τάχιτ.), στρατιῶται τοῦ τρίτου τάγματος. 2) τὰ καθ'αυτὸ Βαθμικὰ, οἷον· primarius τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἢ τῆς πρώτης τάξεως), secundarius. 3) τὰ περιχῶς ἀριθμητικὰ, οἷον· binarius (ὁ ἐκ δύο συνιττάμενος), ternarius, quaternarius, quinquarius, senarius κτλ.

Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ ἀρχαῖα τῶν κλασσικῶν χρονικῶν, οἷον· bimus ὁ διετής, trimus ὁ τριετής, quadrimus ὁ τετραετής, καὶ τὰ τούτων ὑποκοριστικὰ bimulus, trimulus, quadriulus, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παράγωγα οὐσιαστικὰ, οἷον· bimatus ἢ τετία, trimatus ἢ τριετία, quadrimatus ἢ τετραετία κτλ.

§. 43.

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια μεταχειρίζομεθα μετὰ τὴν ἐρώτησιν quoties? ποσάκις; εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

1 semel ἅπαξ.	14 quaterdecies.
2 bis δὶς.	15 quindecies.
3 ter τρίς κτλ.	16 sedecies.
4 quater.	17 deciessepties.
5 quinquies.	18 duodevicies.
6 sexies.	19 undevicies.
7 septies.	20 vicies.
8 octies.	21 vicies semel ἢ semel et vicies.
9 novies.	22 bis et vicies.
10 decies.	28 duodevicies.
11 undecies.	29 undevicies.
12 duodecies.	30 tricies.
13 tredecies.	

40 quatrages.	300 trecenties.
50 quinquages.	400 quadringenties.
59 undesexages.	500 quingenties.
60 sexages.	600 sexcenties.
70 septuages.	700 septingenties.
78 duodeoctogies.	800 octingenties.
80 octogies.	900 nongenties.
90 nonages.	1,000 millies.
100 centies.	5,000 quinquies millies.
110 centies decies.	10,000 decies millies.
120 centies vicies.	1,000,000 decies centies mil-
200 ducenties.	lies.

2). Ἡ Ἄντωνυμία.

§. 44.

Αἱ ἀντωνυμῖαι (pronomina) εἶναι ἐκ τῆς αὐτῶν σημασίας ἢ δεικτικαὶ (demonstrativa), ἢ ἀναφορικαὶ (relativa), ἢ κτητικαὶ (possessiva), ἢ ταυτομετάβατοι (reciproca κ. reflexiva), ἢ ἐρωτηματικαὶ (interrogativa). Ὅλαι αὗται δύνανται νὰ ᾔναι ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι.

Ἄπλαῖ.

1. Δεικτικαὶ ἀντωνυμῖαι.

§. 45.

1) ego ἐγώ.	2) tu σύ.
Ὁ. ἐν. ego. Ὁ. πλ. nos.	Ὁ. ἐν. tu. Ὁ. πλ. vos.
Γ. — mei. Γ. — nostri ἢ nostrum.	Γ. — tui. Γ. — vestri ἢ vestrum.
Δ. — mihi. Δ. — nobis.	Δ. — tibi Δ. — vobis.
Αἰ. — me. Αἰ. — nos.	Αἰ. — te. Αἰ. — vos.
Ἄπ. — me. Ἄ. — nobis.	Κ. — tu. Κ. — vos.
	Ἄ. — te. Ἄ. — vobis.

3) is, ea, id, ἐκεῖνος, η, ο.

Ὁ. ἐν. is, ea, id.	Ὁ. πλ. ii, eae, ea.
Γ. — ejus. (καθ' ὅλα τὰ γένη)	Γ. — eorum, earum. eorum.

Δ. — ei.	Δ. — iis ἢ eis (καθ' ὅλα τὰ γένη.)
Αἰ. — cum, eam, id.	Αἰ. — eos, eas, ea.
Ἀπ. — eo, ea, eo.	Ἀ. — iis ἢ eis.

4) hic, haec, hoc αὐτός, ἡ, ὁ.

Ὁ. ἐν. hic, haec, hoc.	Ὁ. πλ. hi, haec, haec.
Γ. — hujus (καθ' ὅλα τὰ γένη).	Γ. — horum, harum, horum.
Δ. — huic.	Δ. — his (καθ' ὅλα τὰ γένη).
Αἰ. — hunc, hanc, hoc.	Αἰ. — hos, has, haec.
Ἀπ. — hoc, hac, hoc.	Ἀπ. — his.

5) ille, illa, illud ἐκεῖνος, η, ο.

Ὁ. ἐν. ille, illa, illud.	Ὁ. πλ. illi, illae, illa.
Γ. — illius (καθ' ὅλα τὰ γένη).	Γ. — illorum, illarum, illorum.
Δ. — illi.	Δ. — illis (καθ' ὅλα τὰ γένη).
Αἰ. — illum, illam, illud.	Αἰ. — illos, illas, illa.
Ἀ. — illo, illa, illo.	Ἀ. — illis.

Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τύπον κλίνονται καὶ αἱ ἐφεξῆς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἐπίθετα.

Ὁ. ἐν. alius, alia, aliud ἄλλος, η, ο. Γ. alius. Δ. alii κτλ.

— alter, altera, alterum ἄλλος, η, ο. Γ. alterius. Δ. alteri κτλ.

— ipse, ipsa, ipsum αὐτός ὁ ἴδιος. Γ. ipsius. Δ. ipsi κτλ.

— iste, ista, istud αὐτός. Γ. istius. Δ. isti κτλ.

— ullus, ulla, ullum κάποιος. Γ. ullius. Δ. ulli —

— nullus, nulla, nullum οὐδείς. Γ. nullius. Δ. nulli κτλ.

— uter, utra, utrum ὁπότερος. Γ. utrius. Δ. utri.

— uterque, utraque, utrumque ἀμφότερος. Γ. utriusque. Δ. utrique κτλ.

Ο'. utervis, utravis, utrumvis ὁποτεροσδήποτε. Γ. utriusvis. Δ. utrivis κτλ.

— utercumque, utracumque, utrumcumque ὁποτεροσδήποτε. Γ. utriuscumque. Δ. utricumque κτλ.

— alteruter, alterutra, alterutrum ἐκάτερος. Γ. alterutrius. Δ. alterutri.

— neuter, neutra, neutrum οὐδέτερος. Γ. neutrius. Δ. neutri κτλ.

— solus, sola, solum μόνος, η, ον. Γ. solius. Δ. soli κτλ.

— totus, tota, totum ὅλος, η, ον. Γ. totius. toti κτλ.

— unus, una, unum κτλ. κατὰ τὸν §. 38.

6) nostras ὁ ἡμεδαπὸς, ἡ, ὄν· vestras ἡμεδαπὸς, ἡ, ὄν, κλίνονται ὡς μονοκατάληκτα ἐπίθετα (§. 21.) κατὰ τοὺς τύπους τῆς τρίτης κλίσεως, οἷον·

Ὁ. ἐν. nostras. Γ. nostratis. Δ. nostrati. Αἰ. nostratem καὶ τὸ οὐδ. nostras. Ἀπ. nostrate κ. nostrati. Ὁ. πλ. nostrates καὶ τὸ οὐδ. nostratia. Γ. nostratium. Δ. nostratibus. Αἰ. nostrates καὶ τὸ οὐδ. nostratia. Ἀπ. nostratibus.

2. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§. 46.

Ὁ. ἐν. Qui, quae, quod ὁ ὁποῖος, α, ον.

Ο'. ἐν. qui, quae, quod. Ὁ. πλ. qui, quae, quae.

Γ. — cuius (καθ' ὅλα τὰ γένη). Γ. — quorum, quarum, quorum.

Δ. — cui. — — Δ. — quibus ἢ queis (καθ' ὅλα τὰ γένη).

Αἰ. — quem, quam, quod. Αἰ. — quos, quas, quae.

Α'. — quo, qua, quo. Α'. — quibus ἢ queis.

Σημ. Αἱ πλείτται δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι, κατὰ τὰς διαφορὰς ἀναφορὰς καὶ σχέσεις τοῦ λόγου, ἐκλαμβάνονται πολλάκις ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν (§§. 154, 181.).

3. Κτητικαὶ ἄντωνυμίας.

§. 47.

Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμίας κλίνονται ἀπαράλλακτα ὡς τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα (§. 19.), ἐξαιρουμένης τῆς ἐκ τοῦ meus κλητικῆς, οἷον·

1) meus, mea, meum ὁ ἰδικός μου, ἡ ἰδική μου, τὸ ἰδικόν μου.

Ὁ. ἐν. meus, mea, meum.	Ὁ. πλ. mei, meae, mea.
-------------------------	------------------------

Γ. — mei, meae, mei.	Γ. — meorum, mearum meorum.
----------------------	--------------------------------

Δ. — meo, meae, meo.	Δ. — meis (καθ' ὅλα τὰ γένη).
----------------------	----------------------------------

Αἰ. — meum, meam, meum.	Αἰ. — meos, meas, mea.
----------------------------	------------------------

Κ. — mi, mea, meum.	Κ. — mei, meae, mea.
---------------------	----------------------

Α'. — meo, mea, meo.	Α'. — meis.
----------------------	-------------

Οὕτω κλίνεται τὸ tuus, tua, tuum ὁ ἰδικός σου· τὸ suus, sua, suum ὁ ἰδικός του κτλ.

2) noster, nostra, nostrum ὁ ἡμέτερος, α, ον:

Ὁ. ἐν. noster, nostra, notrum.	Ὁ. πλ. nostri, nostrae, nostra.
-----------------------------------	------------------------------------

Γ. — nostri, nostrae, nostri.	Γ. — nostrorum, no- strarum, nostrorum.
----------------------------------	--

Δ. — nostro, nostrae, nostro.	Δ. — nostris (καθ' ὅλα τὰ γένη).
----------------------------------	-------------------------------------

Αἰ. — nostrum, no- stram, nostrum.	Αἰ. — nostros, nostras, nostra.
---------------------------------------	------------------------------------

Κ. — noster, nostra, nostrum.	Κ. — nostri, nostrae, nostra.
----------------------------------	----------------------------------

Α'. — nostro, nostra, nostro.	Α'. — nostris.
----------------------------------	----------------

Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ vester, vestra, ve-
strum ὁ ὑμέτερος, α, ον.

4. Ταυτομετάβατος ἄντωνυμίας.

§. 48.

Αὕτη εἶναι ὁμοία καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμούς, καὶ ὀνομαστικὴν δὲν ἔχει, οἶον·

Γ. ἐν. sui ἑαυτοῦ, ἧς, οὔ.	Γ. πλ. sui ἑαυτῶν.
Δ. — sibi. — — —	Δ. — sibi. —
Λί. — se. — — —	Λί. — se. —
Ἀπ. — se. — — —	Ἀπ. — se. —

5. Ἐρωτηματικὰ ἄντωνυμίας.

§. 49.

Εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς ἀνήκει τὸ quis? quae? quid? ποῖος; ποία; ποῖον; ἦτις καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς πτώσεις ὡς ἡ ἀναφορικὴ qui, quae, quod κλίνεται. Κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει ἀπ' ἐκείνην, ὅτε τὸ οὐδέτερον ταύτης εἶναι διπλοῦν, quid? δηλονότι, καὶ quod? καὶ τὸ μὲν λαμβάνεται ἐπιθετικῶς, τὸ δὲ οὐσιαστικῶς πάντοτε.

Τὰ ἐρωτηματικὰ cuius? cujus? cujum? καὶ quojus? quojas? quojum? (τίνος;) κλίνονται ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα, σπανίως ὅμως συναπαντῶνται εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ cuius? καὶ quojas? ποδαπός; τὰ ὅποια κλίνονται ὡς τὸ nostras (§. 45-6) κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

Σύνθετοι ἄντωνυμίας.

§. 50.

Συντίθενται δ' αἱ ἄντωνυμίας ἢ ἐκ μορίου τινὸς ἀκλίτου — καὶ τοῦτο συμβαίνει ἢ καθ' ὅλας τὰς πτώσεις καὶ ἀριθμούς, ἢ κατὰ τινὰς μόνον —, ἢ ἐκ λέξεως κλιτῆς, ἢ καὶ ἐξ ἀναδιπλώσεως τῆς ἰδίας ἄντωνυμίας.

Ἡ δὲ ἀκλίτων μορίων σύνθεσις συμβαίνει οὕτως, ὥστε τὰ μόρια ταῦτα ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως

προσκολλῶνται, ἢ ἐν τῷ τέλει ἀπαρτῶνται, καὶ τότε λέγονται φράσεις ἐγκλιτικαὶ (cliticae) ἀπὸ τοῦς γραμματικούς.

1) Ἐκ τῶν μορίων τῶν τὴν ἐγκλισιν ταύτην ἀποτελοῦντων εἶναι· *dam, nam, vis, que, quam, riam, libet, cumque* ἢ *cumque*, τὰ ὅποια ἀπαρτῶνται μόνον εἰς τὴν ἄντωνυμίαν *qui* ἢ *quis, quae, quod*, οἷον· *quidam, quaedam, quodam* κάποιος, α, ον· *quisnam, quacnam, quodnam* (ἐπιθετικῶς) καὶ *quidnam* (οὐσιαστικῶς) κάποιος, ἢ ποῖος, α, ον· *quivis, quavis, quodvis*· *quisque, quaeque, quodque*· *quilibet, quaelibet, quodlibet* καθέκαστος· *quisquam, quaequam, quodquam* καὶ *quidquam* κάποιος· *quicumque* ἢ *quicumque, quaecumque* ἢ *quocumque, quodcumque* ἢ *quodcumque* καὶ οὐσιαστικῶς *quicumque* ἢ *quicumque* ὁποιοσδήποτε. Κλίρονται δὲ ὡς καὶ αἱ ἀπλαῖ ἀπαρτωμένου τοῦ μορίου εἰς καθεκάστην τῶν πτώσεων, οἷον· *quisquam, quaequam, quodquam*. Γ. *cuiusquam*, Δ. *cuiquam*. Αἰ. *quemquam, quamquam, quodquam*. Ο'. πλ. *quiquam, quaequam, quaequam* κτλ.

2) Τὸ *dem* ἀπαρτᾶται εἰς τὴν ἄντωνυμ. *is, ea, id* ἀποβληθέντος εἰς μὲν τὸ ἀρσενικὸν τοῦ *s*, εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον τοῦ *d*, οἷον· *idem, eadem, idem* ὁ αὐτός· τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ἔχει ὡς τὸ ἀπλοῦν (§. 45. 3), προσαπαρτωμένου πανταχοῦ τοῦ *dem*.

3) Τὸ *ce* καὶ *cine* ἀπαρτῶνται εἰς τὴν ἄντωνυμ. *hic, haec, hoc* καθ' ὅλας τὰς πτώσεις· αἰτινες δὲν διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ ἐκείνας τῆς ἀπλῆς· ἀλλ' οὔτε ἡ σημασία τῆς ἄντωνυμ. ἀλλοιοῦται διὰ τῆς συνθέσεως ταύτης, οἷον· *hicce, haecce, hocce*· *hiccine, haecine, hoccine* αὐτός, ἡ, ὁ.

4) Ἡ συλλαβὴ *mei* προσαπαρτᾶται εἰς μερικὰς πτώσεις τῶν ἄντωνυμιῶν *ego, tu, sui* χωρὶς ἄλλ-

λοιώση τὴν σημασίαν αὐτῶν, οἷον · *egomet, memet, tibimet, sibimet, semet, nosmet, vosmet*. — Εἰς δὲ τὸ *tu* πολλάκις προσπαρτᾶται τὸ *te*, οἷον · *tute*.

5) Ἡ ἀπενεκτικὴ τῶν κητικῶν πολλάκις προσλαμβάνει τὴν συλλαβὴν *pte*, οἷον · *meopte, tuopte, suopte, meapte, nostrapte*.

6) Ἐκ τῶν ὅσα προτίθενται εἰς τινὰς ἀντωνυμ. εἶναι τὰ *alī* καὶ *ec*, οἷον · *aliquis, aliqua, aliquod* κάποιος, α, ὄν · *ecquis, ecquae ἢ ecqua, ecquod* ποῖος, α, ὄν. Τὸ δεύτερον τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπ' ἐρωτήσεως κατ' εὐθείαν, ἢ πλαγίως μεταχειρίζονται.

7) Ἡ μετ' ὀνόματος σύνθεσις τῆς ἀντωνυμίας γίνεται ἐκ τοῦ *unius* καὶ *quisque*, φυλαττομένης τῆς κλίσεως ἀμφοτέρων, οἷον · *unusquisque, unaquaeque, unumquodque*. Γ. *uniuscujusque*. Δ. *unicuique* κτλ.

8) Ἡ δι' ἀναδιπλώσεως τῆς αὐτῆς ἀντωνυμίας, φυλαττομένης ὁμοίως τῆς ἀμφοτέρων κλίσεως, σύνθεσις, συμβαίνει οὕτως · *quisquis, quaequae, quodquod ἢ quidquid* καθείς. Γ. *cujuscujus*. Δ. *cui cui*. Αἰ. *quemquem, quamquam, quodquod* κτλ.

3) Τὸ Ῥῆμα.

§. 51.

Τὰ τοῦ ῥήματος παρσπόμενα εἶναι ἕξ · Διάθεσις ἢτοι Σημασία (*Significatus*), Ἐγκλισις (*Modus*), Χρόνος (*Tempus*), Ἀριθμὸς (*Numerus*), Πρόσωπον (*Persona*), Συζυγία (*Conjugatio*).

§. 52.

Τῆς διαθέσεως εἶδη εἶναι δύο · Ἐνεργητικὸν (*Activum*), καὶ Παθητικὸν (*Passivum*) ·

1. Τὸ μὲν ἐνεργητικὸν εἶναι ἢ Μεταβατικὸν (Transitivum), ἢ Ἀμετάβατον (Intransitivum), ἢ Οὐδέτερον (Neutrum).

1) Μεταβατικὸν λέγεται τὸ ῥῆμα, ὅταν ἔχει ἐμφανῶς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἀντικειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος, οἷον· amo Deum, ἀγαπῶ τὸν Θεόν· lego Ciceronem, ἀναγινώσκω τὸν Κικέρωνα.

2) Ἀμετάβατον δὲ, ὅταν δὲν εἶναι παρὸν τὸ ἀντικείμενον, πρὸς ὃ ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος διευθύνεται, οἷον· dissero, διαλέγομαι· clamo, φωνάζω.

3) Τὸ οὐδέτερον σημαίνει ἀπλῶς τοῦ ὑποκειμένου τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸ εὐρίσκεται, οἷον· sum, εἰμί· niteo, λάμπω· luceo, φέγγω· dormio, κοιμῶμαι. Ἐκ τούτου δὲν σχηματίζεται παθητικόν.

Σημ. Τινὰ τῶν οὐδετέρων σημαίνουν κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου παθητικὴν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδετεροπαθητικὰ ὀνομάζονται, οἷον· venio, εἶμαι ὄνιος, ὃ ἐστὶ, πωλοῦμαι· venulo, δαίρομαι.

2. Τὸ δὲ παθητικὸν ἢ εἶναι τῷ ὄντι παθητικόν, ἢ ἔχει μόνον σχῆμα παθητικοῦ, χωρὶς γὰρ ἔχητι κοινὸν μὲ τὰ τῷ ὄντι παθητικὰ ῥήματα.

1) Τὸ ῥῆμα παθητικὸν κυρίως λέγεται, ὅταν, μετασχηματισθὲν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ, μεταβιβάσῃ τὴν ἐνέργειάν του εἰς τὸ ὑποκείμενον, οἷον· Deus amatur a piis, ὁ Θεὸς ἀγαπᾶται ἀπὸ τοὺς δικαίους· Cicero legitur a doctis, ὁ Κικέρων ἀναγινώσκεται ἀπὸ τοὺς λογίους.

2) Τὰ μόνον σχῆμα παθητικὸν ἔχοντα ῥήματα ἢ εἶναι Μέσα (Media), ἢ Ἀποθετικά (Depo-
nentia).

α) Τὰ πολλὰ σπάνια τῶν Λατίνων μέσα, ὁμοιάζουν καθ' ὅλα μὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων, οἷον· moveo, κινῶμαι· ἀντὶ τοῦ moveo me, κινῶ ἑμαυτόν· delector, εὐφραίνομαι· ἀντὶ τοῦ me delecto, εὐφραίνω ἑμαυτόν κτλ.

β) Τὰ ἀποθετικά σχηματίζονται πάντοτε κατὰ τὸν

παθητικὸν τύπον εἰς οἱ, καὶ δὲν ἔχουν, ὡς καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐνεργητικὸν οὐδέποτε. Ἡ σημασία αὐτῶν ὅμως εἶναι πότε μὲν ἐνεργητικὴ, οἷον· hortor amicum, ρουθετῶ τὸν φίλον· πότε δὲ οὐδετέρη, οἷον· morior, θνήσκω· καὶ ἐπίτε παθητικὴ, οἷον· nascor, γεννῶμαι. — Ταῦτα τὰ ῥήματα, παρεκτός ὅτι ὅλους τοὺς χρόνους τῶν παθητικῶν ἔχουν, λαμβάνουσι προσέτι καίτινας περιπτώσεις τῶν ἐνεργητικῶν, οἷον· τὸν περιφραστικὸν μέλλοντα, τὸ οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον καὶ τὸ ὑπτιον, τὸν ἐνεστῶτα καὶ μέλλοντα τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, ὡς ἐκ τῶν παραδειγμάτων κατωτέρω θέλει φανῆν.

§. 53.

Ἐγκλίσεις εἶναι τέσσαρες· Ὀριστικὴ (Indicativus), Ὑποτακτικὴ (Conjunctivus), Προστακτικὴ (Imperativus), καὶ Ἀπαρέμφατος (Infinitivus).

Σημ. Αἱ ἐγκλίσεις ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ ἐκείας τῶν Ἑλλήνων, ἀν' ἐξαιρέσεως μόνον τὴν ὑποτακτικὴν, ἧτις ἐκπληροῖ εἰταῖδα καὶ τῆς εὐκτιχῆς τὸν τόπον.

Χρόνοι εἶναι ἕξ. Ἐνεστῶς (Praesens), Παρατατικὸς (Praeteritum imperfectum), Μέλλων (Futurum), Παρακείμενος (Praeteritum perfectum), Ὑπερσυντελικὸς (Praeteritum plusquamperfectum), Ὑποθετικὸς μέλλων (Futurum exactum).

Ὁ ἀριθμὸς τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν κλιτῶν τοῦ λόγου μερῶν, εἶναι διττός, ἐνικὸς δηλονότι καὶ πληθυντικὸς.

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία, ἐξαιρουμένης τῆς προστακτικῆς ἐγκλίσεως, ἧτις μόνον δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον ἔχει.

Αἱ συζυγίαι εἶναι τέσσαρες, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν σημεῖον εἶναι ἡ παραλήγουσα τοῦ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος, ὅς τις θεωρεῖται ἀπὸ τοῦς Γραμ-

ματικούς ὡς ρίζα, ἐξ ἧς διὰ προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως τινῶν συλλαβῶν, ὅλοι οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων σχηματίζονται. Οὕτω π. χ.

Ἡ πρώτη συζυγία ἔχει āre μὲ ἄ μακρὸν, οἷον·
amāre ἀγαπᾶν.

Ἡ δευτέρα συζυγία ἔχει ēre μὲ ε μακρὸν, οἷον·
docēre διδάσκειν.

Ἡ τρίτη συζυγία ἔχει ěre μὲ ε βραχὺ, οἷον·
legěre ἀναγινώσκειν.

Ἡ τετάρτη συζυγία ἔχει ĩre μὲ ἰ μακρὸν, οἷον·
audĩre ἀκούειν.

§. 54.

Πρὸ πάντων ὅμως εἶναι ἀναγκαῖα ἡ γνῶσις τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος sum εἰμί· διότι εἰς τινὰς χρόνους τῶν παθητικῶν καὶ ἀποθετικῶν ῥημάτων συντείνει ὡς βοηθητικόν.

Ὀριστική.

Ἑποτακτική.

Ἐνεστώς

Ἐνεστώς

Ἐν. sum, Πλ. sumus
— es, — estis
— est. — sunt.

Ἐν. sim, Πλ. simus
— sis, — sitis
— sit. — sint.

Παρατατικός

Παρατατικός

Ἐν. eram, Πλ. eramus
— eras, — eratis
— erat. — erant.

Ἐν. essem, Πλ. essemus
— esses, — essetis
— esset. — essent.

Μέλλον

Παρακείμενος

Ἐν. ero, Πλ. erimus
— eris, — eritis
— erit. — erunt.

Ἐν. fuerim, Πλ. fuerimus
— fueris, — fueritis
— fuerit. — fuerint.

Παρακείμενος

Ἑπερσυντελικός

Ἐν. fui, Πλ. fuimus
— fuisti, — fuistis
— fuit. — fuerunt
ἢ fuere.

Ἐν. fuisset, Πλ. fuisset
— fuisset, — fuissetis
— fuisset. — fuissent.

Ἵπερσυντελικός Μέλλων ὑποθετικός
 Ἐν. fueram, Πλ. fueramus Ἐν. fuero, Πλ. fuerimus
 — fueras, — fueratis — fueris, — fueritis
 — fuerat. — fuerant, — fuerit. — fuerint.

Μέλλων περιφραστικός Μέλλων περιφραστικός
 Ἐν. futurus, a, um sum, Ἐν. futurus, a, um sim
 — futurus, a, um es, — futurus, a, um sis
 — futurus, a, um est. — futurus, a, um sit.
 Πλ. futuri, ae, a sumus, Πλ. futuri, ae, a simus
 — futuri, ae, a estis, — futuri, ae, a sitis
 — futuri, ae, a sunt. — futuri, ae, a sint.

Προστακτικὴ Ἀπαρέμφατος
 Ἐνεστῶς Ἐνεστ. κ. Παρατ. esse,
 Ἐν. es ἢ esto ἔσο, Πλ. este Παρακ. κ. Ἵπερσ. fuisse,
 — esto ἔστω. ἢ estote, Μέλλ. περιφρ. futurus,
 — suntο. futura, futurum esse.

Μετοχή.

Ἐνεστ. ens, τὸ ὄν (ἀρσ. κ. θηλ. λείπει).
 Μέλλ. futurus, futura, futurum.

Σημ. 1. Οὗτω σχηματίζονται καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνδετα·
 absum ἀπειμι, adsum, intersum πάρειμι, desum ἐλλείπω,
 obsum βλάπτω, prosuin ὠφελῶ, praesum προστατῶ, subsum
 ὑπόκειμαι, supersum περιγίνομαι.

Εἰς τὰ φωνήεν ἔχοντα πρόσωπα μετὰ τὴν pro, ἐμπαρεντίθεται
 εὐφωνίας χάριν τὸ d, οἷον· prodes, prodest· παρατατ. pro-
 deram κτλ.

Τὰ ἐκ τοῦ sum σύνδετα μετοχὰς δὲν ἔχουν, ἐξαιρουμένου
 τοῦ praesum καὶ absum· μετοχ. praesens ὁ παρών· absens
 ὁ ἀπών.

Σημ. 2. Ἀντὶ τῶν τοῦ παρατατ. τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως
 προσώπων· essem, esses, esset, essent, συναπαντᾶται πολ-
 λάκις forem, fores, foret, forent, ὅπερ κατάγεται ἐκ τοῦ
 ἀκηρχαιωμένου ὑπαρκτικοῦ ῥήματος fuo, fui, futum, fuore.

Ὅμοίως ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος esse, καὶ τοῦ μέλ-
 λοντος futurum esse, εὐρίσκειται πολλάκις fore (ἐκ τοῦ fuore).

§. 55.

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὰς συζυγίας τῶν ῥημάτων,
 συμβάλλει γὰρ σημειωθῆναι πρὸς εὐχερεστέραν τῶν ἀρ-

χαρίων χρῆσιν ὁ τύπος, κατὰ τὰς πρώτας καὶ κυριωτέρας περιπτώσεις αὐτῶν ὡς ἐν πίνακι· γὰ ἐκτεθῶσι δηλοῦντι παραλλήλως εἰς μίαν σειρὰν ὅλαι αἱ τελικαὶ τῶν ῥημάτων, εἰς καθέκαστον χρόνον καὶ, πρόσωπον μεταβαλλόμεναι συλλαβαὶ κατὰ τὸν ἐξῆς ὀποπτικὸν τρόπον.

Ἑνεργητικὰ.

Ὀριστικῆ.

	Ζυζυγία α'. ἐνικός.	Ζυζυγία β'. ἐνικός	Ζυζυγία γ'. ἐνικός,	Ζυζυγία δ'. ἐνικός
Ἑνεστώς.	1 am-o	1 doc-co	1 leg-o	1 aud-io
	2 — as	2 — es	2 — is	2 — is
	3 — at.	3 — et.	3 — it.	3 — it.
	πληθ.	πληθ.	πληθ.	πληθ.
	1 — amus	1 — emus	1 — imus	1 — imus
	2 — atis	2 — etis	2 — itis	2 — itis
3 — ant.	3 — ent.	3 — unt.	3 — iunt.	
Παρατατ.	1 — abam	1 — ebam	1 — eham	1 — iebam
	2 — abas	2 — ebas	2 — ebas	2 — iebas
	3 — abat.	3 — ebat.	3 — ebat.	5 — iebat.
	1 — abamus	1 — ebamus	1 — ebamus	1 — iebamus
	2 — abatis	2 — ebatis	2 — ebatis	2 — iebatis
	3 — abant.	3 — ebant.	3 — ebant.	3 — iebant.
Μέλλον.	1 — abo	1 — ebo	1 — am	1 — iam
	2 — abis	2 — ebis	2 — es	2 — ies
	3 — abit.	3 — ebit.	8 — et.	3 — iet.
	1 — abimus	1 — ebimus	1 — emus	1 — iemus
	2 — abitis	2 — ebitis	2 — etis	2 — ietis
	3 — abunt.	3 — ebunt.	3 — ent.	3 — ient.
Παρακειμ.	1 — avi	1 — ui	1 — i	1 — ivi
	2 — avisti	2 — uisti	2 — isti	2 — ivisti
	3 — avit.	3 — uit.	3 — it.	3 — ivit.
	1 — avimus	1 — uimus	1 — imus	1 — ivimus
	2 — avistis	2 — uistis	2 — istis	2 — ivistis
	3 — averunt	3 — uerunt	3 — erunt	3 — iverunt
ἡ — avēre.	ἡ — uēre.	ἡ — ēre.	ἡ — ivēre.	
Ἐπερσυντ.	1 — averam	1 — ueram	1 — eram	1 — iveram
	2 — averas	2 — ueras	2 — eras	2 — iveras
	3 — averat.	3 — uerat.	3 — erat.	3 — iverat.
	1 — averamus	1 — ueramus	1 — eramus	1 — iveramus
	2 — averatis	2 — ueratis	2 — eratis	2 — iveratis
	3 — averant.	3 — uerant.	3 — erant.	3 — iverant.

Υποτακτική.

Ἑβραϊκός.	1 — em	1 — eam	1 — am	1 — iam
	2 — es	2 — eas	2 — as	2 — ias
	3 — et.	3 — eat.	3 — at.	3 — iat.
Παριστ.	1 — arem	1 — ěrem	1 — ěrem	1 — ĩrem
	2 — aret	2 — ěret.	2 — ěret.	2 — ĩret.
	3 — aret.	3 — ěret.	3 — ěret.	3 — ĩret.
Μέλλον.	1 — aremus	1 — eremus	1 — eremus	1 — iverimus
	2 — aretis	2 — eretis	2 — eretis	2 — iveritis
	3 — arent.	3 — erent.	3 — erent.	3 — iverint.
Παριστ.μ.	1 — avero	1 — uero	1 — ero	1 — ivero
	2 — averis	2 — ueris	2 — eris	2 — iveris
	3 — averit.	3 — uerit.	3 — erit.	3 — iverit.
Ἑβραϊκός.	1 — averimus	1 — uerimus	1 — erimus	1 — iverimus
	2 — averitis	2 — ueritis	2 — eritis	2 — iveritis
	3 — averint.	3 — uerint.	3 — erint.	3 — iverint.
Παριστ.μ.	1 — averim	1 — uerim	1 — erim	1 — iverim
	2 — averis	2 — ueris	2 — eris	2 — iveris
	3 — averit.	3 — uerit.	3 — erit.	3 — iverit.
Ἑβραϊκός.	1 — averimus	1 — uerimus	1 — erimus	1 — iverimus
	2 — averitis	2 — ueritis	2 — eritis	2 — iveritis
	3 — averint.	3 — uerint.	3 — erint.	3 — iverint.
Ἑβραϊκός.	1 — avissem	1 — uissem	1 — issem	1 — ivissem
	2 — avisses	2 — uisses	2 — isses	2 — ivisses
	3 — avisset.	3 — uisset.	3 — isset.	3 — ivisset.
Ἑβραϊκός.	1 — avisse-	1 — uisse-	1 — issemus	1 — ivisse-
	mus.	mus		mus.
	2 — avissetis	2 — uissetis	2 — issetis	2 — ivissetis
Ἑβραϊκός.	3 — avissent.	3 — uissent.	3 — issent.	3 — ivissent.

Προστακτική.

Ἑβρ. κ. Παριστ.	1 — a ἡ - ato.	2 — e ἡ - eto	2 — e ἡ - ĩto	2 — i ἡ - ĩto
	3 — ato.	3 — eto.	3 — ĩto.	3 — ĩto.
	2 — ate ἡ - atote	2 — ete ἡ - etote	2 — ĩte ἡ - ĩtote	2 — ite ἡ - ĩtote
Ἑβρ. κ. Παριστ.	3 — anto.	3 — ento.	3 — unto.	3 — iunto.

Ἀπαρέμφατος.

Παριστ.μ.	— are.	— ěre.	— ěre.	— ĩre.
	— avisse.	— uisse.	— isse.	— ivisse.

Μετοχή.

Ἑβρ. κ. Παριστ.	— ans.	— ens.	— ens.	— iens.
	— urus, a, um.	— urus, a, um.	— urus, a, um.	— urus, a, um.

Οὐδέτερον Ῥηματικὸν ἐπίθετον.

— andum. | — endum. | — endum. | — iendum.

Ἵπτερον.

— atum. | — um. | — um. | — um *).

Παθητικά.

Ὀριστική.

1 am-or	1 doc-eor	1 leg-or	1 aud-ior
2 — aris ἦ	2 — eris ἦ.	2 — eris ἦ	2 — iris ἦ
— are	— ēre	— ĕre	— ire
3 — atur.	3 — etur.	3 — ĭtur.	3 — itur.
1 — amur	1 — emur	1 — imur	1 — imur
2 — amini	2 — emini	2 — imini	2 — imini
3 — antur.	3 — entur.	3 — untur.	3 — iuntur.
1 — abar	1 — ēbar	1 — ēbar	1 — iebar
2 — abaris ἦ	2 — ebaris ἦ	2 — ebaris ἦ	2 — iebaris ἦ
— abare	— ebare	— ebare	— iebare
3 — abatur.	3 — ebatur	3 — ebatur.	3 — iebatur.
1 — abamur	1 — ebamur	1 — ebamur	1 — iebamur
2 — abamini	2 — ebamini	2 — ebamini	2 — iebamini
3 — abantur.	3 — ebantur.	3 — ebantur.	3 — iebantur
1 — abor	1 — ebor	1 — ar	1 — iar
2 — aberis ἦ	2 — eberis ἦ	2 — eris ἦ	2 — iaris ἦ
— abere	— ebere	— ĕre	— iere
3 — abitur.	3 — ebitur.	3 — etur.	3 — ietur
1 — abimur	1 — ebimur	1 — emur	1 — iemur
2 — abimini	2 — ebimini	2 — emini	2 — iemini
3 — abuntur.	3 — ebuntur.	5 — entur.	3 — ientur.

Ἵποτακτική.

1 — er	1 — ear	1 — ar	1 — iar
2 — eris ἦ	2 — earis ἦ	2 — aris ἦ	2 — iaris ἦ
— ĕre	— eare	— are	— iare
3 — etur.	3 — eatur.	3 — atur.	3 — iatur.
1 — emur	1 — eamur	1 — amur	1 — iamur
2 — emini	2 — eamini	2 — amini	2 — iamini
3 — entur.	3 — eantur.	3 — antur.	3 — iantur.

* Τὸν τελειταῖον τοῦτον τοῦ ῥήματος τρόπον ἢ Ἑλληνικὴ γραμματικὴ δὲν γνωρίζει, ὅθεν εὔτε γραμματικὴν ὀνομασίαν δι' αὐτὸν ἔχει ἄλλην, παρὰ ταύτην, τὴν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ κατὰ λέξιν μεταγλωττισθεῖσαν.

Παρατ.	1 — arer	1 — ērer	1 — ěrer	1 — irer	
	2 — arēris ἤ	2 — erēris ἤ	2 — erēris ἤ	2 — irēris ἤ	
	— arēre	— erēre	— erēre	— irēre	
3 — aretur.	3 — eretur.	3 — eretur.	3 — iretur.		
Παρατ.	1 — aremur	1 — eremur	1 — eremur	1 — iremur	
	2 — aremini	2 — emini	2 — eremini	2 — iremini	
	3 — arentur.	3 — erentur.	3 — erentur.	3 — irentur.	
Προστακτικῆ.					
Ἔνεστ. κ. Παρατ.	2 — are ἤ	2 — ēre ἤ	2 — ěre ἤ	2 — ire ἤ itor	
	— ator	— etor	— itor		
	3 — ator.	3 — etor.	3 — itor.	3 — itor.	
Ἔνεστ. κ. Παρατ.	2 — aminī ἤ	2 — emini ἤ	2 — imini ἤ	2 — imini ἤ	
	— aminor	— eminor	— iminor	— iminor	
	3 — antor ἤ	3 — entor	3 — untor ἤ	3 — iuntor ἤ	
Ἔνεστ. κ. Παρατ.	— entur.	— eantur.	— antur.	— iantur.	
	Ἀπαρέμφατος.				
	— ari.	— eri.	— i.	— iri.	
Ὑπτίον.					
— atu.	— u.	— u.	— u.		

§. 56.

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὸν καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ὀλοσχερῆ σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων, σημειωτέον, ὅτι πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν μεταβολῶν κατὰ τοὺς λοιποὺς χρόνους, εἶναι ἀναγκαῖα πρότερον ἢ γνώσις ἀρχικῶν τινῶν χρόνων· τοῦ Ἔνεστ. δηλονότι καὶ Παρακειμ. τῆς Ὀριστ. τοῦ Ὑπτίου (supinum), καὶ τοῦ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστώτος, καθὸ δείκτου (§. 55.) τῆς συζυγίας ἐκάστου ῥήματος. Διότι ἐκ τούτων τῶν χρόνων ὅλοι οἱ λοιποὶ δι' ἀφαιρέσεως καὶ προσθέσεως συλλαβῶν τινῶν μετασχηματίζονται, ὡς διὰ παραδειγμάτων σαφηνίζεται. Οὕτω π. χ. ἂν θέλω νὰ σχηματίσω τὸ ῥῆμα amo (ἀγαπῶ), πρέπει νὰ ἐρευνήσω πρῶτον πάντων, πῶς ἔχει ὁ ἐνεστώς, παρακείμενος, τὸ ὕπτιον καὶ ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος, ὁ ἀπαρεμφατικός· δηλαδή ἐνεστώς, καὶ ἔπειτα ἐπιχειρῶμαι κατὰ τοὺς τύπους τὸν μακρύτερον σχηματισμὸν αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, οἷον·

ἔνεστ. amo, Παρακ. amavi, Ὑπτιον amatum,
 Ἀπαρέμ. ἔνεστ. amāre, ἀγαπῶ.
 ἔνεστ. doceo, Παρακ. docui, Ὑπτιον doctum,
 Ἀπαρέμ. ἔνεστ. docēre, διδάσκω.
 ἔνεστ. lego, Παρακ. legi, Ὑπτιον lectum,
 Ἀπαρέμ. ἔνεστ. legēre, ἀναγινώσκω.
 ἔνεστ. audio, Παρακ. audivi, Ὑπτιον auditum,
 Ἀπαρέμ. ἔνεστ. audīre, ἀκούω.

Πρώτη συζυγία.

§. 57.

Ὁ ὁμαλὸς καὶ συνήθης σχηματισμὸς τῶν ῥη-
 ῶν ταύτης τῆς συζυγίας εἶναι, τὸ νὰ λήγουν εἰς
 ν παρακείμενον εἰς *avi*, εἰς δὲ τὸ ὕπτιον εἰς
atum, οἷον· amo, — avi, — atum, amāre.

Ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ᾶ.

Ὀριστικά.

Ἵποτακτικά.

Ἐ ν ε σ τ ῶ ς.

ν. amo,	Πλ. amamus	Ἐν. amem,	Πλ. amemus
amas,	— amatis	— ames,	— ametis
amat.	— amanti.	— amet.	— ament.

Παρατατικός.

ν. amabam	Ἐν. amarem
amabas	— amares
amabat.	— amaret.
ν. amabamus	Πλ. amaremus
amabatis	— amaretis
amabant.	— amarent.

Μ ῆ λ λ ω ν.

ν. amabo	Ἐν. amavero ²⁾
amabis	— amaveris
amabit.	— amaverit.
ν. amabimus	Πλ. amaverimus
amabitis	— amaveritis
amabunt.	— amaverint.

Παρακείμενος.

Ἐν. amavi	Ἐν. amaverim 2)
— amavisti 1)	— amaveris
— amavit.	— amaverit.
Πλ. amavimus	Πλ. amaverimus
— amavistis	— amaveritis
— amaverunt.	— amaverint.

Ἵπερσυντελικός.

Ἐν. amaveram 2)	Ἐν. amavissem 3)
— amaveras	— amavisses
— amaverat.	— amavisset.
Πλ. amaveramus	Πλ. amavissemus
— amaveratis	— amavissetis
— amaverant.	— amavissent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. amaturus, a, um sum	Ἐν. amaturus, a, um sim
— amaturus, a, um es	— amaturus, a, um sis
— amaturus, a, um est.	— amaturus, a, um sit.
Πλ. amaturi, ae, a sumus	Πλ. amaturi, ae, a simus
— amaturi, ae, a estis	— amaturi, ae, a sitis
— amaturi, ae, a sunt.	— amaturi, ae, a sint.

Προστακτικά.

Ἀπαρέμματα.

Ἐνεστώς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. amāre.
Ἐν. ama ἢ amato ἀγάπα,	Παρακ. κ. Ἵπερσ. amā-
amato ἄς ἀγαπᾷ.	visse 3).

1) Ἡ συλλαβὴ νὶ δύναται ἐνταῦθα, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ δεῦτερον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ ν' ἀποβληθῆ, εἰς δὲ τὸ τρίτον τοῦ ὑστέρου τούτου ἀριθμοῦ ἢ νε ἐπίπτει συχνάκις, οἷον amasti, amastis, amarunt.

2) Ἐνταῦθα ἢ συλλαβὴ νε ἀπολείπεται ἐντοτε ἀπὸ ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ τε ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ.

3) Καὶ ἐνταῦθα συγκρίπτεται εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα ἢ συλλαβὴ νὶ, οἷον amassem, amasses, amasset, amassemus κτλ. Τοῦτο συμβαίνει σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ ῥήματα ὁποιασδήποτε συζυγίας, εἰς τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν συλλαβὴν νὶ ἔπεται δεξ μετὰ δὲ τὴν συλλαβὴν νε ἀκολουθεῖ ἀμέσως τὸ r.

Πλ. amate ἢ amatote ἀγα- πάτε, amanto ἢ ament ἄς ἀγαπῶσι. Μετοχῆ. Ἐνεστ. κ. Παρατ. amans, γεν. amantis κτλ. (§. 21). Μέλλ. amaturus, a, um. Οὐδέτ. ῥηματ. ἐπίθετον (gerundium). Ον. amandum, γεν. amandi, ιστ. amando, αἰτ. amandum, ἰπ. amando, καὶ πλέον οὐ.	Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. ἐν- αἰτ. amaturum, am, um esse ἢ fuisse. Ἀριθμ. πλ. αἰτ. amatu- ros, as, a esse ἢ fuisse. Ἵπτιον (supinum). amatum.
--	---

Π α ρ ῥ η τ ι κ ἄ .

Ὀριστικά.

Ἵποτακτικά.

Ἐνεστῶς.

Ἐν. amor, Πλ. amamur — amaris — amamini ἢ amare, — amatur. — amantur.	Ἐν. amer, Πλ. ameniur — ameris — amemini ἢ amere, — ametur, — amentur.
--	---

Παρατατικός.

Ἐν. amabar — amabaris ἢ amabare — amabatur. λ. amabamur — amabamini — amabantur.	Ἐν. amarer — amarēris ἢ amarēre — amaretur. Πλ. amaremur — amaremuni — amarentur.
---	--

Μέλλων.

Ἐν. amabor — amabēris ἢ amabōre — amabitur. λ. amabimur — amabimini — amabuntur.	Ἐν. amatus, { a, { um. { Πλ. amati, { ae, { a. {
---	---

Παρακείμενος.

Ἐν. amatus, { sum	Ἐν. amatus, { sim
a, { es	a, { sis
um. { est.	um. { sit.
Πλ. amati, { sumus	Πλ. amati, { simus
ae, { estis	ae, { sitis
a. { sunt.	a. { sint.

Ἵπερσυντελικός.

Ἐν. amatus, { eram	Ἐν. amatus, { essem
a, { eras	a, { esses
um. { erat.	um. { esset.
Πλ. amati, { eramus	Πλ. amati, { essemus
ae, { eratis	ae, { essetis
a. { erant.	a. { essent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. futu- { ut amer	Ἐν. futu- { ut amer
rum { - ameris	rum { - ameris
est, { - ametur.	sit, { - ametur.
Πλ. futu- { ut amemur	Πλ. futu- { ut amemur
rum { - amemini	rum { - amemini
est, { - amentur.	sit, { - amentur.

Προστακτικά.

Ἀπαρέμφοτα.

Ἐνεστώς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. amari.
Ἐν. amare ἢ amator,	Παρακ. κ. Ἵπερσ. ἀριθμ.
amator.	ἔν. αἰτ. amatum, am,
Πλ. amamini ἢ amami-	um esse.
nor, amantor.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. amatos,
Μετοχή.	as, a esse.
Παρακ. κ. Ἵπερσ. amatus,	Μέλλ. amatum iri.
a, um.	
Μέλλων amandus, a,	Ἵπτιον.
um.	amātu.

§. 58.

Οὕτως ἀπαλλάκτα σχηματίζονται καὶ τὰ ποθετικά ταύτης τῆς συζυγίας, ὡς τὸ ἐκ τοῦ ἀποθητικῶν δηλονότι. Ταῦτα ὅμως, πρὸς τοῖς λοιποῖς τῶν παθητικῶν, ἔχουσι καί τινας τῶν ἐνεργητικῶν περιπτώσεις (§. 52. 2. 2) β), οἷον· hortor, hortatus sum, hortari γουθετῶ.

Ὀριστικά.

Ἵποτακτικά.

Ἐν σ σ τ ῶ ς.

Ἐν. hortor	Ἐν. hortor
— hortaris ἢ hortare,	— hortaris ἢ hortere
— hortatur.	— hortetur.
Πλ. hortamur	Πλ. hortemur
— hortamini	— hortemini
— hortantur.	— hortentur.

Παρατατικός.

Ἐν. hortabar	Ἐν. hortarer
— hortabaris ἢ hortabare	— hortarēris ἢ hortarere
— hortabatur.	— hortaretur.
Πλ. hortabamur	Πλ. hortaremur
— hortabamini	— hortaremini
— hortabantur.	— hortarentur.

Μέλλων.

Ἐν. hortabor	Ἐν. hortatus, a, um.	{ fuero fueris fuerit.
— hortabēris ἢ hortabere		
— hortabitur.		
Πλ. hortabimur	Πλ. hortati, ae, a.	{ fuerimus fueritis fuerint.
— hortabimini		
— hortabuntur.		

Παρακείμενος.

Ἐν. hortatus, a, um.	{ sum es est.	Ἐν. hortatus, a, um.	{ sim sis sit.
----------------------	---------------------	----------------------	----------------------

III. hortati, ae, a.	{ sumus estis sunt.	III. hortati, ae, a.	{ simus sitis sint.
----------------------	---------------------------	----------------------	---------------------------

Ἰππερσυντελικός.

Eγ. hortatus, a, um.	{ eram eras erat.	Eγ. hortatus, a, um.	{ essem esses esset.
III. hortati, ae, a.	{ eramus eratis erant.	III. hortati, ae, a.	{ essemus essetis essent.

Μέλλων περιφραστικός.

Eγ. hortaturus, a, um.	{ sum es est.	Eγ. hortaturus, a, um.	{ sim sis sit.
III. hortaturi, ae, a.	{ sumus estis sunt.	III. hortaturi, ae, a.	{ simus sitis sint.

Προστικτική.

Απαρέμφατα,

Ἐνεστ. εἰς.

Ἐνεστ. εἰς. Παρατ. hortari.

Eγ. hortare ἢ hortator, hortator. Παρατ. εἰς. Ἰππερσ. ἀριθμ. εἰς. αἰτ. hortatum, am, um esse.

III. hortamini ἢ hortamini, hortantur. Αριθμ. πλ. αἰτ. hortatos, as, a esse.

Μετοχή.

Ἐνεστ. εἰς. Παρατ. hortans, γεν. hortantis. Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. εἰς. αἰτ. hortaturum, am, um esse.

Παρατ. εἰς. Ἰππερσ. hortatus, a, um. Αριθμ. πλ. αἰτ. hortaturos, as, a esse.

Μέλλων ἐνεργ. hortaturus, a, um. Ἰππερσ.

Μέλλων παθητ. hortandus, a, um. hortatum καὶ hortatu.

Οὐδέτερον Ῥημτικὸν ἐπίθετον.

Ὅτ. hortandum, γεν. hortandi, δευτ. hortando, αἰτ. hortandum, ἀπ. hortando.

§. 59.

Ἔχουν τὰ τῆς πρώτης συζυγίας ῥήματα ἔχουν τὸν μὲν παρακείμενον εἰς *avi*, τὸ δὲ ὑπτίον εἰς *atum*, οἷον· *neco*, *necavi*, *necatum*, *necare* φονεύω, κατὰ τὸν ἀνωτέρω δηλονότι τύπον. Τὰ ἐξῆς ὅμως ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα, τὰ ὅποια

1) εἰς τὸν παρακείμενον ἔχουν *ui*, εἰς δὲ τὸ ὑπτίον *atum*, οἷον·
eneco, *enecui*, *enectum*, *enecare* φονεύω·
frico, *fricui*, *frictum*, *fricare* τρίβω·
seco, *secui*, *sectum*, *secare* κόπτω·

2) εἰς τὸν παρακείμενον ἔχουν *ui*, εἰς δὲ τὸ ὑπτίον *atum*, οἷον·
crepo, *crepui*, *crepitum*, *crepare* κροτῶ·
cubo, *cubui*, *cubitum*, *cubare* *) κατὰκειμαι·
domo, *domui*, *domitum*, *domare*, ἡμερόνω·
sono, *sonui*, *sonitum*, *sonare* ἠχῶ·
tonat, *tonuit*, *tonitum*, *tonare* βροντᾶ·
veto, *vetui*, *vetitum*, *vetare* ἀπαγορεύω·
mico, *micui*, τὸ ὑπτ. *micare* στίλβω·
 τὸ δ' ἐκ τούτου σύνθετον

dimico, *dimicavi*, *dimicatum*, *dimicare* μάχομαι.

3) Ὁ παρακείμενος τοῦ *plico*, διπλόνω, ἔχει *plicui* καὶ *plicavi*· τὸ ὑπτίον *plicatum* καὶ σπανίως *plicitum*. Τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τούτου ἔχουν *ui*, *atum*, καὶ *avi*, *atum*, οἷον· *complico* περιπλέκω, *complicui* καὶ *complicavi*, *complicitum* καὶ *complicatum*. Τὸ δὲ *supplico* ἱκετεύω, καὶ τὰ ἐξ ὀνόματος παράγωγα, οἷον· *duplico* (ἐκ τοῦ *duplex*) διπλασιάζω, *multiplico* (*multiplex*) πολλαπλασιάζω, ἔχουν *supplicavi*, *dupplicavi*, *multiplicavi*· *supplicatum*, *dupplicatum*, *multiplicatum* κτλ.

*) Τὰ ἐκ τούτου σύνθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν.

- 4) Τὸ δο δίδω, ἔχει dedi, datum, dare. Ὡσαύτως καὶ τὰ τούτου σύνθετα ἐκ τῶν circum, pressum, satis καὶ venum, οἷον· circumdo περικυκλόνω, circumdedi, circumdatum, circumdare· pressumdo καταστρέφω, pressumdedi, pressumdatum κτλ. Τὰ σύνθετα ὅμως ἐξ ἄλλων μορίων καὶ τοῦ δο, ἀνάγονται εἰς τὴν τρίτην συζυγίαν, καὶ ἔχουν didi εἰς τὸν παραλείμενον, οἷον· reddo ἀποδίδω, roddidi, redditum, roddere· dedo παραδίδω, dedidi, deditum, dedere.
- 5) Τὸ στο ἵσταμαι, ἔχει steti, statum· τὰ δὲ σύνθετα stili, stitum, οἷον· consto συνίσταμαι, constili, constitum, constare.
- 6) Τὸ λανο πλύνω, ἔχει εἰς τὸν παρακ. lavi, ὑπτ. lavatum, lotum καὶ lautum. Τὸ जुνο βοηθῶ, παρακ. juvi καὶ πλέον οὔ· τὸ δὲ σύνθετον adjuvo, adjuvi, adjutum, adjuvare. Τὸ ποτο πίνω, ἔχει potavi, potatum καὶ potum, potare.

Δευτέρα συζυγία.

§. 60.

Τὰ πλεῖστα ῥήματα τῆς δευτέρας συζυγίας ἔχουν εἰς τὸν παρακ. ui, τὸ δὲ ὑπτ. itum, οἷον· moneo, monui, monitum, monere μουθεῶ.

Ἑνεργητικά.

Ὀριστικά.

ὑποτακτικά.

Ἑνεστώς.

Ἐν. moneo

— mones

— monet.

Πλ. monemus

— monetis

— monent.

Ἐν. moneam

— moneas

— moneat.

Πλ. moneamus

— moneatis

— moneant.

Παρατατικός.

Ἐν. monēbam	Ἐν. monērem
— monebas	— moneres
— monebat.	— moneret.
Πλ. monebamus	Πλ. moneremus
— monebatis	— moneretis
— monebant.	— monerent.

Μέλλων.

Ἐν. monēbo	Ἐν. monuero
— monebis	— monueris
— monebit.	— monuerit.
Πλ. monebimus	Πλ. monuerimus
— monebitis	— monueritis
— monebunt.	— monuerint.

Παρακείμενος.

Ἐν. monui	Ἐν. monuerim
— monuisti	— monueris
— monuit.	— monuerit.
Πλ. monuimus	Πλ. monuerimus
— monuistis	— monueritis
— monuērunt ἢ monu- ēro.	— monuerint.

ὑπερσυντακός.

Ἐν. monueram	Ἐν. monuissēmi
— monueras	— monuisses
— monuerat.	— monuisset.
Πλ. monueramus	Πλ. monuissomus
— monueratis	— monuissotis
— monuerant.	— monuissent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐ. moniturus, a, um sum	Ἐ. moniturus, a, um sim
- - - - - os	- - - - - sis
- - - - - est.	- - - - - sit.
Π. monituri, ac, a sumus	Π. monituri, ac, a simus
- - - - - estis	- - - - - sitis
- - - - - sunt.	- - - - - sint.

Προστακτικά.

Ἀπαρέμφοτα.

Ἔνεστώς.	Ἔνεστ. κ. Παρατ. monē-
Ἔν. mone ἢ moneto,	re.
moneto.	Παρακ. κ. Ἑπερσ. monu-
Πλ. monete ἢ monetote,	isse.
monento ἢ moneant.	Μέλλων ἰπεριφρ. ἀριθμ.
Μετοχή.	έν. αἰτ. moniturum,
Ἔνεστ. κ. Παρατ. monens,	am, um esse.
γεν. monentis.	Ἄριθμ. πλ. αἰτ. monitu-
Μέλλ. moniturus, a, um.	ros, as, a esse.
Οὐδέτερον Ῥηματικόν	Ἔπτιον.
ἐπίθετον.	monitum.
Ἄν. monendum, γεν. monendi,	
δοτ. monendo, αἰτ. monendum,	
ἀκ. monendo.	

Παθητικά.

Ὀριστικά.

Ἑποτακτικά.

Ἔνεστώς.	
Ἔν. moneor	Ἔν. monear
— monēris ἢ monēre	— monearis ἢ moneāre
— monetur.	— moneatur.
Πλ. monemur	Πλ. moneamur
— monemini	— moneamini
— monentur.	— moneantur.

Παρατατικός.

Ἔν. monēbar	Ἔν. monerer
— monebaris ἢ mone-	— monerēris ἢ mone-
bare	rere
— monebatur.	— moneretur.
Πλ. monebamur	Πλ. moneremur
— monebamini	— moneremini
— monebantur.	— monerentur.

Μ έ λ λ ω ν.

Έν. monēbor
 — monebēris ἢ mone-
 bēro
 — monebitur.
 Πλ. monebimur
 — monebimini
 — monebuntur.

Έν. moni- (fucro
 tus, a, } fuoris
 um } fuorit.

Πλ. moni- (fuorimus
 ti, ac, } fueritis
 a } fuorint.

Πα ρ α κ σ ί μ ε ν ο ς.

Έν. moni- (sum
 tus, a, } es
 um } est.
 Πλ. moni- (sumus
 ti, ac } estis
 a } sunt.

Έν. moni- (sim
 tus, a, } sis
 um } sit.
 Πλ. moni- (simus
 ti, ac } sitis
 a } sint.

Υ π ε ρ σ υ ν τ ε λ ι κ ό ς.

Έν. moni- (eram
 tus, a, } eras
 um. } erat.
 Πλ. moni- (eramus
 ti, ac } eratis
 a } erant.

Έν. moni- (esseni
 tus, a, } esses
 um. } esset.
 Πλ. moni- (essomus
 ti, ac } essetis
 a } essent.

Μ έ λ λ ω ν π ε ρ ι φ ρ α σ τ ι κ ό ς.

Έν. futu- (ut monear
 rum } - monearis
 est } - moneatur.
 Πλ. futu- (ut moneamur
 rum } - moneamini
 est, } - moneantur.

Έν. futu- (ut monear
 rum } - monearis
 sit, } - moneatur.
 Πλ. futu- (ut moneamur,
 rum } - moneamini
 sit, } - moneantur.

Π ρ ο σ τ α κ τ ι κ ά.

Ά πα ρ έ μ φ α τ α.

Ένεστώς.

ν. monere ἢ monetor,
 monetor.

Ένεστ. κ. Παρατ. monōri.
 Παρακ. κ. Υπερσ. ἀριθμ. εν.
 αἰτ. monitum, um,
 um, esse.

Πλ. monemini ἢ mone- minor, monentor.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. monitos, as, a esse.
Μετοχὴ. Παρακ. κ. Ὑπερσ. moni- tus, a, um.	Μέλλ. monitum iri. Ὑπτιον.
Μέλλ. monendus, a um.	monitu.

δ. 61.

Μόλον εἶτε τὰ πλεῖστα ῥήματα τῆς συζυγίας ταύτης κάμνουν τὸν παρακ. εἰς υἱ, τὸ δὲ ὕπτιον εἰς itum, οἷον· taceo σιωπῶ, tacui, tacitum, tacere· placeo ἀρέσκω, placui, placitum, placere· πολλά ὅμως ἀποκλίνουν ἀπὸ τὸν τύπον τοῦτον. Τοιαῦτα εἶναι

1) ἔλλειπῆ τινὰ, ὅσων ὁ παρακείμενος λήγει εἰς υἱ, τὸ δὲ ὕπτιον λείπει, καὶ εἶναι σχεδὸν ὅλα οὐδέτερα, οἷον·

aceo, acui, acere ὀξυνίζω·

areo, arui, arere ξηραίνομαι·

caleo, calui, calere εἶμαι θερμός·

candeo, candui, candere εἶμαι λευκός·

doleo, dolui, dolere λυποῦμαι·

egeo, egui, egere στεροῦμαι·

jaceo, jacui, jacere κεῖμαι·

lateo, latui, latere κρύπτομαι·

liceo, licui, licere εἶμαι ὠνίος·

palleo, pallui, pallere εἶμαι ὠχρός·

studeo, studui, studere σπουδάζω·

timeo, timui, timere φοβοῦμαι· καὶ ἄλλα τινὰ,

ὅσα οὔτε παρακείμενον, οὔτε ὕπτιον ἔχουν, οἷον·

aveo, avere ἐπιθυμῶ·

moereo, moerere πενθῶ·

paveo, pavere ἐκθαμβοῦμαι·

polleo, pollere δύναμαι·

2) ὅσα τὸν παρακείμενον ἔχουν εἰς υἱ, τὸ δὲ ὕπτιον διαφόρως, οἷον·

censeo, censui, censum, censōro νομίζω·

doceo, docui, doctum, docēro διδάσκω·

misceo, miscui, mistum καὶ mixtum, miscō-
ro μίγνυω·

sorbeo, sorbui, λείπει τὸ ὑπτ. τὰ δὲ σύνθε-
τα ἐκ τούτου·

absorbeo, absorbui, absorptum, absorbē-
ro ἀπορρόφω. Οὕτω κτλ·

teneo, tenui, tentum, tenēro κρατῶ·

torreo, torrui, tostum, torrēro ξηραίνω·

3) ὅσα τὸν παρακ. ἔχουν εἰς *di*, τὸ δὲ ὑπτιον εἰς
sum, οἶον·

mordeo, momordi, morsum, mordēro δαγ-
κάνω·

pendeo, pēpendi, ponsum, pondōro κρέ-
μαμαι·

prandeo, prandi, pransum, prandōro γευ-
ματίζω·

sedeo, sedi, sessum, sedēro κάθηναι·

spondeo, sponendi, sponsum, spondōro
ὑπόσχομαι·

tondeo, totondi, tonsum, tondēro κούρευω·

video, vidi, visum, vidēro βλέπω·

strideo, stridi, λείπει τὸ ὑπτ., stridēro τρύζω·

4) ἄλλα λήγουν εἰς *si* εἰς τὸν παρακ. εἰς δὲ τὸ ὑ-
πτιον εἰς *sum*, οἶον·

ardeo, arsi, arsum, ardēro καίομαι·

haereo, haesi, haesum, haerēro κολλῶμαι·

mulceo, mulsi, mulsum, mulcēro θάλλω·

mulgeo, mulsi, mulsum, mulgēro ἀρμέγω
(ἀλμέγω)·

maneo, mansi, mansum, manēro μένω· τὰ
δὲ σύνθετα ἐκ τούτου·

emineo, ominui, λείπει τὸ ὑπτ., eminēro ἐξέχω·

immineo, imminui, — imminere πλησιάζω.
promineo, prominui, — prominere κτλ.

δὲν ἔχουν ὑπτίον·

rideo, risi, risum, ridere γελῶ·

svadeo, svasi, svasum, svadere συμβουλεύω·

tergeo κ. tergo, tersi, tersum, tergere ἀπαλείφω·

torqueo, torsi, tortum, torquere βασανίζω·

jubeo, jussi, jussum, jubere προστάζω·

indulgeo, indulsi, indultum, indulgere πα-
ραβλέπω·

algeo, alsi, λείπει τὸ ὑπτ. algere παγώνω·

fulgeo, fulsi, — — fulgere ἀπαυγάζω·

turgeo, tursi, — — turgere σφριγῶ·

urgeo, ursi, ursum, urgere βιάζω·

5) τινὰ εἰς τὸν παρακ. ἔχουν *evi*, εἰς δὲ τὸ ὑπτίον
etum, οἶον·

deleo, delevi, deletum, delere ἐξαλείφω·

fleo, flevi, fletum, flere κλαίω·

neo, nevi, netum, nere κλώθω·

vieo, λείπει *vietum*, viere λυγίζω·

pleo ἀπληραίνω· τὰ δὲ σύνθετα, οἶον·

impleo, expleo κτλ. ἔχουν *evi*, *etum*, οἶον·

explevi, *expletum*, *explere*·

oleo τὸ αὐξάνω εἶναι ἀπληραίνω· τὰ τούτου

ὅμως σύνθετα εἶναι εὐχρηστα, οἶον· *exoleo*,

exolevi, *exoletum*, *exolere* παραυξάνω·

aboleo, abolevi, abolitum, abolere ἀφανίζω·

adoleo, adolevi, adultum, adolere ἡλικιώνω·

cicio, civi, citum, ciere κινῶ·

6) Τὰ εἰς *ves* λήγοντα, ἔχουν εἰς τὸν παρακ. *vi*,
εἰς δὲ τὸ ὑπτίον *tum*, οἶον·

moveo, movi, motum, movere κινῶ·

caveo, cavi, cautum, cavere φυλάττομαι·

voveo, vovi, votum, vovere ἐπιερώνω·

faveo, favi, fautum, favēre εὐνοῶ.

foveo, fovi, fotum, fovēre θάλλω.

conniveo, connixi ἢ connivi, τὸ ὑπτ. λείπει, connivēre γεύω.

ferveo, fervui ἢ ferbui, τὸ ὑπτ. λείπ. fervēre βράζω.

languo, langui, τὸ ὑπτ. λείπ. languēre μαραίνομαι.

Τινῶν ὁ παρακείμενος ἔχει χι, τὸ ὑπτιον ὅμως λείπει, ἔξαιρουμένου τοῦ augeo, auxi, auctum, augēre αὐξάνω.

frigeo, frixi, λείπει τὸ ὑπτ. frigēre χρύνω.

luceo, luxi, — —, lucēre φέγγω.

lugeo, luxi, — —, lugēre πενθῶ.

Τὰ ἐφεξῆς ῥήματα εἰς μὲν τὸν ἐνεστώτα κατ' ἐνεργητικόν, εἰς δὲ τὸν παρακείμενον κατὰ παθητικόν σχηματίζονται τύπον, οἶον.

audeo, ausus sum, audēre τολμῶ.

gaudeo, gavisus sum, gaudēre χαίρω.

soleo, solitus sum, solēre συνεθίζω. Τοῦτο συναντᾶται παρὰ Σαλλουστίῳ εἰς τὸν παρακ. solui.

§. 62.

Τὰ ἀποθετικά ταύτης τῆς συζυγίας ῥήματα σχηματίζονται κατὰ τὴν συνήθειαν ἐν γένει πάντων τῶν ἀποθετικῶν (§. 52. 2. 2), β). καὶ §. 58), οἶον liccor, eitus sum, licēri πωλῶ δημιοπράτως κτλ. Ὅσα κατὰ τὸν παρακείμενον καὶ τὸ ὑπτιον ἐκκλίνουσι τὸν γενικόν ταύτης τῆς συζυγίας κανόνα (§. 60.) μειοῦνται ἐπομένως· οἶον.

fateor, fassus sum, fatēri ὁμολογῶ· τὰ δὲ ἰνθετα τούτου ἔχουν fiteor εἰς τὸν ἐνεστώτα, καὶ fassus εἰς τὸν παρακείμενον, οἶον· confiteor, con-

fessus sum, confiteri · τὸ diffiteor ὁμῶς δὲν ἔχει παρακείμενον ·

misereor, miseritus κ. misertus sum, misereri σπλαγχνίζομαι ·

reor, ratus sum, reri δοξάζω ·

medeor, λείπει, mederi ιατρεύω.

Τύπος τοῦ ἀποθετικοῦ ῥήματος vereor, veritus sum, vereri σέβομαι.

Ὀριστικά.

Υποτακτικά.

Ἐνστωός.

Ἐν. vereor

— vereris ἢ verere

— veretur.

Πλ. vereamur

— veremini

— vereantur.

Ἐν. verear

— verearis ἢ vereare

— vereatur.

Πλ. vereamur

— vereamini

— vereantur.

Παρατατικός.

Ἐν. verēbar

— verebaris ἢ verebare

— verebatur.

Πλ. verebamur

— verebamini

— verebantur.

Ἐν. verērer

— vererēris ἢ vererere

— rereretur.

Πλ. vereremur

— vereremini

— vererentur.

Μέλλων.

Ἐν. verēbor

— vereberis ἢ verebere

— verebitur.

Πλ. verebimur

— verebimini

— verebuntur.

Ἐν. veri- (fuero

tus, a,) fueris

um) fuerit.

Πλ. veri- (fuerimus

ti, ae,) fueritis

a) fuerint.

Παρακείμενος.

Ἐν. veri- | sum

tus, a, | es

um | est.

Ἐν. veri- (sim

tus, a,) sis

um) sit.

λ. veri-
ti, ac, }
a }
(sumus
estis
sunt.

Πλ. veri-
ti, ac, }
a }
(simus
istis
sint.

Ἰπερουτολικός.

γ. veri-
tus, a, }
um }
(eram
eras
erat.

Ἐν. veri-
tus, a, }
um }
(essom
esses
esset.

λ. veri-
ti, ac, }
a }
(eramus
oratis
erant.

Πλ. veri-
ti, ac, }
a }
(essemus
essetis
essent.

Μέλλων περιφραστικός.

π. veri-
turus, }
a, um }
(sum
es
est.

Ἐν. veri-
turus, }
a, um }
(sim
sis
sit.

λ. veri-
turi, }
ac, a }
(sumus
estis
sunt.

Πλ. veri-
turi, }
ac, a }
(simus
istis
sint.

Προστακτικά.

Ἀπαρμόφρατα.

Ἐνδοτώς.
γ. vererō ἢ vororor,
vororor.

Ἐνδοτ. κ. Παρατ. vorōri.
Παρακ. κ. Ἰπερο. ἀριθμ. ὄν.
αἰτ. voritum, am, um,

λ. veremini ἢ voromni-
nor, verentor.

αἰτ. voritum, am, um,
οννο.

Μετοχή.

Ἐνδοτ. κ. Παρατ. vorens,
γεν. vorentis.

Ἀριθμ. πλ. αἰτ. voritov,
ων, η, οννο.

Παρακ. κ. Ἰπερο. voritus,
a, um.

Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. ὄν.
αἰτ. voriturum, am,
um οννο.

Μέλλων ἐνδοτ. voriturus,
a, um.

Ἀριθμ. πλ. αἰτ. vorituros,
ων, η οννο.

Μέλλ. παθητ. vorendus,
a, um.

Ἰπτιον.
voritum κ. voritu.

Ἰδέτερον Ἰηματικόν ἐπίθετον.
γ. vorendum, γεν. vorendi κτλ.

Τρίτη Συζυγία.

§. 63.

"Όλα σχεδόν τὰ ῥήματα ταύτης τῆς συζυγίας, ὡς ἀνώμαλα θεωροῦνται· διότι ὁ παρακείμενος κατὰ τὸ ὑπτίον αὐτῶν τόσον πολύτροπα καὶ πολυποίκιλοι εἶναι, ὥστε γενικόν τινα κανόνα κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐπιδέχονται, καὶ εὐλόγως ταῦτα τὰ ῥήματα, κατὰ τὸ πολύσχημον τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπτίου, παρομοιάζονται μὲ τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως, κατὰ τὸ ποικιλόπτωτον τῆς γενικῆς.

Τὸ καθεξῆς ἐπόμενον τυπικὸν παράδειγμα, ἃς συμβάλλει διὰ τοὺς ἀπλανεῖς τοῦλάχιστον καὶ ἀμετακινήτους χρόνους ἀπὸ τὸ προσιδιάζον εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην σχῆμα. Καταστράνομεν φερειπεῖν τὸ ῥῆμα lego, legi, lectum, legere ἀναγινώσκω.

Ἑνεργητικά.

Ὀριστικά.

Ἵποτακτικά.

Ἑνεστώς.

Ἑν. lego,	Πλ. legimus	Ἑν. legam,	Πλ. legamus
— legis,	— legitis	— legas,	— legatis
— legit.	— legunt.	— legat.	— legant.

Παρατατικός.

Ἑν. legēbam	Ἑν. legērem
— legebas	— legēres
— legebat.	— legēret.
Πλ. legebamus	Πλ. legeremus
— legebatis	— legeretis
— legebant.	— legerent.

Μέλωρ.

Ἑν. legam	Ἑν. legēro
— leges,	— legēris
— leget.	— legērit.
Πλ. legemus	Πλ. legerimus
— legetis	— legeritis
— legent.	— legērint.

Παρακείμενος.

Ἐν. legi	Ἐν. legērim
— legisti	— legēris
— legit.	— legerit.
Πλ. legimus	Πλ. legerīmus
— legistis	— legeritis
— legērunt ἢ legēre.	— legerint.

Ἵπεροσυντακτικός.

Ἐν. legeram	Ἐν. legissem
— legeras	— legisses
— legerat.	— legisset.
Πλ. legeramus	Πλ. legissemus
— legeratis	— legissetis
— legerant.	— legissent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. lecturus, a, um sum	Ἐν. lecturus, a, um sim
— — — — es	— — — — sis
— — — — est.	— — — — sit.
Πλ. lecturi, ae, a sumus	Πλ. lecturi, ae, a simus
— — — — estis	— — — — sitis
— — — — sunt.	— — — — sint.

Προστακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. lege ἢ legito, legito.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. legēro.
Πλ. legite ἢ legitote, legunt.	Παρακ. κ. Ἵπεροσ. legisse.

Μετοχή.

Ἐνεστ. κ. Παρατ. legens, γεν. legentis.	Μέλλων περιφρ. ἀριθμ. ἔν. αἰτ. lecturum, am, um esse.
---	---

Ἐλλ. lecturus, a, um.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. lecturos, as, a esse.
-----------------------	---------------------------------------

Ἰσχυρότερον ῥηματικόν ἐπίθετον.

Ἐν. legendum, γεν. legendi, δ. legendo κτλ.	Ἵπτιον. lectum.
---	-----------------

Π α ρ η τ ι κ ά.

'Οριστικά.

'Υποτακτικά.

'Ενεστώς.

'Εν. legor	'Εν. legar
— legēris ἢ legēre	— legaris
— legitur.	— legatur.
Πλ. legimur	Πλ. legamur
— legimini	— legamini
— leguntur.	— legantur.

Π α ρ α τ α τ ι κ ό ς.

'Εν. legēbar	'Εν. legērer
— legebāris ἢ legebāre	— legerēris ἢ legerēre
— legebatur.	— legeretur.
Πλ. legebamur	Πλ. legeremur
— legebamini	— legeremini
— legebantur.	— legerentur.

Μ ε λ λ ω ν.

'Εν. legar	'Εν. lectus, { fuero
— legōris ἢ legēre	a, { fueris
— legetur.	um. { fuerit.
Πλ. legemur	Πλ. lecti, { fuerimus
— legemini	ae, { fueritis
— legentur.	a. { fuerint.

Π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς.

'Εν. lectus, { sum	'Εν. lectus, { sim
a, { es	a, { sis
um. { est.	um. { sit.
Πλ. lecti, { sumus	Πλ. lecti, { simus
ae, { estis	ae, { sitis
a. { sunt.	a. { sint.

'Υπερσυντελικός.

'Εν. lectus, { eram	'Εν. lectus, { essem
a, { eras	a, { esses
um. { erat.	um. { esset.

Πλ. lecti, { ae, { a. {	eramus eratis erant.	Πλ. lecti, { ae, { a. {	essemus essetis essent.
-------------------------------	----------------------------	-------------------------------	-------------------------------

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. futu- rum { est, {	ut legar - legaris - legatur.	Ἐν. futu- rum { sit, {	ut legar - legaris - legatur.
Πλ. futu- rum { est, {	ut legamur - legamini - legantur.	Πλ. futu- rum { sit, {	ut legamur - legamini - legantur.

Προστακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. legere ἢ legitor,
legitor.Πλ. legimini ἢ legimini-
nor, leguntor.

Μετοχή.

Παρακ. κ. Ὑπερσ. lectus,
a, um.

Μέλλ. legendus, a, um. lectu.

Ἀπαρέμματα.

Ἐνεστ. κ. Παρατ. legi.

Παρακ. κ. Ὑπερσ. ἀριθμ.
ἐν. αἰτ. lectum, am,
um esse.Ἀριθμ. πλ. αἰτ. lectos,
as, a esse.

Μέλλων lectum iri.

Ἵπτιον.

§. 64.

Ἐπειδὴ ὅλα σχεδὸν τὰ ῥήματα τῆς συζυγίας αὐτῆς εἶναι ἀνώμαλα καὶ γενικὸς κανὼν διὰ τὸν παρακειμένον καὶ διὰ τὸ ὕπτιον αὐτῶν δὲν δίδεται (§. 63.)· διὰ τοῦτο ἀναγκαῖα εἶναι καταγραφή τις ἰπωσδήποτε συστηματικὴ ὅλων, ὅσον τὸ δυνατόν, ὧν εἰς ταύτην τὴν συζυγίαν ἀνηκόντων ῥημάτων, μετὰ τῶν ἀνωμαλιζόντων παρακειμένου καὶ ὑπτίου αὐτῶν. Ἐπιχειροῦμεν λοιπὸν τὴν ἐφεξῆς καταγραφήν, καὶ, ὅπου δυνατόν, τινὰς μερικὸς κανονισμοὺς κατὰ τὰς καταλήξεις τῶν ῥημάτων.

1) Τὰ εἰς *ho* ἔχουν εἰς τὸν παρακ. *psi*, τὸ δὲ ὕπτιον *ptum*, οἷον·

glubo, glupsi, gluptum, glubere ἀπολεπίζω·

nubo, nupsi, nuptum, nubere σκεπάζω.
 scribo, scripsi, scriptum, scribere γράφω κτλ.

Τὰ δ' ἐφεξῆς ἐξαιροῦνται, οἶον·

bibo, bibi, bibitum, bibere πίνω·

lambo, lambi, λείπει, lambere λείχω (γλείφω
 κοιν.)·

scabo, scabi, λείπει, scabere κνήθω·

concupo, concubui, concubitum, concubere.

Οὕτω κτλ. (§. 59. *).

2) Τὰ εἰς *co* ἔχουν τὸν παρακ. καὶ τὸ ὑπτιον ὡς ἐπο-
 μένως, οἶον·

dico, dixi, dictum, dicere λέγω·

duco, duxi, ductum, ducere ὀδηγῶ (ἄγω)·

ico, ici, ictum, icere πλήττω·

vinco, vici, victum, vincere νικῶ·

parco, reperci ἢ parsi, parsum ἢ parci-
 tum, parcere φείδομαι·

3) Ὅσα εἰς *sc* λήγουν, ἔχουσι τὸν παρακ. καὶ τὸ
 ὑπτιον ὡς ἀκολουθῶς, οἶον·

nosco, novi, notum, noscere γνωρίζω· τὰ
 δὲ σύνθετα ἐκ τούτου·

agnosco, agnovi, agnitum, agnoscere. Οὕτω
 καὶ τὸ cognosco.

quiesco, quievi, quietum, quiescere ἡσυχάζω·

svesco, svevi, svetum, svescere συνεθίζω·

disco, didici, λείπει, discere μαρθάνω·

posco, poposci, λείπει, poscere ἀπαιτῶ·

compesco, compescui, λείπει, compescere
 συστέλλω, ἡμερόνω·

dispesco, dispescui, λείπει, dispescere δια-
 μερίζω·

conquinisco, conquexi, λείπει, conquinis-
 cere ὑποκύπτω·

pasco, pavi, pastum, pascere βόσχω.

4) Τὰ εἰς *do* ἔχουν εἰς τὸν παρακί *di* ἢ *si*, εἰς δὲ τὸ ὑπτιον *sum*, οἷον·

cado, cecidi, casum, cadere πίπτω· τὰ δὲ ἐκ τούτου·

excido, excidi, λείπει, excidere ἐκπίπτω. Οὕτω κτλ. σύνθετα· τὸ δὲ·

occido, occidi, occisum, occidere δύω (δύνω)·

caedo, cecidi, caesum, caedere κόπτω· καὶ τὰ τούτου σύνθετα·

excido, excidi, excisum, excidere. Οὕτω κτλ.

cedo, cessi, cessum, cedere ὑποχωρῶ·

cudo, cudi, cusum, cudere χεράττω·

defendo, defendi, defensum, defendere ὑπερασπίζομαι·

findo, fidi, fissum, findere σχίζω·

fundo, fudi, fusum, fundere χύνω·

scindo, scidi, scissum, scindere κόπτω·

mando, mandi, mansum, mandere μασσῶ·

pando, pandi, pansum ἢ passum, pandere ἐκταίνω·

pedo, pepedi, λείπει, pedere κλάνω (πέρδω)·

pendo, pependi, pensum, pendere ζυγιάζω (σταθμῶ)·

tendo, tetendi, tensum ἢ tentum, tendere τείνω·

tundo, tuludi, tusum, tundere στουμπίζω, συντρίβω· τὰ δὲ σύνθ.

contundo, contudi, contusum, contundere·

rudo, rudi, λείπει, rudere ὀγκρίζω (ὀγκῶμαι)·

sido, sidi, λείπει, sidere κατακαθίζω (καθίζάνω)·

strido, stridi, λείπει, stridere τρύζω·

claudio, claudi, clausum, claudere κλείω·

edo, edi, esum, edere τρώγω. Τοῦτο καὶ τὰ

ἐκ τούτου σύνθετα λαμβάνουν πολλάκις τὸν ἐνεστ.

- τῆς Ὀριστ. Προστ. καὶ Ἀπαρεμφ. ὁμοίως καὶ τὸν
 παρατ. τῆς Ὑποτ. ἀπὸ τὸ ὑπαρκτικὸν *sum*.
divido, divisi, divisum, dividere διαιρῶ.
laedo, laesi, laesum, laedere βλάπτω.
ludo, lusi, lusum, ludere παίζω.
plaudo, plausi, plausum, plaudere κροτῶ.
rado, rasi, rasum, radere ξύω.
rodo, rosi, rosum, rodere κατατρῶγω, διαφ-
 θείρω, π. χ. ἐπὶ σκωλήκων, ποντικῶν κτλ.
trudo, trusi, trusum, trudere ὠθῶ.
vado, laepei, laepei, vadere βαδίζω (βάδω).
 τὰ δὲ σύνθ.
evado, evasi, evasum, evadere ἐμβαίνω.
fido, fisis sum, fisisum, fidere θαρρῶ.
 5) Τὰ εἰς *go* καὶ *gno* ῥήματα, ἔχουσι *xi, si* καὶ
gi εἰς τὸν παρακ. εἰς δὲ τὸ ὑπτιον *ctum* καὶ
sum, οἷον.
rego, rexi, rectum, regere διοικῶ.
plango, planxi, planctum, plangere θρηνηῶ
 (κόπτω).
extinguo, extinxi, extinctum, extinguere
 σβένω (*stinguo* στίζω).
fingo, finxi, fictum, fingere πλάττω.
mingo, minxi, mictum, mingere κατουρῶ.
pingo, pinxi, pictum, pingere ζωγραφίζω.
stringo, strinxi, strictum, stringere σφίγγω.
fligo, flixii, flictum, fligere ἄχρηστον. τὰ δὲ
 τούτου σύνθ. εὐχρηστα.
frigo, frixi, frictum καὶ frixum, frigere τη-
 γανίζω (φρύγω).
figo, fixi, fixum, figere κολλῶ.
ango, anxi, laepei, angere στενοχωρῶ.
clango, clanxi, laepei, clangere κλάγγω.
mergo, mersi, mersum, mergere βουτῶ
 (βάπτω).

spargo, sparsi, sparsum, spargere σπέρνω.
τὰ δὲ τούτου σύνθ.

conspargo, conspersi, conspersum, conspergere κτλ. οὕτως.

tergo, tersi, tersum, tergere σφογγίζω (σμήχω).

ago, egi, actum; agere διώκω (ἄγω). τὰ δὲ
τούτου σύνθ.

exigo, exēgi, exactum, exigere ἐκδιώκω.

cogo, coēgi, coactum, cogere συνάγω.

abigo, abēgi, abactum, abigere ἀποδιώκω.

Οὕτω κτλ. τὰ δ' ἐξῆς.

dēgo, dēgi, λείπει, degere διάγω.

prodigo, prodēgi, λείπει, prodigere καταναλίσκω.

ambigo, λείπει, λείπει, ambigere ἀμφιβάλλω.

satago, — — satagere ἐνασχολοῦμαι.

frango, fregi, fractum, frangere θραύω. καὶ
τὰ τούτου σύνθ.

confringo, confregi, confractum, confringere. Οὕτω κτλ.

lego, legi, lectum, legere λέγω. Οὕτω καὶ
τὰ σύνθετα.

ἂ ἐφ' ἐξῆς μόλον τοῦτο ἐξαιροῦνται, οἷον.

dīligo, dilēxi, dilectum, diligere ἀγαπᾶ.

intelligo, intellexi, intellectum, intelligere
ἐννοῶ.

negligo, neglexi, neglectum, negligere ἀμελῶ.

ningo ἢ ninguo, ninxi, λείπει, ningere χιονίζω (νίγγω ἢ νίφω).

pago, pepigi, pactum, pagere πηγώ.

pango, panxi, pactum, pangere στερεώνω.
τὰ δὲ σύνθ.

compingo, compēgi, compactum, compingere συνάπτω.

pungo, pūpūgi, punctum, pungere κεντῶ.
τὰ δὲ σύνθ.

expungo, expunxi, expunctum, expungere
ἐξαλείφω.

sugo, suxi, suctum, sugere βυζίνω (θηλάζω).
tango, tetigi, tactum, tangere ἐγγύζω (ἄπ-
τομαι). τὰ δὲ σύνθ.

contingo, contigi, contactum, contingere.
Οὕτω κτλ.

vergo, versi, versum, vergere ῥέπω. τὰ δὲ
σύνθ. τούτου παρακείμενον καὶ ὑπτίον δὲν ἔχουν,
οἷον convergo — — convergere.

Παρεκτός τῶν ἤδη ἀπαριθμημένων ῥημάτων,
ἅλα τὰ λοιπὰ εἰς go ἔχουν συνήθως τὸν παρακ.
εἰς xi, τὸ δὲ ὑπτίον εἰς ctum, οἷον tego, te-
xi, tectum, tegere σκεπάζω κτλ.

6) Τὰ εἰς ho ἔχουν εἰς τὸν παρακ. xi, εἰς δὲ τὸ
ὑπτίον ctum, οἷον.

traho, traxi, tractum, trahere ἔλκω.

veho, vexi, vectum, vehere ὀχῶ.

7) Τὰ εἰς io διαφέρουν πολὺ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ
τὸν παρακ. καὶ τὸ ὑπτίον, οἷον.

adspicio, adspexi, adspectum, adspicere
κυτάζω. Οὕτω κτλ. σύνθετα ἐκ τοῦ ἀχρήστου
specio, οἷον perspicio κτλ.

adlicio, adlexi, adlectum, adlicere ἐλκύω.

Οὕτω κτλ. σύνθετα ἐκ τοῦ ἀπηρχαιωμένου la-
cio. τὸ δ' ἐπόμενον ἐξαιρεῖται, οἷον.

elicio, elicui, elicium, elicere ἐξελκύω.

capio, cepi, captum, capere πιάνω. τὰ δὲ
τούτου σύνθ. οἷον.

incipio, incepi, inceptum, incipere ἀρχίζω.
Ἐξαιρεῖται τό.

antecapio, antecapi, antecaptum, anteca-
pere προλαμβάνω.

coepio, coepi, coeptum, coepere ἀρχίζω.

cupio, cupivi, cupitum, cupere ἐπιθυμῶ.

facio, feci, factum, facere κάμνω· τὰ δὲ
σύνθ. οἶον·

efficio, effeci, effectum, efficere ἐνεργῶ.

Οὕτω κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐξῆς·

benefacio, benefeci, benefactum, benefa-
cere εὐεργετῶ·

satisfacio, satisfeci, satisfactum, satisfacere
ικανοποιῶ·

fodio, fodi, fossam, fodere σκάπτω·

fugio, fugi, fugitum, fugere φεύγω·

jacio, jeci, jactum, jacere ρίπτω· τὰ δὲ τού-
του σύνθ. οἶον·

conjicio, conjeci, conjectum, conicere συμ-
περαίνω. Οὕτω κτλ.

pario, peperī, partum ἢ paritum, parere
γεννῶ (τίκτω)·

quatio, λείπει, quassum, quatere σείω· τὰ
δὲ σύνθ. μεταβάλλονται·

concutio, concussi, concussum, concutere
συσσείω·

rario, rapui, raptum, rapere ἀρπάζω· τὰ
τούτου σύνθ. ὅμως·

corripio, corripui, correptum, corripere
συναρπάζω·

sapio, sapui ἢ sapii, λείπει, sapere σωφρονῶ·

mejo, λείπει, λείπει, mejere κατουρῶ (ποιητικόν).

β) Τὰ εἰς *lo* ἔχουσι *lui* εἰς τὸν παρακείμενον, εἰς
δὲ τὸ ὑπτίον *litum*, οἶον· *molo*, *molui*,
molitum, *molere* ἀλέθω κτλ.

Τὰ ἐφεξῆς ἀντιβαίνουν περισσότερον ἢ ὀλι-
γότερον εἰς τὸν ἤδη εἰρημένον κανόνα, οἶον·

alo, *alui*, *altum*, *alere* τρέφω·

colo, *colui*, *cultum*, *colere* ἀσχῶ·

consulo, *consului*, *consultum*, *consulere*
συμβουλεύω·

occulo, occului, occultum, occulere κρύπτω.
 antecello, λείπει, λείπει, antecellere }
 praecello, — — praecellere } υπερβαί-

νω. Ταῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα εἶναι σύνθετα ἐκ
 τοῦ cello ἀχρήστου καὶ τῶν προθέσεων.

percello, perculi, perculsum, percellere
 πλήττω.

excello, excellui, λείπει, excellere ἐξέχω.

Οὕτω κτλ. σύνθετα.

fallo, fefelli, falsum, fallere ἀπατῶ.

pello, pepuli, pulsum, pellere διώκω. καὶ
 τὰ τούτου σύνθ.

repello, repuli, repulsum, repellere ἀπο-
 διώκω. Οὕτω κτλ.

psallo, psalli, λείπει, psallere ψάλλω.

sallo, salli, salsum, sallere ἀλατίζω.

tollo, sustuli, sublatum, tollere ἀφαίρω.

vello, velli ἢ vulsi, vulsum, vellere μαδῶ.

volo, volui, } λείπουν, { velle θέλω.

nolo, nolui, } λείπουν, { nolle δὲν θέλω.

malo, malui, } λείπουν, { malle προκρίνω. Ὁ

ὄλοσχερῆς σχηματισμὸς τῶν τριῶν τούτων ἀνω-
 μάλων θέλει ἐκτεθῆν κατωτέρω.

9) Τὰ εἰς *mo* καὶ *no*. — Τὰ εἰς *mo* ἔχουσιν *ui*,
itum ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἷον *tremo*, *fremui*,
fremum, *fremere* βρῦζω (βρύχω).

vomo, *vomui*, *vomitum*, *vomere* ἐξερεύγομαι.

Τὰ ἐφεξῆς ὅμως ἀποκλίνουν ἀπὸ τὸν τύπον τούτον,
 οἷον.

tremo, *tremui*, λείπει, *tremere* τρέμω.

como, *comsi*, *comitum*, *comere* καλλωπίζω.

demo, *densi*, *demtum*, *demere* ἀραιρῶ.

emo, *emi*, *emtum*, *emere* ἀγοράζω.

premo, *pressi*, *pressum*, *premere* πιέζω.

sumo, *sumsi*, *sumtum*, *sumere* λαμβάνω.

cano, cecini, cantum, canere ψάλλω · τὰ δὲ
 σύνθ. οἶον ·

occino, occinui, occentum, occinere. Οὕτω
 κτλ.

cerno, λείπει, λείπει, cernere βλέπω ·

cerno, crevi, cretum, cernere διαχωρίζω ·

temno, temsi πολλά σπάνιον · ἀντὶ τούτου
 ὅμως εἶναι τὸ ἐφεξῆς ·

contemno, contemsi, contemtum, contem-
 nere καταφρονῶ ·

gigno, genui, genitum, gignere γεννῶ (προάγω) ·

lino, lini ἢ livi x. levi, litum, linere αλείφω ·

pono, posui, positum, ponere βάλλω (τίθημι) ·

sino, sivi, situm, sinere ἀφίνω ·

sperno, spreui, spreum, spernere καταφρονῶ ·

sterno, stravi, stratum, sternere στρώνω ·

10) Τὰ εἰς *ro*, *quo* καὶ *ro*. — Τὰ εἰς *ro* ἔχουν
 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον *psi*, *plum*, οἶον · serpo,
 serpsi, serptum, serpere ἔρπω ·

carpo, carpsi, carptum, carpere δρέπω · τὰ
 δὲ σύνθ. οἶον ·

decerpo, decerpsi, decerptum, decerpere κτλ.

Τὰ ἐφεξῆς ἐκκλίνουσι ἀπὸ τὸν ἤδη εἰρημένον τύπον, οἶον ·

rumpo, rupi, ruptum, rumpere ῥηγνύω ·

strepo, strepui, strepitum, strepere θορυβῶ ·

coquo, coxi, coctum, coquere μαγειρεύω ·

linquo, liqui, λείπει, linquere λείπω (κατα-
 λείπω) · τὰ σύνθ.

relinquo, reliqui, relictum, relinquere.

Οὕτω κτλ.

curro, cucurri, cursum, currere τρέχω · τι-

νά ὅμως τῶν συνθέτων τούτου τοῦ ῥήματος δὲν

δέχονται τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῆς πρώτης συλ-

λαβῆς εἰς τὸν παρακείμενον. Τὰ πλεῖστα συνα-

παντῶνται κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀπλῶν, οἶον ·

adcurro, adcurri, adcursum, adcurrere

προστρέχω· Ούτω κτλ.

furo, λείπει, λείπει, furere μαινομαι·

fero, tuli, latum, ferre φέρω·

gero, gessi, gestum, gerere κομίζω·

quaero, quaesivi, quaesitum, quaerere ζη-
τώ· τὰ δὲ σύνθετα·

inquiero, inquisivi, inquisitum, inquirere

ἐξετάζω· Ούτω κτλ.

sero, sevi, satum, serere σπέρω· τὰ δὲ τού-

του σύνθετα·

consero, consevi, consitum, conserere φυτεύω·

sero, serui, sertum, serere συναρμόζω·

tero, trivi, tritum, terere τρίβω·

uro, ussi, ustum, urere καίω·

verro, verri, versum, verrere ακουπίζω (σαρῶ).

11) Τὰ εἰς *so* ἔχουσι *sivi* εἰς τὸν παρακ. καὶ *situm*

εἰς τὸ ὑπτιον, οἶον· *capesso*, *capessivi*,

capessitum, *capessere* λαμβάνω κτλ.

Τὰ ἐπόμενα ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον,
οἶον·

depsa, *depsui*, *depstum*, *depsere* ζυμώνω·

incesso, *incessivi* ἢ *incessi*, λείπει, *inces-*

sere εἰσβάλλω·

pinso, *pinsui*, *pinsitum* καὶ *pistum*, *pin-*

sere στουμπίζω (ἐκ τοῦ πίσσω καὶ πίσσω)·

pinso, *pinssi*, *pinsum*, *pinsere* ψήνω·

viso, *visi*, *visum*, *visere* θεωρῶ·

12) Τέλος πάντων· τὰ εἰς *to*, *uo*, *vo* καὶ *xo*,

ἔχουσι τὸν παρακ. καὶ τὸ ὑπτιον κατὰ διαφόρους

τρόπους, οἶον·

flexo, *flexi*, *flexum*, *flexere* κάμπω·

necto, *nexi* ἢ *nexui*, *nexum*, *nectere* συνδέω·

meto, *messui*, *messum*, *metere* θερίζω·

mitto, *misi*, *missum*, *mittere* στέλλω·

peto, petivi ἢ petii, petitum, petĭre ζητῶ.
 pecto, pexi ἢ pexui, pexum, pectĭre κτενίζω.
 sisto, stili, statum, sistĕre καθιστάνω.
 sisto, steti, statum, sistĕre ἴσταμαι· τὰ δὲ
 σύμφ. οἶον·

consisto, constiti, λείπει, consistĕre συνίσταμαι·
 persisto, perstiti, λείπει, persistĕre ἐπιμένω.
 Οὕτω κτλ.

sterto, stertui, λείπει, stertĕre ῥέγχω·
 verto, verti, versum, vertĕre στρέφω.

Τὰ εἰς υο ἔχουν συνήθως υἱ, utum, οἶον·

diluo, dilui, dilutum, diluĕre ἀποπλύνω·

statuo, statui, statutum, statuĕre στήνω (στάω,
 στῶ) κτλ.

Τὰ ἐφεξῆς ὅμως παραβαίνουν τὸν κανόνα τοῦτον, οἶον·

ruo, rui, ruitum, ruĕre ὀρμῶ· τὰ δὲ σύμφ. οἶον·

irruo, irrui, irrutum, irruĕre εἰσορμῶ. Οὕτω κτλ.

batuo, batui, λείπει, batuĕre κτυπῶ·

congruo, congrui, λείπει, congruĕre συμπίπτω·

ingruo, ingruui, λείπ., ingruĕre εἰσβάλλω·

luo, lui, λείπ., luĕre πλύνω (λούω)·

metuo, metui, λείπει, metuĕre φοβοῦμαι·

pluo, pluit, λείπει, pluĕre βρέχω (ὔει)·

fluo, fluxi, fluxum, fluĕre τρέχω (ρέω)·

struo, struxi, structum, struĕre συνάπτω (κα-
 τασκευάζω)·

vivo, vixi, victum, vivĕre ζῶ·

volvo, volvi, volutum, volvĕre κυλίζω·

solvo, solvi, solutum, solvĕre λύω·

texo, texui, textum, texĕre ὑφαίνω (συνάπτω).

Σημ. Ἐτι περισσότερον ἀνωμαλίζουσι τὸ ducō, facio, dico
 καὶ sero· διότι καὶ εἰς τὸ προστακτικὸν δευτέρον πρόσωπον ἔ-
 χουσι· duc, fac, dic, ser, ἀντὶ τοῦ συνήθους καὶ ὀμαλοῦ
 τύπου (§. 63.).

§. 65.

Καὶ τὰ ποθετικά τῆς συζυγίας ταύτης εἶναι πε-

ρισσότερα καὶ ἀνωμαλότερα, παρὰ τὰ λοιπὰ τῶν λοιπῶν συζυγιῶν· διὰ τοῦτο ἐκθέτονται ἐνταῦθα ὅλα κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε συνήθη τάξιν·

apiscor, aptus sum, apisci ἄχρηστον· τὸ δὲ σύνθετον ἐκ τούτου·

adipiscor, adeptus sum, adipisci ἀποκτῶ·

comminiscor, commentus sum, comminisci ἐπινοῶ·

fruor, fructus sum, frui ἀπολαμβάνω·

fungor, functus sum, fungi ἐπιτελῶ·

gradior, gressus sum, gradi βαίνω· τὰ δὲ σύνθετα, οἶον·

progredior, progressus sum, progredi προβαίνω. Οὕτως κτλ.

labor, lapsus sum, labi πίπτω·

loquor, locutus ἢ loquutus sum, loqui ὁμιλῶ·

nanciscor, nactus sum, nancisci ἀποκτῶ·

nitor, nisus ἢ nixus sum, niti ἐπιστηρίζομαι (ἐρείδομαι)·

obliviscor, oblitus sum, oblivisci λησμονῶ·

paciscor, pactus sum, pacisci συμφωνῶ·

patior, passus sum, pati ὑπομένω· τὰ δὲ σύνθ. οἶον·

queror, questus sum, queri κλαίομαι·

proficiscor, profectus sum, proficisci ἀποδημῶ·

sequor, secutus ἢ sequutus sum, sequi ἀκολουθῶ·

ulciscor, ultus sum, ulcisci ἐκδικῶ·

utor, usus sum, uti μεταχειρίζομαι·

irascor, iratus sum, irasci θυμόνω (ὀργίζομαι)· ὁ

δὲ μέλλων τῆς μετοχῆς ἔχει· irasciturus, a, um·

morior, mortuus sum, mori θνήσκω· ὁ δ' ἐκ

τούτου μέλλ. τῆς μετοχῆς ἔχει moriturus, a, um·

nascor, natus sum, nasci γεννῶμαι. Καὶ τούτου

ὁ μέλλ. τῆς μετοχῆς ἀνωμαλίζει, ὡς· nasci-
turus, a, um.

calvor, λείπει, calvi ἀπατῶ.

faticor, - -, fatisci χαίνω, διαλύομαι.

liquor, - -, liqui ἀναλύομαι, τήκομαι.

reminiscor, λείπει, reminisci ἀναμνήσκω.

ringor, λείπει, ringi σήρω, σαίρω.

vescor, - -, vesci τρέφομαι (τρώγω).

Τύπος ὀλοσχερῆς ἐνὸς τῶν ἀπο-
θετικῶν τούτων.

Ὀριστικά.

ὑποτακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. loquor

— loquēris ἢ loquēre

— loquitur.

Πλ. loquimur

— loquimini

— loquuntur.

Ἐν. loquar

— loquaris ἢ loquar

— loquatur.

Πλ. loquamur

— loquamini

— loquantur.

Παρατατικός.

Ἐν. loquēbar

— loquēbāris ἢ loquē-
bāre

— loquebatur.

Πλ. loquebamur

— loquebamini

— loquebantur.

Ἐν. loquērer

— loquerēris ἢ loque-
rēre

— loqueretur.

Πλ. loqueremur

— loqueremini

— loquerentur.

Μέλλων.

Ἐν. loquar

— loquēris ἢ loquēre

— loquetur.

Πλ. loquemur

— loquemini

— loquentur,

Ἐν. locu-

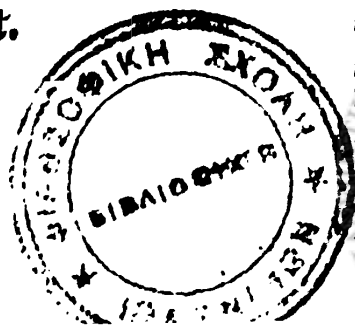
tus, a, { suero

um { fueris

Πλ. locu- { fuerimus

ti, ae, { fueritis

a { fuerint.

Παρακείμενος.

Ἐν. locu-	{ sum	Ἐν. locu-	{ sim
tus, a,	{ es	tus, a,	{ sis
um	{ est.	um	{ sit.
Πλ. locu-	{ sumus	Πλ. locu-	{ simus
ti, ae,	{ estis	ti, ae,	{ sitis
a	{ sunt.	a	{ sint.

Ἵπερσυντελικός.

Ἐν. locu-	{ eram	Ἐν. locu-	{ essem
tus, a,	{ eras	tus, a,	{ esses
um	{ erat.	um	{ esset.
Πλ. locu-	{ eramus	Πλ. locu-	{ essemus
ti, ae,	{ eratis	ti, ae,	{ essetis
a	{ erant.	a	{ essent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. locu-	{ sum	Ἐν. locu-	{ sim
turus,	{ es	turus,	{ sis
a, um	{ est.	a, um	{ sit.
Πλ. locu-	{ sumus	Πλ. locu-	{ simus
turi,	{ estis	turi,	{ sitis
ae, a	{ sunt.	ae, a	{ sint.

Προστακτικά.

Ἄπαρέμφοτα.

Ἐνεστῶς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. loqui.
Ἐν. loquere ἢ loquitur,	Παρακ. κ. Ἵπερσ. ἀριθμ. ἐν.
loquitur.	αἰτ. locutum, am, um
Πλ. loquimini ἢ loqui-	esse.
minor, loquuntur.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. locutos,
	as, a esse.

Μετοχή.

Ἐνεστ. κ. Παρατ. loquens,	Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. ἐν.
γεν. loquentis κτλ.	αἰτ. locuturum, am,
Παρακ. κ. Ἵπερσ. locutus,	um, esse.
a, um.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. locuturos,
	as, a, esse.

Μέλλ. ἐνεργ. locuturus, | Ὑπτιον.
a. um. | locutum κ. locutu.

Οὐδέτερον Ῥηματικὸν ἐπίθετον.
Ὅν. loquendum, γεν. loquendi κτλ.

Τετάρτη Συζυγία.

§. 66.

Τὰ ῥήματα τῆς συζυγίας ταύτης ἔχουν εἰς τὸν παρακείμενον *ἰνι*, εἰς δὲ τὸ ὑπτιον *itum*, οἷον· *audio*, *audivi*, *auditum*, *audire* ἀκούω.

Ἐνεργητικά.

Ὀριστικά.

Ἰποτακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. *audio*

— *audis*

— *audit.*

Πλ. *audimus*

— *auditis*

— *audiunt.*

Ἐν. *audiam*

— *audias*

— *audiat.*

Πλ. *audiamus*

— *audiatis*

— *audiant.*

Παρατατικός.

Ἐν. *audiebam*

— *audiebas*

— *audiebat.*

Πλ. *audiebamus*

— *audiebatis*

— *audiebant.*

Ἐν. *audirem*

— *audires*

— *audiret.*

Πλ. *audiremus*

— *audiretis*

— *audirent.*

Μέλλων.

Ἐν. *audiam*

— *audies*

— *audiet.*

Πλ. *audiemus*

— *audietis*

— *audient.*

Ἐν. *audivero*

— *audiveris*

— *audivorit.*

Πλ. *audiverimus*

— *audiveritis*

— *audiverint.*

Παρακείμενος.

Ἐν. audivi *)	Ἐν. audiverim
— audivisti	— audiveris
— audivit.	— audiverit.
Πλ. audivimus	Πλ. audiverimus
— audivistis	— audiveritis
— audivērunt ἢ audi- vère.	— audiverint.

ὑπερσυντελικός.

Ἐν. audivēram	Ἐν. audivissem
— audiveras	— audivisses
— audiverat.	— audivisset.
Πλ. audiveramus	Πλ. audivissemus
— audiveratis	— audivissetis
— audiverant.	— audivissent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐ. auditorus, a, um sum	Ἐ. auditorus, a, um sim
- - - - - es	- - - - - sis
- - - - - est.	- - - - - sit.
Π. audituri, ae, a sumus	Π. audituri, ae, a simus
- - - - - estis	- - - - - sitis
- - - - - sunt.	- - - - - sint.

Προτακτικά.

Ἀπαρέμματα.

Ἐνεστώς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. audire
Ἐν. audi ἢ audito, au- dito.	Παρακ. κ. Ὑπερσ. audivise.
Πλ. audite ἢ auditote, audiunto.	Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. ἐν. αἰτ. auditorum, am, um esse.
Μετοχή.	Αριθμ. πλ. αἰτ. auditu- ros, as, a esse.
Ἐνεστ. κ. Παρατ. audiens, γεν. audientis κτλ.	

*) Τὸ γράμμα ν κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ κατὰ τὸν ὑπερσυντελικόν, ὁμοίως καὶ κατὰ τοὺς λοιπούς, τῶσον εἰς τὸν ἐνικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀπολείπεται ἐνίοτε, οἷον· au-
dii, audiisti κτλ.

Μέλλ. *auditurus, a, um.* | Ὑπτίον.Οὐδ. ῥήμ. ἐπίθ. | *auditum.*Ὀν. *audiendum*, γεν. *audieudi* κτλ.Σημ. Ὅλα τὰ ῥήματα τῆς τετάρτης, καὶ πολλὰ τῆς τρίτης συζυγίας, κάμνουν τὸ οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον εἰς *endum* κ. *undum*, οἷον· *experiendum* καὶ *experiandum*· *morieundum* καὶ *morieundum* κτλ.

Π α ς η τ ι κ ά.

Ὀριστικά.

Ὑποτακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. *audior*— *audīris* ἢ *audīre*— *auditur.*Πλ. *audimur*— *audimini*— *audiuntur.*Ἐν. *audiar*— *audiaris* ἢ *audiāre*— *audiatur.*Πλ. *audiamur*— *audiamini*— *audiantur.*

Παρατατικός.

Ἐν. *audiebar*— *audiebāris* ἢ *audiebāre*— *audiebatur.*Πλ. *audiebamur*— *audiebamini*— *audiebantur.*Ἐν. *audirer*— *audirēris* ἢ *audirēre*— *audiretur.*Πλ. *audiremur*— *audiremini*— *audirentur.*

Μ έ λ λ ω ν.

Ἐν. *audiar*— *audieris* ἢ *audiēre*— *audietur.*Πλ. *audiemur*— *audiemini*— *audientur.*Ἐν. *audi-* { *fuiro*tus, a, { *fueris*um { *fuerit.*Πλ. *audi-* { *fuerimus*ti, ae, { *fueritis*a { *fuerint.*

Παρακείμενος.

Ἐν. *audi-* { *sum*tus, a, { *es*um { *est.*Ἐν. *audi-* { *sim*tus, a, { *sis*um { *sit.*

Πλ. audi-	{ sumus	Πλ. audi-	{ simus
ti, ae,	{ estis	ti, ae,	{ sitis
a	{ sunt.	a	{ sint.

Ἑπερσυντελικός.

Ἐν. audi-	{ eram	Ἐν. audi-	{ essem
tus, a,	{ eras	tus, a,	{ esses
um	{ erat.	um	{ esset.
Πλ. audi-	{ eramus	Πλ. audi-	{ essemus
ti, ae,	{ eratis	ti, ae,	{ essetis
a	{ erant.	a	{ essent.

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. futu-	{ ut audiar	Ἐν. futu-	{ ut audiar
rum	{ - audiaris	rum	{ - audiaris
est,	{ - audiatur.	sit,	{ - audiatur.
Πλ. futu-	{ - audiamur	Πλ. futu-	{ - audiamur
rum	{ - audiamini	rum	{ - audiamini
est	{ - audiantur.	sit,	{ - audiantur.

Προστακτικά.

Ἀπαρέμματα.

Ἐνεστώς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. audiri.
Ἐν. audire ἢ auditor,	Παρακ. κ. Ἑπερσ. ἀριθμ. ἐν.
auditor.	αἰτ. auditum, am, um,
Πλ. audimini ἢ audimi-	esse.
nor, audiuntor.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. auditos,
Μετοχή.	as, a esse.
Παρακ. κ. Ἑπερσ. auditus,	Μέλλ. auditum iri.
a, um.	Ἑπτίον.
Μέλλ. audiendus, a, um.	auditu.

§. 67.

Τὰ ἐφεξῆς εἶναι, τὰ κατὰ τὸν παρακείμενον καὶ τὸ ἕπτιον ἀνωμαλίζοντα τῆς συζυγίας ταύτης ῥήματα·
amicio, amixi ἢ amicuī, amictum, amicire
ἐνδύω·

aperio, aperui, apertum, aperire ἀνοίγω·

operio, operui, opertum, operire σκεπάζω
(καλύπτω)·

comperio, comperi, compertum, comperire
μανθάνω (λαμβάνω εἶδῃσι)·

farcio, farsis, fartum, farcire γεμίζω (ἐμφορῶ)·

fulcio, fulsi, fultum, fulcire στηρίζω·

haurio, hausi, haustum, haurire ἀντλώ·

salio, salui ἢ salivi κ. salii, saltum, salire
πηδῶ (σκιρτῶ)· τὰ δὲ σύνθετα διαφέρουν ὀλίγον, οἷον·

exsilio, exsilui, exsultum, exsilire ἀναπηδῶ.

Οὕτω κτλ.

sancio, sanxi, sanctum ἢ sancivi, sancitum
sancire κυρόνω·

sarcio, sarsi, sartum, sarcire ἀνασκευάζω·

sentio, sensi, sensum, sentire αἰσθάνομαι·

sepelio, sepelivi, sepultum, sepelire θάπτω·

sepio, sepsi, septum, sepire περιφράττω·

singultio, singultivi, singultum, singultire
λυγγίζω (λύζω)·

veneo, venii, λείπει, venire πωλοῦμαι·

venio, veni, ventum, venire ἔρχομαι·

vincio, vinxi, vinctum, vincire δεσμεύω·

ferio, λείπει, λείπει, ferire πλήττω.

§. 68.

Ἐκ δὲ τῶν ἀποθετικῶν τῆς συζυγίας ταύτης τὰ ἐφεξῆς μόνον παρεκβαίουν ἀπὸ τὸν συνηθῆ τύπον·

experior, experius sum, experiri πειρῶμαι·

metior, mensus sum, metiri μετρῶ·

ordior, orsus sum, ordiri ἄρχομαι·

orior, ortus sum, oriri ἀνατέλλω (ὄρω, ὄρομαι)· ὁ δὲ μέλλων τῆς μετοχῆς ἐνεργ. ἔχει ori-
turus, a, um.

Τύπος τοῦ ἀποθετικοῦ ῤήματος·
mentior, mentitus sum, mentiri ψεύδομαι.

Ὀριστικά.

Ἵποτακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἐν. mentior		Ἐν. mentiar
— mentīris ἢ mentīre		— mentiaris ἢ mentiāre
— mentitur.		— mentiatur.
Πλ. mentimur		Πλ. mentiamur
— mentimini		— mentiamini
— mentiuntur.		— mentiantur.

Παρατατικός.

Ἐν. mentiebar		Ἐν. mentirer
— mentiebāris ἢ mentiebāre		— mentirēris ἢ mentirēre
— mentiebatur.		— mentiretur.
Πλ. mentiebamur		Πλ. mentiremur
— mentiebamini		— mentiremini
— mentiebantur.		— mentirentur.

Μέλλων.

Ἐν. mentiar		Ἐν. menti-	{	fuero
— mentiēris ἢ mentiēre		tus, a,		fueris
— mentietur.		um		fuerit.
Πλ. mentiemur		Πλ. menti-	{	fuerimus
— mentiemini		ti, ae,		fueritis
— mentientur.		a		fuerint.

Παρακείμενος.

Ἐν. menti-		Ἐν. menti-	{	sim
tus, a,		tus, a,		sis
um		um		sit.
Πλ. menti-		Πλ. menti-	{	simus
ti, ae,		ti, ae,		sitis
a		a		sint.

Ἵπερσυντελικός.

Ἐν. menti-		Ἐν. menti-	{	essem
tus, a,		tus, a,		esses
um		um		esset.

Πλ. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{eramus} \\ \text{eratis} \\ \text{erant.} \end{array} \right.$	Πλ. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{essemus} \\ \text{essetis} \\ \text{essent.} \end{array} \right.$
ti, ae,		ti, ae,	
a		a	

Μέλλων περιφραστικός.

Ἐν. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{sum} \\ \text{es} \\ \text{est.} \end{array} \right.$	Ἐν. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{sim} \\ \text{sis} \\ \text{sit.} \end{array} \right.$
turus,		turus,	
a, um		a, um	
Πλ. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{sumus} \\ \text{estis} \\ \text{sunt.} \end{array} \right.$	Πλ. menti-	$\left\{ \begin{array}{l} \text{simus} \\ \text{sitis} \\ \text{sint.} \end{array} \right.$
turi, ae,		turi, ae,	
a		a	

Προστακτικά.

Ἀπαρέμφοτα.

Ἐνεστώς.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. mentiri.
Ἐν. mentire ἢ menti-	Παρακ. κ. Ὑπερσ. ἀριθμ. ἐν.
tor, mentitor.	αἰτ. mentitum, am,
Πλ. mentimini ἢ menti-	um esse.
minor, mentiuntor.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. mentitos,
Μετοχή.	as, a esse.
Ἐνεστ. κ. Παρατ. men-	Μέλλ. περιφρ. ἀριθμ. ἐν.
tions, γεν. mentientis.	αἰτ. mentiturum, am,
Παρακ. κ. Ὑπερσ. menti-	um esse.
tus, a, um.	Ἀριθμ. πλ. αἰτ. mentitu-
Μέλλων ἐνεργ. mentitu-	ros, as, a esse.
rus, a, um.	
Μέλλ. παθητ. mentien-	Ἵπτιον.
du, a, um.	mentitum κ. mentitu.

Οὐδέτερον ῤηματικὸν ἐπίθετον.

Ὀν. mentiendum, γεν. mentiendi κτλ.

§. 69.

Παρατήρησις. Οἱ σύνθετοι τῶν ἀποθετικῶν καὶ παθητικῶν ῤημάτων χρόνοι δὲν γίνονται μόνον ἀπὸ τοῦ sumi ἢ eram καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου, ὡς εἰς τὰ τυπικὰ τῶν συζυγιῶν παραδείγματα φαίνε-
ται· ἀλλὰ δύνανται προσέτι νὰ σχηματισθῶσιν ἀπὸ

όλους τούς χρόνους τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος καὶ τῆς εἰρημένης, ἢ ἄλλης ὀποιασδήποτε μετοχῆς, κατὰ τὴν διάφορον τῆς διὰ τοῦ ῥήματος σημαινομένης δράσεως πρὸς τούς χρόνους σχέσιν, οἷον · amatus sum ἢ amatus fui · amatus eram ἢ amatus fueram.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ σημείωσις τῶν περιφραστικῶν λεγομένων ἐκφράσεων, οἷον · amans sum, ἀντὶ τοῦ amo · amans eram, ἀντὶ τοῦ amabam κτλ. amaturus sum ἢ ero, θέλω ἀγαπήσειν · amaturus essem ἢ fuissem, ἤθελ' ἀγαπήσειν · amandus sum ἢ ero, πρέπει ν' ἀγαπῶμαι, ἢ ν' ἀγαπηθῶ · amandus eram ἢ fui, ἔπρεπε ν' ἀγαπῶμαι κτλ.

Παρατήρ. 2. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (§ 57.1), 2), 3)], ὅτι εἰς τὸν παρακείμενον καὶ εἰς τούς ἐκ τούτου παρηγμένους χρόνους, ἡ συλλαβὴ ve καὶ vi ἐκπίπτει ἐνίοτε, εἰάν πρὸ τοῦ r καὶ s εὐρίσκηται · ὁμοίως καὶ τὸ γράμμα v εἰς τὴν τετάρτην συζυγίαν καθ' ὅλους τούς προσηρημένους χρόνους (§. 66. *)), οἷον · audii, audiisti, audiit · audiimus, audiistis, audierant. Ὑποτ. audierim. Ὑπερσ. audieram. Ὑποτ. audiissem. Μέλλ. ὑποτ. audiero. Ἀπαρέμφ. audiisse κτλ. Δύναται ὅμως καὶ τὸ i γὰ πέση, εἰάν μεθ' ἑαυτὸ s εὐρίσκηται, οἷον · audisti, audistis, audissem, audissem. Οὕτω καὶ τὰ παραπλήσια.

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων.

§. 70.

Οἱ ἀρκτικοὶ τῶν ῥημάτων χρόνοι, ἢ αἱ πρῶται σχέσεις δράσεώς τινος πρὸς χρόνον, εἶναι ὁ ἐνεστώς καὶ παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς, ὁ ἐνεστώς τῆς ἀπαρεμφάτου, καὶ τὸ ὑπτιον. Ἐκ τούτων ὅλοι οἱ λοιποὶ διὰ τῆς προσθαιρέσεως συλλαβῶν τιῶν (§. 55.) παράγονται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

§. 71.

Ἄπο τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως (amo) μετασχηματίζονται·

- 1) ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. παθητικῆς, προσθέσει τοῦ *r*, οἷον· *amo*, *amor*· *doceo*, *doceor*· *lego*, *legor* κτλ.
- 2) ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς μεταβληθέντος τοῦ *o* ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συζυγ. εἰς *epi*, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς εἰς *api*, οἷον· *amo*, *amem*· *doceo*, *doceam*· *lego*, *legam*· *audio*, *audiam*·
- 3) ὁ ἐνεστ. τῆς ὑποτακτ. παθητ. μεταβληθέντος τοῦ *o* τῆς πρώτης συζυγ. εἰς *or*, τῶν δὲ λοιπῶν εἰς *ar*· ἢ ἐκ τοῦ προηγουμένου χρόνου, μεταβολῇ τοῦ *m* εἰς *r*, οἷον· *amem*, *amer*· *audiam*, *audiar* κτλ.
- 4) ὁ παρατατ. τῆς ὀριστ. ἐνεργητικῆς μεταβληθέντος τοῦ *o*, εἰς μὲν τὴν πρώτην συζυγ. εἰς *abam*, εἰς δὲ τὴν δευτέραν εἰς *bam*, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς εἰς *ebam*, οἷον· *amo*, *amabam*· *doceo*, *docebam*· *lego*, *legebam* κτλ.
- 5) ὁ παρατατ. τῆς ὀριστ. παθητικῆς, ἀφοῦ μεταβληθῇ τὸ *m* τοῦ ἤδη προηγουμένου χρόνου εἰς *r*, οἷον· *amabam*, *amabar*· *docebam*, *docebar*·
- 6) ὁ μέλλ. τῆς ὀριστ. ἐνεργητικῆς· τὸ *o* δηλονότι μετατρέπεται εἰς *abo* εἰς τὴν πρώτην συζυγ. εἰς τὴν δευτέραν εἰς *bo*· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς εἰς *am*, οἷον· *amo*, *amabo*· *doceo*, *docebo*· *lego*, *legam*· *audio*, *audiam*·
- 7) ὁ μέλλ. τῆς ὀριστ. παθητικῆς· εἰς τὸν ἀμέσως προηγούμενον δηλονότι χρόνον τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συζυγίας προστίθεται *r*, τῶν δὲ λοιπῶν τὸ τελευταῖον *m* μεταβάλλεται εἰς *r*, οἷον· *amabo*, *amabor*· *docebo*, *docebor*· *legam*, *legar*· *audiam*, *audiar*·
- 8) τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προστακτ. ἐνεργητικῆς·

τὸ s δηλαδή, τὸ ἐκ τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς ὀριστ. ἐνεργητικῆς, μεταβάλλεται εἰς to, οἷον·
amas, *amato*· legis, *legito*· doces, *do-*
ceto· audis, *audito*.

9) τὸ δὲ τῆς προστακτ. παθητικῆς ἐκ τοῦ προηγουμένου τῆς προστακτ. ἐνεργητικῆς, προστεθειμένου τοῦ r, οἷον· *amato*, *amator*, *legito*, *legitor* κτλ.

10) ὁ ἐνεστ. τῆς ἐνεργ. μετοχῆς· ἀφοῦ δηλονότι μεταβληθῆ τὸ o εἰς μὲν τὴν πρώτην συζυγ. εἰς ans, εἰς δὲ τὴν δευτέραν εἰς ns, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς εἰς ens, οἷον· *amo*, *amans*· *doceo*, *docens*· *lego*, *legens*· *audio*, *audiens*·

11) ὁ δὲ μελλ. τῆς παθητ. μετοχῆς γίνεται ἀπὸ τὴν γενικὴν τῆς ἤδη προηγηθείσης μετοχῆς, οἷον· *amans*, γεν. *amantis*· καὶ μεταβληθέντος τοῦ *tis* εἰς *dus*· *amandus*· *docens*, γεν. *docentis*, ἐξ οὗ· *docendus*· *legens*, *legentis*, *legendus* κτλ.

§. 72.

Ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα τῆς ἀπαρεμφάτου (*amāre*) γίνονται·

1) ὁ ἐνεστ. τῆς προστακτ. παθητικῆς, ὅστις κατ' οὐδὲν διαφέρει, οἷον· *amāre*, *amāre*· *docere*, *docere*·

2) ὁ ἐνεστ. τῆς προστακτ. ἐνεργητικῆς, ἀποκοπεῖσης τῆς τελικῆς συλλαβῆς *re*, οἷον· *amāre*, *ama-*
legere, *lege*· *audire*, *audi*·

3) ὁ ἐνεστ. τῆς ἀπαρεμφ. παθητικῆς, μεταβληθέντος τοῦ τελευταίου *e* εἰς *i*, εἰς δὲ τὴν τρίτην τὸ *ere* εἰς *i*, οἷον· *amāre*, *amāri*· *docere*, *doceri*· *legere*, *legi*, *audire*, *audiri*·

4) ὁ παρατατ. τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς προστεθειμένου τοῦ *m*, οἷον· *amāre*, *amārem*· *legere*, *legerem*· *audire*, *audirem*·

5) ὁ παρατατ. τῆς ὑποτακτ. παθητικῆς προσθέσει τοῦ *r*, οἷον· *amāre, amārer· docēre doce- rer· audire, audirer·*

§. 73.

Ἐκ τῶν παρακείμενων τῆς ὀριστικῆς (*amavi*) παράγονται·

- 1) ὁ παρακείμ. τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς, μεταβληθέντος τοῦ *i* εἰς *erim*, οἷον· *amavi, amaverim, docui, docuerim·*
- 2) ὁ ὑπερσυν. τῆς ὀριστ. ἐνεργητικῆς, ἀφου̃ μεταβληθῆ τὸ *i* εἰς *eram*, οἷον· *amavi, amaveram· legi, legeram·*
- 3) ὁ ὑπερσυν. τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς, προστεθειμένου τοῦ *ssem*, οἷον· *amavi, amāvissem· legi, legissem·*
- 4) ὁ μέλλ. τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς, μεταβληθέντος τοῦ *i* εἰς *ero*, οἷον· *amavi, amavero· docui, docuero·*
- 5) ὁ παρακείμ. τῆς ἀπαρεμφ. ἐνεργητικῆς, προσθέσει τοῦ *sse*, οἷον· *amavi, amāvisse· legi, legisse· docui, docuisse·*

§. 74.

Ἐκ τῶν ὑπτίων (*amatum*) γίνονται·

- 1) ὁ μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχῆς, μεταβληθέντος τοῦ *um* εἰς *urus*, οἷον· *amatum, amaturus, a, um· lectum, lecturus, a, um·*
- 2) ὁ περιφρ. μέλλων τοῦ ἐνεργητικοῦ, ἀφου̃ δηλοῦν ὅτι προστεθῆ τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα *sum* εἰς τὴν ἤδη εἰρημένην μετοχὴν, οἷον· *amaturus sum, lecturus sum, es, est* κτλ.
- 3) οὕτω καὶ ὁ περιφρ. μέλλων τῆς ὑποτακτ. ἐνεργητικῆς· ἀφου̃ ὅμως προστεθῆ τὸ ὑποτακτικὸν τοῦ ὑπαρχτικοῦ ῥήματος, οἷον· *amaturus sim· moniturus sim* κτλ.
- 4) ὁ μέλλ. τῆς ἀπαρεμφ. ἐνεργητικῆς, οἷον· *ama-*

turum esse κτλ. Ἀφοῦ δηλονότι προστεθῆ εἰς τὴν αἰτιατικὴν τῆς εἰρημένης μετοχῆς τὸ ἀπαρέμφατον *esse*.

5) ὁ παρακείμε. τῆς μετοχ. παθητικῆς, τροπῆ τοῦ *um* εἰς *us*, οἷον· *amatum, amatus*· *monitum, monitus*· *lectum, lectus*· *auditum, auditus*.

Ἀπὸ δὲ τὸν παθητ. παρακείμενον τῆς μετοχῆς γίνονται οἱ πλεῖστοι χρόνοι τῆς παθητ. διαθέσεως, προστεθειμένων διαφορῶν χρόνων τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος *sum*, καθὼς

6) ὁ παρακείμε. τῆς ὀριστικῆς, οἷον *amatus sum*, ἢ *amatus fui* κτλ. (§. 69.)

7) ὁ παρακείμε. τῆς ὑποτακτ. οἷον· *monitus sim*, ἢ *monitus fuerim*·

8) ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὀριστικῆς, οἷον· *lectus eram*, ἢ *lectus fueram*·

9) ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτ. οἷον· *auditus essem*, ἢ *auditus fuisset*·

10) ὁ μέλλ. τῆς ὑποτακτ. οἷον· *amatus fuero*· *monitus fuero*·

11) ὁ παρακείμε. καὶ ὑπερσυντ. τῆς ἀπαρεμφάτου, οἷον· *amatum esse, amatum fuisse*· διὰ τῆς αἰτιατικῆς τούτέστι τῆς εἰρημένης μετοχῆς, καὶ τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν ἐκ τοῦ *sum*·

12) ὁ μέλλ. τῆς ἀπαρεμφάτου, διὰ τῆς αἰτιατικῆς τῆς προειρημένης μετοχῆς καὶ τοῦ μορίου *iri*, οἷον· *amatum iri*· *monitum iri* κτλ.

Σημ. Ἐάν λοιπὸν τὸ ῥῆμα εἶναι ἐλλειπτικόν· τούτέστι χωρὶς ἐνεστώτα, ἢ παρακείμενον, ἢ ὑπτιον, τότε οὔτε τοὺς ἐκ τούτων παραγομένους χρόνους ἔχει.

Ῥήματα ἀνώμαλα.

§. 75.

Μόλον ὅτι ὅλα τὰ εἰς τοὺς προηγουμένους §§. ἐκτεθειμένα ῥήματα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἀνω-

αλιζούν, τὰ ἐφεξῆς ὅμως κατ' ἐξοχὴν ὀνομάζονται ἀνώμαλα, καὶ καθὸ τοιαῦτα ἐκκλίνουσι σχεδὸν κατ' ὅλα ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθειμένων τύπων καὶ κανόνιας τῶν ῥημάτων· ὅθεν διὰ τοῦτο ἐκτίθεται ἰσταῦθα ὁ σχηματισμὸς ἐνὸς ἐκάστου τούτων ἰδιαίτερος. Τοιαῦτα εἶναι τὸ *possum*, *fero*, *volo*, *lo*, *lo*, *malo*, *fio*, *eo*, *queo*, *nequeo*.

§. 76.

1) *Possum*, *potui*, *posse* δύναμαι.

Τοῦτο εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ *potis* (δυνατός), καὶ τοῦ ῥήματος *sum*. Εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτην ὡς τὸ ἐπίθετον *potis* κατὰ τοὺς διαφόρους τοῦ χρόνου διαφόρως μεταβάλλεται, ὡς ἐπομένως γίνεταί.

Ὀριστικά.

Ἐνεστώς.

Ἰ. *possum*, *potes*, *potest*.

ἸΙ. *possumus*, *potestis*, *possunt*.

Παρατατ.

Ἰ. *potēram*, *potēras*, *poterat*.

ἸΙ. *poterāmus*, *poteratis*, *poterant*.

Μέλλον.

Ἰ. *potēro*, *poteris*, *poterit*.

ἸΙ. *poterimus*, *poteritis*, *poterunt*.

Παρακείμεν.

Ἰ. *potui*, *potuisti*, *potuit*.

ἸΙ. *potuimus*, *potuistis*, *potuerunt*.

Ἰποτακτικά.

Ἐνεστώς.

Ἰ. *possim*, *possis*, *possit*.

ἸΙ. *possimus*, *possitis*, *possint*.

Παρατατ.

Ἰ. *possem*, *posses*, *posset*.

ἸΙ. *possemus*, *possetis*, *possent*.

Μέλλον.

Ἰ. *potuēro*, *potueris*, *potuerit*.

ἸΙ. *potuerimus*, *potueritis*, *potuerint*.

Παρακείμεν.

Ἰ. *potuērim*, *potueris*, *potuerit*.

ἸΙ. *potuerimus*, *potueritis*, *potuerint*.

Ἵπερσυντ.

Ἐν. potueram, potueras,
potuerat.Πλ. potueramus, potu-
eratis, potuerant.

Ἀπαρέμφατα.

Ἐνεστ. κ. Παρατατ. posse.

Παρακ. κ. Ἵπερσ. potuisse. Τὰ δὲ λοιπὰ ὅλα λείπουν.

2) Fero, tuli, latum, ferre φέρω.

Τοῦτο κάμνει τοὺς πλείστους χρόνους, οἱ ὅποιοι ἐνταῦθα παραλείπονται ὡς εὐσχημάτιστοι, κατὰ τὸν τύπον τῆς τρίτης συζυγίας. Οἱ ἀνωμαλίζοντες εἶναι τόσον εἰς τὸ ἐνεργητικὸν, ὅσον καὶ εἰς τὸ παθητικόν.

1) ὁ ἐνεστ. τῆς ὀριστικῆς, 2) ὁ παρατατ. τῆς ὑποτακτικῆς, 3) ἡ προστακτικὴ καὶ 4) ὁ ἐνεστ. τῆς ἀπαρεμφάτου.

Ἐνεργητικά.

Παθητικά.

Ὀριστικά.

Ἐνεστῶς.

Ἐν. fero, fers, fert.

Πλ. ferimus, fertis, fe-
runt.

Ἐν. feror, ferris, fertur.

Πλ. ferimur, ferimur,
feruntur.

Ἵποτακτικά.

Παρατατ.

Ἐν. ferrem, ferres, fer-
ret.Πλ. ferrēmus, ferretis,
ferrent.Ἐν. ferrer, ferrēris, fe-
retur.Πλ. ferremur, ferrē-
ni, ferrentur.

Προστακτικά.

Ἐν. fer ἢ fertō, fertō.

Πλ. ferte ἢ fertote, fe-
runtō.

Ἐν. ferre ἢ fertor, fertō.

Πλ. ferimini ἢ ferim-
nor, feruntor.

Ἀπαρέμφατα.

Ἐνεστ. κ. Παρατ. ferre.

Ἐνεστ. κ. Παρατ. fern.

σημείωσις. Τὰ σύνθετα τοῦ ῥήματος τούτου ἀλλοιόνου-
 ὀλίγον τὰ ἐν τῇ συνθέσει μόρια. Ἡ ἀλλοίωσις δ' αὐτῆ συμβαί-
 εις τοὺς ἀρχτικούς, καὶ μάλιστα ἄλλως κατ' ἄλλους χρό-
 νους διατηρεῖται ὅμως ἢ αὐτῆ εἰς τοὺς ἐκ τούτων παραγώγους,
 ὡς ἑξῆς.

fero (ἐκ τοῦ ab x. fero), abstūli, ablalum, auferre ἀφαιρῶ.
 fero (dis x. fero), distuli, dilatum, differre διαφέρω.
 fero (ex x. fero), extuli, elatum, efferre ἐκφέρω.
 fero (ob x. fero), obtuli, oblatum, offerre προσφέρω.
 fero (sub x. fero), sustuli, sublatum, sufferre ὑποφέρω.

3) Volo, volui, velle θέλω.

Nolo, nolui, nolle δὲν θέλω.

Malo, malui, malle προκρίνω.

Καὶ ταῦτα σχηματίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς
 τῆς συζυγίας, ἀνωμαλίζουν ὅμως κατὰ τὸν ἐνεστώ-
 τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως, κατὰ
 παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς, καὶ κατὰ τὸν ἐνε-
 στώτα τῆς ἀπαρμυγᾶτος.

Ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς.

volo	Ἐν. nolo	Ἐν. malo
vis	— non vis	— mavis
vult.	— non vult.	— mavult.
volumus	Πλ. nolūmus	Πλ. malumus
vultis	— non vultis	— mavultis
volunt.	— nolunt.	— malunt.

Ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς.

velim	Ἐν. nolim	Ἐν. malim
velis	— nolis	— malis
velit.	— nolit.	— malit.
velīmus	Πλ. nolīmus	Πλ. malīmus
velītis	— nolītis	— malītis
velint.	— nolint.	— malint.

Παρατατικὸς τῆς ὑποτακτικῆς.

vellem	Ἐν. nollem	Ἐν. mallem
velles	— nolles	— malles
vellet.	— nollet.	— mallet.

Πλ. vellēmus	Πλ. nollēmus	Πλ. mallēmus
— velletis	— nolletis	— malletis
— vellent.	— nollent.	— mallent.

Ἔνεστ. κ. Παρατατ. τῆς ἀπαρεμφάτου.
 velle. | nolle. | malle.

Ἡ ἐκ τοῦ nolo προστακτικὴ εἶναι μόνον ἐν χρήσει οἷον· Ἐν. κ. Παρατ. ἐν. noli ἢ nolito, nolito.

Πλ. nolite ἢ nolitote, nolunt.

4) Fio, factus sum, fiēri γίνομαι.

Τοῦτο ἐπέχει τὸν τύπον τοῦ ἐκ τοῦ facio πθητικῶ. Ὁ ἐνεστώς καὶ οἱ ἐκ τούτου παράγωγοι χρόνοι ἀκολουθοῦσι τοὺς τύπους τῆς τετάρτης συζυγίας· τὸ δὲ ἀπαρέμφατον καὶ ὁ ἐκ τούτου παράγωγος παρατατ. τῆς ὑποτακτικῆς ἀποκλίνουν ἀπὸ τὸν τύπον τοῦτον, οἷον·

Ὀριστικά.

Ἔνεστ. fio, fis, fit.

Fimus, fitis, fiunt.

Παρ. fiebam, fiebas κτλ.

Μέλλ. fiam, fies, fiet κτλ.

Παρακ. factus sum *),
 es, est κτλ.

Ἀπαρέμφατα.

Ἔνεστ. κ. Παρατ. fiēri.

Μέλλ. factum iri **).

Ἵποτακτικά.

Ἔνεστ. fiam, fias, fiat

Fiamus, fiatis, fiat

Παρατ. fiērem, fiēre
 fiēret.

Fieremus, fieretis,
 fierent.

Μετοχὴ παθητικῆς

Μέλλων faciendus,
 um ***).

5) Eo, ivi, itum, ire ὑπάγω.

Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀκολουθεῖ τὸν τύπον τῆς τετάρτης συζυγίας, μόνον τοῦτο ὁ ἐνεστώς καὶ οἱ ἐκ τούτου καταγόμενοι χρόνοι ἀνωμαλίζουσι, οἷον·

Ὀριστικά.

Ἔνεστ. eo, is, it.

Imus, itis, eunt.

Ἵποτακτικά.

Ἔνεστ. eam, eas, eat

Eamus, eatis, eat

*) Οὗτος εἶναι ὁ ἐκ τοῦ facio παθητικὸς παρκειμένος.

***) Ὁ ἐκ τοῦ facio ἀπαρεμφατικὸς παθητ. Μέλλων.

****) Ὁ ἐκ τοῦ facio παθητικὸς Μέλλων.

Παρατ. ibam, ibas, ibat. Ibāmus, ibatis, ibant.	Παρατ. irem, ires, iret. Iremus, iretis, irent.
Μέλλ. ibo, ibis, ibit. Ibimus, ibitis, ibunt.	Μέλλ. ivero, iveris, iverit κτλ.
Παρακ. ivi, ivisti, ivit. κτλ.	Παρακ. iverim, iveris, iverit κτλ.
Ἵπερσ. iveram, iveras, iverat κτλ.	Ἵπερσ. ivissem, ivisses ivisset κτλ.
Μέλλων περιφρ. iturus sum, es, est κτλ. Προστακτικά.	Μέλλων περιφρ. iturus sim, sis, sit κτλ. Απαρέμματα.
Ἐνεστ. κ. Παρατ. i ἢ ito, ito. ite ἢ itote, eunto. Μετοχή.	Ἐνεστ. κ. Παρατ. ire. Παρακ. κ. Ἵπερσ. ivisse. Μέλλ. iturum esse. Οὐδέτερον ῤήματ. ἐπίθετον.
Ἐνεστ. iens, γεν. eun- tis κτλ.	eundum, eundi κτλ. Ἵπτιον.
Μέλλ. iturus, a, um.	itum, itu.

Σημείωσις. Τὰ σύνθετα τούτου, οἷον· veneo, abeo, adeo, redeo κτλ. σχηματίζονται καθόλα ὡς τὸ ἀπλοῦν, ἐξαιρουμένου τοῦ παρακειμ. καὶ τῶν ἐκ τούτου παραγώγων χρόνων, οἵτινες ἀπορρίπτουν πολλάκις τὸ ν, οἷον· venii, abii, redii· venieram, abieram, redieram· venierim, redierim· abissem, rediissem κτλ. Ἐκ τούτων τὸ veneo δὲν ἔχει προστακτικὴν, μὴδ' οὐδέτερον ῤηματικὸν ἐπίθετον, μὴδ' Ἵπτιον καὶ μετοχὴν. Τὸ δὲ ambio εἶναι καθόλα ὁμαλόν.

6) Queo δύναμαι.

Nequeo δὲν δύναμαι.

Τὰ ῤήματα ταῦτα ἀμφότερα σχηματίζονται ὡς ὁ eo. Ἀπὸ τὸ queo ὅμως δὲν συναπαντᾶται ἄλλη περίπτωσις, παρὰ τὸ εἰς τὸν ἐνεστώτα πρῶτον πρόσωπον τοῦ ἐνικοῦ, καὶ τὸ τρίτον τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον· queo; queunt. Ὁ δ' ἐνεστώτης ἢς ὑποτακτικῆς ἔχει ὅλα τὰ πρόσωπα κατὰ τὴν τὸν

ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, οἷον· queam, queas, queat. Πλ. queāmus, queātis, queant.

Τὸ δὲ nequeo ἔχει ὅλας τὰς τῶν προσώπων τοῦ ἐνεστώτος περιπτώσεις κατὰ τὴν ὀριστικὴν καὶ ὑποτακτικὴν ἐγκλίσιν, οἷον· nequeo, nequis, nequit. Πλ. nequīmus, nequītis, nequeunt. Nequeam, nequeas, nequeat· nequeāmus, nequeatis, nequeant.

Ῥήματα ἔλλειπτικά.

§. 77.

Ῥήματα ἔλλειπτικά (defectiva) ὀνομάζονται, ὅσα δὲν ἔχουν ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, χρόνους καὶ πρόσωπα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

1) Ἀφο λέγω (φάσκω).

Ὅριστικά.

ὑποτακτικά.

Ἐνεστ. ajo, ais, ait.	Ἐνεστ. ajam, ajas, ajat.
" " " ajunt.	" " ajant.
Παρατ. ajebam, ajebas, ajebat.	" " ajant.
Ajebamus, ajebatis, ajebant.	

2) Inquam (ἀντὶ inquo) λέγω.

Ἐνεστ. τῆς Ὀριστ.	inquam, inquis, inquit.
Πλ.	inquimus, inquitis, inquiunt.
Ἐνεστ. τῆς ὑποτ.	" " inquias, inquiat.
Πλ.	" " inquiatis, inquant.
Παρατ. τῆς Ὀριστ.	inquiebam, -bas, -bat.
Πλ.	inquiebamus, -batis, -bant.
Μέλλ. τῆς Ὀριστ.	" " inquires, inquiet.
Πλ.	" " inquierent.
Παρακ. τῆς Ὀριστ.	" " inquisti, " "
Πλ.	" " inquistis, " "
Προστακτικά·	inque ἢ inquito. Πλ. inquite.
Μετοχή·	inquiens.

3) Memini ἐνθυμούμαι.

Odi μισῶ.

Coepi ἤρχισα.

Ταῦτα τὰ ῤήματα εὐρίσκονται κατὰ τὸν παρακείμενον μόνον, καὶ ἔχουσι τοὺς ἐκ τούτου παραγωγούς χρόνους μόνον, καὶ αὐτοὺς ὁμαλοὺς.

Ὀριστικά.

Παρακ. Ἐν. Memini,	Odi,	Coepi
meministi,	odisti,	coepisti
meminit.	odit.	coepit.
Πλ. Meminimus,	Odimus,	Coepimus
meministis,	odistis,	coepistis
meminerunt.	oderunt.	coeperunt.
Ἰπερσυντ. meminēram,	odēram,	coepēram.

Μέλλων	"—"	"—"	"—"
Μέλλ. περιφρ.	"—"	osurus,	coepturus sum.

Ἰποτακτικά.

Παρακ. Ἐν. Meminerim,	Oderim,	Coeperim
memineris,	oderis,	coeperis
meminerit.	oderit.	coeperit.
Πλ. meminerimus,	oderimus,	coeperimus
memineritis,	oderitis,	coeperitis
meminerint.	oderint.	coeperint.

Ἰπερσυντ. meminissem,	odissem,	coepissem.
Μέλλων meminero,	odero,	coepero.

Μέλλ. περιφρ. "—"	osurus,	coepturus simi.
-------------------	---------	-----------------

Προστακτικά.

Ἐνεστ. memento.	Πλ. mementote.	Τὰ λοιπὰ
λείπουν. — —		

Ἀπαρέμφοτα.

Παρακ. meminisse,	odisse,	coepisse.
Μέλλ. περιφρ. "—"	ossum esse,	coeptum esse.

Μετοχή.

Παρακ. "—"	osus, a, um.	coeptus, a, um.
Μέλλ. "—"	osurus, a, um.	coepturus, a, umi.

Σημείωσις. Ἡ παθητικῶς σχήματος μετοχή *osus*, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς σύνθετα *exosus*, *perosus* ἔχουν σημασίαν πότε μὲν ἐνεργητικὴν, πότε δὲ παθητικὴν, ὁ μισήσας δηλονότι, καὶ μισητός δηλοῦσι. Τὸ *coertus* ὅμως ἐκλαμβάνεται πάντοτε παθητικῶς.

4) *Salve* καὶ *ave* χαῖρε.

Τοῦτο ἔχει μόνον προστακτικὴν καὶ ἀπαρέμφατον ἔγκλισιν, οἶον.

Ἐνεστ. ἐν. *salve*, *salveto*. *ave*, *aveto*.

Πλ. *salvete*, *salvetote*. *avete*.

Ἀπαρέμφ. *salvēre*. *avēre*.

Εὐρίσκεται συχνάκις ὁ μέλλ. *salvebis*, ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ *salve*.

5) *Defit* λείπει.

Infit ἀρχίζει.

Πληθ. *defiunt*. Ὑποτακτ. *defiat*. Ἀπαρέμφ. *defieri*. Ἄλλαι περιπτώσεις τῶν ῥημάτων τούτων δὲν εὐρίσκονται.

6) *Cedo* δὲς ἢ λέγε.

Ὁ δὲ πληθ. *cedite* ἢ κατὰ συγκοπὴν *cette*, καὶ πλέον οὗ.

7) *Ausim* ἤθελα τολμήσει.

Faxim ἤθελα πράξει.

Ὑποτακτ. *ausim*, *ausis*, *ausit*.

Πλ. "—" "—" *ausint*.

Ἐν. *faxim*, *faxis*, *faxit*.

Πλ. *faximus*, *faxitis*, *faxint*.

Μέλλων· *faxo*, *faxis*, *faxit* κτλ.

Ἡ καταγωγὴ τούτων τῶν ῥημάτων πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς τὸ *audeo* καὶ *facio* (§. 61. 8). §. 64. 7).

Ῥήματα ἀπρόσωπα.

§. 78.

Ἀπρόσωπα (*impersonalia*) ῥήματα λέγονται, ὅσα μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἔχουν, καθ' ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς καὶ

ὑποτακτικῆς· προστακτικὴν ὁμως, ῥηματ. ἐπίθετα, ὑπ-
 τια καὶ μετοχὰς δὲν ἔχουν. Τῶν ἀπροσώπων ἄλλα
 μὲν εἶναι ἐνεργητικὰ, ἄλλα δὲ παθητικὰ.

§. 79.

Ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν
 οὐδετέρων εἶναι τὰ εἰς τοὺς καθεξῆς ἀριθμοὺς κατὰ
 τάξιν τῶν συζυγιῶν διατεταγμένα.

1. Τῆς πρώτης συζυγίας, οἷον· tonat βροντᾶ,
 tonabat, tonabit, tonuit, tonuerat. Ὑποτακτ.
 tonet, tonaret, tonuerit, tonuisset. Ἀπαρέμφ.
 tonāre, tonuisse. Οὕτω grandinat χαλαζόνει,
 fulgurat ἀστράπτει, fulminat κεραυνόει κτλ.

2. Τῆς δευτέρας συζυγίας, οἷον· oportet πρέ-
 κει (δεῖ), oportebat, oportebit, oportuit,
 oportuerat. Ὑποτακτ. oporteat, oporteret,
 oportuerit, oportuisset. Ἀπαρέμφ. oportēre,
 oportuisse. Οὕτω decet ἀρμόζει, libet ἢ lubet
 ἐρέσκει, licet συγχωρεῖται, piget (me) κακοφαίνε-
 ται (μοι), poenitet (me) μετανοῶ (μεταμέλει μοι),
 pudet (me) ἐντρέπομαι.

3. Τῆς τρίτης συζυγίας, οἷον· accīdit, συμ-
 βαίνει, accidebat, accīdet, accīdit, acciderat.
 Ὑποτακτ. accidat, accidēret, accīderit, accidis-
 set. Ἀπαρέμφ. accidēre, accidisse. Οὕτω niu-
 git χιονίζει, pluit βρέχει, lucescit ἐξημερόνει,
 desperascit νυκτόνει κτλ.

4. Τῆς τετάρτης συζυγίας, οἷον· evenit συμ-
 βαίνει, eveniebat, eveniet, evenit, evenerat.
 Ὑποτακτ. eveniat, eveniret, evenerit, evenisset.
 Ἀπαρέμφ. evenire, evenisse. Οὕτω expedit
 συμβάλλει κτλ.

Σημ. 1. Τὸ interest (διαφέρει) σχηματίζεται κατὰ τὸν τύ-
 πον τοῦ sum, οἷον· interest, intererat, intererit, interfuit,
 intersuerat κτλ. Τὸ refert ὁμως κατὰ τὸν τύπον τοῦ fero
 (β. 76. 2)).

Σημ. 2. Πολλὰ ἀπρόσωπα γίνονται ἀπὸ ῥήματα προσωπικὰ

καὶ πλήρη, οἷον· constat εἶναι γνωστόν, ἀπὸ τοῦ consto συνίσταμαι· praestat εἶναι κάλλιον, ἀπὸ τοῦ praesto ὑπερβαίνει κτλ.

§. 80.

Ἐκ τῶν ῥήματα οὐδέτερα μετασχηματίζονται ὅλα τ' ἀπρόσωπα παθητικά, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν (§. 79.) φαίνεται.

1) Τῆς πρώτης συζυγίας, οἷον· cantatur φάλλεται, φάλλουν δηλονότι, cantabatur, cantabitur, cantatum est, cantatum erat. Ὑποτακτ. cantetur, cantaretur, cantatum fuerit, cantatum fuisset. Ἀπαρέμφ. cantari, cantatum esse, cantatum iri (ἐκ τοῦ cantare φάλλειν). Οὕτως certatur μάχονται, festinatur σπεύδουσι, speratur ἐλπίζουσι κτλ.

2. Τῆς δευτέρας συζυγίας, οἷον· sedetur καθίζουσι, sedebatur, sedebitur, sessum est, sessum erat. Ὑποτακτ. sedeatur, sederetur κτλ. Οὕτως ridetur γελοῦσι, fletur κλαίουσι, siletur σιωπῶσι κτλ.

3. Τῆς τρίτης συζυγίας, οἷον· curritur τρέχουσι, currebatur, cursum est κτλ. Οὕτως vivitur ζῶσι, luditur παίζουσι κτλ.

4. Τῆς τετάρτης συζυγίας, οἷον· venitур ἐρχονται, veniebatur, venietur, ventum est κτλ. Οὕτως dormitur κοιμῶνται, scitur ἤξεύρουσι, garritur φλυαροῦσιν, itur (ἐκ τοῦ eo §. 76. 5.) ὑπάγουσι, ibatur, ibitur, itum est, itum erat. Ὑποτακτ. eatur, iretur κτλ.

Ῥήματα παράγωγα.

§. 81.

Παράγωγα ῥήματα λέγονται, ὅσα τὴν ὑπαρξίν των χρεωστοῦσιν εἰς ἄλλην ὁποιαδήποτε λέξιν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ Ἐναρχτικά (Inchoativa), Θαμιστικά (Frequentativa), καὶ τὰ Ἐφρετικά (Desiderativa) ἐπονομαζόμενα.

§. 82.

1. Ἐναρκτικὰ ῤήματα λέγομεν, ὅσα δηλοῦσιν ἑναρξιν πράξεως ἢ πράγματός τινος, ὅπερ ἡ πρωτότυπος λέξις, ἐξ ἧς τὸ ἑναρκτικὸν ῤήμα παράγεται, ἐμφαίνει. Ταῦτα τὰ ῤήματα ἀνήκουν εἰς τὴν τρίτην συζυγίαν, καὶ καταλήγουσιν ὡς ἐκεῖνα τῶν Ἑλλήνων εἰς *asco* (σχω)· παράγονται δὲ ἢ ἀπὸ ὀνόματα, δηλοῦσι οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα, ἢ ἀπὸ ἄλλα πάλιν ῤήματα, οἷον·

1) ἀπὸ οὐσιαστικά· *pubes* ἡ ἥβη, *pubesco* ἡβάσχω, *pubescere*· *senex* ὁ γέρων, *senesco* γηράσχω, *senescere*· *puer* ὁ παῖς, *puerascō*, *puerascere*· *vespera* ἡ ἑσπέρα, *vesperascit*, *vesperascere* κτλ.

2) ἀπὸ ἐπίθετα· *hebes* ἀμβλύς, *hebesco* ἀμβλύνομαι, *hebescere*· *dives* πλούσιος, *ditesco* πλουτῶ, *ditescere*· *maturus* ὄριμος, *maturo*, *maturoscere*· *putris* σαπρὸς, *putresco*, *putrescere* κτλ.

3) ἀπὸ ῤήματα α) τῆς πρώτης συζυγίας εἰς *asco*, οἷον· *labo*, *avi*, *atum*, *are*· κλονοῦμαι, ἐκ τούτου· *labasco*, *labascere*· β) τῆς δευτέρας συζυγ. εἰς *esco*, οἷον· *albeo*, *hui*, *ere* εἶμαι λευκός· *albescō*, *albescere*· *frigeo*, *xi*, *ere* κρυόνω· *frigesco*, *frigescere* κτλ. γ) τῆς τρίτης συζυγ. εἰς *isco*, οἷον· *tremo*, *ui*, *ere* τρέμω· *contremisco*, *contremiscere*· *gemo*, *ui*, *itum*, *ere* στενάζω· *ingemisco*, *ingemiscere*· δ) τῆς τετάρτης συζυγ. ὁμοίως εἰς *isco*, οἷον· *dormio*, *ivi*, *itum ire* κοιμῶμαι· *obdormisco*, *obdormiscere* κτλ.

Ὅλα τὰ ἑναρκτικὰ παρακείμενον καὶ ὑπτιον δὲν κλονοῦν· μόνον τοῦτο τὰ ἐκ ῤημάτων παράγωγα λαμβάνουσι τοῦ, ἐξ οὗ παράγονται, πρωτοτύπου τὸν παρακείμενον, οἷον· *albescō*, *albi*, *albescere* κτλ.

καὶ πλήρη, οἷον· constat εἶναι γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ consto συνίσταται· praestat εἶναι κάλλιον, ἀπὸ τοῦ praesto ὑπερβαίνει κτλ.

§. 80.

Ἀπὸ ῥήματα οὐδέτερα μετασχηματίζονται ὅλα τ' ἀπρόσωπα παθητικά, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν (§. 79.) φαίνεται.

1) Τῆς πρώτης συζυγίας, οἷον· cantatur φάλλεται, φάλλον δηλονότι, cantabatur, cantabitur, cantatum est, cantatum erat. Ὑποτακτ. cantetur, cantaretur, cantatum fuerit, cantatum fuisset. Ἀπαρέμφ. cantari, cantatum esse, cantatum iri (ἐκ τοῦ cantare φάλλειν). Οὕτω certatur μάχονται, festinatur σπεύδουσι, speratur ἐλπίζουσι κτλ.

2. Τῆς δευτέρας συζυγίας, οἷον· sedetur καθίζουσι, sedebatur, sedebitur, sessum est, sessum erat. Ὑποτακτ. sedeatur, sederetur κτλ. Οὕτω ridetur γελοῦσι, fletur κλαίουσι, siletur σιωπῶσι κτλ.

3. Τῆς τρίτης συζυγίας, οἷον· curritur τρέχουσι, currebatur, cursum est κτλ. Οὕτω vivitur ζῶσι, luditur παίζουσι κτλ.

4. Τῆς τετάρτης συζυγίας, οἷον· venitур ἐρχονται, veniebatur, venietur, ventum est κτλ. Οὕτω dormitur κοιμῶνται, scitur ἤξεύρουσι, garritur φλυαροῦσιν, itur (ἐκ τοῦ eo §. 76. 5.) ὑπάγουσι, ibatur, ibitur, itum est, itum erat. Ὑποτακτ. eatur, iretur κτλ.

Ῥήματα παράγωγα.

§. 81.

Παράγωγα ῥήματα λέγονται, ὅσα τὴν ὑπαρξίν των χρεωστοῦσιν εἰς ἄλλην ὁποιαὶ δὴποτε λέξιν. Ταῦτα εἶναι τὰ Ἐναρχτικά (Inchoativa), Θαμιστικά (Frequentativa), καὶ τὰ Ἐφετικά (Desiderativa) ἐπονομαζόμενα.

§. 82.

1. Ἐναρκτικά ῥήματα λέγομεν, ὅσα δη-
λοῦσιν ἑναρξιν πράξεως ἢ πράγματός τιος, ὅπερ ἢ
πρωτότυπος λέξις, ἐξ ἧς τὸ ἑναρκτικὸν ῥήμα παρά-
γεται, ἐμφαίνει. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἀνήκουν εἰς τὴν
τρίτην συζυγίαν, καὶ καταλήγουσιν ὡς ἐκεῖνα τῶν
Ἑλλήνων εἰς *scō* (σκῶ)· παράγονται δὲ ἢ ἀπὸ ὀνό-
ματα, δηλονότι οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, ἢ ἀπὸ ἄλλα
πάλιν ῥήματα, οἷον·

1) ἀπὸ οὐσιαστικά· *pubes* ἡ ἥβη, *pubesco* ἡβά-
σκω, *pubescere*· *senex* ὁ γέρων, *senesco* γη-
ράσκω, *senescere*· *puer* ὁ παῖς, *puerasco*,
puerascere· *vespera* ἡ ἑσπέρα, *vesperascit*,
vesperascere κτλ.

2) ἀπὸ ἐπίθετα· *hebes* ἀμβλύς, *hebesco* ἀμβλύ-
νομαι, *hebescere*· *dives* πλούσιος, *ditesco*
πλουτῶ, *ditescere*· *maturus* ὄριμος, *matu-
resco*, *maturescere*· *putris* σαπρὸς, *putres-
co*, *putrescere* κτλ.

3) ἀπὸ ῥήματα α) τῆς πρώτης συζυγίας εἰς *asco*,
οἷον· *labo*, *avi*, *atum*, *are*· κλονοῦμαι, ἐκ
τούτου· *labasco*, *labascere*· β) τῆς δευτέρας
συζυγ. εἰς *esco*, οἷον· *albeo*, *bui*, *ere* εἶμαι
λευκός· *albescō*, *albescere*· *frigeo*, *xi*, *ere*
κρυόνω· *frigesco*, *frigescere* κτλ. γ) τῆς τρί-
της συζυγ. εἰς *isco*, οἷον· *tremo*, *ui*, *ere* τρέ-
μω· *contremisco*, *contremiscere*· *gemo*,
ui, *itum*, *ere* στενάζω· *ingemisco*, *inge-
miscere*· δ) τῆς τετάρτης συζυγ. ὁμοίως εἰς *isco*,
οἷον· *dormio*, *ivi*, *itum ire* κοιμῶμαι· *ob-
dormisco*, *obdormiscere* κτλ.

Ὅλα τὰ ἑναρκτικά παρακείμενον καὶ ὑπτιον δὲν
ρουν· μόλον τοῦτο τὰ ἐκ ῥημάτων παράγωγα λαμ-
βάνουσι τοῦ, ἐξ οὗ παράγονται, πρωτοτύπου τὸν πα-
ρακείμενον, οἷον· *albescō*, *albi*, *albescere* κτλ.

Σημ. Ἰπάρχουσι ῥήματα καταλήγοντα εἰς *scō*, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἐναρτητικά, οἷον· *disco* μανθάνω, *pasco* βόσκω, *posco* ζητῶ, *quiesco* ἡσυχάζω κτλ. (§. 64. 3.)

§. 83.

2. Θαμιστικὰ ῥήματα καλοῦνται, ὅσα τὴν αὐτὴν μὲν πρᾶξιν μὲ τὰ ἐξ ὧν παράγονται πρωτότυπα ἐμφαίνουσι, πολλάκις ὅμως ἐπαταλαμβανομένην. Ταῦτα σχηματίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὰ ὑπὲρ τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων, ἀφοῦ δηλαδὴ τὸ ὑπὲρ οὗ ἢ ἴτο μεταβληθῆ, οἷον· *pulso* ὠθῶ συνεχῶς, *clamito* φωνάζω συνεχῶς, *repto* ἐρπύζω συχνάκις, *scriptito* γράφω συχνάκις, *lectito* ἀναγινώσκω συχνάκις, *ventito* ἔρχομαι συχνάκις κτλ. Τὰ τούτων πρωτότυπα εἶναι· *pello*, *clamo*, *repro*, *scribo*, *lego*, *venio*.

Ἡ τῶν θαμιστικῶν συζυγία εἶναι ἡ πρώτη, καὶ δὲ σχηματισμὸς αὐτῶν γίνεται ὁμαλῶς καθ' ὅλου τοὺς χρόνους.

3. Ἐφετικὰ ῥήματα ὀνομάζονται, ὅσα ἐφέλλουσιν, κλίουσιν, ἔφουσιν εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔργον σημαίνουσι· μετασχηματίζονται δὲ καὶ ταῦτα ἐκ τοῦ ὑπὲρ τῶν πρωτοτύπων, μεταβληθέντος τοῦ ὑπὲρ οὗ ἢ ἴτο, οἷον· *esurio* πεινῶ, *dormiturio* νυστάζω, *coenaturio* ἐπιθυμῶ γὰρ δειπνήσω, *emuturio* ἀγαπῶ ἢ ἀγοράσω (ὠνητιάω). Τὰ πρωτότυπα τούτων εἶναι· *edo*, *dormio*, *coeno*, *emo*.

ῥήματα σύνθετα.

§. 84.

Τὰ ῥήματα συντιθέμενα ἐκ μορίων ἢ ἄλλων τῶν λέξεων, πάσχουσι μικράν τινα ἀλλοίωσιν, καὶ οὕτως ἀποκλίνουν πολλάκις ἀπὸ τὸν πρωτότυπὸν τῶν χαρακτηριστῶν, ὡς ἐκ τῶν ἀκολουθῶν φαίνεται.

1. Εἰς πολλὰ σύνθετα τὸ *a* καὶ *ae* μετατρέπεται εἰς *i*, οἷον· *habeo* ἔχω, *adhibeo* μεταχειρίζομαι· *cado* πίπτω, *decido* καταπίπτω· *fateor*

ὁμολογῶ, diffiteor ἀρνοῦμαι· jacio ῤίπτω, abjicio ἀποῤῤίπτω· ago ἄγω, abigo ἀπάγω· caedo κόπτω, decido ἀποκόπτω· quaero ζητῶ, exquiro ἐκλέγω.

2. Εἰς ἄλλα μεταβάλλεται τὸ a εἰς e, οἷον· scando ἀναβαίνω, descendo καταβαίνω· patior πάσχω, perperior ὑποφέρω· spargo σπέρω, dispergo διασπέρω.

3. Τινὰ σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ e εἰς i, οἷον· teneo κρατῶ, abstineo ἀπέχω· lego ἀναγινώσκω, eligo ἐκλέγω, colligo συλλέγω· rego κυβερνῶ, corrigo διορθώνω· premo πιέζω, imprimo τυπόνω·

4. Εἰς ῤήματα ἀρχόμενα ἐκ φωνήεντος καὶ συντιθέμενα ἐκ τοῦ re, εὐφωνίας χάριν παρεντίθεται τὸ γράμμα d, οἷον· emo ἀγοράζω, redimo ἐξαγοράζω· amo ἀγαπῶ, redamo ἀνταγαπῶ· eo ὑπάγω, redeo ἐπιστρέφω. Οὕτω καὶ μεταξὺ τοῦ do δίδω καὶ τοῦ re παρεντίθεται τὸ d, οἷον· reddo ἀποδίδω.

5. Ἐκ τῶν παρακειμένων, ὅσοι ἀναδιπλασιασμὸν ἐπιδέχονται, οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ συνθέσει τὴν ἐκ τοῦ ἀναδιπλασιαμοῦ συλλαβὴν ἀποῤῤίπτουσι, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω τῶν ῤημάτων §§. περὶ πασῶν τούτων τῶν μεταβολῶν ἐν παρόδῳ ἐῤῥέθησαν τὰ κυριώτερα.

§. 85.

Αἱ προθέσεις ab, abs, ad, con, in, ob, sub ἐν συνθέσει μετὰ τῶν ῤημάτων ὁμοίως ἀλλοιόγονται ἐνίοτε, καθὼς·

1) ἢ ab καὶ abs μεταβάλλεται εἰς au, οἷον· aufero ἀφαιρῶ (ἀντὶ absfero), aufugio ἀποφεύγω (ἀποδιδράσκω)·

2) ἢ ad μεταβάλλει συχνάκις τὸ d εἰς τὸ ἐπόμενον ἀμέσως c, f, l, p, r καὶ s, ἀρχομένου δηλονότι τοῦ ῤήματος ἐκ τούτων, οἷον· accurro καὶ adcurro προστρέχω, affero καὶ adfero προσφέρω, allevo καὶ adlevo ἐπαίρω, arpono καὶ ad-

rono προσάπτω, arrideo καὶ adrideo προσγε-
λῶ, assimilo καὶ adsimilo ἔξομοιῶ. Ταῦτα καὶ
τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον διττῶς ἀνα-
γινώσκονται καὶ γράφονται·

3) ἡ in μεταβάλλει πάντοτε τὸ n πρὸ τοῦ b καὶ p
εἰς m, πρὸ δὲ τοῦ l, m καὶ r εἰς ταῦτά γράμμα-
τα, οἷον· imbibo ἐμπίνω, impronο ἐπιβάλλω,
illudo ἐμπαίζω, immitto ἐμβάλλω, irrideo κα-
ταγελῶ. Ἡ εἰς τὸ ἐπόμενον γράμμα τοῦ n μετα-
βολὴ δὲν εἶναι κανονικῶς ἀναγκαία, διὰ τοῦτο
γράφεται καὶ inludo, inmitto, inrideo κτλ.
Ταῦτα ἐννοοῦνται καὶ περὶ τῆς con·

4) ἡ ob καὶ sub δύνανται ὁμοίως νὰ μεταβάλλουν
τὸ b πρὸ τοῦ c, f, p εἰς ταῦτά γράμματα, οἷον·
obfero καὶ offero προσφέρω, obcurro καὶ oc-
curro ἀπαντῶ, subcurro κ. succurro συντρέχω,
subfero καὶ suffero ὑποφέρω, subpronο καὶ sup-
pronο ὑποθέτω, obpronο καὶ orpronο ἀντιτάτ-
τω κτλ.

Μ ἔ ρ η ᾠ κ λ ι τ α.

1) Τ ὸ Ἐ π ῖ ρ ῥ η μ α.

§. 86.

Τὰ ἐπίρρηματα ἔχουσι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς
τὰ ῥήματα, ὡς τὰ ἐπίθετα πρὸς τὰ οὐσιαστικά· συν-
τείνουν δηλονότι πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ προσδιορισμὸν
προσεχέστερον τῆς διὰ τοῦ ῥήματος ἐμφαινομένης
πράξεως, οἷον· Caesar *elegantius* scripsit, sed
Cicero *multo elegantius*· ὁ Καῖσαρ ἔγραψε γλα-
φυρῶς, ὁ Κικέρων ὅμως πολὺ γλαφυρότερα.

Ἄλλα ταῦτα εὐρίσκονται συχνάκις καὶ μετ' ἐπι-
θέτων ἢ ἄλλων ἐπίρρημάτων καὶ προσδιορίζουσιν ἀ-
κριβέστερον τὴν σημασίαν αὐτῶν, οἷον· *valde pru-*
dens, πολλὰ φρόνιμος· *nimis tarde*, πολὺ ἀργά κτλ.

§. 87.

Διακρίνονται τὰ ἐπιρρήματα εἰς πρωτότυπα (primitiva), οἷον· *heri* χθές, *nunc* τώρα, *saepe* συχνάκις, καὶ παράγωγα (§. 26.) (derivata), οἷον· *docte* σπουδαίως, *sapienter* σοφῶς, *optime* κάλλιστα κτλ.

Διαιροῦνται προσέτι κατὰ τὴν διάφορον αὐτῶν σημασίαν, ὡς εἰς τὸν ἀκόλουθον §. Αὐταὶ ὅμως, καὶ ὅποιαιδέποτε ἄλλαι διαιρέσεις, εἶναι ὀλίγης ὠφελείας καὶ σχεδὸν πάντῃ ἄσκοποι.

§. 88.

1. Τὰ ποιότητος σημαντικὰ (adverbia qualitatis), οἷον· *vere* ἀληθῶς, *clare* σαφῶς, *superficialiter* ἐπιπολαίως, *acriter* ὀξέως, *clam* κρυφίως κτλ. (§. 26.).

2. Βεβαιωτικὰ καὶ ἀρνητικὰ (adfirmativa et negativa), οἷον· *ita*, *sic* οὕτως· *etiam* ὁμοίως, *sane* βέβαια, *perfecto* ναί· *non* ὄχι, *haudquaquam* οὐδαμῶς, *minime* παντελῶς κτλ.

3. Ἐρωτηματικὰ (interrogativa), οἷον· *num*, *an*, *utrum*, *ne* *) πότερον, μῶν, ἄρα.

4. Χρονικὰ (adverbia temporis), οἷον· *hodie* σήμερον, *cras* αὔριον, *perendie* μεθαύριον, *modo* τώρα, *postea* ὕστερον κτλ.

5. Τοπικὰ (loci), οἷον· *ubi* ποῦ, *hic* ἐδῶ, *illic*, *ibi* ἐκεῖ, *ubique* πανταχοῦ, *sursum* ἐπάνω, *deorsum* κάτω κτλ.

6. Ἀριθμητικὰ, οἷον· *simpliciter* ἀπλῶς κτλ. ἴδε §. 39. σημ. καὶ §. 43.

Σημ. Σχοπιμωτέρα εἶναι ἡ διαίρεσις τῶν τοπικῶν εἰς τοπικὰ στάσιν καὶ τοπικὰ κίνησιν σημαίνοντα· διότι κατὰ τὴν διάκρισιν ταύτην τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων μανθάνομεν ἅμα καὶ τὴν ὀρθὴν χρῆσιν καὶ σύνταξιν αὐτῶν. Γίνεται δὲ ἡ διάκρισις αὐ-

*) Τὸ *ne* εἶναι μόριον ἑγκλιτικὸν ἀπαρτῶμενον εἰς τὴν πρώτην τῆς ἐρωτήσεως λέξιν.

τη κατά τὰς ἐρωτήσεις, μετὰ τὰς ὁποίας ἔπονται τὰ ἐπιρρήματα ταῦτα. Οὕτω π. χ.

- 1) μετὰ τὴν ἐρώτησιν *ubi?* (ποῦ;) ἔπονται τὰ στάσεως καὶ ἡρεμίας σημαντικά· *hic* ἐνταῦθα, *ibi*, *illic* ἐκεῖ, *foris* ἔξω, *subtus* κάτω, *supra* ἄνω κτλ.
- 2) μετὰ τὴν ἐρώτησιν *quo?* ἢ *quorsum?* (πῆ;) ἀκολουθοῦσι, τὰ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντα τοπικά ἐπιρρήματα, οἷον· *huc* ἐδῶ, *eo*, *illuc* ἐκεῖ, *foras* ἔξω, *sursum* ἐπάνω, *deorsum* κάτω κτλ.
- 3) μετὰ τὴν ἐρώτησιν *unde?* (πόθεν;) ἔπονται ὁμοίως κινήσεως σημαντικά ἐπιρρήματα, οἷον· *hinc* ἐντεῦθεν, *illinc* ἐκεῖθεν, *forinsecus* ἔξωθεν, *intrinsicus* ἐσωθεν κτλ.

2) Ἡ Πρόθεσις.

§. 89.

Αἱ προθέσεις εἶναι ἢ χωρισταὶ ἢ ἀχώριστοι. Χωρισταὶ μὲν λέγονται, ὅσαι παρεκτὸς τῆς μετὰ διαφορῶν λέξεων συνδέσεώς των, συνοδεύουσιν ἔτι διάφορα ὀνόματα κατατασσόμενα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις· ἀχώριστοι δὲ, ὅσαι μόνον εἰς τὴν σύνθεσιν χρησιμεύουσι, καὶ εἶναι ἀχρηστοὶ ἐκτὸς αὐτῆς.

§. 90.

Αἱ χωρισταὶ ὅταν συντάσσονται μὲ ὀνόματα ἀπαιτοῦν ἢ αἰτιατικὴν, ἢ ἀπενεκτικὴν, ἢ κατάτινας περιστάσεις ἀμφοτέρας ταύτας τὰς πτώσεις.

- 1) Αἱ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι, οἷον·

<i>ad</i> εἰς, πρὸς, παρὰ (μετὰ δοτ.) ἕως.	<i>contra</i> ἐναντίον, κατὰ (μετὰ γεν.)·
<i>adversum</i> ἢ <i>adversus</i> { ἐναντίον, κατὰ ἢ (μετὰ γεν.)·	<i>erga</i> πρὸς (μετ' αἰτ.), εἰς·
<i>ante</i> πρὸ, ἐνώπιον·	<i>extra</i> ἐκτὸς, ἔξω·
<i>apud</i> παρὰ, (μετὰ δοτ.)·	<i>infra</i> ὑπὸ, ὑποκάτω, κάτω·
<i>circum</i> ἢ <i>per</i> (μετ' αἰτ.),	<i>inter</i> μεταξὺ·
<i>circa</i> } ἀμφί·	<i>intra</i> ἐντός·
<i>circa</i> ἢ } ἕως, σχεδόν·	<i>juxta</i> ἐγγὺς, κατὰ (μετ' αἰτ.)·
<i>circiter</i> }	<i>ob</i> διὰ (μετ' αἰτ.), ἕνεκα, πρὸ·
<i>eis</i> ἢ } ἐντός·	<i>penes</i> παρὰ (μετὰ δοτ.),
<i>citra</i> }	πλησίον·
	<i>per</i> διὰ (μετὰ γεν.), μέσον·

pone ὀπίσω, ὀπισθεν·	propter διὰ (μετ' αἰτ.),
post μετὰ (μετ' αἰτ.)·	ἔνεκα·
praeter παρὰ (μετ' αἰτ.),	secundum κατὰ (μετ' αἰτ.)·
πλὴν, ἐκτός·	supra ὑπὲρ, ἐπάνω·
prope πλησίον, σχεδόν,	versus εἰς, πρὸς (μετ' αἰτ.)·
παραμικρόν·	ultra πέραν, ἐκτός, ἔξω.
2) Ὅσαι ἀπαιτοῦσιν ἀπενεκτικὴν οἶον·	
a, ab, abs ἀπό, ὑπὸ (μετὰ	e ἢ ex (ἐπομένου φωνήεν-
γεν.)·	τος) ἔξ, ἀπό·
absque ἄνευ, χωρίς·	prae, πρὸ, διὰ (μετ' αἰτ.)·
coram ἐνώπιον, πρό·	pro διὰ (μετ' αἰτ.), ἀντί·
cum μετ', μετὰ (μετὰ γεν.),	sine δίχα, χωρίς, ἄνευ·
σύν·	tenus ἕως, εἰς *).
de περὶ (μετὰ γεν.), ἀπό·	

3) Αἱ μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπενεκτικῆς συντασσόμεναι, οἶον·

in ἐν, εἰς, κατὰ (μετὰ γεν.)· super ὑπὲρ, ἐπὶ, ἐπάνω·
sub ὑπό· subter ὑπὸ, ὑποκάτω.

Σημ. 1. Αἱ ἐσχαταὶ αὗται προθέσεις ἀπαιτοῦν αἰτιατικὴν ἐπὶ τῆς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κινήσεως, μετὰ τὴν ἐρώτησιν δηλονότι quo? ἢ quorsum? οἶον· eo in urbem, ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν· ἐπὶ δὲ τῆς ἐν τόπῳ στάτεως μετὰ τὴν ἐρώτησιν ubi? συντάσσονται μετ' ἀπενεκτικῆς, οἶον· habito in urbe, κατοικῶ εἰς τὴν πόλιν (§. 88. σημ.).

Σημ. 2. Ἡ cum μετὰ τὰς ἀπενεκτικὰς τῶν ἀντωνυμιῶν me, te, se, nobis, vobis, quibus καὶ qui (ἀντί τοῦ quo, a, o) συντασσόμενη, δὲν προηγείται ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ μετατίθεται κολλημένη εἰς τὰ ἤδη εἰρημένα λεξίδια, οἶον· mecum μετ' ἐμοῦ, nobiscum μετ' ἡμῶν κτλ.

Ἡ tenus τίθεται πάντοτε μετὰ τὸ ὄνομα, οἶον· coelo tenus, ἕως τὸν οὐρανόν.

Σημ. 3. Πολλὰ τῶν εἰρημένων προθέσεων ἐπέχουσιν ἐνίοτε τόπον ἐπιρρήμάτων, καὶ δὲν ἀπαιτοῦσι πτωσίν τινα, οἶον· contra ἐκ τούναντίου, ante πρότερον, post ὕστερον, prope σχεδόν κτλ.

§. 91.

Ἀχωρίστοι προθέσεις, ἢ κάλλιον συλλαβαὶ αὗται

*) Ὅταν τὸ ὄνομα, μετὰ τὸ ὁποῖον συντάσσεται, εὑρίσκειται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀπαιτεῖ γενικὴν, οἶον· viscorum tenus, ἕως εἰς τὰ σπλάγχνα.

καθ' ἑαυτὰς ἀσήμαντοι, ἐν συνθέσει ὁμῶς τὰς σημασίας τῶν λέξεων μετατρέπεται εἶναι· an ἢ am (πρὸ τοῦ b καὶ p), con ἢ com (ὁμοίως πρὸ τοῦ b καὶ p), di ἢ dis, re, se, vo. Ἡ δὲ μετατροπὴ διὰ τῆς συνθέσεως γίνεται ὡς ἀκολούθως·

- an ἢ am) ἔχει ἐν συνθέσει τὴν δύναμιν τῆς circum (περὶ), ἄλλοτε τῆς ab (ἀπὸ), καὶ ἄλλοτε ἄλλης, οἷον· amplector περιβάλλω (ἐναγκαλίζομαι), amputo ἀποκόπτω, anquiro ἐξετάζω, καὶ ἐπομένου φωνήεντος προσλαμβάνει ἢ σύνθετος λέξις τὸ b ἐν τῷ μέσῳ, οἷον· ambigo ἀμφιβάλλω·
- con, com) δύναται ἐν συνθέσει ὡς ἡ cum (σύν), οἷον· compello συνδιώκω, concursus συνδρομὴ, commendo (§. 85.) συσταίνω.
- di, dis) σημαίνει διαχώρισιν καὶ διάκρισιν, ἢ ὡς τὸ Ἑλλ. δύς, οἷον· discerno διακρίνω, dispello διωθῶ, displiceo δυσχερεστῶ. Πρὸ τοῦ f μετατρέπεται τὸ s εἰς f, οἷον· differo διαφέρω, difficilis δύσκολος κτλ.
- re) σημαίνει ἐπανάληψιν ἢ ὀπισθοδρομὴν, οἷον· revideo ἀναθεωρῶ, repeto ἐπαλαμβάνω, revertor ἐπιστρέφω. Πρὸ φωνήεντος, ἢ πρὸ τοῦ h, λαμβάνει τὸ d ἢ λέξις ἐν τῷ μέσῳ, οἷον· redamo ἀνταγαπῶ, redhibeo λαμβάνω ὀπίσω·
- se) ἔχει τὴν δύναμιν τῆς διὰ ἐν συνθέσει, οἷον· separo διαχωρίζω, secerno διακρίνω, sejungo διαζεύγω·
- ve) εἶναι συλλαβὴ στερητικὴ, οἷον· vesanus παράφρων, vecors ἀνόητος.

3) Ὁ Σύνδεσμος.

§. 92.

Διὰ τῶν συνδέσμων συντάσσονται καὶ συνδέονται διάφοροι λέξεις καὶ λόγοι ὁλόκληροι, διὰ τὰ προ-

ἀγῶσι νόημα τέλειον. Ἡ, διὰ τὰ εἶπω κάλλιον, δι' αὐτῶν δεσμεύονται πρὸς ἄλληλα ὅλα τὰ μέρη τοῦ λόγου εἰς ἓν τι ὅλον, εἰς τὴν ἐνότητα δηλονότι τῶν πραγμάτων, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς πανταχοῦ ἀπαιτεῖ.

Ἐὰν παραβάλωμεν τὰ διάφορα τῶν συνδέσμων εἶδη πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐξετάσωμεν τὴν φύσιν καὶ τὸν τόπον αὐτῶν μεταξὺ τῶν λοιπῶν τοῦ λόγου μερῶν· πληροφορούμεθα, ὅτι ὅλοι οἱ σύνδεσμοι εἰς δύο καθολικώτερα γένη ἐπανάγονται. Ἡ εἶναι δηλαδή τοιοῦτοι, ὅσοι συνδέουσι πρὸς ἄλληλα περιόδους, λόγους καὶ λέξεις μοναδικὰς ἢ α') πάντα ἀνεξαρτήτους, ἢ β') ἐξηρημένας ἀπ' ἀλλήλων. Ἐκ τῶν ὑστέρων εἶναι αἱ ἀποδόσεις εἰς τὰς τῶν περιόδων προτάσεις, τὰ κῶλα καὶ λέξεις τινὲς ἀναγκαίως ἐπιζητούμεναι εἰς τὴν ὀλομέλειαν καὶ ὀλοκληρίαν τοῦ λόγου.

§. 93.

Σύνδεσμοι τῆς πρώτης τάξεως εἶναι οἱ ἐφεξῆς.

1. Συμπλεκτικοὶ (Copulativae conjunctiones), οἷον· et, ac, atque καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν que καὶ· etiam, item, quoque ὁμοίως, ὡσαύτως· nec, neque οὔτε· nec ne καί.

2. Διαζευκτικοὶ (Disjunctivae), οἷον· aut, vel καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν ve ἢ, ἤτοι· sed ἄλλά· sive, seu ἤτοι·

3. Παραθετικοὶ ἢ συσχετικοὶ (Comparativae vel correlativae), οἷον· tum - tum, cum - tum, tam - quam, aequae - ac τόσον - ὅσον, τόσον - ἐφόσον, καθόσον· ut - ita, ut - sic ὡσπερ - οὔτω· tantum - quantum τόσον - ὅσον· quatenus - eatenus ἐφόσον - καθόσον κτλ.

4. Τακτικοὶ (Ordinativae), οἷον· insuper, praeterea προσέτι· porro πόρρω· postea, deinde ὕστερον, μετέπειτα· denique τέλος πάντων κτλ.

5. Ἐναντιωματικοὶ (Adversativae), οἷον· at, ast, verum, enim vero, atqui, autem,

sed, vero ὅμως, δὲ, καίτοι· tamen, attamen μό-
λον τοῦτο, ἀλλ' ὅμως.

§. 94.

Σύνδεσμοι τῆς δευτέρας τάξεως.

1. Ὑποθετικοὶ (Conditionales), οἷον· si
ἐάν· sin ἐάν δέ· ni, nisi ἐάν δέν· modo, dum-
modo ἐάν μόνον· dum ne ἐάν μόνον δέν· si qui-
dem ἐάν μάλιστα.

2. Παράχωρηματικοὶ (Concessivae), οἷον·
etsi, tametsi, etiamsi, licet, quamquam, quam-
vis μόλον ὅτι, μόλον ὅπου, καίτοι, καίπερ.

3. Αἰτιολογικοὶ (Causales), οἷον· quia,
quoniam, quod ἐπειδή· cum ἢ quum ἐνῶ, ἐπει-
δή· quatenus ἐφόσον κτλ.

4. Παρακολουθηματικοὶ (Consecutivae),
οἷον· ut, quo διὰ τὰ, ἵνα· ne, quin διὰ τὰ μὴ,
ἵνα μὴ· quominus διὰ τὰ μὴ (ὡς ἂν ἥμιστα).

5. Χρονικοὶ (Temporales), οἷον· dum, cum
ἢ quum ὅταν, ἐνῶ· quando ὁπόταν· postquam
ἄφου.

6. Ἐπιλογικοὶ ἢτοι συλλογιστικοὶ (Con-
clusivae), οἷον· itaque, igitur, ergo ὅθεν, ἄρα,
λοιπόν· ideo, idcirco, hinc, unde, proinde,
inde, propterea, quare διὰ τοῦτο, διό, ὅθεν κτλ.

Σημ. Οἱ σύνδεσμοι autem, quoque, vero, enim, qui-
dem δέν τίθενται οὐδέποτε ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ἀλλὰ μετὰ μίαν καὶ
ἄλλην λέξιν. Τὸ que καὶ ne εἶναι ἐγκλιτικά ὡς τὸ ἐρωτηματικὸν
ἐπίρρημα ne [§. 88. *]), καὶ προσκολλῶνται πάντοτε εἰς τὸ τέλος
τῆς λέξεως, τὴν ὁποίαν συνδέουσιν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου.

4) Τὸ Ἐπιφώνημα.

§. 95.

Ἐπιφώνημα, ἢ κατὰ τοὺς Λατίνους Πα-
ρέμβλημα (Interjectio) συγκαταριθμούμενον με-
τὰ μέρη τοῦ λόγου, ἐμπεριλαμβάνει λέξιδια, ἐκφρά-

ζοντα πάθη· τούτῃστι τόρους καὶ ἤχους διαφόρων παθημάτων ψυχικῶν σημαντικούς.

Διακρίνονται τὰ μόρια ταῦτα εἰς Ἐπιφωνήματα

α') ψυχῆς εὐδιαθέτου, ὅποια εἶναι τὰ

- 1) Χαράς, οἶον· evax! jo! enohe!
- 2) Γέλωτος, οἶον· ha, ha, he!
- 3) Προσηνείας, οἶον· eja! sis! (ἀντὶ si vis).
- 4) Ἐπαίνου, οἶον· eja! euge! macte! agendum!
- 5) Κλητικὰ, οἶον· o! heus! cho! chodum!

β') δυσaréστου ψυχῆς καὶ νοός ἐκθάμβου, ὡς τὰ

- 1) Σχετλιασμοῦ, οἶον· vac! au! ah! hei! cheu!
- 2) Ἀποστροφῆς, οἶον· rhui! arage!
- 3) Ἀγανακτήσεως καὶ Λύπης, οἶον· oh! proh! vah! hem! cheu!
- 4) Κλαυθμοῦ, οἶον· ohe! hei! hoi!
- 5) Θαυμασμοῦ, οἶον· o! vah! hem! chem! hui! rapae!

Ἐπίμετρον.

Ἐκ τοῦ σχήματος σημασία τῶν λέξεων.

§. 96.

Ἡ ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν λέξεων λογικὴ ἐπιστάσια, καὶ ἡ συνάμα γνώσις τῆς δυνάμεως καὶ φύσεως τῶν πρωτοτύπων, ἐξ ὧν ἐπήγασαν αὐταὶ αἱ λέξεις, μᾶς καταστένουν πολλάκις ἱκανοὺς γὰ μαντεύσωμεν τὴν σημασίαν αὐτῶν. Γίνεται δὲ ἡ ἐπιστάσια αὕτη ἢ εἰς τὰς καταλήξεις, ἢ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν παραγῶγων ὀνομάτων.

§. 97.

Ἐκ τῶν Οὐσιαστικῶν αἱ ἐξῆς καταλήξεις σημασιωτέαι.

1. Ἡ *io* καὶ *us* (τῆς 4. κλίσ.) σημαίνουσι πρᾶξιν τινα ἰσοδύναμον μ' ἐκείνην τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται, καὶ ὁμοιάζουν μὲ τὰς Ἑλληνικὰς καταλήξεις *σις*, *ξις*, *μα*, *μός*, οἷον· *purgare* καθαρίζειν, *purgatum*, ἐξ οὗ *purgatio* ἢ κάθαρσις· *agere* πράττειν, *actum*, ἐξ οὗ *actio* ἢ πρᾶξις· *imitari* μιμεῖσθαι, *imitatum* καὶ *imitatio* ἢ μίμησις· *contemnere* καταφρονεῖν, *contemptum*, *contemptio* ἢ καταφρόνησις· *videre* ὁρᾶν, *visum*, *visus* ἢ ὄρασις· *sentire* αἰσθάνεσθαι, *sensum*, *sensus* ἢ αἴσθησις κτλ.

2. Ἡ *or* καὶ *ix* πηγάζουν ἀπὸ ῥήματα ἐνεργητικὰ καὶ ἐμφαίνουσι πρόσωπον ἐνεργοῦν. οἷον· *educare* ἀνατρέφειν, *educatum*, ἐξ οὗ *educator* ὁ τροφός, καὶ *educatrix* ἢ τροφός· *vincere* νικᾶν, *victum*, *victor* ὁ νικητής, *victrix* νικήτρια· *colo* λατρεύω, *cultum*, *cultor* ὁ λατρευτής, *cultrix* ἢ λάτρις κτλ.

3. Τὰ εἰς *etum* ὀνόματα εἶναι περικτικὰ οἷον· *quercus* δρῦς, *quercetum* ὁ δρυμῶν· *oliva* ἐλαία, *olivetum* ὁ ἐλαιῶν· *dumus* ἢ βάτος *dumetum* ὁ ἀκανθῶν.

4. Αἱ ὀνομασίαι τῶν δένδρων καταλήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς *us*. Αὕτη μεταβληθεῖσα εἰς *um*, ἐμφαίνει τὴν ὀνομασίαν τοῦ καρποῦ τοῦ αὐτοῦ δένδρου, οἷον· *malus* ἢ μηλέα, *malum* τὸ μήλον· *cerasus* ὁ κέρασος, *cerasum* τὸ κεράσιον· *pirus* ἢ ἀπιδέα, *pirum* τὸ ἀπιδιον κτλ.

§. 98.

Εἰς τὰ Ἐπίθετα σημειόνομεν τὰς ἐφεξῆς καταλήξεις.

1. Τὰ εἰς *eus* λήγοντα ἐπίθετα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σημαντικὰ ὕλης, ἥτοι τὰ παρ' Ἑλλήσι μετουσιαστικὰ, οἷον· *aurum* ὁ χρυσός, *aurēus* ὁ χρυσοῦς· *argentum* ὁ ἄργυρος, *argentēus* ὁ ἀργυροῦς· *ferrum* τὸ σίδηρον, *ferrēus* ὁ σιδηροῦς.

Οὕτω *cuprum*, *cuprēus* χάλκινος · *lapis*, *lapidēus* λίθινος · *ignis*, *ignēus* πύρινος · *terra*, *terrēus* γήινος · *lignum*, *lignēus* ξύλινος κτλ.

2. Τὰ εἰς *osus* σημαίνουν ἐπίτασιν ἢ πληθύν πρᾶγματος, ὅπερ τὸ πρωτότυπον οὐσιαστικὸν σημαίνει οἷον · *annus* ὁ ἐνιαυτός, *annosus* ὁ πολυετής · *malitia* ἡ κακία, *malitiosus* ὁ κακεντρεχής · *bilis* ἡ χολή, *biliosus* χολώδης · *lapis* ἡ πέτρα, *lapidosus* πετρώδης · *arena* ἡ ἄμμος, *arenosus* ἀμμώδης · *gloria* ἡ δόξα, *gloriosus* ἐνδοξος κτλ.

3. Αἱ τελικαὶ συλλαβαὶ *abilis* καὶ *ibilis* δύνανται ὡς αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρκτικά ἀξι- καὶ εὐ-, οἷον · *amabilis* ἀξιέραστος · *laudabilis* ἀξιέπαινος · *venerabilis* ἀξιοσέβαστος · *credibilis* πιθανός · *placabilis* εὐδιάλλακτος · *flexibilis* εὐκαμπτος · *disso-lubilis* εὐδιάλυτος κτλ.

4. Τὰ εἰς *ipus* καὶ *apus* ἐπίθετα ἐμφαίνουσι τὴν ὕλην, ἢ τὸν τῆς καταγωγῆς τῶν τόπων, τὰ δ' εἰς *iuis* ποιότητα μόνον, οἷον · *sal marinus*, ἄλας θαλάσσιον · *lac asininum*, γάλα ὄνειον · *caro anserina*, κρέας χηνίσιον · *aqua fontana*, νερὸν πηγαδίσιον · *fructus montanus*, καρπὸς ὄρεινός · *autumnus plu-vius*, φθινόπωρον βροχερόν.

5. Τὰ εἰς *bundus* σημαίνουσι διάθεσιν ἢ κατάστασίν τινα, οἷον · *meditabundus* συλλογισμένος, *mirabundus* ἐκθαμβος, *gratulabundus* χαίρων, *moribundus* ἀγωνιῶν, ἀποθνήσκων κτλ.

§. 99.

Τὰ Ἐπίθετα ἐξετάζονται καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν.

1. Ἡ πρόθεσις *per* καὶ *prae* ἐν τῇ συνθέσει μετ' ἐπιθέτων σημαίνει ἐπίτασιν, οἷον · *perlongus*, πολλὰ μακρός · *perdifficilis*, πολλὰ δύσκολος · *permagnus*, ὑπερμεγέθης · *praedurus*, ὑπέρσκληρος · *praealtus*, πολλὰ ὑψηλός.

2. Ἡ *iz* σημαίνει στέρησιν, οἷον · *certus, incertus* ἀβέβαιος · *satiabilis, insatiabilis* ἀπληστος · *humanus, inhumanus* ἀπάνθρωπος · *prudens, imprudens* ἀφρων (§. 85. 3) · *litteratus, illiteratus* ἀγράμματος · *mundus, immundus* ἀκάθαρτος · *religiosus, irreligiosus* ἀσεβής.

3. Ἡ *sub* ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ὑπὸ, ἥτις σημαίνει ἐν τῇ συνθέσει μετ' ἐπιθέτων μείωσιν καὶ ἐλάττωσιν, οἷον · *subalbus* ὑπόλευκος, *subamarus* ὑπόπικος, *subrusticus* ἰδιωτικὸς ὀλίγον κτλ.

§. 100.

Ἡ ἐκ τῆς καταλήξεως σημασία τῶν Ῥημάτων ἐξηγήθη ἐν τοῖς περὶ παραγῶγων §§. 81 κτλ. Ἐνταῦθα σημειοῦνται μόνον τινὲς ἐκ τῆς συνθέσεως εἰς τὴν σημασίαν τροπολογίαι.

1. Τὰ σύνθετα ἐκ τῆς προθέσεως *a* ἢ *ab* σημαίνουσιν ἀπομακρυσμὸν, οἷον · *volo* πετῶ (ἔπιταμαι), *avolo* πετῶ μακράν · *jacio* ῥίπτω, *abjicio* ἀπορρίπτω · *verto* στρέφω · *averto* ἀποστρέφω.

2. Τὰ ἐκ τῆς *de* σύνθετα σημαίνουσι πολλάκις τὸ κάτω, οἷον · *scando* ἀναβαίνω, *descendo* (§. 84. 2.) καταβαίνω · *depono* καταθέτω · *depingo* καταγράφω · *dehortor* ἀποτρέπω κτλ.

3. Ἡ *ex* ἢ *ex* ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἐξ ἐν τῇ συνθέσει καὶ σημαίνει τὸ ἔξω, οἷον · *exeo* ἐξέρχομαι, *educō* ἐκφέρω, *emineo* ἐξέχω, *elicio* ἐξελεύω κτλ.

4. Ἡ *prae* σημαίνει τὸ πρότερον, ἢ εἶναι ταυτόσημος μὲ τὴν πρό, οἷον · *praedico* προλέγω, *praeparo* προπαρασκευάζω, *praevideo* προβλέπω κτλ.

5. Ἡ *pro* εἶναι εἰς πολλὰ ταυτόσημος μὲ τὴν πρό καὶ σημαίνει τὴν εἰς τὰ πρόσω κίνησιν, οἷον · *progredior* προβαίνω, *procedo* προχωρῶ, *produco* προάγω. Ἐπίστε ἔχει ἄλλην σημασίαν, οἷον · *pronuntio* προφέρω (ἐκφράζω), *produco* παρασταίω.

6. Ἡ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν προθέσ. con, di, ge κτλ. σημασία τῶν ῥημάτων ἐσημειώθη ἀνωτέρω (§. 91.).

§. 101.

Τὰ εἰς *tim* λήγοντα ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, καὶ σημαίνουσι τὸ αὐτὸ μὲ τὰ εἰς δὲ Ἑλληνικὰ, οἷον· *acervatim* σωρηδόν, *gregatim* ἀγεληδόν, *stillatim* σταγονηδόν, *viriatim* κατ' ἀνδρας κτλ.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Σύνταξις.

§. 102.

Ἡ Σύνταξις καθὸ τέχνη, ἐπαγγελλομένη τὴν διδασκαλίαν τοῦ ὀρθῶς συνάπτειν τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸν τρόπον, τὸν προσιδιάζοντα εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν ἔκπαλαι ἐπικρατήσασαν τῆς γλώσσης συνήθειαν, καὶ ταῦτα πάντα μὲ χάριν καὶ κομψότητα, ὀρθῶς διακρίνεται ἀπὸ τοῦς δοκιμωτέρους Γραμματικούς εἰς τὰ Κεφάλ. α΄) Περὶ ὀρθῆς τῶν λέξεων Συντάξεως, β΄) Περὶ Γνησιότητος, καὶ γ΄) Περὶ Κομψότητος τοῦ Λόγου.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Ὄρθῃ τῶν λέξεων Σύνταξις.

§. 103.

Κατὰ λόγον φυσικὸν ἔπρεπεν ἐν τῇ συντάξει τὸ μὲν ὑποκείμενον νὰ προηγῆται, τὸ δὲ κατηγορούμενον νὰ ἔπηται· ὁ ἐλεύθερος ὅμως τῶν Λατίνων, ὡς καὶ ἐκεῖνος τῶν Ἑλλήνων, τοῦ συντάττειν τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας τρόπος, συγχωρεῖ τὴν ἐκ τῆς τάξεως ταύτης παρέκβασιν, καὶ τίθενται ἐκεῖται αἱ λέξεις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου, τὰς ὁποίας πρὸ πάντων συλλογιζόμεθα, ἢ διὰ τῶν ὁποίων σκοπεύομετ

ἐν πρώτοις τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων γὰ προσελκύσωμεν, οἷον· *Deus regit mundum, ἢ mundum regit Deus, ἢ regit Deus mundum* κτλ.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως τὸ ῥῆμα σαφηνείας, ἢ εὐφραδείας χάριν, τίθεται εἰς τὸ τέλος τῆς προτάσεως, οἷον· *Deus, sapientissimus rerum conditor, homines probos quam plurimum amat.*

Σ υ μ φ ω ν ί α ι .

§. 104.

1. Τὸ ὑποκείμενον συμφωνεῖ μετὰ τοῦ κατηγορουμένου, εἰάν τοῦτο ᾗναι οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, μετοχὴ ἢ ἀντωνυμία κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον· *Eventus est stultorum magister. — Tempus est edax rerum. — Romani erant potentissimi tempore Augusti. — Boni homines virtutis sunt amantes. — Liber est tuus, pecunia mea. — Parva saepe scintilla contemta (α), magnum excitavit incendium.*

Σημείωσις. Τὰ τρίτα πρόσωπα τοῦ ἐκ τοῦ συνη ἐνεστώτος εἰς τὰ γνωμικὰ καὶ τὰς παροιμίας πολλάκις ἐλλείπουντι, οἷον· *Optimum condimentum fames (δηλ. est). — Amici veterimi optimi (δηλ. sunt). — Ubi opes, ibi amici.*

2. Ἐάν τὸ κατηγορούμενον ᾗναι ῥῆμα, συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον μόνον, οἷον· *Ego judico, tu attendis, ille tacet, leo rugit, canis latrat, nos judicamus, vos attenditis, illi tacent, aves volant, pisces natant, quadrupedes currunt, vermes repunt.*

3. Προηγούμενων πλειοτέρων ὑποκειμένων, τὸ κατηγορούμενον τίθεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, οἷον· *Alexandria et Roma sunt antiquissimae urbes. — Cicero et Demosthenes suc-*

(α) ζήτει contemno (σελ. 103.).

runt oratores celeberrimi. — *Camelus et asinus portant onera.* — *Romulus et Remus condiderunt (β) Romam.*

Ἐξαιρέσεις. Ἐπὶ ἀψύχων ἢ ἀφηρημένων πραγμάτων τίθεται τὸ κατηγορούμενον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν πολλάκις, οἷον· *Agendum est, quod tempus et necessitas postulat.* — *Ordo et cursus rerum naturalium legibus aeternis innititur.*

Αἱ πτώσεις ἐν γένει.

§. 105.

1. Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quis?* (τίς;), ἢ *quid?* (τί;) κατ' εὐθείαν, ἔπεται ἡ ὀνομαστικὴ, οἷον· *homo judicat et dijudicat, animalia cetera imaginantur tantum.* — *Ego loquor, tu clamas, ovis balat, equus hinnit; nos loquimur, vos clamatis, oves balant, equi hinniunt.*

2. Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *cujus?* (τίνος;), ἀκολουθεῖ ἡ γενικὴ, οἷον· *Animi domicilium corpus est.* — *Arma brutorum sunt cornua, dentes, ungues, rostra, ungulae; hominis vero culti (γ) ratio et oratio.* — *Anceps est fortuna belli.* — *Cupiditas honoris, quam dura est domina!*

3. Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *cui?* (τίνι;), *pro quo?* (διὰ τίνα;), *cujus gratia?* (τίνος ἕνεκα;), ἔπεται ἡ δοτικὴ, οἷον· *Simplex cibus homini utilissimus est.* — *Non nobis, sed patriae vivamus oportet.* — *Semidoctus plus nocet reipublicae, quam penitus ignarus.* — *Tibi aras, tibi seris, tibi eidem et metes.* — *Oratio hominibus propria est, brutis deest.* — *Nero bonis omnibus hostis erat.* — *Non scholae, sed vitae discimus.*

Σημ. Ἡ δοτικὴ αὕτη καλεῖται ἀπὸ τοῦς γραμματικοῦς *Dativus commodi et incommodi*, ἢ παρ' ἡμῖν δηλονότι Περιποιητικὴ καὶ τοῦναντίον.

(β) *condo.* (γ) *colo* ἐκπαιδεύω.

4. Ἡ ἐρώτησις *quem?* (τίνα;), ἢ *quid?* (τί;) πλαγίως, ἔχει ἀκόλουθον τὴν αἰτιατικὴν, οἷον· *Terra nutrit homines et animalia. — Ferro laborem, consuetudo docet. — Romani vicerunt (δ) Graecos; hi vero erudiverunt (ε) eos. — Fallere hostem aequè gloriosum est ac vincere.*

Σημ. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται καὶ μετὰ τὰς προθέσεις ἐν τῷ §. 90. 1), 3). ἐκτεθειμένας, οἷον· *Omnes pisces praeter balae- nam et anguillam, ova ponunt. — Acus magnetica versus septentrionem semper tendit. — Inter insulas Archipelagi celeberrima est Hydra, sive ob ejus mercatum insignem, sive propter res praeclare gestas (ζ).*

5. Ἡ κλητικὴ ἐπὶ ἐπιφωνήσεως καὶ ἐπικλήσεως καὶ προσφωνήσεως τίθεται, οἷον· *O tempora! o mores! o Dii immortales! Antoni, veni huc κτλ.*

§. 106.

Ἡ ἀπενεκτικὴ προκύπτει συχνάκις καὶ κατὰ διαφόρους σημασίας εἰς τὸν λόγον· διὰ τοῦτο ἡ σύνταξις αὐτῆς ἀπαιτεῖ μεγαλητέραν προσοχὴν καὶ ἀσκησιν εἰς τοὺς ἀκολουθῶν ἐν περιλήψει κατεστρωμένους κανόνας. Τίθεται λοιπὸν ἀπενεκτικὴ

1) ὅταν ἐκφράζωμεν πρᾶξιν τινα, ἐκτελουμένην δι' ὄργανου ὑλικοῦ, ἢ λεκτοῦ μόνον καὶ νοουμένου, οἷον· *Scribo calamo, laboro manibus, oculis cerno, auribus audio. — Animalia nervis sentiunt, musculis moventur. — Europaei meridionales vestibus teguntur levioribus, quam septentrionales. — Aves plumis teguntur, quadrupedes pilis, pisces squamis. — Animalia bruta armis, cuique propriis, homines vero ratione ut plurimum contra hostes defenduntur. — Aequè gloriosum est hostem arte (η) et astutia fallere ac armis vincere.*

(δ) vinco. (ε) erudio. (ζ) gero, (η) ars.

2) ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quo modo? qua ratione?* (πῶς; τίνι τρόπῳ;) οἷον· *Aequo animo moritur sapiens* (θ). — *Ut avis cantu, ita et homo forma externa saepe dignoscitur.* — *Romani fortitudine* (ι) *et crudelitate, Graeci sapientia et humanitate magis celebrati sunt* (κ).

3) ὅταν ἐκφράζωμεν τελικὸν αἴτιον ἢ σκοπὸν ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quare? cur? quamobrem?* (διὰ τί; τίνος ἕνεκεν;), οἷον· *Invidus nunquam aliorum rebus secundis gaudet, nunquam adversis dolet* (λ). — *Aristides justitiae amore, Themistocles gloriae cupiditate in patriae emolumentum egere* (μ). — *Vir bonus virtutis amore, non metu poenae abstinere ab actionibus malis.*

Πολλάκις τίθεται ἡ ἀπενεκτικὴ σημαίνουσα.

4) τὸν τρόπον, καθ' ὅν τι γίνεται, ἢ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς τὸ κατεργάζεται, οἷον· *Nullum spatium est aëre vacuum.* — *Ciconiae agros liberant serpentibus* (ν), *vultures terram purgant cadaveribus.* — *Silice et salibus funditur vitrum.*

Σημ. Ἡ ἀπενεκτικὴ αὕτη γίνεται κατὰ παράλειψιν τῆς προθέσεως a ἢ ab, ἧτις εἶναι ἐνίοτε ἐμφανῆς, οἷον· *Nullum spatium ab aëre vacuum est.* — *Sapiens ab omni* (ξ) *animi concitatione semper vacat.*

5) κανόνα καὶ τύπον, καθ' ὅν τι συμβαίνει, οἷον· *Vulgus amicitias utilitate probat* (ο). — *Male morati pecoris more* (π) *vivunt, probi vero imperio rationis agunt.* — *Graeci et*

(θ) ὁ σοφὸς θνήσκει μὲ ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς. (ι) fortitudo. (κ) celeberrimo. (λ) ὁ φθονερός οὔτε χαίρει ποτέ διὰ τὴν εὐτυχίαν, οὔτε λυπεῖται διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων. (μ) Παρικ. πληθ. γ. πρόσωπ. ἐκ τοῦ ago. (ν) serpens. (ξ) ἴδε §. 13. Σημ. 2. (ο) ὁ ὄχλος τιμᾷ τὴν φιλίαν ἐκ τοῦ συμφέροντος. (π) mos, γεν. moris

Romani, si semper *exemplo* majorum agērent, non laberētur (ρ) in servitatem.

6) Ἡ ἀπενεκτικὴ τιθεμένη ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quando?* (πότε;) εἶναι χρόνου σημαντικὴ, οἷον· *Barbarae gentes, aestate ut plurimum bellum gerunt, hieme vero domum redeunt.* — *Vere* (σ) *agri et prata virescunt, autumnō folia decidunt.*

7) ἐπὶ δὲ τῆς ἐρωτήσεως *ubi?* (ποῦ;) *unde?* (πόθεν;) εἶναι τόπου σημαντικὴ, οἷον· *Sol non eodem semper loco oritur, aut occidit* (τ). — *Ignes fatui locis plerumque palustribus emicant.* — *Xerxes terra marique* (ξ) *bellum Graeciae intulit* (υ).

Σημ. Εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν ταύτην προσημασιεύεται ἡ πρόθεσις *in*, ἥτις εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἐπαρχιῶν προστίθεται συχνάκις, οἷον· *Tyriorum coloniae paene (in) toto orbe diffusae* (φ) *sunt, uti: Carthago in Africa, in Boeotia Thebae, Gades ad Oceanum.*

8) Ἀπενεκτικὴν ἀπαιτοῦσι προσέτι αἱ προθέσεις τοῦ §. 90. 2. 3). Ἴδου καὶ τούτων τινα παραδείγματα· *Omne animal ex ovo nascitur.* — *Animus non moritur cum corpore.* — *Nullam corporis partem natura sine causa effinxit* (χ). — *Dulce est pro patria mori* (ψ). — *Talpa sub terra degunt.*

Πτώσεις τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων.

§. 107.

Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων δὲν συντάσσονται μὲ προθέσεις, ἀλλὰ τίθενται εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πτώσιν, διευθυγόμενα ἀπὸ τὰς ἐρωτήσεις *ubi?* (ποῦ;) *quo?* ἢ *quorsum?* (πῆ;), *unde?* (πόθεν;).

(ρ) *lābor.* (σ) *ver.* (τ) ὁ ἥλιος οὐτ' ἀνατέλλει, οὔτε δύει πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (υ) *infero.* (φ) *diffundo.* (χ) *effingo.* (ψ) γὰρ τὸ ὑπὲρ πατρίδος θνήσκειν.

§. 108.

Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *ubi?* τίθενται τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὰ κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κλίσιν κλινόμενα εἰς τὴν γενικήν· τὰ δὲ τῆς τρίτης κλίσεως καὶ τοῦ ἐνικοῦ, καὶ τοῦ πληθυντικοῦ, καὶ τὰ κατὰ τὸν πληθυντικὸν μόνον κλινόμενα πάσης κλίσεως εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, οἷον· *Paulus Apostolus Romae, Ephesi, Troade, Athenis et Philippis evangelium praedicavit.* — *Alexandriae* celeberrima olim bibliotheca fuit. — *Tyri* olim mercatura ita florebat, ut hodie *Amstelodami* et *Londini*. — *Archimedes Syracusis* vixit. — *Alexander Babylone* mortuus est. — Ut *Romae* consules, sic *Carthagine* quotannis annui bini reges creabantur. — Talis *Romae Fabricius*, qualis *Athenis* fuit (ω).

Ἐξαίρ. Ὅταν ὁμως ἀνάγκη εἶναι νὰ προσδιορισθῇ καὶ αὐτὸς τῆς πόλεως ὁ τόπος, τίθεται ἢ τὴν περίστασιν ταύτην διορίζουσα πρόθεσις πρὸ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως, οἷον· *Ad Viennam*, πλησίον τῆς Βιέννης· *prope Romam*, πλησίον τῆς Ῥώμης· *circa Neapolim*, περὶ τὴν Νεάπολιν κτλ.

§. 109.

1. Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quo?* τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων πάσης κλίσεως καὶ παντὸς ἀριθμοῦ τίθενται εἰς τὴν αἰτιατικὴν, οἷον· *Paulus Apostolus epistolas misit* (α) *Romam, Corinthum, Ephesum, Philippos, Collossas, Thessalonicam* (β). — *Legati a Romanis Athenas missi sunt* (α), *jussique* (γ) *inclitas leges Solonis describere.* — *Cimon Lacedaemonem* sua sponte est profectus, pacemque inter duas potentissimas civitates concillavit.

(ω) Τοιοῦτος ἦν ὁ *Fabricius* εἰς τὴν Ῥώμην, ὅποιος εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστείδης. (α) *misit*. (β) Παῦλος ὁ Ἀπόστολος ἐπέστειλεν ἐπιστολάς εἰς Ῥώμην, Κόρινθον, Ἐφεσον κτλ. (γ) *jubeo*.

Σημ. Τίθεται, πολλά σπανίως ὅμως, ἡ πρόθεσις *ad*, ὡς παρ' ἡμῖν ἢ εἰς, πρὸ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως, οἷον· *Marius ad Zamam pervenit*. — *Dimissi sunt usque ad Cumas ad frumentum coemendum*.

Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *unde?* τίθενται ὅλα τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, οἷον· *Moamedes Mecca Medinam confugit* (δ). — *Paulus Apostolus scripsit Roma, Corintho, Athenis, Philippis, Laudicea, Neapoli*. — *Qui Athenis Romam proficiscitur mare Adriaticum, qui vero Hamburgo Londinum, mare Germanicum trajicit*.

Σημ. 1. Ἐάν μετα' τὰ κύρια ὀνόματα τῶν πόλεων ἔπηται τὸ προσηγορικὸν *urbs* ἢ *oppidum*, τοῦτο τίθεται εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *ubi?* μόνον ὅτι ἐκεῖνα εἰς τὴν γενικὴν εὐρίσκονται, οἷον· *Archias Antiochiae natus est* (ς), *celebri* (ζ) *quondam urbe* (κικ.).

Σημ. 2. εἴν δὲ τὸ προσηγορικὸν προηγῆται, τίθεται τὸ κύριον τῆς πόλεως ἢ εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, ἢ εἰς τὴν γενικὴν, οἷον· *Cimon in oppido Citio est mortuus* (η) (Νέπ.). — *Cassius est in oppido Antiochiae cum omni* (ζ) *exercitu* (κικ.).

§. 110.

1. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ ὀνόματα *domus* (τὸ ὀσπήσιον), *humus* (ἡ γῆ, τὸ ἔδαφος), *rus* (ὁ ἀγρός)· διότι καὶ ταῦτα συντάσσονται, ὡς τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα χωρὶς προθέσεις, διοικούμενα κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἀπὸ τὰς διαφοροῦς ἐρωτήσεις, οἷον· *Aegyptii condiebant mortuos* (η) *et eos domi servabant*. — *Socrates eundem vultum domum referebat, quem domo extulerat* (θ) (Σέν.). — Οὕτω καὶ τὸ *humus*, οἷον· *jacet humi; surgit hūmo* (ι) κτλ.

Τὸ *rus* διαφέρει ἀπὸ τὸ *domus* καὶ *humus* εἰς τὴν σύνταξιν κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων *ubi?* καὶ *unde?* τίθεται εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, ἐπὶ δὲ τῆς ἐρωτήσεως *quo?* εἰς τὴν αἰτιατι-

(δ) ὁ Μοάμεθ ἀπὸ τὴν Μέκκαν κατέφυγεν εἰς Μεδίην. (ε) πασσογ. (ζ) §. 13. Σημ. 2. (η) *morior*. (θ) *offerro*. (ι) κεῖται κατὰ γῆς· σηκώνεται ἀπὸ τὴν γῆν.

κῆν, οἶον· *Manlius rure juventam egit* (x). — *Quinctius ruri* (λ) *vitam agere constituit*. — *Romani rus ex urbe tanquam ex vinculis avo-*
labant (κικ.)

Ἐξ αίρ. Τό *domus* μετ' ἐπιθέτου συναπτόμενον, ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικῆς, σημαίνοντος τὸν κτήτορα τῆς οἰκίας, δέχεται πρὸ αὐτοῦ τὴν πρόθεσιν *in*, καὶ ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *ubi?* τίθεται εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν· μετὰ δὲ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν *meus*, *tuis*, *suus*, *noster*, *vester* εἰς τὴν γενικὴν χωρὶς προθέσεως, οἶον· *Cato in domo Drusi avunculi sui*, *Cicero in domo paterna* *educatus est*. — *Marius domi suae senex est mortuus* (κικ.).

2. Τὸ *militia* (στρατὸς), *bellum* (πόλεμος), ὅταν συνάπτονται μετὰ τοῦ *domus* διὰ τῶν συνδέσμων *et*, *nec*, *iam*, *quam* κτλ. τίθενται ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *ubi?* χωρὶς προθέσεως εἰς τὴν γενικὴν, οἶον· *Livius, quae a Romanis domi militiaeque gesta sunt* (μ), *exposuit* (ν). — *A Romanis nihil publice sine auspiciis nec domi, nec militiae gerebantur* (ξ). — *Romae paucorum arbitrio belli domique agitabatur* (ο) (Σαλλ.).

Μόρια ἐρωτηματικά.

§. 111.

1. Τὸ ἐν ἐμφανεῖ καὶ εὐθείᾳ ἐρωτήσῃ ῥῆμα τίθεται εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔγκλισιν· εἰάν δὲ ἡ ἐρώτησις εἶναι πλαγία, ἢ προηγῆται ῥῆμα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ ἐρώτησις, ὡς ἡ ἀπόδοσις ἐκ τῆς προτάσεως ἐξαρτᾶται, εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, οἶον· *Unde bella et discordiae inter homines orta sunt?* (π) — *Cur homo hominem persequitur?* — *Quae*

(x) ago. Ὁ Μάνλιος διῆγε τὴν νεότητά του ἐν ἀγροικίᾳ. (λ) *ruri* καὶ *rure* κατὰ τὸν §. 13. Σημ. 2. β). 4). (μ) gero. (ν) expono. Ὁ Λίβιος ἐξέδωκε τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς τῶν Ῥωμαίων πράξεις. (ξ) Οὐδὲν δημόσιον ἐπράττετο παρὰ Ῥωμαίοις οὔτε εἰς τὴν πόλιν, οὔτε εἰς τὸ στρατόπεδον ἀνευ χρησμῶν. (ο) Ἐπράττετο ἐν Ῥώμῃ εἰς τε καιρὸν πολέμου καὶ εἰρήνης κατὰ τὴν δόξαν ὀλίγων τιῶν. (π) orior.

amicilia potest esse inter ingratos? — Nescimus, unde sol ignem lucemque suam habeat. — Non cogitas, in quanta calamitate simus, lumine scientiarum destituti? (ρ) — Omnes tendunt ad gaudium, sed unde stabile magnumque consequantur, ignorant (Σέν.).

2. Τὸ *num*, *an* καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν *ne* (σ) εἶναι μόρια ἐρωτηματικά, διότι πάντοτε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐρωτήσεως τίθενται· τὸ δὲ μετ' αὐτὰ ῥῆμα εἶναι ὀριστικόν, οἷον· *Num sola maris aqua salsa est? (τ) — An scimus, quae sit optima rei-publicae administratio? (υ) — Scisne, quanta ex discordia et dissensione in patriam permanet mala? — An tu civem ab hoste natura ac loco, non animo factisque (φ) distinguis? (Κικ.) — Ubi, aut qualis est tua mens, potesne dicere? (ὁ αὐτός.).*

3. Ὅποταν ὁμοῦς πρὸ τοῦ *num*, *an*, *ne* προηγῆται ῥῆμα, τότε ταῦτα ἐμφαίνουσιν ἐρώτησιν πλαγίαν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ παρ' ἡμῖν ἄν· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐπόμενον ῥῆμα τίθεται εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, οἷον· *Olim quaestio erat, num terra nostra rotunda esset (χ).* — *Num aegrotum interrogabis, an sanari velit? — A multis philologis quaeritur, vixeritne (ψ) unquam Homerus?*

4. Ἐὰν ἡ ἐρώτησις συνίσταται ἀπὸ περισσότερα μέλη, τὸ μὲν πρῶτον τούτων δέχεται τὸ *num*, *utrum* ἢ *ne*, τὰ δὲ λοιπὰ τὸ *an*, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ παρ' ἡμῖν ἢ, οἷον· *Num sol mobilis est, an immobilis? (ω) — Utrum po-*

(ρ) destituo. (σ) Ταῦτα ὁμοιάζουν μὲ τὰ Ἑλληνικὰ μῶν; πότερον; κτλ. ἢ τὰ τῆς συνηθείας ἀρα; ἀράγε; τάχα; (τ) ἀράγε μόνον τὸ θαλάσσιον νερὸν εἶναι ἀλμυρὸν; (υ) τάχα ἠξεύρομεν ποῖος εἶναι ὁ κάλλιστος τρόπος τοῦ πράττειν τὰ πολιτικά; (φ) §. 106. 2). (χ) ἦτο ποτὲ ἐρώτησις, ἄν τῆ γῆ μας εἶναι στρογγυλοειδής. (ψ) νίνο. (ω) ἀράγε εἶναι ὁ ἥλιος ἀστὴρ πλανώμενος, ἢ ἀπλανής.

polus Romanus fortior erat, *an* crudelior, quam caeterae eorum temporum gentes barbarae. — Quaeritur, unusne mundus sit, *an* plures? — Dic mihi, *num* multitudo virium, *an* audacia, *an* vero consilium et prudentia imperatoris in bello valeat magis? — Si sitis, nihil interest, *utrum* aqua sit, *an* vinum: nec refert, *utrum* sit aureum poculum, *an* vitreum, *an* manus concava (Σέν.).

Σημ. 1. Πολλάκις εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἐρωτήσεως μέλος παραλείπεται τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον, εἰς δὲ τὸ δεύτερον τίθεται τὸ *an*, ἢ τὸ ἐγκλιτικὸν *ne*, καὶ ἐνίοτε ἀμφότερα συντημῆναι, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὁμοίως τὴν σημασίαν τοῦ *an* ἢ *ne*. Quaeso, dic mihi, (*num*) justitia, *an* divitiae reipublicae magis conducunt? — Multum interest bonos malosne habeamus amicos. — In fortuna hominis quaeritur, servus sit, *an* liber; pecuniosus, *an* tenuis; privatus, *an* cum potestate; si cum potestate, jure, *an* injuria: felix, clarus, *an* contra (Κικ.). — Interrogatur, tria pauca sint, *anne* multa (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Ὃταν προηγουμένου ἐρωτηματικοῦ μορίου ἔπεται εἰς τὸν λόγον τὸ ἢ ὄχι, τίθεται τὸ *nec ne* ἀντὶ τοῦ *vel non*, ἢ *aut non*, οἷον· Amazones *utrum* fuerint, *nec ne*, quaeritur (α). — Diu litigatum est (β) inter naturae scrutatores, *num* terra nostra sit mobilis, *nec ne*. — Sintne plures dii, *nec ne*, olim quaerebatur.

Διασάφησις τινῶν συνδέσμων.

§. 112.

1. Ὁ *ut* σημαίνει

α) ὀδία γὰ (ἔνα), ὅταν ἡ πρότασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται, τέλος ἢ σκοπὸν τινα ἐκφράζη, οἷον· Mortem cogita, *ut* nunquam timeas. — Aquilae acerrimo visu praeditae sunt (γ), *ut* a longinquo praedam cernere possint. — Hominis corpus celsum et erectum est, *ut* coelum intueri possit.

β) ὥστε, εἰάν ἡ πρότασις μετὰ τοῦ *ut* ἔπεται

(α) πρόκειται ἐρώτησις, ἂν ποτε ὑπῆρξαν Ἀμαζόνες, ἢ ὄχι.
(β) litigo. §. 80. (γ) praedo ρῆμα ἀρχαῖον.

ὡς ἀπόδοσις, ἢ ὡς ἐπάκόλουθον ἄλλης προηγουμένης
 κινος προτάσεως, σκοπόν τινα δηλοῦσα, προηγηθέντων
 μάλιστα τῶν μορίων· *ita, tam, tantus tanto-*
perere, adeo (οὕτως, τόσον), οἷον· *Insula Hydra-*
saxis (δ) *ut plurimum constat, ut tota lapidea*
videatur (ε). — *Quis tam hebes est, ut scien-*
tiarum et artium (ζ) *fructus non perspiciat?*
 — *Maris tanta est amplitudo, ut tres partes*
globi terraquei efficiat. — *Cicero Tironem*
suum tantopere amavit, ut maxime sollicitus
esset de hujus valetudine.

γ) μήπως δὲν, ὅταν προηγῆται ῥῆμα φόβου
 ἀηλωτικόν, ὡς τὸ *vereor, timeo, metuo*, οἷον·
Avarus semper veretur, ut satis habeat (η). —
Ignavus semper metuit, ut sustineat labores.

δ) καὶ ἄν, καὶ ἑάν, ἢ τὸ τῆς συνηθείας ὑπό-
 κεισ ὅτι, οἷον· *ut deficient nos vires, tamen*
vincimus hostem, si concordēs simus (θ). —
Ut Gracchi pauci semper essent; barbarorum
exercitus immanes fundere sciverunt (ι) *tamen,*
quando concordēs fuere.

2. Ὁ *quo* σημαίνει ὁμοίως διὰ τὰ, καὶ τί-
 θεται ἀντὶ τοῦ *ut eo* ἐπομένου μάλιστα συγκριτικοῦ,
 οἷον· *Trunci arborum cortice obducuntur,*
quo sint a frigore et calore tutiores (κ). —
ager ter plerumque aratur, quo meliores
possit fruges edere.

Σημ. Ὁ *quo* σύνδεσμος καθ'αυτὸ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ ἀπε-
 κτικὴ ὀργανικὴ (§. 106. 1) τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ἣτις
 θέσται ἐνταῦθα κατὰ παράλειψιν τοῦ συνδέσμου *ut*, καὶ τῆς ἀπε-

(δ) §. 106. 4). (ε) ἡ νῆσος Ἴδρα σύγκειται ἀπὸ πέτρας,
 ὅστε φαίνεται ἐξ ὀλοκλήρου λίθινος. (ζ) ἀγθ. §. 13. Σημ. 4. 4).
 η) ὁ φιλήργυρος πάντοτε φοβεῖται, μήπως δὲν ἔχει ἀρκετὰ. (θ)
 εἰ ἂν μᾶς λείπουν αἱ δυνάμεις ἢ ὑπόδες, ὅτι μᾶς λείπουν αἱ δυ-
 νάμεις, μόνον τοῦτο νικῶμεν τὸν ἐχθρὸν εἰ ἂν ἔχωμεν ὁμόνοιαν.
 ι) αἰο. (κ) οἱ τῶν δένδρων κορμοὶ περιδύονται μὲ ψλοιοὺς, διὰ
 τὴν ἴσταν ἀσφαλῆστεροι ἐναντίον τοῦ ψύχους καὶ τῆς θέρμης.

νεκτικῆς ὀργανικῆς eo (ἐκ τῆς is ἀντων.), οἷον· *trunci arborum cortice abducuntur, ut eo (δηλ cortice) tutiores sint.*

§. 113.

1. Ὁ *ne* σημαίνει

α) διὰ νὰ μὴ (ἵνα μὴ), ὅταν ἐμποδίξῃ, προφυλάττῃ, ἢ μεταπέιθῃ τί. Μετὰ δὲ ῥήματα φόβου δηλωτικά, ὡς τὸ *timeo, metuo, vereor, periculum est, metus est*, δηλοῖ μήπως, οἷον· *Nix segetes operit, ne frigore absumantur* (λ). — *Venti cavent, ne aër pestiferis impleatur vaporibus.* — *Modesti juvenes semper cavent, ne in joco et lusu limites modestiae excedant.* — *Providi parentes liberos suos saepe monent, ne malorum exempla imitentur.* — *Homo scelestus semper timet, ne crimina sua detegantur* (μ). — *Avarus metuit semper, ne opes suas perdat.* — *Improbi sunt continuo in metu, ne puniantur.* — *Fraudulentus in periculo est, ne detegantur fraudes.*

β) μὴ, ἐπὶ προσταγῆς ἢ παραινέσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὴν προστακτικὴν, ἢ ἀντιταύτης εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, οἷον· *Ne intra* (ν) *subito loca, quae diu fuerunt conclusa* (ξ). — *Barbarum, itidem ac crabrones, ne irrita.* — *Ne tentes, quod effici non potest.* — *Ne perdas inaniter tempus.*

2. Ὁ *quin* σημαίνει

α) ὥστε νὰ μὴ (ἵνα μὴ), ἐὰν ἡ προηγουμένη πρότασις ἀπόφασιν ἢ ἀμφιβολίαν τινα ἐκφράξῃ, οἷον· *Nulla gens adeo ferox inventa*

(λ) ἡ χιὼν σιεπάξει τὰ σπαρτά, διὰ νὰ μὴ φθείρωνται ἀπὸ τὸ ψύχος. (μ) ὁ κοκούργος πάντοτε φοβεῖται, μήπως φανερωθῶν τὰ ἐγκλήματά του. (ν) *intro*. (ξ) μὴν ἐμβαίνης ἐξαίφνης εἰς τόπους, οἱ ὅποιοι ἦσαν κλεισμένοι πρὸ πολλοῦ.

est, *quin* patriam suam prorsus amet (ο). — *Nulla* fere pars est pecorum, *quin* ad com-
moda nostra facta sit. — *Fieri non potest*,
quin Deum ex animo amet et veneretur, qui
innumera ejus beneficia perpendit.

β) ὅτι, ὅταν προηγοῦνται, τὸ *non dubito*,
dubium non est καὶ τὰ τοιαῦτα, οἷον· Vere sa-
piens *non dubitabit* unquam, *quin* immor-
talis sit animus (π). — *Dubium* amplius *non*
est, *quin* terra nostra circa axem moveatur,
globosaque sit. — *Universum* mundum, quum
cernimus, *non* possumus *dubitare*, *quin* his
praesit aliquis effector et moderator tanti ope-
ris (κκ.)

3. Ὁ *quominus* σημαίνει ὁμοίως διὰ τὰ μὴ,
ἀπὸ τὸ νὰ, ὅταν τίθεται μετὰ τὰ ῥήματα, τὰ ὀ-
ποῖα ἐμπόδιον ἢ ἀποτροπὴν τινα δηλοῦσιν,
ὅποια εἶναι τὸ *impedio*, *prohibeo*, *deterreo*,
obsideo, *officio* κτλ. οἷον· Sapientem *impe-*
dire nihil potest, *quominus* veritatem prae-
dicet, eamque defendat (ρ). — Pythagoras dis-
cipulis suis *prohibuit*, *quominus* fabas com-
mederent. — Socratem mors *non deterruit*,
quominus reipublicae suisque ad ultimum us-
quae vitae halitum consuleret.

Σημ. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων προτέτι φαίνεται, ὅτι ὅλοι οἱ
εἰρημένοι (§§. 112. 113.) σύνδεσμοι συντάσσονται μετ' ὑποτακτικῆς.

Αἰτιατικὴ Ἀπαρεμφατικὴ.

§. 114.

Παρεκτὸς τῶν ῥημάτων *debeo*, *possum*, *ne-*
queo, *volo*, *malo*, *nolo*, *soleo*, *cupio*,

(ο) οὐδὲν ἕξνος εὐρέθη τόσον ἀγριον, ὥστε νὰ μὴν ἀγαπᾷ
παντάσας τὴν πατρίδα του. (π) ὁ ἀληθῆς σοφὸς δὲν θέλει ἀμφι-
βάλλει οὐδέποτε, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος. (ρ) οὐδὲν δύναται
νὰ ἐμποδίτῃ τὸν σοφὸν ἀπὸ τοῦ νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ ὑπερασπίζῃται
τὴν ἀλήθειαν.

incipio, desino, pergo, consuevi, licet κτλ. τὰ ὁποῖα μόνᾳ τιθέμενα ἀτελῆ ἐμφαίνουσιν ἔννοιαν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσι πάντοτε μεθ' ἑαυτὰ ῥῆμα ἀπαρέμφατον, σκοπὸν ἢ ἀποτέλεσμα ἐμφαῖνον, καὶ οὕτω τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου παραπληροῦν· ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἀπαρέμφατον ῥῆμα μετ' αἰτιατικῆς τοῦ ὑποκειμένου συντασσόμενον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀρίστων συγγραφέων τοῦ Χρυστοῦ καλουμένου αἰῶνος τῆς Ῥωμαϊκῆς παιδείας, χαρίεν καὶ εὐφραδὲς νομίζεται παρὰ Λατίνοις. Οἱ ἐξῆς λοιπὸν κανόνες, καθ' οὓς ἡ σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς ἀπαρεμφατικῆς γίνεται, ἀκριβῶς σημειωτέοι.

§. 115.

Ἡ σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς μετ' ἀπαρεμφάτου (*constructio accusativi cum infinitivo*) γίνεται

- 1) μετὰ ῥήματα, ὅσα δηλοῦν ἐσωτερικὴν ἢ ἐξωτερικὴν αἴσθησιν, δηλονότι διανοήσεις, παθήματα ἢ αἰσθήματα, ὁποῖα εἶναι τὰ ἐφεξῆς· ὡς τὸ *cognosco, cogito, judico, distinguo, recordor, memini, credo, puto, existimo, opinor, autumor, reor, duco* (νομίζω), *scio, spero, gaudeo, gratulor, sentio, video, audio, tango* κτλ. οἷον· *Tactu cognoscimus, glaciem esse gelidam, lapides duros* (σ). — *Antiqui Graeci crediderunt, multos esse deos: nos vero scimus, unicum esse creatorem et conditorem universi* (τ). — *Memento, te esse hominem, et omnes homines esse mortales* (υ). — *Errant, qui animum cum corpore interire* (φ) *existi-*

(σ) διὰ τῆς ἀφῆς καταλαμβάνομεν, ὅτι ὁ πάγος εἶναι ψυχρὸς καὶ οἱ λίθοι σκληροί. (τ) οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐνόμιζαν, ὅτι ὑπάρχουσι πολλοὶ θεοί· ἡμεῖς ὅμως ἤξεύρομεν, ὅτι εἷς εἶναι ὁ πλάστης καὶ δημιουργὸς τοῦ παντός. (υ) ἐνθυμοῦ, ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι θνητοί. (φ) *intereo* κατὰ τὸν §. 76. 5).

mant. — *Corpora omnia cohaerere tactu sentimus, et certo colore imbuta (χ) esse visu distinguimus.* — *Audivimus, Romanos fuisse fortes, sed crudeles et inhumanos; Graecos e contrario imbecillos, sed humanos et sapae astutos.* — *Qui se semper victuros (ψ) esse opinantur, male vivunt.* — *Speramus, nos post mortem coelo (ω) receptum iri.* — *Sentimus, calere ignem, nivem esse albam, dulce mel (κικ.).* — *Plerique amicos eos polissimum diligunt, ex quibus sperant, se maximum fructum esse capturos (α) (ὁ αὐτ.).*

2) μετὰ τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα μὴνύουσι, ἐρμηνεύουσι, διηγοῦνται ἢ δεικνύουσι· ὡς καὶ τὰ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν, βεβαίωσιν ἢ ἀναίρεσιν ἐκφράζοντα. Τοιαῦτα εἶναι τὸ dico, doceo, declaro, expono, ostendo, arguo, indico, significo, perhibeo, trado, nuntio, narro, fateor, diffiteor, nego, adfirmo, patet, elucet, verum est, nolum est, clarum est, manifestum, est κτλ. οἷον· Socrates semper dicebat se nihil scire (β). — Qui pejerat, declarat satis, se timere homines, Deum vero spernere (γ). — Thales primus docuit, succinum continere materiam electricam: at Franklinus recentiori tempore optime demonstravit, eam inesse omnibus corporibus. — Navigationes circa terram satis arguunt, eam esse rotundam; quam vero circa solem duplici ratione moveri, evin-

(χ) imbuo. (ψ) vivo. (ω) §. 106. 7). (α) capio. (β) ὁ Σωκράτης πάντοτε ἔλεγεν, ὅτι δέν ἤξεύρει τίποτε. (γ) ὁ ἐπιτορκῶν δεικνύει ἀρχετὰ, ὅτι τοὺς μὲν ἀνθρώπους φοβεῖται, τὸν δὲ θεόν καταφρονεῖ.

cunt Mathematici calculis suis. — Corrigi non vult, qui *negat, se peccasse*. — Jam dudum *innotuit* (δ) nobis, *libertatem esse hominum benefactricem; servitutem autem omnium malorum educatricem*. — Solis, lunae, siderumque omnium aspectus satis *indicat, non esse ea fortuita* (Κκ.). — *Traditum est* (ς), *Homerum coecum fuisse* (ὁ αὐτ.). — *Orpheum poëtam, docet Aristoteles nunquam fuisse* (ὁ αὐτ.). — *Verum est, amicitiam, nisi inter bonos, esse non posse* (ὁ αὐτ.). — *Credibile est, hominum causa factum esse mundum, quaeque in eo sunt, omnia* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τινὰ τῶν ῥημάτων τοῦ ἤδη εἰρημένου εἶδους, ὅταν παρῤησιάζονται μετὰ προστακτικῆς σημασίας, συντάσσονται μετὰ τοῦ *ut* καὶ τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον· *Caesar ad Lamiam scripsit, ut ad ludos omnia paret* (Κκ.). — *Dican tuis, ut librum meum describant ad teque mittant* (ὁ αὐτ.). — *Pompejus suis praedixerat, ut Caesaris impetum exciperent* (Κκ.). — *Themistocles persuasit populo, ut pecunia publica classis centum navium aedificaretur* (Νέπ.). — Ἐπίστετε ὅ *ut* παραλείπεται.

3) μετὰ ῥήματα προτροπὴν ἢ ἀποτροπὴν, προσταγὴν ἢ ἀπαγόρευσιν σημαίνοντα, ὅποια εἶναι τὸ *jubeo, prohibeo* καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, οἷον· *Lycurgus jussit, leges suas observari, donec ipsemet domum redierit* (ς). — *Deus Israëlitas ex Aegypto migrare jussit*. — *Bonae leges prohibent cives absque venia Magistratus e finibus patriae excēdere*. — *Hannibal imperavit, quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi* (Νέπ.). — *In urbe sepeliri lex vetat* (Κκ.). — *Ejulatum duodecim tabulae in funeribus adhiberi vetuerunt* (ὁ αὐτ.).

(δ) innotesco. (ς) trado. (ς) ὁ Λυκούργος ἐπρόσταξε νὰ φυλάττωνται οἱ νόμοι του, ἕως οὗ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἑἶς εἰς τὴν πατρίδα.

Σημ. Τὸ *jubeo* συντάσσεται ἐνίοτε, σπανίως ὅμως, μετὰ τοῦ *ut* καὶ τῆς ὑποτακτικῆς, τὸ δὲ *prohibeo* σχεδὸν πάντοτε, ἀν ἐξαιρέσεως ὀλίγα τινα τοῦ Κικέρωνος παραδείγματα. Οὕτω καὶ τὸ *moneo*, *praecipio*, *hortor* καὶ τὰ παραπλήσια, οἷον· *Discipulos moneo, ut praeceptores suos non minus, ac studia ament* (Κυϊντ.). — *Magnopere te hortor, ut non solum orationes meas, sed hos etiam de philosophia libros studiose legas* (Κικ.). — *Philosophia adhortatur, ut Deo libenter pareamus* (Σέν.).

§ 116.

Ῥήματά τινα κάμνουν τὴν σύνταξιν ἀμέσως ἐπομένου ῥηματός τινος κατὰ δύο πρόπους, ἢ δηλοῦσι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον (§. 114), ἢ ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς ἀπαρεμφατικῆς τίθεται τὸ μὲν ῥῆμα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ *ut*, τὸ δὲ ὄνομα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν. Τοιαῦτα εἶναι

1) τὰ *δέλῃσιν*, εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ συγχώρησιν σημαίνοντα, οἷον· *Beneficium, qui dat, grato animo vult, illud excipi, ἢ vult, ut illud grato animo exipiatur* (η). — *Quod vis alium silere (ἢ ut alius silet)*, primus tu sile. — *Bonus Magistratus non patitur, civibus injuriam inferri, ἢ ut civibus injuria inferatur.* — *Athenienses quondam neminem sinebant in urbe otiosum degere, ἢ ut otiosus degeret.* — *Illi, qui Graeciae formam rerum publicarum dederunt, corpora juvenum firmari labore voluerunt* (Κικ.). — *Phaëton optavit, ut in currum patris tolleretur* (ὁ αὐτ.). — *Illud natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus* (ὁ αὐτ.).

2) ὁμοίως καὶ αἱ φράσεις *aequum est, justum est, utile est, necesse est*· καὶ τὰ ἀπρόσωπα

(η) ὅστις δίδει ἐλεημοσύνην, θέλει νὰ τὴν δέχῃται ὁ εὐεργετούμενος μετ' εὐχαριστίας.

expedit, juvat, convenit κτλ. ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπιλογικά· ὡς τὸ *sequitur ergo* κτλ. τὴν εἰρημένην διττὴν σύνταξιν ἀγαποῦν, οἶον· *Justum est, juvenes senioribus obedire, ἢ ut juvenes senioribus obediunt.* — *Ubi leges desunt, ibi necesse est, omnem abesse ordinem, ἢ ut omnis absit ordo.* — *Plus juvat animum mihi esse cultum (ἢ ut animus mihi sit cultus), quam corpus venustum.* — *Umbra terrae rotunda est: sequitur ergo, terram quoque globosam esse, ἢ ut terra quoque globosa sit.* — *Omnibus bonis expedit, salvam esse rempublicam* (Κικ.). — *Expedit omnibus, ut singulae civitates sua jura et suas leges habeant* (ὁ αὐτ.). — *Si virtutes pares sunt inter se: sequitur, ut etiam vitia sint paria* (ὁ αὐτ.). — *Omne corpus mutabile est. Ita efficitur, ut omne corpus mortale sit* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Πολλάκις μετὰ τὸ *necesse est*, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἐπόμενον ῥῆμα τίθεται εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, λείπει ὁ *ut*. μετὰ δὲ τὸ *oportet* πάντοτε, οἶον· *Quicquid oritur, qualecunque est, causam habeat a natura necesse est* (Κικ.). — *Virtus, necesse est, res sibi contrarias aspernetur atque oderit* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Ὅταν ἐπὶ συντάξως τῆς αἰτιατικῆς μετ' ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου συμπίπτῃ ἄλλη αἰτιατικὴ, ἥτις τὸ νόημα ὅλης τῆς προτάσεως ἀμφίβολον ἀποκαταστένει, τότε τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον μετασχηματίζεται εἰς παθητικόν, ἢ δ' αἰτιατικὴ μετατίθεται εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *a* ἢ *ab*, οἶον· *Vidimus, Philippum ab Alexandro superatum esse.* ἀντὶ τοῦ δισημον· *vidimus Alexandrum Philippum superasse* (9) — *Curtius narrat, Darium ab Alexandro ad*

(9) Τὸ δεῦτερον τοῦτο παράδειγμα δύναται διττῶς νὰ ἐξηγηθῇ, δηλονότι κατ' ἀρέσκειαν, ἢ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέβη τὸν Φίλιππον, ἢ ὅτι ὁ Φίλιππος ὑπέβη τὸν Ἀλέξανδρον. Τοιαύτην σύνταξιν μετεχειρίζοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ πρὸς Ῥωμαίους χρησιμοῦνται. Οὕτω δίστημος ἱστορεῖται ὁ τῆς Πυθίας χρησμὸς πρὸς Πύρρον, ὅς τις ἔμελλε νὰ νικηθῇ ἀπὸ τοῦς Ῥωμαίους, ἤγουν· *Aja, te, Aeacida, Romanos vincere posse* (Κικ. Div.).

Issum devictum fuisse. — Nunquam auditum est, crocodilum, aut solem ab Aegyptio violatum esse.

Σημ. 3. Ἀντὶ τοῦ μέλλοντος ἀπαρεμφάτου κατὰ τὰς εἰρημύνας περιπτώσεις (§§. 114 κ. 115), τίθεται πολλάκις τὸ ῥῆμα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ *ut*, προηγουμένου τοῦ *fore*, ἢ *futurum*, καὶ ἐνίοτε, σπανίως ὅμως, *fore aliquem, qui*. Τοῦτο δὲ συμβαίνει πολλάκις ἐξ ἀνάγκης, ὅταν τὸ ῥῆμα δὲν ἔχῃ ὑπίον, καὶ ἀκολουθῶς εἶναι ἀνεπίδεκτον μέλλοντος ἀπαρεμφάτου (§. 74. Σημ.), οἷον· *Video, te velle in coelum migrare, et spero fore, ut contingat id nobis* (ι) (Κιζ.). — *Persvasum est, fore aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret* (κ) (ὁ αὐτ.). — *Valde suspicor fore, ut infringatur hominum improbitas* (λ) (ὁ αὐτ.). — *Ego non despero, fore aliquando, qui existat talis orator, qualem quaerimus* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 4. Μετὰ ῥήματα παθητικῆς σηματικῆς (§. 115. 1) ἔχει τόπον καὶ ἄλλη σύνταξις μετὰ τοῦ *quod*, ἀντὶ τῆς εἰρημένης αἰτιατικῆς ἀπαρεμφατικῆς, οἷον· *Quod in Maiti, doctissimi hominis, familiaritatem venisti, valde gaudeo* (μ) (Κιζ.). — *Dolet mihi, quod stomacharis* (ὁ αὐτ.). — *Cato mirari se aiebat, quod non rideret haruspex, haruspicom quum vidisset* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 5. Μετὰ τὰ ἀπρόσωπα παθητικὰ ῥήματα, *fortur, narrantur, dicitur* (λέγεται), τίθεται συνήθως ὀνομαστικῆ μετ' ἀπαρεμφάτου, οἷον· *Xanthippe, Socratis philosophi uxor fertur fuisse admodum morosa et iurgiosa* (§. 120. σημ.).

Ἡ Σύγκρισις καὶ τὰ μόρια αὐτῆς.

§. 117.

Δύο ὀνόματα, ἢ δύο προτάσεις μόνον διὰ συγκρίσεως παραβάλλομεν. Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ δύο τρόπους·

- 1) ἢ διὰ τοῦ συγκριτικοῦ μορίου *quam* (παρὰ, πᾶρξ), οἷον· *Asia major est, quam Europa. — Graecia minor est, quam Persia. — Italia calidior est, quam Hungaria. — Russia frigidior, quam Germania. — Constat ex historia, Alexandrum fuisse*

(ι) βλέπω, ὅτι θέλεις νὰ μεταβῆς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐλπίζω νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν. (κ) ἀντὶ· *Persvasum est, aliquando mundum esse deflagraturum.* (λ) ἀντὶ· *valde suspicor, infractum iri hominum improbitatem.* (μ) ἀντὶ· *valde gaudeo, te venisse* κτλ.

fortiorem, quam Philippum; sed hunc callidiorē, quam eum. — Ita sentio, latinam linguam locupletiorē (ν) esse, quam graecam (Κικ.). — Meliora sunt ea, quae natura, quam illa, quae arte perfecta sunt (ὁ αὐτ.). — Decet cariorē esse patriam nobis, quam nosmet ipsos (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Τὰ ῥήματα malo [§. 75. 3)] καὶ praestat (εἶναι κάλλιον), ἐπιδέχονται σύγκρισιν, οἷον· Bonus esse malo, quam nobilis et dives. — Probus mavult mori, quam leges transgredi (ξ). — Athenienses maluerunt Aristidis iustitiam, quam Alcibiadis astutiam. — Praestat semper mori, quam aciem deserere. — Praestat pauperem esse, quam divitem (ο), at injustum. — Valere malo, quam dives esse (Κικ.) — Accipere, quam facere praestat injuriam (ὁ αὐτ.). — Saepe tacere praestat, quam loqui (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Τὸ συγκριτικὸν μόριον quam, προηγείται ἐνίοτε πρὸ τοῦ συγκριτομένου ὀνόματος, οἷον· Themistoclis nomen, quam Solonis, est illustrius (Κικ.). — Alexander semper bello, quam post victoriam, fuit clarior (Κούρτ.)

Σημ. 3. Τὸ major καὶ minor, ὅταν εἰς ἡλικίαν ἀνθρώπου ἀνάγονται χωρὶς τὰ παραβάλλουσι, δὲν χρειάζονται τὸ quam, οἷον· Romanis cautum erat lege Pompeja, ne quis caperet magistratum minor annorum triginta (Κικ.).

2) ἢ χωρὶς τοῦ quam· τότε ὁμῶς τίθεται τὸ συγκρινόμενον ὄνομα, ἀντωνυμία ἢ μετοχὴ εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, οἷον· Animus est nobilior corpore, virtus praestantior nobilitate et opibus (π). — Senes sunt prudentiores juvenibus, juvenes vero sagaciores senibus. — Dic aliquid silentio melius, aut tace. — Nihil est amabilius virtute (Κικ.). — Nihil est mente et ratione melius (ὁ αὐτ.). — Deus major est ac potentior cunctis (Σέν.).

§. 118.

Παρακτὸς τῶν εἰρημένων εἶναι καὶ ἄλλος τρόπος παραβολῆς, ὅταν δηλονότι δύο συγκριτικὰ διὰ τῶν

(ν) locuples. (ξ) transgredior. (ο) dives. (π) ἀντί· animus nobilior est, quam, corpus, virtus praestantior, quam nobilitas et opes· ἢ ψυχὴ εἶναι εὐγενεστέρα τοῦ σώματος κτλ.

μορίων *quo - eo, quo - hoc, quanto - tanto*, ἢ τὸ ἀνάπαλιν *eo - quo* κτλ. (ὅσον - τόσον ἢ τόσον - ὅσον) παραβάλλονται, οἷον· *Homines quo plura habent, eo ampliora cupiunt* (ρ) (Κικ.). — *Quo quisque est solertior et ingeniosior, hoc docet iracundius et laboriosius* (ὁ αὐτ.). — *Recte praecipere videntur, qui monent, ut quanto superiores sumus, tanto nos geramus submissius* (ὁ αὐτ.). — *Eo crassior est aër, quo terris propior* (σ) (Πλίν.). — *Tanto brevius omne tempus, quanto felicius est* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἀντὶ τοῦ συγκριτικοῦ βαθμοῦ μετὰ τῶν ἤδη εἰρημένων μορίων, τίθεται πολλάκις ὁ ὑπερθετικὸς μετὰ τοῦ *ut quisque* — *ita*, οἷον· *Ut quisque est vir optimus, ita difficillime* (τ) *esse alios improbos suspicatur* (υ) (Κικ.). — *Ut quisque maxime opis indiget, ita ei potissimum* (φ) *opitulari debemus* (ὁ αὐτ.). — *Ita quisque colendus est maxime, ut quisque maxime* (χ) *his virtutibus erit ornatus, modestia, temperantia, justitia* (ψ) (ὁ αὐτ.).

Ἰσοσημ. 1. Τὸ *ita* ἐκλείπει πολλάκις πρὸ τοῦ ὑπερθετικοῦ, οἷον· *Ut quisque maxime perspiciit, quid in re quaque verissimum sit, is prudentissimus et sapientissimus rite haberi solet* (Κικ.). — Ἀνάπαλιν, οἷον· *Facillime ad res injustas impellitur, ut quisque est altissimo animo* (Κικ.).

Ἰσοσημ. 2. Ἡ διὰ τῶν *ut quisque* — *ita* δίκολος ἀποτελουμένη περίοδος συντέμνεται εἰς μονόκωλον παραλειπομένων τῶν *ut* καὶ *est* ἐκ τῆς προτάσεως, ἐκ δὲ τῆς ἀποδόσεως τοῦ *ita*, καὶ τιθεμένου τοῦ *quisque* μετὰ τοῦ ὑπερθετικοῦ αὐτοῦ εἰς ἐκείνην τὴν πτῶσιν, τὴν ὅποιαν ἀπαιτεῖ τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει ῥῆμα· οἷον· *Optimum quidque, rarissimum est* (ω) (Κικ.). — *Sapientissimus quisque, aequissimo animo moritur; stultissimus,*

(ρ) οἱ ἄνθρωποι ὅσον περισσότερα ἔχουν, τόσον πλειότερα ἐπιθυμοῦν. (τ) τόσον πυκνότερος εἶναι ὁ ἀήρ, ὅσον πλησιέστερος εὐρίσκειται εἰς τὴν γῆν. (τ) ἀντὶ· *quo quis est vir melior, eo difficilium* κτλ. (υ) ὅσον ἀγαθώτερος εἶναι τις, τόσον ὀλιγώτερον ὑποπτεύεται, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄλλοι κακοί. (φ) ἀντὶ· *quo magis aliquis opis indiget, eo potius ei opitulari debemus*. (χ) *eo magis est quisque colendus, quo magis* κτλ. (ψ) τόσον μᾶλλον πρέπει τις νὰ τιμᾶται, ὅσον περισσότερον εἶναι στολισμένος μετὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας, τὴν σεμνότητα, ἐγκράτειαν καὶ δικαιοσύνην. (ω) ἀντὶ· *ut quidque est optimum, ita rarissimum*; τοῦτο δ' ἀντὶ· *quo quid est melius, eo rarius*.

iniquissimo (α) (ὁ αὐτ.). — *Maximae cuique fortunae, minime est credendum* (β) (ὁ αὐτ.). — *Optimus quisque, maxime posteritati servit* (ὁ αὐτ.).

§. 119.

1. Πρὸ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν τίθενται τὰ ἐπιτατικά μόρια *longe, multo, quam* καὶ *vel*, τὰ ὁποῖα ἐπιτείνουν πολὺ τὴν ἐννοίαν τοῦ λόγου, οἷον· *Suevorum gens est longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium* (Κιῖς.). *Alcibiades fuit omnium aetatis suae multo formosissimus* (Νέπ.). — *Definitio est oratio, quae, quid sit id, de quo agitur, ostendit quam brevissime* (γ) (Κικ.). — *In fidibus musicorum aures vel minima* (δ) *sentiunt* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Πολὺ περισσότερον ἐπιτείνεται ἡ ἐννοία τοῦ ὑπερθετικοῦ, ὅταν πρὸς τῷ *quam* ἢ *quantas* λαμβάνεται καὶ τὸ ῥῆμα *possum* εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν, οἷον· *Caesar, quam maximis itineribus potest, in Galliam ulteriorem contendit, et provinciae toti quam maximam potest militum numerum imperat* (Κιῖς.). — *Iugurtha, quam maximas postet, copias armat* (Σιλλ.). — *Marcellus pedites primum, deinde equites, quanto maximo possent impetu, in hostem erumpere jubet* (Λίβ.). — *Bruti tantam auctoritatem senatus ac populus Romanus esse cupit, quanta maxima in libera civitate unius esse potest* (Κικ.).

2. Τὸ ἐναντίον τῆς ἤδη ἐκτεθειμένης (§. 119. 1.) κατ' ἐπίτασιν ἐκφράσεως εἶναι, ὅταν τὰ συγκριτικά μὴ παρούσης συγκρίσεως τίθενται ἀντὶ θετικῶν, διὰ τὰ πρᾶννον ὅσον τὸ δυνατόν φράσιν, ἀλήθειαν μὲν ἐμφαίνουσιν, μὴ εὐάρεστον ὅμως εἰς πάντα ἄνθρωπον, οἷον· *Senectus est natura loquacior* (ε) (Κικ.) — *Romae leges grandiore aetate ad consulatum constituebant* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Σημειωτέον ἐνταῦθα ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἀπ' ἀλλήλων δια-

(α) ἀντὶ· *ut quisque est sapientissimus, ita aequissimo animo moritur, ut stultissimus, ita iniquissimo* κτλ. (β) *ut maxima est fortuna, ita minime est ei credendum.* (γ) ὅσον βραχύτατα. (δ) καὶ αὐτὰ τὰ μικρότατα. (ε) οἱ γέροντες εἰς αὐτὴν φύσει ὀλίγον ἀλόγεστοι.

φορὰ τῶν συγκριτικῶν μορίων *plus* καὶ *magis*. Τὸ μὲν *plus* σημαίνει ποσόν, καὶ ἐκτείνει τρόπον τινα τὰ ὅρια τοῦ λόγου· τὸ δὲ *magis* δηλοῖ τρόπον, καὶ τίθεται κατ' ἐπίτασιν τοῦ κατηγορουμένου, οὐχὶ δὲ κατ' ἔκτασιν, οἷον· *Plus in amicitia valet similitudo morum, quam affinitas* (Νέπ.). — *Victus est Xerxes magis consilio Themistoclis, quam armis Graeciae* (ὁ αὐτ.).

Αἰπτώσεις.

Ὀνομαστικῆ.

§. 120.

Πολλῶν ῥημάτων τὸ κατηγορούμενον δὲν εἶναι ἡ αἰτιατικῆ, ἀλλ' ἡ ὀνομαστικῆ πτώσις. Ταῦτα λοιπὸν τὰ ῥήματα ἴσω ἀπαιτοῦσιν ὀνομαστικῶς, καὶ ἔχουσιν αὐτὰς πολλάκις ἐμφανεῖς. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐφεξῆς·

1) τὰ ὑπαρξιν, παρουσίαν ἢ γίνεσθαι σημαίνοντα, ὅποια εἶναι τὸ *sum, forem* (§. 54.), *exsisto, fio, evado* (ἀποβαίνω). Τὸ δὲ *adpareo, maneo, morior, nascor, vivo* δὲν ἀπαιτοῦσι πάντοτε δύο ὀνομαστικῶς, οἷον· *Doctrina est donum divinum — Multi forent doctiores, si diligentiores fuissent. — Nimio somno homines fiunt stupidi. — In tenebris omnis vacca adparet alba. — Nemo natus est doctus. — Nemo ignavia immortalis factus est.* (§. 76. 4) (Σαλλ.). — *Quaerimus, quis aut improbo homine miserior, aut probo beatior foret?* (Κικ.) — *Exstitit Brutus vindex nostree libertatis* (ὁ αὐτ.). — *Condiunt Aegyptii mortuos, ut corpora permaneant quam maxime diuturna* (ὁ αὐτ.).

2) πολλὰ παθητικά, ὅποια εἶναι

α) τὰ ὀνομασίαν ἢ ἐπώνυμον σημαίνοντα, καθὼς τὸ *adpello, dicor, nominor, vocor, inscribor, nuncior*· καὶ ὅσα ἐκλογήν ἢ κλήσιν δηλοῦσι, ὡς τὸ *creor, eligor,*

designor, renuntior, declaror καὶ τὰ πα-
ραπλήσια, ὡς· *Aër inferior adpellatur*
atmosphæra, superior æther. — *Aristi-*
des ob justitiæ amorem, *justus* nomina-
tus fuit. — *Dens* elephanti *ebur* dicitur.
— *Junius Brutus primus* Romæ *Consul*
designatus est. — *Nicolaus electus est*
a Russis *Alexandri successor.* — *Omnes*
rectæ animi adfectiones virtutes adpel-
lantur (Κα.). — *Justitia erga Deum re-*
ligio dicitur, erga parentes *pietas* (ὁ αὐτ.).
— Copiose a Xenophonte agricultura lau-
datur in eo libro, *qui œconomicus inscri-*
bitur (ὁ αὐτ.). — Post Romulum *Numa Pom-*
pilius rex creatus est (Εὐτρ.). — *Clodi-*
us tribunus plebis est *designatus* (Κα.)

β) τὰ κρίσιν, ἐπίνοσιν ἢ δοξασίαν ἐπι-
φαίνοντα. Τοιαῦτα δὲ εἶναι, τὸ *judicor, cre-*
dor, existimor, habeor, numeror, pu-
lor, videor κτλ., ὡς· *Socrates* merite
omnium Graecorum *sapientissimus judi-*
catus est. — Olim *cometae* magnarum ca-
lamitatum *praenuntii credebantur.* —
Graecorum *opera* hodie quoque *optima*
habentur. — *Stellæ fixæ* totidem *solis*
putantur. — *Universus hic mundus una*
civitas hominum recte *existimatur* (Κα.).
— Haec consideremus, quæ faciunt ii
qui habentur boni (ὁ αὐτ.). — *Demosthe-*
nes a doctis oratorum est *princeps ju-*
dicatus (ὁ αὐτ.). — *Crotoniatæ* quondam
in Italia in primis *beati numerabantur*
(ὁ αὐτ.). — *Magnus* vir fuit, qui sonos re-
cis, *qui infiniti videbantur*, paucis lite-
rarum notis terminavit (ὁ αὐτ.).

Σημ. Πολλά ῥήματα ἀπὸ τὰ εἰς τὸν §. 115, εἰρημένα, διὰ τῶν ὁποίων δηγούμεθα, καταφάσκομεν ἢ ἀποφάσκομεν, λαμβανόμενα ἀπροσώπως κατὰ τὸ παθητικόν, συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ ὀνομαστικῆς ἐνίοτε διπλῆς, οἷον· *Homerus coecus fuisse dicitur* (ἢ *dicunt, Homerum fuisse caecum* κατὰ τὸν §. 115. 2.). — *Tautes Phoenix literas excogitasse traditur.* — *Cadmus literas in Graeciam attulisse fertur.* — *Aristeus, ut Graeci serunt, inventor olei esse dicitur* (Κικ.). — *Lycurgi temporibus Homerus fuisse traditur* (ὁ αὐτ.). — *Hercules et Liber reges Orientis fuisse traduntur* (ὁ αὐτ.).

Γ ε ν ι κ ῆ .

§. 121.

1. Πᾶν οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ιδιότητα, μορφήν, μέγεθος, χρόνου διάρκειαν, ἀριθμὸν, τιμὴν πράγματός τινος ἢ προσώπου, τίθεται εἰς τὴν γενικὴν, οἷον· *Aristoteles erat vir ingenii magni.* — *Quaelibet statua insolitae magnitudinis, Colossus dicebatur.* — *Uxor non solum formae venustae, sed etiam indolis bonae et mentis excultae* (ζ) *esse debet, ut sit mariti verum gaudium et deliciae.* — *Annus quondam erat spatium decem mensium.* — *Mare Caspium, dulcius ceteris, ingentis magnitudinis serpentes alit, pisces longe diversi ab aliis coloris* (Κούρτ.). — *Aristides exilio decem annorum multatus est* (Νέπ.). — *Seneca vir erat excellentis ingenii atque doctrinae* (Κολουμ.).

Σημ. Ἐκ τῶν εἰρημένων ὀνομάτων, ὅσα ιδιότητα ἢ μορφήν δηλοῦσι, καὶ εὐρίσκονται προτέτι μετ' ἐπιθέτου, συντάσσονται ὁμοίως καὶ μετ' ἀπενεχτικῆν, ὑπονοουμένου τοῦ *praeditus*, οἷον· *Aristoteles, vir summo ingenio, prudentiam cum eloquentia junxit* (η) (Κικ.). — *Viderat Socrates in somnis pulchritudine eximia feminam* (ὁ αὐτ.).

2. Τινὰ ὀνόματα, προθέσεων ἢ ἐπιρρήμάτων τόπον ἐπέχοντα, ἀπαιτοῦσι γενικὴν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

(ζ) *excolo.* (η) *Aristoteles, vir summo ingenio praeditus* κτλ. ὁ Ἀριστοτέλης, ἀνὴρ προικισμένος μετ' ἐπιθέτου κτλ.

1) *instar* ὡς, καθὼς (τὸ Ἑλλ. δίκτηρ), οἷον·
Montium instar maris fluctus exsurgunt (θ).
 — *Bos in Aegypto instar numinis colebatur* (ι). — *Quidam Romani habebant domos instar urbium* (Σένεκ. ἐπιστ. 90.).

Σημ. Εἰς τὸ *instar* προστίθεται ἐνίοτε ἡ πρόθεσις *ad*· δηλοῖ ὁμοίως τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀπλοῦν, οἷον· *Adamas in igne aëris ad instar avolat*.

2) *nihil* οὐδὲν, μηδὲν, οἷον· *Nihil timent, qui nihil mali commiserunt* (κ). — *Fortuna nihil stabilitatis habet* (λ). — *Deus bonis omnibus explevit mundum, mali nihil admiscuit* (Κικ.).

Σημ. Τὸ *nihil* συμφωνεῖ πάντοτε κατὰ πρῶτον μετὰ τῶν ἐπιθέτων τῆς τρίτης κλίσεως, μετὰ δὲ τῶν τῆς δευτέρας σπανίως, οἷον· *Darius gratias egit Alexandro, quod nihil in suos hostile fecerit* (Ιούστ.). — *Nihil lautum, nihil elegans in domo Curii erat* (Κικ.).

3) *causa, gratia, ergo* ἕνεκα, χάριν, διὰ, οἷον· *Justum est bellum libertatis causa*. — *Plurimi solent esse amici emolumentis gratia*. — *Bonus princeps non gerit bellum victoriae ergo, sed justitiae gratia* (μ). — *Sophistae appellantur ii, qui ostentationis aut quaestus causa philosophantur* (Κικ.). — *Non mihi est vita mea utilior, quam animi talis affectio, neminem ut violem commodi mei gratia* (ὁ αὐτ.) — *Pausanias barbaros apud Plataeas delevit, ejusque victoriae ergo Apollini donum dedit* (Νέπ.).

Σημ. 1. Ὅταν τὸ *causa* προκύπτει μετὰ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, τότε ἐντὶ τῆς γενικῆς τῆς παρούσης ἀντωνυμίας, τίθεται

(θ) τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ὑψόνονται ὡς ὄρη. (ι) ὁ βουξ ἐν Αἰγύπτῳ ἐτιμᾶτο ὡς θεότης (ἢ δίκτηρ θεότητος). (κ) ὅστις οὐδὲν κακὸν ἐπραξε, δὲν φοβεῖται τίποτε. (λ) ἡ τύχη δὲν ἔχει οὐδεμίαν σταθερότητα. (μ) ὁ ἀγαθὸς ἡγεμὼν δὲν μάχεται διὰ τῆς νίκης μόνον, ἀλλὰ χάριν τῆς δικαιοσύνης.

ἢ ἀπενεχτικῆ τῆς ἐκ ταύτης παρηγμένης κτητικῆς, οἷον· *Qui sua tantum causa vivit, is non vivit* (ν). — *Scio, me non esse natum* (ξ) *mea causa solum*. — *Animalia non sua, sed nostra causa facta sunt*. — *Omnia amici officia mihi grata non essent, nisi eum perspicerem, mea causa mihi amicum fuisse, non sua* (Κιχ.). — *Beneficium est, quod quis non sua causa dat, sed ejus, cui dat* (Σένεκ.).

Σημ. 2. Τὸ *causa, gratia, ergo* τίθεται πάντοτε μετὰ τὰ οὐσιαστικά των.

3. Τίθεται ἡ γενικὴ πολλάκις κατὰ παράλειψιν τῶν λέξεων *officium, munus, proprium, negotium*, οἷον· *Ut parentum est bene educare liberos, ita liberorum parentes colere* (ο). — *Judicis est, non quid ipse velit, sed quid lex et religio cogat, cogitare* (Κιχ.). — *Est boni magistratus non solum videre, quid agatur, verum etiam providere, quid futurum sit* (ὁ αὐτ.). — *Hoc doctoris intelligentis est, videre, quo ferat natura sua quemque* (ὁ αὐτ.). — *Cujusvis hominis est errare: nullius, nisi insipientis in errore perseverare* (ὁ αὐτ.). — *Inter omnes hoc constat, virorum esse fortium et magnanimorum, toleranter dolorem pati* (Κιχ.).

Ἐξ αἰρ. Αἱ ἀντωνυμίαι *meum, tuum, suum, nostrum, vestrum* τίθενται κατὰ παράλειψιν τοῦ *negotium* καὶ *officium* εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, οἷον· *Meum puto esse, quid sentiam, ostendere* (Κιχ.). — *Quis profitetur, esse suum, de omnibus quaestionibus dicere?* (ὁ αὐτ.). — *Nostrum est, terre modice populi voluntates* (ὁ αὐτ.).

§. 122.

1. Τὰ διαμεριστικὰ ὀνόματα (*nomina parlitiva*), τὰ ὅποια ὅλου τινος μέρος τι μόνον ἐκπέραζουσι, ἀπαιτοῦν γενικὴν, σημαίνουσαν αὐτὸ τὸ ὅλον, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ διὰ τῶν διαμεριστικῶν ἐκ-

(ν) ὅστις διὰ τὸν ἑαυτόν του μόνον ζῇ, ἐκεῖνος δὲν ζῇ. (ξ) *hascor* κτλ §. 115. 1). ἠξεύρω, ὅτι δὲν ἐγεννήθην διὰ τὸν ἑαυτόν μου μόνον. (ο) καθὼς τῶν γονέων χρέος εἶναι, νὰ δίδουν εἰς τὰ τέκνα ἀνατροφὴν καλὴν, οὕτω τῶν τέκνων νὰ τιμοῦν τοὺς γονεῖς.

φραζόμενον μέρος ἐξαιρεῖται. Τοιαυτα διαμεριστικά ὀνόματα εἶναι

- 1) αἱ λέξεις· *uter, alter, neuter, uterque, alius, solus, ullus, nullus, nemo, nihil, quis, qui, is, quicumque, quisque, quilibet, quisquam, aliquis, quidam, multi, pauci, quot, quotusquisque*, οἶον· *Uter oratorum est excellentior, Demosthenes, an Cicero?* (π). — Aut literis, aut virtute in rebus bellicis, homines evadunt clari; sed *neutrum horum* absque magno labore. — *Nullus poëtarum* Homeri famam adsecutus est: quamquam *multi Graecorum Romanorumque* ejus affectaverunt gloriam. — *Quis mortalium* absque labore clarus evasit? — *Nihil omnium rerum* melius, quam omnis mundus administratur (Κικ.). — Elephanto *belluarum nulla* est prudentior (ὁ αὐτ.) — Neque *stultorum quisquam* beatus, neque *sapientum* non beatus est (ὁ αὐτ.). — *Quotusquisque philosophorum* invenitur, quis sit ita moratus, ut ratio postulat? (ὁ αὐτ.). — Suavitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, sonitum Aeschines, vim Demosthenes habuit. *Quis eorum* non est egregius? (ὁ αὐτ.) — *Nemo mortalium* omnibus horis sapit (Πλίν.).
- 2) τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά, οἶον· Alexander *seniores militum* in patriam misit (Κούρτ.). — *Excellentissimi Persarum* reges fuerunt, Cyrus et Darius, Hystaspis filius: *prior* horum apud Massagetas

(π) τίς τῶν δύο (πότερος, ὀπότερος) ῥητόρων εἶναι ἐξοχότερος, ὁ Δημοσθένης, ἢ (S. 111. 4) ὁ Κικέρων;

in proelio cecidit (Νέπ.). — *Plurima insectorum vermiculum gerunt* (Πλίν.). — *Velocissimum omnium animalium est Delphinus* (ὁ αὐτ.).

3) ἀριθμητικάτινα, οἷον· *Thales primus omnium solis defectionem praedixit.* — *Primus Graeciae hodiernae rex est Otho, natus ex stirpe Bavarorum regia.* — *Coray est unus sapientum Graeciae novae* (ρ). — *Pyramidum Aegyptiarum tres adhuc extare dicuntur.* — *Erant Phocionis tempore Athenis duae factiones: quarum una populi causam agebat, altera optimatum* (Νέπ.).

Σήμ. Ἀντὶ τῆς γενικῆς κατὰ τὰς ἤδη εἰρημέναις περιπτώσεις, τίθεται ἡ ἀπενεκτικὴ ἢ ἡ αἰτιατικὴ μετὰ τῆς προθέσεως *ex* καὶ *inter*, οἷον· *Quidam e sapientibus viris iram dixerunt brevem insaniam* (Σέν.). — *Inter maxima vitia nullum est frequentius, quam ingrati animi* (ὁ αὐτ.). — *Acerrimus ex omnibus nostris sensibus est sensus videndi* (Κικ.).

2. Ἐπίθετα ἀναφορικά, τοιαῦτα δηλονότι, τὰ ὅποια μόνον τιθέμενα εἰς τὸν λόγον, δὲν ἐκφράζουσι νόημα τέλειον, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἄλλου ὀνόματος ἢ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου, ἀποπληροῦντος τὸ ἀτελὲς νόημα τοῦ προηγουμένου ἢ ἐπομένου ἀναφορικοῦ ἐπιθέτου. Τοιαῦτα ἐπίθετα εἶναι ὅλα, ὅσα ἔχουν ἔννοιαν ἐπιθυμίας, γνώσεως, μνημοσύνης, μετοχῆς, ἀφθορίας, ἐμπληρώσεως, καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων, π. χ. *avidus; cupidus; gnarus; ignarus; conscius; inscius; peritus, imperitus; memor, immemor; particeps, expers; compos, impos; plenus, refertus; vacuus, indigus; studiosus, providus, improvidus*, καὶ ἄλλα πολλὰ τούτοις ὅμοια, οἷον· *Vir dominationis cupidus in perniciem semper civitatis agit* (σ). — Grae-

(ρ) ὁ Κοραῆς εἶναι εἰς τῶν σοφῶν τῆς νέας Ἑλλάδος. (σ) ὁ ψιλάρχος πράττει πάντοτε πρὸς ὄλεθρον τῆς πολιτείας.

ci insulani, *rei maritimae sunt peritissimi*; ideo suscipiunt contra hostem expeditiones *periculorum plenas*. — Multi homines *contentionis sunt cupidiores, quam veritatis* (Κικ.). — Oratorem ne *physicorum* quidem esse *ignarum* volo (ὁ αὐτ.). — Socrates se *omnium rerum inscium* fingebat et *rudem* (ὁ αὐτ.). — *Conscia mens recti*, famae mendacia ridet (Ὁβιδ.). — Conon et *prudens rei militaris* et diligens erat imperator (Νέπ.) — *Venturae* (τ) *memores* jam nunc estote *senectae* (Ὁράτ.). — Omnes *immemorem beneficii* oderunt (Κικ.). — Solus homo ex tot animantium generibus *rationis est particeps* (ὁ αὐτ.). — Certe omnes, *virtutis composites*, beati sunt (ὁ αὐτ.). — *Referta* quondam Italia *Pythagoreorum* fuit (ὁ αὐτ.).

Εἰς τὴν σειράν τῶν ἤδη ἐκτεθειμένων ἐπιθέτων ἀνήκουσιν ὅλα τὰ ῥηματικά ἐπίθετα εἰς *ax*, καὶ πολλαὶ μετοχαὶ εἰς *ns*, τόπον ἐπιθέτων ἐπέχουσαι, οἷον· *Pharos insula magnae urbis* haud *capax* est (υ) (Κούρτ.). — *Claudius Caesar* erat *parcus vir et justus tenax* (Εὐτρ.). — *Natura tenacissimi* sumus *eorum*, quae rudibus annis percipimus (Κυϊντ.). — *Omnino est amans sui* virtus (Κικ.). — *Veteres Romani* semper *appetentes gloriae* atque avidi laudis fuerunt (ὁ αὐτ.). — *Natura sumus studiosissimi appetentissimique honestatis* (ὁ αὐτ.). — *Darius nullius salubris consilii patiens* erat (Κούρτ.).

3. Τινὰ ἐπίθετα ποσοῦ σημαντικά καὶ πολλαὶ ἀντωνυμῖαι, λαμβανόμενα ἀντὶ οὐσιαστικῶν τίθενται κατ' ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν, καὶ ἀπαιτοῦσι γενικὴν τῶν οὐσιαστικῶν, μὲ τὰ ὅποια ἄλλως ἔπρεπε γὰρ

(τ) venio. (υ) ἡ νῆσος Φάρος δὲν χωρεῖ μεγάλην πόλιν.

συμφωνοῦν. Τοιαῦτα εἶναι τὸ *tantum*, *quantum*, *aliquantum*, *multum*, *plus*, *plurimum*, *minus*, *minimum*, *dimidium*, *reliquum*, *nimum*, *aliud*, *quid*, *aliquid*, *quidpiam*, *quidquid*, *quidquam*, *quiddam*, *hoc*, *id*, *illud*, *idem*, ὄϊον. *Quantum voluptatis* adfert conscientia recte actorum! (φ). — *Quantum commodi* habet libertas: *tantum*, et etiam *plus*, *incommodi* adfert servitus. — Omnis hominum conditio habet *quidpiam mali*, aliis bonis *admixti* (χ). — Non *tantum mali* est peccare principes, quantum illud, quod permulti imitatores principum existunt (Κικ.) — *Plus* in ipsa injuria *detrimenti* est, quam in iis rebus *emolumentum*, quae patiuntur injuriam (ὁ αὐτ.). — *Multum* habet *jucunditatis* soli coelique mutatio (Πλίν.). — *Dimidium facti*, qui bene coepit, habet (Ὁράτ.). — *Quid negotii* est poëtarum portenta convincere? (Κικ.) — Potest exercitatio et temperantia etiam in senectute conservare *aliquid pristini roboris* (ὁ αὐτ.). — *Quidquid* transiit temporis, periit (Σέν.). — Habet iracundia *hoc mali*, non vult regi (ὁ αὐτ.). — *Tibi idem consilii* do, quod mihimet ipsi: ut vitemus oculos hominum, si linguas minus facile possumus (Κικ.). — *Id aetatis* jam sumus, ut omnia fortiter ferre debeamus (ψ) (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ὅλα τὰ ἤδη εἰρημένα ἐπίθετα, ὁμοίως καὶ τὰ προεχτεθειμένα (§. 122. 1), συμφωνοῦσι πολλάκις μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται, κατὰ πρῶσιν, χωρὶς νὰ μεταβληθῇ τὸ τοῦ λόγου νόημα. Ἄν ὅμως ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν

(φ) ὁπόσῃ εὐφροσύνην φέρει ἡ συνείδησις τῶν ὀρθῶς πραχθέντων. (χ) admisceo. (ψ) ἀντὶ circa id tempus aetatis sumus, ἢ ea aetate sumus κτλ. Οὕτω καὶ τὸ id temporis, ἀντὶ circa id tempus, ἢ eo tempore.

τὸ ἀναφορικὸν τοῦτο ἐπίθετον ἀνάγεται, ἢναι ἐπίθετον κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλινόμενον· πρέπει πάντοτε νὰ συμφωνῇ ἐκεῖνο μετὰ τοῦτο κατὰ πτώσιν κτλ. οἷον· *Quantam voluptatem adfert bona conscientia!* — *Virtus nihil habet in se magnificum, si quidquam habet venale* (Σέν.). — *Habent hoc in se naturale blanditiae: etiam cum rejiciuntur, placent* (ὁ αὐτ.). — *Ut adolescentem, in quo senile aliquid, sic senem, in quo est adolescentis aliquid, probamus* (Κικ.).

§. 123.

1. Τὸ ῥῆμα *sum*, κατὰ παράλειψιν τῶν ὀνομάτων *vir, homo, res, indicium, opus, negotium, officium, munus, proprium* (§. 121. 3.), τὰ ὁποῖα ὑπονοοῦνται, συντάσσεται μετὰ γενικῆς, οἷον· *Non est sanae mentis, qui Deum esse negat* (ω). — *Omne rarum est (res) magni pretii.* — *Generosi animi est inimicis etiam prodesse.* — *Imbecilli animi est superstitio* (Κικ.). — *Improbi hominis est, mendacio fallere* (ὁ αὐτ.). — *Tardi ingenii est, rivulos consecrari, fontes rerum non videre* (ὁ αὐτ.) (πλειότερα ἴδε εἰς §. 121. 1.3.).

2. Ῥήματά τινα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔγκειται ἔννοια ἐκτιμήσεως, ἀπαιτοῦν γενικὴν, ἐκφράζουσαν τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς πράγματός τινος, ἢ προσώπου, κατὰ λόγον δηλονότι ἠθικόν, ὅταν φερειπεῖν τὸ σέβας, ἢ ἢ ὀλιγωρία διὰ τῆς γενικῆς ταύτης δηλοῦνται. Τοιαῦται γενικαὶ ἢ εἶναι ἐπιθέτων, ὡς· *magni, maximi, pluris, plurimi, parvi, minoris, minimi, tanti, tantidem, quanti*, ἢ οὐσιαστικῶν, ὡς *flocci, nihili, pensi*. Διοικοῦνται δὲ αὐταὶ ἀπὸ τὰ ῥήματα· *aestimo, facio, pendo, duco, puto, habeo, aestimor, fio, pendor, sum*, οἷον· *Parvi sunt homines, qui doctrinam parvi ducunt* (α).

(ω) αἰτί· *non est sanae mentis homo* κτλ. (α) μικροὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι τὴν παιδείαν δὲν τιμῶσιν.

— *Eruditio tanti non est, quanti virtus* (β).
 — *Vulgus aestimat maximi divitias* (γ). —
Sapientes plurimi faciunt bonos mores et doctrinam. — *Strenuus miles, pro patriae salute, nihili facit vitam* (δ). — *Ignavus necquidquam pensi habet, sive sit liber sive servus* (ε). — *Natura parvo esset contenta, nisi voluptatem tanti aestimaretis* (Κικ.). — *Voluptatem virtus minimi facit* (ὁ αὐτ.). — *Divitiae a me minimi putantur* (ὁ αὐτ.). — *Mea conscientia pluris est, quam omnium sermo* (ὁ αὐτ.). — *Hephaestionem Alexander plurimi fecit* (Νέπ.). — *Ego, quae tu loquere, flocci non facio* (Πλαῦτ.).

3. Ὡσαύτως καὶ τὰ ῥήματα, ὅσα πώλησιν ἢ ᾠνήσιν δηλοῦσιν, ὅποια εἶναι τὸ *vendo, veneo, emo*, ὁμοίως τὸ *sto* καὶ *consto*, ἀπαιτοῦσι γενικὴν τῆς τιμῆς τοῦ πράγματος, οἷον· *Modo libri multo minoris venduntur, quam olim* (ζ). — *Mercatores non tanti emunt, quanti vendunt.* (Κικ.). — *Nunc, cum pretium praedii novi, licitationem potius apponam, quam illud minoris veneat* (ὁ αὐτ.). — *Nulla pestis humano generi pluris stetit, quam ira* (Σέν.).

Σημ. Καθὼς αἱ εἰς τὸν ἀριθμ. 1. τοῦ παρόντος §. Γενικαί, κατὰ παράλειψιν διαφόρων ὀνομάτων, ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὸ ῥήμα *sam*· οὕτω καὶ εἰς τοὺς ὑστέρους δύο ἀριθμοὺς (2. 3.), προσυπακούονται πάντοτε σχεδὸν τὰ ὀνόματα *res, pretium, negotium, pecunia*, καθὸ παραλειπόμενα. Οὕτω π. χ. *Eruditio tanti non est, quanti virtus*, ἀντὶ· *Eruditio tanti pretii res non est* κτλ. — *Vulgus aestimat maximi divitias*, ἀντὶ· *Vulgus aestimat, tanquam rem maximi pretii, divitias*.

(β) ἡ παιδία δὲν τιμᾶται τόσον, ὅσον ἡ ἀρετή. (γ) ὁ ὄχλος τιμᾷ τὰ πλούτη κατὰ πολλὰ. (δ) ὁ γενναῖος στρατιώτης καταφρονεῖ τὴν ζωὴν ὡς μηδαμινόν, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος του. (ε) ὁ ὀκνηρὸς ἀδιαφορεῖ, κἂν εἶναι ἐλεύθερος ἢ δούλος. (ζ) τῶρα πωλοῦνται τὰ βιβλία πολὺ εὐθηνότερα, παρὰ πάλαι ποτὲ.

— *Modo libri minoris venduntur, quam olim, anti. Modo libri minoris pretii pecunia venduntur, quam olim.*

§. 124.

1. Τὰ μνημοσύνης καὶ λησμοσύνης σημαντικὰ ῥήματα, καθὼς τὸ *memini, recordor, reminiscor, obliviscor*, συντάσσονται μετὰ γενικῆς τοῦ ἀντικειμένου, καὶ μάλιστα ἐὰν τοῦτο ᾗναι ὄνομα προσώπου, εἰδὲ μὴ καὶ μετ' αἰτιατικῆς, οἷον· *Ea memoria tantum est bona, quae bonarum rerum* (ἢ *bonas res*) *meminit* (η). — *Vir bonus injuriae* (ἢ *injuriam*) *facile obliviscitur, sed beneficii* (ἢ *beneficium*) *semper recordatur.* — *Animus meminit praeteritorum, praesentia cernit, futura praevidet* (Κικ.) — *Homo improbus aliquando cum dolore flagitiorum suorum recordabitur* (ὁ αὐτ.). — *Proprium est stultitiae aliorum vitia cernere, suorum oblivisci* (ὁ αὐτ.). —

Beneficia meminisse debet is, in quem collata (θ) *sunt* (Κικ.). — *Est operae pretium, diligentiam majorum recordari* (ὁ αὐτ.). — *Obliviscor injurias, depono memoriam doloris mei* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐπίσης, πολλὰ σπανίως ὁμοίως, τὸ *monere* καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ, *admoneo, commoneo, commonefacio, venit mihi in mentem* (ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μου) ἀπαντῶνται μετὰ γενικῆς, οἷον· *Res adversae monent religionum* (ι) (Διβ.). — *Grammaticos officii sui commonemus* (Κκιντ.). — *Venit mihi Platonis in mentem* (Κικ.).

2. Τὰ ῥήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐγκαλεῖται, ἐξελέγχεται, καταδικάζεται ἢ ἀπολύεταιίτις, ἀπαιτοῦν γενικὴν τοῦ ὀνόματος, διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνεται τὸ εἶδος τοῦ ἐγκλήματος, τῆς καταδίκης ἢ ποινῆς, οἷον· *Qui prodittonis*

(η) ἐκεῖνο τὸ μνημονικὸν εἶναι μόνον καλόν, τὸ ὁποῖον ἐν θυμῷ καλὰ πράγματα. (θ) *confero*. (ι) αἱ δυστυχεῖς περιστατεῖς μᾶς εὐθυμίζουσαν τὴν θρησκείαν.

accusantur et convincuntur capitis damnantur (x). — Athenienses Socratem *impietatis insimulabant, et capitis condemnabant*. — Pilatus Christum quidem *seditionis absolverat, capitis tamen damnavit*. — Ita semper vivo, ut omnes calumniatores *mendacii coarguere* possim (λ). — Thrasybulus legem tulit, ne quis *anteactarum* (μ) *rerum accusaretur, neve multaretur* (Νέπ.). — Verrem *avaritiae nimiae coarguit* Cicero (Κκ.). — Recte *condemnamus* haruspices *stultitiae aut vanitatis* (ὁ αὐτ.). — Alcibiades, postquam se *capitis damnatum* audivit, Lacedaemonem demigravit (Νέπ.).

Σημ. 1. Ἐπὶ τὴν γενικὴν ταύτην ἡ ἀπενεχτικὴ τῶν ὀνομάτων *crimen, nomen, poena* ὑπακούεται, ἣτις συναντᾶται ἐνίοτε εἰς τοὺς συγγραφεῖς ῥητῶς ἐκφραζομένη, οἷον· *Nomine scolaris conjurationisque damnati sunt multi* (Κκ.).

Σημ. 2. Ὅταν ἡ ποινὴ εἶναι θάνατος, καὶ δηλοῦται διὰ τοῦ *caput*, εὐρίσκεται ἐνίοτε κατ' ἀπενεχτικὴν. Πολλάκις ὁμῶς καὶ αἱ λοιπαὶ ταύτης τῆς τάξεως γενικαὶ ἐναλλάττονται μὲ τὴν ἀπενεχτικὴν σὺν τῇ αὐτῆς προδέσει *de*, οἷον· *Claudius multos ex iis, quos capite damnaverat, postremo statim die et in convivium et ad aleae lusum admoveri jussit* (Σουητ.). — *Non committam posthac, ut mo accusare de epistolarum negligentia possis* (Κκ.). — *Attilius de majestate damnatus est* (ὁ αὐτ.).

§. 125.

Ἐχει εἰσέτι ἡ Λατινικὴ γλῶσσα καί τινα ῥήματα ἀπρόσωπα, τὰ ὁποῖα συντάσσονται μετὰ γενικῆς. Τοιαῦτα εἶναι,

1) ὅσα πάθημά τι τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἔσω αἰσθήσεως δηλοῦσιν, ὁποῖα εἶναι τὸ *roenitet, piget, ridet, taedet, miseret*, καὶ ἀπαιτοῦσι πάντοτε αἰτιατικὴν προσώπου καὶ γενικὴν πράγματος, δηλοῦντος τὴν αἰτίαν, ἐκ τῆς ὁποίας τὸ διὰ τοῦ

(x) ὅσοι ὡς προδῶται κατηγοροῦνται καὶ ἀποδεικνύονται, καταδικάζονται εἰς θάνατον. (λ) οὕτω πάντοτε ζῶ, ὥστε ὅλους τοὺς συκοφάντας μου, δύναμαι ν' ἀποδείξω ψεύστας. (μ) *anteago*.

ρήματος ἐκφραζόμενον πάθημα προέκυψεν, οἷον·
Sapiens ita semper agit, ut eum non poeniteat factorum (ν). — *Juvenem modestum piget erroris sui* (ξ). — *Ignavum citissime laboris taedet*. — *Nunquam primi consilii Deum poenitet* (κκ.). — *Me non solum piget stultitiae meae, sed etiam pudet* (ὁ αὐτ.). — *Sunt homines, quos libidinis infamiaeque suae neque pudeat, neque taedeat* (ὁ αὐτ.). — *Prorsus vitae taedet*: ita sunt omnia miseriarum plenissima (ὁ αὐτ.). — *Eorum nos magis miseret, qui nostram misericordiam non requirunt, quam qui illam efflagitant* (ὁ αὐτ.). — *Tui me miseret, mei piget* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Τὰ προσωπικά *misereor* καὶ *miseresco* συντίσσονται μὲ μόνην γενικήν. Τὰ δὲ στενοχωρίαν καὶ φόβον σημαίνοντα ἀπαιτοῦν τὴν γενικήν *animi*, ἢ τὴν ἀπενεκτικὴν *animi* καὶ *animis*, οἷον· *Heraclitus miserebatur omnium, qui sibi laeti occurrebant* (Σέν.). — *Arcadii, quaeso, miserescite regis* (Βιργ. Αἰν. 8. 573.). — *Ego animi pendere soleo, cum semel quid orsus* (ο), *traducor alio* (κκ.). — *Audio, te animi angere* (ὁ αὐτ.). — *Expectando et desiderando pendemus animis* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Ἄν ἡ αἰτία ἢ τὸ ἀντικείμενον τοῦ παθήματος ἐκφράζηται διὰ ῥήματος, τότε τὸ ῥῆμα τοῦτο τίθεται κατ' ἀπρέμφατον, καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τῆς εἰρημένης γενικῆς· οἷον· *Non me pudet fateri, nescire, quod nesciam* (π) (κκ.). — *Non me poenitet vixisse, quoniam ita vixi, ut non frustra me natum esse existimem* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 3. Τίς ἀνωτέρω γενικὴς ἔκαμαν ἴτως οἱ Λατῖνοι κατὰ παράλειψιν τῶν προθέσεων *ob*, *propter* μιμηθέντες τοὺς Ἕλληνας.

2) τὸ *interest* (συμφέρει) ἀπαιτεῖ γενικήν προσωπίου, εἰς τὸ ὁποῖον συμφέρεται. Τίθεται δὲ αὕτη ἡ γενική κατὰ παράλειψιν τοῦ *commoda* ἢ *negotia* (συμφέροντα ἢ ἔργα), οἷον· *Parentum*

(ν) ὁ σοφὸς πράττει πάντοτε οὕτως, ὥστε δὲν μετανοεῖ ποτὲ διὰ τὰς πράξεις του. (ξ) ὁ σεμνὸς νέος ἀδύμονεῖ διὰ τὸ σφάλμα του. (ο) *ordio*. (π) δὲν συστέλλομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἀγνοῶ, ὅτι δὲν ἤξεύρω.

interest, liberos bene educari, ἀντί· *inter commoda parentum est*, liberos bene educari (ρ). — *Universae reipublicae interest*, justitiam bene administrari (σ). — *Civitatum hoc multarum in Graecia inter- fuit*, antiquum vocum servare modum (Κικ.) — Theophrastus accusasse naturam dicitur, quod cervis et cornicibus vitam diuturnam, *quorum id nihil interfuit*; hominibus, *quorum maxime interfuisset*, tam exiguam vitam dedisset (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Ὅποτεν τὸ πρότωπον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγεται τὸ *interest*, πρέπει νὰ ἐκφραστῇ διὰ τῶν ἀντωνυμιῶν *ego*, *tu*, *sui*; *nos*, *vos*, τίθενται ἀντί τῶν πρωτοτύπων αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι *mea*, *tua*, *sua*; *nostra*, *vestra*, αἱ ὁποῖαι ἀποδεικνύουσι σαφέστατα τὴν παράλειψιν τῶν ὀνομάτων *commoda* ἢ *negotia*, οἷον· *Nihil interest mea*, *quantus circa mortem meam tumultus sit* (Σέν.). — *Caesar dicere solebat*, non tam *sua*, quam *reipublicae interesse*, ut *salvus esset* (Σουητ.). — *Vestra*, *judices*, *hoc maxime interest*, non ex levitate *testium causas hominum ponderari* (Κικ.).

Ἰποσημ. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀπρόσωπον *refert*, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ τὸ *interest*, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συντάσσεται μὲ τὰς εἰρημένας ἀντωνυμίας, ὑπακουσμένων τῶν ὀνομάτων *commoda* ἢ *negotia*, οἷον· *Non adscripsi id*, quod *tua nihil referebat* (Κικ.).

Σημ. 2. Ὁ τρόπος ἢ τὸ μέγεθος, δηλονότι πῶς καὶ πόσον μᾶς συμφέρει, ἐκφράζεται διὰ τῶν ἐπιρρήμάτων *magnopere*, *minime*, *maxime*, *nihil*, *multum*, *plus*, *tantum*, *quantum* κτλ. ἢ διὰ τῶν γενικῶν *magni*, *parvi*, *permagni*, *pluris*, *tanti*, *quantum* (§. 123. 2.) κτλ. οἷον· *Magni interest mea cum amico una esse* (Κικ.). — *Quod permagni interest*, pro *necessario saepe habetur* (ὁ αὐτ.). — *Ipsi animi magni refert*, quali in corpore locati sint (ὁ αὐτ.). — *Intelligo*, *quanti reipublicae intersit*, omnes copias *convenire* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 3. Τὸ εἰς τὸ *interest* ἢ *refert* ἀναγόμενον ῥῆμα, τίθεται κατ' ἀπαρέμφατον πότε μὲν μετ' αἰτιατικῆς, πότε δὲ χωρὶς, ἢ κατ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ *ut*, ἢ ἐρωτηματικοῦ τινος μορίου, οἷον· *Magni existimo interesse ad decus et ad laudem ci-*

(ρ) συμφέρει εἰς τοὺς γονεῖς ν' ἀνατρέφονται καλὰ τὰ τέκνα των,
(σ) εἶναι συμφέρον ὅλης τῆς πολιτείας, τοῦ νὰ ὑπουργῆται ἡ δικαιοσύνη καλῶς.

vitatis, res praeclearas literis contineri (Κικ.). — Interest omnium, recte facere (ὁ αὐτ.). — Utriusque nostrum magni interest, ut te videam, antequam discedas (ὁ αὐτ.). — Non tam interest, quo animo scribatur epistola, quam quo capiatur (ὁ αὐτ.). — Refert, a quibus et quo quisque modo sit institutus. (Κιντ.) (§. 111. 1.).

§. 126.

Εἶναι καὶ ἐπιρρήματά τινα, τὰ ὅποια συντάσσονται μετὰ γενικῆς. Ἐνταῦθα ἀνήκουν

1) τὰ ἀφθονίας ἢ ἐλλείψεως δηλωτικά, ὅποια εἶναι τὰ *sat, satis, abunde, affatim, parum, partim*, οἷον· *Sat* habet *fautorum* semper, qui recte fecit (τ) (Πλαῦτ.). — *Cimon* habebat *satis eloquentiae* (Νέπ.). — *Caesar* dicebat, se *potentiae gloriaeque abunde* adeptum (Σουητ.). — *Affatim* est *hominum*, quibus negotii nihil est (Πλαῦτ.). — *Multis* in locis *parum firmamenti*, et *parum virium* veritas habet (Κικ.).

2) τὰ τοπικά *ubi, ubinam, ubicunque, quo, aliquo, usquam, nusquam*, μετὰ τῶν ὁποίων αἱ γενικαὶ *gentium, terrarum, loci, locorum* συντάσσονται, οἷον· *Ubi terrarum* sumus? (υ) — *Ubinam gentium* sumus (Κικ.). — *Ubicunque terrarum et gentium* jus civium violatum est, id pertinet ad communem causam libertatis et dignitatis (ὁ αὐτ.). — *Gallorum* legati dixerunt, sese tacitos abire, *quo terrarum* possent, in animo habuisse (Λίβ.). — *Maximum* honorem *Lycurgus* senum esse voluit, nec sane *usquam terrarum* locum honoratiorem senectus habet, quam *Lacedaemone* (λουστ.). — *Poëta* quaerit, quod *nusquam* est *gentium* (Πλαῦτ.).

(τ) ἀρκετοὺς συναγωνιστὰς ἔχει πάντοτε ὁ ὀρθῶς πράττων.
(υ) ποῦ γῆς; εἰς ποῖαν γῆν εὐρισκόμεθα;

- 3) τὰ τοπικὰ *hic, huc, eo*, οἷον· Vidi quamdam virginem *hic viciniae* (Τερέντ.). — Tacfaris *huc arrogantiae* venerat, ut legatos ad Tiberium mitteret, et bellum minaretur (Τάκ.). — *Eo deliciarum* pervenimus, ut nisi gemmas calcare nolimus (Σέν.).
- 4) τὰ χρονικὰ *tunc* καὶ *tum*, συντάσσονται μὲ τὴν πλεονάζουσαν γενικὴν *temporis*, οἷον· Persarum gens *tunc temporis* obscura erat (Ἰουστ.). — Civitas Hannibalem, *tum temporis* consulem in foro exspectabat (ὁ αὐτ.).

Δ ο τ ι κ ῆ.

§. 127.

1. Ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων *quare?* (διατί;), *cujus gratia?* (τίνος χάριν;) κτλ. (§. 105. 3.), εὐρίσκεται πολλάκις διπλῆ δοτικὴ, μία δηλαδὴ προσώπου καὶ ἄλλη πράγματος, οἷον· Nostrum (δηλ. officium) est, *miseris auxilio* venire (φ). — Pausanias, quos ceperat, regis propinquos, *ei muneri* misit (Νέπ.). — Pericles agros suos *dono reipublicae* dedit (Ἰουστ.). — *Lacedaemoniis crimini* datum est, quod arcem Thebanam induciarum tempore occupassent (ὁ αὐτ.).

2. Πολλὰ οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα ἀπαιτοῦσι δοτικὴν, τὰ ὅποια ὅλα δύνανται νὰ ἐπαναχθῶσιν, εἰς τὸν, εἰς τὰς διαφόρους ἐρωτήσεις στηριζόμενον, ἀπλούστατον κανόνα (§. 105. 3.). Τοιαῦτα εἶναι ὅλα, εἰς τὰ ὅποια ἔγκειται ἔννοια

- 1) φιλίας καὶ εὐνοίας, ὠφελείας καὶ εὐαρεσκείας, ἢ ἔχθρας καὶ δυσνοίας, βλάβης καὶ δυσαρεσκείας, οἷον· Quis potest *amicus esse cuiquam*, quem non ipsum

(φ) χρέος μας εἶναι νὰ προστρέχωμεν τοὺς δυστυχεῖς μὲ βοήθειαν.

amet? (χ) (Κικ.). — Patriae solum *omnibus carum* est (ὁ αὐτ.). — Dii, ut Epicurus dixit, neque *propitii cuiquam* esse solent, neque *irati* (ὁ αὐτ.). — Ipsa *mih*i tractatio literarum *salutaris* fuit (ὁ αὐτ.). — Athenienses urbem sepserunt muris, neque eo, quod *utile* esset *Graeciae* fecerunt (Νέπ.). — Veritas, etiamsi jucunda non est, *mih*i tamen *grata* est (Κικ.).

Cynicorum ratio est *inimica verecundiae*, sine qua nihil rectum esse potest, nihil honestum (Κικ.). — Omnis voluptas *honestati* est *contraria* (ὁ αὐτ.). — Ratio *pestifera multis*, admodum paucis *salutaris* est (ὁ αὐτ.). — Saepe nihil *inimicius homini*, quam *sibi ipse* (ὁ αὐτ.). — Antonius Pius *nulli acerbus*, cunctis *benignus* fuit. (Εὐτρ.).

2) ὁμοιότητος καὶ πρέποντος καὶ ἄρμοδιου καὶ συμφώνου καὶ εὐκόλου καὶ τῶν τοῦ ἀνάπαλι, οἷον· Canis nonne *similis est lupo*? (Κικ.). — *Noxae poena par* est (ὁ αὐτ.). — Decorum id est, quod *consentaneum* est hominis *excellentiae* (ὁ αὐτ.). — Quod decet, id *aptum* est et *tempori* et *personae* (ὁ αὐτ.). — Nihil est *naturae* hominis *accommodatius* beneficentia et liberalitate (ὁ αὐτ.). — Verba *innocenti* reperire *facile* est (Κούρ.).

Dissimiles esse nos *vulgo*, sciat, qui inspexerit propius (Σέν.). — Honorum gradus *summ*is hominibus et *infim*is sunt *pares*: gloriae *dis*pares (Κικ.). — Modum

(χ) Τίς δύναται νὰ εἶναι φίλος τινός, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτόν;

verborum misero tenere difficile est (Κούρτ.).

— *Senioribus gravis* est inveterati moris mutatio (ὁ αὐτ.). — *Invia virtuti* nulla est via (Ὁβίδ. μεταμ. 14. 113.)

Ἐξ αίο. Τό *similis* καὶ *dissimilis* συντάσσεται πολλάκις μετὰ γενικῆς, ὅταν εἰς τὸν ἑσωτερικόν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγεται· ἂν δηλαδὴ ὁμοιότητα, ἢ ὀνομοιότητα τοῦ ἠθικοῦ χαρακτήρος δηλοῖ, οἷον· *Par est, primum ipsam esse virum bonum, tum alterum similem sui quaerere* (Κικ.). — *Dux* ille Graeciae nusquam optat, ut *Ajacis similes* habeat decem, at ut *Nestoris* (ὁ αὐτ.) — *Numa* in civitate bellicosa plures *Romuli*, quam *Numae similes* reges putabat fore (Λίβ.).

Σημ. Τό *aptus, accommodatus, idoneus* συντάσσονται πολλάκις μετ' αἰτιατικῆς καὶ τῆς *ad* προθέσεως, οἷον· *Corporis motus ad naturam accommodati* sunt (Κικ.). — *Non essem ad ullam causam idoneus, si hoc quod in ipsa natura positum est, non viderem* (ὁ αὐτ.). — *Pallium aptum* est *ad omne anni tempus* (ὁ αὐτ.)

3) τοῦ πλησίον καὶ γειτνιαζόντος· καὶ ἐν εἶδει τὰ ἐπίθετα *communis, proprius, affinis, honestus, turpis, foedus, obnoxius, necessarius, superstes* συντάσσονται πάντοτε μετὰ δοτικῆς, οἷον· *Id Deo est proximum, quod est optimum* (Κικ.). — *Voluptatibus maximis fastidium finitimum* est (ὁ αὐτ.). — *Mala sunt vicina bonis* (Ὁβίδ.). — *Omni aetati mors est communis* (Κικ.) — *Non eadem omnibus sunt honesta atque turpia* (Νέπ.). — *Iis, qui vendunt, emunt, conducunt, locant, justitia necessaria* est (Κικ.). — *Vespasianus uxori ac filiae superstes* fuit (Σουητ.).

Σημ. Τό *propior* καὶ *proximus* συντάσσονται, σπανίως ὅμως, καὶ μετ' αἰτιατικῆς· τὸ δὲ *proprius, communis, affinis* συχνάκις καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον· *Iugurtha propior montem cum omni equitatu suos collocat* (Σαλλ.). — *Crassus cum legione septima proximus mare Oceanum* hiemabat (Καίς.). — *Imprimis hominis est propria* veri inquisitio atque investigatio (Κικ.). — *Amicorum omnia sunt communia* (ὁ αὐτ.). — *Accusatores contendunt, affinem esse alicujus culpar* cum, qui accusatur (ὁ αὐτ.).

§. 128.

1. Τὸ *sum*, ὡς τὸ Ἑλληνικὸν εἰμί, ὅταν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἔχω, συντάσσεται μετὰ δοτικῆς ὅσον· *Anima est nobis immortalis* (ψ). — *Etiam barbaris est intimus patriae amor*. — *In Italia mons est ignivomus, cui nomen est Vesuvius* (ω). — *Ubi libido dominatur, innocentiae leve praesidium est* (Κιζ.). — *Nulla potest esse voluptati cum honestate conjunctio* (ὁ αὐτ.). — *Quo minus honoris erat poëtis, eo minora studia fuerunt* (ὁ αὐτ.). — *Terra circumfusa undique est hac spirabili natura, cui nomen est aër* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Ἡ φράσις· *est mihi nomen* (ὀνομάζομαι, ἐστὶ μοι ὄνομα), συντάσσεται ἐνίοτε καὶ μετὰ δοτικῆς, σπανίως δὲ μετὰ γενικῆς τοῦ ἐνόμιτος, ἐκ τοῦ ὁποῦ λαμβάνεται καθυπερὸ ἢ ὀνομασία τοῦ πράγματος, ὅσον· *Namitoris filia duos pueros enixa est, Nomina pueris, alteri Remo, alteri Romulo fuere* (Ἰουστ.). — *Romani leges, quibus tabulis duodecim est nomen, in aes inciderunt* (Δίβ.). — *Nomen Mercurii est mihi* (Πλαῦτ.).

Σημ. 2. Τὸ *sum*, ὅταν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ γίνομαι, συντίσσει μετὰ δύο δοτικῶν, ὅσον· *Adolescentes bene morati, decori sunt parentibus, patriae vero emolumento* (α). — *Virtutes hominibus decori, gloriaeque sunt* (Σέν.). — *Spero, homines intellecturos* (β), *quanto sit omnibus odio crudelitas, et quanto amori probitas et clementia* (Κιζ.). — *Mihi non minori curae est, qualis res publica post mortem meam futura sit, quam qualis hodie est* (ὁ αὐτ.).

Ὅτω καὶ τὸ *fit*, ὅσον· *Ampla domus dedecori domino saepe fit, si est in ea solitudo* (Κιζ.).

2. Τὸ *nubo, parco, benedico, maledico, adrideo, invideo, persvadeo, studeo, irascor, medeor, credo, mando* συντίσσειται μετὰ δοτικῆς, ὅσον· *Venus nupsit Vulcano* (Κιζ.). — *Plures in India mulieres singulis*

(ψ) ψυχὴν ἔχομεν ἀθάνατον. (ω) ἀντί· qui nominatur Vesuvius, ὅστις ὀνομάζεται κτλ. (α) οἱ καλοῦνται οἱ εἰς συμβάλουσαν πρὸς τιμὴν τῶν γονέων των, καὶ πρὸς ὄφελος τῆς πατρίδος. (β) intelligo.

viris solent esse nuptae (ὁ αὐτ.). — Aut potentior te, aut imbecillior laesit. Si imbecillior, *parce illi: si potentior tibi* (Σαλλ.). — Si quis *mihi maledicit*, petulans, aut insanus esse videtur (Κικ.). — Probus *invidet nemini* (ὁ αὐτ.). — *Tibi persuade*, praeter culpam et peccatum homini accidere nihil posse, quod sit horribile (ὁ αὐτ.). — Efficit hoc philosophia, *medetur animis*, inanes sollicitudines detrahit, cupiditatibus liberat (ὁ αὐτ.). — Epaminondas, se *patriae irasci*, nefas esse dicebat (Νέπ.).

3. "Ολα τὰ ἐκ τῶν προθέσεων *ad, ante, con, de, in, inter, ob, post, prae, pro, sub, super* σύνθετα ῥήματα, ἀπαιτοῦν δοτικὴν. οἷον· Rhenus, ubi *Oceano adpropinquat*, in plures diffluit partes (Κοῖσ.). — Natura *sensibus rationem adjunxit*. (Κικ.). — Quis potest ignotos *notis*, impios *religiosis anteferre?* (ὁ αὐτ.). — Virtutes animi, *bonis corporis anteponimus* (ὁ αὐτ.). — Fac, ut *principiis consentiat exitus* (ὁ αὐτ.). — *Aliis consilium, aliis animus, aliis occasio deest* (ὁ αὐτ.). — Hannibal magnum terrorem *injecit* (γ) *exercitui Romanorum* (Νέπ.). — Deus *interest animis nostris, et cogitationibus mediis intervenit* (Σέν.). — O quantum caliginis *mentibus humanis objecit felicitas magna!* (ὁ αὐτ.). — Hannibal *Alexandro magno* non etsi *postponendus* (Ιουστ.). — Deus *animum praefecit corpori* (Κικ.). — Deus omne, quod erat corporeum, *substernebat animo* (ὁ αὐτ.). — Nequo decesso, neque *superesse reipublicae volo* (ὁ αὐτ.).

(γ) injicio

Σημ. Πολλά τῶν συνθέτων τούτων ῥημάτων ἐπαναλαμβάνουσι τὴν ἰδίαν πρόθεσιν, καὶ οὕτω συντάσσονται μὲ τὴν πρῶτην, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τῆ πρόθεσις. Ἐξαιρέτως δὲ συμβαίνει τοῦτο εἰς τὰ ἐκ τῶν *ad, con, in, de* σύνθετα, οἷον· *Timotheus ad bellicam laudem doctrinae gloriam adjecit* (Κικ.). — *Nunquam dubitavi, meam salutem cum communi salute conjungere* (ὁ αὐτ.). — *In oratore perfecto inest philosophorum omnis scientia* (ὁ αὐτ.). — *Majestatem minuere, est de dignitate populi aliquid derogare* (ὁ αὐτ.).

§. 129.

Εἶναι καὶ ἄλλα ῥήματα, τὰ ὁποῖα συντάσσονται μὲν μετὰ δοτικῆς, δύνανται ὅμως νὰ συνταχθῶσι καὶ μὲ ἄλλας πτώσεις. Τοιαῦτα εἶναι

- 1) τὸ *adulor, antecedo, antecello, anteeo, antesto, antevenio, adtendo, despero, illudo, incesso, insulto, medicor, moderor, praecedo, praeeo, praecurro, praesto, praestolor*, τὰ ὁποῖα πότε μὲν μετὰ δοτικῆς, πότε δὲ μετ' αἰτιατικῆς ἀδιαφόρως συντάσσονται, οἷον· *Atticus potenti Antonio non est adulatus* (Νέπ.). — *Cavendum est, ne assentatoribus patefaciamus aures, nec adulari nos sinamus* (Κικ.) — *Semper in promptu habere debemus, quantum natura hominis pecudibus reliquisque belluis antecedit* (Κικ.). — *Oculorum velocior est sensus, et multum aures antecedit* (Σέν.). — *Animi praestantiam omnibus bonis corporis anteire dicimus* (Κικ.). — *Satis docuisse videor, hominis natura quanto omnes anteiret animantes* (ὁ αὐτ.). — *Homo sapiens sermonibus malignis non attendit* (Πλίν.). — *Sapae non attendimus nosmet ipsos* (Κικ.). — *Gravior cura patribus incessit, quum prodi causam ab suis cernerent* (Δίβ.). — *Stupor omnes eēt admiratio incessit, unde Carthaginensibus tam subi-*

tum bellum oriretur (Ἰουστ.). — *Certis rebus* certa signa praecurrunt (Κικ.). — *Ut homo iners hominem diligentem praecurrat*, fieri non potest (ὁ αὐτ.). — *Socrates omnibus praestitit philosophis* (ὁ αὐτ.). Hannibal tanto *praestitit ceteros imperatores* prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes (Νέπ.). — *Spei meae* volui *praestolari* in Epiro (Κικ.). — *Curionis adventum* Caesar *praestolabatur* (Καῖσ.).

- 2) τὸ *adspergo*, *circumdo*, *confido*, *dono*, *excello*, *impertio* (ἢ *impertior*), *interdico*, *intercludo*, *mitto*, τὰ ὅποια συιτάσσονται ἀδιαφόρως μετὰ δοτικῆς, αἰτιατικῆς, ἀπενεγκτικῆς, ἢ καὶ κατ' ἄλλους τρόπους, ὡς διὰ τῶν παραδειγμάτων ἀποδεικνύεται, οἷον· *Vatinius Miloni, clarissimo viro nonnullam laudatione sua labeculam adspergit* (Κικ.). — *Pythagoras Apollini hostiam immolare noluit, ne aram sanguine adspergeret* (δ) (ὁ αὐτ.). — *Semiramis Babyloniam condidit, murumque urbi circumdedit* (Ἰουστ.). — *Servius aggere et fossis et muro circumdat Romam* (Λίβ.). — *Nemo, qui suae confidit, alterius virtuti invidet* (Κικ.). — *Quis potest aut corporis firmitate, aut fortunae stabilitate confidere?* (ὁ αὐτ.). — *Ciceroni* populus Romanus *immortalitatem*

(δ) τὰ ἴδια παραδείγματα δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, μενούσης τῆς αὐτῆς σημασίας, οἷον· *Vatinius Milonem, clarissimum virum nonnulla labecula adspergit* κτλ. — *Pythagoras Apollini hostiam immolare noluit, ne arae sanguinem adspergeret*· ὁ Πυθαγόρας δὲν ἠθέλησε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, διὰ νὰ μὴ ῥαντίσῃ τὸ θυσιαστήριον μὲ ἄμα. κτλ. οὕτως.

donavit (ὁ αὐτ.). — *Thessaliae civitates Pelopidam coronis aureis et statuis aeneis donarunt* (Νέπ.). — *Zeuxis longe ceteris excellere pictoribus existimabatur* (Κκ.). — *Admirabile est quantum inter omnes oratores unus Demosthenes excellat* (ὁ αὐτ.). — *Parthi foeminis non convivia tantum virorum, verum etiam conspectum interdiciunt* (Ἰουστ.). — *Caesaris leges jubent, ei, qui majestatis damnatus est, aqua et igni interdici* (Κκ.). — *Pontis atque itinerum angustiae multitudini fugam intercluserant* (Καῖσ.). — *Ariovistus castra fecit eo consilio, ut frumento commeatuque Caesarem intercluderet* (ὁ αὐτ.). — *Alcibiadi nuntius a magistratu in Siciliam missus est* (Νέπ.). — *Ad Eumenem Olympias mater Alexandri nuntios misit* (ὁ αὐτ.).

3) τὸ *caveo*, *consulo*, *cupio*, *impono*, *incumbo*, *maneo*, *moderor*, *peto*, *prospicio*, *provideo*, *recipio*, *tempero*, *timeo*, *vaco*, τὰ ὁποῖα πότε μὲν μετὰ δοτικῆς, πότε δὲ μετ' ἄλλης πτώσεως συντάσσονται· κατὰ τὴν διαφορὸν ὅμως σύνταξιν, διαφόρως ἀλλοιοῦνται καὶ ἡ σημασία τούτων τῶν ῥημάτων. Οὕτω. π. χ.

Caveo alicui, φροντίζω διὰ τινά· *caveo aliquem*, ἢ *ab aliquo*, φυλάττομαι ἀπὸ τινά σημαίνει, οἷον· *Cicero unice cavet concordiae publicae* (Βελλ.). — *Admonuite, ut considerares, quibus crederes, quos caveres* (ὁ αὐτ.). — *Parmenio ignarus infirmitatis Alexandri, scripserat, a Philippo medico caveret* (Ἰουστ.).

Consulo alicui, φροντίζω διὰ τινά· *consulo aliquem*, συμβουλεύομαι τινά· *consulo in aliquem*, πράττω τι κατὰ τινος,

οἶον· *Deus consulit rebus humanis*, nec solum *universis*, verum etiam *singulis* (Κικ.). — Athenienses *consulebant Appolinem Pythium*, quas potissimum religiones tenerent (ὁ αὐτ.). — In secundis rebus nihil *in quemquam* superbe ac violenter *consulere decet* (Δίβ.).

Cupio alicui, εὐνοῶ τινι· *cupio aliquid*, ἐπιθυμῶ τι, οἶον· Caesar reperiebat Dumnorigem favere et *cupere Helvetiis* (Καῖσ.). — Non semper bonum illud est, *quod cupimus ardentem* (Κικ.).

Impono alicui aliquid, ἐπιβάλλω, ἐπιτάττω· *impono alicui*, ἐξαπατῶ· *impono quidpiam in aliquid*, ἢ *in aliqua re*, ἐμβάλλω, βάλλω, οἶον· Antonius *leges civitati per vim imposuit* (Κικ.). — *Catoni egregie imposuit Milo* (ὁ αὐτ.). — *Metellum multi filii, filiae, nepotes, nepotes in rogam imposuerunt* (ὁ αὐτ.). — *Imposuistis in cervicibus nostris sempiternum dominum*, quem dies et noctes timeamus (ὁ αὐτ.).

Incumbo alicui rei, ἐπίκειμαι· *incumbo ad rem*, ἢ *in rem*, ἐπιμελοῦμαι, καταγίνομαι, οἶον· Alexander hortari nauticos coepit, *incumberent remis* (Κούρτ.). — *Incumbe toto pectore ad laudem* (ε) (Κικ.). — *Incumbe in eam curam et cogitationem*, quae tibi summam dignitatem et gloriam adferat (ὁ αὐτ.).

Manet mihi, μοὶ μένει· *manet me*, με προσμένει, οἶον· Quod viro forti adimi non potest, *id mihi manet et perma-*

(ε) ὁμιλεῖ με ὅλας σου τὰς δυνάμεις διὰ τὸν ἔπαινον.

nebit (Κικ.). — *Nocentem innocentemque idem exitus manet* (Τάκ.).

Moderor rei alicui, μετριάζω, ημερόνω· *moderor rem quampiam*, διοικῶ, οἶον· *Moderari animo et orationi*, quum sis iratus, non mediocris ingenii est (Κικ.). — *Boni viri non voluptate, sed officio consilia moderantur* (ὁ αὐτ.).

Peto alicui, παρακαλῶ ἢ ζητῶ διὰ τινά· *peto aliquem*, ὀρμῶ κατά τινος, προσβάλλω· *peto ab aliquo*, ζητῶ, ἀπαιτῶ, οἶον· *Tiberius Germanico Caesari proconsulare imperium, petivit* (Τάκ.). *Inimicos sagitta eminus, hasta cominus petimus* (Κούρτ.). — *Orithya, Amazonum regina, auxilium a rege Scythiae petit* (Ιουστ.).

Prospicio καὶ provideo alicui rei, φροντίζω· *prospicio καὶ provideo aliquam rem*, προβλέπω, προγινώσκω, οἶον· *Consulite vobis, prospicite patriae* (ζ) (Κικ.) — *A Deo vitae hominum provideri, manifestum est* (ὁ αὐτ.). — *Isthoc est sapere, non, quod ante pedes modo est, videre, sed etiam illa, quae futura sunt, prospicere* (Τερέντ.). — *Vir prudens futura ex praeteritis providet* (Πλίτ.).

Recipio alicui, βεβαιώνω, ὑπόσχομαι· *recipio me*, πηγαίνω, καταφεύγω· *recipio aliquid*, ἀναλαμβάνω, δέχομαι, οἶον· *Si omnia mihi fortuna servarit: recipio vobis, celeriter me negotium ex sententia consecuturum* (Κικ.). — *Eumenes se, simul ac potuit, ad Antipatrum recepit*

(ζ) φροντίσατε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας, φροντίσατε καὶ διὰ τῆς πατρίδα.

(Νέπ.). — Alexander, ut securum medicum conspexit, laetior factus est, *sanitatemque quarta die recepit* (Ἰουστ.). — Quid *recipis mandatum*, si aut neglecturus, aut ad tuum commodum conversurus es? (Κικ.).

Tempero alicui rei, μετριάζω, ἐξουσιάζω· *tempero aliquam rem*, διοικῶ· *tempero ab aliqua re*, ἐγκρατεύομαι, οἶον· Si *gulae temperes*, non est onerosum, quo utaris ipse, communicare cum pluribus (Πλίν.). — Lycurgus Lacedaemoniorum *republicam temperavit* (Κικ.). — Helvetios Caesar non *temperaturos ab injuriis et maleficio existimabat* (Καῖσ.).

Timeo alicui rei ἢ de aliqua re, φοβοῦμαι, εἶμαι εἰς φροντίδα· *timeo aliquem*, φοβοῦμαι τινά, οἶον· Atheniensis Clisthenes Junoni Samiae, quum rebus *timeret suis*, filiarum dotes credidit (Κικ.). — *De republica valde timeo*. (ὁ αὐτ.). — *Neminem equidem timeo praeter Deum immortalem* (Λίβ.).

Vaco alicui rei, καταγίνομαι, ἢ κοπιάζω· *vaco aliqua re*, ἢ *ab aliqua re*, εἶμαι ἐλεύθερος, ἢ σχολάζω, οἶον· *Philosophiae semper vaco* (ἡ) (Κικ.). — *Vacare culpa*, magnum est solatium (ὁ αὐτ.).

4) τὰ ἀπρόσωπα· *necesse est*, καὶ *licet*, ἔχουν ἐκτὸς τῆς δοτικῆς τοῦ ὑποκειμένου καὶ δοτικὴν τοῦ κατηγορουμένου· πολλάκις ὅμως τὸ κατηγορούμενον τοῦ *licet*, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, οἶον· *Patricio Romano, tribuno plebis fieri non licebat* (Κικ.). — His beneficiis quam plurimos afficere debemus, ut *iis ingratis*

(ἡ) καταγίνομαι πάντοτε περὶ τὴν φιλοσοφίαν.

esse non liceat (ὁ αὐτ.). — *Civi Romano licet esse Gaditanum* (ὁ αὐτ.).

§. 130.

Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται προσέτι καὶ μόριά τινα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

1) τὰ τόπου σημαντικὰ ἐπιρρήματα *prope*, *propius*, *obviam*, καὶ τὰ ἐκ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσομένων παράγωγα, ὅποια εἶναι *convenienter*, *congruenter* κτλ. οἶον· *Antiochus, si parere voluisset Hannibali, propius Tiberi, quam Thermopylis de summa imperii dimicasset* (Νέπ.). — *Inter praetores Atheniensium magna fuit contentio, utrum moenibus se defenderent, an obviam irent hostibus, acieque decernerent* (ὁ αὐτ.). — *Summum bonum a Stoicis dicitur, convenienter naturae vivere* (Κικ.).

Σημ. Τὸ *prope*, *propius*, *proxime* ἀπαντῶνται ἐνίοτε μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα, οἶον· *Miltiades, Parum insulam cum oratione reconciliare non posset, copias e navibus eduxit, et propius muros accessit* (Νέπ.). — *Proxime Hispaniam Mauri sunt* (Σαλλ.).

2) τὰ ἐπιφωνήματα *hei*, *vae*, *ecce*, *hem*, οἶον· *Hei misero mihi!* (9) (Τερέντ.). — *Vae miserae mihi!* (ὁ αὐτ.). — *Ecce tibi, qui rex populi Romani esse concupierit, idque perfecit* (Κικ.).

Αἰτιατική.

§. 131.

1. Τὸ ἀπόστημα ἢ μέτρον, τουτέστι μῆκος, πλάτος, ὕψος, βάθος ἐκφράζονται διὰ τῆς αἰτιατικῆς, οἶον· *Neapolis abest a Vesuvio monte quinque miliaria Italica.* — *Navis Noachi trecentas ulnas longa, triginta alta et quinquaginta lata fuit.* — *Campus*

(9) οἶμοι τῶ δυστήνω!

Marathon abest ab oppido Atheniensium circiter *millia passuum decem* (Νέπ.). — Antiochus fossam *sex cubita* altam, *duodecim* latam duxit, extra duplex vallum fossae (ι) circumdedit (Λίβ.). — Milites aggerem latum *pedes trecentos*, altum *pedes octoginta* extruxerunt (Καῖσ.).

Σημ. Ἐνίοτε τίθεται ἀπενεχτικὴ ἐκφράζουσα ἀπόστημα ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς, οἷον· *Aesculapii templum quinque milibus passuum ab Epidauro abest* (Λίβ.). — Τίθεται ἡ ἀπενεχτικὴ ἐξαιρέτως, ὅταν τὸ ἀπόστημα διὰ τῆς λέξεως *spatium*, ἢ διὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμοῦ ἐκφράζεται, οἷον· *A Chalcide Aulis trium millium spatio distat* (Λίβ.). — *Agathocles castra quinto lapide a Carthagine statuit* (Ἰουστ.).

2. Τὸ τοῦ χρόνου διάστημα τίθεται ὁμοίως εἰς τὴν αἰτιατικὴν, οἷον· *Quaedam bestiolae unum diem vivunt* (Κικ.). — *Multa saecula* sic viguit Pythagoraeorum nomen, ut nulli alii docti viderentur (ὁ αὐτ.). — *Socrates triginta dies* in carcere et in expectatione mortis exegit (Σέν.).

Οὕτω καὶ τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ, τὰ σημαίνοντα διάστημα χρόνου, ὅταν τίθενται ἀντὶ τῶν ἀπολελυμένων, οἷον· *Nestor tertiam aetatem* (κ) *hominum vivebat* (Κικ.). — *Rex Archelaus quinquagesimum annum* Cappadocia *potiebatur* (Τάκ.).

Σημ. 1. Ἡ τὸ χρονικὸν διάστημα ἐκφράζουσα αἰτιατικὴ τίθεται κατὰ παράλειψιν τῆς *per* προθέσεως, ἣτις πολλάκις εἰρήσκεται ἐμφανῆς, οἷον· *Luscinia vernis temporibus per totam fere noctem cantat*. — *Dies festus Dianae Syracusis* (λ) *per triduum agitur* (Λίβ.).

Σημ. 2. Ἀντὶ τῆς εἰρημένης αἰτιατικῆς τίθεται πολλάκις ἡ ἀπενεχτικὴ, οἷον· *Mithridates regnavit annis sexaginta, vixit septuaginta duobus*, contra Romanos bellum habuit *annis quadraginta* (Εὐτρ.). — *Sunt regiones, ubi sol sex mensibus continuis non videtur* (Βάρρ.).

3. Ἡ διάρχεια καιροῦ διωρισμένου

(ι) ἴδε §. 129-2). (κ) ἀντὶ tres aetates. (λ) ἴδε §. 108.

ἐκφράζεται διὰ τῆς αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων *ad* (ἕως), *in* (διὰ)· ὁ δὲ καιρὸς μεταξύ τοῦ ὁποίου τί συμβαίνει τίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *intra* (μεταξύ), ἢ εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν χωρὶς προθέσεως, οἷον· Sophocles *ad seram senectutem* tragoédias scripsit (μ) (Κικ.). — Phaëton *currus paternos in diem* rogat (ν) (Ὀβίδ.). — Solis defectiones itemque lunae praedicantur *in multos annos* (Κικ.).

Omnia commemorabo, que *intra decem annos* facta sunt (Κικ.). — Saturni stella *triginta fere annis* cursum suum conficit; Iovis stella eundem *annis duodecim* conficit (Κικ.).

4. Ὁ πρότερος ἢ ὁ μετὰ ταῦτα καιρὸς δηλοῦται διὰ τῆς αἰτιατικῆς προτιθεμένων τῶν προθέσεων *ante* ἢ *post*, πολὺ συχνότερα ὅμως διὰ τῆς ἀπενεκτικῆς μετατιθεμένων τῶν αὐτῶν προθέσεων, οἷον· Testamentum Augusti *ante annum* et *quatuor menses*, quam decesserat, factum est (Σουητ.). — Homerus *annis multis* fuit *ante Romulum* (Κικ.). — Numa Pompilius *annis permultis ante* fuit, quam Pythagoras (ὁ αὐτ.). — Socrates supremo vitae die de immortalitate animorum multa disseruit, et *paucis ante diebus*, quum facile posset educi e custodia, noluit (ὁ αὐτ.). — Corpus Alexandri Memphim et inde *paucis post annis* Alexandriam translatum est (Κούρτ.). — Carthago in Africa jussu senatus reparata est *annis duobus et viginti postquam* a Scipione fuerat eversa (Εὐτρ.).

5. Τὸ *abhinc*, ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ *ante* συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, ἐπίστε

(μ) §. 185. (ν) διὰ μίαν ἡμέραν.

ὅμως καὶ μετ' ἀπενεκτικῆς, οἷον · Demosthenes, qui *abhinc annos prope trecentos* fuit, Pythiam dicebat cum Philippo facere (Κικ.). — Imperium ab Assyriis translatum est ad Medos, *abhinc annos ferme septingentos septuaginta* (Βελλ.). — Roscius litem decidit *abhinc annis quatuor* (Κικ.).

6. Τὸ *natus* (γεννηθεὶς) συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, μέτρον χρόνου δηλούσης, κατὰ παράλειψιν τῆς προθέσεως *ante*, οἷον · Cato *annos quinque et octaginta natus* excessit e vita (Ξ) (Κικ.). — Dionysius *quinque et viginti natus* annos dominatum occupavit (ὁ αὐτ.). — Alcibiades *annos circiter quadraginta natus* diem obiit supremum (Νέπ.).

§. 132.

Παρεχτὸς τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια ὅλα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τινὰ, ὅποια εἶναι

1) *jubeo, juvo, adjuvo, deficio, effugio, sequor, imitor*, τὰ ὅποια εἰς τὸ Ἑλληνικὸν δοτικὴν, ἐνταῦθα ὅμως αἰτιατικὴν ἀπαιτοῦσιν, οἷον · Qui obedire nescit superioribus, is non valet etiam *jubere inferiores*. — *Patriam juvat* non tantum, qui armis eam tuetur, sed multo magis, qui juventutis educationem suscipit. — Gestus multum *oratoreni adjuvat* (Κικ.). — *Bonos* nunquam honestus sermo *deficit* (Κυϊντ.). — *Mortem effugere* nemo potest (Κικ.) — *Gloria virtutem* tanquam umbra *sequitur* (ὁ αὐτ.). — *Rationem sequi*, quam fortunam malo (Λίβ.). — Cavere debemus, ne

(Ξ) ἀντὶ Cato ante annos quinque et octaginta natus κτλ.

fallant nos ea vitia, quae virtutem videntur imitari (Κικ.).

2) Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ §. 125. 1) ῥημάτων, τὰ ὅποια πρὸς τῇ γενικῇ πράγματος ἀπαιτοῦν καὶ προσώπου αἰτιατικὴν, ἃς σημειωθῶσιν ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐφεξῆς ἀπρόσωπα, τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα·

α) *fugit, fallit, latet, praeterit* (λανθάνει), *juvat* (συμβάλλει), οἷον· *Libertatem esse maxime pretiosum, neminem fugit* (ο). — *Non me latet*, multa me patriae debere (π). — *Non me praeterit*, Gallos fama belli praestare (Λίβ.). — *Non me fugit*, quam sit acerbum, parentum scelera filiorum poenis lui (Κικ.). — *Juvat nos benefici conscientia* (Σέν.). — *Juvat me*, quod vigent studia (Πλίν.).

β) *decet* (ἀρμόζει), *dedecet* (ἀφαρμόζει), οἷον· *Judicem decet* non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere (Κικ.). — *Oratorem irasci minime decet*: simulare non *dedecet* (ὁ αὐτ.). — *Omnes homines summa ope niti decet*, ne vitam silentio transeant veluti pecora (Σαλλ.). — *Quid deceat vos*, non quantum liceat vobis, spectare debetis (Κικ.).

γ) *oportet* (πρέπει, εἶναι χρεια). Τοῦτο κατὰ παράλειψιν τοῦ συνδέσμου *ut* συντάσσεται διττῶς, ἢ α) λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἀπαρέμφατον μετ' αἰτιατικῆς, οἷον· *Omnem hominem vivere pro patria oportet* (ρ). — *Voluptatem contemni et rejici oportet* (Κικ.). — *Praemia virtutis esse oportet* sancta, neque cum improbis *communicari* (ὁ αὐτ.).

(ο) ὅτι ἡ ἐλευθερία εἶναι τὸ πολυτιμότερον, οὐδένα λανθάνει.
(π) δὲν με λανθάνει, ὅτι χρεωστῶ παλλὰ εἰς τὴν πατρίδα. (ρ) καθεὶς πρέπει νὰ ζῇ διὰ τὴν πατρίδα.

ἢ b) χωρὶς αἰτιατικῆς ἔχει ἀκόλουθον ῥῆμα ἀπαρέμφατον, οἷον· *Oportet multo diligentius muneri suo consulere, quam facultatibus* (Πλίν.). — *Omnes leges ad commodum rei-publicae referre oportet, et eas ex utilitate, communi interpretari* (Κικ.).

ἢ c) συντάσσεται μετὰ ῥήματος ὑποτακτικοῦ καὶ τῆς ὀνομαστικῆς παραλειπομένου τοῦ συνδέσμου *ut*, οἷον· *Me ipsum ames oportet non mea, si veri amici futuri sumus* (Κικ.). — *Philosophiae servias oportet, ut tibi contingat vera libertas* (Σέν.).

- 3) Πολλὰ οὐδέτερα ῥήματα, σύνθετα ἐκ προθέσεων μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων (§. 90. 1.), ἀπαιτοῦσιν αἰτιατικὴν, οἷον· *Pythagoras et Aegyptum lustravit, et Persarum magos adiit* (Κικ.). — *Hannibal cum quinque navibus Africam accessit* (σ) (Νέπ.). — *Spartam Eurotas amnis circumfluit* (Σουητ.). — *Xerxes cum tantis Europam copiis invasit, quantas neque antea, neque postea habuit quisquam* (Νέπ.). — *Tanais Europam et Asiam medius interfuit* (Κούρτ.). — *Pythagoras multas regiones barbarorum pedibus obiit* (Κικ.). — *Sententiae saepe acutae non acutorum hominum sensus praetervolant* (ὁ αὐτ.). — *Corporis nostri infirmitas multos subit casus per se* (ὁ αὐτ.). — *Ulysem insimulant tragoediae, simulatione insaniae militiam supterfugere voluisse* (ὁ αὐτ.). — *Navigiis amnes et maria transimus* (Σέν.).

Σημ. Ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις κατὰ πλεονασμὸν ἢ εἰς τὸ ῥῆμα εὐρισκομένη πρόθεσις, οἷον· *Qui ad nos intempetivo*

(σ) §. 85. 2J.

adeunt, molesti saepe sunt (Κικ.) — *Improbi sunt, qui in fortunas aliorum invadunt* (ὁ αὐτ.).

- 4) Ὅμοίως καὶ τὰ ἀπλᾶ οὐδέτερα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, ἥτις εἶναι ταυτόσημος τοῦ ῥήματος, οἷον· *Ingenui sunt, quorum majorum nemo servitutem servivit* (τ) (Κικ.). — *Modice et moleste melius est vitam vivere* (Πλαῦτ.). — *Mirum somnivi somnium* (ὁ αὐτ.).

§. 133.

Ῥήματά τινα ἀπαιτοῦν δύο αἰτιατικάς· τὰ τοιαῦτα διακρίνονται εἰς δύο τάξεις.

- 1) Τούτων τινα μετατρέπουν τὴν αἰτιατικὴν προσώπου εἰς ὀνομαστικὴν ἐν τῷ παθητικῷ, καὶ διακρίνονται εἰς τὰ ἑφεξῆς εἶδη·

α) τὰ διδασκαλίαν ἢ τούναντίον σημαίνοντα, ὡς *edocceo, dedocceo*, οἷον· *Ridiculi sunt, qui, quod ipsi experti (υ) non sunt, id docent ceteros* (Κικ.). — *Ciceronem Minerva omnes artes edocuit* (Σαλλ.). — *Philosophia nos cum ceteras res omnem, quod est difficillimum, docuit, ut nosmet (φ) ipsos nosceremus* (Κικ.). — *Servitus etiam nobillissimas nationes omnia bona dedocuit* (χ).

Σημ. Ὅταν τὸ *docceo* δὲν σημαίνει διδάσχω, ἀλλὰ γνωστοποιῶ, εἰδοποιῶ, συντάσσεται κάλλιον μετὰ τῆς ἐκ τῆς προδέσεως *de* ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Equidem soleo dare operam, ut de sua quisque re me ipse doceat* (Κικ.).

β) τὰ διὰ τι παράκλησιν ἢ αἵτησιν πράγματός τινος δηλοῦντα, καθὼς τὸ *oro, exoro, rogo, precor, deprecor, exigo, flagito, efflagito, postulo, posco, reposco*, οἷον· *Socrates laudabat poetam, qui hoc rogabat deos, ut omnia, quae bona es-*

(τ) ἐλευθερογέννητοι εἶναι, τῶν ὁποίων οὐδεὶς τῶν προγόνων ὡς δούλος ἐδούλευσε (δουλείαν ἐδούλευσεν). (υ) *experior*. (φ) §. 50. 4. (χ) *dedocceo* ξεμανθάνω, ὡς κοινῶς λέγομεν.

sent ei, quin ipse peteret, darent: — Nulla salus bello, *pacem te poscimus* omnes (Βιργ.) — Legati Ennenses a suis civibus haec habuere mandata, ut ad Verrem adirent, et *eum simulacrum* Caesaris et Victoriae *reposcerent* (Κικ.). — *Illud te ad extremum oro*, ut in negotio tuo diligentissimus sis (ὁ αὐτ.).

Σημ. Πολλὰ τούτων τῶν ῥημάτων συντάσσονται ὡς τὸ *peto* (ζητῶ) ἐπίστε μ' αἰτιατικὴν πράγματος καὶ ἀπενεχτικὴν προσώπου σὺν τῇ προέσει *a, ab*, οἷον· *Quid studia a te flagitant tu videbis* (Κικ.).

γ) ὅσα ἐρωτοῦν τίτινα, ὡς *rogo, interrogo, percontor*, οἷον· *Veteres rogabant oracula res dubias* (Φ). — *Nolli alios interrogare res*, quae ad te non adtinent. — *Pusionem quemdam* Socrates *interrogat quaedam geometrica* (Κικ.).

Σημ. Ἡ αἰτιατικὴ πράγματος τίθεται πολλάκις εἰς τὴν ἀπενεχτικὴν μετὰ τῆς προέσεως *de*, οἷον· *Visne, ut te eisdem de rebus Iuline interrogem* (Κικ.).

δ) τὸ *celo* (ἀποκρύπτω τι ἀπὸ ἄλλου) *consulo* (συμβουλεύομαι, ζητῶ συμβουλὴν), οἷον· *Quis potest Deum celare cogitata sua?* (ω). — *O virum simplicem, qui nos nihil celat!* (Κικ.). — *Themistocles consuluit oraculum (necessaria)*, dum contra Persas patriam defenderet (Νέπ).

Σημ. Ὅλα σχεδὸν ταῦτα τὰ ῥήματα, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, μετενεχθέντα εἰς τὸ παθητικὸν τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πράγματος φυλάττουσι, τὴν δὲ προσώπου μεταφέρουσι εἰς ὀνομαστικὴν, οἷον· *Cicero a Minerva edoctus est omnes artes*, κτλ.

2) Πολλὰ δ' ἄλλα τούτων τῶν ῥημάτων μεταφερόμενα εἰς τὸ παθητικὸν, τὰς δύο ταύτας αἰτιατικὰς μετατρέπουσιν εἰς ἄλλας τόσας ὀνομαστικάς. Τοιαῦτα εἶναι

(ψ) οἱ παλαιοὶ ἤρωτων τὰ μαντεῖα διὰ πράγματα ἀμφίβολα.

(ω) τίς δύναται νὰ κρύψῃ τὰ διανοήματά του ὑπὸ τὸν θεόν;

α) τὰ ποιητικὰ *facio, efficio, reddo*, οἶον· *Literae populos feroces fecerunt mitissimos* (α). — *Necessitudo timidus fortes facit* (Σαλλ.). — *Et secundas res splendidiore facit amicitia, et adversas leviores* (Κικ.). — *Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates* (Νέπ.). — *Pyrrhus patriam suam angustam ignobilemque claritate nominis sui illustrem reddidit.* (Ιουστ.).

β) τὰ ἐπικλητικὰ ἢ ἐπωνομαστικὰ *adpello, nomino, nuncupo, dico, voco, cognomino, inscribo*, οἶον· *Summum consilium Romani appellarunt* (β) *senatum* (Κικ.). — *Omnes perturbationes animi morbos philosophi appellant* (ὁ αὐτ.). — *Multi reges in honorem Augusti condebant civitates, quas Caesareas nominabant* (Εὐτρ.). — *Julum gens Julia auctorem nominis sui nuncupat* (Λίβ.). — *Iram bene Ennius initium dixit insaniae* (Κικ.). — *Romulus urbem ex nomine suo Romam vocavit* (Εὐτρ.). — *Nonnulli de oratoris arte paucis praecipunt libellis, eosque rhetoricos inscribunt* (Κικ.).

γ) τὰ ἐκλεκτικὰ *creo, designo, deligo, eligo, declaro, renuntio*, οἶον· *Exercitus Diocletianum imperatorem creavit* (Εὐτρ.). — *Aristoteles quodam loco mundum designavit Deum* (Κικ.). — *Thebani Philippum, Macedoniae regem, ducem eligunt* (Ιουστ.). — *Ciceronem univrsus populus consulem declaravit* (Κικ.).

(α) αἱ ἐπιστῆμαι ἀγρία ἔθνη κατέστησαν ἡμερώτατα. (β) §. 69. παρατήρ. 2. §. 85. 2.

— *Scipio renuntiabat Acidinum consullem* (ὁ αὐτ.).

δ) τὰ δοξασίαν δηλοῦντα, καθὼς τὸ *puto, arbitror, habeo* (νομίζω), *existimo, duco, judico, numero*; οἷον· *Natura homini praescripsit, ut nihil pulchrius, quam hominem putaret* (Κικ.). — *Socrates totius mundi se incolam et civem arbitrabatur* (ὁ αὐτ.). — *Parentes carissimos habere* debemus, quod ab iis nobis vita tradita est. (ὁ αὐτ.). — *Nihil mihi stultius videtur, quam existimare eum studiosum tui, quem non novis* (ὁ αὐτ.). — *Laudo, malum amici quum tuum ducis malum* (Πλαῦτ.). — *Quidam singulas stellas numerant deos* (Κικ.).

ε) ὡσαύτως τὸ *praebeo me, exhibeo me, praesto me* (προσφέρομαι, προσφέρω ἑμαυτὸν), οἷον· *Sapientia certissimam se nobis ducem praebet ad voluptatem* (Κικ.). — *Trajanus Romae et per provincias aequalem se omnibus exhibebat* (Εὐτρ.). — *Moneo, ut te erroribus tuorum placabilem praestes* (Κικ.).

§. 134.

Ἐπιφωνήματά τινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, ὡς τὸ ο! ah! vah! πολλάκις καὶ τὸ hei! heu! ecce! (§. 130. 2.) οἷον· *O vim maximam erroris!* (Κικ.) — *O falacem hominum spem fragilemque fortunam, et inanes nostras contentiones!* (ὁ αὐτ.) — *Heu me miserum! cur senatum cogor, quem laudavi semper, reprehendere?* (ὁ αὐτ.) — *Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Πολλάκις τὸ ἐπιφώνημα πρὸ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας παραλείπεται, μενούσης τῆς αἰτιατικῆς, οἷον· *Me miserum, te in tantas aerumnas propter me incidisse* (Κικ.).

Ἄ π ε ν ε κ τ ι κ ῆ .

§. 135.

1. Τὸ *opus est* (πρέπει, εἶναι χρειαῖα ἢ προσωπικῶς ἔχω, ἔχεις κτλ. χρειαῖαν, χρειαζομαι κτλ.) συντάσσεται μὲ ἀπενεκτικὴν πράγματος, ὅπερ χρειαζόμεθα, καὶ δοτικὴν προσώπου ἢ πράγματος, τὸ ὁποῖον ἔχει χρειαῖαν ἄλλου πράγματος, οἷον· *Corpori multo cibo, multaque potione opus est* (Σένεκα). — *Multis non duce tantum opus est, sed adjuutore et coactore* (ὁ αὐτ.). — *Magistratibus opus est, sine quorum prudentia ac diligentia esse civitas non potest* (Κικ.). — *Ubi rerum testimonia adsunt, quid opus est verbis?* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Τὸ *opus est* δύναται νὰ συνταχθῇ ὁμοίως ὀρθῶς μὲ ὀνομαστικὴν πράγματος, καὶ τότε τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς ἐκείνου τὸν ἀριθμὸν, καθ' ὃν τὸ πρᾶγμα, τοῦ ὁποῖου χρειαῖαν ἔχομεν, εὐρίσκεται, οἷον· *Dux nobis et auctor opus est* (Κικ.). — *Quarundam rerum nobis exempla permulta opus sunt* (ὁ αὐτ.). — *Themistocles celeriter, quae opus erant, reperiebat* (Νέπ.). — *Oracula respondebant, regem discordiis opus esse.* (γ) (Ίουστ.).

Σημ. 2. Ἄς σημειωθῶσιν ἀκριβῶς καὶ οἱ ἐξῆς τῆς τοῦ *opus est* συντάξεως τρόποι. Ἄν τὸ πρᾶγμα, ὅπερ χρειαζόμεθα, δηλοῦται διὰ ῥήματος, δύναται νὰ ἐκφραστῇ ἢ α) δι' ἀπαρεμφάτου μόνου, οἷον· *Quantam curam diligentiamque adhibuerim nihil opus est pluribus verbis commemorare* (Νέπ.). — ἢ β) δι' ἀπαρεμφάτου μετ' αἰτιατικῆς, οἷον· *Si quid erit, quomodo te scire opus sit, scribam* (Κικ.). — ἢ γ) διὰ τοῦ *ut* μὲ ὑποτακτικῆς, οἷον· *Puero opus est cibum ut habeat* (Πλαῦτ.). — ἢ δ) διὰ τοῦ παθητικοῦ ὑπτιοῦ, τσθισμένου ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, οἷον· *Ita dictu opus est* (δ) (Τάκ.). — ἢ ε) διὰ τῆς ἀπενεκτικῆς παθητικῆς μστοχῆς, τσθισμένης οἰσχύτως ἀπὸ ἀπαρεμφάτου, οἷον· *Et prius quam incipias consulto, et, ubi consuleris mature facto opus est* (ε) (Σαλλ.).

(γ) §. 115. (δ) ἀντὶ ita dicere opus est. (ε) consulte facto ἀντὶ consulere, facere. Καὶ πρὶν ἀρχίσσης πρέπει νὰ συμβουλευθῆς, καὶ, ἅμα ὅπου συμβουλευθῆς, συγκαίρως νὰ πράξῃς.

2. Τὸ *macte* ἐνικῶς, ἢ *macti* πληθυντικῶς, μόριον ἐπιφωνηματικόν, ἔπαινον ἢ εὐχὴν σημαῖνον, ἐκ τοῦ ἀπρηχαιωμένου ῥήματος *magis* (συντετμημένον ἐκ τοῦ *magis* καὶ *auclus*) παραγόμενον συνσάσεται μὲ ἀπενεκτικὴν, οἷον· *Macte virtute* (εὐγε τῆς ἀρετῆς). — *Macte hac gloria* (χαῖρε διὰ τὴν δόξαν ταύτην) (Πλίν.). — *Maecti virtute esti* (εὐγέ σας διὰ τὴν ἀρετὴν.) (Λίβ.).

Σημ. Οἱ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς συντάσσουν τοῦτο τὸ μόριον πολλάκις μὲ γεικὴν καὶ αἰτιατικὴν, οἷον· *Macte animi* (εὐγε τῆς μεγαλοψυχίας). — *Macte fortissimam civitatem* (εὐγε εἰς τὴν ἰσχυροτάτην πολιτείαν) (Μαρτ.).

§. 136.

1. Τὰ ἐπίθετα *dignus*, *indignus*, *alienus* συντάσσονται πάντοτε μετ' ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Digni sunt amicitia*, quibus in ipsis inest causa, cur diligantur (Κικ.). — *Nihil magno et praeclaro viro dignius* placabilitate atque clementia (ὁ αὐτ.). — *Philosophiae tractatio optimo atque amplissimo quoque dignissima est* (ὁ αὐτ.). — *Quam multi indigni luce sunt, et tamen dies oritur!* (Σέν.) — *Frustra ac sine causa quid facere, Deo indignum est* (Κικ.). — *Alienum est magno viro, quod alteri praeceperit, id ipsum facere non posse* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τὸ *alienus* ἀπαντᾶται πολλάκις μετὰ τῆς προθέσεως *a*, *ab* καὶ τῆς ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Homio sum, humani nihil* (ζ) *a me alienum puto* (Τερέντ.). — *Et sapiente nihil tam alienum est, quam rei falsae assentiri* (Κικ.).

2. Ἐπίθετα, τὰ ἀφθονίαν καὶ ἐμπλησμόν, ἢ τούναντίον δηλοῦντα, ὡς *dives*, *plenus*, *refertus*, *onustus*, *fertilis*, *foecundus*, *satur*, *orbis*, *cassus*, *viduus*, *immunis*, *liber*, *extorris*, *parcus* κτλ. συντάσ-

(5) §. 122. 1. 1).

σονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ §. 106. μετ' ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Philosophi non pecuniis, sed scientiis divites esse volunt.* — *Helvetia plena montibus est.* — *Nunquam animus agitatione et motu vacuus esse potest* (Κκ.). — *Cato omnibus humanis vitiis immunis, semper fortunam in sua potestate habuit* (Βελλ.). — *Id, quod excellentes animos facit, cernitur in duobus, si et solum id, quod honestum sit, bonum iudices, et omni animi perturbatione liber sis* (Κκ.).

Σημ. Τὰ πλεῖστα τούτων τῶν ἐπιθέτων συντάσσονται κάλλιον μετὰ γενικῆς (§. 122. 2), τὸ δὲ *liber, immunis, vacuus* ἀπαιτοῦν πολλάκις τὴν ἀπενεκτικὴν σύν τῇ προθέσει *a, ab*, οἷον· *Omnes, qui se incolumes volunt, sequuntur auctoritatem consulis, liberi a delictis, cauti in periculis* (Κκ.). — *Erramus, si ullam terrarum partem immunem a periculo credimus* (ὁ αὐτ.). — *Omnes homines, qui de rebus dubiis consultant, ab odio, amicitia, ira atque misericordia vacuos esse decet* (Σαλλ.).

3. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν αἱ μετοχαὶ *praeditus, donatus*, καὶ τὰ ἐπίθετα, *contentus, fretus, venalis, carus*, τὰ ὁποῖα συντάσσονται μετ' ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Epicurus confirmabat deos membris humanis esse praeditos* (Κκ.). — *Omnes mortales diis sunt freti* (Πλαῦτ.). — *Atheniensibus nullo pretio libertas erat venalis* (Ἰουστ.). — *Quod non opus est, asse carum est* (Σέν.).

4. Τὰ ἐπίθετα *grandis, grandior, magnus, major, maximus, minor, minimus*, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ἡλικίαν, ἀπαιτοῦσι τὴν ἀπενεκτικὴν *nati* (ἡλικία), οἷον· *Nihil turpius est, quam grandis nati (η) senex, qui nullum aliud habet argumentum, quo se probet diu vixisse, praeter aetatem* (Σέν.). — *Adolescen-*

(η) προβαβητικῶς τὴν ἡλικίαν γέρον.

tis est (9) *majores natu vereri* (Κικ.). — Aliquot annis *minorem natu* non dubitabo monere (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐνίοτε τίθεται καὶ τὸ ἐπίθετον εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν, οἷον· *Timotheus quum esset, magno natu magistratus genere desiit* (Νέπ.).

§. 137.

1. Ὅσα ῥήματα ἐμφαίνουσιν ἀφθονίαν ἢ εὐπορίαν, ἔλλειψιν ἢ ἀπορίαν συντάσσονται μετ' ἀπενεκτικῆς πτώσεως· ὁποῖάτινα εἶναι τὸ *abundo, redundo, adfluo, diffluo, scateo* (ἀφθονῶ, εὐπορῶ, ὑπερπολάζω); *egeo, indigeo*, (χρειαζομαι), *careo* (στεροῦμαι); *vaco* (σχολάζω), οἷον· *Hispania atque Anglia ovibus, Russia vero frugibus abundat*. — *Aetna aliquando multo igne abundavit* (Σέν.). — *Capua fortissimorum virorum multitudine redundat* (Κικ.). — *Antiochia quondam eruditissimis hominibus, liberalissimisque studiis affluebat* (ὁ αὐτ.). — *Metallis tota ferme Hispania scattet* (Πλίν.). — Quotidie nos ipsa natura admonet, quam *paucis, quam parvis rebus egeat* (Κικ.). — *Animi, quo major est in eis praestantia, eo majore indigent diligentia* (ὁ αὐτ.). — *Monitio acerbitate, objurgatio contumelia carere debet* (ὁ αὐτ.). — *Nihil honestum esse potest, quod justitia vacat* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τὸ *egeo* καὶ *indigeo* συνίστανται παρομοίως μετὰ γενικῆς, οἷον· *Gravitas morbi facit, ut medicinae egeamus* (Κικ.). — *Res maxime necessariae non tam artis indigent, quam laboris* (ὁ αὐτ.).

2. Πολλὰ ἀποθετικὰ ῥήματα, αἷς τὸ *ulor, fruor, fungor* καὶ τὰ ἐκ τούτων σύνθετα· ὁμοίως τὸ *polior, vescor, dignor, nilor, glorior, delector, oblector*, συντάσσονται μετ' ἀπενεκτι-

(9) §. 123. 1.

κῆς, οἷον· *Multi beneficio Dei perverse utuntur* (Κικ.). — *Commoda, quibus utimur, lucemque, qua fruimur, spiritumque, quem ducimus a Deo nobis dari atque impertiri videmus* (ὁ αὐτ.). — *Nemo parum diu vixit, qui virtutis perfectae perfecto functus est munere* (ὁ αὐτ.). — *Solus potitus est imperio Romulus* (Λιβ.). — *Vescimur bestiis et terrenis, et aquatilibus, et volatilibus* (Κικ.). — *Haud equidem summo me dignior honore* (Βιργ.). — *Militares viri gloriantur vulneribus* (Σέν.).

Σημ. Τὸ *potior* συντάσσεται ἐνίοτε μετὰ γενικῆς, ὅταν μάλιστα σημαίνει κατεξουσιάζω, οἷον· *Dion totius ejus partis Siciliae potitus est, quae sub Dionysii potestate fuerat* (Νέπ.).

Τὸ *gloriosior* ἔχει πολλάκις τὴν *de* μετὰ τῆς ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Nullum est bonum, de quo non is, qui id habeat, honeste possit gloriari* (Κικ.).

3. Τὰ στερητικὰ ῥήματα *privo, spolio, orbo, fraudo* ἀπαιτοῦσιν ὁμοίως ἀπενεκτικὴν, οἷον· *Democritus dicitur oculis se privasse* (Κικ.). — *Gravus est spoliari fortunae, quam non augeri dignitate* (ὁ αὐτ.). — *Quidam philosophi ipsum animal orbant animo* (ὁ αὐτ.).

4. Πολλάκις τὰ ῥήματα, τὰ πώλησιν ἢ ἀγορασιν, μίσθωσιν ἢ δανεισμὸν δηλοῦντα (§. 123. 2.) συντάσσονται μετ' ἀπενεκτικῆς, οἷον· *Eriphyle auro viri vitam vendidit* (Κικ.). — *Spem pretio non emo* (Τερέντ.). — *Augustus notavit aliquos equites, quod pecunias levioribus usuris mutuati, graviore foenore collocassent* (Σουητ.).

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ῥήματα *sto, consto* (χοστιζω κοινῶς), οἷον· *Multo sanguine Poenis victoria stetit* (Λιβ.).

Σημ. Ἡ ἀπενεκτικὴ *pretio* παραλειπομένη ὑπονοεῖται πολλά-

κίς παρευρισχομένου ἑνός τῶν ἐπιθέτων *magno, parvo, plurimo, tanto, quanto, minimo, nimio* κτλ. οἷον· *Venditori expedit, rem venire quam plurimo* (Κικ.). — *Coelius condaxit in Palatio, non magno domum* (ὁ αὐτ.).

5. Τὸ *adfacio, floreo, laboro* (πάσχω ἢ εὐρίσχομαι εἰς ἀνάγκην, χρειάζομαι) ἀπαιτοῦσιν ὁμοίως τὴν ἀπενεχτικὴν, ἥτις καθ'αυτὸ εἶναι ὀργανικὴ, οἷον· *Pericles florebat omni genere virtutis* (Κικ.). — *Duobus vitiis diversis, avaritia et luxuria civitas laborat* (Διβ.). — *Alexander piratas supplicio affecit* (Κούρτ.). — *Tanta poena afficimus improbos, quantum aequitas humanitasque patitur* (Κικ.).

Σημ. Τὸ *laboro* εὐρίσκεται ἐνίοτε μετὰ τῶν προθέσεων *a* καὶ *ex*, οἷον· *Caesar metuebat, ne a re frumentaria laboraret* (Καῖσ.). — *Milo, quos ex aere alieno laborare arbitraretur, sollicitabat* (ὁ αὐτ.).

6. Τὰ ἐκ τῶν προθέσεων *a* (*ab, abs*), *de*, *ex* (*e*), *super* ῥήματα σύνθετα συντάσσονται μετὰ ἀπενεχτικῆς, οἷον· *Teneros animos aliena opprobria saepe absterrent vitiis* (Ὀράτ.). — *Abest historia literis nostis* (Κικ.). — *Timoleon incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit* (Νέπ.). — *Socrates, quum triginta tyranni essent, pedem porta non extulit* (Κικ.). — *Caesar proelio supersedere statuit* (Καῖσ.).

Σημ. 1. Συχνάκις αἱ εἰρημέναι προθέσει ἐπαναλαμβάνονται, οἷον· *Res familiaris quaeri debet iis rebus, a quibus abest turpitude* (Κικ.). — *Est non modo liberale, paulum nonnunquam de suo jure decedere, sed interdum etiam fructuosum* (ὁ αὐτ.). — *Socrates primus philosophiam devocavit e coelo* (ὁ αὐτ.). — *Potest ex casa vir magnus exire* (Σέν.). — *Vivunt ii, qui ex corporum vinculis, tanquam e carcere evolaverunt* (Κικ.).

Σημ. 2. Τὸ *egredior, excedo, exeo*, ὅταν σημαίνουν εἰσβαλῶ, ὑπερβαίνω, ἐξέρχομαι κατὰ παράλειψιν τῆς *extra* συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς, οἷον· *Historia non debet egredi veritatem* (Πλν.). — *Navigia, quae excedunt modum, regi nequeunt* (Κούρτ.).

7. Τὰ ῥήματα *arceo, libero, vaco, disto* κτλ., ὅσα ἐμπόδισμὸν ἢ τούναντίον σημαίνουσι, συντάσσονται μετ' ἀπενεχτικῆς, σὺν προθέσει ἢ καὶ χωρὶς προθέσεως, οἷον· *Natura, non poena, homines ab injuria arcere debet* (Κικ.). — *Templi limine, praeter sacerdotes, arcebantur* Judaei (Τάκ.). — *Deus motum coeli ab omni erratione liberavit* (Κικ.). — *Sapiens ab omni concitatione animi semper vacat* (ὁ αὐτ.). — *Senum aetas vacat muneribus iis, quae non possunt sine viribus sustineri* (ὁ αὐτ.). — *Hominum vita multum distat a victu et cultu bestiarum* (ὁ αὐτ.).

Καὶ τὰ ῥήματα *quaero, percunctor (percuntor), scitor, sciscitor* συντάσσονται μετ' ἀπενεχτικῆς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως μετὰ τῆς προθέσεως *a* ἢ *ex*, οἷον· *Croesus quaesivit a Solone, num felix esset*. Ὁ Κροῖσος ἠρώτησε τὸν Σόλωνα, ἂν ἦναι εὐτυχῆς κτλ. οὕτως.

Ἦ π τ ι α.

§. 138.

Τὰ ὕπτια, ἐξ ὧν πολλοὶ ἄλλοι τῶν ῥημάτων χρόνοι παράγονται (§§. 56, 74.), καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἢ ἐκ ῥημάτων ὀνοματοποιήσις ἀποτελεῖται (§. 97. 1. 2.), ἔχουσι δύο μόνον πτώσεις, αἰτιατικὴν καὶ ἀπενεχτικὴν, εἰς *im* δηλαδή καὶ *u*. Θεωρούμενα δὲ καθ' αὐτὰ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ῥηματικά ὀνόματα δίπτωτα τῆς τετάρτης κλίσεως, καὶ εἰς μὲν τὴν αἰτιατικὴν ἔγκειται ἔννοια ἐνεργείας, εἰς δὲ τὴν ἀπενεχτικὴν πάθους· ὅθεν αὕτη εἰς τὸ παθητικόν, ἐκείνη δὲ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀναφέρεται σχῆμα.

1) Τὸ εἰς *im* ἐνεργητικὸν ὕπτιον συντάσσεται πάντοτε μετ' ῥήματα, κίνησιν εἰς τόπον σημαίνοντα· ὡς *mitto* (στέλλω), *eo* (πηγαίνω), *venio* (έρ-

χομαι), *proficiscor* (ὄδοιπορῶ) κτλ. καὶ δηλοῖ τὸν τῆς εἰς τόπον κινήσεως σκοπόν. Διατηρεῖ προσέτι τὴν συντακτικὴν πτώσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ πηγάζει, οἷον· *Lacedaemonii Agesilaum bellatum miserunt in Asiam* (ι) (Νέπ.). — *Themistocles Argos habitatum concessit* (ὁ αὐτ.). — *Totius fere Galliae legati ad Caesarem gratulatum convenerunt* (Καῖσ.).

Τὸ ὑπτίον τοῦτο ἔχει πολλάκις τὴν πτώσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ κατάγεται, οἷον· *Vejentes, pacem petitem, oratores Romam mittunt* (Λίβ.). — *Hannibal patriam defensum vocatus est* (Νέπ.). — *Timoleon cepit Mamerum, qui tyrannos adjutum in Siciliam venerat* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Ἴσως κατὰ παράλειψιν τῆς προθέσεως *ad* τίθεται ἡ αἰτιατικὴ αὐτῆ τοῦ ὑπτίου, οἷον· *Miserunt Agesilaum ad bellatum*. Ἐστειλαν τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὸ νὰ πολεμήσῃ.

Σημ. 2. Ἀντὶ τοῦ ὑπτίου τούτου ἔχουν οἱ Λατίνοι καὶ ἄλλοις ἐκφράσεως τρόπους, ἐπιμῶλλον συνήθει· διότι, ὡς ἴδομεν ἀνωτέρω (§. 64.), τὸ ὑπτίον ἀπὸ πολλά ῥήματα λείπει. Οὕτω π. χ. *Eo spectatum ludos*, πηγαῖνω νὰ ἴδω τοὺς ἀγῶνας. Τοῦτο τὸ παράδειγμα ἐκφράζεται κατὰ διαφοροὺς τρόπους· 1) διὰ τοῦ οὐδετ. ῥηματ. ἐπιθέτου, οἷον· *Eo ad spectandum ludos*. 2) διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς παθητικῆς μετοχῆς, οἷον· *Eo ad spectandos ludos*. 3) διὰ τοῦ οὐδετ. ῥηματ. ἐπιθέτου μὲν καὶ τοῦ προειρημένου μέλλοντος, μετὰ τινῶν ὅμως ἄλλων μορίων, οἷον· *Eo ludos spectandi gratia, ἢ causa. Eo ludorum spectandorum causa ἢ gratia* (§. 121. 3)]. 4) διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, οἷον· *Eo spectaturus ludos*. 5) διὰ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ *ut*, οἷον· *Eo ut spectem ludos*.

2) Τὸ εἰς *u* παθητικὸν ὑπτίον ἀπαντᾶται μετὰ τινὰ ἐπίθετα καὶ οὐσιαστικά κατὰ παράλειψιν τῆς προθέσεως *in*, ἢ μετὰ τινὰ ῥήματα παραλειφθείσης τῆς προθέσεως *a* (*ab*).

α) Μετὰ ἐπίθετα, σημαίνοντα ιδιότητά τινα, καθὼς· *facilis, difficilis, gratus, jucundus, incredibilis, turpis, dignus* κτλ.

(ι) Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔστειλαν τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἀσίαν νὰ πολεμήσῃ.

οἶον· *Virtus difficilis inventu est, rectorem ducemque desiderat* (κ) (Σέν.) — *Omnia praeteribo, quae mihi turpia dictu videbuntur* (Κικ.). — *Quod optimum factu videbitur, facies* (ὁ αὐτ.).

β) Μετὰ τὰ οὐσιαστικά *fas* (θέμις), *nefas* (οὐ θέμις), *opus* (*opus est*, δεῖ, χρῆ), οἶον· *Humanus animus cum alio nullo, nisi cum ipso Deo, si hoc fas est dictu, comparari potest* (Κικ.). — *Videtis nefas esse dictu, miseram fuisse Fabii senectutem* (ὁ αὐτ.). — *Ita dictu opus est, si me vis salvum esse* (Τερέντ.).

γ) Μετὰ τὰ ῥήματα, εἰς τὰ ὅποια ἔγκειται ἡ ἐρώτησις· *unde?* οἶον· *Multae aves appropinquante hyeme cessant cantu* (λ). — *Pater familias (§. 10. σημ. 3.) primus cubitu surgat, postremus cubitum eat* (μ) (Κικ.).

Σημ. Καὶ τοῦτο τὸ ὕπτιον ἐκφράζεται κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους, μάλιστα ὅταν εὐρίσκεται μετὰ τὸ *facile* καὶ *difficile*. 1) δι' ἀπαρεμφάτου, οἶον· *Non facile est invenire, qui, quod sciat ipse, non tradat alteri* (Κικ.). — 2) διὰ ῥήματος παθητικοῦ, οἶον· *Non facile adjudicatur amor verus et fictus, nisi aliquod incidat ejusmodi tempus, ut, quasi aurum igni, sic benevolentia fidelis periculo aliquo perspicui possit* (ὁ αὐτ.). — 3) διὰ τοῦ οὐδέτ. ῥηματ. ἐπιθέτου μετὰ τῆς προθέσεως *ad*, οἶον· *Eo cibo utendum est (§. 137. 2.)*, *qui sit facillimus ad concoquendum* (ὁ αὐτ.). — 4) δι' οὐσιαστικοῦ ῥηματικοῦ, ὅπερ κατ' ὀνομαστικὴν ἢ γενικήν τιθέμενον, συντάσσεται μετὰ τοῦ ῥήματος *sum*, κατὰ δ' αἰτιατικὴν μετὰ τοῦ *habeo*. εἰάν δηλονότι τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τεθῆ εἰς ὕπτιον, μεταποιηθῆ εἰς οὐσιαστικόν, οἶον· *Virtutum ac vitiorum facilis est distinctio* (ὁ αὐτ.). — *Decem viri erant rari aditus* (Δίβ.). — *Dei natura quam sit obscura, et quam difficiles explicatus habeat, intelligimus* (Κικ.). — 5) διὰ μετοχῆς τινος προσφουῶς εἰς τὴν σειράν τοῦ λόγου, οἶον· *Dacem viri colloquuntibus erant difficiles* (ν) (Δίβ.).

(κ) Ἡ ἀρετὴ ἀφ' ἑαυτῆς δυσκόλως εὐρίσκεται· ἐπιζητεῖ διάσκαλον καὶ ὄδηγόν. (λ) πολλὰ πτηνὰ πλησιάζοντες τοῦ χειμῶνος παύουσι ἀπὸ τοῦ νὰ κελαδοῦν. (μ) ὁ οἰκοδεσπότης αἰ σὴκόνεται πρῶτος ἀπὸ τῆν κλίνην, καὶ αἰ πλαγιάζει ἐσχάτος. (ν) οἱ δέκα ἄν-

Ὁ μέλλων τῆς μετοχῆς παθητικῆς καὶ τὸ ἐκ τούτου οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον.

§. 139.

Ἡ παθητικὴ μετοχὴ τοῦ μέλλοντος χρόνου εἶναι ἐπίθετον ῥηματικόν, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ μετοχαί. Κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τῶν ἄλλων, ὅτι εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου αὕτη γίνεται, ἔγκειται πάντοτε ἔννοια χρείας τινος ἢ ἀνάγκης, ὅθεν καὶ μέλλων ἀνάγκης (*futurum necessitatis*) ἐπωνομάσθη, καὶ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ὀνόματος, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ διὰ τοῦ ῥήματος ἐκφραζόμενον πάθος μεταβαίνει, κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

Τὸ οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ οὐδέτερον τῆς ἤδη ἐκτεθείσης μετοχῆς τοῦ μέλλοντος, καὶ συντάσσεται μὲ ὅλας τὰς τοῦ ἐνικοῦ μόνον πτώσεις, ἐξαιρουμένης τῆς κλητικῆς. Συντάσσεται πάντοτε μὲ τὴν πτώσιν τοῦ ῥηματός του· δὲν εἶναι ὅμως πανταχοῦ ἐν χρήσει, μάλιστα ὅταν τὸ ῥῆμα αἰτιατικὴν ἀπαιτεῖ, ὅπου σχεδὸν ἀδιαλείπτως ἢ ἤδη προειρημένη μετοχὴ ἀντὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος οὐδ. ῥημ. ἐπιθέτου τίθεται. Ἡ χρῆσις τούτου εἶναι συνεχῆς εἰς ῥήματα ἢ καθ' ἑαυτὰ οὐδέτερα, οἷον· *moriturum est* (δεῖ θανεῖν), ἢ οὐδετέρως μόνον εἰλημμένα, οἷον· *studendum est* (σπουδαστέον).

Τὰ ἤδη εἰρημένα ἐν γένει εἰς τὸ ἐξῆς σαφηνίζονται ἀκριβέστερον διὰ τῶν πάσης πτώσεως, πρότερον τῆς εἰρημέτης παθητικῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος, καὶ ἔπειτα τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου ἐκ τῶν ἀρίστων συγγραφέων εἰλημμένων παραδειγμάτων.

Ἐ Ὀ ν ο μ α σ τ ι κ ῆ .

§. 140.

Α) τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος.

ἄρει ἦταν δύσκολοι εἰς τοὺς συνομιλοῦντας (ἀπροσῆγοροι, δυσκολομίλητοι).

“Όταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ μέλλων οὗτος καταγεται, αἰτιατικὴν ἀπαιτεῖ, τότε καὶ ὁ μέλλων καὶ τὸ ἀντικείμενον (ὄνομα, ἀντωνυμία ἢ μετοχή), τὸ ὁποῖον τὴν τοῦ ῥήματος ἐνέργειαν ἀναδέχεται, τίθεται εἰς ὀνομαστικὴν, ἢ, ἀντ’ αὐτῆς, εἰς αἰτιατικὴν, χρείας τυχούσης κατὰ τὸν §. 115, οἷον· *Nemo est casu bonus; virtus discenda est* (ξ) (Σέν.). — *Nihil sine ratione faciendum est* (ὁ αὐτ.). — *Pietati summa tribuenda est laus* (Κικ.). — *Lex jubet ea, quae facienda sunt, prohibetque contraria* (ὁ αὐτ.). — *Audiendi non sunt, qui graviter irascendum inimicis* (§. 128, 2.) *putant* (ὁ αὐτ.). — *Fortes et magnanimi sunt habendi non qui faciunt, sed qui propulsant injuriam* (ὁ αὐτ.). — *Omnem memoriam discordiarum, oblivione sempiterna delendam censeo* (ὁ αὐτ.). — *Memento, tam expensorum, quam acceptorum rationem esse reddendam* (Σέν.).

Ἐὰν τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιτίθεται ἡ χρεία τῆς διὰ τοῦ παρόντος μέλλοντος ἐκφραζομένης πράξεως καὶ ἐνεργείας, παρὸν ᾗται, τίθεται εἰς τὴν δοτικὴν ἀντὶ τῆς ἀπενεγκτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως *a* (*ab*), οἷον· *Semper ita vivamus, ut rationem reddendam nobis* (ο) *arbitremur* (π) (Κικ.). — *Diligentia in omnibus rebus plurimum valet. Haec praecipue colenda est nobis, haec semper adhibenda* (ὁ αὐτ.). — *Tria videnda sunt oratori, quid dicat, et quo quidque loco, et quomodo* (ὁ αὐτ.). — *Et esse praestantem aliquam aeternamque naturam, et eam suspiciendam admirandamque homi-*

(ξ) Οὐδείς ἀποβαίνει ἀγαθός κατὰ τύχην· καθείς πρέπει νὰ διδάσθῃ τὴν ἀρετὴν. (ο) Ἀντὶ τοῦ· *rationem reddendam esse a nobis* κτλ. (π) ὡς ζῶμεν πάντοτε ἐν ὑπονοίᾳ, ὅτι πρέπει ποτὲ νὰ δώσωμεν λόγον τῆς διαγωγῆς μας.

num generi, pulchritudo mundi ordoque rerum coelestium cogit confiteri (ὁ αὐτ.).

B) τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου.

Τὸ οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον, ἥτοι τὸ οὐδέτερον γένος τῆς παθητικῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος (§. 139.), ἐκφράζεται πάντοτε διὰ τοῦ *est*, ἢ *sit*, καὶ ἐπὶ συντάξεως τῆς αἰτιατικῆς μετ' ἀπαρεμφάτου διὰ τοῦ *esse*, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἀπολείπεται ὡς ὑπονοούμενον. Ἡ χρῆσις τούτου γίνεται, ὅταν τὸ ῥημα ἢ εἶναι οὐδέτερον, ἢ δὲν συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, ἀλλὰ μετ' ἄλλης τινος πτώσεως, οἷον· *Diligenter, quid quemque deceat, judicandum est* (ρ) (Κικ.). — *Nemo unquam sapiens proditori* (§. 128. 2.) *credendum putavit* (σ) (ὁ αὐτ.) — *Moriendum certe est* (τ): *et id incertum, an eo ipso die* (ὁ αὐτ.). — *Utendum exercitationibus modicis* (§. 137. 2.). *Nec corpori soli subveniendum est* (§. 128. 3.), *sed menti atque animo multo magis* (ὁ αὐτ.) — *Permittendum erit aliquando juvenibus, sequi impetum animi* (Σέν.).

Ὡσαύτως καὶ ἐνταῦθα ὅταν τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον πράξεις ἐνεργῆς, παθητικὴ ἢ οὐδέτερα ἀναφέρεται, παρὸν εἶναι, τίθεται εἰς δοτικὴν, οἷον· *Imprimis videndum erit ei, qui rem publicam administrabit, ut suum quique teneat* (ν) (Κικ.). — *Apud Pythagoram discipulis quinque annis tacendum erat* (Σέν.). — *Nemo tam imperitus est, ut nesciat sibi quoque moriendum* (ὁ αὐτ.). — *Utrum bonis est quaerendum quid bajuli atque operarii, an quid*

(ρ) πρέπει νὰ διακρίνη τις ἀκριβῶς, ὅ,τι εἰς τὸν καθένα ἀρμόζει. (σ) οὐδεὶς ποτε σαφὸς τὸν προδότην πίστει ἀξίον ἔκριεν. (τ) πρέπει ν' ἀποδάνωμεν. (ν) ὁ μέλλον νὰ ὑπουργήσῃ τὴν πολιτείαν πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐν πρώτοις, διὰ ν' ἀποδίδεται εἰς καθέκαστον τὸ δίκαιον.

homines doctissimi senserint? (§. 111.4.) (Κικ.).
Suo cuique iudicio utendum est (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐάν ἐκτός τῆς δοτικῆς ταύτης τοῦ ὑποκειμένου τὸ ῥήμα ἔχη καὶ ἄλλην δοτικὴν ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον πολλάκις συμβαίνει νὰ ἦναι πρόσωπον· προκύπτει ἀμφιβολία, καὶ δὲν φαίνεται ποῖον εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ποῖον δὲ τὸ κατηγορούμενον, οἷον· *Mihi respondendum tibi est*. Ἐνταῦθα εἶναι ἀσθλον, ἀν ἐγὼ πρέπει νὰ σοὶ ἀποκριθῶ, ἢ σὺ χρεωστεῖς νὰ μοὶ ἀποκριθῆς. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τῆς διπλῆς ταύτης σημασίας ἢ α) τὸ ὑποκείμενον τίθεται εἰς τὴν ἀπενεχτικὴν μετὰ τῆς προθέσεως α, οἷον· *Tibi est a me respondendum*; πρέπει νὰ σοὶ ἀποκριθῶ· *Aguntur bona multorum civium, quibus est a vobis consulendum*. (Κικ.). — ἢ β) ἐκφράζεται ἡ πρότασις δι' ἄλλων λέξεων, μάλιστα διὰ τῆς προθέσεως τοῦ· *faciendum est mihi*, ἢ *faciendum mihi putavi, ut*, οἷον· *Faciendum mihi putavi, ut tuis literis brevi responderem* (ψ) (Κικ.).

Ἡ Γενική.

§. 141.

A) τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος.

Ὁ τοῦ προηγουμένου παραγράφου μέλλων παθητικὸς τίθεται εἰς τὴν γενικὴν μετὰ τοῦ σὺν αὐτῷ συμφωνοῦντος οὐσιαστικοῦ, ἢ ἀντωνυμίας, ὅταν ἐν τῇ συντάξει ὄνομα μετὰ γενικῆς συντασσόμενον (§§. 121, 122.) προκύπτει, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ μέλλων οὗτος ἀνάγεται, οἷον· *Natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi* (χ) (Κικ.) — *Nihil Xenophonti tam regale videtur, quam studium agri colendi* (ὁ αὐτ.). — *Demosthenes Platonis studiosus audiendi fuit* (ὁ αὐτ.). — *Timotheus rei militaris fuit peritus, neque minus civitatis regendae* (Νέπ.).

B) τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου.

Ἡ γενικὴ αὕτη τίθεται καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις καὶ τοὺς κανόνας τοῦ παρόντος καὶ τῶν προηγουμένων παραγράφων (§§. 139. 140.), οἷον· *Sapientia*

(ψ) Ἐπρεπε ν' ἀποκριθῶ ἐν συντόμῳ εἰς τὴν ἐπιστολὴν σου.
(χ) ἢ φύσις ἐνεφύτευσεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ζητεῖν καὶ εὐρίσκειν τὴν ἀλήθειαν.

ars vivendi putanda (ψ) (Κικ.). — Fluit voluptas corporis, saepiusque relinquit *causas poenitendi*, quam recordandi (ὁ αὐτ.). — Quod est contra naturam, id habet *vim interimendi* (ὁ αὐτ.). — Epaminondas *studiosus erat audiendi*. Ex hoc enim facillime disci arbitrabatur (Νέπ.). — Magna pars Babyloniorum consisterat in muris, *avida cognoscendi Alexandrum* (Κούρτ.).

Σημ Ἡ γενική τοῦ οὐδέτ. ῥήμ. ἐπιθέτου τίθεται ἀντὶ τῆς γενικῆς τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος σχεδὸν πάντοτε, ὅταν τὸ ὄνομα, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος μεταβαίνει, εἶναι ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία ἐπίθετος, πληρεστέρας σαφειῖαι χάριν, οἷον· Agebat infelicem Alexandrum furor aliena devastandi (Σέν.). — Romanos invasit inane studium supervacua discendi (ὁ αὐτ.). — Dialectica est ars vera ac falsa dijudicandi (Κικ.). — Ita nati sumus, ut et agendi aliquid, et diligendi aliquos principia in nobis contineremus (ὁ αὐτ.).

Ἡ Δοτικὴ.

§. 142.

A) τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος.

Καὶ αὕτη ἡ δοτικὴ ἀκολουθεῖ τοὺς ἐν γένει (§. 105. 3.) καὶ ἐν εἴδει περὶ δοτικῆς κανόνας, ἐξαιρέτως ὅμως μετὰ τὰ ἐπίθετα δοτικὴν ἀπαιτοῦντα. Τὸ δὲ *aptus* καὶ *par* ἐπίθετα, συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς, πολλάκις καταλιμπάνονται, ὡς εὐκόλως ὑπονοούμενα, παρούσης τῆς δοτικῆς μόνης τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος, ἢ τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου, καὶ τοῦ σὺν τούτοις ὀνόματος. Ἐπιλοίπως καὶ ἐνταῦθα ἐννοοῦνται, ὅσα εἰς τοὺς ἤδη προηγουμένους §§. ἐρρέθησαν, οἷον· Concinnationes in templis sacris sunt maxime *idoneae erudiendis civibus*, si a sacerdote docto habeantur (ω). — Sunt nonnulli *acuendis pue-*

(ψ) ἡ φιλοσοφία πρέπει νὰ νομίζεται τέχνη τοῦ ζῆν. (ω) οἱ εἰς τοὺς ἱερευῆ νοσοῦς λόγοι δύνανται πολλὰ προσφυῶς νὰ ἐκπαιδεύσῃ τοὺς πολίτας, ὃν προφέρωνται ἀπὸ ἱερέα πεπαιδευμένον.

rorum *ingeniis non inutiles lusus* (Κυῖντ.). — Cleanthes *aquam traxit et rigando hortulo locavit manus* (Σέν.). — Ver tanquam adolescentiam significat: reliqua tempora *demetendis fructibus et percipiendis accommodata sunt* (Κικ.). — Sapiens vires suas novit: scit se esse *oneri ferendo* (α) (Σέν.).

B) τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου.

“Ολοι οἱ ἤδη προηγηθέντες (§§. 139, 140, 141, 142.) κανόνες προσαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα, μόνον ὅτι ἡ δοτική αὕτη εἶναι σπανιωτέρα, οἷον· *Quis est tam scribendo impiger, quam ego?* (Κικ.). — *Aqua nitrosa utilis est bibendo* (Πλίν.). — *Crassus, cum disserendo par non esset, ad auctores confugit* (Κικ.) — *Magius solvendo non erat* (β) (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐντὶ τῆς δοτικῆς ταύτης εὐχρηστοτέρα εἶναι ἡ αἰτιατική μετὰ τῆς προθέσεως *ad* ὡς εἰς τὸν ἀκόλουθον παράγραφον φαίνεται.

Ἡ Αἰτιατικὴ.

§. 143.

A) τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος.

Τίθεται ὁ μέλλων οὗτος μετὰ τοῦ ὀνόματός του εἰς τὴν αἰτιατικὴν, ὅταν μετὰ τὴν πρόθεσιν *ad* ἔπεται, ἢ ὅταν περιστάσις τις κατὰ τοὺς κανόνας τῶν §§. 105, 131, 132. τὴν σύνταξιν ταύτην ἐπιζητεῖ, ὑπονοουμένων προσέτι τῶν εἰς τοὺς ἤδη προηγουμένους §§. κανόνων, οἷον· *Ad connectendas amicitias tenacissimum vinculum est morum similitudo* (γ) (Πλίν.). — *Homo multa habet instrumenta ad adipiscendam sapientiam* (Κικ.). — *Boum terga declarant, non esse se ad onus accipiendum figurata* (ὁ αὐτ.). —

(α) δηλ. *parem*. (β) *par*. (γ) ὁ σφικτότατος δεσμός πρὸς ἔνωσιν τῶν φίλων εἶναι ἢ τῶν ἡθῶν ὁμοιότης.

Palpebrae aptissimae sunt *ad claudendas pupillas et ad aperiendas* (ὁ αὐτ.).

B) τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου.

Αὕτη ἡ αἰτιατικὴ προκύπτει ἐξαιρέτως μετὰ τὰς προθέσεις *ad* καὶ *inter*, οἷον· Bene sentire, recteque facere satis est *ad bene beateque vivendum* (δ) (Κικ.). — Ut ad cursum equus, *ad arandum bos, ad indagandum canis*: sic homo ad duas res, *ad intelligendum et agendum* natus est (ὁ αὐτ.). — Optandum est, ut ii, qui praesunt reipublicae, legum similes sint, quae *ad puniendum* non iracundia, sed acquitate ducuntur (ὁ αὐτ.). — Mores puerorum se *inter ludendum* simplicius detegunt (Κυῖντ.).

Ἡ Ἀπενεκτικὴ.

§. 144.

A) τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος.

Ἡ πῶσις αὕτη τίθεται κατὰ τοὺς κανόνας τῶν §§. 106, 155. ἐξαιρέτως δὲ μετὰ τὰς προθέσεις *in*, *a* καὶ *de*, φυλαττομένων καὶ ἐνταῦθα τῶν κανόνων, περὶ τῆς μετοχῆς παθητικῆς τοῦ μέλλοντος χρόνου καὶ τοῦ οὐδετέρου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου (§. 139.) οἷον· *In voluptate spernenda et repudianda* virtus vel maxime cernitur (ε) (Κικ.). — *In consilio capiendo* prudentia, *in dando* fides requiritur (ὁ αὐτ.). — Videmusne, ut pueri ne verberibus quidem *a contemplandis rebus perquirendis* deterreantur? (ὁ αὐτ.) — Docebo, meliora me didicisse *de colendis diis immortalibus* (ὁ αὐτ.). — *Superstitio-*

(δ) τὸ καλῶς φρονεῖν καὶ τὸ ὀρθῶς πράττειν μᾶς ἐξαρκοῦσι διὰ τὰ ζήσωμεν εὐτυχῶς καὶ εὐδαιμόνως. (ε) ἐν τῷ καταφρονεῖν καὶ ἀποδοκιμάζειν τὴν ἡδονὴν, δηλοῦται μάλιστα ἡ ἀρετὴ.

ne tollenda, non tollitur religio (ζ) (ὁ αὐτ.).
Omnis loquendi elegantia augetur legendis oratoribus et poëtis (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τινὰ ῥήματα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι μὲν οὐδέτερα, ἀλλ' οὔτε μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται, διὰ τὰ δύνανται τὰ τεθῶσιν εἰς τὸν μέλλοντα τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τὰ συμφωνῶσι μετ' ὀνόματός τινος εἰς γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν §§. 139 κ. 140, εἶναι τὰ ἄλλως μετ' ἀπενεκτικῆς συντασσόμενα (§. 137. 2.) ἀποθετικά. Ταῦτα χρειὰς τυχούσης συντάσσονται μετὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ, οἷον· *Non paranda nobis solum, sed fruenda etiam sapientia est* (Κικ.). — *Quemadmodum oculus conturbatus non est probe affectus ad suum munus fungendam: sic conturbatus animus non est aptus ad exsequendum munus suum* (ὁ αὐτ.).

Β) τοῦ οὐδέτερου ῥηματικοῦ ἐπιθέτου.

Καὶ αὕτη ἡ πτώσις ἔπεται ἐξαιρέτως μετὰ τὰς προθέσεις *in, a, de, e*, ὑπονοουμένων καὶ ἐνταῦθα τῶν ἀνωτέρω κανόνων, οἷον· *Virtutes cernuntur in agendo* (Κικ.). — *Lex est recta ratio in iubendo et vetando* (ὁ αὐτ.). — *Jupiter, id est juvans pater, quem appellamus a juvando Jovem* (ὁ αὐτ.). — *Epicurus nihil de dividendo et partiendo docet* (ὁ αὐτ.). — *Prudentia ex providendo est appellata* (ὁ αὐτ.). — *Hominis mens discendo alitur et cogitando* (ὁ αὐτ.), — *Lycurgi leges laboribus erudiunt juventutem, venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, aestuando* (ὁ αὐτ.).

Αἱ λοιπαὶ μετοχαί.

§. 145.

Τὸ μέρος τοῦτο τῆς συντάξεως ἐνασχολεῖ τοὺς ἄλλοθνεῖς διὰ τὸ ἀνόμοιον τῆς πατρώας αὐτῶν γλώσσης πρὸς τὴν Λατινικὴν, σπουδαιότατα καὶ μὲ πλη-

(ζ) ἔξαλείφοντες τὴν δεισιδαιμονίαν, δὲν ἔξαλείφομεν τὴν θρησκείαν, ἢ δι' ἔξαλείψεως τῆς δεισιδαιμονίας δὲν ἔξαλείφεται ἡ θρησκεία.

θὺν κανόνων μεγάλην. Ἄλλ' ὁ Ἕλλην ἢ καὶ ὁ μὴ Ἕλλην, ἐγκρατὴς ὅμως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, δὲν ἔχει ἐνταῦθα ἄλλο τι γὰρ σημειώσῃ, εἰμὴ τὰς ὀλίγας καὶ σπαρτίως εἰς τοὺς συγγραφεῖς ἀπαντωμένας τῆς Λατινικῆς ἀπὸ τῆν Ἑλληνικὴν γλώσσαν διαφορὰς. Κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ αἱ τῶν Λατίνων ὀλίγαι μετοχαὶ δὲν διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ ἐκείνας τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο οἱ περὶ τῆς χρήσεως καὶ διαθέσεως αὐτῶν κανόνες, ὡς γνωστοὶ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γραμματικῆς, ἀποσιωπῶνται ἐνταῦθα κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς στοιχειώδους ταύτης βίβλου.

§. 146.

1. Ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου (παθητικοῦ) ἀπαντᾷται πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἀπαρσμφάτου ἢ ὑποτακτικοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ *ut* συνδέσμου. Τοῦτο συμβαίνει συχνάκις μετὰ τὰ ῥήματα *volo*, *nolo*, *cupio*, *curo*, *do*, *οἶον*· *Nemo bonus laudis ita est cupidus, ut aliis eam praereptam velit* (η) (Κικ.). — *Non minus hominibus cujusque loci, quam pecuniae publicae consultum volo* (θ) (Πλίν.). — *Patres ordinem publicarum offensum nolebant* (ι) (Λίβ.). — *Non est aequè miser, qui patriae consulit, et is, qui illam extinctam cupit* (Κικ.). — *Ubiubi erit, inventum tibi curabo et mecum adductum tuum Pamphilum* (κ) (Τερέντ.).

2. Τὰ ῥήματα *curo*, *do*, *trado*, *suscipio*, *loco*, *mitto*, *submitto*, *pono*, *oppono* καὶ τὰ παρόμοια ἀπαιτοῦν γὰρ τίθηται τὸ ἐξ αὐτῶν

(η) Ἐνταῦθα λείπει τὸ *esse* (*praereptam esse*), τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἀπαρσμφάτον τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου· ἢ *ut ea aliis praeripiatur*, ἵνα ἀρπάξηται ἀπὸ τοῦς ἄλλους (δηλ. ὁ ἐπαινοί)· ἢ *ut eam aliis praeripi velit*. (θ) *consultum esse volo*· ἢ *consuli volo*· ἢ *ut consulatur*. (ι) *offensum esse*· ἢ *offendi*· ἢ *ut offendatur nolebant*. (κ) ἀντὶ *curabo*, *ut Inveniatur et adducatur tibi*· ἢ *inveniri et adduci* κτλ.

ἐξαρτώμενον ῥῆμα εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς παθητικῆς, μὲ τὸ εἰς αὐτὸ ἀνήκον ὄνομα, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τοῦ ὑποτακτικοῦ μετὰ τοῦ *ut*, οἷον· *Conon muros dirutos a Lysandro reficiendos curavit* (λ) (Νέπ.). — *Pueris sententias discendas damus* (μ) (Σέν.). — *Antigonus Eumenem mortuum propinquis ejus sepeliendum tradidit. Hi ossa ejus in Cappadociam deportanda curarunt* (Νέπ.). — *Diomedon rogatu Artaxerxis, Epaminondam pecunia corrumpendum suscepit* (ὁ αὐτ.). — *Cassander filium Alexandri cum matre in arcem Amphipolitanam custodiendos mittit* (Ἰουστ.).

Σημ. Ὁ μέλλον οὗτος δηλοῖ τί πρέπει νὰ γείνη τὸ ὄνομα, μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ.

3. Ὁ δ' ἐνεργητικὸς μέλλον τῆς μετοχῆς τιθέμενος ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἢ τοῦ ὑποτακτικοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ *ut*, δηλοῖ σκοπὸν καὶ θέλησιν τοῦ ὑποκειμένου, μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ, οἷον· *Alexander ad Jovem Hammonem pergat, consulturus* (ν) *et de eventu futurorum et de origine sua* (ξ) (Ἰουστ.). — *Alexander vestem detrahit corpori, projecturus semet in flumen* (ο) (Κούρτ.). — *Darius pervenerat ad Arbela vicum, nobilem sua clade facturus* (ὁ αὐτ.).

4. Οἱ Λατῖνοι ἔχουν, ὡς οἱ Ἕλληνες τὴν γενικὴν καλουμένην ἀπόλυτον, ἀπενεγκτικὴν ἀπόλυτον (ablativus absolutus ἢ ablativus consequentiae), τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζονται ἀπαράλλακτα ὡς ἡμεῖς τὴν εἰρημέειν γενικὴν. Καθὼς ὁμοίως

(λ) ἢ *Conon curavit, ut muri diruti a Lysandro reficiantur* ἢ *curavit muros dirutos refici*. (μ) ἀντὶ *discere*, ἢ *ut discant damus*. (ν) ἀντὶ *consultare*, ἢ *ut consulat*. (ξ) ὁ Ἀλέξανδρος πηγαίνει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς Ἀμμωνος, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν μελλόντων κτλ. (ο) ὁ Ἀλέξανδρος ἐξεβδήθη, διὰ νὰ ρίξῃ εἰς τὸν ποταμὸν.

ὅλαι αἱ χρονικαὶ σχέσεις τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκφράζονται δι' ἀπενεκτικῆς (§. 106. 6.), οὕτω καὶ τῆς παρούσης ἀπενεκτικῆς ἢ ἀρχικῆς σημασία εἶναι σχεδὸν πάντοτε χρονικῆ, πολλὰ σπανίως ὑποθετικῆ ἢ ἄλλητις, οἷον· *Alexandro in Russia regnante, Graeci pro libertate pugnare in Graecia coeperunt* (π). — *Deo dante, nihil valet invidia* (ρ). — *Nato Alexandro Magno, natus est etiam Bucephalus*. — *Bruti virtute regibus exterminatis, libertas in republica constituta est* (κικ.). — *Quaenam sollicitudo vexaret impios, sublato suppliciorum metu?* (ὁ αὐτ.). — *Omnium rerum natura cognita, levamur superstitione* (ὁ αὐτ.). — *Neminem, nisi iuvante Deo singularem virum fuisse credendum est* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 1. Πολλάκις χωρὶς ἀνάγκης διὰ τὴν ποικίλαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης προερχομένην τοῦ λόγου καλλονὴν, μεταβάλλουν οἱ Λατίνοι τὴν ταυτοπρόσωπον πρότατιν εἰς ἑτεροπρόσωπον, μετασχηματίζαντες τὴν ἐνεργητικὴν μετοχὴν εἰς παθητικὴν· καὶ οὕτω καταστήσαντες αὐτὴν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ κύριον τοῦ λόγου ῥῆμα, μεταχειρίζονται τὴν ἀπενεκτικὴν ἀπόλυτον, οἷον· *Annibal in Italiam pervenit, quinto decimo die Alpibus superatis* (ἀντὶ *Alpes superans*) (Διβ.). — *Phalaris, tyrannus poenas sustulit, multis ante cruciatis et necatis* (multos ante crucians et necans) (κικ.). — *Bruti virtute regibus exterminatis, libertas in republica constituta est* (ἄλλως· *Brutus virtute sua reges exterminans, libertatem in republica constituit*) (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Πολλὰ ἐνόματα συνημμένα μετ' ἐπιθέτων εὐρίσκονται κατ' ἀπενεκτικὴν ἀπόλυτον χωρὶς μετοχῆς. Ἐν ταῦθα ὁμοίως ἐννοεῖται πάντοτε ἢ ἀπενεκτικῆ τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος *existo*, τὴν ὁποίαν οἱ δόκιμοι συγγραφεῖς δὲν μεταχειρίζονται παντελῶς, ἢ ἢ ἀπενεκτικῆ τῆς μετοχῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος *sum*, ἣτις δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Λατινικὴν γλώσσαν, οἷον· *Natura duce* (δηλ. *existente*) *errari nullo pacto potest*. ὁδηγοῦ οὕτης τῆς φύσεως, ἢ ἔχωντις τὴν φύσιν ὁδηγὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ πλανηθῆ (κικ.). — *Magis auctoribus* (*existentibus*), *Xerxes inflammatae templa Graeciae dicitur* (ὁ αὐτ.). — *Sapientia est una, quae*

(π) βασιλεύοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἤρχισαν οἱ Ἕλληνας νὰ μάχωνται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Ἑλλάδα.
(ρ) θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος.

praeceptrice, in tranquillitate vivi potest (ὁ αὐτ.). — Galba orator, pueris nobis, magno in honore erat (ὁ αὐτ.). — Sereno quoque coelo aliquando tonat (Σέν.). — Populo spectante fieri credam, quidquid me conscio faciam (ὁ αὐτ.).

Ὑποτακτικὴ ἔγκλισις.

§. 147.

Τὰ ῥήματα καθ' ὑποτακτικὴν ἀπαντῶνται εἰς τὸν λόγον κατὰ δύο τρόπους· ἢ δηλονότι μὲ μορίατινα συντασσόμενα μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ χωρὶς τούτων·

Χωρὶς μορίων τίθεται τὸ ῥήμα καθ' ὑποτακτικὴν εἰς τὸν λόγον

- 1) ὅταν αὐτὸς ἀβέβαιον, ἐνδεχόμενον ἢ πιθανόν τι ἐμφαίνει, προβληματικὴν ἔχων ἔννοιαν, οἷον· *Quis mihi jure succenseat, si recte fecerim?* (σ). — *Mors, si in meliorem vitam inducit, cur mala censeatur?* *cur eam timeamus?* — *Nonne satius est, mutum esse, quam, quod nemo intelligat, dicere?* — *Quid enumerem artium multitudinem, sine quibus vita omnino nulla esse potuisset?* (Κκ.)
- 2) ὅταν ῥήμα προτάσεώς τινος ἀναφέρεται εἰς πρότασιν ἄλλην, ἔχουσαν τὸ ῥημάτων καθ' ὑποτακτικὴν, ἢ ἀπαρέμφατον, οἷον· *Omnis virtus nos ad se allicit, facitque, ut eos diligamus, in quibus ipsa inesse videatur* (Κκ.). — *Pietas erga Deum postulat, ut nihil ab eo expetatur, quod sit injustum atque inhonestum* (ὁ αὐτ.). — *Hoc proprium est animantium, ut aliquid appetant, quod sit naturae accommodatum* (ὁ αὐτ.). — *Misera est illa quidem consolatio, sed tamen necessaria, nihil esse praecipue cuidam dolendum in eo, quod accidat universis* (ὁ αὐτ.).

(σ) τίς ἤθελε κακίσει κατ' ἐμοῦ δικαίως, ὅταν ἐγὼ ὀρθῶς πράττω;

Σημ. Τίθεται μόλον τοῦτο ὀριστικῆ ἀντὶ τῆς εἰρημένης ὑποτακτικῆς, εἴαν τὸ ἐπόμενον ῥῆμα ἐκφράζη πράξιν βεβαίαν καὶ ἀναμφισβόλον, οἷον· *Nero urbem Romam incendit, ut spectaculi ejus imaginem cerneret, quali olim Troja capta arserat* (Εὐτρ.). — *Aequum est filium habere bona, quae possidet pater* (Πλαῦτ.).

3) τίθεται τὸ ῥῆμα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἐγκλίσιν, ὅταν ἐκφράζει ἔννοιαν προσταγῆς ἢ παρακλήσεως, προτροπῆς ἢ ἀποτροπῆς, παραινέσεως καὶ τὰ παραπλήσια, ἀντὶ τῆς προστακτικῆς, οἷον· *Cogites prius et postea loquaris* (τ), atque sic non errabis unquam. — *Ne credamus omnia, quae audimus, neque dicamus omnia, quae credimus.* — *Simus nos quoque benefici, quemadmodum Deus est beneficus* (Σέν.). — *Sic cum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem velis vivere* (ὁ αὐτ.). — *Qui dedit beneficium, taceat; narret, qui accepit* (ὁ αὐτ.). — *Placeat homini, quidquid Deo placuit* (ὁ αὐτ.). — *Si honesta sunt, quae facis, omnes sciant* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ μορίου *ne* ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, τίθεται τὸ προστακτικὸν *noli* (§. 76. 3.), τὸ δὲ ῥῆμα εἰς τὴν ἀπαρέμφατον, οἷον· *Noli plura promittere, quam praestare potes.* — *Noli exspectare longas praeces* (Κικ.). — Οὕτω καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, οἷον· *Nolite putare, homines sceleratos terreri Furiarum taedis ardentibus* (Κικ.). — Ἀντὶ *Ne putetis* κτλ.

4) τὸ δεύτερον πρόσωπον τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, τίθεται ἀντὶ τοῦ δευτέρου τοῦ πληθυντικοῦ τῆς ὀριστικῆς, προστακτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐκφράζει τι ἀναφερόμενον καθόλου εἰς περισσότερα πρόσωπα, οἷον· *Omne opus difficile videtur, ante quam tentes* (υ). — *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris* (φ).

(τ) συλλογίζου πρότερον καὶ ἔπειτα ὁμίλει· οὕτω δὲν θίλεις ψάλλειν οὐδέποτε. (υ) πᾶν ἔργον φαίνεται δύσκολον πρὶν τὸ δοκιμάσθαι. (φ) ὁ σὺ μισεῖς, ἕτεροι μὴ ποιήσης.

— *Quem docilem velis facere, simul attentum facias oportet* (Κκ.) — *Difficile est, amicitiam tenere, si a virtute defeceris. Nulla est excusatio peccati, si amici causa peccaveris* (ὁ αὐτ.).

§. 148.

Τὰ μεθ' ὑποτακτικῆς συντασσόμενα μόρια ἢ εἶναι ἀπολύτως τοιαῦτα, ὥστε δυνάμει τούτων, ὅταν δηλονότι προηγοῦνται, τίθεται τὸ ῥῆμα πάντοτε εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, ἢ μόνον κατὰ τὴν διάφορον τοῦ λόγου ἔννοϊαν συντάσσονται πότε μὲν μεθ' ὑποτακτικῆς, πότε δὲ μεθ' ὀριστικῆς.

Τὰ πανταχοῦ καὶ πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς συντασσόμενα εἶναι, παρεκτός, τῶν *ut, quo, ne, quin, quo minus* (§§. 112, 113.), τὸ *utinam, o si, licet, quasi, dummodo, tanquam, acsi*, οἷον· *Utinam, ut culpam, sic etiam suspicionem vitare potuissem!* (Κκ.). — *Licet irrideat, si quis vult: plus apud me tamen vera ratio valebit, quam vulgi opinio* (ὁ αὐτ.). — *Quidam idcirco Deum esse non putant, quia non apparet, nec cernitur: proinde quasi nostram ipsam mentem videre possimus* (ὁ αὐτ.). — *Multi omnia recta et honesta negligunt, dummodo potentiam consequantur* (ὁ αὐτ.). — *Sic vive cum hominibus tanquam Deus videat, et videt: sic loquere cum Deo tanquam homines audiant* (Σέν.). — *Quae perdifficilia sunt, perinde habenda saepe sunt, acsi effici non possint* (Κκ.).

Σημ. Οὕτω συντάσσεται καὶ τὸ *modo ne, dum ne* (ἐν τοῦ *dummodo ne* κατὰ συγχοπὴν), οἷον· *Mediocritas placet Peripateticis, et recte placet, modo ne laudarent iracundiam* (Κκ.). — *Interpellent me inimici, quo minus honoratus sim: dum ne interpellent, quo minus respublica a me commode administrari possit* (ὁ αὐτ.).

§. 149.

Τὰ μόρια *si* (ἐάν), *nisi* (ἐάν δὲν), *etsi*, *etiamsi*, *quamquam*, *quamvis* (μόλον ὅτι), *quum* ἢ *cum* (ἐπειδὴ ἢ ὅταν), *antequam*, *priusquam* (πρὶν), *dum* (ὅταν), *donec*, *quoad* (ἕως, ἐνόσω), *quod* (ὅτι) συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς μόνον κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ §. 147. 1), ἄλλως δὲ πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς, οἷον· *Sapientis non dubitat, si ita melius sit, migrare de vita* (Κικ.). — *Si ridere concessum sit, vituperatur tamen cachinatio* (ὁ αὐτ.). — *Non potest jucunde vivi* (§. 80.), *nisi cum virtute vivatur* (ὁ αὐτ.). — *Memoria minuitur, nisi eam exerceas* (ὁ αὐτ.). — *Sunt, qui, quod sentiunt, etsi optimum sit, tamen invidiae metu non audent dicere* (ὁ αὐτ.). — *Quis honesta in familia institutus, et educatus ingenuus, non ipsa turpitudine, etiamsi cum laesura non sit, offenditur?* (ὁ αὐτ.). — *Quod turpe est id, quamvis occultetur, tamen honestum fieri nullo modo potest* (ὁ αὐτ.). — *Mihi quidem, tametsi haud quaquam par gloria sequatur scriptorem et auctorem rerum: tamen in primis arduum videtur res gestas scribere* (Σαλλ.). — *Thucydides libros suos tum scripsisse dicitur, quum e republica remotus, atque in exilium pulsus esset* (Κικ.). — *Tempestat minatur antequam surgat; crepant aedificia antequam corruant* (Σέν.). — *Plato escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiuntur, ut hamo pisces* (Κικ.).

Σημ. Τὸ *dum*, *donec* καὶ *quoad* κατὰ τὰς διαφορὰς αὐτῶν σημασίας, διαφέρουν ἀπαιτοῦσι τὴν σύνταξιν·

1) Ὅταν σημαίνουσιν Ἐνόσω, ὅταν, ἀπαιτοῦσιν ὀριστικὴν, οἷον· *Lacedaemoniorum gens fortis fuit, dum Lycurgi leges*

vigebant (Κικ.). — *Donec eris felix, multos numerabis amicos* (Όβιδ.). — *Cato quoad vixit virtutum laude crevit* (Νέπ.).

2) ὅταν δὲ σημαίνουσιν Ἔως, ἕως οὗ προσεκτέον ἂν εἰς ταῦτα μόνον χρόνου, ἢ καὶ τελικοῦ αἰτίου σημασία ἐγκείται.

α) Ἐάν ἀπλῶς μόνον χρόνον δηλοῦσιν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τί, διαλαμβανόμενον ἐν τῇ ἰδίᾳ περιόδῳ, συμβαίνει, συντάσσοντας ὁμοίως μεθ' ὀριστικῆς, οἷον· *Retine Phormionem, dum huc ego servos evoco* (Τερέντ.). — *Tarquinius tamdiu dimicaverunt, donec Aruntum filium regis manu sua Brutus occidit* (Φλωρ.). — *Epaminondas ferrum in corpore retinuit, quoad renuntiatum est, vicisse Boeotios* (Νέπ.).

β) εἰάν δὲ καὶ τελικόν αἶτιον, τῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ περιόδῳ προηγουμένης πράξεως ταῦτα τὰ μόρια ἐμφαίνωσι, συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, οἷον· *Iratis subtrahendi sunt ii, in quos impetum conantur facere, dum se ipsi colligant; aut rogandi orandique sunt, ut, si quam habent ulciscendi vim, differant, dum defervescat ira* (Κικ.). — *Augustus rectorem solitus est apponere (regibus) aetate parvis ac mente lapsis, donec adolescerent aut resipiscerent* (Σουητ.). — *Herba cum crescere desiit, et aestu arescit, subsecari falcibus debet, et quoad perarescat furcillis versari* (Βάρρ.).

Ἰπποσημ. Τὸ *dum* ὅταν σημαίνει ἐν ᾧ, ἀπαιτεῖ ὀριστικὴν, οἷον· *Epaminondas, dum non ducis tantum, verum etiam fortissimi militis officio fungitur graviter vulneratur* (Ἰουστ.).

Ἰποτακτικὴ μετὰ τὸ *qui, quae, quod*.

§. 150.

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *qui, quae, quod*, συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν ἔπεται μετὰ τὰ ῥήματα· *sum, reperio, invenio, habeo*.

1) Συντάσσεται ἡ εἰρημένη ἀντωνυμία μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως προηγουμένου τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος *sum* κατὰ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας·

α) πάντοτε σχεδὸν μετὰ τὸ *est, sunt, fuit* καὶ *fuerunt*· εἰάν δηλονότι τὰ πρόσωπα ταῦτα τοῦ ὑπαρκτικοῦ ἀπλῶς ὑπαρξίν τινα σημαίνωσι καὶ κατηγορουμένου τόπον ἐπέχουν, ὅπου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ὄνομα *homo, ἢ aliquis*· ἢ κατὰ πληθυντικὸν *homines, ἢ quidam* ὑπο-

ροῦνται, οἷον· *Sunt* (ψ), *qui censeant*, una animum et corpus occidere, animumque in corpore exstingui (Κκ.). — *Sunt Philosophi et fuerunt*, *qui Deum omnino nullam habere censerent* humanarum rerum procurationem. *Sunt* autem alii Philosophi, et hi quidem magni atque nobiles, qui Dei mente atque ratione omnem mundum administrari et regi *censeant*; neque vero id solum, sed etiam ab eodem vitae hominum consuli et provideri (ω) (ὁ αὐτ.). — *Est* aliquid, *quod non oporteat*, etiamsi licet (ὁ αὐτ.). — *Profecto fuit* quaedam vis, *quae generi consuleret* humano (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐνίοτε ἀπαντᾶται ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐναντίον τοῦ ἤδη εἰρημένου κανόνος, σπανίως ὁμοίως, ὅταν ὁηλονότι εὐρίσκειται μετὰ προδέσεως, ἢ καὶ χωρὶς αὐτῆς, μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, οἷον· *Sunt* bestiae quaedam, *in quibus inest*, aliquid simile virtutis, ut in leonibus, ut in canibus, ut in equis (Κκ.). — *Sunt*, quos curriculo pulverem Olympicum collegisse iuvat (Ὁράτ.).

β) ἔξαιρέτως μετὰ τὰς φράσεις· *quis est*, *quotusquisque est*, *nemo est*, *nullus est*, *nihil est*, οἷον· *Quis est*, *qui non oderit* libidinosam, *protervam* adolescentiam? (Κκ.) — *Quae* latebra est, *in quam non intret* metus mortis? (ὁ αὐτ.). — *Quotusquisque est*, *qui voluptatem negat*, esse bonum? (ὁ αὐτ.). — *Nemo est* orator, *qui se Demosthenis similem esse nolit* (ὁ αὐτ.). — *Nullum est* animal, *praeter* hominem, *quod habeat* notitiam aliquam Dei (ὁ αὐτ.). — *Nihil est*, *quod tam miseros faciat*, quam impietas et scelus (ὁ αὐτ.).

(ψ) ἀντί· sunt homines κτλ. (ω) βλ. §. 129. 3).

Σημ. Ὅταν τὸ *est* καὶ *sunt* δὲν εὐρίσκεται κατὰ τὰς ἡδὴ εἰρημένας περιπτώσεις, ἀλλὰ μόνον ὡς δεσμός τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου παρρησιάζεται, τότε ἢ μετὰ τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ἐπομένη ἀναφορὴ ἀντωνυμία συντάσσεται μεθ' ὀριττικῆς, οἷον· *Ordo est maxime, qui memoriae lumen adfert* (Κικ.). — *Miser est, qui in vitiosa et flagitiosa vita adfluit voluptatibus* (α) (ὁ αὐτ.).

γ) τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἀπαντῶμενον μετὰ τὸ *est, quid est*, τίθεται κατὰ παράλειψιν τοῦ *est aliquid, propter quod, ἢ causa est, propter quam*, καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς. Οὕτω καὶ ἀποφατικῶς· *non est, nihil est, ἀντὶ nulla est causa, cur· nulla est causa, propter quam, οἷον· Est, quod leges et magistratus aestimemus, ἀντὶ est aliquid, propter quod leges et magistratus aestimemus.* — *Quid est, quod dives non sit contentus sorte sua?* — *Si animum vicisti potius, quam animus te, est quod gaudeas* (Πλαῦτ.). — *Non est, quod inideas istis, quos magnos felicesque populus vocat* (Σέν.). — *Nihil est quod festines; nec quidquam cures, nisi ut valeas* (Κικ.).

Σημ. 1. Ἐπίστε ἀντὶ τοῦ *quod* τίθεται τὸ *cur, οἷον· Non est, cur eorum, qui se studio eloquentiae dediderunt, spes infringatur, aut languescat industria* (Κικ.), — *Quid est, cur virtus ipsa per se non efficiat beatos* (ὁ αὐτ.).

Σημ. 2. Ἄλλοτε δὲ ἀντὶ τοῦ *non est, nihil est*, ἀπαντᾶται τὸ *non habeo, nihil habeo, οἷον· Non habeo, quod te accusem* (Κικ.). — *Nihil habeo, quod incasem senectutem* (ὁ αὐτ.). — *Dolores nunquam vim tantam habent, ut non plus habeat sapiens, quod gaudeat, quam quod angatur* (ὁ αὐτ.).

2) Ὅταν τὸ *reperio, invenio* καὶ μάλιστα τὰ τούτων παθητικὰ *reperior, invenior* εὐρίσκονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ *sunt*, τότε ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐν ὁποιαδήποτε πτώσει

(α) βλ. §. 137.

τεθειμένη, συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, οἷον·
In omnibus saeculis pauciores viri reperti sunt, qui suas cupiditates, quam qui hostium copias vincerent (Κικ.). — *Reperies multos, quibus periculosa et calida consilia, quietis et cogitatis et splendidiora et majora videantur* (ὁ αὐτ.). — *Inventi sunt multi, qui non modo pecuniam, sed vitam etiam profundere pro patria parati essent* (ὁ αὐτ.). — *Animal nullum inveniri potest, quod nunquam natum sit* (ὁ αὐτ.).

- 3) Προηγμένου τοῦ *habeo*, ὅπου μάλιστα τὸ *aliquis* ἢ *homines* ὑπονοοῦνται, συντάσσεται ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία μεθ' ὑποτακτικῆς, οἷον·
Quis esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes (β), *qui illis aequae, ac tu ipse gauderet?* (Κικ.). — *Mundi administratio nihil habet in se, quod reprehendi possit* (ὁ αὐτ.).

§. 151.

Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συναντᾶται πολλάκις εἰς τὸν λόγον ἀντὶ ἀντωνυμίας ἄλλης μετὰ τοῦ συνδέσμου *ut*, καθὼς· *ut ego, ut tu, ut ille, ut nos, ut vos, ut illi*, καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς. Οὕτω καὶ ἡ γενικὴ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας *cujus* εὐρίσκεται ἀντὶ τοῦ *ut meus, ut tuus, ut ejus*· τὸ δὲ *quorum* ἀντὶ τοῦ *ut noster, ut vester, ut eorum*. Τίθεται ὡσαύτως ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀντὶ ἄλλης ἀντωνυμίας μετὰ προθέσεως καὶ τοῦ *ut*, π. χ. ἀντὶ τοῦ *ut per me, ut per te, ut per eum*, ἀντικαθιστᾶται τὸ *per quem*· ἀντὶ τοῦ *ut a nobis, ut a vobis, ut ab iis*, τίθεται *a*

(β) nisi haberes aliquem.

quibus κτλ. Τοῦτο γίνεται κατὰ τὰς ἐξῆς περιστάσεις.

1) Ὄταν προηγούνται ἐπίθετα ἢ μόρια ποσότητος ἢ μεγέθους σημαντικά, καθὼς τὸ *tam, tantus* καὶ τὰ παραπλήσια, οἷον · *Nulla res tam utilis est, quae non possit abusu noxia evadere, ἀντί· Nulla res tam utilis est, ut ea non possit abusu noxia evadere.* — *Quis est omnium tam ignarus rerum (γ), qui non intelligat, reipublicae salute contineri suam? (Κικ.).* — *Nulla gens tam fera, nemo omnium tam immanis est, cujus mentem non imbuerit Dei opinio (ὁ αὐτ.).* — *Nihil tanti (δ) est, quo vendamus fidem nostram et libertatem (ὁ αὐτ.).*

2) Ὁσαύτως ὅταν προηγούνται ἐπίθετα, τὰ ὅποια ποιότητα ἢ ιδιότητάτινα ἐμφαίνουσιν, ὅποια εἶναι τὸ *talis, ejusmodi* (ὡς ἐπίθετον), *dignus, indignus, idoneus*, οἷον · *Talem te esse oportet, qui te ab impiorum civium societate sejungas (ε) (Κικ.).* — *Quidquid ejusmodi est, in quo non possint plures excellere, in eo fit plerumque magna contentio (ὁ αὐτ.).* — *Qui modeste paret, videtur, qui (ζ) aliquando imperet dignus esse (ὁ αὐτ.).* — *Voluptas non est digna, ad quam sapiens respiciat (Σέν.).* — *Idonea mihi Laelii persona visa est, quae de amicitia dissereret (Κικ.).*

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ συγκριτικά, τὰ ποσότητος ἢ ιδιότητος σημαντικά, οἷον · *Major sum, quam cui (η) possit fortuna nocere (Ὁβιδ.).*

(γ) βλ. 122. 2. (δ) βλ. 123. 2. (ε) ut tu te ab impiorum civium societate sejungas. (ζ) ut is κτλ. (η) ut mihi.

— *Famae ac fidei damna majora sunt, quam quae aestimari possint* (Δίβ). — *Insucto Philippo vera audire, ferocior Aemilii oratio visa est, quam quae habenda apud regem esset* (ὁ αὐτ.).

3) Ὄταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀνάγεται εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ μετὰ τοῦ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ ῥήματος ἐκφράζει τὸν σκοπὸν, ἢ τὴν αἰτίαν τῆς πράξεως, τῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ περιόδῳ διὰ τοῦ προηγουμένου ῥήματος ἐκφραζομένης, οἷον· *Pyrrhus ad Romanos legatum misit, qui (9) pacem acquis conditionibus peteret* (Εὐτρ.). — *Litterae posteritatis causa repertae sunt, quae subsidio oblivioni esse possent* (Κικ.). — *Philippus, rex, Aristotelem Alexandro filio doctorem accivit, a quo ille et agendi acciperet praecepta et loquendi* (ὁ αὐτ.).

4) Μετὰ τὸ *is sum* ἢ *is μένον*, ὅταν τοῦτο εἶναι ταυτόσημον μὲ τὸ *talis*, οἷον· *Non te puto esse eum, qui (i) Jovi fulmen fabricatos esse Cyclopas in Aetna putes* (Κικ.). — *Non sumus ii, quibus nihil verum esse videatur: sed ii, qui omnibus veris falsa quaedam adjuncta esse dicamus* (ὁ αὐτ.). — *Ego is sum, qui nihil unquam mea potius, quam meorum civium causa (x) fecerim* (ὁ αὐτ.). — *Nolo Caesarem existimare, ea (λ) suasisse Pompejo, quibus ille, si paruisset, hic tantas opes, quantas nunc habet, non haberet* (ὁ αὐτ.).

5) Ἰσθεται ὁμοίως ὑποτακτικὸν ῥῆμα μετὰ τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια ἀντὶ τῶν δεικτικῶν καὶ τοῦ συνδέσμου *ut* συναντῶνται, π. χ. *unde,*

(9) ut ii. (i) ut tu. (x) βλ. 121. 3) σημ. (λ) talia.

ubi, quo ἀντὶ τῶν *ut inde, ut ibi, ut quo*, οἷον· Artaxerxes Lampsacum urbem Themistocli donarat, *unde* (μ) *vinum sumeret* (Νέπ.). — Omnibus bonis certus est in coelo definitus locus, *ubi* beati aevo sempiterno *fruantur* (Κικ.). — Nihil tam alte natura constituit, *quo* virtus non *possit eniti* (Κούρτ.).

§. 152.

1. Ὁμοίως μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσειται ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ὅταν εὐρίσκεται ἀντὶ τοῦ συνδέσμου *quum* (cum) καὶ ἄλλης τινος ἀντωνυμίας, ὡς· *quum ego, quum tu, quum ille, quum is; quum nos, quum vos, quum illi* (ἐπειδὴ ἐγὼ, σὺ κτλ.), οἷον· O magna vis veritatis, *quae* (ν) *contra hominum ingenia facile se per se ipsa defendat* (Κικ.). — Nunquam satis digne laudari poterit philosophia, *cui* (ξ), *qui* pareat, omne tempus aetatis sine molestia *possit degere* (ὁ αὐτ.). — Caninius fuit mirifica vigilantia, *qui* suo toto consulatu somnum non *viderit* (ὁ αὐτ.). — Tarquinio quid impudentius, *qui* bellum *gereret cum* iis, *qui* ejus non tulerant superbiam (ὁ αὐτ.).

2. Τίθεται πολλάκις ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀντὶ τῶν εἰρημένων ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν συνδέσμων *quia, quatenus, quod*. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, ἐπειδὴ

1) πολλάκις τὸ *quia* (ἐπειδὴ) εἶναι ταυτόσημον μετὰ τὸ *quum* (ὅταν, ἐνῶ, ἐπειδὴ)· διὰ τοῦτο τὰς αὐτὰς μεταβολὰς ἐν τῇ συντάξει πάσχει, οἷον· Gustatus, *qui* (ο) sentire eorum, quibus vescimur, genera *deberet*, habitat in ea

(μ) *ut inde.* (ν) *quum ea.* (ξ) *quum qui ei pareat.*
(ο) *quia is.*

parte oris, qua esculentis et potulentis iter natura patefecit (Κικ).

2) τὸ *quanquam* (μολονότι) ὡσαύτως εἶναι πολλάκις ταυτοσήμαντον μὲ τὸ *quum*, οἷον· *Quis est, qui Fabricii, Curii non cum caritate aliqua et benevolentia memoriam usurpet, quos (π) nunquam viderit?* (Κικ.) — *Sapiens posteritatem ipsam, cuius sensum habiturus non sit, ad se putat pertinere* (ὁ αὐτ.).

3) τὸ *quod* ἐναλλάσσεται μὲν μὲ τὸ *quum* καὶ *quia*, τίθεται δὲ σχεδὸν πάντοτε ἐν τῇ ἀποδόσει προηγουμένης προτάσεως, καὶ δύναται γὰ παραλειφθῆ, ὡς τὰ ἤδη εἰρημένα μόρια, οἷον· *Illud certe nostrum consilium jure laudandum est, qui (ρ) meos cives servis armatis objici noluerim* (Κικ.). — *Magna est Pelopis culpa, qui non erudierit filium, nec docuerit, quatenus esset quidque curandum* (ὁ αὐτ.). — *Servum te esse oportet et nequam, hominem peregrinum atque advenam, qui irrideas* (Πλαῦτ.).

4) τὸ *quippe qui* καὶ τὸ *ut qui*, ἐπειδὴ ἀντὶ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων μορίων καὶ ἀντωνυμιῶν τίθεται, συντάσσεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ὑποτακτικὴν, οἷον· *Solis candor illustrior, quam ullus ignis, quippe qui (σ) immenso mundo tam longo lateque colluceat* (Κικ.). — *Mihi quidem tribunorum plebis potestas pestifera videtur, quippe quae in seditione et ad seditionem nata sit* (ὁ αὐτ.). — *Vespasianus placidissimae erat bonitatis, ut qui majestatis quoque contra se reos non facile puniret ultra exilii poenam*

(π) *quanquam* εὐα κτλ. (ρ) *quod* ego. (σ) *quia* is.

(Εὐτρ.). — Nero inusitatae luxuriae fuit, ut qui retibus aureis piscaretur (ὁ αὐτ.).

3. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν εἰς τὴν πρότασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ἔγκειται ἔννοια τοῦ τοιοῦτος, παρόμοιος καὶ τῶν παραπλησίων, οἷον· Nihil est difficilium, quam reperire (τ), quod sit omni ex parte honestum (Κικ.). — Quomodo jucunda vita potest esse (υ), a qua absit prudentia: absit moderatio (ὁ αὐτ.).

Προστακτικὴ ἔγκλισις.

§. 153.

Αὕτη ἡ ἔγκλισις εἶναι ἢ προστακτικὴ καθ'αυτὸ (Jussivus), ἢ ἀπαγορευτικὴ (Prohibitivus), ὅπου πάντοτε προτίθεται ὁ σύνδεσμος *ne* (§. 113.). Τὰ εἶδη ταῦτα ἀμφότερα ἔχουν δύο σχήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἔχει σημασίαν ταπεινὴν καὶ πραεῖαν, τὸ δὲ δεύτερον ἐπιτακτικὴν τῷ ὄντι καὶ ἐμφαντικὴν.

Τὸ πρῶτον σχῆμα εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ προσταγῆς εὐμενοῦς, παρακλήσεως, νοουθεσίας, παραινήσεως καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, ἐπὶ μεταπείσεως καὶ ἀπαγορεύσεως, οἷον· *Remove* perturbationes maximeque iracundiam (Κικ.). — *Si* quid in te peccavi, *ignosce* (ὁ αὐτ.). — *Valetudinem* tuam *cura* diligenter (ὁ αὐτ.). — *Obsecro*, populares, *ferte* misero atque innocenti auxilium, *subvenite* inopi (Τερέντ.). — *Nimum* *ne* crede colori (Βιργ.).

Τὸ δεύτερον σχῆμα, δι' οὗ ὄνταμις ἀπόλυτος ἐκφράζεται, μεταχειρίζονται ἄρχοντες, ἐξουσιασταὶ καὶ νομοδόται, οἷον· *Virgines* *Ve-*

(τ) tale ἢ aliquid. (υ) talis.

stales in urbe *custodiunt* ignem foci publici sempiternum (Κικ. περὶ νόμων). — Censores bini *sunt*: magistratum quinquennium *habent*; reliqui magistratus annui *sunt* (ὁ αὐτ.). — Regio imperio duo *sunt*, iique consules *appellantur* (ὁ αὐτ.). — Hominem mortuum, inquit lex in XII tabulis, in urbe *ne sepelito, neve urito* (ὁ αὐτ.).

Ἐξαιρέσεις. Μόλον τοῦτο προκύπτει τὸ δεύτερον σχῆμα παρεχόμενος τῶν εἰρημίων περιστάσεων καὶ εἰς παραιτήσεις φιλικὰς, ὅταν ὁ παραιτῶν ἐπιθυμῆ νὰ δώσῃ ἔμφασιν καὶ δύναμιν εἰς τὰ λεγόμενά του, οἷον· *Illud teneto, nervos atque artus esse sapientiae, non temere credere* (ψ) (Κικ.). — *Causam investigato in re nova atque admirabili, si poteris. Si nullam reperies, illud tamen exploratum habeto, nihil fieri posse sine causa* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τὸ προστακτικὸν ῥῆμα ἐκφράζεται κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους·

- 1) τὸ πρῶτον εἶδος τοῦ προστακτικοῦ, ἤγουν τὸ καθ'αυτὸ προστακτικὸν καὶ προτρεπτικὸν ἐκφράζεται α) δι' ὑποτακτικῆς· ἀντὶ προστακτικῆς δηλονότι τίθεται ὑποτακτικὴ ἐγκλιτικὴ [S. 147. 3], οἷον· *Scias ipsum plurimis virtutibus abundare, qui alienas amat* (Πλίν.). — β) κατὰ πλεονασμὸν τῆς προστακτικῆς τῶν ῥημάτων *curo, facio* καὶ τοῦ πρώτου προσώπου τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ῥήματος *volo*, τίθεται τὸ ῥῆμα εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ συνδέσμου *ut*, ἢ καὶ χωρὶς τούτου ἀντὶ προστακτικῆς, οἷον· *Cura, ut valeas* (χ) (Κικ.). — *Curate, ut valeatis* (ψ) (ὁ αὐτ.). — *Fac cogites in quanta calamitate simus* (Σκλλ.). — *Quantum labore contendere potest, tantum fac, ut efficias* (Κικ.). — *Tu velim animo sapienti fortisque sis* (ὁ αὐτ.). — *Velim pristinam tuam erga me voluntatem conserves* (ὁ αὐτ.). — γ) διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς, οἷον· *Si quid acciderit novi, facies ut sciam* (Κικ.). — *Facies perpetuo, quod fecisti, ut omnes aequitatem tuam, temperantiam, integritatemque laudent* (ὁ αὐτ.).
- 2) τὸ ἀπαγορευτικὸν καὶ ἀποτρεπτικὸν ἐκφράζεται α) διὰ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ *ne*, οἷον· *In re rustica operao ne parcas* (Πλίν.). — *Quae fieri a domesticis poterant, eorum ne quid ematur* (Βάρζ.). — β) κατὰ πλεονασμὸν τῆς ἐκ τοῦ ῥήματος *nolo* προστακτικῆς, τίθεται τὸ ῥῆμα εἰς τὴν ἀπαρέμφατον ἀντὶ τῆς προστακτικῆς, οἷον· *Noli pati, litigare*

(ψ) σημειώτε τοῦτο, ὅτι ἀρχὴ καὶ βᾶσις τῆς σοφίας εἶναι, τὸ μὴ πιστεύειν ἀπεριτκέπως. (χ) ἀντὶ vale, ὑγίαινε. (ψ) ἀντὶ valete, ὑγιαίνετε.

fratre et judiciis conflictari (Κικ.). — *Noli agere confuse* (ὁ αὐτ.) — γ) διὰ τῆς ἐκ τοῦ *caveo* πλεοναζούσης προστακτικῆς καὶ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ῥήματος, οἷον· *Cave festines* (ω) (Κικ.). — *Libros tuos cave cuiquam tradas* (ὁ αὐτ.). — δ) διὰ τῆς ἐκ τοῦ *facio* ὁμοίως πλεοναζούσης προστακτικῆς καὶ τοῦ συνδέσμου *ne*, τεθειμένου τοῦ ῥήματος εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, οἷον· *Fac ne quid aliud cures, nisi ut quam commodissime convalescas* (Κικ.). — ε) διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου *non*, οἷον· *Tu non cessabis, et ea, quae habes instituta, perpolies, nosque diliges* (Κικ.).

Χρησὶς τῶν ἀντωνυμιῶν.

Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία.

§. 154.

1. Τίθενται αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι πολλάκις ἀντὶ τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν μορίων *et, vero, enim, igitur, quia*.

1) ἀντὶ τοῦ *et ego, et tu, et is, et nos, et vos, et ii* κτλ., οἷον· *Sic mihi persuasi, cum simplex animi natura esset, non posse eum dividi: quod (α) si non possit, non posse eum interire* (Κικ.). — *Ratio docet, esse Deum: quo (β) concessio, confitendum est, ejus consilio mundum administrari* (ὁ αὐτ.). — *Posteaquam mihi renunciatum est de obitu Tulliae, graviter molesteque tuli: qui (γ) si adfuissem coram, meum dolorem tibi declarassem* (ὁ αὐτ.).

2) ἀντὶ τοῦ *is vero, ego vero, tu vero* κτλ. οἷον· *Si caderet in sapientem aegritudo, caderet etiam iracundia. Qua (δ) quoniam vacat, aegritudine etiam vacabit* (Κικ.). — *Obsistere Agisilao conati sunt Athenienses et Boeotii, ceterique eorum socii: quos (ε) omnes gravi proelio vicit* (Νέπ.). — *Multi*

(ω) ἀντὶ *ne festines*, μὴ βιάζου. (α) ἀντί· *et hoc* κτλ.
 (β) *et hoc*. (γ) *et si ego*. (δ) *quoniam vero hac vacat*.
 (ε) *hos vero omnes*.

homines bona praeterita non meminerunt, praesentibus non fruuntur, futura modo exspectant: *quae* (ζ), quia certa esse non possunt, conficiuntur et angore et metu (Κικ.).

3) ἀντὶ τοῦ *is enim, ego enim* κτλ. οἷον· Ira furor brevis est. Animum rege: *qui* (η), nisi paret, imperat (Κικ.). — Senu auditus etiam dormientes egemus: a *quo* (θ) cum sonus est acceptus, etiam somno excitamur (ὁ αὐτ.). — Prodigia multa nuntiata sunt: *quae* (ι) quo magis credebant simplices et religiosi homines, eo plura nuntiabantur (Λιβ.).

4) ἀντὶ τοῦ *is igitur, ego igitur* κτλ., οἷον· Hoc volunt leges, incolumem esse civium conjunctionem: *quam* (κ) qui dirimunt, eos morte, exilio, vinculis, damno coërcent (Κικ.). — Species utilitatis animum pepulit Romuli; *cui*, quum visum esset utilius solum, quam quum altero regnare, fratrem interemit (ὁ αὐτ.). — Multas ad res perutiles Xenophontis libri sunt: *quos* legite, quaeso, studiose (ὁ αὐτ.).

5) ἀντὶ τοῦ *quia καὶ τῶν εἰρημένων ἀντωνυμιῶν*, οἷον· Omnes trahimur ad cognitionis et scientiae cupiditatem, in *qua* (λ) excellere pulchrum putamus (Κικ.). — Omnia sunt mea culpa commissa, *qui* (μ) ab his me amari putabam, qui invidabant (ὁ αὐτ.).

2. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τῆς δεικτικῆς μόνης, οἷον· Sunt ingeniis nostris

(ζ) haec vero. (η) is enim. (θ) quum enim ab eo.
) nam quo magis ea. (κ) qui igitur eam. (λ) quia in
a κτλ. (μ) quia ego putabam κτλ.

semina innata virtutum; quae (ν) si adolescere liceret, ipsa nos ad beatam vitam natura perduceret (Κικ.). — Adspice ductus aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes, moles oppositas fluctibus, portus manu factos; quae (ξ) unde sine hominum opera habere possemus? (ὁ αὐτ.)

Δεικτικαὶ ἀντωνυμῖαι.

§. 155.

1. Αἱ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν γενικαὶ *mei, tui, sui; nostri, vestri* (§. 44. 1) πρέπει καλῶς νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὰς γενικὰς τῶν κτητικῶν *meus, tuus, suus; noster, vester*. διότι αὐταὶ δεικνύουσιν ἀπλῶς τὴν ἀναφορὰν πράγματος πρὸς τὸν κτήτορά του, ἐκεῖναι δὲ σχέσιν ἐσωτερικὴν πράγματός τινος πρὸς ἄλλο, καὶ ἔχουν λόγον ὅχι ὡς κτῆμα πρὸς κτήτορα, ἀλλὰ ὡς μέρος πρὸς τὸ ὅλον, ἢ ὡς μεταφυσικόν τι πρὸς φυσικόν· καὶ πολλάκις ἀναφέρονται εἰς τὸ οὐσιωδέστερον συντελεστικόν ὅλου τινος, οἶον· *Pars melior nostri animus est* (Σέν.). — *Pars tui melior est immortalis* (ὁ αὐτ.). — *Lysander Lacedaemoniis magnam reliquit sui famam* (Νέπ.). — *Posteris an aliqua cura nostri, nescio* (Πλίν.).

Σημ. 1. Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται συχνότερα τὴν γενικὴν μου ἀντὶ τῆς κτητικῆς ἐμός· οἱ δὲ Λατίνοι μόνον ἐπὶ τῶν ἤδη εἰρημένων περιστάσεων.

Σημ. 2. Διαφέρουν ὀλίγον αἱ γενικαὶ *nostri* καὶ *vestri* ἀπὸ τὰς γενικὰς *nostrum* καὶ *vestrum* τῆς αὐτῆς ἀντωνυμίας (βλ. §. 44. 1.). Ἐκεῖναι ἢ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰς ἀντιστοίχους Ἑλληνικὰς γενικὰς ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ἢ τίθενται ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα ἀνωτέρω εἰρημένης σημασίας· αὐταὶ δὲ πάντοτε δηλοῦσι τὸ *ex nobis, ex vobis*, ἢ *inter nos* καὶ *inter vos*, οἶον· *Quid sit animus ille rector dominusque nostri* (ο), *non magis tibi quisquam expediet, quam ubi sit* (Σέν.). — *Nam Deus omnia nostri causa fecit?* (Κικ.) — *Nemo nostrum* (π) *idem est*

(ν) ea. (ξ) haec. (ο) ὁ κύριος ἡμῶν. (π) οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν.

in senectute, qui fuit juvenis (ὁ αὐτ.). — Patria est communis nostrum omnium parens (Κικ.). — Minus habeo virium, quam vestrum (ρ) utervis (ὁ αὐτ.).

2. Αἱ *is* καὶ *idem* μετὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων *et* καὶ *que*, καθὼς· *et is*, *isque*, *idemque*, τίθενται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *et quidem* (καὶ μάλιστα), καὶ συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ προηγουμένου ὀνόματος εἰς γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον· Severitatem in senectute probo, *et eam* (σ) modicam, acerbitatem nullo modo (Κικ.). — Non lubet mihi deplorare vitam, quod multi, *et ii* (τ) docti saepe fecerunt (ὁ αὐτ.). — Vincula, *et ea* (υ) sempiterna certe ad singularem poenam nefarii sceleris inventa sunt (ὁ αὐτ.). — Unam rem explicabo, *eamque* (φ) maximam (ὁ αὐτ.). — Vitium est, quod quidam nimis magnum studium multamque operam in res obscuras, atque difficiles conferunt, *easdemque* non necessarias (ὁ αὐτ.).

Οὕτως καὶ ἀποφατικῶς ἀντὶ τοῦ *et quidem non*, *et idem non*, τίθεται *nec is*, οἷον· Erant in Romana juventute adolescententes aliquot, *nec ii* (χ) tenui loco orti (Λίβ.). — Erant in Torquato plurimae literae, *nec eae* vulgares (Κικ.).

Σημ. Ἐάν ὁμοίως τὸ *et quidem* δὲν ἀνάγεται εἰς ὄνομα, ἀλλὰ εἰς ῥῆμα, ἢ ἀορίστως εἰς ὅλην τὴν προηγουμένην πρότασιν, τότε τίθεται τὸ οὐδέτερον *id*, οἷον· Crassum cognovi optimis studiis deditum, *idque* a puero (Κικ.). — Te, mi fili, annum jam audientem Cratippum, *idque* Athenis, abundare oportet praeceptis institutisque philosophiae (ὁ αὐτ.). — Motus voluntarius est in nostra potestate, nobisque parat; *nec id* sine causa (ὁ αὐτ.).

3. Ἡ ἀνωθυμία *idem* εὐρίσκειται συχνάκις ἀντὶ τοῦ συνδέσμου *item* ἢ *etiam*. Ὡσαύτως καὶ

ρ) ὑμῶν. (σ) *et quidem*. (τ) *et quidem*, καὶ μάλιστα πρῶτον. (υ) *et quidem*. (φ) καὶ τοῦτο μάλιστα. (χ) *et ii non* κτλ.

τὸ *et ipse* ἀντὶ τοῦ *etiam*. Ἡ δὲ διαφορὰ μεταξὺ τούτων εἶναι ἡ ἐφεξῆς.

- 1) τὸ *idem* τίθεται, ὅταν περισσότερα καὶ μάλιστα διάφορα πράγματα ἀποδίδονται εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἄλλο, καὶ θεωροῦνται ὡς ἀναγκαῖα κατηγορούμενα τοῦ ὀνόματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγονται, οἷον· *Viros fortes, magnanimos, eosdem* (ψ) *bonos et simplices, veritatis amicos, minimeque fallaces esse volumus* (Κικ.). — *Musici, qui erant quondam iidem poetae, machinati ad voluptatem sunt versum atque cantum* (ὁ αὐτ.). — *Quidquid honestum est, idem est utile* (ὁ αὐτ.). — *Nihil est liberale, quod non idem justum* (ὁ αὐτ.).
- 2) τὸ δὲ *et ipse* τότε μόνον ἀπαντᾶται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ *etiam ipse*, ὅταν εἰς περισσότερα ὑποκείμενα ἐν μόνον πρᾶγμα ἢ πράξις, δηλονότι ὄνομα ἢ ῥῆμα ἀποδίδεται ὡς ἀρμόζον καὶ ἀνήχον, οἷον· *Vespasiano Titus filius successit, qui et ipse Vespasianus est dictus* (Εὐτρ.). — *Antonius Commodus nihil paternum habuit, nisi quod contra Germanos et ipse feliciter pugnavit* (ὁ αὐτ.). — *Locri urbs sub defectionem Italiae desciverat et ipsa ad Poenos* (Λίβ.).

§. 156.

Αἱ ἀντωνυμίαι *hic, ille, iste, ipse* διαφέρουσι καὶ κατὰ τὴν σημασίαν, καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἀπ' ἀλλήλων.

- 1) Τὸ μὲν *hic* ἀνάγεται εἰς ἐγγύτερον, τὸ δὲ *ille* εἰς ἀπώτερον ὄνομα κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν δοκίμων σύγγραφέων, ὡς παρ' Ἑλλῆσι τὸ οὗτος καὶ ἐκεῖνος, οἷον· *Melius de quibusdam acerbi inimici morentur, quam ii amici,*

(ψ) ἀντὶ *item*.

qui dulces videntur: *illi* (ω) verum saepe dicunt, *hi* (α) nunquam (Κικ.). — Idem et docenti et discenti debet esse propositum, ut *ille* prodesse velit, *hic* proficere (Σέν.).

2) Τὸ *ille* καὶ *iste* διαφέρουν ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς τὸ παρ' ἡμῖν ἐκεῖνος ἢ οὗτος καὶ αὐτός· τουτέστι τὸ μὲν *ille* μεταχειρίζονται οἱ συγγραφεῖς, ὅταν τι μὲ ἐμφασιν καὶ εὐαρέσκειαν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκφράσωσι· τὸ δὲ *iste* προσάπτουν εἰς πράγματα καὶ πρόσωπα ταπεινὰ, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀδιαφορίαν καὶ ὀλιγωρίαν των ζωγραφίζουσι, οἷον· Quem nostrum *ille* moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miseratione delectat? (Κικ.) — Placet Hector *ille* mihi Naevianus (ὁ αὐτ.). — Ubi sunt *isti*, qui iracundiam utilem dicunt? (ὁ αὐτ.) — Major est virtutis jucunditas, quam *ista* voluptas, quae percipitur ex libidine et cupiditate (ὁ αὐτ.).

3) Τὸ *ille* συναντᾶται πολλάκις πλεοναστικῶς πρὸ τοῦ *quidem*, οἷον· Ludo et joco uti *illo quidem* licet, sed sicut somno et quietibus ceteris, tum, quum gravibus seriisque rebus satisfecerimus (Κικ.) — Est tarda *illa quidem* medicina, sed tamen magna, quam adfert longinquitas et dies (ὁ αὐτ.).

Σύνθετοι ἀντωνυμίαι.

§. 157.

1. Μετὰ τὰ μόρια *si*, *nisi*, *ne*, *num*, *quo*, *quanto* ἢ σύνθετος ἀντωνυμία *aliquis* ἀπορρίπτει τὰς ἐκ συνθέσεως ἀρκτικὰς συλλαβὰς *ali*, χωρὶς νὰ παραλλάξῃ τὴν σημασίαν της· τίθεται δηλονότι *quis* ἀντὶ *aliquis*, οἷον· Turpis

(ω) δηλαδὴ inimici. (α) amici.

excusatio est et minime accipienda, quum in ceteris peccatis, tum si quis contra rempublicam se amici causa fecisse fateatur (Κικ.). — Danda opera est ne qua amicorum dissidia fiant (ὁ αὐτ.). — Quaeritur, num quod officium aliud alio majus sit (ὁ αὐτ.). — Quo quis versutior et callidior est; hoc invisior et suspectior, detracta opinione probitatis (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ σύνδετα ἐπιρρήματα *aliquo* καὶ *aliquando*· μετὰ τὰ εἰρημένα δηλονότι μόρια ἀποβάλλουσι τὸ *ali*, οἷον· Demosthenes dolere se aiebat, si quando opificum antelucana victus esset industria (Κικ.). — Num quo vocatus es ad coenam (Πλαῦτ.).

2. Τὸ *aliquis* καὶ *aliquid* πολλάκις παραλείπονται ἐξ ὀλοκλήρου, ὅταν ἔπεται ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, οἷον· Non facile est invenire (β), qui, quod sciat ipse, non tradat alteri (Κικ.). — Nihil est difficilius, quam reperire (γ), quod sit omni ex parte in suo genere perfectum (ὁ αὐτ.).

3. Αἱ ἀντωνυμίαι *aliquis* καὶ *quidam* κατὰ τὴν σημασίαν δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὸ *quisquam* καὶ *ullus*, διακρίνονται ὅμως ἐν τῇ χρήσει. Ἐπειδὴ τὸ μὲν *aliquis* καὶ *quidam* μεταχειρίζονται οἱ συγγραφεῖς βεβαιωτικῶς μόνον καὶ ἐπὶ καταφάσεως, ὅταν δηλαδὴ ἐκφράζουσί τι μᾶλλον προσδιωρισμένον παρὰ ἀόριστον· διὰ δὲ τοῦ *quisquam* καὶ *ullus* δηλοῦσί τι ἀβέβαιον, ἀπίθανον καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀποφάσεως, οἷον· Verum amicum, qui intuetur, tanquam exemplar *aliquod* intuetur sui (Κικ.). — Graecia parvum *quemdam* locum Europae tenet (ὁ αὐτ.) — Milvo est *quoddam* bellum naturale cum corvo; ergo alter alterius ova frangit (ὁ αὐτ.). —

An *quisquam* potest sine perturbatione

(β) δηλ. aliquem. (γ) aliquid.

mentis irasci? (Κκ.) — Nihil turpius physico, quam, fieri sine causa *quidquam*, dicere (ὁ αὐτ.). — Solis candor illustrior est, quam *ullus ignis* (ὁ αὐτ.). — Ferretne *ulla* civitas latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset (ὁ αὐτ.).

Σημ. Τὸ *quisquam* τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χωρὶς οὐσιαστικοῦ, τὸ δὲ *aliquis*, *quidam* καὶ *ullus* μετ' οὐσιαστικοῦ, καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ ἡμέτερον τίς, κάποιος.

4. Τὸ *quisque* καὶ *quilibet* πρέπει γὰ διαστέλλωνται ἀπὸ τὸ *quicumque* καὶ *quisquis*· διότι τὰ μὲν τίθενται ἀπολύτως καὶ ἔκφραζουσι μόνα εἰς τὸν λόγον γόημα ἐντελές, τὰ δὲ σχετικῶς καὶ ὡς ἀναφορικὰ εἰς προηγουμένην ἢ ἐπομένην πρότασιν, χωρὶς τῆς ὁποίας ὁ λόγος δὲν ἠθέλησεν ἔχειν τελείαν ἔννοιαν, οἷον· *Suos quisque* debet tueri (Κκ.). — *Quod cuique* obligit, id *quisque* teneat (ὁ αὐτ.). — *Quodlibet* pro patria, parentibus, amicis adire periculum et *quemlibet* suscipere laborem oportet (ὁ αὐτ.). — *Quaecumque* opinio veritati repugnat, falsa est (δ) (Σέν.). — *Quidquid* ad summum pervenit, ad exitum properat (ὁ αὐτ.).

Ἀριθμητικὰ ὀνόματα.

§. 158.

1. Τὰ ἀρχικὰ (cardinalia) ἀριθμητικὰ ὀνόματα ἐπὶ (§. 38.) τῆς ἐρωτήσεως quot? (πόσοι, αι, α;) συντάσσονται κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

1) Ἔως τῶν ἑκατὸν προτίθεται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς μετὰ τοῦ συνδέσμου *et*, ἢ μετατίθεται χωρὶς συνδέσμου, οἷον· *Romulus septem et triginta* regnavit annos, *Numa tres et quadra-*

(δ) τὸ *falsa est* εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγεται τὸ *quaecumque*.

ginta (Λίβ.). — Plinius *historiarum naturae triginta septem* libros scripsit (Πλίν.).

2) Μετὰ τὰ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα προηγείται πάντοτε ὁ μείζων ἀριθμὸς μετὰ τοῦ *et* συνδέσμου ἢ καὶ χωρὶς αὐτοῦ, οἷον· Leontinus Gorgias *centum et septem* complevit annos (Κικ.). — Xerxis classis *mille et ducentum* navium longarum fuit (Νέπ.). — Macedonum regnum a summo culmine fortunae ad ultimum finem *centum quinquaginta* annos stetit (Λίβ.). Annibal *tredecim millia octingentos quinquaginta* pedites misit in Africam (ὁ αὐτ.).

2. Εἰς δὲ τὰ τακτικά ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως *quotus, a, um?* (πόστος, η, ον;) προτίθεται ἀδιαστόλως πότε μὲν ὁ μεγαλύτερος, πότε δὲ ὁ μικρότερος ἀριθμὸς μετὰ συνδέσμου, ἢ καὶ χωρὶς αὐτοῦ· αἱ ἑκατοντάδες μόλον τοῦτο προτίθενται πάντοτε, οἷον· Augustus obiit *septuagesimo et sexto* aetatis anno (Σουητ.). — Macedo Alexander, nonne *tertio et tricesimo* anno mortem obiit? (Κικ.) *Tricesimo sexto* anno a primis tribunis plebis decem creati sunt (Λίβ.). — *Sextus decimus* liber est, per quem animum nostrum in alios misericordem esse ostendimus (Κικ.). — *Sexcentesimo et quadragésimum* annum urbs Roma agebat, quum primum Cimbrorum audita sunt arma (Τάκ.). — Roma condita est post Trojae excidium, anno *trecentesimo nonagesimo quarto* (Εὐτρ.).

Σημ. Μετὰ τὰ τακτικά ταῦτα ἔπεται πολλάκις τὸ *quisque* ἀντὶ τοῦ *omnis* τιθέμενον, τὸ ὁποῖον ἢ κοινῇ ἡμῶν γλώσσα προσηγουσὶς ἐκφράζει διὰ τοῦ καὶ δε, οἷον· *Unus dies quarto quoque* (ε) anno intercalatur (Σουητ.) — *Tricesimo quoque die* triginta talenta Attica Pompejo solvuntur (Κικ.). — Caesar cognoscit, non *decimum quemque* esse reliquum militum sine vulnere (Καῖτ.).

(ε) εἰς καὶ δε τέταρτον ἔτος.

3. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ *mille* καὶ *millia* ὑφίσταται, ὅτι τὸ μὲν *mille* εἶναι ἀκλίτον ἀριθμητικόν, ὅθεν δὲν συνάπτεται οὐδέποτε μετὰ τῶν κλιτῶν *duo*, *tria* κτλ. ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀκλίτων μόνον *bis*, *ter* κτλ. συντάσσεται. Τὸ *millia* εἶναι οὐσιαστικόν, σημαίνει περισσοτέρας χιλιάδας! καὶ ἀπαιτεῖ πάντοτε γενικὴν πληθυντικὴν· πρὸ ἑαυτοῦ δὲ ἔχει τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα *duo*, *tria* κτλ. οἷον· *Vienna equites mille via breviori praemisi* (Κικ.). — *Quadraginta millia librorum Alexandriae arserunt* (Σέν.). — *Leonidas rex Spartanorum cum quatuor millibus militum angustias Thermopylarum occupavit* (Ιουστ.).

Ὅταν ὅμως ἐν τῷ ἀριθμῷ πρόκειται ἀριθμὸς ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων, τότε οἱ μὲν μικρότεροι ἀριθμοὶ, ἰστάμενοι ἐν ἀρχῇ τῆς σειρᾶς ὅλου τοῦ ἀριθμοῦ, ἐκφράζονται δι' ἀριθμητικῶν ἐπιρρήμάτων, αἱ δ' ἑκατοντάδες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῶν διαιρετικῶν ἀριθμητικῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεται ἡ λέξις *millia*, οἷον· *Dacia decies centena millia in circuitu tenet* (Εὐτρ.). — *Omnis insula Britannia est in circuitu vicies centena millia passuum* (Καῖσ.). — *Omnis Gallia, quae a saltu Pyrenaeo Alpibusque et monte Gebenna continetur, patet circuitu ad bis et tricies centum millia passuum* (Σουητ.).

4. Ἀντὶ τῶν ταχτικῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρήμάτων *primo*, *secundo*, *tertio*, *quarto* κτλ. ἢ τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων *primum*, *secundum*, *tertium* κτλ. μεταχειρίζονται οἱ Λατῖνοι ἄλλα τινα μόρια, ὡς ἐκ τῶν ἀκολουθῶν παραδειγμάτων φαίνεται, οἷον· *Primo decipi incommodum est; iterum stultum; tertio turpe* (Κικ.). — *Ab historico in rebus magnis memoriaque dignis consilia primum, deinde acta, postea even-*

tus exspectatur (ὁ αὐτ.). — Dividunt nostri totam istam de diis immortalibus quaestionem in partes quatuor: *primum* docent esse deos; *deinde* quales sunt; *tum* mundum ab his administrari; *postremo* consulere eos rebus humanis (ὁ αὐτ.).

Θεωρία τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων.

§. 159.

1. Τρεῖς εἶναι καθόλου θεωρούμεναι αἱ τῶν ῥημάτων χρονικαὶ ἀναφοραί· ἐνεστῶσα, ἀπερασμῆνη καὶ μέλλουσα.

1) Ἡ σημασία τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου εἶναι γνωστὴ εἰς ὅσους γραμματικὴν τινα ἔμαθον. Ὅτι δὲ πᾶσα ἐνεστῶσα πρᾶξις ἀναλλοιώτως κατὰ μίαν καὶ μόνην ἀναφορὰν παρίσταται πάντοτε, καὶ ἐπομένως εἰς καὶ μόνος ἐνεστῶς χρόνος ὑπάρχει, δὲν λανθάνει καὶ τοῦτο τοὺς ὁποιανδήποτε γραμματικὴν σπουδάσαντας.

2) Ὁ δὲ ἀπερασμῆνος χρόνος ἐκ διπλῆς ὀψεως δύναται νὰ θεωρηθῇ·

α) ἢ χωρὶς ἀναφορὰν καὶ ἀσχέτως πρὸς ἄλλην πρᾶξιν, δηλονότι ἀπερασμῆνος ἀπολύτως καθ' ἑαυτὸν καὶ δι' ἑαυτὸν· διὰ τοῦτο καλεῖται καὶ ἀπερασμῆνος ἀπόλυτος ἢ ἐντελής (praeteritum absolutum vel perfectum). Ταυτοδυναμεῖ δὲ οὗτος ὁ χρόνος μὲ τὸν ἀόριστον τῆς ὁμιλουμένης ἡμῶν γλώσσης, οἷον· ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

β) ἢ ἀναφέρεται ὁ ἀπερασμῆνος χρόνος εἰς ἄλλην πρᾶξιν, διὰ τινὰ προσάλληλον σχέσιν ὁμοίως ἀπερασμῆνην, καὶ καλεῖται ἀπερασμῆνος ἀναφορικὸς ἢ σχετικὸς (praeteritum relativum). Ἡ ἀναφορὰ δὲ καὶ σχέσις τοῦ χρόνου τούτου πρὸς πρᾶξιν ἐτέραν διπτῶς θεωρεῖται·

αα) ἢ ἐμφαίνει δηλονότι πρᾶξιν τινα διαρ-

κοῦσαν καὶ ἀτελῆ εἰσέτι, ἐνῶ ἢ ἄλλη, μὲ τὴν ὁποίαν ἔχει σχέσιν, ἐξ ἧς τὸ πᾶν τῆς τοῦ λόγου ἐννοίας ἐξήρτηται, ἐτελείωσε πλέον. Οὗτος εἶναι ὁ Παρατατικὸς ἢ ἀτελῶς παρωχημένος χρόνος (*tempus imperfectum*), οἷον· *Alexander primus in Russia regnabat, dum Graeci libertatis signa in Peninsula sustulerunt.* Ἀλέξανδρος ὁ πρῶτος ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὅταν οἱ Ἕλληνας ὑψώσαν τὰς σημαίας τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Χερσόνησον.

ββ) ἢ σημαίνει πράξιν πρὸ πολλοῦ τελειωμένην, ἐνῶ ἢ ἄλλη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνάγεται, ὑστερώτερον ἔλαβε τέλος. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ Ὑπερσυντακτικὸς, ἢ κατὰ Λατίνους ὁ πλέον παρ' ἐντελῶς παρωχημένος χρόνος (*tempus plusquamperfectum*), οἷον· *Alexander Russorum Imperator jam mortuus erat, quando Graecorum libertas stabilita fuit.* Ἀλέξανδρος ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥώσων ἦν πλέον ἀπεθαμένος (εἶχεν ἀποθάνει), ὅταν ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων ἐστερεώθη.

3) Ὁ Μέλλων ὡσαύτως μὲ διπλὴν ὄψιν παρῤῥησιάζεται εἰς τὸν συζητοῦντα τὰς τῶν ῥημάτων ἀλλεπαλλήλους χρονικὰς ἀναφοράς. Καὶ οὗτος δηλονότι

α) ἢ χρησιμεύει εἰς ἔκφρασιν πράξεως ἀπολύτου καὶ ἀσχέτου πρὸς ἄλλην πράξιν· τούτέστι χωρὶς βοηθείας ἄλλου ῥήματος ὁποιοῦδήποτε χρόνου παρέχει διάνοιαν ἐντελῆ εἰς τὸν λόγον. Ὄθεν προσφυῶς ἤθελεν ὀνομασθῆναι Μέλλων ἀπόλυτος (*futurum absolutum*), οἷον· *Omnes homines morientur.* — *Mundus iste peribit.*

β) ἢ ἀνάγεται εἰς πράξιν ἄλλην, ὁμοίως μέλλουσαν καὶ ἐκφραζομένην διὰ τοῦ ἤδη εἰρημένου ἀπολύτου μέλλοντος, ὅστις τὸ νόημα τοῦ λόγου

ἀποπληροῖ. Ἀναφορικὸς δὲ καλεῖται οὗτος ὁ μέλλων διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀπόλυτον μέλλοντα ἄφευκτον ἀναφορὰν του καὶ σχέσιν στενὴν· διότι τιθέμενος πάντοτε ὑποθετικῶς, δὲν ἐκφράζει, εἰ μὴ νόημα ἀτελές, καθὸ ὑπόθεσιν ἐξηρητημένην ἀπὸ ἄλλην πρᾶξιν. Ἡ ὑποθετικὴ δ' αὕτη τοῦ ἀναφορικοῦ μέλλοντος πρᾶξις παρῥησιάζεται ὡς ἐκτετελεσμένη καὶ ἐν τῇ ἐκτετελεσμένῳ ἐπομένῳ τοῦ ἀπολύτου μέλλοντος, ὅθεν καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἔλαβε Μέλων ἐκτετελεσμένος (Futurum exactum)· ἦγουν Μέλων παρωχημένος. Διότι, ἐνῶ ἢ δι' αὐτοῦ ἐκφραζομένη πρᾶξις εἰς τέλος λήγει, μόλις ἄρχεται ἢ τοῦ ἀπολύτου μέλλοντος, ἦτις εἶναι τὸ ὑποθετικὸν τῆς διὰ τοῦ ἐκτετελεσμένου μέλλοντος ἐκφρασθείσης ὑποθέσεως, οἷον· *Si contra hostem unanimi consensu pugnaverimus, eum certo debellabimus* (ζ). — *Etiamsi mille annos vixerimus: tamen non adsequemur unquam in hoc mundo perfectionem absolutam* (η).

Σημ. Ἡ καθ' ἡμᾶς γλῶσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ κατὰ λέξιν, ἀνθέλης, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα διὰ χρόνου συνθέτου μὲν, ἀντιστοιχοῦντος δὲ κάλλιστα τὸν Λατινικὸν μέλλοντα, τὸν ἐπονομαζόμενον ἐκτετελεσμένον, οἷον· Ἐάν ἡδέλαμεν πολεμήσειν με' ὁμόνοιαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ κτλ. — Κάν ἡδέλαμεν ζήσειν χίλια ἔτη κτλ.

2. Ἐνταῦθα ἐθεωρήθησαν περὶ τὰς χρονικὰς τῶν ῥημάτων σχέσεις ἐκεῖνα μόνον, ὅσα αἱ γραμματικαὶ ἡμῶν ἀνεξιχνίαστα μέχρι τοῦδε ἄφησαν καὶ παρέτρεξαν, ὡς τάχα μὴ προσιδιάζοντα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ δὲ ὀρθὴ καὶ κατάλληλος τῶν χρόνων χρῆσις ἀπαιτεῖ νὰ προσέχωμεν α) πῶς μεταχειρίζονται οἱ συγγραφεῖς, καὶ ἐξαιρέτως οἱ δόκιμοι,

(ζ) Ἐάν πολεμήσωμεν με' ὁμόνοιαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, βέβαια θέλομεν τὸν νικῆσειν. (η) Κάν ζήσωμεν χίλια ἔτη, δὲν θέλομεν φθάσειν μόλον τοῦτο εἰς τοῦτον τὸν κόσμον τὴν ἀπόλυτον τελειότητα.

ἑκάστον χρόνον, ἀπολύτως καὶ μεμονωμένον εὐρισκόμενον· β) ἐπὶ συμπτώσεως περισσοτέρων χρόνων ἀλλεπαλλήλως, πῶς ὁ εἷς τὸν ἕτερον διαδέχεται ἐν τῇ συντάξει.

Χρῆσις τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων.

§. 160.

1. Οἱ Λατῖνοι μνηύοντες δι' ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς οἰκείους τῶν πράγματα καὶ πράξεις ἐνεστῶσας μὲν ἐν καιρῷ, καθ' ὃν ἡ ἐπιστολὴ γράφεται, ἐπιδεικτικὰς δὲ ἀλλοιώσεως, καὶ ἐπομένως δυναμένας νὰ παρέλθωσιν ἕως ὅτου ἡ ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ πρὸς ὃν πέμπεται φίλον, μεταχειρίζονται τὸν παρατατικὸν αἰετὶ ἐνεστῶτος. "Ὅταν δ' ἐκφράζωσι πράξιν πεπερασμένην, τὸν ὑπερσυντελικὸν προκρίνουσι κάλλιον. Ὡσαύτως ὅταν διὰ τοῦ περιφραστικοῦ μέλλοντος εἰς *eris*, σκοπόν τινα μελλούσης πράξεως θέλουν νὰ ἐκφράσωσιν εἰς τὰς ἐπιστολάς των, δὲν μεταχειρίζονται ὃν ἐνεστῶτα τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος *sunt*, ἀλλὰ κάλλιον τὸν παρατατικὸν *eram*. Τὰ ἀκόλουθα ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κικέρωνος ἀπεσπασμένα παραδείγματα βεβαιώουσι ἀποχρῶντως τὰ ἤδη εἰρημένα.

Summa cura exspectabam (θ) *adventum* *Tenandri*, quem ad te *miseram* (ι). — *Septimum* jam diem *Coreyrae tenebamur* (κ). — *habes* totum reipublicae statum, qui quidem *iam erat* (λ), quum has literas *dabam* (μ). — *Nihil habebam*, quod scriberem, neque *unquam* quidquam novi *audieram* (ν), et ad te *has omnes rescripseram* (ξ) pridie. — *Scribam* ad te plura alias; paucis enim diebus *eram missurus* domesticos tabellarios (Cic. *epist.*).

(θ) ἀντὶ ἐκπαρτοῦ· προσηύχθαι μὲν μεγάλην φροντίδα τὸν ἐρμῶν τοῦ Μενάνδρου κτλ. (ι) ἀντὶ παρακ. *misi*. (κ) ἀντὶ *tenebamur*. (λ) ἀντὶ *nunc est*. (μ) quum has literas *scribo*. (ν) *audivi*. (ξ) *rescripsi*.

Σημ. Ὅταν δ' ὁ λόγος εἶναι περὶ πραγμάτων καὶ πράξεων ἀναλλοιώτων, τίθεται ὁ ἐνεστώς, οἷον· *Est omnino patriae caritas, meo quidem iudicio, maxima: sed amor voluntatisque conjunctio plus certe habet suavitatis.* — Tryphonem tibi ita *commendo*, ut homines grati et memores bene meritos de se commendare *debent.* — *Cupio equidem et jam pridem cupio Alexandriam reliquamque Aegyptum visere* (Κικ.).

2. Ἀντὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐνεστώτος γράφω, πέμπω, οἱ Λατῖνοι εἰς τὰς ἐπιστολάς των μεταχειρίζονται τὸν παρακείμενον *scripsi* (ἔγραφα), *misi* (ἔπεμψα)· διότι τὰ γραφόμενα καὶ πεμπόμενα θέλουσιν εἶσθαι πράξεις πεπερασμέναι διὰ τὸν φίλον, ὅστις θέλει ἀναγνώσειν τὴν φραγὴν, καὶ λάβειν τὰ ἐσταλμένα, οἷον· *Tertiam ad te hanc epistolam scripsi (ο) eodem die.* — *Haec scripsi subito, quum Bruti pueri me convenissent et se Romam properare dixissent. Itaque nullas iis praeterquam ad te dedi literas.* — *Mario-nem ad te eo misi (π), ut tecum ad me quamprimum veniret* (Κικ. εἰς τὰς ἐπιστ.).

3. Πολλὰ συνήθης εἶναι παρὰ Λατῖνοις ὁ ὑποτακτικὸς παρακείμενος ἀντὶ τοῦ ὀριστικοῦ ἐνεστώτος, ἢ τοῦ προστακτικοῦ καὶ τοῦ ἀντ' αὐτοῦ τιθεμένου (§ 153. σημ.) ὑποτακτικοῦ, οἷον· *Nihil gratiae causa feceris (ρ) (Κικ.).* — *Quis nostrum dixerit (σ), melius esse, turpiter aliquid facere cum voluptate, quam honeste cum dolore? (ὁ αὐτ.)* — *Alte spectare si voles, atque aeternam domum contueri: neque te sermonibus vulg. dederis, nec in praemiis humanis spem posueris rerum tuarum (ὁ αὐτ.).*

4. Ἐνίοτε τίθεται ὁ ἀπαρεμφατικὸς ἐνεστώς ἀντὶ τοῦ ὀριστικοῦ παρατακτικοῦ εἰς τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις, οἷον· *Senatus Diis agere gratias quod Camillus in magistratu esset* (Λιβ.).

(ο) ἀντὶ scribo. (π) mitto. (ρ) ἀντὶ fac ἢ facias. (σ) dica

Μέλλοντες χρόνοι ἐν εἴδει.

§. 161.

1. Ὁ Μέλλον πρώτος (amabo), ὅστις ἀπλοῦς ὀνομάζεται, διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸν μέλλοντα δεύτερον (amaturus sum), τὸν καὶ σύνηθες καλούμενον· διότι ὁ μὲν δηλοῖ ἀπλῶς πράξιν μέλλουσαν, ὁ δὲ καὶ τὴν θέλησιν ἢ τὸν μέλλοντα τοῦ πράττοντος σκοπὸν, οἷον· *Bellum scripturus sum, quod populus Romanus cum Jugurtha, rege Numidarum gessit*(τ) (Σαλλ.). — *Quum examen arum exiturum est, solent praeire signa. Quum jam evoluturae sunt, consonant vehementer* (υ) (Βάρρ.).

2. Ὁ Μέλλον πρώτος τίθεται πολλάκις ἀντὶ προστακτικῆς, ὡς ἐκφρασις προσφιλῆς καὶ πραυτέρας, οἷον· *Tu et ad omnia rescribes, et quando te exspectem, facies me certiolem* (Κικ.). — *Valebis meaque negotia videbis, meque Deo juvante ante brumam exspectabis* (ὁ αὐτ.). — *Tu nihil invita dices, faciesque Minerva* (Ὁράτ.).

3. Ὁ Ἀναφορικὸς μέλλον (§. 159. 3). β.): τίθεται ἀντὶ τοῦ ἀπολύτου μέλλοντος, ὅταν ὁ γράφων ἢ λαλῶν λατινιστὶ θέλει νὰ δηλώσῃ πράξιν ὁμοίως καὶ ἀναγκαίως ἐπομένην μετὰ μίαν ἄλλην, ὁμοίως διὰ τοῦ ἰδίου μέλλοντος ἐκφρασθεῖσαν, οἷον. *Qui Antonium oppresserit, is bellum teterrimum confecerit* (φ) (Κικ.). — *Haud, ut opinor, erravero, si a Zenone disputationis principium duxero* (χ) (ὁ αὐτ.).

(τ) θέλω νὰ γράψω τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς κτλ. (υ) ὅταν τὰ σμύνη τῶν μελισσῶν θέλουν νὰ ἐξέλθωσι κτλ. (φ) ἀντὶ: *si quis Antonium oppresserit, is bellum teterrimum conficiet.* (χ) *haud errabo, si a Zenone disputationis principium duxero*

4. Ὁ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ παθητικῷ μέλλον τριχῶς δύναται νὰ ἐκφρασθῇ· ἢ α) διὰ τοῦ *fore*, *ut* μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ β) διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ *fore*, ὅταν φερειπεῖν σημαίη ἀπλῶς πράξιν μέλλουσαν, ἢ γ) διὰ τοῦ ὑπτιίου μετὰ τοῦ *iri*. Ὁ τελευταῖος οὗτος τῆς ἐκφράσεως τοῦ μέλλοντος τρόπος δηλοῖ ἐνίοτε θέλῃσιν καὶ σκοπὸν τοῦ πράττοντος, ὡς ὁ εἰς *tus* μέλλον, οἷον· *Vejentes praedicebant fore, ut brevi a Gallis Roma caperetur* (ψ) (Κικ.). — *Aristoteles ait se videre, brevi tempore philosophiam plane absolutam fore* (ὁ αὐτ.). — *Magna in spe sum, mihi nihil temporis prorogatum iri* (ὁ αὐτ.). — *An Cn. Pompejum censes, tribus suis consulatibus, tribus triumphis laetaturum fuisse, si scisset, se in solitudine Aegyptiorum trucidatum iri* (ὁ αὐτ.).

Ὁ ρθῆ τῶν χρόνων ἀλλεπάλληλος ἀκολουθία.

§. 162.

Προτάσεις συνδεδεμέναι ἢ διὰ μορίων, ὡς διὰ τοῦ *ut*, *ne*, *quo*, *quoniam*, *quo minus*, *quum*, *quasi* κτλ. ἢ διὰ τῶν ἀναφορικῶν *qui*, *quae*, *quod*, ἀπαιτοῦν ἀκριβῆ περὶ τὰ ῥήματα αὐτῶν παρατήρησιν καὶ διάταξιν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀκολουθίας τῶν ῥηματικῶν χρόνων. Τοῦτο δὲ συμβαίνει κατάτινα τάξιν ἰδίαν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ, ἥτις εἰς τὸν ἀκόλουθον γενικὸν κανόνα στηρίζεται.

Ὅταν τὰ ἐν τῇ προτάσει πρῶτον ῥῆμα εὐρίσκεται κατ' Ἐνεστῶτα ἢ Μέλλοντα, τίθεται τὸ ἐπόμενον ῥῆμα εἰς τὸν Ἐνεστῶτα· εἰ δὲ κατὰ Παρατατικόν, παρακείμενον καὶ Ὑπερσυντελικόν, εἰς τὸν Παρατατικόν.

(ψ) οἱ Βεῖένται προέλεγον, ὅτι εἰς ὀλίγον θέλει ἀλαθῆν ἢ Ῥώμη ἀπὸ τοῦς Γαλάτας.

§. 163.

1) Ἐνεστῶς.

Μετὰ τὸν ἐνεστῶτα ἔπεται πάντοτε ἐνεστῶς, εἰάν δηλονότι τὸ ἐπόμενον ῥῆμα δὲν ἔχη ἐξάπαντος πρᾶξιν μέλλουσαν ἢ ἀπερασμένην γὰ ἐκφράση, οἷον· *Nulla est civitas, quae non et improbos cives aliquando, et imperitam multitudinem semper habeat* (Κικ.). — *Quae tam firma civitas est, quae non odiis atque dissidiis funditus possit everti* (ὁ αὐτ.). — *Nemo tam sine oculis, tam sine mente vivit, ut, quid sit sementis ac messis, omnino nesciat.* (ὁ αὐτ.). — *Non sum tanto ingenio, quanto Themistocles fuit, ut oblivionis artem, quam memoriae malim* (ὁ αὐτ.).

Σημ. Ἐάν δὲ τὸ ἐπόμενον ῥῆμα ἐκφράξη πρᾶξιν ἀπερασμένην, τίθεται συνήθως εἰς τὸν παρακείμενον, εἰ δὲ μέλλουσαν, εἰς τὸν μέλλοντα, οἷον· *Neminem esse oratorem paulo illustriorem arbitror, quem non et saepe et diligenter audierim* (Κικ.). — *Non est provincia, excepta duntaxat Africa et Sardinia, quam non adierit Augustus* (ὁ αὐτ.). — *Quotus quisque tam patiens est, ut velit discere, quod in usu non sit habiturus?* (Πλίν.).

2) Μέλλον.

Τὸν μέλλοντα διαδέχεται ὁμοίως ὁ ἐνεστῶς κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§. 162.), οἷον· *Nemo erit, qui censeat a virtute esse recedendum* (Κικ.). — *Nihil invenies, tam manifestae utilitatis, quod non in contrarium transferat culpa* (Σέν.).

Σημ. Ὅταν δ' ὁ λόγος ᾖ περὶ ἀπερασμένου πράγματος, ἔπεται ὁ παρακείμενος μετὰ τὸν μέλλοντα, οἷον· *Nihil ex sapiente viro discet adolescens, quod nescire rectius fuerit* (Πλίν.).

3) Παρατατικός.

Τὸν δὲ παρατατικὸν διαδέχεται ἄλλος παρατατικός. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι πολλάκις μετὰ τῶν δύο τούτων παρατατικῶν μεσολαβεῖ ἀπαρρηφατικός ἐνεστῶς μετὰ τῆς αἰτιατικῆς του, ὅστις πρέπει γὰ

θεωρῆται ἐνταῦθα ὡς παρατατικός· διότι τίς πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ ἔλλείποντο παρατατικοῦ. "Ὄθεν καὶ τὸ μετὰ τοῦτον ἐπόμεον μα ἐξαρτώμενον ἢ ἐκ τοῦ προηγουμένου παρατατικῆ ἢ ἐκ τοῦ παρεμπύπτοντος ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶ τίθεται εἰς τὸν παρατατικὸν, οἷον· Socrates di re solebat, omnes in eo, quod scirent, tis esse eloquentes. (Κικ.). — Apelles piores peccare dicebat, qui non sentirent, quod esset satis (ὁ αὐτ.). — Agesilaus praedibat, mirari se, non gravioribus poenis infici(ω), qui religionem minuerent, quae qui fana spoliarent (Νέπ.).

Σημ. Τίθεται πολλάκις ὑπερσυντελικὸς μετὰ τὸν παρατατικὸν, εἴαν ἢ ἐπομένως διὰ τοῦ ῥήματος δηλουμένη πρᾶξι πρότερον συνέβη, παρὰ ἢ ἐν τῷ προηγουμένῳ παρατατικῷ ἐκφραζομένη, οἷον· Unum illud extimescebam, ne quid turpiter facerem vel jam effecissem (Κικ.). — Quae te ratio in istam spem induxit, ut eos tibi fideles putares fore, quos pecunia corrupisses? (ὁ αὐτ.). — Viros esse, qui ea, quae sunt hominum opinionibus amplissima, vobis reliquissent, magnos arbitrabor (α) ὁ αὐτ.).

4) Παρακείμενος.

Μετὰ τὸν παρακείμενον ἔπεται ὁμοίως παρατατικός, ὡς ὁ γενικός κανὼν προστάζει, οἷον· Leges sunt inventae, quae cum omnibus semper una atque eadem voce loquerentur (Κικ.). — Diu magnum inter mortales certamen fuit, vine (β) corporis, an virtute animi res militaris magis procederet (Σαλλ.). — Conon, quum patriam obsideri audisset, non quae-sivit, ubi ipse tuto viveret, sed unde praesidio posset esse civibus suis (Νέπ.).

Σημ. 1. Δὲν πρέπει, οὐδ' εἶναι χρεια νὰ μιμῆται τις συγγραφεὶς, χρηματίσαντας ἢ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς καὶ παιδείας, ἢ ἐν τῇ παρακμῇ τῆς Λατινικῆς γραμματείας, οἵτινες παραμελοῦσι καὶ τοῦτον τὸν κανόνα, ὡς πολλοὺς ἄλλους, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν.

(ω) ἐηλ. eos κτλ. §. 115. 1). (α) ἀντὶ· arbitrabor, eos esse viros magnos (§. 115. 1)), qui ea vobis reliquissent quae sunt κτλ. (β) §. 111. 2.

ΠΑΡΕΡΟΦΟΡΙΑΙ: Σῆμος Δοκ. 10ης

ἀνάγονται εἰς τὰς λαμπρότερας ἑποχὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, οἷον· *Xerxes adeo angusto mari conflictavit, ut ejus multitudo navium explicari non potuerit* (γ) (Νέπ.).

Σημ. 2. Καὶ ἐνταῦθα ἐννοεῖται, ὅτι, ἀνάγκης οὐσῆς γὰ ἐκφρασθῆναι πράξεις ἐνεστῶσα, τίθεται τὸ μετὰ τὸν παρακείμενον ῥῆμα α) εἰς τὸν ἐνεστῶτα, οἷον· *Trajanus rempublicam ita administravit, ut omnibus principibus merito praeferatur* (Εὐτρ.). — *Atticus fecit, ut vere dictum videatur: sui cuique mores fingunt fortunam* (Νέπ.). — β) εἰς τὸν παρακείμενον, χρείας δηλαδὴ καλούσης, οἷον· *Nulla unquam fuit, liberis amissis, tam imbecillo mulier animo, quae non aliquando lugendi finem fecerit* (Κικ.). — γ) εἰς τὸν μέλλοντα ὁμοίως διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, οἷον· *Perfidia tua effecisti, ut nemo tibi in posterum fidem habiturus sit* (ὁ αὐτ.).

5) Ὑπερσυντελικός.

Καὶ τοῦτον τὸν χρόνον διαδέχεται ὁ παρατατικός κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ προηγουμένου §. οἷον· *Aurum, argentum, aes, ferrum frustra natura genuisset, nisi eadem docuisset, quemadmodum ad eorum venas perveniretur* (Κικ.). — *Athenienses tantam gloriam apud omnes gentes erant consecuti, ut intelligerent Lacedaemonii, de principatu sibi cum his certamen fore* (Νέπ.).

Κατάταξις τινῶν λέξεων ἐν τῇ συντάξει.

§. 164.

Ἐκ τῶν μορίων τὰ μὲν ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως μόνον, τὰ δὲ μετὰ μίαν καὶ ἄλλην λέξιν τίθενται, τὰ δὲ πλεῖστα ἀνυποστόλως πότε μὲν ἐν ἀρχῇ, πότε δὲ μετὰ μίαν ἢ πλειοτέρας λέξεις δύνανται γὰ τεθῶσι.

1) Τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως τιθέμενα, ὅθεν καὶ προθετικά (particulae praepositivae) καλούμενα, εἶναι τὸ *nam, namque, etenim, at, sed, verum, quare, quamobrem, sin,* οἷον· *Decorum ab honesto non potest sepa-*

(γ) ἀντί non posset.

rari; *nam* et quod decet honestum est, et quod honestum est decet (Κκ.). — Vera animi magnitudo honestum illud, in factis positum, non in gloria iudicat; *etenim* qui ex errore imperitae multitudinis pendet, hic in magnis viris (δ) non est habendus (ὁ αὐτ.). — Sunt morosi et anxii et iracundi et difficiles senes; *sed* haec morum vitia sunt, non senectutis (ὁ αὐτ.). — Ita multi sunt imbecilli senes, ut nulum officii, aut omnino vitae munus exsequi possint. *At* id quidem non proprium senectutis est vitium, sed commune valetudinis (ὁ αὐτ.).

2) Τὰ δὲ μεταθετικά (particulae postpositivae), τὰ ὁποῖα δὲν τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως οὐδέποτε, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ μίαν ἢ περισσοτέρας ἄλλας λέξεις, εἶναι τὸ *enim*, *vero*, *autem*, *quoque*, *quidem*, οἷον· Communis utilitatis derelictio contra naturam est, est *enim* injusta (Κκ.). — Multa sunt civibus inter se communia. *Arctior vero* colligatio est societati propinquorum (ὁ αὐτ.). — Magnes lapis est, qui ferrum ad se trahit; rationem *autem*, cur id fiat, adferre non possumus (ὁ αὐτ.).

3) Ἐκ τῶν μορίων, τὰ ὁποῖα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, καὶ μετὰ λέξιν μίαν, ἢ καὶ πλειοτέρας τίθενται, εἶναι τὸ *si*, *nisi*, *quamquam*, *etsi*, *quamvis*, *licet*, *quoniam*, *quia*, *quum* (cum), *tamen* κτλ., οἷον· *Nisi* Deus te corporis custodiis liberaverit, in coelum tibi aditus patere non potest (ε) Κκ.). — Re-

(δ) ἀντί inter magnos viros. (ε) ἢ-Deus *nisi* te corporis custodiis liberaverit κτλ.

gum exitus *si* reputaveritis, plures a suis, quam ab hoste interemptos numerabitis (ζ) (Κούρτ.). — *Quamquam* omnis virtus nos ad se adliciat: *tamen* justitia et liberalitas id maxime efficit (η) (Κικ.).

Σημ. 1. Τὸ *quidem* καὶ *quoque* εὐρίσκονται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμφατίν τινα ἐμποιοῦσιν, οἷον· *Si solos eos diceres miseros, quibus moriendum esset: neminem tu quidem eorum, qui viverent, exciperes* (Κικ.). — *Desidia, victori quoque periculosa, merito reprehenditur* (Σέν.).

Σημ. 2. Τὸ *ne quidem* ἢ *nec quidem* (οὐδὲ καὶ, ἀντι *et ne quidem*), συγκείμενον ἐκ δύο μορίων, δέχεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν μίαν ἢ περισσοτέρας λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀνάγεται, ἐμποίων εἰς αὐτὰς ἐμφασιν καὶ τόνον, οἷον· *Justitiae tanta vis est: ut ne illi quidem, qui maleficio et scelere pascuntur, possint sino ulla particula justitiae vivere* (Κικ.). — *Erudito homini esse ego iratus ne, si cupiam, quidem, possum* (ὁ αὐτ.). — *Nihil affert Zeno, quare mundum ratione uti putemus, nec cur animantem quidem esse* (ὁ αὐτ.).

§. 165.

1. Ἡ ἀντωνυμία *hui*, τίθεται συνηθῶς ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μετατίθεται ὅμως μετὰ τὰς προθέσεις, αἱ ὁποῖαι διορίζουσι τὴν πτώσιν αὐτῆς, οἷον· *Alexander occidit Darium, penes quem tunc magnum regnum erat* (Σέν.). — *Fundamentum perpetuae commendationis et famae est justitia, sine qua nihil potest esse laudabile* (Κικ.).

Ἐξ αἰρ. Ἡ πρόθεσις *cum*, ἥτις πάντοτε μετὰ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν τίθεται (§. 90. σημ. 2.) καὶ τινες ἄλλαι, εἰς τὰς ὁποίας ἐνίοτε προτίθεται ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον, οἷον· *Omnis ratio atque institutio vitae adjuncta hominum desiderat: in primis, ut habeas quibuscum possis familiaria conferre sermones* (Κικ.). — *Perripatetici perturbari animos necesse esse dicunt. Sed adhibent modum quemdam, quem ultra progredi non oporteat.* (ὁ αὐτ.). — *Valinius leges violavit, quas contra nemo unquam est facere conatus* (ὁ αὐτ.).

2. Ἡ *quisque* μετατίθεται πάντοτε κατὰ τὰς ἀκολουθοῦσας περιστάσεις.

(ζ) ἢ *si* regum exitus reputaveritis κτλ. (η) ἢ omnis virtus quamquam nos ad se adliciat: justitia tamen κτλ.

- 1) μετὰ τὰς ἀντωνυμίας *sui* καὶ *suius*, οἷον • *Ipse se quisque diligit, non ut aliquam a se ipso mercedem exigat caritatis suae, sed quod per se sibi quisque carus est* (Κικ.). — *Sua cuique virtuti laus propria debetur* (ὁ αὐτ.). — *Placet Stoicis, suo quamque rem nomine appellare* (ὁ αὐτ.).
- 2) μετὰ τὰ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα, οἷον • *Pericula, labores, dolorem etiam optimus quisque pro patria et pro suis suscipit* (Κικ.). — *Longissimae quaeque literae, gratissimae sunt* (ὁ αὐτ.).
- 3) μετὰ τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ, οἷον • *Tricesimo quoque die triginta talenta Attica Pompejo solvuntur* (Κικ.). — *Miltiades maxime nitebatur, ut primo quoque tempore castra fierent* (Νέπ.).

3. "Όταν ἡ αὐτὴ λέξις τίθεται ἐκ δευτέρου ἀντὶ τῆς ἀντωνυμίας *alter* ἢ *alius*, πρέπει νὰ ἀδεχῆται ἀμέσως τὴν ὁμώνυμον. Ὁμοίως καὶ αἱ ἀντωνυμιαὶ *alter* καὶ *alius*, ὅταν χρείας καλούσης ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ προτάσει δις ἀπαντῶνται, τίθενται ἀλληλοδιαδόχως, οἷον • *Proxime et secundum Deum, homines hominibus maxime utiles esse possunt* (Κικ.). — *Homines hominum causa generati sunt, ut ipsi inter se aliis alii prodesse possint* (ὁ αὐτ.). — *Nulla virtus virtuti contraria est* (Σέν.). — *Natura alterum alterius indigere voluit* (Κολουμ.). — *Alius alio plus habet virium* (Κικ.).

4. Τὰ ἐπιφωνήματα (§, 95.) τίθενται πάντοτε πρὸ τῶν πτώσεων, τὰς ὁποίας ἀπαιτοῦσιν (§§. 130. 2). 134.).

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Γνησιότης τοῦ λόγου.

§. 166.

Γνήσιος λέγεται ὁ λόγος, α') ὅταν, γράφοντες ἢ λαλοῦντες, μεταχειριζώμεθα λέξεις καὶ φράσεις εὐχρήστους, καὶ συνειθισμένας εἰς τοὺς ἀρίστους συγγραφεῖς· β') εἰάν προσάπτωμεν εἰς τὰς λέξεις τὰς αὐτὰς αἰσθητικὰς καὶ ἀντιληπτικὰς ιδέας, τὰς ὁποίας οἱ πρῶτοι δημιουργοὶ, καὶ οἱ μετέπειτα δόκιμοι τελεσιουργοὶ τῆς γλώσσης ἀπέδωκαν εἰς ἐκείνας· γ') εἰάν φυλάττωμεν τὰ σχήματα, τὴν κατὰ σύνταξιν διάταξιν καὶ συμπλοκὴν τῶν λέξεων, γράφοντες καὶ λαλοῦντες κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν κλασικῶν λεγομένων συγγραφέων.

Σημ. Διὰ νὰ γράφωμεν καὶ νὰ λαλώμεν γνησίως λατινιστῶν, ἐνάγκη εἶναι πρὸ πάντων νὰ γνωρίσωμεν τοὺς εἰς τὴν λατινικὴν παιδείαν εὐδοκίμησαντας ἀνδρας, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα καὶ εἶδος καὶ ὕλη τῆς γλώσσης ἀφθονοῦς ἀντλεῖται, καὶ τὰ ἤθη ῥυθμίζονται, καὶ γνώσεις πολυποίκιλοι ἀποκτῶνται. Γνωρίζονται δὲ οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἀπὸ τὴν λατινικὴν Γραμματείαν, τὴν ὁποίαν οἱ φιλολόγοι διακρίνουσιν εἰς τέσσαρας διαφόρους ἐποχάς, ἀρχόμενοι ἐπὶ τῆς αἰμῆς καὶ προχωροῦντες ἕως εἰς τὴν παρακμὴν τῆς λατινικῆς παιδείας, καὶ σὺν αὐτῇ ἅμα τῆς γλώσσης. Τὰς ἐποχάς δὲ αὐτάς κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν ἐν αὐταῖς ἀχματάντων συγγραφέων, παραβαλόντες πρὸς τὰ τότε γνωστὰ εὐγενῆ καὶ δυσγενῆ μέταλλα, ἵκνωμάσαν αὐτάς χρυσοῦν, ἀργυροῦν, χαλκεῖαν, καὶ σιδηροῦν ἐποχὴν τῆς λατινικῆς γλώσσης. Ὅθεν ἀκούονται καὶ τὴν ἡμέραν· aetas aurea (χρυσοῦς αἰὼν), aetas argentea (ἀργυροῦς αἰὼν), aetas aenea (χαλκοῦς αἰὼν), aetas ferrea (σιδηροῦς αἰὼν) τῶν λατινικῶν Γραμμάτων. Τῶν κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἐποχὰς ἀχματάντων περιφημοτέρων συγγραφέων τὰ ὀνόματα δεικνύει ὁ ἐφεξῆς λεγόμενος.

Συγγραφεῖς τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος.

M. Tullius Cicero · Μάρκος Τούλλιος ὁ Κικέρων, ἤγητος καὶ φιλόσοφος μέγας, ὁ Κορυφαῖος σχεδὸν ὄλων τῶν Ῥωμαίων.

κῶν συγγραφέων διὰ τὴν εὐγλωττίαν, τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν
καὶ τὰς παντοίας ἄλλας τοῦ ἀνδρὸς γνώσεις.

Titus Livius.

C. Sallustius Crispus.

C. Julius Caesar.

Cornelius Nepos.

M. Portius Cato Censorius.

M. Terentius Varro.

Vitruvius Pollio — Ἀρχιτέκτων.

M. Accius Plautus.

P. Terentius Afer.

V. Lucretius Carus.

P. Virgilius Maro.

O. Horatius Flaccus.

P. Ovidius Naso.

Albius Tibullus.

C. Valerius Catullus.

Sext. Aurelius Propertius.

M. Manilius.

Ἱστορικοί.

Ποιηταί.

Τοῦ ἀργυροῦ αἰῶνος.

Vellejus.

Curtius.

Justinus.

Valerius.

Ἱστορικοί.

Phaedrus — Μυθογράφος.

Seneca · ἀμφότεροι ὁ μὲν Φιλόσοφος, ὁ δὲ ῥήτωρ.

Pomponius Mela — Γεωγράφος.

Cornelius Celsus — Ἴατρός.

Lucanus.

Juvenalis

Persius.

Ποιηταί.

Τοῦ χαλκοῦ αἰῶνος.

Sext. Aurelius Victor.

C. Plinius Secundus ὁ πρεσβύτερος.

L. Annaeus Florus.

C. Suetonius Tranquillus.

Cornelius Tacitus.

C. Plinius Caccilius Secundus.

M. Fabius Quintilianus.

Valerius Martialis — Ποιητής.

Ἱστορικοί.

ῥήτορες.

Τοῦ σιδηροῦ αἰῶνος.

A. Gellius.

L. Apulejus.

Macrobius.

Eutropius καὶ οἱ λοιποὶ συγγραφεῖς τῆς ἱστορίας, τῆς αὐγούστης,

(augusta) καλουμένης.

Cl. Claudianus — Ποιητής.

Πολυῖστορες.

Α'. Ἐκλογὴ γνησίων λέξεων.

§. 167.

Γνησῖαι Λατινικαὶ λέξεις νομίζονται ἐκεῖνα μόνον, ὅσας οἱ ἄριστοι τῶν Ῥωμαίων συγγραφεῖς μεταχειρίζονται. Ὡς Βαρβαρισμοὶ ἐκ τούναντιου θεωροῦνται ὅλαι αἱ ξένοι, καὶ πολλαὶ Λατινικαὶ νεοσχημάτιστοι κατ' ἀναλογίαν μὲν τῆς γλώσσης, ἄχρηστοι δὲ εἰς τοὺς ἀρχαίους Λατίνους συγγραφεῖς. Ὁ γενικὸς οὗτος κανὼν στηρίζεται εἰς τοὺς ἐφεξῆς εἰδικωτέρους.

1) Ἀπαράδεκτοι εἶναι αἱ λέξεις, αἵτινες χωρὶς ἀνάγκης μεταφέρονται εἰς τὴν Λατινικὴν ἀπὸ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τὰς νεωτέρας δηλαδὴ τῶν Εὐρωπαϊῶν γλώσσης, π. χ. *revolutio*, ἀντὶ *seditio*; *fortalitium*, ἀντὶ *arx* ἢ *castellum*; *situatio*, ἀντὶ *silus*; *succursus*, ἀντὶ *auxilium*; *superioritas*, ἀντὶ *principatus* κτλ.

Ἐξαιροῦνται λέξεις τινες, αἱ ὁποῖαι πρὸ πολλοῦ, ἢ ἐξ ἀνάγκης εἰσηχθησαν εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, ὁποῖαι εἶναι· *gaza* ἢ γάζα, *acinaces* ὁ ἀκινάκης, *satrapa* ὁ σατράπης, *paradisus* ὁ παράδεισος, *parasanga* ὁ παρασάγγης· λέξεις Περσικαί. *Essedum* ἄμαξα δίτροχος, *rheda* ὄχημα, *gaesumi* εἶδος βέλους (ὁ γαισός), *bracca* ἢ περιτχιελίς· λέξεις τῶν ἀρχαίων Γάλλων. *Framea* ἢ ῥομφαία τῶν παλαιῶν Γερμανῶν κτλ.

Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης λέξεων, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ πρωτοῦ πηγῆς ἔρρευσαν εἰς τὴν Λατινικὴν, καὶ ἀνεπλήρωσαν τὰ αὐτῆς ἐλλείμματα. Μένει προσέτι ἡ αὐτὴ ἀπεριόριστος ἐλευθερία, τὴν ὁποῖαν ὁ Κικέρων πάλαι ποτε ἐκύρωσε, καὶ σήμερον εἰς τοὺς Λατινιστάς, τοῦ νὰ δανειζῶνται ἀπὸ τὴν μητέρα λέξεις καὶ φράσεις, ὅσας ἡ θυγάτηρ στερεῖται, ἢ δὲν δύναται τὰ καθ' ὅλαι τὰς ἐπιστήμας καθημερινῶς ἐφευρισκόμενα καὶ ἀνακαλυπτόμενα νὰ ἐκφράσῃ μ' ἐκείνην τὴν ἐμφασιν καὶ συντομίαν, τὴν ὁποῖαν ἡ λογικὴ ἀκρίβεια καὶ ἡ πραγματικὴ τελειότης τῶν ὀντων ἀναγκαίως ἀπαιτοῦσιν.

2) Ὡς βαρβαρισμοὶ προσέτι λογίζονται ὅλαι, αἱ κατὰ τύπον καὶ ἀναλογίαν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἐσχηματισμέναι λέξεις, αἵτινες δὲν ἀντιπῶνται εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων καὶ δοκίμων συγγραφέων. Τοιαῦται εἶναι·

- α) πολλά επίθετα εἰς *-osus*, οἷον· *affectuosus*, *miraculosus*, *virtuosus* κτλ. τὰ ὅποια οἱ νεώτεροι Λατινισταὶ ἐπλασαν κατ' ἀναλογίαν τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐπιθέτων *pretiosus*, *prodigiosus*, *vitiosus* κτλ. β) ὅλα σχεδὸν τὰ εἰς *-edo* οὐσιαστικά, οἷον· *albedo*, ἀντὶ *albedo*; *rubedo*, ἀντὶ *rubor* κτλ. γ) πολλὰ τῶν εἰς *-ilis*, *-alis*, *-abilis*, *-iliabilis* ἐπίθετα, καὶ ἐπιρρήματα τῶν εἰς *-aliter*, *-ariter*, *-ibiliter*, οἷον· *possibilis*, *causalis*, *amicabilis*, *irreconciliabilis*; *causaliter*, *perpendiculariter*, *amicabiliter*, *totaliter* κτλ. δ) πάμπολλα ἄλλα οὐσιαστικά εἰς *-itas*, *-iditas*, *-imitudo*, κακοζήλως ἐσηματισμένα, οἷον· *longanimitas*, *viriditas*, *longanimitudo*, κτλ.
- 3) Δὲν πρέπει νὰ συμφύρωνται καὶ νὰ συντίθενται λέξεις ἢ μόρια Λατινικὰ ἀπὸ μόρια ἢ λέξεις ξένητινος γλώσσης· διότι τοῦτο δὲν συνεθίζεται ἀπὸ τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς, ἀλλ' οὔτε εἶναι ἀναγκαῖον, οἷον· *monoculus*, ἀντὶ *unoculus* ἢ *monόφθαλμος*· *bigamus* ὁ δίγαμος· *archidux* ὁ ἀρχιστράτηγος.
- 4) Οἱ ἀρχαῖοι, δηλαδὴ λέξεις καὶ φράσεις ἀπρηχαιωμένοι, αἱ ὅποια μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κικέρωνος ἐξέπεσαν ἀπὸ τὴν κοινὴν χρῆσιν, ὅποιοί τινες εἶναι· *Olli*, ἀντὶ *illi*; *duint*, ἀντὶ *dent*; *amassis*, ἀντὶ *amaveris*; *amassere*, ἀντὶ *amavisse*; *vertat*, ἀντὶ *vertat* κτλ. θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς τὴν γνησιότητα τοῦ Λατινικοῦ λόγου συζητοῦντας Λατινιστὰς ὡς περιττὰ καὶ ἄμοιροι κάλλους.
- 5) Συμβάλλει πολὺ εἰς τὸν καθαρὸν καὶ γνήσιον λόγον νὰ ἐκλέγωνται λέξεις, συνειθισμένοι μόνον εἰς συγγραφεῖς τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, οὔτε νὰ παραμυγνύωνται ποιητικαὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον. Οὕτως φερπεῖν *causare*, *impraesentiarum*, *uxor*

ratus εἶναι λέξεις, ἀντὶ τῶν ὁποίων οἱ κλασσικοὶ ἔγραφαν *efficere, nunc, uxorē junctus*. Τὰ δὲ *auricomus, χρυσοκόμης· sonipes, ὁ ἵππος· navifragum, velivolūm mare ἢ ναυαγὸς, ἰστιοπετὴς θάλασσα καὶ τὰ παραπλήσια, εἶναι ἴδια τοῦ ἐμμέτρου μόνον λόγου.*

§. 168.

1. Πολλοὶ τεχνικοὶ ὅροι εἰσῆχθησαν εἰς τὰς ἐπιστήμας χωρὶς ἀνάγκης, ἐνῶ ἐδύναντο γὰρ ἐκφρασθῶν με λέξεις ἀρμοδιωτέρας καὶ γνωστάς ἀπὸ τὰ συγράμματα τῶν παλαιῶν· ὅθεν οἱ τοιοῦτοι, ὅπου δυνατὸν, φευκτέοι. Ὡς παραδείγματα τῆς καταχρήσεως ταύτης φέρομεν τοὺς ἐφεξῆς μόνον ἀπὸ ὅλας τὴν γένει τὰς ἐπιστήμας.

) ἀπὸ τὴν Φιλοσοφίαν, οἷον· *adfirmativus*, ἀντὶ, *agens ὁ καταφάσκων· negativus*, ἀντὶ *negans ὁ ἀποφάσκων· motivum*, ἀντὶ *ratio ἢ causa ὁ λόγος, ἢ αἰτία· hypothetice*, ἀντὶ *cum conditione καθ' ὑπόθεσιν, ὑποθετικῶς.*

) ἀπὸ τὴν Νομοδιδασκαλίαν, οἷον· *dispensare*, ἀντὶ *legibus solvere ἀπολύειν· promovere*, ἀντὶ *adjuvare βοηθεῖν· complices*, ἀντὶ *sceleris socii συνένοχοι· copia*, ἀντὶ *exemplum ἀντίτυπον· saluus conductus*, ἀντὶ *fides publica ἐγγύησις δημοσία· votum*, ἀντὶ *suffragium ψῆφος κτλ.*

) ἀπὸ τὴν Θεολογίαν, οἷον· *abominatio*, ἀντὶ *execratio ἢ detestatio ἀφορισμός, ἀρά· crucifigere*, ἀντὶ *in crucem tollere σταυρῶσαι· festum, festivitas*, ἀντὶ *dies festus ἡμέρα εορτάσιμος· mundus*, ἀντὶ *res humanae τὰ ἀνθρώπινα, ὁ κόσμος· secularis*, ἀντὶ *profanus λαϊκὸς κτλ.*

2. Πᾶσα νεολοξία εἶναι ἀληθῆς βαρβαρις. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει γὰρ πλάττωνται λέξεις χω-

ρίς ανάγκης ἐναντίον τῶν κανόνων (§. 167.), ἢ ἐξ ἀνάγκης μὲν, δίχα τῆς ἀναλογίας ὅμως κατὰ τὴν ὅποιαν αἱ πεποιημέναί λέξεις πρέπει νὰ μορφώνονται πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς καιροὺς μας ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐφευρέθησαν πολλὰ πράγματα μέχρι τοῦ νῦν ἀγνωστά, καὶ ἄλλα γνωστά ἀκριβέστερον ἀπ' ἀλλήλων διεκρίθησαν· ἀνάγκη ἦτο νὰ εἰσαχθῶσι μὲν τὴν πλήρωσιν τῶν ἐννοιῶν καὶ τὴν αὐξησιν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, νέα ὀνόματα, νέα λέξεις πρὸς τὰς παλαιὰς ἀνάλογοι, ἢ καὶ μὴ ἀνάλογοι, εἰάν ἡ φραστικὴ τῶν πραγμάτων σαφήνεια τὸ ἀπῆται ἀναγκαίως. Ὅθεν οἱ καλλήτεροι συγγραφεῖς συνεθίζουσι, ὅταν τοῦτο ἐξ ἀνάγκης πράττωσιν, ἢ διὰ ν' ἀπαλύνουσι ὀλίγον τὴν ἐκ τοιούτων λέξεων προερχομένην τραχύτητα, ἢ διὰ νὰ δείξουσι τὸ κατεπεῖγον καὶ ἀφευκτον τῆς χρήσεως αὐτῶν, νὰ προσενείρωσι κοντὰ εἰς τὰς νέας λέξεις τὰς φράσεις· *quasi dicas*, ὡσάν νὰ εἴλεγε· *ut dicunt*, ὡς λέγουσι· *quod vocant*, τὸ ὅποιον ὀνομάζουσιν.

Β'. Διάκρισις τῶν λέξεων κατ' ἐννοιαν.

§. 169.

Δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ τῶν λέξεων κατὰ τὴν γνήσιότητα ἐκλογή, ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖον προσέτι νὰ ἐνόησωμεν μὲ τὰς λέξεις τοιαύτας ἰδέας καὶ ἀντιλήψεις, ἐποίας οἱ ἀρχαῖοι δόκιμοι συγγραφεῖς ἔδωκαν εἰς αὐτάς. Τοῦτέστι αἱ λέξεις δὲν πρέπει νὰ ἦναι μόνον κατὰ σχῆμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ σημασίαν γνήσιαι Λατινικαί.

Δὲν ἀμαρτάνομεν κατὰ τοῦ κανόνος τούτου τότε μόνον, ὅταν δὲν παροδηγούμεθα ἀπὸ τὴν πατρίαν μας ἢ ἄλλην τινα γλώσσαν, νομίζοντες ὅτι αἱ Λατινικαὶ λέξεις δύνανται ὅλαι κατὰ τὴν χρῆσιν, συνήθειαν καὶ ἀναλογίαν τῆς μητρικῆς ἡμῶν ἢ ἄλλου ἔθνους γλώσσης νὰ μεταφράζωνται αὐτολεξεῖ, καὶ

ἀδιακρίτως καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν πάντοτε, καὶ μὲ τοιαύτας ἴσως παραλλαγὰς καὶ ἐξαιρέσεις, ὁποίας αἱ ἀντίστοιχοι παρ' ἡμῖν λέξεις πάσχουσιν.

§. 170.

Ἡ ἀκριβεστέρα ἑρμηνεῖα τῶν ἐφεξῆς λέξεων ἄς συντείνῃ ὡς τύπος καὶ κανὼν, καθ' ὃν ἡ ἐξέτασις πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς καὶ πρωτοφυοῦς σημασίας τῶν λέξεων πρέπει νὰ γίνηται, διὰ τὰ μὴν ἀποδίδηται εἰς αὐτὰς ἄλλη, παρὰ τὴν ὁποίαν οἱ δόκιμοι συγγραφεῖς ἔδωκαν σημασίαν. Οὕτω π. χ.

Anima κυρίως δὲν σημαίνει ψυχὴν, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν Λατινιστῶν νομίζουσι, ἀλλὰ πνεῦμα, πνοὴν, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἰσοδυναμοῦσα σημασία μὲ τὸ παρ' ἡμῖν ψυχὴ. Τὸ *animus* (ἄνεμος) σημαίνει ὡσαύτως ψυχὴν, εἰδικώτερον ὅμως ἐκφράζει τῆς ψυχῆς δύναμιν τοῦ ἀπαιτεῖν καὶ ἀποστρέφασθαι· ὅθεν ἰσοδυναμεῖ κάλλιον μὲ τὸ παρ' ἡμῖν τῆς συνηθείας καρδία *). Τὸ δὲ *mens* (μένος) σημαίνει κυρίως τῆς ψυχῆς δύναμιν τοῦ νοεῖν, τουτέστι νοῦν.

Arma σημαίνει κυρίως ὅπλα ὑπερασπιστικὰ, ὁποῖά τινα εἶναι ἡ ἀσπίς, ὁ θώραξ, ἡ περικεφαλαία. *Tella* δὲ ὀνομάζονται ὅπλα, δι' ὧν προσβάλλομεν τὸν ἐχθρὸν, ὡς τὸ βέλος, τὸ ξίφος, ἡ λόγχη κτλ. Λόριστως δὲ, ἡ ἀμφοτέρα συνάμα καλοῦνται ὁμοίως *arma*.

Calumpnia σημαίνει κυρίως συκοφαντίαν· δηλαδή ἀδικον κατηγορίαν ἐνώπιον κριτῶν, οὐχὶ καταλαλιὰν ἢ κατάκρισιν ὡς συνήθως ἐκλαμβάνεται.

Hostis ὁ ἐχθρὸς, ὅστις μεθ' ὅπλων, ἢ καὶ χωρὶς τούτων πολεμεῖ τινα ἢ πολλούς. *Inimicus*

*) Λέγομεν κοινῶς· ἡ καρδία μου τὸ θέλει, τὸ ζητεῖ· ἡ καρδία μου τὸν ἐμίσησεν.

δὲ καλεῖται, ὅστις μὲ μῖσος καὶ ἀπέχθειαν φέρεται πρὸς ἄλλους.

Laqueus λέγεται τὸ σχοινίον, τὸ ὡς πέδη, ἢ ὡς βρόχος συντεῖνον· ἀπλῶς δὲ τὸ σχοινίον καλεῖται *funis*.

Liberi λέγονται τὰ τέκνα, ὅταν ἄμεσός τις σχέσις καὶ ἀναφορὰ πρὸς τοὺς γονεῖς ἐννοεῖται, οἶον·

Hic sunt liberi mei, idu tã tãkna mou. Οἱ παῖδες ἀπλῶς *pueri* καλοῦνται.

Libertus εἶναι ὁ ἀπελεύθερος, καὶ σημαίνει τὴν τοῦ ἐλευθερωθέντος δούλου σχέσιν πρὸς τὸν ἐλευθεροδότην κύριον. *Libertinus* ὁ ἀπελευθερικὸς, δηλοῖ ἀναφορὰν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους· σημαίνει δηλονότι τάγμα ἀνθρώπων νῦν μὲν ἐλευθέρων, ἔκπαλαι δὲ μὴ ἐλευθέρων. Οὔτω π. χ. *Tyro libertinus, erat libertus Ciceronis,* ὁ ἀπελευθερικὸς Τύρων, ἦτο ἀπελεύθερος τοῦ Κικέρωνος.

Opes δὲν σημαίνει ἀπλῶς μόνον πλούτη, ἀλλὰ πᾶν, ὅτι δύναται νὰ μᾶς χορηγήσῃ κραταιὰν βοήθειαν χεῖρα. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἰσχυροὶ φίλοι, ἄφθονα τῆς φύσεως προϊόντα, στόλοι, ἐφόδια πολεμικά κτλ.

Pietas δὲν εἶναι ἡ θεοσεβεία μόνον, ἢ ἡ εὐλάβεια πρὸς τὰ θεῖα, ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς καθέκαστον ἀνθρώπον πολίτευμα ἡμῶν κατὰ τοὺς τῶν ἠθικῶν καθηκόντων κανόνας. Οὔτω π. χ. *pietas erga parentes, liberos* κτλ.

Remedium δὲν σημαίνει ἀπλῶς πᾶν μέσον, ἀλλὰ τοιοῦτον μόνον, δι' οὗ κακόν τι δυνάμεθα ν' ἀποδιώξωμεν. Οὔτως ὀνομάζονται τὰ ἀντίδοτα καὶ ἀντιφάρμακα ἐναντίον τῶν νόσων.

§. 171.

Τὰ λεγόμενα συνώνυμα ὀνόματα ἐπιζητοῦσι μεγαλητέραν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν κατὰ τὴν περὶ τὴν σημασίαν των ἐξέτασιν· διότι ἐντελῶς συνώνυμα, ὡς νομίζεται κοινῶς, δὲν ὑπάρχουσι. Καὶ βέ-

βαια ἤθελεν εἶσθαι βάρος περιττὸν τῆς γλώσσης, ἂν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα χωρὶς τινα καὶ μικρὸν λόγον δύο ἢ τρεῖς ὀνομασίας εἶχε. Τὰ συνώνυμα λοιπὸν καὶ ἂν πολλάκις συναλλάττωνται πρὸς ἄλληλα, δὲν πρέπει μόνον τοῦτο ἀνυποστόλως γὰρ συγχέωνται, ἀλλ' ἀνάγκη εἶναι γὰρ διακρίνεται ἀκριβῶς. Διότι ἢ ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰ αὐτῶν φαίνεται μὲν μικρά, εἶναι δὲ καὶ πολλὰ ψιλῆ, ἀλλ' ἕμως λογικῶς πάντη ἀναγκαία. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐφεξῆς συνώνυμα, τὰ ὁποῖα δύνανται γὰρ δώσωσιν ἰκανὴν νύξιν εἰς τὸν ἀρχάριον πρὸς παραβολὴν καὶ διάκρισιν ἄλλων ὁμοίων.

Abstinentes, continens ὁ ἐγκρατής.

Abstinentes (ἐκ τοῦ *abs* καὶ *teneo*) ὀνομάζεται ὁ ἐγκρατευόμενος ἀπὸ ξένα, καὶ σχεδὸν ἀπὸ ὅλα τὰ ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου του πράγματα. *Continens* (*cum teneo*) ὁ ἀντέχων εἰς τὰς ἐπιθυμίας του, ὁ ἐγκρατευόμενος ἀπὸ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του πράγματα. "Ὅθεν καὶ τὸ *abstinentia* διαφέρει ἀπὸ τοῦ *continentia*. Ἐντεῦθεν εὐκολύνηται καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ ῥητοῦ. *Vix abstinentes erit, qui satis continens non fuerit.*

Aegritudo, aegrimonia, aegrotatio, morbus, infirmitas.

Aegritudo σημαίνει κυρίως ψυχῆς νόσημα· *aegrimonia* ὡσαύτως, μικροτέρου ὅμως βαθμοῦ, ὡς ἀθυμία. *Aegrotatio* ἢ *morbus* καλεῖται πᾶσα σωματικὴ νόσος. *Infirmitas* εἶναι ἡ ἀσθένεια, ἀρρώστια, ἀδυναμία, ἀσθενικὴ διάθεσις.

Audientia, auditio, auditus.

Audientia ἢ μετὰ προσοχῆς ἀκρόασις· *auditio* ἀπλῶς ἢ ἀκρόασις, τὸ ἀκουσμα· *auditus* ἢ ἀκοή, μία τῶν πέντε αἰσθήσεων.

Bibulus, potor, potator.

Bibulus, ὁ πολυπότης. Τὸ αὐτὸ ἐπίθετον ἀνάγεται καὶ εἰς πράγματα, οἷον· *terra bibula, char-*

ta bibula, ἢ τὰ ὑγρά πίνουσα γῆ κτλ. *Potor* ὁμοίως ὁ πολυπότης, *rotator* ὁ πολυπότης καὶ μέθυσος.

Castigare, *punire*, *animadvertere*, *plectere*, *multare* τιμωρεῖν.

Castigo (ἴσως ἐκ τοῦ *castum ago*) παιδεύω, τιμωρῶ μὲ λόγους ἢ καὶ μὲ δαρμόν, διὰ τὰ διορθωθῆ ὁ ἀμαρτήσας. *Punio* (ἀντί *poenio* ἀπὸ τοῦ *poena* ἢ *ποινή*) κολάζω, τιμωρῶ (σωματικῶς), διὰ τὰ ἐξαιλείψω τὸ πταῖσμα τοῦ ἀμαρτήσαντος καὶ τὰ δικαιωθῶ ἐγώ. *Animadverto* παιδεύω· λέγεται δι' ἐκείνους, οἵτινες ἔχουν τὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν τὰ τιμωρῶσι τοὺς πταίσαντας ὑπηκόους των, ὅποιοι εἶναι οἱ κριταὶ, διδάσκαλοι, γονεῖς κτλ. *Plecto* (πλήττω) κολάζω, τιμωρῶ· λέγεται ἐπὶ ποιῶν βαρέων, ὅποια εἶναι τοῦ θανάτου, ἢ ἄλλης σωματικῆς σκληρᾶς ποινῆς. *Multo* ἢ *mulcto* παιδεύω· τοῦτο λέγεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ποινῆς χρηματικῆς, ἢ ἄλλης τιμῆς, ἣτις γίνεται δι' ἀφαιρέσεως πράγματος, τιμῆς ἢ ἀξίας τοῦ πταίσαντος.

Crapula, *ebrietas*, *ebriositas*, *vinolentia*.

Crapula ἡ κραιπάλη, *ebrietas* ἡ μέθη (*ebrius* ὁ μεθύσμενος), *ebriositas* ἢ *vinolentia* ἡ φιλοφιλία (*ebriosus* ἢ *vinolentus* ὁ μέθυσος).

Intestina, *viscera*, *exta*.

Intestina τὰ ἔντερα· *viscera* ἐντόσθια, σπλάγχνα· *exta* τὰ ἔντερα τῶν θυμάτων, εἰς τὰ ὅποια ἐσπλαγχνισκόπευον οἱ ἱερεῖς τῶν ἐθνῶν.

Loquela, *loquutio*, *loquacitas*.

Loquela ἡ ὁμιλία, λαλιά, ὁ λόγος· *loquutio* ἡ φράσις, ἔκφρασις· *loquacitas* ἡ πολυλογία, ἀδολεσχία.

Nidor, *odor*, *odores*.

Nidor ἀναθυμιάσις, ἀτμὸς δυσώδης· *odor* ὁσμὴ ἐν γένει εὐώδης ἢ δυσώδης· *odores* εὐωδία, ἡδυσομία.

Notio, notitia, cognitio, perceptio.

Notio ἰδέα, ἀτίληψις, νόησις π. χ. *Notio Dei*, ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ. *Notitia* ἡ γνῶσις (ἡ σαφὴς δηλαδὴ) π. χ. *Antiquitatum notitia*, ἡ γνῶσις τῶν ἀρχαίων πραγμάτων. *Cognitio* ἡ γνώρισις, ἀναγνώρισις, οἶον· *Cognitio rerum occultarum*, ἡ γνώρισις κρυφίων πραγμάτων. *Perceptio* ἡ κατάληψις, κατανόησις.

Occidere, necare, interficere, interimere, perimere, trucidare φονεύειν.

Occido (ob caedo) φονεύω ἐν γένει. *Neco* φονεύω δυναστικῶς καὶ ἀπηνῶς. *Interficio* (inter facio) ἀπομακρύνω, ἀπαλείφω, ἐξουθενῶ, φονεύω. *Interimo* (inter emo), δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ interficio. *Perimo* (per emo) ἐξαλείφω, ἐξουθενῶ δι' ὅλου, ὅθεν ἀποκτείνω, φονεύω. *Trucido* (trux) φονεύω μὲ ἀπηνειαν καὶ ὠμότητα.

Palam, publice.

Palam φανερά, ἀναφανδόν. *Publice* (populice) δημοσίως ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, διὰ προσταγῆς, διὰ δαπάνης τοῦ λαοῦ, τῆς πόλεως κτλ.

Pauper, indigens, egenus, inops.

Pauper ὁ πτωχός, ὅστις τὰ πρὸς τὸ ζῆν μόνον ἔχει. *Indigens* ἢ *indigus* πτωχός καὶ πένης, ὅστις οὐδὲ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα ἔχει. *Egenus* ὁ ἐνδεής δι' ὅλου, ὁ μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι. *Inops* (sine ope) ἀπορος, ὁ βοηθείας χρεῖαν ἔχων πτωχός.

Pigritia, desidia, segnitia, socordia, inertia, ignavia.

Pigritia ὀκνηρία, ὁ φόβος τοῦ κόπου καὶ τῆς ἐργασίας. *Desidia* (de sedeo) ἀργία, ῥαθυμία, ὀκνηρία. *Segnitia* (sine igne) ἀθυμία, τάρκωσις, ὀκνηρία. *Socordia* (sine corde) ὁμοίως ἀθυμία, ἀδιαφορία, ὅθεν ὀκνηρία. *Inertia* (sine arte)

ἀτεχνία, ὄθεν ἀδράνεια, ἀκηδία. *Ignavia* (*ignavia*), ἀεργία, ἀργία, ὀκνηρία.

Plus, magis πλέον, πλειότερον, περισσότερον.

Plus δεικνύει τὴν ποσότητα, καὶ ἀκολουθῶς τὴν ἔκτασιν τῶν πραγμάτων, οἷον· *Plus apud me vera ratio valebit, quam vulgi opinio* (Κικ.). — Τὸ δὲ *magis* ἐπιτατικῶς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, ἥτοι ποιότητα τῶν πραγμάτων ἀναφέρεται (§. 119. 2. σημ.), οἷον· *Victus est Xerxes magis consilio Themistoclis, quam armis Graeciae* (Νέπ.).

Prudens, prudenter feci; sciens, scienter feci,

Prudens id feci, ἐξεπίτηδες τὸ ἔκαμα· *prudenter feci*, φρονίμως ἔπραξα· ὄθεν ἡ ἐξήγησις τῶν ἐξῆς. *Malum quis prudens quidem, sed non prudenter facere potest.* — *Sciens feci*, εἰδῶς ἔπραξα· *scienter feci*, ἐντέχνως, ἐπιτηδείως ἔπραξα.

Quinquennis, quinquennalis.

Quinquennis (*quinque annis*) πενταετής· *Quinquennalis* (*quinque annalis*) πενταετήσιος. Τοῦτο σημαίνει περίοδον χρόνου διορισμένην, ἐκείνην διάρκειαν καιροῦ συνεχῆ. Οὕτω *triennis* καὶ *triennalis* κτλ.

Radix, stirps ἡ ῥίζα.

Radix ἀπλῶς ἡ ῥίζα· *stirps* ἡ ῥίζα σὺν τῷ κaulῶ.

Ramus, ramale, surculus, termes,

Ramus ὁ κλάδος· *ramale* τὸ φρύγανον, ὁ κατάξηρος κλάδος· *surculus* τὸ κλωνάριον, ὁ κλαδίσκος. Διαφέρει προσέτι *ramus* ἀπὸ τοῦ *surculus*· διότι ὁ μὲν ἐκ τοῦ κορμοῦ ὁμέσως, ὁ δὲ ἐκ τῶν κλώνων τοῦ δένδρου φύεται· *Termes* ὁ μετὰ φύλλων καὶ καρπῶν κλάδος.

Rusticus, rusticanus, agrestis, agrarius.

Rusticus χωρικός, γεωργός· *rusticanus* ὅστις διατρίβει εἰς τὰ χωρία καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς, δὲν εἶναι ὅμως καθ' αὐτὸ ἀγροίκος, οὐτ' ἐξασκεῖ τὴν γεωργίαν μηχανικῶς. *Agrestis*, ὅτι εἰς τοὺς ἀγροὺς εὐρίσκεται, γεννᾶται, βλαστάνει, ζῆ· *agrarius*, τὸ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀνήκον, π. χ. *res agraria* τὰ χωρικά πράγματα, ἡ ἀγρική οἰκοδομία.

Terra, tellus, solum, humus.

Terra ἡ γῆ, τὸ ξηρὸν μέρος τῆς υδρογείου σφαίρας, ἡ ξηρά. *Tellus* ἡ θεὰ τῆς γῆς, ὅθεν ἡ γῆ αὐτή. *Solum* κυρίως ὑποστήριγμα, ὑπόστρωμα γῆς, μέρος αὐτῆς τῆς γῆς. *Humus* τὸ ἔδαφος, ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς καὶ αὐτὴ ἡ γῆ.

Venalis, vendibilis.

Venalis πρᾶσιμος, πωλητός· *vendibilis* εὐπώλητος.

Vivus, vivax, vividus, vitalis.

Vivus ὁ ζῶν, ἔμφυχος, ζωντανός. *Vivax* μακρόβιος, ζωαρκής, ζωοτενής. *Vividus* ζωηρός, ἀκμαῖος, ζωῆς ἔμπλεος. *Vitalis* ζωτικός, ζωηφόρος, ὁ πρὸς ζωὴν πάντη ἀναγκαῖος.

Volens, voluntarius.

Volens ὁ μετ' ἐπιθυμίας θέλων, *voluntarius* ἢ *ultropeus* ὁ αὐτοπροαιρέτως πράττων, χωρὶς ὅμως ἐπιθυμίας ἢ πόθου τινος ἐσωτερικοῦ.

§. 172.

Ἐξαιρέτως ἀναγκαῖα εἶναι ἡ ἀκριβὴς διάκρισις τῆς κυρίας ἢτοι ἀρχικῆς, καὶ τῆς καταχρηστικῆς ἢτοι τροπικῆς σημασίας ἐκάστης λέξεως. Διότι οἱ τρόποι ὅσον περισσότερο στολίζουσι τὸν λόγον, εἰάν γίνωνται, ὅταν, ὅπου καὶ ὅπως πρέπει, τόσο ἔκ τούναντίου ἀσχημίζουσιν αὐτὸν, εἰάν δὲν ἦναι προσφευγῆς εἰς τὰς περιστάσεις καὶ γνήσιοι, εἰλημμένοι δηλονότι ἀπὸ τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς,

καὶ οὐχὶ κατ' ἀρέσκειαν νεωστὶ καὶ κακοζήλως πεπλασμένοι. Ἐννοεῖται (§. 169,) ὅτι καὶ ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ταυτότητά τινά τῶν τρόπων τῆς ἰδίας ἡμῶν γλώσσης πρὸς τὴν Λατινικὴν. Οὕτω π. χ. οἱ μὲν Λατῖνοι ὀνομάζουσι τροπικῶς τὸ ὑψιστον μέρος τοῦ ὄρους *caput montis*, ἡμεῖς δὲ κορυφὴν τοῦ ὄρους· ἐκεῖνοι *pedes montis*, ἡμεῖς πρόποδας τοῦ ὄρους λέγομεν.

Κυρίαν ἢ ἀρχικὴν σημασίαν τῆς λέξεως καλοῦμεν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐκάστη λέξις εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησίν της ἔλαβε. Καταχρηστικὴ δὲ ἢ τροπικὴ καλεῖται ἐκείνη ἢ σημασία τινῶν λέξεων, ἣτις διὰ σχέσιν τινα πρὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἐννοιαν, προσδόθη μετὰ ταῦτα εἰς τὰς λέξεις.

Τρόπος λοιπὸν ὀνομάζεται ἢ κατὰ κανόνας τινὰς γινομένη τῆς λέξεως μετὰ τόπισις ἀπὸ τὴν κυρίαν αὐτῆς σημασίαν, εἰς τὴν καταχρηστικὴν καὶ ξένην.

§. 173.

Αἰτίαι τῆς κατὰ σημασίαν τροπῆς τῶν λέξεων εἶναι α) ὁμοιότης, ἢ β) ἀνομοιότης ἢτοι ἀντίθεσις τῆς τῶν πραγμάτων ἐννοίας· γ) σχέσις ἐξωτερικὴ ἢ δ) ἐσωτερικὴ τοῦ πράγματος. Ἐντεῦθεν πηγάζουσι τέσσαρα τῶν τρόπων εἶδη· ἢ Μεταφορὰ δηλονότι, Εἰρωνεία, Μετωνυμία, καὶ Συνεχδοχή. Κατ' αὐτοὺς τοὺς τρόπους, ὡς κατὰ τύπον τινα καὶ κανόνα γίνεται πᾶσα μετακίνησις τῶν λέξεων ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν τῶν σημασίαν εἰς ἄλλην ὑστερογενῆ.

Μεταφορὰ καλεῖται ὁ τρόπος, ὅταν ἀντὶ τῆς κυρίας τοῦ πράγματος λέξεως, τίθεται λέξις ἄλλου πράγματος, μεγάλην ἔχοντος ὁμοιότητα πρὸς ἐκεῖνο, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἢ ὀνομασία τούτου ἐτέθη, οἷον· *Ver aetatis*, ἀντὶ *juventus*. — *Agri sitientes*, ἀντὶ *aridi*. — *Justitia est virtutum regina*, ἀντὶ *prima*. Τὸ ἔαρ, τὸ ἀνθος τῆς ἡλικίας, ἀντὶ ἢ νεότης. — Οἱ διψῶντες ἀγροὶ, ἀντὶ

οὐ κατὰ ξηροὺς ἀγροί. — Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ βασιλισσα τῶν ἀρετῶν, ἀντὶ ἡ πρώτη.

Σημ. Ἡ Μεταφορὰ, ἂν τὴν ἐξετάσῃ ἀναλυτικῶς, δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ σύγκρισις δύο πραγμάτων παρομοίων, συντομίαι χάριν συγκεντρωμένων εἰς μίαν λέξιν, παραλειφθέντος τοῦ συγκριτικοῦ μορίου. Οὕτω π. χ. τὸ ἀνθος τῆς ἡλικίας, ἀντὶ ἐκεῖνο τὸ στάδιον τῆς ζωῆς, ὅπερ οὕτω χαρίζεται, ὡς ἡ ἀνθοῦσα περίοδος τῶν φυτῶν· ἢ, ἡ νεότης, ἣτις εἶναι χαρίσσεια ὡς τὸ ἔαρ καὶ τὰ αἴθη. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν τρόπων εἶναι τὸ συνεχέστατον, διότι ὁμοιότης τῶν πραγμάτων πανταχοῦ σχεδὸν εὐρίσκειται.

Εἰρωνεία εἶναι τρόπος τοῦ ἐναλλάττειν λέξεις ἀντιθέτου σημασίας, οἷον· σοφὸς ἀντὶ μωρὸς, πλούσιος ἀντὶ πτωχὸς κτλ. Ἐκ τῶν περιστάσεων ὅμως δηλοῦται ἡ ἀντίφασις ἐντάμα.

Μετωνυμία εἶναι ὁ τρόπος, ὅταν διὰ σχέσιν ἐξωτερικὴν αἱ λέξεις ἐναλλάττονται. Τοιαύτη εἶναι ἡ προσάλληλος ἀναφορὰ καὶ ἡ συχνὴ ἐναλλαγὴ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος, τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεποιημένου πράγματος, οἷον· *Legi Cicero-nem, Demosthenem*, ἀντὶ *scripta Ciceronis, Demosthenis*· ἀνέγνωσα τὸν Κικέρωνα, τὸν Δημοσθένην, ἀντὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Δημοσθένους. *Ferro perivit*, ἀντὶ *gladio* κτλ.

Συνεκδοχὴ εἶναι τρόπος ἐναλλαγῆς τῶν λέξεων δι' ἐσωτερικὴν τινα σχέσιν, ὅποια εἶναι λόγου χάριν μεταξὺ ὅλου τινος καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ, οἷον· *Mucrone confossus*, ἀντὶ *gladio*. — *Manus artificis*, ἀντὶ *artifex*. — *Vitis*, ἀντὶ *vineae* κτλ.

Ταῦτα ἐφαρκοῦσιν ἐνταῦθα πρὸς διάκρισιν τῆς κυρίας καὶ καταχρηστικῆς σημασίας τῶν λέξεων. Διεξοδικώτερα ζήτησις εἰς τὴν ῥητορικὴν τοῦ Βάμβα σελ. 232. κεφ. β'. περὶ τρόπων.

§. 174.

Παρεκτὸς τῆς ἐπιστασίας περὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων, μεγάλη ἐπιζητεῖται προσέτι προσοχὴ εἰς τὴν κατάλληλον τῶν οὐσιαστικῶν μετ' ἐπιθέτων ἢ ῥημάτων, καὶ τῶν ῥημάτων μετ' ἐπιρρήμάτων σύνταξιν.

1) Τὰ οὐσιαστικὰ πρέπει νὰ συντάσσονται μὲ ἐπίθε-

τα προσφυῆ, ὄθην καὶ ἀκριβῶς ἀρμόζοντα εἰς τὸ τοῦ λόγου τόημα, οἷον· *Consilium bonum, fidele, οὐχὶ magnum celebre.* — *Gradus altus, major, οὐχὶ egregius, clarus.* — *Odor amoenus, οὐχὶ bonus.* — *Finis certus, οὐχὶ pulcher.*

- 2) Ὡσαύτως καὶ τὰ μετ' οὐσιαστικῶν συντασσόμενα ῥήματα πρέπει ν' ἀρμόζουν εἰς τὸν λόγον, οἷον· *Patet mihi via, οὐχὶ habeo viam.* — *Occlusae mihi sunt viae, οὐχὶ ereptae.* — *Honoris gradum adscendo, οὐχὶ acquirō.*
- 3) Οὐτε τὰ ἐπιρρήματα πρέπει νὰ προσκολλῶνται εἰς τὰ ῥήματα χωρὶς ἐκλογὴν καὶ ἀνυποστόλως· *Facile patior, οὐχὶ libenter,* — *Cibus sapit bene; flos olet amoene, οὐχὶ pulchre.*

Ση μ. Παρεχτός τῶν ἐν συντόμῳ περὶ τῆς κατ' ἐννοίαν γησιότητος τοῦ λόγου εἰρημέων, μᾶς ὁδηγοῦσιν εἰς μεγαλητέραν ἐπέλειαν ἐτι πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν τὰ ἐφεξῆς βοηθητικά μέσα.

- 1) Ἀνάγνωσις συνεχῆς τῶν ἀρίστων συγγραφέων, βοηθουμένη ἀπὸ λεξικά ἐντελῆ· τοιαῦτα δηλαδὴ, εἰς τὰ ὅποια ὅλην τὴν φιλολογίαν ἐκάστης λέξεως ἐν συνόψει ἐκτεθειμένην εὐρίσκωμεν.
- 2) Ἀνάγνωσις ὄχι μόνον συνεχῆς κατ' ἔκτασιν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐπίτασιν, γινομένη μετὰ κριτικῆς ἐπιστάσιος καὶ συζητήσεως ἐπιμηλοῦς εἰς τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων.
- 3) Σπουδὴ καὶ γνώσις τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας, ἐκ τῆς ὁποίας μανθάνομεν τὰ ἥδη καὶ ἔθιμα τοῦ δημοτικοῦ καὶ οἰκιακοῦ βίου τῶν Ῥωμαίων. Ὁ μεμνημένος εἰς τὰ ἀρχαιολογικά τῶν Ῥωμαίων δὲν θέλει ἀπερέσειν οὐδέποτε ἀναγνώσεων εἰς τοὺς κλασσικοὺς τῶν Λατίνων τὸ *Senator censet.* — *Populus jubet legem.* — *Dictator dicit.* — *In sententiam ire* (συμφωνεῖν). — *In alia omnia ire* (συμφωνεῖν μὲ τὸ ἐναντίον μέρος) κτλ. τὰ ὅποια λέγονται *solemnia* (συνειδημένα)· ἐπειδὴ πάντοτε σχεδὸν τὰς ἰδίαις φράσεσι μετεχειρίζοντο, ὅταν ὁ αὐτὸς λόγος περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων προέκειτο.

Γ. Γνησία τῶν λέξεων τάξις.

§. 175.

Τὰ ἀναγκαίως ἐπιζητούμενα περὶ συντάξεως καὶ τῆς ὀρθῆς συνεκθέσεως τῶν λέξεων, ἀποχρώντως ἐρρέθησαν εἰς τὸ προηγούμενον περὶ τῆς εἰρημένης ὕλης διαλαμβάιον Τμήμα. Οἱ δ' ἀκόλουθοι κατόνευ ἀπαιτοῦσι μόνον ἐκείνην τὴν τάξιν τῶν λέξεων, τὴν

ὁποῖαν ὁ γνήσιος λόγος, δηλαδή τὸ παράδειγμα τῶν ἀρίστων συγγραφέων μᾶς διδάσκει.

Παρεκτός ὅτι ὅλα, ὅσα ἐκ φύσεως πρῶτα εἶναι, πάντοτε πρὸ τῶν λοιπῶν προηγουῖνται, καθὼς *pater et filius, dominus et servus* κτλ. παρατηρεῖται προσέτι καὶ ἡ ἐφεξῆς ἐν τῇ συνεκθέσει τῶν λέξεων τάξις.

1) Τὸ ὑποκείμενον τίθεται πρὸ τοῦ κατηγορουμένου, οἷον· *Natura est mater benigna. — Socrates fuit sapientissimus Graecorum.*

2) Ἡ πλαγία πτώσις, ἥτοι τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ κατηγορούμενον ἀναφέρεται, τίθεται συτήθως μετὰ τὸ ὑποκείμενον, οἷον· *Labor nobis omnia adfert.*

3) Τὸ κύριον προηγείται τοῦ προσηγορικοῦ, οἷον· *Dionysius tyrannus. — Cicero consul.*

Παραβαίνονται ὅμως συχνάκις οἱ εἰδικώτεροι οὔτοι κατόνες δυνάμει τοῦ ἐφεξῆς γενικοῦ.

Τίθενται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὅλαι αἱ λέξεις, αἵτινες ἢ πρότερον ἐννοοῦνται, ἢ συμβάλλουσιν πρὸς σαφήνειαν, ἔμφασιν καὶ εὐφράδειαν τοῦ λόγου (§. 103.).

§. 176.

Καὶ οἱ ἐξῆς, οἱ περὶ τὴν τάξιν τῶν λέξεων κατόνες ἀκριβῶς παρατηροῦνται ἀπὸ τοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς.

1) Λέξεις ἐναντία τίθενται ἀλληλοδιαδόχως· διότι οὕτω μόνον γίνεται ἡ ἀντίθεσις προφανεστέρα, οἷον· *Fragile corpus animus sempiternus movet* (Κικ.). — *Multi famam, conscientiam pauci verentur* (ὁ αὐτ.).

2) Μεταξὺ τῶν ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν παρεντίθενται λέξεις ἀναγόμεναι εἰς ταῦτα· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως γενικαί, ἢ προθέσεις μετὰ τῶν αὐτῶν πτώσεων, οἷον· *Quae esset oblectatio hominum, nisi tam multae nobis artes mi-*

nistrarent (Κικ.) — Delphos quondam, *commune humani generis oraculum*, Gallispoliarunt (Λίβ.). — *Ii sapientes sunt estimandi, qui nullum pro salute patriae periculum vitant* (Κικ.).

3) Ἡ κλητικὴ πάντοτε μετὰ μίαν ἢ ἄλλην λέξιν τῆς περιόδου, καὶ μάλιστα κατόπιν τῆς ἀντανυμίας τοῦ δευτέρου προσώπου τίθεται, οἷον · *Recte te, Cyre, beatum ferunt; quoniam virtuti tuae fortuna conjuncta est* (Κικ.). — *Vive, Ulysses, dum licet* (ὁ αὐτ.).

4) Ὡσαύτως τὰ ῥήματα *inquam, inquit, ait* δὲν τίθενται οὐδέποτε ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ μίαν ἢ πλειότερας λέξεις τῆς περιόδου, οἷον · *Virtus, virtus, inquam, et conciliat amicitias et conservat* (Κικ.). — *Plato musicorum cantibus, ait, mutatis, mutari civitatum status* (ὁ αὐτ.).

5) Εἰς τὰ ἐπώνυμα καὶ ὅλα τὰ παροιμιώδη καὶ κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν φθέγματα, πρέπει νὰ φυλάττηται ἡ ἔκπαλαι εἰς τὸν λόγον συνειθισμένη τῶν λέξεων τάξις, ὡς *populus Romanus; Jupiter optimus maximus; terra marique; ferro ignique* κτλ. οἷον · *Populus Romanus, victor dominusque omnium gentium fuit*. (Κικ.). — *Jovem quum optimum maximum dicimus, hoc intelligi volumus, salutem hominum in ejus esse tutela* (ὁ αὐτ.). — *Xerxes terra marique bellum intulit Graeciae* (Νέπ.).

Σημ. Καθὼς αἱ μοναδικαὶ λέξεις, οὕτω καὶ αἱ ἐκ πλειοτέρων λέξεων, συγκείμεναι προτάσεις φυλάττουσι τὰξιν τινα εἰς τὴν συνάλληλον αὐτῶν συμπλοκὴν. Ὡστε αἱ αἰτίαν, τόπον, χρόνον, ὑπόθεσιν, ὁμοιότητα δηλοῦσαι, προηγούνται πάντοτε. Καὶ ἐνταῦθα μόνον τοῦτο ὑπεριτχέει ὁ γενικὸς ἐκεῖνος κανὼν. Ὅσα πράγματα ἐννοοῦνται πρότερον, ἢ πρὸς σαφήνει-

αν καὶ εὐφράδειαν τοῦ λόγου συμβάλλουσι, τὸν
πρῶτον τόπον κατέχουσι πάντοτε.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Κομψότης τοῦ λόγου.

§. 177.

Κομψὸς ἀποβαίνει ὁ λόγος, ὅταν ἔχη κάλλος καὶ εὐσημονίαν τόσον καθ' ὕλην, ὅσον κατ' εἶδος. Καὶ τὴν μὲν καθ' ὕλην κομψότητα δίδει εἰς τὸν λόγον ὁ παντοδαπῶν Τεχνῶν καὶ Ἐπιστημῶν εἰδήμων Συγγραφεὺς, τὴν δὲ κατ' εἶδος ὁ τῆς φυσικῆς καὶ ἐντέχνου Λογικῆς ἔμπειρος καὶ ἐγκρατής. Περὶ κομψότητος διεξοδικῶς πραγματεύεται ἡ Ῥητορικὴ, δεικνύουσα τοὺς τρόπους καὶ τὰς πηγὰς, ὅθεν τὸ διπλοῦν τοῦτο κάλλος προσγίνεται εἰς τὸν λόγον. Ἔργον μόνον τοῦτο καὶ τῆς Γραμματικῆς εἶναι νὰ δείξη καὶ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ πρῶτα περὶ τὴν κομψότητα στοιχεῖα, τῶν ὁποίων ἡ γνώσις πρὸς κατάληψιν εὐκρινεστέραν τῶν συγγραφέων εἶναι πάντη ἀναγκαία.

Πᾶν κομψότητος εἶδος ὑφίσταται ἢ εἰς τὰς μοναδικὰς λέξεις καὶ τὴν κατάλληλον αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἐναλλαγὴν καὶ τὴν προσφυῆ τροπολογίαν, ἢ εἰς τὴν κατὰ τὰς λέξεις σύντομον ἢ ἀφθονον, ἀρμοδίαν ὅμως τοῦ λόγου ἔκφρασιν.

Λέξεις μοναδικῶς θεωρούμεναι σὺν τῇ ἐναλλαγῇ αὐτῶν.

§. 178.

Καθὼς διὰ μόνων τῶν διηνεκῶς μεταβαλλομένων ἀπὸ τὸν μέγαν κόσμον εἰς τὰς αἰσθήσεις μας προσβολῶν, τὸ ἐνεργὸν τῶν σωματικῶν καὶ νοερῶν δυνάμεών μας συντηρεῖται ἐρεθιζόμενον, καὶ διεγείρεται

εἰς παντοτεινὴν δρᾶσιν εὐδυναμούμενον ὑπὸ τῆς κραταιᾶς δυνάμεως τῶν κατὰ συνέχειαν ἀνανεουμένων οἴστρων· οὕτω καὶ ἢ εἰς τὸν προφορικὸν καὶ ἔγγραφον λόγον ἐναλλαγὴ καὶ ποικιλία τῶν λέξεων ὅχι μόνον θωπεύει τὴν φαντασίαν, ἀποφεύγουσα τὸ μονότονον, ἀλλὰ προσέτι διατηρεῖ, προσέλκει καὶ δεσμεύει ἐπὶ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατοῦ ἢ ἀναγνώστου, καὶ ἐμποιεῖ εἰς τὸν λόγον εὐκρίνειαν καὶ ὕψος, ὅταν δηλονότι γίνεται μετὰ φρονήσεως. Ἐναλλάττονται δὲ

1) συνώνυμα παντὸς εἶδους, οἷον· *Notitia, cognitio, scientia, eruditio, doctrina. Cupiditas, cupido, studium. Humanus, facilis, comis. Praeclarus, egregius, eximius, praestans. Snavis, jucundus, dulcis. Exire, egredi, excedere. Monere, commonere, commonefacere, hortari, exhortari, cohortari. Fere, paene, propemodum* κτλ.

2) Εἰς τὸν πανηγυρικὸν λόγον ἐκλέγονται ὅσον τὸ δυνατὸν λέξεις εὐγενέστεραι, οἷον· *Taurus, ἀντὶ bos. Custodia, ἀντὶ carcer. Materia, ἀντὶ lignum.*

3) Τὸ τοῦ λόγου ὕψος ἀπαιτεῖ ἐνίοτε νὰ ἐκλέγωμεν λέξεις σημαντικωτέρας καὶ πλέον ἐμφαντικᾶς, οἷον· *Flagitiosus, ἀντὶ improbus. Raptor, latro, ἀντὶ fur. Perditus, ἀντὶ malus. Exterminare, ἀντὶ ejicere. Singularis, admirabilis, inauditus, incredibilis ἀντὶ magnus.*

4) Ἐκλέγονται, ὅταν ἢ χρεῖα τὸ καλεῖ καὶ αἱ περιστάσεις τὸ συγχωροῦσι τὰ χαριέστερα ἢ δυνατώτερα, οἷον· *Regnator, ἀντὶ rex. Mandatus, ἀντὶ missus. Locupletatus, ἀντὶ dives. Procreare, ἀντὶ gignere.*

Ἐναλλαγή τῶν οὐσιαστικῶν.

§. 179.

1. Πολλὰ οὐσιαστικὰ ἐναλλάττονται πρὸς ἄλλα ὁμοίως οὐσιαστικὰ ὀνόματα, καθὼς

1) τὸ ἔθνικόν ὄνομα τίθεται πολλάκις ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἔθνους καταικουμένης ἐπαρχίας, οἷον· *Pelopidas legatus in Persas (9) est missus (Νέπ.)*. — *Pelias rex Jasonem in Colchos abire jubet, pellemque arietis memorabilem reportare (Ἰουστ.)*.

2) τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου, ὡς *juventus, adolescentia, senectus, militia, ἀντὶ juvenes, adolescentes, senes, milites, οἷον· Legendus Grachus orator juventuti (ι) (Κικ.)*. — *In ea, quae non vult, saepe adolescentia incurrit (ὁ αὐτ.)*. — *Senectus est natura loquacior (ὁ αὐτ.)*.

3) ἐνίοτε τὸ ἀνάπαλιν, δηλαδή τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ ἀφηρημένου τίθεται, οἷον· *Crassum doctum hominem cognovi, et studiis optimis deditum, idque a puero (κ) (Κικ.)*. — *Ingenuis artibus a pueris dediti fuimus (ὁ αὐτ.)*.

4) κύριον ἀντὶ προσηγορικῶν ὀνόματος, ὅταν δηλαδή ὁ λόγος ἀποβλέπει εἰς τὰ προτερήματα καὶ τὰς λειπὰς ιδιότητας τοῦ κυρίου ὀνόματος, οἷον· *Non est alienum dignitate tua, habere aliquem in consiliis capiundis Nestorem (λ) (Κικ.)*. — *Irus est subito, qui modo Croesus erat (μ) (Ὀβίδ.)*. — *Imitemur nostros Brutos, Camillos, Curios, Fabricios*

(9) ἀντὶ in Persiam (ι) juvenibus, §. 142. (κ) a pueritia. (λ) ἀντὶ sapientem senem. (μ) pauperrimus est subito, qui modo ditissimus erat.

- (ν): amemus patriam, pareamus, senatui, consulamus bonis (Κικ.).
- 5) ούσιαστικά τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἀντὶ ἐκείνων τοῦ πληθυντικοῦ, οἷον· Villa abundat *porco, haedo, agno, gallina, lacte, caseo, melle* (Κικ.). — *Faba* Pythagorei ubique abstinuere (ὁ αὐτ.).
- 6) dies ἀντὶ tempus, οἷον· Opinionum commenta delet *dies*, naturae iudicia confirmat (Κικ.). — Veritatem *dies* aperit (Σέν.).

2. Ἐνίοτε τίθενται τὰ ούσιαστικά ἀντὶ ἐπιθέτων, οἷον· Hominem natura non solum *celeritate* mentis (ξ) ornavit, sed etiam sensus, tanquam satellites attribuit ac nuntios (Κικ.). — Isocrates *nobilitate* (ο) discipulorum floruit (ὁ αὐτ.), — Adhuc *neminem* (π) cognovi poëtam, qui sibi non optimus videretur (ὁ αὐτ.).

Ἐναλλαγὴ τῶν ἐπιθέτων.

§. 180.

1. Τινὰ ἐπίθετα ἐναλλάττονται πρὸς ἄλλα ἐπίθετα, ὁμοίως χωρὶς γὰρ ἦναι συνώνυμα, ὡς

1) τὸ *omnis* καὶ *cunctus* ἐπὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τίθενται ἀντὶ τοῦ *totus*, οἷον· Sanguis per venas in *omne* corpus diffunditur (Κικ.). — Mortis metu *omnis* quietae vitae status perturbatur (ὁ αὐτ.). — Isocratis, domus *cunctae* Graeciae, quasi ludus quidam patuit atque officina dicendi (ὁ αὐτ.). — Themistocles ad Artaxerxem confugit, exagitatus a *cuncta* Graecia (Νέπ.).

2) τὸ *multus* ἀντὶ *copiosus* οἷον· Nolo in stellarum ratione *multus* vobis videri (Κικ.).

(ν) ἀντὶ libertatis propugnatores · οὔτοι ἦσαν φιλελεύθεροι καὶ καλοὶ πατριῶται. (ξ) ἀντὶ celeri mente. (ο) ἀντὶ nobilibus discipulis. (π) nullum poëtam.

— Theophrastus est *nullus* in laudanda magnificentia et apparitione popularium munerum (ὁ αὐτ.).

3) sexcenti, milleni ἀντὶ *permulti*, οἶον· Venio ad epistolas tuas, quas ego *sexcentas* uno tempore accepi aliam alia jucundiozem (Κικ.).

2. Τινὰ δ' εὐρίσκονται ἀντὶ οὐσιαστικῶν μετὰ τιῶν μορίων, ὡς φερειπεῖν

1) τὸ senex, adolescens, vivus ἀντὶ *in senectute, adolescentia, vita*, οἶον· Cato Gracae literas *senex* didicit (Κικ.). — Nemo Eumene *vivo* rex appellatus est, sed praefectus (Νέπ.).

2) τὸ nullus ἀντὶ *nullius pretii, nullius utilitatis*, οἶον· *Nulla* est haec amicitia, quum alter verum audire non vult, alter ad mentiendum paratus est (Κικ.).

3. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπίθετα τίθενται ἀντὶ τῶν συνηγμένων ἐπιρρήμάτων, οἶον· Non corpori *soli* (ρ) subveniendum est, sed menti atque animo multo magis (Κικ.). — Tyrionum gens literas *prima* (σ) aut docuit, aut didicit (Κούρτ.). — Socrates venenum *laetus* et *lubens* hausit (τ) (Σέν.). — Mortem venientem nemo *hilaris* excipit, nisi qui se ad eam diu composuerat (ὁ αὐτ.).

Τὸ δὲ nullus εὐρίσκεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *minime*, οἶον· Sic tecum loquar, non ut odio permotus esse videar, sed ut misericordia, quae tibi *nulla* debetur (Κικ.).

Ἐναλλαγὴ τῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 181.

1. Ἀντωνυμιαίτινες τίθενται ἀντὶ ἄλλων ἀντωνυμιῶν μὴ συνηγμένων, ὅποιαί εἶναι

(ρ) ἀντὶ soluni. (σ) primo. (τ) laete et lubenter hausit.

- 1) ἢ nos, nobis ἀντὶ τοῦ *ego*, *mihī* κτλ. οἷον· Vides Demosthenem multa perficere, *nos* multa conari (Κκ.). — Ita *nobis* placitum est, ut ea, quae difficillima essent, potissimum scriberemus (ὁ αὐτ.). — Totum negotium non est dignum viribus *nostris* (υ), qui majora onera in republica sustinere et possim et soleam (ὁ αὐτ.).
- 2) αἱ κτητικαὶ meus, tuus, noster ἀντὶ *a me*, *a te*, *a nobis*, οἷον· Raras *tuas* quidem, sed svaves accipio literas (Κκ.). — Plurimis *nostris* exemplis usus es (ὁ αὐτ.).
- 3) αἱ ἀναφορικαὶ qui, quae, quod ἀντὶ τῶν δεκτικῶν *is*, *ea*, *id* μετὰ τῶν μορίων κτλ. ἴδε §. 154.
2. Τινὲς ἀντωνυμίαι τίθενται πολλάκις ἀντὶ ἐπιθέτων. Τοιαῦται εἶναι
- 1) ἢ ipse ἀντὶ τοῦ *totus* ἢ *integer* μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων, οἷον· Athenis *decem ipsos* dies fui (Κκ.). — Crassus erat *trienio ipso* minor, quam Antonius (ὁ αὐτ.).
- 2) ἢ hic καὶ is ἀντὶ τοῦ *talis*, οἷον· Verres urbem Syracusas elegerat, *cujus hic* situs, atque *haec* natura esse loci coelique dicitur, ut nullus unquam dies tam turbulenta tempestate fuerit, quin aliquo tempore homines solem viderent (Κκ.).
- 3) ἢ hic ἀντὶ τοῦ *praesens* καὶ *proximus*, οἷον· Mirifice Sulpicius majorum continentiam diligebat, *hujus* seculi insolentiam vituperabat (Κκ.). — Cui viginti *his* annis (φ) supplicatio decreta est, ut non imperator appellaretur? (ὁ αὐτ.)
- 4) ἢ qui ἀντὶ τοῦ *qualis* καὶ *quantus*, οἷον· Euander rogitat Herculem, qui vir esset?

(υ) ἀντὶ meis, (φ) proxime elapsis annis.

(Λίβ.). — Conon Alcibiadi suffectus ante oculos habebat, cui duci successisset (Ίουστ.).

3. Ἐπίστε προκύπτουν αἱ ἀντωνυμῖαι ἀντὶ συνδέσμων, καθὼς

1) ἢ is ἀντὶ τοῦ *quidem*, οἶον· Quum ad me frater venisset, in primis nobis sermo, *isque* multus, de te fuit (Κικ.).

2) ἢ idem ἀντὶ τοῦ *etiam*, οἶον· Virtutes non ita sejungam, quasi possit quisquam, qui non *idem* prudens sit, justus esse (Κικ.).

3) ἢ quid ἀντὶ τοῦ *cur*, οἶον· Quid ego vitium satus, ortus, incrementa commemorem? (Κικ.).

4) ἢ qui ἀντὶ συνδέσμων καὶ τῶν δεικτικῶν, ὡς ἀντὶ τῶν ut ego, ut tu κτλ. quum ego, quum tu κτλ. ἴδε §§. 154. 181. 3).

Ἐναλλαγὴ τῶν ῥημάτων.

§. 182.

Καὶ τὰ ῥήματα πολλάκις ἐναλλάττονται ἢ μὲ ῥήματα πάλιν, ἢ μὲ ἄλλα τοῦ λόγου μέρη.

1) Ἐναλλάττονται τὰ ῥήματα πρὸς ἄλλα ῥήματα, ὡς
α) τὸ *sum*, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τίθενται ἄλλα ἐμφαντικώτερα, ὅποια εἶναι τὸ reperiri, putari, videri, discedere, stare κτλ. τῶν ὁποίων φράσεις εἶναι π. χ. Liberalis et comis reperiebatur. Pauci pares putantur. Victor discessit. Multae steterunt causae κτλ. Ἐκλέγονται προσέτι ἀντὶ τοῦ *sum* διὰ τοὺς ἐξεικονισμοὺς καὶ τὰς ἄλλας ζωηρὰς περιγραφάς, ἄλλα προσφυῆ ῥήματα, π. χ. In medio ore nasus *attollitur*. Vultus *patet*. Oculi *lucent*. Aures *latent retrorsum*. Frons *eminet*. Mentum *exporrigitur*. Capilli *horrent*.

β) ἐννοεῖται, ὅτι ὅλα τὰ συνοῖνυμα, προ-

-σφυῶς ἐκλεγόμενα, καθὼς εἶναί τὸ pati, ferre, perferre, perpeti, tolerare, sustinere; narrare, memorare, commemorare, facere mentionem; docere, edocere, instituire, erudire κτλ. ἐναλλάττονται πρὸς ἄλληλα. Αἱ δὲ κατ' ἐγκλισιν καὶ χρόνον ἐναλλαγαὶ τῶν ῥημάτων φαίνονται εἰς τοὺς §§. 153. 160. κτλ.

2) Ἐναλλάττονται ἐνίοτε τὰ ῥήματα πρὸς ἐπιρρήματα, καθὼς

α) τὸ haud scio an, nescio an ἀντὶ τοῦ fortasse, ἐπὶ βεβαιώσεως γινομένης μετὰ συστολῆς καὶ μετριοφροσύνης, οἷον· Juris principia doctissimis viris proficisci placuit a lege, *haud scio an recte* (χ) (Κικ.). — Quae parare et quaerere arduum fuit, *nescio an tueri difficilius sit* (Δίβ.).

β) τὸ soleo ἀντὶ τοῦ saepe ἢ semper, οἷον· Appius, ut ex te audire soleo (ψ), bonus augur fuit (Κικ.). — Antipater ille Sidonius solitus est versus fundere ex tempore (ὁ αὐτ.).

γ) τὸ quid quaeris ἀντὶ breviter, οἷον· Quid quaeris? (ω) omnia plena pacis (Κικ.). — Quid quaeris? magna spes est in Caesare Octaviano (ὁ αὐτ.).

3) Τίθενται ἐνίοτε τὰ ῥήματα, μάλιστα αἱ τοῦτων μετοχαὶ ἀντὶ προθέσεων.

α) τὸ carens ἢ vacans ἀντὶ τῆς sine, οἷον· Lege carens (α) civitas ob id ipsum nullo loco habenda est (Κικ.). — Mens hominis constare potest vacans corpore (ὁ αὐτ.).

β) τὸ instructus, ornatus, praeditus ἀντὶ τῆς cum, οἷον· Tribunus plebis consularibus

(χ) et fortasse recte, ἴσως δικαίως. (ψ) ut ex te saepe audio. (ω) ἐν συντόμῳ κτλ. (α) ἴδε §. 137. ἀντὶ sine lege.

copiis instructus (β), *omni impetu furoris in Ciceronem irruit* (Κικ.).

γ) τὸ *ductus, impulsus, permotus ἀντὶ τῆς ob ἢ propter*, τὸ δὲ *mortuus ἀντὶ post mortem*, οἷον· *Amicitiam non spe mercedis adducti*, sed quod omnis ejus fructus in ipso amore inest, expetendam putamus (Κικ.).

— *Quis Aristidem non mortuum diligit?* (ὁ αὐτ.)

Ἐναλλαγή τῶν ἐπιρρήματων.

§. 183.

1. Τὰ ἐπιρρήματα ἐναλλάττονται πρὸς ἄλλα ἐπιρρήματα *συνώνυμα καὶ μὴ συνώνυμα*. Τούτων ἡ ἐναλλαγή γίνεται, καθὼς

- 1) τὸ *certe ἀντὶ τοῦ saltem*, οἷον· *Concionandum est, ut homines mortem vel optare incipiant, vel certe (γ) timere desistant* (Κικ.).
- 2) τὸ *qui ἀντὶ τοῦ quomodo*, οἷον· *Nos Deum, nisi sempiternum, intelligere qui possumus?* (Κικ.) — *Deus falli qui potest?* (ὁ αὐτ.)
- 3) τὸ *minus ἀντὶ τοῦ parum ἢ non*, οἷον· *Nonnunquam ea, quae praedicta sunt, minus eveniunt* (Κικ.).
- 4) τὸ *eo μετὰ συγκριτικοῦ ἀντὶ τοῦ propterea*, οἷον· *Eo ad te tardius scripsi, quod quotidie te ipsum exspectabam* (Κικ.).

2. Τινὰ ἐπιρρήματα τίθενται ἀντὶ ἐπιθέτων.

- 1) τὸ *ita ἢ sic ἀντὶ τοῦ talis*, οἷον· *Sic vita est hominum, ut ad maleficium nemo conetur sine spe atque emolumento accedere* (Κικ.).
- 2) τὸ *non ἀντὶ nullus*, οἷον· *Non est melior in hominum genere natura, quam eorum,*

(β) ἀντὶ *cum consularibus copiis*. (γ) ἀντὶ *saltem* τοῦλάχιστον.

qui se natos ad homines juvandos, tutandos et conservandos arbitrantur (Κικ.).

3. Ἐναλλάττονται τὰ ἐπιρρήματα μὲ τὰς ἀντωνυμίας κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

1) τὸ χρονικὸν ἐπιρρήμα *quum*, ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν, τῶν εἰς τὰς λέξεις *tempus* ἢ *dies* ἀναγομένων, οἷον· *Fuit tempus, quum* (δ) *rura colerent homines, neque urbem haberent* (Βάρρ.). — *Utinam illum diem videam, quum tibi agam gratias, quod me vivere coëgisti* (Κικ.).

2) τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα τίθενται ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν μετὰ προθέσεως ἢ καὶ μετ' ὀνόματος τινος.

α) τὸ *quo* ἀντὶ τῶν *in quem, quam, quod*, οἷον· *Germani Rhenum transierunt non longe a mari, quo* (ε) *Rhenus influit* (Καῖσ.).

β) τὸ *unde* ἀντὶ τῶν *a quo, qua, quibus* ἢ *ex quo* κτλ. οἷον· *Adsunt Athenienses, unde* (ζ) *humanitas, doctrina, religio, leges ortae putantur* (Κικ.).

γ) τὸ *hic, istic, illic* ἀντὶ τῶν *in hoc, isto, illo loco*; *huc, istuc, illuc* ἀντὶ τῶν *in hunc, istum, illum locum*; *hinc, istinc, illinc* ἀντὶ τῶν *ex hoc, isto, illo loco*. Τὰ μόρια ταῦτα μεταχειρίζεται ἐξαιρέτως ὁ Κικέρων εἰς τὰς ἐπιστολάς του οὕτως, ὥστε τὸ μὲν *hic, huc, hinc* σημαίνει τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ γράφων τὴν ἐπιστολὴν διάγει· τὸ δὲ *istic, istuc, istinc* τὸν τόπον, καθ' ὃν ἐκεῖνος, ὅστις μέλλει νὰ λάβῃ τὴν ἐπιστολὴν, εὕρισχεται· τὸ δὲ *illic, illuc, illinc* τρίτον τινα τόπον δηλοῦσιν.

(δ) ἀντὶ *quo*, δηλ. *tempore*. ἴδ. §. 106. 6). (ε) ἀντὶ *in quod*. (ζ) ἀντὶ *ex quibus*.

3) τὸ hic ἀντὶ τοῦ *hac in re*, hinc ἀντὶ τοῦ *ex hac re* ἢ *ex hac parte*, illinc ἀντὶ τοῦ *ex illa parte*, οἷον· *Hinc* (η) *ad rempublicam plurima commoda veniunt, si praesto est sapientia* (Κικ.). — *Mulieres Sabinae hinc* (θ) *patres, illinc viros orabant* (Λίβ.).

4. Ἡ δὲ μετὰ συνδέσμων ἐναλλαγὴ τῶν ἐπιρρήμάτων γίνεται οὕτως·

1) τὸ *ita — ut*, ἀντὶ τοῦ *quidem — sed*, οἷον· *Ejusmodi dominatio civitatem oppressit, quae jucunda esset multitudini, bonis autem ita molesta, ut tamen sine pernicie* (Κικ.).

2) τὸ *ut — ita* ἀντὶ τοῦ *et — et* ἢ *tum — tum*, *tum — quum* κτλ. (§. 93. 3), οἷον· *Dolabellam ut Tarsenses, ita Laodicensi ultro accessiverunt* (Κικ.).

3) τὸ *ubi* ἀντὶ τοῦ *si, quum, postquam*, οἷον· *Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea non oportet* (Κικ.).

Ἐναλλαγὴ τῶν προθέσεων.

§. 184.

Αἱ προθέσεις ἐναλλάττονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ἄλλας προθέσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ ἄλλας λέξεις.

Ἡ α ἤτοι ab τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *post*, οἷον· *Tyndaridas Homerus, qui recens ab illorum aetate fuit, sepultos esse dicit Lacedaemone* (Κικ.).

2) τῆς *propter*, οἷον· *Caesar militem neque a moribus, neque a fortuna probat, sed tantum a viribus* (Σουητ.).

3) τῆς *contra*, οἷον· *Mithridates ab invicta Pompeji manu Maeotide aliisque paludibus defendebatur* (Κικ.).

(η) *ex hac re*. (θ) *ex hac parte*.

- 4) τῆς *ante* ἢ *prope*, οἶον· Nāsica *ab* ostio quaerebat Ennium. Paucis post diebus, quum ad Nasicam venisset Ennius, cum *a* janua quaerebat (Κικ.).
- 5) ἀντὶ τῶν λέξεων *ratione* ἢ *quod attinet*, οἶον· *A* corpore valui (ι), *ab* animo aeger fui (Πλαῦτ.). — Antonius *ab* equitatu firmus esse dicebatur (Κικ.).
- 6) ἀντὶ τοῦ *a parte*, οἶον· Cappadocia patet *a* Syria (x) (Κικ.). — Critolaus erat *ab* Aristotele (ὁ αὐτ.).

§. 185.

Ἡ *ad* τίθεται ἀντὶ

- 1) τῆς *ante* ἀναγομένη εἰς τόπον, οἶον· Caesar erat *ad* portas cum imperio (Κικ.).
- 2) τῆς *apud*, *juxta*, οἶον· Neoptolemus *ad* Trojam nomen invenit (Κικ.).
- 3) τῆς *contra* ἢ *adversus*, οἶον· Socrates nec patronum quaesivit *ad* iudicium capitis, nec iudicibus supplex fuit (Κικ.).
- 4) τῆς *circiter* μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν, οἶον· Hannibal *ad* centum quinquaginta millia hominum habuisse in armis creditur (Λίβ.).
- 5) τῆς *secundum*, οἶον· Est vitium levium hominum atque fallacium, *ad* voluntatem loquentium omnia, nihil *ad* veritatem (Κικ.).
- 6) τῆς *versus*, ἀναφερομένης εἰς τόπον ἢ χρόνον, οἶον· Saturnum vulgo maxime *ad* occidentem colunt (Κικ.). — Quum magnam partem noctis vigilassem, *ad* lucem denique arcte et graviter dormire coepi (ὁ αὐτ.).
- 7) ἀντὶ τῶν *usque ad*, οἶον· Sophocles *ad* summam senectutem tragoedias fecit (Κικ.).

(ι) ἀντὶ *ratione* corporis ἢ *quod corpus attinet*; κατὰ τὸ σῶμα, ἢ ὅσον ἀνήκει εἰς τὸ σῶμα. (x) *a parte* Syriae.

8) *in comparatione ad*, οἷον· Persvadent mathematici, terram *ad* universi coeli complexum (λ), quasi puncti instar obtinere (Κικ.).

9) *ratione*, ἢ *quod attinet*, οἷον· Omnes mundi partes ita constitutae sunt, ut neque *ad* usum (μ) meliores potuerint esse, neque *ad* speciem pulchriores (Κικ.).

Σημειωτέον ἐνταῦθα τὰς ἐφεξῆς φράσεις·

α) *ad* tempus ἀντὶ *ad constitutum tempus*, ἢ *ad exiguum tempus*, οἷον· Fit saepe, ut ii, qui debent, non respondeant *ad tempus* (ν) (Κικ.). — Coluntur tyranni simulatione amicitiae duntaxat *ad tempus* (ξ) (ὁ αὐτ.).

β) *ad* diem, *ad* horam ὁμοίως ἐλλειπτικῶς ἀντὶ *ad statutum diem*, *ad consuetam horam*, οἷον· Quando Sicilia frumentum, quod deberet, non *ad diem* (ο) dedit? (Κικ.). — Quartana *ad horam* (π) venit (Σέν.).

γ) *ad* verbum ἀντὶ *secundum ipsa verba*, οἷον· Multi fabellas Latinas *ad verbum* (ρ) de Graecis expressas non inviti legunt (Κικ.).

δ) *ad* unum omnes (ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεσιν), οἷον· De amicitia *omnes ad unum* idem sentiunt (Κικ.).

§. 186.

1. Ἡ *de* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *a* καὶ *ex*, οἷον· Audivi hoc *de* parente meo puer (σ) (Κικ.).

(λ) *in comparatione* complexus universi coeli; κατὰ σύγκρισιν κτλ. (μ) *ratione* usus, ἢ *quod attinet* usum. (ν) εἰς τὸν διωρισμένον καιρὸν. (ξ) εἰς ὀλίγον καιρὸν. (ο) εἰς τὴν διωρισμένην ἡμέραν. (π) εἰς τὴν συνειδισμένην ὥραν. (ρ) κατὰ λέξιν. (σ) ἰδ. §. 179. 3).

2) τῆς *propter*, οἷον· *Corpus nostrum tenuis-
sima saepe de causa conficitur* (Κικ.).

3) τῆς *secundum*, οἷον· *Minos de Jovis sen-
tentia leges sanxit* (Κικ.).

4) τοῦ *ratione ἢ quod attinet*, οἷον· *De
republica quotidie magis timeo* (Κικ.).

Σημ. *De die ἐν ἀρχῇ τῆς ἡμέρας, ἢ διαρκούσης τῆς ἡμέ-
ρας· de nocte τὴν νύκτα, οἷον· Alexander de die inibat con-
vivia* (Κούρτ.). — *Ut jugulent homines, surgunt de nocte
latrones* (Ὀράτ.).

2. Ἡ *e* ἢτοι *ex* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *post*, τῆς εἰς χρόνον ἀναγομένης, οἷον·
Germani statim e somno lavantur (Τάκ.). —

*Diem ex die expectabam, ut statuerem,
quid esset faciendum* (Κικ.).

2) τῆς *secundum*, οἷον· *Vulgus ex veritate
pauca, ex opinione multa aestimat* (Κικ.).

Σημείωσις φράσεώντινων μετὰ τῆς *e* ἢ *ex*.

α) *E republica, e re mea, e re tua* καὶ τὰ παραπλήτια
σημαίνουν· Πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας, πρὸς ὄφελός
μου, πρὸς ὄφελός σου, οἷον· *Atticus honores non pe-
tiit, quod geri e republica non possent sine periculo,
corruptis civitatis moribus* (Νέπ.). — *Statues, ut ex re
mea videbitur* (Κικ.). — *Vera si confiteri vis, tua e
re feceris* (Πλαῦτ.).

β) *E regione, ex adverso* σημαίνουν· Ἀντικρυ, εἰς τὸ
πέραν μέρει. *Ex tempore πάραυτα, εὐθύς. Ex
usu πρὸς ὄφελος, οἷον· Luna incidens in umbram ter-
rae, quum est e regione solis, interposito terrae re-
pente deficit* (Κικ.).

γ) *Laboro ex* — πάσχω ἀπὸ —, οἷον· *Decimum jam
diem graviter ex intestinis laboravi* (Κικ.). — *Heracleo-
tes Dionysius ex renibus laborabat* (ὁ αὐτ.).

§. 187.

1. Ἡ *in* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *contra*, οἷον· *Carere debet omni vitio,
qui in alterum paratus est dicere* (Κικ.).

2) τῆς *erga*, οἷον· *Eodem modo sapiens erit
affectus erga amicum, quo in se ipsum* (Κικ.).

3) τῆς *inter*, οἷον· Heraclides philosophus terram et coelum *in* deos refert (Κικ.).

4) ἀντὶ τοῦ *usque ad*, οἷον· Omnem disputationem *in* adventum tuum differo (Κικ.).

Σημ. *In diem* ἢ *in dies* δηλοῖ· Ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν, ἢ ἡμέραν παρ' ἡμέραν, οἷον· Barbarorum est *in diem* vivere (Κικ.). — *Vitium in dies* crescit, (ὁ αὐτ.).

2. Ἡ *per* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *propter* ἢ τῆς *ex*, οἷον· Plerumque nos poenitet, quod fecimus *per* iram (Κικ.). — Turpissima est jactura, quae fit *per* negligentiam (Σέν.).

2) τῆς *in* χρονικῶς, οἷον· Animus *per* somnum curis vacuus est (Κικ.). — *Per* noctem cernuntur sidera (Πλίν.).

Σημ. Ἡ *per* τίθεται πολλάκις ἐπὶ ὀρισμῶν καὶ παρακλήσεων ἐνδέρμων, οἷον· Quintus obsecravit Naevium *per* fratris sui mortui cinerem, *per* nomen propinquitatis, *per* ipsius conjungem et liberos (Κικ.). — Quid est *per* deos optabilius sapientia (ὁ αὐτ.).

§. 188.

1. Ἡ *pro* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *ante*, οἷον· Pars militum *pro* portis castrorum in statione erat (Καῖσ.).

2) τῆς *secundum*, οἷον· Verres civitatibus *pro* numero militum pecuniarum summas descripsit (Κικ.).

3) ἀντὶ τοῦ *tanquam*, οἷον· Cato mihi unus est *pro* centum millibus (Κικ.). — Esse *pro* cive, qui civis non est, rectum est non licere (ὁ αὐτ.).

2. Ἡ *prae* τίθεται ἀντὶ

1) τῆς *propter*, οἷον· *Prae* cura joculari non possum (Κικ.).

2) ἀντὶ τῶν *in comparatione*, οἷον· Utilitatis

species prae honestate (τ) recte contemnitur (Κικ.).

§. 189.

1. Ἡ *sub* τίθεται ἀντὶ

- 1) τῆς *circa* ἢ τῶν *statim post*, οἷον· Caesar nihil minus volebat, quam *sub* discessu suo necessitatem sibi aliquam imponi belli gerendi (Κικ.). — *Sub* adventum praetoris Romani, Poenus agro Nolano excessit (Λίβ.).
- 2) τῆς *ad* ἐπὶ μετ' ὀλίγον μέλλοντος χρόνου, οἷον· Speculatores, *sub* lucis ortum, Darium adventare nuntiaverunt (Κούρτ.).

2. Ἡ *super* τίθεται ἀντὶ

- 1) τῆς *de*, οἷον· Hac *super* re scribam ad te Regio (Κικ.).
- 2) τῆς *praeter*, οἷον· Sardorum dux *super* afflictas res necem quoque filii audivit (Λίβ.).
- 3) τῆς *in*, οἷον· Augustum non amplius ter bibere solitum *super* coenam in castris apud Mutinam, Cornelius Nepos tradit (Σουητ.).

Σημειωτέον καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐναλλαγὰς τῶν προθέσεων·

α) ἢ *contra* τίθεται ἀντὶ τοῦ *e regione* (ἀπέναντι), οἷον· Semper arcus iridis *contra* solem excitatur (Σένεκ.).

β) ἢ *ob* ἀντὶ τῆς *ante*, οἷον· Mors mihi *ob* oculos saepe versata est (Κικ.).

γ) ἢ *praeter* ἀντὶ τῆς *contra*, οἷον· Si quid *praeter* consuetudinem exstiterit, *praeter* naturam tamen non potest existere (Κικ.).

δ) ἢ *propter* ἀντὶ τῆς *prope*, οἷον· Fluvius Eurotas *propter* Lacedaemonem fluit (Κικ.).

(τ) τὸ συμφέρον ὡς πρὸς τὸν τίμιον χαρακτῆρα δικαίως καταφρονεῖται.

Ἐναλλαγή τῶν συνδέσμων.

§. 190.

1. Καὶ οἱ σύνδεσμοι ἐναλλάττονται ἢ πρὸς ἀλλήλους, ἢ πρὸς ἄλλα μέρη τοῦ λόγου. Προσάλληλος ἐναλλαγή τῶν συνδέσμων γίνεται, ὅταν

1) ὁ *ac*, *et* καὶ *atque* τίθεται ἀντὶ τοῦ *quam* (παρὰ, πάρεξ), εἰάν δηλονότι ἔπονται μετὰ τὸ *alius* ἢ *aliter*, *secus*· μετὰ δὲ τὸ *aeque*, *perinde*, *proinde*, *par*, *pariter*, *similis*, *similiter*, *contra* (τούναντίον), *talis*, *pro eo* (οὕτως), *totidem* ἀντὶ τοῦ *ut* (ὡς), οἷον· *Dis-simulatio est, quum alia dicuntur, ac sentias* (Κικ.). — *Saepe sine ulla aperta causa fit aliud, atque existimamus* (ὁ αὐτ.). — *Eventus fallit, quum aliter accidit, atque homines arbitrati sunt* (ὁ αὐτ.). — *Plancii salutem non secus, ac meam tueri debeo* (ὁ αὐτ.).

Et laetamur amicorum laetitia aeque, atque nostra (Κικ.). — *Philosophia non proinde, ac de hominum est vita merita, laudatur* (ὁ αὐτ.). — *Vides omnia fore contra, ac dicta sint ab haruspibus, evenisse* (ὁ αὐτ.). — *Spero omnes deos pro eo, ac mereor, relatores gratiam esse* (ὁ αὐτ.). — *Agrippa Menenius vir erat omni vita pariter patribus, ac plebi carus* (Λίβ). — *Hostes inter se jactabant, similem Romae pavorem fore, ac bello Gallico fuerit* (ὁ αὐτ.). — *Miltiades cum totidem navibus, atque erat profectus, Athenas rediit* (Νέπ.).

2) ὁ *et* εὐρίσκεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *etiam*, οἷον· *Medicina et sceleratis opem ministrat* (Σέν.). — *Adjuvare nos possunt, non tantum qui sunt, sed et qui fuerunt* (ὁ αὐτ.).

- 3) ἐπὶ προσταγῆς, ἀπαγορεύσεως καὶ παρακλήσεως ἀποφατικῆς, τίθεται τὸ *nequis, nequid, ne unquam, ne ullus*, ἀντὶ τῶν *ut nemo, ut nihil, ut nunquam, ut nullus*, οἷον· Alexander edixit, *ne quis* ipsum alius, quam Apelles pingeret (Πλίν.). — Te illud primum rogo, *ne quid* invitus mea causa facias (Κικ.). — Te moneo magnitudinem animi tui, *ne unquam* inflectas cujusquam injuria (ὁ αὐτ.).
- 4) ὁ nisi ἀντὶ τοῦ *praeterquam* ἢ τῆς προθέσεως *praeter*, προηγουμένων δὲ τῶν *nihil, nihil aliud, quid aliud?* ἀντὶ τοῦ *quam* τίθεται· καὶ ἐὰν ἀνάγῃται εἰς ῥῆμα, προσλαμβάνει καὶ τὸ *quod*, οἷον· Philosophi negant quemquam virum bonum esse, *nisi* sapientem (Κικ.). — *Nihil* arbitramur expedire, *nisi* quod rectum honestumque sit (ὁ αὐτ.). — Bellum ita suscipiatur, ut *nihil aliud, nisi* pax quaesita videatur (ὁ αὐτ.). — *Quid est aliud*, quod nos patroni facere debeamus, *nisi* ut eos, qui insectantur, repellamus (ὁ αὐτ.). — Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia sunt; *nisi* quod in philosophia vehementer ab eo dissentio (ὁ αὐτ.).
- 5) ὁ ut τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ῥήματος *finge* ἢ *suppone* (ὑπόθεσις), οἷον· Ut istud se ita habeat; tamen pauci erunt, qui credant (υ) (Κικ.). — *Ut* jam sit in iis culpa, qui me non defenderunt; non minor est in iis, qui reliquerunt (ὁ αὐτ.).

2. Οἱ σύνδεσμοι ἐναλλάττονται πολλάκις καὶ πρὸς τὰ ἐπιρρήματα. Οὕτω π. χ. τίθεται

(υ) ὑπόθεσις, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει· μόλον τοῦτο ὀλίγοι θέλουσι τὸ πιστεύσειν.

- 1) ὁ ἂν ἀντὶ τοῦ *saltem*, οἷον· Quintius Nacvium obsecravit, ut aliquam si non propinquitatis, *at* aetatis suae; si non hominis, *at* humanitatis rationem haberet (Κικ.).
- 2) ὁ ἢ ἂν ἀντὶ τοῦ *etiam* ἢ *adeo*, οἷον· Una ex re satis praecipitur, ut, quidquid sine detrimento posset commodari, id tribuatur *vel* ignoto (Κικ.).

Ἐναλλαγὴ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§. 191.

1. Πολλάκις τίθενται δύο ἀποφατικαὶ λέξεις ἀντὶ μιᾶς καταφατικῆς. Ἐὰν λοιπὸν τὸ ἀρνητικὸν μόριον *non* προτεθῇ εἰς τὰς ἀποφατικὰς λέξεις *nihil*, *nemo*, *nullus*, *nunquam*, μέρος μόνον ὅλου τινος βεβαιούται, εἰὰν δὲ μετατεθῇ, προάγει πρότασιν ὀλοσχερῶς καταφατικὴν· ὥστε δύο ἀρνητικὰ μόρια κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον μάλιστα διατεθειμένα, ἀποτελοῦσι κατάφασιν ἰσχυροτέραν καὶ ἐμφαντικωτέραν. Ὅθεν τὸ *nonnihil* τίθεται ἀντὶ τοῦ *aliquid*· τὸ *nihil non* ἀντὶ τοῦ *omnia* κτλ. π. χ.

Προηγούμενου τοῦ	Ἐπομένου τοῦ
<i>non.</i>	<i>non.</i>
<i>nonnulli</i> ἀντὶ <i>aliquot</i>	<i>nullus non</i> ἀντὶ <i>quilibet</i>
τινές.	καθεῖς.
<i>nonnemo</i> — <i>quidam</i>	<i>nemo non</i> — <i>quisque</i>
τίς.	καθεῖς.
<i>nonnunquam</i> ἀντὶ <i>interdum</i>	<i>nunquam non</i> ἀντὶ <i>semper</i>
ἐνίοτε.	πάντοτε.

οἷον· Hannibal tantis bellis districtus, *nonnihil* temporis (ψ) tribuit literis (Νέπ.). — *Nulli non* (χ) ad nocendum satis virium est (Σέν.). — Athenienses Alcibiadem *nihil non* (ψ) efficere posse ducebant (Νέπ.).

(ψ) ἴδε §. 122. (χ) ἀντὶ cuilibet. (ψ) ἀντὶ omnia.

2. *Non possum non* ἀντὶ τοῦ *cogor* (βιάζομαι, πρέπει) · *nemo potest non* ἀντὶ τοῦ *quisque cogitur* (καθεὶς βιάζεται, πρέπει), οἷον · *Qui mortem in malis ponit, non potest eam non timere* (Κικ.). — *Nemo potest non beatissimus esse, cui nil deest* (ὁ αὐτ.).

Ἐξαίρεσις. Ἐὰν μεταξύ τῶν μορίων *nihil non, nunquam non, nusquam non* παρεντεθῇ ἀπαρέμφατον, τὸ τοῦ λόγου ἰσχυρὰ δὲν χάνει τὴν ἀποφατικὴν τῶν μορίων δύναμιν, οἷον · *Nihil agere animus non potest* (Κικ.).

Σύντομία τοῦ λόγου.

§. 102.

Σύντομος γίνεται ὁ λόγος κατὰ τρεῖς τρόπους · ὅταν δηλονότι λέξις μία τις τίθεται, α') ἀντὶ πλειοτέρων ἄλλων, β') ἀντὶ ὀλοκλήρου προτάσεως, καὶ γ') ὅταν παραλείπεται ὀλικῶς ὡς εὐκόλως ὑπονοούμενη.

Μία λέξις ἀντὶ πολλῶν.

§. 103.

1. Ὀνόματα οὐσιαστικά.

1. Τὸ *puer, adolescens, senex, Consul, Dictator* κτλ. ἀντὶ τῶν *in pueritia, adolescentia, senectute, consulatu, dictatura* · ἢ *quum essem puer, adolescens, senex, Consul, Dictator* κτλ., οἷον · *Naevius propter paupertatem sues puer pascebat* (Κικ.). — *Philosophiae multum adolescens temporis tribui* (ὁ αὐτ.). — *Antonius rempublicam constantissime Consul defenderat* (ὁ αὐτ.). — *Conon et praetor pedestribus exercitibus praefuit, et praefectus classis res magnas mari gessit* (Νέπ.).

2. Ἡ δοτικὴ ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς μετὰ τῶν *ob, propter* μετὰ τὰ περιποιητικὰ λεγόμενα ῥήμα-

τα, ὅποια εἶναι τὸ *dare*, *condonare*, *tribuere*, *remittere* κτλ., οἷον· *Da hoc amicis et familiaribus tuis, da patriae* (ω), *ut opera et consilio tuo uti possit* (Κικ.). — Tu tuas inimicitias, *ut reipublicae donares*, te vicisti (ὁ αὐτ.). — Tiberius *instaurari epulas jubet, discumbitque ultra solitum, quasi honori abeuntis amici tribueret* (Τάκ.).

2. Ἐπίθετα.

Τὰ ἐπίθετα *primus*, *ultimus*, *extremus*, *summus*, *intimus*, *medius*, *imus* συμφωνοῦσιν εἰς γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μὲ ἐκεῖνα τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια ἔπρεπε κυρίως νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν γενικὴν, καὶ ἀντὶ τούτων νὰ συντάσσεται τὸ οὐσιαστικὸν *pars* μὲ τὰ ἤδη εἰρημένα ἐπίθετα, οἷον· *Byzantium in extrema Europa* (α) *posuere Graeci* (Τάκ.). — *Ex intima philosophia haurienda est juris disciplina* (Κικ.). — *Quaerimus, quid Verres in ultima Phrygia fecerit?* (ὁ αὐτ.).

3. Ἀντωνυμῖαι.

Ἡ *qui* ἀντὶ τῶν *ut is*, *ut ego*, *ut tu* ἢ τῶν *quum is*, *quum ego*, *quum tu* κτλ. (§. 154.), οἷον· *Verba reperta sunt, non quae impedirent, sed quae indicarent voluntatem* (Κικ.). — *Nihil est profecto homini prudentia dulcius, quam, ut cetera auferat, adfert certe senectus* (ὁ αὐτ.).

§. 194.

4. Πήματα.

1. Τὸ *nego* ἀντὶ τοῦ *dico non*, *veto* ἀντὶ τοῦ *jubeo* ἢ *suadeo non*, οἷον· *Elpinice ne-*

(ω) *Da hoc propter amicos et familiares tuos, da propter patriam* κτλ. (α) ἀντὶ in extrema parte Europae.

gavit se passuram (β), Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire (Νέπ.). — Cleanthes *negat*, ullum esse cibum tam gravem, quin is die et nocte concoquatur (Κικ.). — Bene praecipiant, qui *vetant*, quidquam agere (γ), quod dubites, aequum sit, an iniquum (δ αὐτ.).

2. Εἰς πολλὰ ῥήματα ἐκτὸς τῆς ἰδίας αὐτῶν σημασίας ἔγκειται καὶ ἡ ἐννοια τῶν *curare* ἢ *jube-re*, οἷον· Cimon complures pauperes mortuos suo sumtu *extulit* (δ) (Νέπ.). — Ephori valvas aedis, quo Pausanias confugerat, *obstruxerunt*, tectumque *sunt demoliti* (ε) (δ αὐτ.).

5. Μόρια.

1. Τὸ *equidem* ἀντὶ τοῦ *ego quidem*, ὅθεν ὀρθῶς συντάσσεται μόνον μὲ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Ὅταν δὲ ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ *quidem* εὐρίσκεται, συντάσσεται καὶ μὲ τὰ λοιπὰ πρόσωπα, οἷον· *Equidem* volo et esse et haberi gratus (Κικ.). — *Equidem* non destiti omnia et sentire, et dicere, et facere, quae ad concordiam pertinerent (δ αὐτ.).

2. Τὸ *nec* ἢ *neque* ἀντὶ τῶν *et non, etiam non, sed non*, οἷον· Virtutes ita copulatae connexaeque sunt, ut omnes omnium participes sint, *nec* alia ab alia possit separari (Κικ.). — Dioni maxime indulgebat Dionysius, *neque* eum secus diligebat ac filium (Νέπ.).

3. Τὸ *quin* ἀντὶ τῶν *ut non, quod non, qui non* μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς· εἰάν δὲ τίθεται ἀντὶ τῶν *cur non*, συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, οἷον· Caesar nunquam ad suorum quemquam literas misit,

(β) dixit se non passuram. (γ) ἀντὶ jubent non agere. (δ) ἀντὶ curavit efferrī. (ε) jusserunt obstrui et demoliri.

quin (ζ) Attico mitteret (Κικ.). — Quis est, *quin* (η) cernat, quanta vis sit in sensibus (ὁ αὐτ.).
— *Quin* (θ) ad diem decedam nulla causa est (ὁ αὐτ.).

Λέξεις ἀντὶ προτάσεων.

§. 195.

Πολλάκις μία λέξις ἢ τὸ πολὺ δύο τίθενται ἀντὶ ὀλοκλήρου προτάσεως, συνδεόμεναι μὲ τὴν ἀμέσως ἐπομένην πρότασιν· καὶ οὕτω μία πρότασις ἐνέχει νόημα δύο προτάσεων.

1) Τὸ *at* εἰς τὰς ἐναντιώσεις, ἀντιλογίας καὶ ἀναιρέσεις, τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ προβάλλων κάμνει εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, τίθεται ἀντὶ τῶν *possit objici, possit aliquis dicere* κτλ., οἷον· *Caesar nunquam, nisi honorificentissime, Pompejum appellat. At in ejus personam multa fecit asperius* (Κικ.). — *At etiam de sanctitate, de pietate adversus deos, libros scripsit Epicurus. At quomodo in his loquitur?* (ὁ αὐτ.).

2) Τὸ *quod* πολλάκις εὐρίσκεται ἀντὶ τῶν *quod attinet ad id, quod* (ὅ,τι ἀνήκει εἰς ἐκεῖνο, ὅπερ), οἷον· *Quod scire vis, quia quisque in te fide sit et voluntate: difficile dictu est de singulis* (Κικ.). — *Quod scribis de reconciliata nostra gratia, non intelligo, cur reconciliatam esse dicas, quae nunquam imminuta est?* (ὁ αὐτ.).

3) Τὸ *autem*, ἀντὶ τῶν *quid dico?* Διὰ τοῦτου διορθώνονται κατὰ τινὰ τρόπον τὰ προσηρημένα, οἷον· *Ferendus tibi in hoc meus error; ferendus autem?* (ι) imo vero etiam adjuvan-

(ζ) ἀντὶ ut non. (η) ἀντὶ qui non. (θ) cur non. (ι) quid dico ferendus?

us (Κικ.). — Intelligis, quam meum sit scire et curare, quid in republica fiat; fiat autem? imo vero etiam quid futurum sit (ὁ αὐτ.).

4) Αἱ φράσεις *alius aliud*, *alius aliter*, *aliud alias* συναϊροῦσι δύο προτάσεις εἰς μίαν. Οὕτω π. χ. *alius aliud dicit*, ἀντὶ *alius hoc*, *alius illud dicit*. *Alius aliter judicat*, ἀντὶ *alius ita*, *alius aliter judicat* κτλ., οἷον· *Aliud aliis* videtur optimum (Κικ.). — *Aliiter alii* cum suis vivunt (ὁ αὐτ.). — Multa in epistolam conieci *aliud alio* tempore (ὁ αὐτ.). — Potest non solum aliud mihi, ac tibi, sed mihi ipsi *aliud alias* videri (ὁ αὐτ.). — *Aliis aliunde* est periculum (ὁ αὐτ.).

5) Τὸ *falso*, *recte*, *male*, *non*, *nec injuria* καὶ τὰ παρόμοια τίθενται συχνάκις ἀντὶ ὀλοκλήρου προτάσεως, οἷον· Alcibiades in Thraciam se abdidit, sperans suam fortunam oculi posse. *Falso*; nam κτλ. (Νέπ.). — Hoc horret Milo, *nec injuria* (Κικ.).

Ἡ καθόλου ἑλλειψις τῶν λέξεων.

§. 196.

1. Ὀνόματα οὐσιαστικά.

Ἐλλείπουν πολλάκις δι' ὅλου καὶ ὑπονοοῦνται ἔξωθεν εὐκόλως. Τοιαῦτα εἶναι

1) τὸ *homo* ἢ *homines*, οἷον· *Quanti ista civitas aestimanda est, ex qua boni sapientesque pelluntur* (Κικ.).

2) τὸ *tempus*, οἷον· *Ex quo pecunia in honore esse coepit, verus rerum honor cecidit* (Σέν.).

- 3) τὸ *locus*, οἶον· Conon quum patriam, ob-
sideri audisset, non quaesivit (x), ubi ipse
tuto viveret, sed unde praesidio posset es-
se civibus suis (Νέπ.).
- 4) τὸ *via* ἢ *pars*, οἶον· Hannibal effecit, ut
ea (λ) elephantus ornatus ire posset, *qua*
ante unus homo inermis vix poterat reperere
(Νέπ.). — Hannibal, *quacunque* iter fecit,
cum omnibus incolis conflixit (ὁ αὐτ.).
- 5) τὸ *partes*, ὅταν σημαίνει τάξιν ἢ βαθμόν,
οἶον· Quis unquam dubitavit, quin in re-
publica nostra *primas* (μ) eloquentia tenu-
erit semper, urbanis pacatisque rebus; *se-*
cundas juris scientia (Κικ.).
- 6) τὸ *pretium*, οἶον· Verres *magno* decumas
vendidit (Κικ.).
- 7) τὸ *aedes* ἢ *templum*, οἶον· Senatus habitus
est ad *Apollinis* (Κικ.). — Valerius mihi
scripsit, quemadmodum a *Vestae* (ν) ad
tabulam Valeriam ducta esses (ὁ αὐτ.).
- 8) τὸ *aqua*, οἶον· Illud nosse oportet, quod
ex labore sudanti *frigidae* (ξ) potio perni-
ciosissima est (Κηλσ.).
- 9) τὸ *caro*, οἶον· Poeni a Dario *canina* ves-
ci prohibebantur (Ἰουστ.).
- 10) τὸ *verba* ἢ *verbis* ἐλλείπουν, ὅταν δηλονότι
καὶ τὸ εἰς ταῦτα ἀναγόμενον ῥῆμα παραλείπεται,
οἶον· Quid *nulla*? mihi persuasi, non
posse animum esse mortalem (Κικ.) — *No*
nullis (ο), Diogenes emitur (ὁ αὐτ.).

2. Ἐπίθετα.

1. Τὸ *tantus* παραλείπεται πολλάκις ἐπο-

(x) δηλ. locum. (λ) via. (μ) partes, τὸν πρῶτον βαθμὸν,
τὰ πρωτεία. (ν) a Vestae templo. (ξ) δηλ. aquae. (ο) ἀντὶ τοῦ
multis verbis utur.

μένου τοῦ *quantus*, οἷον· Non possumus beneficiis atque honoribus frui, *quantis* volumus (π) (Κικ.). — Crocodilus parit ova, *quanta* anseres (Πλίν.).

2. Το *credibile est* εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς προτάσεις τῶν μετ' αἰτιατικῆς ἀπαρεμφάτων παραλείπεται, ὑπονοεῖται ἔξωθεν, οἷον· *Tene hoc dicere* tali prudentia, etiam usu atque exercitatione praeditum? (ρ) (Κικ.). — Hui! toties *me literas* dedisse Romam, quum ad te nullas darem (ὁ αὐτ.).

3. Ἀντωνυμῖαι.

1. Ἡ *is, ea, id* ἐπομένης τῆς *qui, quae, quod* ἔλλειπει, οἷον· Stultissimus est, *qui* hominem aut ex veste, aut ex conditione aestimat (Σέν.).

Παραλείπεται ὡσαύτως, εἰάν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα προηγούμενον τῆς αὐτῆς πτώσεως, οἷον· Ignavia corpus hebetat, labor firmat (σ) (Κηλσ.). — Multos illustrat fortuna, dum vexat (Σέν.).

2. Ἡ *aliquis, -a, -id*, ὁμοίως ὅταν ἔπεται *qui, quae, quod*, οἷον· Vix invenietur, *qui* non desideret gloriam (Κικ.).

3. Αἰκμητικαὶ *meus, tuus, suus, noster, vester*, ὅταν ἔξωθεν εὐκόλως ὑπονοοῦνται, ἔλλειπουν συχνάκις, οἷον· Rerum obscuritas ad confessionem *ignorantionis* (τ) adduxit Socratem (Κικ.).

§. 197.

1. Ῥήματα.

1. Ἡ ἐρώτησις διὰ τοῦ *quid?* ἐπομένου τοῦ

(π) non possumus beneficiis atque honoribus frui tantis, quantos volumus. (ρ) Estne credibile, te hoc dicere κτλ. (σ) ignavia corpus hebetat, labor id firmat. (τ) δηλ. suae.

quod εἶναι ἔλλειπτική, καὶ τίθεται ἀντὶ τῶν *quid dicam de eo, quod, οἶον*. Orpheus in animum meum saepe incurrit. *Quid?* quod earum rerum, quae nunquam omnino fuerunt, neque esse potuerunt, ut Scyllae et Chimaerae, praesto est imago (Κικ.).

2. Τὸ *dicere, dixit, respondit, inquit* ἐννοοῦνται εὐκόλως ἔξωθεν, οἶον. Capius olim non omnibus dormio (υ) (Κικ.). — Tallus equidem redire in proelium jubet (φ): nihil trepidatione opus esse (Διβ.).

3. Τὸ *pertinet* ὁμοίως, ἐνῶ ἔλλείπει, ὑπακούεται, οἶον. *Quid ad Caesarem* (χ), quid agat nostra Germania? (Φλώρ.). — Hoc nihil ad me (Κικ.).

4. "Ὅλα τὰ ἀπαρέμματα, ὅσα ἐκ τῆς συνεπείας τοῦ λόγου ἐννοοῦνται, παραλείπονται, οἶον. Hoc praestat amicitia propinquitati, quod ex propinquitate benevolentia tolli potest, ex amicitia non potest (ψ) (Κικ.). — Iter Laodicea faciebam in Lycaoniam, indē ad Taurum cogitabam (ω) (ὁ αὐτ.).

5. Ἐπιρρήματα.

1. Τὸ *ut* πρὸ τῶν ῥημάτων *credo, puto, arbitror, opinor, reor* ἔλλείπει πολλάκις, οἶον. Niobe fingitur lapidea, propter aeternum, *credo* (α), in luctu silentium (Κικ.). — Endymion, qui in Latmo monte obdormivit, non lum, *opinor*, est experrectus (ὁ αὐτ.).

2. Τὸ *quam* μετὰ τὸ *plus, minus, amplius* ἐπομένου ἀριθμητικοῦ ὀνόματος ἔλλείπει ἐνίοτε, οἶον. Tribuni legem promulgarunt, ne

(υ) δηλ. dixit. (φ) dicens. (χ) quid ad Caesarem pertinet κτλ. (ψ) tolli. (ω) abire. (α) ut credo.

quis *plus quinquaginta* (β) jugera agri consideret (Δίβ.). — *Amplius* sunt, *sex* menses. Quid si tandem *amplius triennium* est? (Κικ.)

3. Τὸ *non* μετὰ τὸ *non modo*, ὅταν ἔπεται τὸ *nequidem* ἢ τὸ ἀνάπαλιν, ἐλλείπει, οἷον· Qui magnum scelus commiserunt, *non modo* sine cura quiescere (γ), sed *ne* spirare *quidem* sine metu possunt (Κικ.). — Apollinis oracula *ne* mediocri *quidem* cuiquam, *non modo* prudenti, probata sunt (ὁ αὐτ.).

Παραλείπεται τὸ *non* ὡσαύτως μετὰ τὸ *haud scio an*, *dubito an*, οἷον· Quod me amas, quod id et jam pridem et constanter facis, est id quidem magnum, atque *haud scio*, *an* (δ) maximum, sed tibi commune cum multis (Κικ.). — *Dubito*, *an* Trasybulum primum omnium *ponam* (Νέπ.).

§. 198.

6. Προφάσεις.

1. Τὸ summum, minimum, magnam ἢ maximam partem τίθεται ἀντὶ *ad summum* (τὸ πολὺ), *ad minimum* (τοῦλάχιστον), *ad magnam* ἢ *maximam partem* (τὸ μέγιστον μέρος), οἷον· A te bis, terve *summum* literas et eas perbreves accepi (Κικ.). — *Magnam partem* ex jambis nostra constat oratio (ὁ αὐτ.). — Suevo non multum frumento, sed *maximam partem* lacte atque pecore vivunt (Καῖσ.).

2. Ἡ *ante* πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν, τῶν ἡλικίαν δηλούντων μετὰ τὸ *natus* παραλείπεται, οἷον· Ego omnium maturrime ad publicas causas accessi, annosque *natus* unum et viginti no-

(β) plus quam quinquaginta. (γ) non quiescere. (δ) an non maximum.

bilissimum hominem et eloquentissimum, in iudicium vocavi (Κικ.).

3. Τὸ quid ἢ quod συναντᾶται ἀντὶ τῶν *propter quid ἢ propter quod*, οἷον· *Quid me doces scientiam inutilem?* (Σέν.) — *Quid multitudinem suavitatemque piscium dicam?* (Κικ.)

7. Σύνδεσμοι.

1. Ὅ *ut* μετὰ τὸ *oportet*, *necesse est* εἰλείπει ἐνίοτε, οἷον· *Et discas oportet, et quod didicisti agendo confirmes* (ε) (Σέν.). — *Qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est* (Κικ.).

Ὁμοίως καὶ μετὰ τὰ ῥήματα, ὅσα φέλησιν καὶ παράκλησιν σημαίνουν, ὅποια εἶναι τὸ *fac, velim, malo, precor, moneo* κτλ. οἷον· *Fac intelligam* tu quid sentias (ζ) (Κικ.). — *Tu quod egeris, id velim Deus approbet* (ὁ αὐτ.). — *Malo te sapiens hostis metuat, quam stulti cives laudent* (ὁ αὐτ.). — *Quinctius monuit, concordiae in civitatibus principes consulerent* (Διβ.).

2. Ὅ *ne* μετὰ τὸ *cave* παραλείπεται, εἰάν δηλαδὴ τὸ *cave* ἀντὶ τοῦ *poli* ἢ *ne* τίθεται, οἷον· *Cave existimes, me, quod jocosius scribam, abjecisse curam reipublicae* (Κικ.). — *Libros tuos cave cuiquam tradas* (ὁ αὐτ.).

3. Ὅ *vero, autem, et* εἰς προτάσεις ἐναντιωματικὰς καὶ ἀντιθέτους ἐλλείπουν πολλάκις, οἷον· *Malitia miseros facit, virtus beatos* (η) (Σέν.). — *Tuta scelera esse possunt, non segura* (ὁ αὐτ.). — *Homo sibi vult ignosci, ceteris ipse non ignoscit* (Κικ.).

(ε) ἴδε §. 132. 2) γ) c). (ζ) *fac, ut intelligam* κτλ.
η) *malitia miseros facit, virtus vero beatos.*

4. *O et, ac, atque* ἔλλειπουν πολλάκις ὅχι τόσο διατὸ σύντομον, ὅσον διατὸ ἐμφαντικόν, ὅπερ χαίρει ὁ ἀσύνδετος λόγος, οἷον· *Ex cupiditatibus odia, dissidia, discordiae, seditiones, bella nascuntur* (Κικ.). — *Vitia hominum atque fraudes damnis, ignominiiis, vinculis, verberibus, exiliis, morte multantur* (ὁ αὐτ.).

Ἀφθονία τοῦ λόγου.

§. 199.

Τὴν κατ' ἐκφρασιν ἀφθονίαν τῶν λέξεων, ἣτις ἀποκαταστένει τὸν λόγον χαριέστερον καὶ ὠραιότερον, διδάσκει διεξοδικῶς ἡ Ῥητορικὴ. Τῆς δὲ Γραμματικῆς ἔργον εἶναι νὰ δείξῃ τὰς κατὰ τὸ φαινόμενον, ἢ τῶ ὄντι πλεοναστικῶς συχνάκις εἰς τοὺς συγγραφεῖς ἀπαντωμένας λέξεις, ὅπερ πολὺ συμβάλλει εἰς τὴν ὀρθὴν κατάληψιν τῶν ἀναγινωσκομένων συγγραμμάτων.

Πλεονασμοί.

§. 200.

1. Τὸ *ejus* μετὰ τὸ *quoad* πλεονάζει, οἷον· *Tu velim ne intermittas, quoad ejus facere poteris, scribere ad me* (Κικ.). — *Velim ita tuis praecipias, ut opera, consilio, auctoritate mea sic utantur in omnibus negotiis, ut quoad ejus fieri possit, praesentiae tuae desiderium meo labore minuatur* (ὁ αὐτ.).

2. Τὸ *ille* ἀπαντᾶται συχνάκις πρὸ τοῦ *quidem* πλεοναστικῶς, οἷον· *Est tarda illa quidem medicina, sed tamen magna, quam adfert longinquitas et dies* (Κικ.). — *Morositas senum habet aliquid excusationis, non illius quidem justae, sed quae probari posse videatur* (ὁ αὐτ.).

Τὸ *id* πλεονάζει πρὸ τοῦ *quod*, εἰάν τοῦτο

εἰς ὀλόκληρόν τινα πρότασιν ἀναφέρσται, οἷον· *Intelligo, te, id quod omnes fortes et boni viri facere debent, nihil putare utile esse, nisi quod rectum honestumque sit* (Κκ.).

4. Τὸ *mihī, tibi, sibi* συχνάκις ἀπαντῶνται πλεοναστικῶς, οἷον· *Ad illa mihī quisque acriter intendat animum. quae vita, qui mores fuerint Romanorum* (Διβ.). — *Epistolam quum a te avide exspectabam, ecce tibi nuntius, pueros venisse Roma* (Κκ.).

5. Τὸ *quodsi* τίθεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *si* μόνον. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅταν τὰ ἐπομένως μετὰ τοῦ *quodsi* εἰρημένα, εἰς τὴν προηγουμένην πρότασιν ἀνάγονται. Οὕτω καὶ τὸ *quodnisi, quodubi, quod utinam* ἀντὶ τῶν ἀπλῶν *nisi, ubi, utinam*, οἷον· *Solem, Deum esse, Lunamque, quorum alterum Apollinem Graeci, alterum Dianam putant. Quodsi luna dea est: ergo etiam Lucifer, ceteraeque errantes, numerum deorum obtinebunt: igitur etiam inerrantes* (Κκ.). — *Conficior lacrymis sic, ut ferre non possim! Quod utinam minus vitae cupidi fuissetus!* (ὁ αὐτ.).

6. Τὸ *ut* πρὸ τοῦ *ne* εἶναι πάντη περιττόν (S. 113. 1.), οἷον· *Justitiae primum munus est, ut ne cui quis noceat* (Κκ.). — *Appetitus omnes contrahendi sedandique sunt, excitandaque animadversio et diligentia, ut ne quid temere, inconsiderate, negligentique agamus* (ὁ αὐτ.).

7. Τὸ *magis* καὶ *potius* μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ μετὰ τὰ ῥήματα *malō, praecopto, praestat* πλεονάζουσιν, οἷον· *An ille Uticae potius, quam Romae esse maluisset* (Κκ.).

8. Τὸ *coepi* πλεονάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον,

καὶ περιφράζει μόνον τὸν παρατατικὸν καὶ παρακείμενον ἄλλων ῥημάτων, οἷον· *Quum Athenienses victi essent, tunc Demosthenes censere coepit, ut abirent Sicilia* (Ἰουστ.). — *Si latro rursus in Italiam se recipere coeperit, Bruti erit officium occurrere ei* (Κκ.).

9. Τὸ *fac* πλεονάζει μὲν πολλάκις, καταστένει ὅμως τὸν λόγον πολὺ ἐμφαντικώτερον, οἷον· *Fac valeas meque diligas* (Κκ.). — *Valetudinem tuam, fac ut cures* (ὁ αὐτ.). — *Tu vide quid suscipias; neque quam diu vixerit Caesar, sed quam non diu regnarit, fac cogites* (ὁ αὐτ.).

10. Τὸ *quid est, quod, ἢ quid est, cur* συναντῶνται πολλάκις ἀντὶ τοῦ *quid ἢ cur* μόνον. Οὕτω καὶ τὸ *quis est, qui* ἀντὶ τοῦ *quis*. Ἐκεῖνα ὅμως εἶναι πολὺ ἐμφαντικώτερα τούτων, οἷον· *Quid erat, quod concupisceret Deus (9) mundum signis et luminibus ornare?* (Κκ.) — *Quid est, cur virtus ipsa per se non efficiat beatos?* (ὁ αὐτ.). — *Quis est, qui Tarquinium superbum non oderit?* (ὁ αὐτ.)

Ἐπίμετρον α'.

Ἡμερολόγιον Ῥωμαϊκόν.

§. 201.

Πρὸς ἐντελῆ κατάληψιν τῶν Λατινικῶν Συγγραφέων, ὅπου τὸ ἔτος καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ μηνὸς εἰς τὰς ἱστορίας ἢ ἐπιστολάς τῶν Ῥωμαίων προκύπτει, εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαία καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἡμερολογίου, ἧτοι τοῦ τρόπου τοῦ διαιρεῖν, ἀριθμεῖν καὶ ἐπονομάζειν τὰς ἡμέρας ἐνὸς ἐκάστου μηνός.

(9) ἀντὶ *cur concupivit Deus, quae erat causa* κτλ.

Ὁ ἐνιαυτὸς ἐδαιρέετο ἐσχάτως παρὰ Ῥωμαίοις, ὡς καὶ τὴν σήμερον, εἰς τοὺς δώδεκα γνωστοὺς μῆνας· αἱ ἡμέραι ὅμως αὐτῶν ἐδηλοῦντο καὶ ἐπωνομάζοντο ἀλλέως. Τρεῖς δηλονότι ἡμέραι ἐκάστου μηνὸς εἶχον ὀνομασίαν τινα χωριστὴν, ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ ἐλάμβανον τὸ ἐπώνυμον αὐτῶν.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνὸς ὀνομάζετο *Calendae*. Ἡ ἐβδόμη τοῦ Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου, τῶν δὲ λοιπῶν ὁπῶ ἢ πέμπτη ἐκαλοῦντο *Nonae*. Ἡ δεκάτη πέμπτη τῶν εἰρημένων τεσσάρων μηνῶν, τῶν δὲ λοιπῶν ἢ δεκάτη τρίτη ὀνομάζοντο *Idus*.

Αἱ ἀπὸ τὰς ὀνομασίας ταύτας ἐπονομαζόμεναι ἡμέραι ἠριθμοῦντο ἀνάπαλιν καὶ ὀπισθοβατικῶς, προστεθειμένου τοῦ ἐπιθέτου ὀνόματος τοῦ μηνὸς, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο πολλακίς εἰς τὴν γενικὴν, προσυπακουομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ *mensis*. Οὕτω π. χ. ἡ πρώτη ἐκάστου μηνὸς ὀνομάζετο *Calendae*· τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν εἶχαν καὶ αἱ λοιπαὶ ἡμέραι τοῦ προηγούμενου μηνὸς ἕως εἰς τὴν δεκάτην ἕκτην, ἢ τὴν δεκάτην τετάρτην. Ἀπὸ τὴν δεκάτην πέμπτην ἢ δεκάτην τρίτην, ἕως εἰς τὴν ὀγδόην ἢ ἕκτην τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐκαλοῦντο *Idus* (εἰδούς κατὰ Πλούταρχον). Ἀπὸ δὲ τὴν ἐβδόμην ἢ πέμπτην ἕως τῆς δευτέρας, ὡσαύτως τοῦ ἰδίου μηνὸς, ἐλέγοντο *Nonae*.

§. 202.

Ὅταν λοιπὸν οἱ Λατῖνοι ἤθελαν γὰ σημειώσῃσι τὴν ἡμέραν τινὸς μηνὸς, ἐξ ὑποθέσεως τὴν πρώτην Ἀπριλίου, ἔγραφον *Calendis Aprilibus* (§. 106. 6), ἢ *Aprilis* (δηλ. *mensis*)· τὴν 31^{ην} Μαρτίου, *pridie Calendas Apriles* ἢ *Aprilis*· τὴν 30^{ην} Μαρτίου, *tertio Calendas Apriles* (ἐνταῦθα νοητέον· *tertio die ante Calendas Apriles*, ἐλλείπει δηλ. παρταχοῦ τὸ *die* καὶ *ante*)· τὴν 29^{ην} *quarto Calendas Apriles*· τὴν 28^{ην} *quinto Calendas Apriles*.

les· τὴν 27^{ην} sexto Calendas Apriles· τὴν 26^{ην} septimo Calendas Apriles· τὴν 25^{ην} octavo Calendas Apriles, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἕως εἰς τὴν 10^{ην} Μαρτίου. Ἡ 15^η Μαρτίου ὠνομάζετο Idus Martii (ὄηλ. mensis, καὶ κατὰ τὸν §. 106. 6) Idibus Martii)· ἡ 14^η pridie Idus Martii· ἡ 13^η tertio (die ante) Idus Martii· ἡ 12^η quarto Idus Martii· ἡ 11^η quinto Idus Martii· ἡ 10^η sexto Idus Martii, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἕως εἰς τὴν 8^{ην} Μαρτίου. Ἡ δὲ 7^η Nonis Martiis ἢ Martii ἐσημειοῦτο· ἡ 6^η pridie Nonas Martias ἢ Martii· ἡ 5^η tertio Nonas Martias· ἡ 4^η quarto Nonas Martias· ἡ 3^η quinto Nonas Martias κτλ. ἕως εἰς τὴν 1^{ην} Μαρτίου, ἥτις Calendis Martii ἐλέγετο. Τὴν 28^{ην} Φεβρουαρίου pridie Calendas Martii· τὴν 27^{ην} tertio Calendas Martii· τὴν 26^{ην} quarto Calendas Martias κτλ. ἕως εἰς τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου ἔλεγον. Τὴν δὲ 13^{ην} Idibus Februarii· τὴν 12^{ην} pridie Idus Februarii· τὴν 11^{ην} tertio Idus Februarias καὶ καθ' ἑξῆς ἕως εἰς τὴν 5^{ην}, ἕξ ἧς αἱ Nonae ἀρχίζουσιν, ἐπωνόμαζον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται φανερόν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Calendae καὶ Nonae, δὲν εἶναι ἴσος εἰς ὅλους τοὺς μῆνας· αἱ δὲ Idus λεγόμεναι εἶναι τὸν ἀριθμὸν ὀκτῶ καθ' ὅλους τοὺς μῆνας.

§. 203.

Οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι ἐξέφραζον τὴν μακρὰν καὶ πλατεῖαν ταύτην περὶ τὸ Ἡμερολόγιον διδασκαλίαν, συντόμως καὶ ἐντελῶς διὰ τῶν ἐφεξῆς πέντε στίχων.

Prima dies mensis cujusque est dicta Calendae.

*Sex Nonas Majus, October, Julius et Mars;
Quatuor at reliqui; dabit Idus quilibet octo.*

Inde dies alios omnes dic esse *Calendas*;
 Quas retro numerans dices a mense sequente.

Ὁ ἐφεξῆς πίναξ δεικνύει ἐποπτικῶς γενικόν τινα
 τύπον τοῦ Ῥωμαίου ἡμερολογίου, παρηλληλισμένου
 κατ' ὅλους τοὺς μῆνας πρὸς τὸ τῶν ἡμετέρων.

Αἱ ἡμέ- ραι τοῦ μηνός κατὰ τὸ ἡμερο- λόγιον τῶν ἡμε- τέρων.	Κατὰ τὸ ἡμερολόγιον τῶν Ῥωμαίων.			
	Μῆνες ἡμερῶν 31.		Μ. ἡμερ. 30.	Μ. ἡμερ. 28 29.
	Μάρτιος. Μάιος. Τούλιος. Ὀκτώβριος.	Ἰαννουάριος. Αὐγουστος. Δεκέμβριος.	Ἀπρίλιος. Ἰούνιος. Σεπτέμβριος. Νοέμβριος.	Φεβρουάριος.
1	Calendis.	Calendis.	Calendis.	Calendis.
2	VI	IV	IV	IV
3	V	III } Nonas.	III } Nonas.	III } Nonas.
4	IV } Nonas.	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas
5	III } Nonas.	Nonis.	Nonis.	Nonis.
6	Pridie Nonas	VIII	VIII	VIII
7	Nonis.	VII	VII	VII
8	VIII	VI } Idus.	VI } Idus.	VI } Idus.
9	VII	V } Idus.	V } Idus.	V } Idus.
10	VI } Idus.	IV	IV	IV
11	V } Idus.	III	III	III
12	IV	Pridie Idus.	Pridie Idus	Pridie Idus.
13	III	Idibus.	Idibus.	Idibus.
14	Pridie Idus.	XIX	XVIII	XVI
15	Idibus.	XVIII	XVII	XV
16	XVII	XVII	XVI	XIV
17	XVI	XVI	XV	XIII
18	XV	XV	XIV	XII
19	XIV	XIV	XIII	XI
20	XIII	XIII	XII	X
21	XII	XII	XI	IX
22	XI	XI	X	VIII
23	X	X	IX	VII
24	IX	IX	VIII	VI
25	VIII	VIII	VII	V
26	VII	VII	VI	IV
27	VI	VI	V	III
28	V	V	IV	Pridie Ca-
29	IV	IV	III	lendas Mar-
30	III	III	Pridie Ca-	tias.
31	Pridie Ca-	Pridie Ca-	lendas (τοῦ	
	lendas (τοῦ	lendas (τοῦ	ἐπομ. μηνός).	
	ἐπομ. μηνός).	ἐπομ. μηνός).		

Σημ. Ὁ προεκτεθεὶς πίναξ χρησιμεύει πολὺ· διότι εὐρίσκει τις πάραυτα ὅλας τὰς ἡμέρας τόσον κατὰ τὸ Ῥωμαϊκόν, ὅσον καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον. Οὕτω π. χ. ἐπιθυμῆτι νὰ ἤξεύρῃ πῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ καδ' ἡμᾶς 16ῃ Φεβρουαρίου κατὰ τὸ Ῥωμαϊκόν ἡμερολόγιον. Βλέπει λοιπὸν τὸν ἀριθμὸν 16 εἰς τὸν κατὰ τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον στύλον· ζητεῖ τὸν στύλον, ὅπου ὁ Φεβρουάριος εὐρίσκεται, καὶ βλέπει ποῖος Ῥωμαϊκὸς ἀριθμὸς τοῦτου τοῦ στύλου ἀντικρύζει τὸν εἰς τὸν πρῶτον στύλον τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου ἀριθμὸν 16, καὶ πληροφορεῖται, ὅτι ἡ καδ' ἡμᾶς 16ῃ Φεβρουαρίου εἶναι κατὰ τοὺς Ῥωμαίους XIV Calendas Martias. Οὕτω ἡ καδ' ἡμᾶς 7ῃ Σεπτεμβρίου εἶναι VII Idus Septembres, ἡ 2α Ἰαννουαρίου εἶναι IV Nonas Januarii, ἡ 31ῃ Ὀκτωβρίου εἶναι pridie Calendas Novembres κατὰ τὸ Λατινικόν ἡμερολόγιον, καὶ οὕτω καθεξῆς. — Τὸ ἀνάπαλιον δὲ συμβαίνει, ὅταν τις ἡμέραν τινα δεδομένην κατὰ τὸ Λατινικόν ἡμερολόγιον, ἐπιθυμῆ νὰ γνωρίτῃ κατὰ τὸ ἡμέτερον. Οὕτω π. χ. ἀναγινώσκων τις εἰς τὸν Ηικέρωνα· Capuam venire jussi sumus ad Nonas Februarii; pridie Idus Octobres Athenas venimus, ζητεῖ τοὺς ἀπέναντι τούτων ἀριθμοὺς εἰς τὸν στύλον τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου καὶ εὐρίσκει, ὅτι αἱ μὲν Nonae Februarii εἶναι ἡ παρ' ἡμῖν 5ῃ Φεβρουαρίου, ἡ δὲ pridie Idus Octobres εἶναι ἡ 14ῃ Ὀκτωβρίου, καὶ οὕτω καθεξῆς.

§. 204.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ τις πάντοτε ἐκ προχείρου τὸν προεκτεθειμένον πίνακα, ὅταν δηλονότι θέλει νὰ καταλάβῃ ἡμέραν τινα ἔθει Ῥωμαϊκῶ ἐκφραζομένην, κατὰ τὸν ἡμέτερον τρόπον, ἢ τὸ ἀνάπαλιον· διὰ τοῦτο ἀναγκαῖοι εἶναι γενικοί τινες κανόνες, οἱ πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἡμερῶν κατὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον ἄνευ τοῦ προεκτεθειμένου πίνακος ὀδηγοῦντες. Καθὸ τοιοῦτοι ἐκθέτονται ἑνταῦθα οἱ ἐφεξῆς.

- 1) Ὅταν θέλεις ἡμέραν τινα τοῦ Λατινικοῦ ἡμερολογίου ν' ἀνάξῃς εἰς τὸ ἡμέτερον, αὕτη δὲ εὐρίσκεται εἰς τὰς Nonas ἢ Idus· τότε πρέπει νὰ ἠξεύρῃς πρὸ πάντων, ποία ἡμέρα τοῦ προκειμένου μηνὸς ὀνομάζεται Nonae καὶ ποία Idus. Ἀφοῦ λοιπὸν τοῦτο γνωρίσῃς, πρόσθεε εἰς τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας ταύτης μίαν μονάδα, καὶ ἀφαίρεσον ἀπὸ τὴν ὀλικὴν ποσότητα τοῦτου τοῦ ἀριθμοῦ τὸν ἀριθμὸν ὁποιασδήποτε, κατὰ τὸ Ῥωμαϊκόν ἡμερολόγιον προκειμένης ἡμέρας μετὰ τοῦ ἐπωνύμου

αὐτῆς Nonas ἢ Idus, καὶ τὸ ὑπόλειμμα θέλει σοὶ δώσειν τὸν ἀριθμὸν τῆς καθ' ἡμᾶς, ζητουμένης ἡμέρας. Οὕτω π. χ. ἀναγινώσκεις εἰς συγγραφέα ὅτινα quinto Idus Decembres· ἤξεύρεις ἐκ τῶν προειρημέτων, ὅτι εἰς τὸν Δεκέμβριον ἢ 13^η εἶναι Idus· πρόσθεσ' λοιπὸν εἰς τὸν ἀριθμ. 13. τὴν 1. καὶ γίνονται 14· ἀφαιρέσον ἀπὸ τὴν ὅλην ταύτην ποσότητα, δηλ. τὰ 14. τὸν ἀριθμ. 5, ὅστις δηλοῖ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἡμέραν, τὸ quinto Idus Decembris, καὶ θέλεις ἔχει ὑπόλειμμα τὸν ἀριθμ. 9. ὅστις δηλοῖ τὴν 9^η Δεκεμβρίου. Ὅθεν τὸ quinto Idus Decembris εἶναι ἢ καθ' ἡμᾶς 9^η Δεκεμβρίου. Οὕτως ἀπαράλλακτα εὐρίσκονται καὶ αἱ Nonas π. χ. quarta Nonas Julias· ὁ Ἰούλιος ἔχει Nonas τὴν 7^η ὅθεν $7+1=8-4=4$. Τὸ quarta Nonas Julias εἶναι λοιπὸν ἢ καθ' ἡμᾶς 4^η Ἰουλίου. Οὕτω tertia Nonas Decembris εἶναι ἢ καθ' ἡμᾶς 3^η Δεκεμβρίου· διότι $5+1=6-3=3$. Quarta Idus Maji εἶναι ἢ καθ' ἡμᾶς 12^η Μαΐου· διότι $15+1=16-4=12$. Οὕτω καὶ καθ' ἑξῆς.

2) Ἐάν δὲ ἡ ἡμέρα, τὴν ὁποίαν θέλεις ν' ἀνάξῃς εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς ἡμερολόγιον, εὐρίσκειται εἰς τὰς Calendas, πρέπει πρὸ πάντων γὰρ ἤξεύρης, πόσας ἡμέρας ἔχει ὁ προηγούμενος μῆν, τοῦ ὁποίου αἱ ἡμέραι ἀπὸ τὴν 13^η ἢ 15^η, ἕως εἰς τὴν τελευταίαν ὀνομάζονται Calendae τοῦ ἐπομένου μηνός. Εἰς ταύτας προσθέτεις πάντοτε τὸν ἀριθμ. 2. καὶ ἀπὸ τὴν ὅλην τούτων ποσότητα ἀφαιρεῖς τὸν ἀριθμ. τῆς μὲ τὰς Calendas τοῦ ἐπομένου μηνός προκειμένης ἡμέρας, καὶ τὸ ὑπόλειμμα δίδει τὴν καθ' ἡμᾶς ζητουμένην ἡμέραν. Οὕτω π. χ. Decimo Calendas Novembres. Ὁ Ὀκτώβριος ἔχει ἡμέρας 31· ἀφοῦ προστεθῇ εἰς αὐτὰς ὁ ἀριθμ. 2. γίνονται 33· ἀφαιρέσεντων ἐκ τούτων 10. μένουσι 23.

Ὁθεν τὸ Ῥωμαϊκὸν Decimo Calendas Novembres, ἐμφαίνει τὴν παρ' ἡμῖν 23^{ην} Ὀκτωβρίου. Οὕτω 17^ο Calendas Apriles, δηλοῖ τὴν 16^{ην} Μαρτίου· διότι $31+2=33-17=16$. Τὸ 16^ο Calendas Martias δηλοῖ τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου· ἐπειδὴ $28+2=30-16=14$. Τὸ tertia Calendas Majas, δηλοῖ τὴν 29^{ην} Ἀπριλίου· ἐπειδὴ $30+2=32-3=29$ καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἐπίμετρο β. 205.

Ἐὰν τὸ ἀνάπαλιν τὰς καθ' ἡμᾶς ἡμέρας θέλη τις νὰ ἐκφράσῃ Ῥωμαϊστὶ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ παρατηρήσῃ, ἂν ἡ καθ' ἡμᾶς δεδομένη ἡμέρα δύναται εἰς τὰς κατὰ Λατίνους λεγομένας Nonas, Idus ἢ Calendas ν' ἀναχθῇ.

1) Εἰ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὰς Nonas ἢ Idus, πρέπει νὰ προσθέσῃ τις τὴν μονάδα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Nonarum ἢ Iduum, καὶ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ ἐκ τούτων κεφάλαιον τὸν ἀριθμ. τῆς καθ' ἡμᾶς δεδομένης ἡμέρας· τὸ ὑπόλειμμα τῆς προσθαφαιρέσεως ταύτης δίδει τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας τῶν Nonarum ἢ Iduum. Οὕτω π. χ. ἐπιθυμεῖ τις νὰ ἐκφράσῃ Ῥωμαϊστὶ τὴν 3^{ην} Ἰουλίου, καὶ ἤξευρει, ὅτι ἡ 7^η καὶ αἱ λοιπαὶ ἕως εἰς τὴν 2^{αν} τοῦ εἰρημένου μηνὸς ὀνομάζονται Nonae· προσθέσας λοιπὸν εἰς τὸν ἀριθμὸν 7· τὴν 1· ἀφαιρεῖ τὰ 3· δηλαδή τὴν καθ' ἡμᾶς 3^{ην} Ἰουλίου, καὶ οὕτω μένουν 5· ἡ ζητούμενη δηλονότι τῶν Λατίνων quinta Nonas Julias. Ἡ 6^η Μαρτίου εἶναι κατὰ Ῥωμαίους pridie Nonas Martias· διότι $7+1=8-6=2$. Ἡ 5^η Μαΐου εἶναι tertia Nonas Majas· διότι $7+1=8-5=3$. Ἡ 2^α Ἰαννουαρίου εἶναι quarta Nonas Januarii· διότι $5+1=6-2=4$. Ἡ τρίτη Φεβρουαρίου εἶναι tertia Nonas Februarii· διότι $5+1=6-3=3$ κτλ.

Οὕτως εὐρίσκονται καὶ αἱ Idus π. χ. ἡ καθ'

ἡμᾶς 12^η Μαρτίου, εἶναι quarta Idus Martii κατὰ Λατίνους· ἐπειδὴ $15+1=16-12=4$. Ἡ 9^η Ἰουλίου εἶναι septima Idus Julii· διότι $15+1=16-9=7$. Ἡ 8^η Αὐγούστου εἶναι sexta Idus Augusti· διότι $13+1=14-8=6$. Ἡ 12^η Ἰουνίου εἶναι pridie Idus Iunii· διότι $13+1=14-12=2$. Ἡ 16^η Σεπτεμβρίου εἶναι octava Idus Septembris· διότι $13+1=14-6=8$ κτλ.

2) Ἐὰν δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς δεδομένη ἡμέρα ἀνάγεται εἰς τὰς Calendas τῶν Ῥωμαίων, τότε προστίθενται δύο εἰς τὴν ὅλην πικρότητα τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνός, καὶ ἐκ τούτων ἀφαιρεῖται ὁ ἀριθμὸς τῆς καθ' ἡμᾶς δεδομένης ἡμέρας. Τῆς προσθαφαιρέσεως ταύτης τὸ ὑπόλειμμα δίδει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, τῶν κατὰ Ῥωμαίους καλουμένων Calendae, προσθερισμένου τοῦ ἐκ τοῦ ἐπομένου μηνός ἐπωνύμου. Π. χ. ἡ καθ' ἡμᾶς 20^η Ὀκτωβρίου εἶναι decima tertia Calendas Novembris κατὰ Λατίνους· διότι $31+2=33-20=13$. Ἡ 16^η Μαΐου, εἶναι κατὰ Ῥωμαίους decima septima Calendas Junii· διότι $31+2=33-16=17$. Ἡ 28^η Ἀπριλίου εἶναι quarto Calendas Maji· διότι $30+2=32-28=4$. Ἡ 30^η Ἰουνίου εἶναι pridie Calendas Julias· διότι $30+2=32-30=2$ καὶ οὕτω καθεξῆς.

§. 206.

Τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τούτων παλαιῶν συγγραφεῖς ἐρανισμένα, βεβαιώνουσι τὰ μέχρι τοῦδε περὶ τὸ Λατινικὸν ἡμερολόγιον εἰρημένα, τὰ ὅποια εἴαν ἐπαναχθῶσιν ἀπὸ τούτων ἀρχαίους κατὰ τὸν προηγούμενον πίνακα, ἢ κατὰ τούτων προεκτεθειμένους κατόνας εἰς τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον, συμβάλλουσι πολὺ πρὸς ἐκμάθησιν καὶ εὐχέρειαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἡμερολογίου.

1) Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως quando? ἢ quo die? πότε; ἢ ποίαν ἡμέραν;

1) *Natus est Augustus IX Calendas Octobres.* — *Obiit Augustus XIV Calendas Septembres.* — *Tiberius natus est Romae XVI Calendas Decembres.* — *Tiberius obiit XVII Calendas Apriles.* — *Claudius natus est Calendis Augustis.* — *Claudius excessit III Idus Octobris.* — *Titus excessit Idibus Septembris (Σουητ.).* — *Tarsum venimus Nonis Junii.* — *Tullia nostra venit ad me pridie Idus Junii.* — *Mihi erat in animo proficisci in Ciliciam Nonis Maji.* — *Senatus haberi non potest ante Calendas Februarias (Κκ.).*

2) Ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων in quem ἢ ad quem diem? εἰς ποίαν ἡμέραν; πότε;

3) *Capuam venire jussi sumus ad Nonas Februarias.* — *Nos in Firmiano esse volumus usque ad pridie Nonas Majas (Κκ.).* — *Consul comitia in ante diem tertium Nonas Sextiles (α), Latinas ferias in ante diem tertium Idus Sextiles edixit (Λιβ.).* — *Catilina caedem optimatum contulerat in ante diem quintum Calendas Novembres (Κκ.).*

3) Εἰς τὴν ἐρώτησιν a quo die? ἀπὸ ποίαν ἡμέραν; ἀπὸ πότε;

4) *Ludi Antii futuri sunt a IV ad pridie Nonas Majas.* — *De Quinto fratre nuntii nobis tristes venerant ex (β) ante diem Nonas Junias usque ad pridie Calendas Septembres (Κκ.).* — *Supplicatio indicta est ex ante diem quintum Idus Octobres (Λιβ.).*

(α) Τὸ ante ἐνταῦθα πλεονάζει καὶ τίθεται in ante diem, ἀντὶ in diem ἢ die. (β) ex ante diem ἀντὶ ex die.

Ἐπίμετρον β'.

Μονογράμματα ὀνόματα καὶ Στενογραφὴ τινῶν λέξεων.

§. 207.

Πολλὰ λέξεις τῶν Λατίνων ἐκφράζονται ἢ διὰ τοῦ ἀρκτικοῦ μόνον γράμματος, ἢ διὰ τῆς πρώτης αὐτῶν συλλαβῆς. Τοῦτο δὲ συμβαίνει ὄχι μόνον εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῶν μετέπειτα Λατινιστῶν.

1) Εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων συντέμνονται.

α) αἱ ἀντονομασίαι τῶν παλαιῶν, οἷον·

A. ἀντὶ *Aulus*. Ann. = *Annaeus*. App. = *Appius*. C. = *Cajus*. Cl. = *Claudius*. Cn. = *Cnaeus* ἢ *Cneus*. Corn. = *Cornelius*. D. = *Decius*. Jul. = *Julius*. L. = *Lucius*. Lep. = *Lepidus*. M. = *Marcus*. M? ἢ M' = *Manius*. P. = *Publius*. Q. = *Quintus*. Ser. = *Servius*. S. ἢ Sex. = *Sextus*. Sp. = *Spurius*. T. = *Tullius* ἢ *Titus*. Ti. ἢ Tib. = *Tiberius*.

β) ἄλλα διάφορα ὀνόματα, οἷον·

A. V. C. = *Anno urbis conditae*. A. P. R. C. = *Anno post Romam conditam*. a. d. = *ante diem*. Aed. Cur. = *Aedilis Curulis*.

Cal. = *Calendae*. Col. = *Collega*. Cos. = *Consul*. Coss. = *Consules*. C. D. ἢ Cos Des. = *Consul designatus*.

D. = *Divus*. D. O. M. = *Deo optimo maximo*. D. M. = *Diis Manibus*. Des. = *Designatus*. D. D. = *dono dedit* ἢ *Deo dicavit*. D.

D. D. = *Dat, dicat, dedicat* ἢ *dono, dicat, dedicat.*

F. Fil. = *Filius*. π. χ. M. F. = *Marci Filii*. F. F. F. = *Felix, faustum, fortunatum.*

H. S. = *Sestertius* ἢ *Sestertium.*

Id = *Idus*. Imp. = *Imperator*. J. O. M. = *Jovi optimo maximo.*

Kal. = *Kalendae.*

M. T. C. = *Marcus Tullius Cicero.*

Non. = *Nonae.*

P. = *Posuit*. P. C. = *Patres Conscripti.*

P. F. = *Publii filius*. P. M. ἢ Pont. Max. = *Pontifex Maximus*. P. S. ἢ PS. = *Plebiscitum.*

Praef. = *Praefectus*. Praet. = *Praetor*. Praett. = *Praetores*. Proc. ἢ Procos. = *Proconsul.*

Propr. = *Propraetor.*

S. = *Salutem* (εἰς τὰς ἐπιστολάς), ἢ *Sacrum.*

S. D. = *Salutem dicit*. S. P. D. = *salutem plurimam dicit*. S. V. B. E. E. V. = *Si vales bene est, ego valeo.*

SC. = *Senatusconsultum.*

S. P. Q. R. = *Senatus populusque Romanus.*

2) Εἰς τὰ συγγράμματα τῶν μετέπειτα Λατινιστῶν ὁμοίως συντέμνονται τὰ ἐφεξῆς.

A. ἀντὶ *Anno*. A. C. = *Anno Christi*. A.

C. N. = *Anno Christi nati*. A. M. = *Anno Mundi*, ἢ *Artium Magister*. A. O. R. = *Anno orbis redempti*. A. R. S. = *Anno reparatae salutis.*

B. ἢ b (πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν) = *beatus.*

C. = *Candidatus*. C. M. = *Caesarea Majestas*. C. V. = *Celsitudo Vestra*. Com. Pal. = *Comes Palatinus.*

D. (πρὸ ὀνόματος ἀγίου) = *Divus* (πρὸ ὀνόματος σοφοῦ) = *Doctor*. Dn. = *Dominus*.

H. L. Q. C. = *Hora locoque consueto*.

J. C. = *Jesus Christus*. Jctus. = *Jureconsultus*. I. N. J. = *In nomine Jesu*. J. N. R. J. = *Jesus Nazarenus rex Judaeorum*. J. V. D. = *Juris utriusque Doctor*. J. V. L. = *Juris utriusque Licentiatus*.

L. (πρὸ οὐσιαστικοῦ) = *Licentiatus*. L. B. = *Lector benevole*, ἢ *Liber Baro*. L. S. = *Loco Sigilli*.

M. (πρὸ ὀνόματος) = *Magister*. M. D. = *Medicinae Doctor*. MS. ἢ Cod. MS. = *Codex manuscriptus*, καὶ πληθυντ. Codd. MSS. = *Codices manuscripti*.

N. T. = *Novum testamentum*. Not. Publ. Caes. = *Notarius publicus Caesareus*. Not. ἢ Nota = *Notandum est*. NB. = *Nota bene*.

P. L. = *Poëta laureatus* ἢ *Pastor loci* ἢ *Professor Logices*. P. P. (μετὰ κύριον ὄνομα) = *Professor publicus*, ἢ *Pastor primarius*. (Ἐπὶ ἐπιγραμμάτων) = *publice posuit*. (Εἰς διάφορα γράμματα) = *praemissis praemittendis*. P. S. = *Postscriptum*. Q. B. V. = *Quod bene vertat*. Q. D. B. V. = *Quod Deus bene vertat*.

R. M. = *Regia Majestas*.

S. ἢ SS. Th. D. = *Sanctae* ἢ *Sacrosanctae Theologiae Doctor*. S. R. I. = *Sacrum Romanorum Imperium*.

V. T. = *Vetus Testamentum*.

Οὕτως a. c. ἢ c. a. = *anni currentis* ἢ *currentis anni*. a. pr. = *anni praeteriti*. b. m. = *beatae memoriae*. c. = *caput*. cet. = *cetera*.

e. g. = *exempli gratia*. etc. = *et cetera*.
 extr. = *extremo*. fin. = *in fine*. h. a. = *hujus
 anni* ἢ *hoc anno*. h. l. = *hoc loco*. h. t. =
hoc tempore. i. e. = *id est*. i. q. = *idem quod*.
 l. = *liber*. l. c. = *loco citato*. l. s. = *locus
 sigilli*. m. p. = *manu propria* p. = *pagi-
 na*. p. m. = *pagina mea* ἢ *piae memoriae*.
 sc. = *scilicet*. s. sect. = *sectio*. seq. ἢ s. =
sequens. seqq. ἢ ss. = *sequentia*. v. ἢ vid.
 = *vide* ἢ *videatur*. v. = *versus*. v. c. = *ver-
 bi causa*. v. g. = *verbi gratia*.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΑ

§. 208.

Ἡ τὴν καθ' ἑαυτὴν καὶ εἶδος καλὴν Στιχοποιίαν ἢτοι Στιχοουργίαν διδάσκουσα τέχνη, συμπεριλαμβάνει ὡς υποχρείμενα τῆς διδασκαλίας τῆς α) τὴν Μετρικὴν, ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους τὴν καλουμένην Προσωδίαν *)· β) τὴν ὀργανικὴν κατασκευὴν, ἢτοι τὰ ἐκ τῶν διαφόρων πρὸς ἀλλήλα ἐναλλαχθῆντων μέτρων πολυποίκιλα πηγάσαντα τῶν Στίχων εἶδη, τὴν καθ' αὐτὸ δηλοῦντι Στιχοουργίαν· γ) τὴν Ποίησιν, ἢτοι Ποιητικὴν Τέχνην λεγομένην κατ' ἑξοχὴν, ἣτις περὶ τὴν καλὴν τῶν στίχων ἕλην στρέφεται, καὶ εὐρίσκει αὐτὴν μόνον εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῖμα καὶ τὰ καλὰ αἰσθήματα τοῦ Ποιητοῦ.

Εἰς τὴν Γραμματικὴν ἀρκεῖ νὰ δείξῃ τοὺς κυριωτέρους κανόνας τῆς Προσωδίας καὶ τὰ προχειρότερα εἶδη τῶν στίχων, τῶν ὁποίων ἡ γνῶσις εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κατάληψιν τῶν ποιητικῶν συγγραμμάτων· τὰ δὲ λοιπὰ παραχωρεῖ εἰς τὴν Ποιητικὴν Τέχνην, διὰ νὰ τὰ διδάξῃ αὐτὴ βασιμῶς καὶ διεξοδικῶς (**).

*) Ἴδε Κοῦμα Λεξικ. τόμ. 2. περὶ Προσωδίας §§. 8 — 12. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1826.

**) Ἴδε Οἶκον ὀμου Ποιητικὴν, εἰς τὸ β'. Βιβλ. τῶν Γραμματ. ἐγκυκλ. παιδευμάτων, ἐκδοθέν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρ. 1817. Μέχρι τῆς ὥρας δὲν ἀπεκτήσαμεν τελειότεραν καὶ καλητέραν, ἔσον εἰμὶ γνωρίζω, πκρά ταύτην τὴν Ποιητικὴν.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Π ρ ο σ ω δ ί α.

§. 209.

Ἡ Προσωδία διδάσκει τὸ μέτρον, ἥτοι τὴν τάσιν καὶ διάρκειαν τοῦ χρόνου, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ πᾶσα συλλαβὴ ἐκφώνουμένη.

Εἶδη τῶν μέτρων.

§. 210.

Πᾶσα συλλαβὴ εἶναι ἢ μακρὰ (longa), ἢ βραχεῖα (brevis)· δηλαδή ἢ ἐκφώνησις ἐκάστης συλλαβῆς ἀποτελεῖται εἰς μακρότερον, ἢ βραχύτερον χρόνου διάστημα. Ὄταν ἢ ἐκφώνησις συλλαβῆς τινὸς διαρκεῖ μακρότερον χρόνου διάστημα, λέγομεν κατὰ τὴν γλῶσσαν τῆς Τέχνης, Ἡ συλλαβὴ μακρύνεται ἢ ἐκτείνεται (producitur)· ὅταν δὲ βραχύτερον, Ἡ συλλαβὴ βραχύνεται ἢ συστέλλεται (corrigitur). Καὶ τὸ συμβολικὸν σημεῖον τῆς μακρᾶς συλλαβῆς εἶναι τὸ εὐθὺ γραμμίδιον (-)· τὸ δὲ τῆς βραχείας τὸ τόξοειδὲς (˘), οἷον· Mensā, cōnsūl, hōnōs.

Παρακτὸς τῶν μακρῶν καὶ βραχειῶν συλλαβῶν ὑπάρχουσι καὶ δίχρονοί τινες· τοιαῦται δηλαδή, τὰς ὁποίας ὁ Ποιητὴς δύναται πότε μὲν νὰ ἐκτείνῃ, πότε δὲ νὰ συστέλλῃ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἢ χρεῖαν αὐτοῦ. Αὗται ὀνομάζονται καὶ ἀμφίδοξοι ἢ κοιναὶ (ancipites, communes). Διὰ τοῦτο καὶ τὸ σημεῖον τῶν συλλαβῶν τούτων εἶναι δίσημον, συγκείμενον δηλαδή ἐξ ἐκείνων τῆς μακρᾶς καὶ βραχείας (=), οἷον· canē, valē, ubī, mihī.

Γενικοὶ κανόνες τῶν μέτρων.

§. 211.

1. Ἀρχὴ καὶ βᾶσις τῶν κανόνων τῆς Μετρικῆς εἶναι ἢ αὐθεντία τῶν ἀρίστων Ποιητῶν· διότι εἶναι

τῶν ἀδυνάτων νὰ ὀδηγηθῶμεν ἐκ φύσεως εἰς τὸ μῆκος καὶ τὴν βραχύτητα τῶν συλλαβῶν γλώσσης, πρὸ αἰῶνων ἤδη ἀφανισθείσης ἀπὸ τὰ στόματα τοῦ ἔθνους αὐτῆς. Ὅθεν ὅσους κανόνας ἔχομεν περὶ Προσωδίας γενικούς τε καὶ εἰδικούς, ἐπορίσθησαν ἀπὸ τὰ καλῆτερα τῶν ἀρχαίων Ποιητῶν συγγράμματα· καὶ ὅ,που μέχρι τοῦδε δὲν ἀνιχνεύθησαν τοιοῦτοι μὲ στερεότητα, ἐκεῖ ἀκολουθοῦμεν τὸ παράδειγμα τῶν εἰρημένων Συγγραφέων ἀπεριορίστως.

2. Πᾶσα δίφθογγος ἐκτείνεται πάντοτε, ἐξαιρουμένης τῆς προθέσεως *prae*, ἣτις ἐνίοτε συστέλλεται ἐπομένου φωνήεντος, οἷον· *aurum*, *sacrae*, *coena*, *curus*, *praecacutus*, *praecit*.

3. Ὅλα τὰ φωνήεντα, τὰ θέσει μακρὰ (*positione longa*) λεγόμενα, ἐκτείνονται. Εἶναι δὲ τοιαῦτα

1) εἰάν μετὰ μίαν ἢ ἄλλην συλλαβὴν δύο ἢ πλείοτερα σύμφωνα εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν ἔπονται, οἷον· *Cōnscia mēns rēcti*.

2) εἰάν ἡ τελευταία συλλαβὴ λέξεως ὁποιασδήποτε λήγῃ εἰς σύμφωνον, καὶ ἡ πρώτη συλλαβὴ τῆς μετὰ ταύτην ἀμέσως εἰς τὸν λόγον ἐπομένης ἄλλης λέξεως ἀρχηται ὁμοίως ἀπὸ συμφώνου, οἷον· *Tempūs fugit, senectūs venit, accedit mors*.

3) θέσει μακρὰ ὁμοίως εἶναι, ὅσα ἔχουσι κατόπιν τῶν ἐν τῶν διπλαῶν συμφώνων, τὸ *x* (*cs*) δηλαδὴ ἢ τὸ *z* (*sd*), ἢ τὸ σύμφωνον *j*, οἷον· *gāza*, *ājō*, *rējor*. Συστέλλονται μόνον τοῦτο τὰ ἐκ τοῦ *jugum* σύνθετα, δηλαδὴ τὴν πρὸ τοῦ *j* συλλαβὴν ἔχουσι βραχεῖαν, οἷον· *hījugus*, *quatrijugus*.

Σημ. 1. Τὸ σύμφωνον *h* μετρικῶς δὲν ἰσχύει πλέον, εἰμὴ ὡς φωνήεν· ὅθεν τὰ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντα συστέλλονται, οἷον· *adhuc serpit humi*.

Σημ. 2. Τὸ *gm* ἐκλαμβάνεται εἰς τὴν προσωδίαν ὡς ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον· διὰ τοῦτο τὰ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντα ὁμοίως συστέλλονται, οἷον· *āqua, ŕequus, cōquo*.

Σημ. 2. Ὅταν τὰ ἀμετάβολα *l, m, n, r* εὑρίσκονται κατόπιν ἄλλου συμφώνου, τὸ πρὸ αὐτῶν φωνήεν εἶναι δίχρονον, οἷον· *Cyclops, Tēcmessa, cŷcnus, tenēbrae, pharētra, āgrestis*. Ἐξαιροῦνται ὅμως, ὅσα παράγονται ἀπὸ λέξεις, ἐχούσας τὴν συλλαβὴν ταύτην φύσει μακράν, τὰ ὅποια καὶ ἐν τῇ παραγωγῇ μένουσι μακρά, οἷον· *mātris, ēgressus*· ἐκ τῶν *māter, ē* καὶ *gressus*.

4. Πᾶσα συνηρημένη συλλαβὴ ἐκτείνεται, οἷον· *Dī, mī, nī, nīl, quīs, cōgo, mālo, jūnior*, ἀντὶ *Dii, mihi, nisi, nihil, quibus, coago, māvolo, juvenior*.

§. 212.

Φωνήεν πρὸ φωνήεντος τιθέμενον εἰς λέξεις γνησίας, Λατινικὰς συστέλλεται, οἷον· *Dēus, pius, idōncus, tŷus, socius, monēo, audio* κτλ.

Ἐξαιροῦνται 1) λέξεις Ἑλληνικαί, ὅσαι παρ' Ἑλληνιστῶν ἐκτείνονται, οἷον· *āēr, musēum, Agesilāus, Aenēas*.

2) ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῆς πέμπτης κλίσεως ἐκτείνει τὸ *e*, εἴαν πρὸ αὐτοῦ φωνήεν εὑρίσκηται, ἄλλως δὲ ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν καὶ ὄνομα, οἷον· *diēi, faciēi, glaciēi; spēi, fidēi, rēi*.

3) αἱ εἰς *ius* γενικαί εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἐκτείνουν τὸ *i*, ὅπερ ὁ στιχηρὸς ἔχει κοινόν, οἷον· *unŷus, nullŷus, illŷus* ἢ *unŷus, nullŷus, illŷus*. Τὸ δὲ *solŷus* καὶ *alŷus* ἔχουσι πάντοτε μακρὸν τὸ *i*, τὸ ὁποῖον ἡ γενικὴ *alterŷus* ἐκ τούναντιού συστέλλει.

4) αἱ ἀπρηχαιωμένοι γενικαί εἰς *ai*, ὡσαύτως καὶ αἱ κλητικαί εἰς *ai* καὶ *ei* ἐκτείνουσι τὴν καταλήγουσαν δίφθογγον, οἷον· *aquāi, terrāi; Cāi, Pompēi*.

5) εἰς τὸ ῥῆμα *fiō*, ἐκτείνεται τὸ *i* καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἐξαιρουμένων ἐκείνων τῶν χρόνων, ὅσοι μετὰ τὸ *i* ἐπομένως παρενδέτουσί που τὸ *r*, οἷον· *fiō, fiēbam, fiam, fierem, fieri*.

6) αἱ λέξεις *academīa, Dīana* τὸ *i* κοινόν ἔχουσι. Οὕτω καὶ τὸ Ἐπιφώνημα ὄ! ἐπὶ ἐπιφωνήσεως πρὸ φωνήεντος καὶ τὸ ὄhe! ἐν δὲ τῷ *ehō* ἐκτείνεται.

§. 213.

Αἱ παράγωγοι λέξεις λαμβάνουσι σχεδὸν πάντοτε τὸ μέτρον τῶν ἐκ τῶν ὁμοίων παράγονται πρωτοτύπων, οἷον· *āmor, āmabilis, āmicus, āmator*, ἔχουσι τὸ ἄβραχῦ· ἐπειδὴ τὸ *āmo*, ἡ ρίζα τούτων συστέλλεται.

Οὕτω *finio*, *finitus*, *finitimus* ἔχουν τὸ *fī* μακρόν· διότι τὸ πρωτότυπον τούτων *finis* ἐκτείνεται. *Verēcundus*, *pūnio*, *mūnio*, *suffōco* παράγονται ἀπὸ τοῦ *verēri*, *roēna*, *moēnia fauces* (§. 211. 2.). Ὁ αὐτὸς κανὼν ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τοὺς παραγώγους τῶν ῥημάτων χρόνου· διότι ὅσοι ἀπὸ τὸν ἐνεστώτα παράγονται διατηροῦσι τὸ μέτρον τοῦ ἐνεστώτος, ὅσοι δὲ ἀπὸ τὸν παρακειμένον τοῦ παρακειμένου, οἷον· *lēgo*, *lēgam*, *lēgebam*, *lēgerem*; *lēgi*, *lēgerim*, *lēgeram*, *lēgisse*, *lēgoro*. Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ τὰ ἐκ τῶν ὑπτίων παράγωγα οὐσιαστικὰ ἔχουσι τὸ μέτρον τῶν πρωτοτύπων των, οἷον· *arātrum*, *lavācrum*, *simulācrum*, *involūcrum* ἀπὸ τοῦ *arātum*, *lavātum*, *simulātum*, *involūtum*.

Ἐξαιροῦνται αἴτινα ἀπὸ τὸν κανόνα τούτον. Τοιαῦτα εἶναι, ὅσων τὰ πρωτότυπα συστέλλονται, τὰ δὲ παράγωγα αὐτῶν ἐκτείνονται, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, οἷον· *hūmanus*, *sēdes*, *mācero* ἐκ τῶν *hōmo*, *sēdeo*, *mācer*. *Mōlestus*, *ōdium*, *lūcornā*, *sūpor*, *servīlus*, *siātus* παράγωγα ἐκ τῶν *mōles*, *ōdi*, *lūceo*, *sōpio*, *servītum*, *siātum*.

Σημ. 1. Ὅστις ἐξ ἀσκήσεως ἔμαθε νὸ τονίζη πᾶσαν λέξιν ὀρθῶς, εὐκόλως εὐρίσκει τὸ μέτρον τῶν τρισυλλάβων καὶ πολυσυλλάβων λέξεων· διότι, εἴαν ὁ τόνος εἰς τὴν παραλήγουσαν συλλαβὴν πίπτῃ, ἐκτείνεται, εἰ δὲ εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, συστέλλεται ἢ συλλαβὴ αὕτη, ἢ παραλήγουσα δηλονότι, οἷον· *amāre*, *monēre*, *lēgere*, *capere*. Ὅθεν πρὸς εὐρεσιν τοῦ μέτρου συλλαβῆς τινος, ἢ πολυσύλλαβος λέξις οὕτω μετατρέπεται, ὥστε ἢ συλλαβὴ, τῆς ὁποίας τὸ μέτρον ζητοῦμεν, γίνεται παραλήγουσα, καὶ οὕτω φανερόνεται ἐκ τοῦ τονισμοῦ τῆς, εἴαν ἦναι μακρὰ ἢ βραχεῖα. Τοῦτο δὲ ἐκτελεῖται προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει συλλαβῶν τινων· φερειπὶν

1) διὰ τῆς προσθέσεως, ἐνῶ ἡ ἀπλὴ λέξις μεταποιεῖται εἰς σύνθετον. Οὕτω π. χ. ἡξεύρω, ὅτι ἢ εἰς τὸ *sūper* πρώτη συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα· διότι *insūper* λέγομεν. Οὕτω *prōbus*, *imprōbus*; *sānus*, *insānus*; *sero*, *diffēro*; *clāmo*, *declāmo*.

2) διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τὰ παράγωγα ἐπαναφέρονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ αὐτῶν πρωτότυπα, οἷον· *impedīmentum* ἔχει τὸ *dī* μακρόν· διότι ἢ συλλαβὴ αὕτη εἰς τὸ πρωτότυπον *impedīre* ἐκτείνεται. Οὕτω *valētudo*, *sedūlitas*, *cognītio*, ἐκ τῶν πρωτοτύπων *valēre*, *sedūlus*, *cognīlus* κτλ.

Σημ. 2. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λέξεις διατη-

ροῦσι καὶ ἐνταῦθα τὸ πρωτοφυνὲς καὶ πάτριον μέτρον, οἷον· Nilus, Νεῖλος· *īdolum*, εἰδῶλον· Helēna, Ἑλένη· *exodus*, ἐξοδος· *Atrides*, Ἀτρείδης· *Priamides*, Πριαμίδης.

Εἰδικοί κανόνες.

Μέτρα τῶν πρώτων καὶ μέσων συλλαβῶν.

§. 214.

Τὰ σύνθετα διατηροῦσι τὸ μέτρον τῶν ἀπλῶν, οἷον· *decido* ἐκ τοῦ *cado*; *decido* ἐκ τοῦ *caedo*; *iniquus* ἐκ τοῦ *aequus*; *impius* ἐκ τοῦ *pius*. Ἀλλ' οὐδ' αἱ προθέσεις χάνουν ἐν τῇ συνθέσει τὰ μέτρα των, οἷον· *educō*, *adorno*, *dimitto*, *perago*, *profero*, *abigo* κτλ.

Σημ. 1. Πολλὰ σύνθετα ὁμως παραλλάττουσι τὸ μέτρον τῶν ἀπλῶν, οἷον· *dejero*, *rejero* ἐκ τοῦ *juro*; *pronubus*, *conubium* ἐκ τοῦ *nubo*; *maledicus*, *causidicus* ἐκ τοῦ *dico*. Ὄσάντως καὶ τίτες τῶν προθέσεων ἐνίοτε μεταβάλλουσι τὰ μέτρα των ἐν τῇ συνθέσει· ἢ *pro* φερρεῖται ἐκτείνεται σχεδὸν πάντοτε, εἰς τίνας ὁμως λέξεις συστέλλεται, οἷον· *procella*, *profanus*, *profecto*, *profugus*, *profundus*, *proficiscor*, *profiteor*, *protervus*. Οὕτω καὶ *pro* φωνήεντος, ἢ *pro* τοῦ *h*, οἷον· *proinde*, *prohibeo*. Ἄλλοτε ἢ *pro* εἶναι δίχρονος, οἷον· *procumbō*, *procurro*, *professus*, *profusus*. Ἡ δὲ *de* καὶ *se* *pro* φωνήεντος ἢ *pro* τοῦ *h* συστέλλονται, οἷον· *deamo*, *dehisco*. Οὕτως ἢ *di* εἰς τὸ *dirimo* καὶ *disertus*· ἢ δὲ *re* πανταχοῦ συστέλλεται, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀπροσώπου *refert* καὶ *pro* τοῦ *j*, οἷον· *reicio*, *rejectus*.

Σημ. 2. Ὅποταν τὸ πρῶτον μέρος συνθέτου τινὸς λέξεως λήγει εἰς *a* ἢ *o*, αὐταὶ αἱ συλλαβὴ ἐκτείνονται, οἷον· *quatenus*, *quapropter*, *quandocunque*, *contrōversus* κτλ. Τὸ *o* μόνον τοῦτο συστέλλεται εἰς τὸ *hodie*, *quandōquidem*, *omitto*· εἰάν δὲ λήγη εἰς *e*, *i*, *u*, συστέλλεται πάντοτε, οἷον· *nefas*, *tredecim*, *bipes*, *bijugus*, *tripartitus*, *siquidem*, *omnipotens*, *ducenti*, *duplex*, *quadripes*.

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν ἐσχατον τοῦτον κανόνα 1) ὅσα τὸ *e* ἐκτείνουσι, οἷον· *trēvir*, *venēficus*, *videlicet*, *nēdum*, *nēquam*, *nēquitia*, *nēquaquam*, *nēquidquam*, *vēcors*, *vēsanus*· ὅσα τὸ *e* δίχρονον ἔχουσι, οἷον· *calēfacio*, *liquēfacio*, *palēfacio*, *tepēfacio*· 3) ὅσα τὸ *i* ἐκτείνουσι, οἷον· *quīlibet*, *quīvis*, *plērique*, *utrīque*, *quamtīvis*, *quantūcunque*, *ibīdem*, *ubīque*, *scīlicet*, *ilīcet*, *sīve*, *bīduum*, *prīdie*, *postēdie*, *merīdies*· 4) ὅσα τὸ *i* δίχρονον ἔχουσι, οἷον· *quotīdie*, *quotīdianus*, *ubīvis*, *ubīcunque*. Τὸ δὲ *īdem* γένους ἀρτένικου ἐκτείνεται, οὐδενὲρ ὁμως συστέλλεται, οἷον· *īdem*.

§. 215.

1. Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ ὑπτίον εἰς ἄν δι-
 σύλλαβα ἐκτείνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, οἷον·
 vīdi, vīsum; mōni, mōtum; ēdi, ēsum κτλ.
 Καὶ ἐνταῦθα ὅμως κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§. 212)
 φωνῆεν πρὸ φωνήεντος συστέλλεται, οἷον· luo, lūi;
 ruo, rūi.

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν ἤδη εἰρημένον κανόνα

- 1) οἱ ἐφεξῆς ἐξ δισύλλαβοι τῶν ῥημάτων παρακείμενοι, ὡς dēdi, stēti, tūli, bībi, fīdi, scīdi (ἐκ τοῦ do, sto, fero, bi-
 bo, fīdo, scīdo.).
- 2) τὰ ἐφεξῆς ἑννέα δισύλλαβα ὑπτια, ὡς dātum, rātum, sāt-
 tum, ītum, cītum, lītum, rūtum, quītum, sītum (ἐκ
 τοῦ do, reor, sero, eo, cīco, lino, ruo, queo, sino.).

2. Ὄταν ὁ παρακείμενος ἀναδιπλασιάζει τὴν
 πρώτην συλλαβὴν καὶ ἀποβαίνει τρισύλλαβος, αἱ
 πρότεροι δύο συλλαβαὶ συστέλλονται, οἷον· tē-
 līgi, pērūli, cēcīni, pērēgi, rūrūgi, cēcīdi
 κτλ. (ἐκ τοῦ tango, pello, cano, pango, pun-
 go, cado).

Ἐξαιρεῖται τὸ cēcīdi ἐκ τοῦ cāedo καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα
 τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἔχουσι θέσει μακράν, οἷον· cūcūrri,
 fēfēlli, mōmōrdi, pērērēci (ἐκ τοῦ curro, fallo, mordeo,
 parco.) κτλ.

3. Αἱ εἰς τὰ πληθυντικὰ πρόσωπα περιπτώσεις
 τῶν ῥημάτων εἰς imus καὶ itis συστέλλονται, οἷον·
 amabīmus, amabītis; legīmus, legītis; dixē-
 rīmus, dixerītis κτλ.

Ἐξαιρεῖται ὁ ἐνεστώς τῆς τετάρτης συζυγίας, ὅστις τὸ i ἐκ-
 τείνει, οἷον· audīmus, audītis; venīmus, venītis κτλ.
 Ἐκτείνονται ὡσαύτως καὶ τὰ ὑποτακτικά, οἷον· sīmus, sītis;
 velīmus, velītis; nolīmus, nolītis; malīmus, malītis.

§. 216.

1. Ἡ παραλήγουσα τῶν εἰς do καὶ go ὀνομά-
 των ἐκτείνεται, οἷον, cupīdo, imāgo, calīgō,
 verlīgō, pinguēdo, magnitūdo κτλ.

Ἐξαιροῦνται τὸ comēdo, harpūgo, līgo, sprādo, Macē-
 do, εἰς τὰ ὅποια ἡ παραλήγουσα συλλαβὴ συστέλλεται.

2. Εἰς τὰ εἰς inus ὀνόματα ἐκτείνονται τὸ i τῆς παραληγούσης, οἷον· divīnus, anserīnus, equīnus, genuīnus, peregrīnus κτλ.

Ἐξαιροῦνται μόνον τοῦτο τινά, οἷον· crastīnus, diutīnus, pristīnus, adamantīnus, crystallīnus, oleagīnus, pampīnus, fraxīnus, acīnus.

3. Τὰ εἰς icus καὶ idus ἐπίθετα συστέλλουσι τὴν παραλήγουσαν, οἷον· maledīcus, bellīcus, benefīcus; acīdus, arīdus, avīdus.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐφεξῆς εἰς icus μακρά, οἷον· amīcus, agrīcus, pudīcus, mendīcus, posīcus, caprifīcus, umbelīcus καὶ ἄλλα τὰ κύρια ὀνόματα, οἷον· Granīcus, Ludovīcus.

4. Τὰ θηλυκὰ πατρωνυμικὰ εἰς eis ἐκτείνουνσι τὸ e τῆς παραληγούσης, οἷον· Aenēis, Brisēis, Nerēis, Pelopēis.

Σημ. Εἰς τὰ ἐν συντόμῳ ἤδη εἰρημένα δὲν συμπεριλαμβάνονται ὅλοι, οἱ περὶ τὰ μέτρα τῶν πρώτων καὶ δευτέρων συλλαβῶν ἀναγκαῖοι κανόνες· ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε δὲν ἐστάθη δυνατόν καὶ διορισθῶσιν ἀκράδαντοί καὶ εἰδικοί διὰ πᾶσαν συλλαβὴν. Διὰ τοῦτο πολλαὶ συλλαβαὶ λέγονται μακραὶ ἢ βραχεῖαι, οὐχὶ δυνάμει στερεῶν κανόνων, ἀλλ' ἐξ ὑπολήψεως τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ Κλασσικοῦ Ποιητοῦ. Οὕτω π. χ. ἡ συλλαβὴ fa εἰς μὲν τὴν λέξιν fāba συστέλλεται, εἰς δὲ τὴν fābula ἐκτείνεται κατὰ τὸ παράδειγμα μόνον τῶν Ποιητῶν, καὶ ὄχι κατὰ κανόνα τινά στερεόν. Ὅθεν φαίνεται πόσον ἀναγκαῖα εἶναι ἡ μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσις τῶν ποιητικῶν συγγραμμάτων, πρὸς μάθησιν τῆς Μετρικῆς βαθεῖαν.

Μέτρα τῶν ληγουσῶν συλλαβῶν.

§. 217.

1. Τὰ εἰς φωνῆεν ἢ εἰς h λήγοντα μονοσύλλαβα λεξίδια ἐκτείνονται, οἷον· ā, āh, ō, dē, prō, prōh, dō, tū, tē, sē, mō, nē κτλ.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια quē, vē, nē, cē, piē, tē, sē.

Τὰ δὲ εἰς σύμφωνον λήγοντα μονοσύλλαβα συστέλλονται, οἷον· cōr, fēl, mēl, vīr, ōs (osis), quīs, ān, bīs, īn, fēr, īs, pēr, tēr. Οὕτω κτλ. ὅλα σχεδόν, ὅσα εἰς, b, d, l, t λήγουσιν, οἷον· āb, ōb, sūb, ād, sēd, vēl, āt, quōt κτλ.

Πολλὰ τούτων ὅμως εἶναι μακρὰ, οἷον· *jūs, mās, mōs, rūs, lās, rēn, ōs (oris), fūr, pār, plūs, sāl; āc, ēn, cūr, cētās, hīc (ēdō), nōn, quīn, sic, sīn.*

2. Αἱ εἰς *a* λήγουσαι λέξεις ἐκτείνονται κατὰ τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, καὶ μάλιστα

1) κατὰ τὴν ἀπενεκτικὴν τῆς πρώτης κλίσεως, οἷον· *musā, mensā, longā* κτλ.

2) κατὰ τὴν κλητικὴν τῶν εἰς *as* ἀρσενικῶν τῆς πρώτης κλίσεως, οἷον· *Aeneā, Andrea.*

3) εἰς τὰ ἐν τῇ προστακτικῇ τῆς πρώτης συζυγίας ῥήματα, οἷον· *amā, cogitā, ambulā.*

4) εἰς ὅλα τὰ ἀκλιτα μόρια, οἷον· *contra, intra, ultra, antea, propterea, frustra, triginta, quatragesima* κτλ.

Ἐξαιροῦνται τὸ *ita, quia, postea, ejus.*

Εἰς δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τῶν ἄλλων ὀνομάτων ὅποιασδήποτε κλίσεως καὶ ἀριθμοῦ τὸ *a* τῆς ληγούσης συστέλλεται, οἷον· *mensā, aērā, tyrannidā, poëma, lignā, tempora, genuā, cornuā* κτλ.

§. 218.

1. Τὸ *e* ἐκτείνεται πολλάκις.

1) εἰς τὴν ἀπενεκτικὴν τῆς πέμπτης κλίσεως, οἷον· *die, re, spe, facie.* Οὕτω καὶ τὰ ἐκ τῆς πτώσεως ταύτης σύνθετα, οἷον· *hodie, pridie, quare* κτλ.

2) εἰς τὴν προστακτικὴν τῆς δευτέρας συζυγίας, οἷον· *stude, doce, sede.*

Ἐξαιρεῖται τὸ *canē* καὶ *valē*, τὰ ὅποια διχρονοῦσιν.

3) εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐπιθέτων τῆς δευτέρας κλίσεως ἐπιρρήματα εἰς *e*, οἷον· *aegrē, variē, doctē* κτλ. Ὁμοίως καὶ τὸ *ferē, fermē, ohē.*

Ἐξαιρεῖται μόνον τοῦτο τὸ *malē* καὶ *henē.*

2. Εἰς τὰς πλειοτέρας ὅμως περιπτώσεις τὸ *o* συστέλλεται, καὶ μάλιστα

- 1) εἰς τὴν κλητικὴν τῆς δευτέρας καὶ εἰς τὴν ἀπενεχτικὴν τῆς τρίτης κλίσεως, οἷον· *dominē, magnificē; patrē, matrē.*
- 2) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τῶν οὐδετέρων ὀνομάτων, καὶ πασῶν τῶν εἰς ὀληγουσῶν ἀντωνυμιῶν, οἷον· *cubilē, retē, marē; illē, ipsē, istē* κτλ.
- 3) εἰς πάσας τὰς λοιπὰς τῶν ῥημάτων περιπτώσεις εἰς ὀ, παρεκτὸς τῆς προστακτικῆς τῆς δευτέρας συζυγίας, οἷον· *essē, amarē, amatē, amatoīē, amaverē, amerē, docebarē* κτλ.
- 4) εἰς τὰς προθέσεις καὶ τὰ ἐπιρρήματα, ὅσα δηλονότι ἐκ τῶν δευτέρων δὲν παράγονται ἀπὸ ἐπίθετα τῆς δευτέρας κλίσεως, οἷον· *antē, propē, sinē; indē, fortē, saepē, nempē, eccē; facilē, impunē* κτλ.

§. 219.

1. Τὸ *i* ἐκτείνεται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, τῶν εἰς *i* ληγόντων, οἷον· *dominī, fili, patri, amanti, fructuī, dieī, illī, eī; amavī, amavistī, amarī, amamini, amabimini, audivī, audī, fierī* κτλ.

2. Συστέλλεται τὸ *i* εἰς τὰ μόρια *nisi, quasi* καὶ εἰς τὰς κλητικὰς τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων *Amaryllī; Daphnī* κτλ. Εἰς δὲ τὸ *mihī, tibi, sibi, cui, ibi, ubi, uti* καὶ εἰς τὰ ἐκ τούτων σύνθετα *sicubi, sicuti* κτλ. εἶναι δίχρονον.

3. Τὸ *o* ἐκτείνεται εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τῶν ὀνομάτων, ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν οὐδετ. ῥηματικῶν ἐπιθέτων· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ πλεῖστα ἐπιρρήματα, τὰ εἰς ὀ ληγόντα, οἷον· *virō, librō, doctō, docendō, amandō; eō, quō, illō; primō, certō, meritō, falsō, adeō, ultrō, rarō* κτλ.

4. Δίχρονον εἶναι τὸ *o* εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τῆς τρίτης κλίσεως καὶ εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς καὶ προστακτικῆς, οἷον· *sermō, ratiō; amō,*

studeō, amatō, studetō. Εἰς δὲ τὸ duō, am-
bō, octō, modō, dummodō, postmodō, imō,
illicō, citō καὶ τὸ ἑλλειπτικὸν ῥῆμα cedō συστέλ-
λεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

5. Τὸ u ἐν τέλει τῶν λέξεων ἐκτείνεται πάν-
τοτε, οἷον· fructū, genu, dictū, diū κτλ.

§. 220.

1. Τὸ πρὸ τοῦ τελικοῦ c φωνῆεν ἐκτείνεται,
οἷον· dīc, dūc, hūc, istūc, illūc, istīc, hīc
(ἐδῶ) κτλ.

Ἐξαιρεῖται τὸ nec, donēc, fāc, hīc (οὗτος), τὰ ὁποῖα
συστέλλονται καὶ διχρονεῦσιν.

2. Τὸ πρὸ τοῦ d φωνῆεν συστέλλεται, οἷον·
apūd, illūd, istūd, aliūd, aliquīd, καὶ τὰ εἰς
d μονοσύλλαβα (§. 217).

3. Τὸ πρὸ τοῦ l ὁμοίως συστέλλεται, οἷον·
consūl, exūl, vigīl, simūl, semēl.

Ἐξαιρεῖται τὸ sōl καὶ sāl.

4. Τὸ πρὸ τοῦ m φωνῆεν ἐν τῇ συνθέσει τῶν
λέξεων συστέλλεται, οἷον· circūmeo, circūmago.
Ἐκτὸς δὲ τῆς συνθέσεως εἰς τὸν ἑμμετρον λόγον
ἐκθλιβόμενον, δὲν ἔχει χρόνου μέτρον (σελ. 346. *).

5. Τὸ πρὸ τοῦ n φωνῆεν ὁμοίως συστέλλεται
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καθὼς

1) εἰς τὰ εἰς en ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως, τῶν
ὁποίων ἡ γενικὴ λήγει εἰς inis, οἷον· carmīn,
nomīn, peccīn κτλ.

2) εἰς τὴν αἰτιατικὴν εἰς in καὶ yn, οἷον· Thetīn,
Alexīn, Halŷn, Itŷn.

3) καὶ εἰς τὰ μόρια ān, forsān, forsītān, tamēn.

6. Ἐκτείνεται δὲ τὸ πρὸ τοῦ n φωνῆεν

1) εἰς τὰ εἰς en ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λή-
γει εἰς enis, οἷον· rēn, splēn, liēn, allagēn.

2) εἰς τὰ εἰς an, en καὶ in Ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ
εἰς τὰς Ἑλληνικὰς αἰτιατικὰς εἰς an καὶ en, οἷον·

Titān, Peān, Salamīn, Delphīn, Aeneān, Anchisēn.

7. Τὸ πρὸ τοῦ τελικοῦ γ φωνῆεν πανταχοῦ συστέλλεται, οἷον· puēr, amōr, vultūr, celēr, neutēr, doceōr, docetūr; legōr, legitūr, sempēr, nupēr, fortitēr, proptēr, praeiēr κτλ.

Ἐξαιροῦνται τὰ μονοσύλλαβα nēr, fār, lār, fūr καὶ pār μετὰ αὐτοῦ σύνθετα impār, compār.

§. 221.

1. Ἡ τελικὴ συλλαβὴ as τῶν ὀνομάτων, ῥημάτων καὶ τῶν μορίων ἐκτείνεται, οἷον· Aeneās, aetās, mēnsās, amās, legās, docebās, aliās, forās.

Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς as τῆς τρίτης κλίσεως ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λήγει εἰς atis, adis ἢ ados, οἷον· vās (vadis), apās, Ilīās, Pallās κτλ. Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ αἰτιατικαὶ Heroās, Cyclopās κτλ. ὡς παρ' Ἑλλήσι καὶ ἐνταῦθα συστέλλονται.

2. Ἡ es ἐκτείνεται πανταχοῦ εἰς τὸ τέλος, οἷον· mercēs, nubēs, locuplēs, docēs, legēs, faciēs, audiēs, quotiēs, viciēs κτλ.

3. Ἐκ τῶν εἰς es συστέλλονται μόνον τοῦτο 1) τὰ εἰς es τῆς τρίτης κλίσεως ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ πλεονάζει μίαν συλλαβὴν, μεγούσης τῆς παραληγοῦσης βραχείας, οἷον· milēs, equēs, divēs, praesēs κτλ.

Ἐξαιροῦνται Cerēs, abjēs, ariēs, pariēs, pēs καὶ τὰ ἐκ τούτων σύνθετα, οἷον· bipēs, τὰ ὁποῖα ἐκτείνουνσι τὸ es.

2) βραχὺ εἶναι τὸ ěs (ἐκ τοῦ sum) καὶ τὰ τούτου σύνθετα, οἷον· potēs, abēs, prodēs, obēs κτλ. τὸ δὲ ēs (ἐκ τοῦ edo) εἶναι μακρόν.

3) ἡ πρόθεσις pepēs καὶ αἱ τῶν Ἑλλήνων εἰς es ὀνομαστικαὶ πληθυντικαὶ, οἷον· Arcadēs, Nomadēs κτλ. συστέλλονται.

§. 222.

1. Ἡ τελικὴ συλλαβὴ is ἐκτείνεται,

1) εἰς τὴν δοτικὴν καὶ ἀπενεχτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, οἷον· musīs, virīs, meīs, vobīs, illīs κτλ.

- 2) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, τῆς ὁποίας ἡ γενικὴ τελευτᾶ εἰς entis, entos, inis ἢ itis, καὶ τὴν παραλήγουσαν ἔχει μακρὰν, οἷον· Simoīs, γεν. Simoētis ἢ Simoēntos; Salamīs, γεν. Salamīnis.
- 3) εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς τετάρτης συζυγίας, οἷον· audīs, dormīs κτλ. Οὕτω τὸ vīs (ἐκ τοῦ volo) καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα καὶ ὑποτακτικά, οἷον· manīs, quivīs, utervīs, velīs, nolīs, malīs. Τὸ sis μετὰ τῶν συνθέτων αὐτοῦ possīs, adsīs, absīs κτλ.
- 4) εἰς τὸ gratis καὶ forīs καὶ εἰς τὰ μονοσύλλαβα vīs, līs, glīs.
- 5) εἰς δὲ τὸ δεύτερον πρόσωπον τοῦ ὑποθετικοῦ μέλλοντος ἡ is εἶναι δίχρονος; οἷον· amaverīs, monuerīs, dixerīs κτλ.

2. Συστέλλεται δὲ

- 1) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ γενικὴν τῆς τρίτης κλίσεως, οἷον· onīs, amorīs, dulcīs, patrīs, sapientīs κτλ.
- 2) εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῶν ῥημάτων τοῦ ἐνεκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον· amabitīs, legis, legitīs κτλ.

§. 225.

1. Ἡ os ἐκτείνεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν τῆς δευτέρας κλίσεως καὶ τὴν ὀνομαστικὴν τῆς τρίτης, ὅπου καὶ ἡ γενικὴ τὸ ο μακρὸν ἔχει, οἷον· dominōs, virōs, bonōs, illōs, aliōs, custōs, honōs, nepōs κτλ.

Ἐξαιρεῖται τὸ compōs, impōs, καὶ τὰ εἰς os Ἑλληνικά, ὡς melōs, Delōs κτλ. τὰ ὁποία συστέλλονται

2. Ἡ us εἰς τὰ ὀνόματα, ῥήματα καὶ ἐπιρρήματα συστέλλεται, οἷον· mundūs, dominūs; tempūs, temporibūs, fructūs, fructibūs; diebūs, bonūs, meliūs, optimūs, amamūs; arboribūs, radicibūs, poliūs, minūs κτλ.

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα

- 1) ἡ ὀνομαστικὴ τῆς τρίτης κλίσεως ἐκείνων τῶν ὀνομάτων, ἔσων ἢ γενικὴ τὸ u μακρὸν ἔχει εἰς τὴν παραλήγουσαν, καὶ ἐκτείνει τὴν τελικὴν συλλαβὴν us, οἷον· jūs (γεν. jūris), virtūs, tellūs, senectūs κτλ.
- 2) ἡ γενικὴ ἐνικὴ καὶ ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τῆς τετάρτης κλίσεως ἐκτείνουνσι τὸ us· διότι ἡ μὲν γενικὴ ἐνικὴ π. χ. fructiūs, συνηρέθη (§. 211. 4) ἐκ τῆς ἀρχαίας γενικῆς fructuis, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ πληθυντικὴ fructūs καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκ τῆς fructues.

3. Ἡ ys συστέλλεται, οἷον· chalỹs, chlamỹs, Erinnyỹs· εἰς δὲ τὴν Tethỹs εἶναι δίχροτος.

4. Τὸ πρὸ τοῦ t φωνῆεν ὁμοίως συστέλλεται, οἷον· capūt, amat, sāt, sicūt, scilicēt κτλ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ Στίχων κατ' ἐπιτομὴν.

§. 224.

Ἡ κατ' ἐπιτομὴν πραγματεία τῶν στίχων διακρίνεται ἐνταῦθα εἰς κεφάλαια τρία· εἰς τὸ α', δηλονότι, τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῶν μετρικῶν ἢ τοῖ ποιητικῶν ποδῶν· τὸ β', τὸ ὁποῖον θεωρεῖ καὶ ἐκθέτει τὰ διάφορα γένη καὶ εἴδη τῶν στίχων· τὸ γ', ὅπερ ἐξηγεῖ τὰς ἐνδεχομένας στροφὰς αὐτῶν.

Α'. Πόδες.

§. 225.

Σειράτις ἐκ δύο, τριῶν ἢ τεσσάρων μέτρων συγκειμένη Ποῦς καλεῖται, καὶ εἶναι τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ στίχου.

Δισύλλαβοι πόδες εἶναι τέσσαρες τὸν ἀριθμόν.

- 1) ὁ Πυρρίχιος - -, οἷον· lēgē, lōnē, Dēūs.
- 2) ὁ Σπονδεῖος - -, οἷον, lēgī, cōnstans, āestās.

3) ὁ Τροχάϊος ἦτοι Χορεῖος - -, οἶον· lēgīt, fōr-
tīs, gāudēt.

4) ὁ Ἰαμβος - -, οἶον· lēgūnt, pōtēns, fērāx.

Τρισύλλαβοι ὀκτώ.

1) ὁ Τρίβραχυς - - -, οἶον· lēgērē, ānīmā,
dūbīūs.

2) ὁ Μολοσσικός - - -, οἶον· lēgērūnt, mīrārī,
libērtās.

3) ὁ Δάκτυλος - - -, οἶον· lēgērāt, imprōbūs,
dīrīpīt.

4) ὁ Ἀνάπαιστος - - -, οἶον· lēgērēnt, tēnēbrāc,
bōnītās.

5) ὁ Ἀμφίβραχυς - - -, οἶον· lēgēbāt, bēātūs,
āmārē.

6) ὁ Ἀμφίμακρος - - -, οἶον· lēgērānt, cāvītās,
praēstītī.

7) ὁ Βακχεῖος - - -, οἶον· āmānī, ōgēstās, dō-
lōrēs.

8) ὁ Παλιμβάκχειος - - -, οἶον· cōnstārē, praē-
clārūs, fūlgērē.

Τετρασύλλαβοι δεκαέξ.

1) ὁ Προκελευσματικός ἦτοι Διπυρρίχιος - - - -, οἶον· rēlēgērē, mēmōriā, cēlōrītēr.

2) ὁ Δισπόνδειος - - - -, οἶον· pērlēgīssēs,
īntērmittūnt, praēcēptōrēs.

3) ὁ Διτρόχαιος ἦτοι Διχόρειος - - -, οἶον· lē-
gērāmūs, ērūdītūs, ēdūcātōr.

4) ὁ Διάμβος - - - -, οἶον· lēgēmīnī, sūpēr-
vēnīs, rēnūntiāns.

5) ὁ Χορίαμβος - - - - (Τροχάϊος κ. Ἰαμβος), οἶον·
lēcūtūs ērās, īmpātīēns, cōnstītūūnt.

6) ὁ Ἀντίσπαστος - - - - (Ἰαμβος κ. Τροχάϊος),
οἶον· lēgēbātūr, vērēcūndūs, ābūndābīt.

7) ὁ ἀπ' ἐλάσσονος Ἴωνικός (Jonicus a minore)

- υ υ - - (Πυρρίχιος κ. Σπονδεῖος), οἶον· rēlēgēbās, ādāmānī, ādōlēscēns.
- 8) ὁ ἀπὸ μείζονος Ἰωνικός (Jonicus a maiore) - - υ υ (Σπονδεῖος κ. Πυρρίχιος), οἶον· lectūrūs ěs, sēntēntiā mutābilīs.
- 9) Παιὰν ὁ πρῶτος - υ υ υ (Τροχαῖος κ. Πυρρίχιος), οἶον· lēgērīmūs, hīstōriā, crēdībilīs.
- 10) Παιὰν ὁ δεύτερος - - υ υ (Ἰαμβος κ. Πυρρίχιος), οἶον· lēgēndūs ěs, mōdēstiā, amābilīs.
- 11) Παιὰν ὁ τρίτος - - υ υ (Πυρρίχιος κ. Τροχαῖος), οἶον· lēgērīmūs, mēdicāmēn, ōpūlētūs.
- 12) Παιὰν ὁ τέταρτος - υ υ - (Πυρρίχιος κ. Ἰαμβος), οἶον· rēlēgērēt, cēlērītās, rēfūgiēns.
- 13) Ἐπίτριτος ὁ πρῶτος *) - - - (Ἰαμβος κ. Σπονδεῖος), οἶον· rēlēgīstī, rēfōrmīdāns, lābōrāndō.
- 14) Ἐπίτριτος ὁ δεύτερος - υ - - (Τροχαῖος κ. Σπονδεῖος), οἶον· lectūs ěssēs, administrāns, impērātrīx.
- 15) Ἐπίτριτος ὁ τρίτος - - υ - (Σπονδεῖος κ. Ἰαμβος), οἶον· lectūrā sint, intēllīgēns, partūrīēns.
- 16) Ἐπίτριτος ὁ τέταρτος - - - υ (Σπονδεῖος κ. Τροχαῖος), οἶον· lēgīssēmūs, assentātōr, infīnītūs.

Σημ. Ἐκ τῶν εἰρημένων ποδῶν οἱ μὲν εἶναι ἀπλοῖ, ὅτι μίαν ἄρσιν καὶ μίαν θέσιν ἔχουσι μόνον **) οἶον· υ, υ, υ, υ· οἱ δὲ σύνθετοι, ὅσοι ἀπὸ δύο ἄρσεις καὶ δύο θέσεις σύγκεινται, οἶον· υ υ υ, υ υ υ, καὶ τούτους μὲν καλοῦσιν ἄλλως οἱ Μετρικοί Διποδίας, ἐκείτους δὲ Μονοποδίας. Τῶν διποδιῶν ἡ ἰδεντέρα ἄρσις ὡσαύτως καὶ ἡ θέσις παλλάκις δὲν παρατηροῦνται εἰς τὴν ῥυθμικὴν σειρὰν τῶν στίχων, καὶ τότε ἡ διποδία θεωρουμένη ὡς μονοποδία ἀποτελεῖ ἐν μόνον ῥυθμικὸν μέρος ὅλου τοῦ στίχου, ὡς κατωτέρω ἐξ αὐτῶν τῶν στίχων θέλει φανῆναι.

Β'. Σ Τ Ι Χ Ο Ι.

§. 226.

Ἐκ τῆς συναρμογῆς πλειοτέρων ποδῶν γεννᾶται σειράτις ῥυθμικὴ, ἣτις καθ'αυτὸ Στίχος καλεῖται.

*) Ἐπίτριτοι καλοῦνται οἱ πόδες οὔτοι, διότι πρὸς τοὺς τρισημίους ἔχουσι καὶ ἐν βραχὺ μέτρον.

**) Τὸ τί ἐστὶ ἄρσις καὶ θέσις βλ. εἰς τὸ λεξικ. τοῦ Καῦμα, τόμ. β'. περὶ Προσῶδ., σελ. 3. ὑπὸ τὸν *).

Εἶη τῶν στίχων εἶναι πολλά, ἀλλ' οὔτε διω-
ρίσθησαν μέχρι τοῦδε ὡς πρέπει· διότι οἱ Τεχνογράφοι
μὴ ἔχοντες ἐτι ἀρχήν τινα βάσιμον, ἐξ ἧς διαίρε-
σις αὐτῶν λογικὴ δύναται νὰ παραχθῇ, ἄλλοι ἄλλα
διορίζουσι τῶν στίχων εἶδη.

Ἐρμάννος ὁ περίφημος τῶν Γερμανῶν Φιλο-
λόγος, δύο ὑψιστα γένη τῶν Στίχων δέχεται, τὸ
Τροχαϊκὸν δηλονότι καὶ τὸ Δακτυλικὸν *).
Τούτων δ' ἕκαστον συμπεριλαμβάνει διάφορα εἶδη,
ἐκ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα καὶ πρὸς κατάληψιν τῶν
Λατινικῶν ποιητῶν τὰ ἀναγκαιότερα θέλομεν ἐκθέσειν
ἐνταῦθα.

Ἀνάγονται δὲ εἰς τὸ Τροχαϊκὸν
γένος.

1) ὁ Τροχαϊκὸς τετράμετρος καταληκτικὸς, οἷον·

ε υ - = | ε υ - = || ε υ - = | ε υ =.

2) ὁ Ἰαμβικὸς δίμετρος ἀκατάληκτος, οἷον·

= | ε υ - υ | ε υ =.

3) ὁ Ἰαμβικὸς τρίμετρος ἀκατάληκτος, οἷον·

= | ε υ - = || ε υ - = | ε υ =.

4) ὁ Ἰαμβικὸς τετράμετρος καταληκτικὸς, οἷον·

= | ε υ - = | ε υ - || = | ε υ - = | ε υ =. καὶ

5) ὁ Ἰθυφαλλικὸς στίχος, οἷον·

ε υ ε υ ε υ = ἢ = | ε υ - = || ε υ - υ | ε υ =.

Ἐκ τοῦ Δακτυλικοῦ γένους εἶναι·

1) ὁ Ἑξάμετρος, οἷον·

ε υ ε υ ε υ ε υ || ε υ ε υ ε υ ε υ =.

2) ὁ Τετράμετρος Ἀλκμάνειος, οἷον·

ε υ ε υ ε υ ε υ =.

*) Τὸ ἐξάριτον σύγγραμμα αὐτοῦ Περί Μετρικῆς τῆς Ἑλληνικῆς
καὶ Λατινικῆς Ποιήσεως ἐπιγράφεται· *Epitome artis metricae
ad usum scholarum per G. Hermannum. Lipsiae anno
MLCCCVIII.* Πόσον ἤθελεν ωφελῆσαι τοῦτο τὸ πόνημα, ἂν με-
τεγλωττίζετο ἀπὸ ἀνδρῶν ὁμογενῆ, ἐμπειρῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς τὴν
ἡμετέραν γλῶσσαν!

- 3) ὁ Πεντάμετρος, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \parallel \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 4) ὁ Ἀρχιλόχειος, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 5) ὁ Ἀδώνειος, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 6) ὁ Γλυκόνειος, οἶον· $\bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 7) ὁ Φερηκράτειος, οἶον· $\bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - | \bar{\cup}$.
- 8) Ἀσκληπιάδειος ὁ ἐλάσσων, οἶον·
 $\bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - \parallel \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- Ἀσκληπιάδειος ὁ μείζων, οἶον·
 $\bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - \parallel \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 9) ὁ Σαπφικός, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} - \bar{\cup} | \bar{\cup} \parallel \bar{\cup} \bar{\cup} - | \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 10) ὁ Ἀλκαϊκός, οἶον· $\bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} - \bar{\cup} \parallel \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 11) ὁ Φαλαίκειος, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 12) ὁ Ἀνακρεοντικός, οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.
- 13) ὁ Ἴωνικός (Jonicus a minore), οἶον· $\bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup}$.

Σημ. Ἡ ἐπάνω μακρῆ συλλαβῆς ὄξεϊα (') δηλοῖ τὴν ἄρτιν ἦτοι ἀνάτασιν τῆς διποδίας ἢ μονοποδίας, καὶ ἐννοεῖται προτέτι ἐντεῦθεν, ὅτι εἰς τὴν ἀμέτρω ἐπομένην συλλαβὴν εὐρίσκειται ἡ ὄξεϊα. — Ἡ διάμετρος γραμμὴ (|) μεταξύ τῶν ποδῶν διακρίνει τὰς ῥυθμικὰς τάξεις, ἦτοι τὰ μέλη τοῦ στίχου ἀπ' ἀλλήλων, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι διποδία. — Ἡ δὲ διπλῆ γραμμὴ (||) φανερόναι τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ διακοπή, ἦτοι τὸ κόμμα (caesura, incisio) τοῦ στίχου. Ἐπειδὴ πᾶς ἐκτεταμέ- νος στίχος, προφερόμενος διὰ μιᾶς πνοῆς κατὰ συνέχειαν, πύθει τὸν ἀναγινώσκοντα· διωρίσθησαν ἀπὸ τοῦς ποιητὰς εἰς τοῦς μακρο- τέρους στίχους τόποι τιθεῖς, καθ' οὓς ἡ λέξις πάντοτε τελευτᾷ, καὶ ὁ πόνος τοῦ ἀναγινώσκοντος ἢ φωνῆ διαναπαύεται ὀλίγον, διὰ τὴν ἐξ- φωνήσιν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ στίχου μετὰ ἰσάν δύναμιν καὶ τόνον. Ἡ διακοπή λοιπὸν, ἦτοι τὸ κόμμα εἰς τὸν στίχον ἔχει τὸν αὐτὸν λό- γον, καθὼς τὰ στίξεως σημεῖα πρὸς τὴν πεζὴν φράσιν. Ἡ διαφο- Ͼ δὲ μεταξύ τούτων καὶ ἐκείνου εἶναι, ὅτι ἐνταῦθα τοῦτο συμβαίνει μετὰ σπουδῆς καὶ ἐντέχνως, ἐκεῖ δὲ κατὰ συγκυρίαν καὶ αὐτομάτως.

Εἶδη στίχων Τροχαϊκά.

- 1) Τροχαϊκὸς τετράμετρος καταληκτι-
 κός *).

§. 227.

Τὸ συνηθέστατον σχῆμα, τὸ ὁποῖον συνηθᾶ-
 ται εἰς τὰ κωμικὰ καὶ τραγικὰ τῶν Ἑλλήνων καί

*) Καταληκτοὶ (mutili) καλοῦνται ἐκεῖνοι οἱ στίχοι. ἔ-

Λατίνων ποιήματα τούτου τοῦ στίχου εἶναι τὸ ἐφεξῆς ·

$\begin{array}{c} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \\ \text{Disciplinam} \quad \text{vulgus odit} \quad \text{atque legum} \quad \text{vincula.} \\ \text{Stant parati} \quad \text{ferre quidquid} \quad \text{sors tulisset} \quad \text{ultima.} \quad (\text{Ὁράτ.}) \end{array}$

Τὸ ἀρχικὸν τοῦτο σχῆμα τοῦ προκειμένου στίχου ἐπιδέχεται πολλὰς ἄλλας τροπὰς καὶ μεταμορφώσεις. Οὕτω φερεῖται πᾶς πρῶτος Τροχαῖος τῆς διποδίας ἀναλύεται εἰς τρίβραχυν, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τρίβραχυν ἢ ἀνάπαιστον, ὥστε ἐκ τούτου διάφορα ἄλλα σχήματα ἀναφύονται κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

$\begin{array}{c} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \\ \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—} \\ \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \quad \text{—} \text{—} \text{—} \end{array}$

Τὸν στίχον τοῦτον μεταχειρίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε καὶ τὴν μακρὰν συλλαβὴν εἰς δύο βραχεῖας ἀναλύουσι, ποιῶντες τοῦτο μᾶλλον εἰς τὴν πρώτην ἄρσιν τῆς διποδίας, παρὰ εἰς τὴν δευτέραν, καὶ τὸ κόμμα τοῦ στίχου φυλάττουσιν ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας διποδίας. Οἱ Λατῖνοι ὅμως δὲν ἐπέμειναν ἐξαρκούμενοι εἰς ταύτας μόνον τὰς λύσεις καὶ τοὺς μετασχηματισμοὺς τοῦ στίχου τούτου· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ τροχαίου ποδὸς μετεχειρίσθησαν τὸν σπονδαῖον, καὶ λύοντες τὴν δευτέραν συλλαβὴν τούτου εἰς δύο βραχεῖας. τὸν δάκτυλον, καὶ οὕτως ἐγεννήθη τὸ ἐφεξῆς πολυμορφον αὐτοῦ σχῆμα.

σαι δὲν ἔχουσι τὰ μέλη αὐτῶν ἔλα πλήρη, ὅταν δηλαδὴ λείπει ἢ ἄρσις, ἢ ἡ ξέσις, ἢ καὶ ὁλόκληρός τις ποῦς ἀπὸ τὸν στίχον. Ἄκατάληκτοι δὲ, ὅσων τὰ μέλη εἶναι πλήρη, ἢ ἂν τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐσχάτου μέλους ἀναπληρωταὶ διὰ τῆς ἀνακρούσεως τοῦ στίχου †).

†) Ἄνακρουσιν ὀνομάζουσι οἱ Μετρικαὶ ἐκεῖνο τὸ βραχύτατον πολλαστημόριον τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον ἔχει πολλαχῆς ἢ πρώτη συλλαβὴ τοῦ στίχου, ἐνῶ ἢ ἄρσις, καὶ ἀκολουθεῖ ἢ ἀρχὴ τῆς πρώτης διποδίας, ἐπὶ τῆς δευτέρας συλλαβῆς εὐρίσκεται, ἐξ ἧς ὁ τόνος τοῦ στίχου ἀρχεται, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κατὰ ποιητικὸν ῥυθμὸν ἀναγινώσκοντος ἐπαίρεται εἰς τὰ ἄνω. Τοιοῦτος εἶναι ὁ Ἰαμβικὸς στίχος $\text{—} | \text{—} \text{—} | \text{—} \text{—} | \text{—} \text{—}$, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνάκρουσις συντείνει ὡς παραπλήρωμα τῆς ἀπληρώτου διποδίας.

Ānīmūlā vāgūlā blāndūlā,
 Hōspēs cōmēsquē cōrpōrīs,
 Quāe nūnc ābībīs īn lōcā,
 Pāllidūlā rīgīdā nūdūlā. (Αδριαν.)

Παρεκτός τῶν προεκτεθειμένων λύσεων, οἱ Ἕλλη-
 νες ποιηταί, μάλιστα οἱ Κωμικοί, ἀντὶ τοῦ Ἰάμβου
 μετεχειρίσθησαν πολλάκις τὸν Ἀνάπαιστον· οἱ δὲ
 Λατῖνοι καὶ τὸν Σποιδεῖον, καὶ, κατὰ λύσιν τούτου,
 τὸν Δάκτυλον, ὥστε τὸ σχῆμα τούτου κατ' αὐτοὺς
 ἐποικιλομορφώθη σχεδὸν ἐπ' ἄπειρον, ὡς

Παρ' Ἑλλήσιν.

Παρά Ῥωμαίοις.

— — — —
 — — — —
 — — — —
 — — — —
 — — — —

— — — —
 — — — —
 — — — —
 — — — —
 — — — —

3) Ἰαμβικός τρίμετρος ἀκατάληκτος.

§. 229.

Ὁ στίχος οὗτος εἶναι μίαν διποδίαν μακρότερος
 ἀπὸ τὸν προηγούμενον, καὶ ἔχει τὸ κόμμα του εἰς τὸ
 μέσον τοῦ τρίτου ποδός, ἤτοι εἰς τὸ τέλος τῆς πρώ-
 τῆς διποδίας, οἷον·

— | — — — — || — — — — | — — — —

Beatus ille qui procul negotiis

Paterna rura bobus exercet suis.

(Ὁ ράτ. Ἐποδ. Βιβλ. ᾠδ. 2.)

Faselus ille, quem videtis hospites,

Ait fuisse navium celerrimus (Κάτουλ.).

Καὶ οὗτος ὁ στίχος δὲν εὐρίσκεται πανταχοῦ
 καθαρὸς καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ ὅλας ἐκείνας τὰς λύσεις
 καὶ τὰς μετατροπὰς, τὰς ὁποίας ὁ Ἰαμβικός δόμετρος
 πάσχει. Διότι εἰς τοὺς Σκηνηκούς ποιητὰς τῶν Ἑλλή-
 νων καὶ Ῥωμαίων συναντᾶται πολλάκις μὲ ὅλους τοὺς

μετασχηματισμούς τοῦ προειρημένου Ἰάμβου, καὶ δὲν ἔχει πάντοτε τὸ κόμμα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον· μόνον ὅτι ἔσον καθαρώτερος καὶ ὅσον ἐγγύτερος πρὸς τὸν ἰαμβικὸν ἐκεῖνον πρότυπον εἶναι, τόσοι κομψότερος καὶ χαριέστερος φαίνεται. Ἐκ τῶν πολλῶν οἱ περιφημότεροι ποιηταὶ εἶναι ὁ Ἀρχίλοχος, Κάτουλος καὶ Ὀράτιος ἀπὸ τοὺς Τραγικούς ὁ Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, Σένεκας· ἀπὸ δὲ τοὺς Κωμικούς ὁ Ἀριστοφάνης, Πλαῦτος, Τερέντιος, οἵτινες τὸν στίχον τοῦτον μετεχειρίσθησαν.

4) Ἰαμβικὸς τετράμετρος κατάληκτικός.

§. 230.

Ὁ εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς τούτων ζηλωτὰς Λατίνους Κωμικούς οἰκτιρὸς στίχος, διὰ τὸ εὐκόλον καὶ τερπνὸν μέτρον, εἶναι ὁ Ἰαμβικὸς οὗτος, ὅστις ἔχει τὸ κόμμα εἰς τὸ τέλος τοῦ τετάρτου ποδός, οἶον·

⊖ | ⊘ - ⊖ | ⊘ - || ⊖ | ⊘ - ⊖ | ⊘.

Quid immerentibus nocēs? quid invides amicis?

(Τερέντ.)

Sed si tibi viginti minae argenti proferentur,

Quo nos vocabis nomine? libertos. Non patronos?

(Πλαῦτ.)

Ἄλλὰ καὶ οὗτος ὁ στίχος εὐρίσκεται μὲ ὅλας τὰς συνειθισμένας τῶν Ἰάμβων τροπὰς, καὶ πολλάκις οἱ Κωμικοὶ ἀμελοῦσι καὶ τὸ διωρισμένον αὐτοῦ κόμμα.

5) Ἰθυφαλλικός.

§. 231.

Τὸ πρωτότυπον σχῆμα τοῦ Ἰθυφαλλικοῦ στίχου εἶναι τοῦτο ⊘ - ⊘ - ⊘ - ⊘.

Ὁ δὲ Ὀράτιος προσθέσας εἰς τὸν προκείμενον ἐπιμίαν συλλαβὴν, ἀνέπλασεν ἐξ αὐτοῦ τὸν ἐφεξῆς στίχον.

Truditur dies die.

(Ὁ ράτ. Ω'δων. Βιβλ. β'. ωδ. 18. στίχ. 15.)

Μὲ τοῦτον ἐνόηται ὁ ἐφεξῆς ὁμοίως Ἰθυσαλ-
λικός, διαφορετικὸς ὅμως ἀπὸ τὸν προηγούμενον

Vocatus atque non vocatus audit.

(Ὁ ράτ. Ω'δ. Βιβλ. β'. ωδ. 18. στίχ. 40.)

Ἀμφότεροι ἠνωμένοι ἀποτελοῦσι τὴν ἐφεξῆς
στροφὴν.

Truditur dies die,

Novaeque pergunt interire lunae.

(Ὁ ράτ. Ω'δ. Βιβλ. β'. ωδ. 18. στίχ. 15 κ. 16.)

Εἶδη στίχων Δακτυλικά.

1) Ἑξάμετρος.

§. 232.

Ὁ ἀρχαιότατος, κομψότατος καὶ μεγαλοπρεπέ-
στατος στίχος εἶναι ὁ Ἑξάμετρος, ὅστις καὶ Ἡρωϊ-
κὸς ἀκούει. Εἰς τὸν στίχον τοῦτον εἶναι τὸ ὕ-
ψος τοῦ λόγου μὲ τὴν ἀφέλειαν, τὸ κάλλος μὲ τὴν
σεμνότητα, ἡ τερπνότης μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὸ ἀ-
σταῖον μὲ τὸ σπουδαῖον, καὶ ὅλα τὰ προτερήματα,
δι' ὧσιν ὁ στιχηρὸς λόγος οὐδ' εἰς τοὺς ὑπὲρ ἀνθρω-
πον αἰθέρας ἐπαίρεται, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὸν βόρβορον χυ-
δαίας φράσεως βυθίζεται. Οὗτος ἦν ὁ πρῶτος καὶ κύριος
σκοπὸς τῶν σοφῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, ὅσοι ἐδημιούρ-
γησαν πρῶτοι τὸν στίχον τοῦτον. καὶ ἔκαμαν τὰ πρῶ-
τα δοκίμια, τοῦ γὰ ὑψώσασαι δι' αὐτοῦ τὸν πεζὸν
καὶ πάντη ἀτεχτον τοῦ ὄχλου λόγον, εἰς τὸν στιχη-
ρὸν καὶ εὐρυθμόν. Οὗτοι αὐτοὶ ὅμως οἱ πρῶτοι δη-
μιουργοὶ τὸ ἡσθάνθησαν κάλλιστα, ὅτι ἦτο τῶν ἀδυ-
τάτων, ἀπαλλαχθέντες ἀπὸ τὴν ταπεινότητα τοῦ

παντελοῦς πεζοῦ λόγου, νὰ ἐκφράζωσι προσφυῶς μό-
λα ταῦτα διὰ τοῦ ἐντέχτου καὶ στιχηροῦ αἰσθήμα-
τα, πάθη καὶ πράξεις κοινὰς κατὰ πᾶσαν περίστασιν
καὶ χωρὶς μονοτονίαν, ἀναφυομένην ἀπὸ μέτρον μο-
νόμορφον καὶ κατὰ πᾶσαν φράσιν ἀμετάτρεπτον. Διὰ
τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἐκλέξωσι μέτρον προσφυές καὶ εὐάρ-
μοστον κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον εἰς ὅλας τὰς ἐν-
δεχομένας περιστάσεις. Τοιοῦτο δ' εὖρον εἰς τὸν
Δάκτυλον, ὅστις ὦν ὁμοιότατος σχεδὸν μὲ τὸν Τρί-
βραχυν, εἶναι ταχύς καὶ ὀξύς ὡς αὐτός. Ἐξαλλατ-
τόμενος δὲ πρὸς τὸν βραδύν καὶ ἐμβριθῆ Σπουδεῖον,
μετριάζεται ὀλίγον ἢ ἀκρατος φαιδρότης, καὶ βραδύ-
νονται τὰ ταχέα βήματά του, λαμβάνοντος μάλιστα
τοῦ στίχου τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ἄρσεως, ἥτις χορηγεῖ
προοίμιον σεμνὸν καὶ ἐμβριθές. Τοιουτοτρόπως λοι-
πὸν ἐτεχνάσθη ὁ χαριτωμένος οὗτος στίχος, τοῦ ὁ-
ποίου τὸ σχῆμα εἶναι, ὡς τὸ ὄνομα δηλοῖ, καὶ ἐκ
τῶν εἰρημένων εὐκρινίσθη, τὸ ἐφεξῆς·

ε ὦ | ε ὦ | ε ὦ | ε ὦ | ε ὦ | ε ὦ, οἶον·
Ārmā vīrūmq̄ cānō || Trōjāē, quī prīmūs āb ōris.

(Βίργ. Αἰν. Β. α'.)

Fōrtūnām Priāmī cāntābo || et nōbīlē bellūm.

(Ὁρ. Ἐπ. Β. β'. ἐπιστ. γ'. στίχ. 137.)

Dic mīhī Mūsā vīrūm || captāē pōst tēmpōrā Trōjāē.

(Ὁρ. Ἐπ. Β. β'. ἐπιστ. γ'. στ. 141.)

Non ego mendosos ausim defendere mores.

(Ὁβίδ.)

Sacra facit vates, sint ora faventia sacris.

(Προπ.)

Τὸ κόμμα τοῦ στίχου, ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω πα-
ραδειγμάτων φαίνεται, εὐρίσκεται μετὰ τὴν ἄρσιν
τοῦ τρίτου ποδός. Τοῦτον τὸν τόπον ἐκατέρωθεν ὁ
Ὅμηρος, καὶ οἰτούτον ἀκολουθήσαντες Ἐπικοί ποι-
ηταί, τὸν ὁποῖον καὶ οἱ λοιποὶ οἷς, ἐπὶ τὰ πλεῖστον

εὐφύλαξαν. Ἄλλ' εὐρίσκεται πολλάκις τὸ κόμμα καὶ εἰς ἄλλα χωρία τοῦ στίχου, τὸ ὅποσον ὄχι μόνον δὲν βλάπτει τὴν ἁρμογίαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποκρούει κάποτε τὴν μονοτονίαν. Συχνάκις δὲ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς στίχος δύο κόμματα ἔχει, τὸ ὅποσον οἱ Βουκολικοὶ μάλιστα ἀγαπῶσι, καὶ οἱ Ἐπικοὶ ὅμως δὲν ἀποστρέφονται· διότι τοῦτο μεγάλην ἐπίστ' ἔμφρασιν καὶ δύναμιν ἐμποιεῖ εἰς τὰ διὰ τοῦ στίχου διαγραφόμενα πράγματα, οἷον·

Dic mihi Damoeta||cujum pecus||an Meliboei?
Quum faciam vitula||pro frugibus||ipse venito.
(Βιργ. Βουκ. ἐκλ. γ.)

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐξετάσωμεν τὴν σύνταξιν τῶν μέτρων τοῦ στίχου τούτου, καὶ θεωρήσωμεν τὰς διαφοροὺς παραλλάξεις τοῦ κόμματός του, θὲν εὐρίσκομεν οὐδεμίαν ἀπορίας αἰτίαν, πῶς ὁ στίχος οὗτος ἐπαναλαμβανόμενος τὸσάκις κατὰ σειράν ἀδιάκοπον, οὔτε τὴν ἀηδῆ καὶ κατακοιμίζουσαν μονοτονίαν γεννᾷ, οὔτε τὰς ἀκοῆς τῶν ἀκροατῶν βαρύνει.

Πρῶτος τῶν Λατίνων ποιητῶν μεσεχειρίσθη τὸν Ἑξάμετρον ὁ Ἐννίος. Ὁ κορυφαῖος ὅμως πάντων, ὁ Ὀμηρος τῶν Λατίνων εἶναι ὁ Βιργίλιος, ὅστις τὰ ἔπη τῆς Αἰνείδος του ἐτέκτανε κατὰ τὸν τύπον ἐκείνων τῆς Ἰλιάδος. Τὸν συγγραφέα τοῦτον μετεγλώττισεν ὁ ἡμέτερος Εὐγένιος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μετὰ στίχους καὶ μέτρα Ὀμηρικά.

2) Τετράμετρος Ἀλκμάνειος. §. 233.

Ὁ τετράμετρος Ἀλκμάνειος σύγκειται ἀπὸ τὰ ἔσχατα τέσσαρα μέλη τοῦ Ἑξαμέτρου. Μόνος δὲν συναγτᾶται, ἀλλ' ἠνωμένος μετὰ ἄλλα εἶδη στίχων· Ἰδοὺ ὁ τύπος αὐτοῦ·

Ibimus, o socii comitesque,
 Certus enim promisit Apollo:
 O fortes, pejoraque passi,
 Cras ingens iterabimus aequor.
 (Ὁράτ. Ωΐδ. Βιβλ. α΄ ὠδ. 7.)

3) Πεντάμετρος.

§. 234.

Ὁ στίχος οὗτος διαιρεῖται εἰς δύο ἴσα μέρη, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔχει τὸ ἀμετάθετόν του κόμμα, ὅπερ περιβάλλει τὸν Πεντάμετρον μὲ πρόσχημα ἡμιστίχου. Οἱ δάκτυλοι τοῦ πρώτου μέρους ἐναλλάττονται μὲ τοὺς σπονδαίους, οἱ δ' ἐκεῖνοι τοῦ δευτέρου μένουσιν ἀμετάτρεπτοι· οἷον·

Tempora si fuerint nubila solus eris.

Dāt mārē, dānt āmnēs || dāt tībī tērrā vīām.

(Ὁβίδ.)

Huc age cum cithara carminibusque veni,
 Nec cor sollicitant facta nefanda meum.

(Τίβ.)

Ὁ Πεντάμετρος καλεῖται καὶ Ἐλεγεϊακὸς διὰ τὰ ἐλεγεῖα ἄσματα, τὰ ὁποῖα δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἑξαμέτρου ἐναλλάξ ἐγράφοντο. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν μετεχειρίσθη κάλλιστα ὁ Ὁβίδιος εἰς τὰς ἐλεγεΐας του. Ὅσοι δ' ἐδοκίμασαν, ὡς ὁ Αὐσώνιος καὶ Μαρκιανὸς νὰ τὸν ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὸν Ἑξαμέτρον, δὲν εὐδοκίμησαν παντάπασιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο παραχολούθημα φυσικόν· διότι στίχος, ὅστις ἔχει τὸ κόμμα πάντοτε εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἔσχατα ἡμιση μέτρα εἶναι πάντοτε τὰ αὐτὰ, δὲν δύναται ποτε νὰ προᾶξῃ ποῖημα εὐτόνον καὶ μελωδικόν, ἂν δὲν συγκερασθῇ μὲ ἄλλον, ἔχοντα μέτρον εὐκαμπτον καὶ ποικίλον.

4) Ἀρχιλόχειος.

§. 235.

Οὗτος ὁ στίχος ἔχει τὸ ἐπίθετον ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρετοῦ καὶ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ δευτερον μέρος, ἥτοι ἡ δευτέρα ἡμίσεια τοῦ Πενταμέτρου. Εἶναι λοιπὸν Δακτυλικὸς δίμετρος καταληκτικὸς, τοῦ ὁποίου οἱ πόδες δὲν ὑποφέρουσιν οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν, καὶ συναντᾶται πάντοτε ἠνωμένος μὲ ἄλλους, οἷον·

Pulvis et umbra sumus.

(Ὁ ράτ. Ω' δ. Βιβλ. δ'. ῶδ. 7.)

Interitura, simul

Bruma recurrit iners.

(ὁ αὐτ. ἐν τῇ ἰδίᾳ ῶδ.)

5) Ἀδώνειος.

§. 236.

Τὰ δύο ἔσχατα μέλη τοῦ Πενταμέτρου, ἥτοι ὁ Χορίαμβος ποῦς σὺν μιᾷ διχρόνῳ ἐν τέλει, συνιστῶσι τὸν στίχον τοῦτον. Εἰς τὰ κλασσικά τῶν Λατίνων ποιήματα συναντᾶται πάντοτε ἠνωμένος μὲ τὸν Σαπφικόν, εἰς δὲ τὰ τῶν νεωτέρων εὐρίσκεται καὶ μόνος καθ' ἑαυτὸν, οἷον·

Omnipotentem

Concelebrate;

Qui, quod in orbe est,

Omne creavit. (Βοήθειος.)

6) Γλυκωνείος.

§. 237.

Ὁ Γλυκωνεὺς στίχος σύγκειται ἀπὸ τὸν Χορίαμβον μὲ βάσιν μακράν καὶ κατάληξιν*) βραχεῖαν.

*) Λί εἰς τὴν ἐναρξιν τοῦ στίχου πρῶται συλλαβαί, ἥτοι τὸ

κατὰ τὸν Ὀράτιον, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Χοριαμβικοὶ
 στίχοι· μόλον ὅτι ὁ ποιητὴς Γλύκων καὶ οἱ λοιποὶ
 Ἕλληνες, ἀπὸ δὲ τοὺς Λατίνους ὁ Κάτουλος
 καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ ποιηταὶ μετεχειρίσθησαν πότε
 μὲν τὸν τροχαῖον, πότε δὲ τὸν Ἰαμβον εἰς τὴν βά-
 σιν, οἶον·

Regem non faciunt opes,
 Non vestis Tyriae color. (Ὀράτ.)

7) Φερηκράτειος.

§. 238.

Ὅτι περὶ τοῦ Γλυκωνείου ἐρρέθη, προσαρμό-
 ζεται ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν Φερηκράτειον, ὅστις δὲν
 διαφέρει ἀπὸ ἐκαῖνον παντελῶς, εἰμὴ κατὰ τὴν κα-
 τάληξιν, καὶ εὐρίσκεται πάντοτε συνωδευμένος ἀπὸ
 ἄλλους, οἶον·

Vis formosa videri,
 Annos fata dederunt,
 Multo non sine risu.

(Ὀράτ. Ωδ. Βιβλ. δ'. ᾠδ. 13.)

8) Ἀσκληπιάδειος ὁ ἐλάσσων καὶ ὁ
 μείζων.

§. 239.

Ὁ ἐλάσσων ἔχει δύο, ὁ δὲ μείζων τρεῖς Χορι-
 ἀμβους, παρεκτὸς τῆς βάσεως καὶ τῆς καταλήξεως, τὰς
 ὁποίας ἔχουσιν ἀμφότεροι δισσυλλάβους. Ὁ στίχος οὗ-
 τος διὰ τὰ ἦναι κομψὸς καὶ τερπνὸς, πρέπει πάντοτε
 εἰς τὸν πρῶτον Χορίαμβον τὰ ἔχη λέξιν τελευτῶσαν,
 τὸ κόμμα δηλονότι, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Ὀράτιος εἰς
 τοῦτον τὸν τόπον φυλάττει μὲ ἀκρίβειαν, οἶον·

πρῶτον μέλος τοῦ στίχου καλεῖται ἀπὸ τοὺς Μετρικοὺς Βάσις
 τοῦ στίχου· αἱ δὲ τελευταῖαι ἦτοι τὸ ἔσχατον μέλος ὀνομάζεται
 Κατάληξις τοῦ στίχου.

ε - | ε ~ ~ ε || ε ~ ~ ε | ~ ~

Multos castra juvant, et lituo tubae
 Permixtus sonitus, bellaque matribus
 Detestata. Manet sub Jove frigido
 Venator, tenerae conjungis immemor.

(Ὁράτ. Ωδ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 1.)

ε - | ε ~ ~ ε || ε ~ ~ ε | ε ~ ~ ε | ~ ~

Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
 Finem Di dederint, Leuconoe; nec Babylonios
 Tentaris numeros; ut melius quidquid erit pati.

(Ὁράτ. Ωδ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 10.)

9) Σ α π φ ι κ ό ς.

§. 240.

Ὁ Σαπφικός στίχος ἔχει τρία μέλη, ἐξ ὧν τὸ
 μὲν πρῶτον εἶναι διποδία τροχαϊκή, τὸ δὲ δεύτερον
 χορίαμβος, τὸ δὲ τρίτον ἀμφίβραχυς ἢ βακχεῖος ποῦς.
 Τοῦτέστιν ἔχει πέντε πόδας, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος εἶναι
 τροχαῖος, ὁ δεύτερος ὁμοίως τροχαῖος ἢ σπονδεῖος,
 ὁ τρίτος δάκτυλος, ὁ τέταρτος τροχαῖος, ὁ πέμπτος
 τροχαῖος ἢ σπονδεῖος, οἷον·

ε ~ ~ - ~ | ε ~ ~ ε | ~ ~ - ~

Κατὰ τοῦτο τὸ μέτρον ἡ Σαπφώ, καὶ ὅσοι ἀ-
 κριβῶς τὰ ἴχνη αὐτῆς ἐπάτησαν, ὡς ὁ Κάτουλος,
 μετεχειρίσθησαν τὸν στίχον τοῦτον. Ὁ Ὁράτιος ὁ-
 μως προέκρινε τὸν δεύτερον πόδα τούτου γὰρ ἦναι σπον-
 δεῖος πάντοτε, καὶ ἐφύλαξε προσέτι ἀκριβῶς τὸ κόμ-
 μα μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ δακτύλου, ὥστε κατὰ τοῦτον
 μετεπλάσθη τὸ σχῆμα τοῦ προκειμένου στίχου τοι-
 ουτοτρόπως.

ε ~ ~ - ε | - || ~ ~ ε | ~ ~ - ~

Quem dies vidit veniens superbum
 Hunc dies vidit fugiens jacentem.

(Σένεκ. Τραγ. Θυέστ. 614.)

23 *

Μόνον εἰς τοῦ Σένεκα τὰς τραγωδίας εὐρίσκει-
ται οὗτος ὁ στίχος μόνος. Ἐτόνεται δὲ πάντοτε μὲ
τὸν Ἀδώνειον καὶ ἀποτελεῖ τὴν Σαπφικὴν λεγομένην
στροφὴν, οἶον·

Integer vitae scelerisque purus.
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis grivida sagittis,
Fusce, pharetra.

(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 22.)

Διαφέρει ὀλίγον ἀπὸ τοῦτον ὁ Σαπφικός μείζων
λεγόμενος, ὅστις ἔχει ἕνα χορίαμβον περισσότερον
ἀπὸ τὸν προηγούμενον, καὶ ἅπαξ μόνον συναντᾶται
εἰς τὰς ᾠδὰς τοῦ Ὁρατίου, οἶον·

⋮ - - - ⋮ | - || ⋮ - - ⋮ || ⋮ - - ⋮ | - - =
Oderit campum patiens pulveris atque solis.
(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 8.)

10) Ἀ λ κ α ἱ κ ὀ ς.

§. 241.

Ἐὰν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Σαπφικοῦ στίχου ἀφαι-
ρέσης τὴν ἐσχάτην δίχρονον συλλαβὴν, καὶ προσθέ-
σης αὐτὴν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἰδίου, γεννᾶται ἄλλου
εἴδους στίχος, ὁ ἀπὸ τὸν ἐφευρετὴν του Ἀλκαῖ-
κὸς καλούμενος, οἶον·

⋮ | ⋮ - - ⋮ || ⋮ - - | - - = κατὰ τοὺς Ἕλληνας.
⋮ | ⋮ - - - || ⋮ - - | - - = κατὰ τὸν Ὁράτιον.

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis.
(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. β'. ᾠδ. 3.)

11) Φ α λ α ἱ κ ε ι ο ς.

§. 242.

Καὶ οὗτος ὁ στίχος ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν
πρωτόν του ποιητὴν Φάλαικον, ὅστις καὶ ἐνδεκασύλ-
λαβος ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν
καθὼς καὶ ὁ Σαπφικός. Ὁ Φαλαίκειος ἔχει κατὰ

τὴν βᾶσιν τροχαῖον ἢ σπονδεῖον, ἔπειτα δάκτυλον καὶ ἄλλους τρεῖς τροχαίους εἰς τὰ τέλη. Καὶ οὗτος, ὡς φαίνεται, μεταποιεῖται ἀπὸ τὸν Σαπφικὸν διὰ μεταθέσεώς τινων συλλαβῶν. Τὸ κόμμα ἔχει εἰς τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου ἢ εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ τρίτου ποδός. Τὸν στίχον τοῦτον μετεχειρίσθη ὁ Κάτουλος, Μαρτιάλης, Στάτιος καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι, οἷον·

⋮ = | ⋮ ~ ~ ⋮ ~ ⋮ ~ ⋮ ~

Quod sis esse velis, nihilque malis
Summum nec metuas diem, nec optes.

(Μαρτ.)

12) Ἀνακρεόντικος.

§. 243.

Ὁ ἰαμβικὸς οὗτος στίχος εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς λυρικὰς ᾠδὰς, συναντᾶται ὅμως καὶ εἰς τοὺς χοροὺς τῶν τραγωδιῶν. Τούτου τοῦ στίχου ὑπάρχουσι περισσότερα σχήματα, τὸ δὲ συνηθέστατον εἶναι τὸ ἐφεξῆς

= ⋮ ~ ⋮ ~ ⋮ ~ =

Ut tigris orba gnatis
Cursu furente lustrat
Gangeticum nemus; sic
Frenare nescit iras
Medea, non amores.

(Σέν. τραγ. Μηδ. στίχ. 861.)

13) Ἰωνικός.

§. 244.

Ὁ στίχος οὗτος ἔχει τέσσαρας πόδας Ἰωνικούς ἐκ τοῦ ἐλάσσοις, τοιαύτους δηλονότι, ὅποιοι ἐκ θέσεως ἄρχονται, καὶ συναντᾶται καθαρὸς καὶ ἀμικτος ἅπαξ μόνον μεταξὺ τῶν ᾠδῶν τοῦ Ὀρατίου, ὡς

Vultu. Quid aeternis minorem
Consiliis animum fatigas?

(Όράτ. Ωδ. Βιβλ. β'. ωδ. 11.)

Όθεν φανερόν γίνεται, διατι ό στίχος ούτος του Όρατίου είναι όλίγον βραδύς, αλλά και έμβριθής, του δε Άλκαίου λιγυρός και εύστροφος. Η στροφή αύτη και με τούτους τούς διαφορετικούς χαρακτήρας άποφαίνεται ή μεγαλοπρεπεστάτη και έμβριθεστάτη πασών των λοιπών.

Σαπφική ή στροφή.

§. 247.

Τρεις Σαπφικοί στίχοι και τρεις Αδώνειος συμπληροῦσι τήν στροφήν ταύτην, οἷον

λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν
λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν
λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν
λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν

Κατά τόν Όράτιον όμως, ως άνωτέρω έρρέθη (§. 240.), διαφέρει όλίγον ή στροφή αύτη, οἷον

λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν
λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν
λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν	λίαν

Auream quisquis mediocritatem

Diligit, tutus caret obsoleti.

Sordibus tecti, caret invidenda

Sobrius aula.

(Όράτ. Ωδ. Βιβλ. β'. ωδ. 10.)

Έντεῦθεν φαίνεται, διατι του Όρατίου οι στίχοι είναι πλέον σοβαροί και σπουδαίοι, της δε Σαπφούς ήλαροι και ήπιοι.

Άλλό διαφέρει πολύ από ταύτην ή στροφή του μείζονος Σαπφικού στίχου. Αύτη γίνεται, εάν εις τούς από τό δεύτερον κόμμα τελευταίους πόδας του προκειμένου στίχου υποτάξης τόν αυτόν στίχοι όλο-

κληρον, καὶ ἀναδιπλασιάσης τὴν πρώτην διποδίαν εἰς
τοῦτον, οἷον

— — — — — || — — — — — || — — — — — | — — — — —

Lydia dic per omnes

Te deos oro, Sybarim cur properas amando.

Perdere? cur apricum

Oderit campum, patiens pulveris atque solis?

(Ὁράτ. Ωδ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 8.)

Στροφαι Χοριαμβικά.

§. 248.

1. Στροφή Ἀσκληπιάδειο - φερηκρατειο-
γλυκωνική.

Ἡ στροφή αὕτη ἔχει τέσσαρας στίχους, ἐξ ὧν
οἱ δύο πρῶτοι εἶναι Ἀσκληπιάδειοι, ὁ τρίτος Φερη-
κράτειος, ὁ τέταρτος Γλυκῶνειος, οἷον

— — — — — || — — — — — | — — — — —
— — — — — || — — — — — | — — — — —

Dianam tenerae dicite virgines;

Intonsum, pueri, dicite, Cynthium;

Lalonaque supremo

Dilectam penitus Jovi.

(Ὁράτ. Ωδ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 21.)

2. Στροφή Ἀσκληπιαδειογλυκωνική.

Αὕτη σύκειται ἀπὸ τρεῖς Ἀσκληπιαδέους καὶ
τὸν Γλυκῶνειον, οἷον

— — — — — || — — — — — | — — — — —
— — — — — || — — — — — | — — — — —
— — — — — || — — — — — | — — — — —

Eheu, quantus equis, quantus adest viris

Sudor! quanta movent luncra Dardanae

Genti! Jam galeam Pallas et aegida
Currusque in rabiem parat.

(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 15.)

3. Στροφή Γλυκωνεϊοασκληπιάδειος.

Εἰς ταύτην τὴν στροφήν τίθεται ἐναλλάξ ὁ
Γλυκωνεῖος μετὰ τοῦ Ἀσκληπιαδέιου, οἶον·

Uxor pauperis Ibyci

Tandem nequitiae pone modum tuae.

(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. γ'. ᾠδ. 15.)

Στροφαὶ Ἀρχιλοχεία κ. Ἀλκμανική.

§. 249.

1. Ἡ Ἀρχιλοχεία στροφή εἶναι, ὡς ἡ
προηγούμενη, δίστιχος· συντελεῖται δηλαδὴ ἀπὸ τὸν
Ἑξάμετρον καὶ Ἀρχιλόχειον, οἶον·

Immortalia ne speres monet Annus, et alium
Quae rapit Hora diem.

(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. δ'. ᾠδ. 7.)

2. Ἡ Ἀλκμανική εἶναι ὁμοίως δίστιχος,
ἔχει δηλαδὴ τὸν Ἑξάμετρον καὶ Ἀλκμάνειον στίχον
μόνον, οἶον·

Quo nos cunque feret melior Fortuna parente,
Ibimus, o socii comitesque.

(Ὁράτ. Ω'δ. Βιβλ. α'. ᾠδ. 7.)

Στροφαὶ Χορεΐαι.

§. 250.

Τῆς Χορεΐας στροφῆς δύο εἶδη ὑπάρχουσι· τὸ
1) εἶδος συνιστᾶται ἀπὸ στίχους δακτυλικοῖς θυφαλλί-

- 3) Ὁ Ἐξάμετρος μετὰ τοῦ Διμέτρου ἰαμβι-
κοῦ, προσκολλημένου εἰς τοῦτον τοῦ Ἀρχιλο-
χειοῦ, οἷον·

⊖ | ⊖ - ⊖ - ⊖ | ⊖ - ⊖ - ⊖ || ⊖ - ⊖ - ⊖ - ⊖ -

Unde tibi reditum certo subtemine Parcae
Rupere; nec mater domum caerula te revehet.
(Ὀράτ. Ἐπωδ. Βιβλ. ᾠδ. 13.)

- 4) Ὁ Τρίμετρος ἰαμβικός μετὰ τοῦ Διμέ-
τρου προκύπτει συχνότατα εἰς τὰς ἐπώδᾳς τοῦ
Ὀρατίου, οἷον·

⊖ | ⊖ - ⊖ - ⊖ || ⊖ - ⊖ - ⊖ | ⊖ - ⊖ -

Quid immerentes hospites vexas, canis,
Ignavus adversum lupos?
(Ὀράτ. Ἐπωδ. Βιβλ. ᾠδ. 6.)

- 5) Ὁ Τρίμετρος ἰαμβικός μετὰ τοῦ Ἀρχι-
λοχειοῦ, προσκολλημένου εἰς τὸ τέλος τοῦ δευ-
τέρου διμέτρου τοῦ ἰαμβικοῦ, οἷον·

⊖ | ⊖ - ⊖ - ⊖ || ⊖ - ⊖ - ⊖ | ⊖ - ⊖ -

Pecti, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos amore perculsum gravi.
(Ὀράτ. Ἐπωδ. Βιβλ. ᾠδ. 11.)

Ση μ. 1. Παρεκτός τῶν ἐκτεθειμένων στροφῶν ὁ Ὀράτιος ἤνωσεν πολλοὺς ὁμοίους στίχους πρὸς ἀλλήλους. Τιοιοῦτοι εἶναι οἱ Ἀσκληπιάδειοι, οἱ Ἴωνικοί, οἱ Ἰαμβικοὶ τρίμετροι, οἵτινες ἄμικτοι συνιστῶσι πολλάκις ὁλοκλήρους ᾠδὰς τοῦ εἰρημένου ποιητοῦ.

Ση μ. 2. Ἀπὸ τὰς ἐκτεθείσας στροφᾶς εὐρίσκονται εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὀρατίου αἱ ἐφεξῆς.

- 1) Ἡ Ἀλκαϊκὴ στροφή ἀπαντᾶται εἰς τὸ α'. Βιβλίον τῶν Ὠδῶν, ᾠδ. 9, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37. Βιβλ. β'. ᾠδ. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 20. Βιβλ. γ'. ᾠδ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 21, 23, 26, 29.
2) Ἡ Σαπφικὴ εἰς τὸ α'. Βιβλ. τῶν Ὠδῶν, ᾠδ. 2, 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38. Βιβλ. β'. ᾠδ. 2, 4, 6, 8, 10, 16. Βιβλ. γ'. ᾠδ. 8, 11, 14, 18, 20, 22, 27. Βιβλ. δ'. ᾠδ. 2, 6, 11. Ἐπωδ. 18. — Σαπφικὴ μείζων εἰς τὸ α'. Βιβλ. ᾠδ. 8.

- 3) Ἀσκληπιάδειο — φερηκράτειογλυκωνική εἰς τὸ α'. Βιβλ. ψδ. 5, 14, 21, 23. Βιβλ. γ'. ψδ. 7, 13. Βιβλ. δ'. ψδ. 13.
- 4) Ἀσκληπιαδειογλυκωνική εἰς τὸ α'. Βιβλ. ψδ. 6, 15, 24, 33. Βιβλ. β'. ψδ. 12. Βιβλ. γ'. ψδ. 10, 16. Βιβλ. δ'. ψδ. 5, 12.
- 5) Γλυκωνειοασκληπιαδεία εἰς τὸ α'. βιβλ. ψδ. 3, 13, 19, 36. Βιβλ. γ'. ψδ. 9, 15, 19, 24, 25, 28. Βιβλ. δ'. ψδ. 1, 3.
- 6) Ἀρχιλοχεία εἰς τὸ δ'. Βιβλ. ψδ. 7.
- 7) Ἀλκιμανική εἰς τὸ α'. Βιβλ. ψδ. 7, 28. Ἐπωδ. 12
- 8) Ἡ α'. χορεία εἰς τὸ α'. Βιβλ. ψδ. 4. — Ἡ β'. χορεία εἰς τὸ β'. Βιβλ. ψδ. 18.
- 9) Ἡ α'. ἰαμβική εἰς τὴν 14 καὶ 15 ἐπωδὴν. — Ἡ β'. ἰαμβική εἰς τὴν 16 ἐπωδὴν. — Ἡ γ'. ἰαμβική εἰς τὴν 13 ἐπωδ. — Ἡ δ'. ἰαμβική εἰς τὴν 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ἐπωδ. — Ἡ ε'. ἰαμβική εἰς τὴν 11 ἐπωδ.
- 10) Στίχοι Ἀσκληπιάδαιοι ἄμικτοι εἰς τὸ α'. Βιβλ. τῶν Ω'δίων, ψδ. 1, 11, 18. Βιβλ. γ'. ψδ. 30. Βιβλ. δ'. ψδ. 8, 10.
- 11) Ἴωνικοὶ ἄμικτοι εἰς τὸ γ'. Βιβλ. ψδ. 12.
- 12) Ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἄμικτοι εἰς τὴν 17 ἐπωδὴν.

Ἐπίμετρον α'.

Σχήματά τινα τῶν λέξεων καὶ ἀρχαϊσμοὶ συναντώμενα ἐξαιρέτως εἰς τοὺς ποιητάς.

§. 252.

Συναντῶνται εἰς τὰ συγγράμματα, ἐξαιρέτως εἰς τὰ ποιήματα τῶν παλαιῶν πολλαὶ ἀνωμαλίαι καὶ παρεκβάσεις ἀπὸ τοῦ συνηθῆς τῆς γλώσσης τρόπους. Αἱ ἀνωμαλίαι δὲ αὗται ἢ μόνον εἰς γράμματά τινα καὶ συλλαβὰς περιορίζονται, ἢ ἐκτείνονται καὶ εἰς ὀλοκλήρους λέξεις. Τὰς κυριωτέρας τούτων ἐκθέτομεν διὰ τῶν ἐφεξῆς.

§. 253.

Ἐὰν προσλαμβάνηται, παραλείπηται ἢ μετατίθεται γράμμα ἢ συλλαβή τις εἰς λέξιν τιὰ, πηγάζουν τὰ ἐφεξῆς σχήματα.

- 1) Ἐπένηθσις γίνεται, ἐὰν εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως γράμμα ἢ συλλαβή τις ἐπεντίθεται, ὅσον *navita* ἀντὶ *nauta*; *induperator* ἀντὶ *imperator*; *Mavors* ἀντὶ *Mars*; *siet* ἀντὶ *sit*.

- 2) Διπλασιασμός, ὅταν σύμφωνον σύρισκόμενον εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως διπλασιάζεται, διὰ τὰ μακρυνθῆ ἢ ἀμέσως προηγούμενη συλλαβή, οἷον· *relligio, quattuor, repereri, repulii* ἀντὶ *religio, quatuor, reperi, repuli*.
- 3) Συγκοπή, ὅταν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς λέξεως γράμμα ἢ συλλαβή τις ἀπαλείφεται, οἷον· *Deum, nummum, virum, coelicolum, currum* ἀντὶ *deorum, nummorum, virorum, coelicolarum curruum* κτλ. (§. 10. σημ. 4.) *secla, vincula* ἀντὶ *secula, vincula*; *dixti, exclusi* ἀντὶ *dixisti, exclusisti*; *repostus* ἀντὶ *repositus*; *sis* ἀντὶ *si vis*; *sultis* ἀντὶ *si vultis*.
- 4) Ἀποκοπή ὅταν τὸ τελικὸν τῆς λέξεως γράμμα ἀποκόπτεται, οἷον· *tun', nostin', satin', ain'* ἀντὶ *tunc, nostine, satisne, aisne*.
- 5) Συναίρεσις (συνίησις καὶ κράσις), εἴαν δύο ὅμοια φωνήεντα (ii) συναιρῶνται εἰς ἓν, οἷον· *ingeni, consili, oti* ἀντὶ *ingenii, consilii, otii*.
- 6) Διαίρεσις, ὅταν ἀπὸ μίαν συλλαβὴν γίνονται δύο, οἷον· *siliae, persolüenda* ἀντὶ *silvae, persolvenda*.
- 7) Τμησις, ὅταν χωρισθείης τῆς συνθέτου λέξεως ἄλλη τις παρεντίθεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, οἷον· *quae me cunq̄ue vocant terrae; per mihi gratum feceris; septem subjecta trioni*, ἀντὶ *quaecunq̄ue me vocant terrae; pergratum mihi feceris; septemtrioni subjecta*.
- 8) Ἀρχαῖσμοι καλοῦνται αἱ ἀπηρχαιωμέναι λέξεις καὶ αἱ περιπτώσεις αὐτῶν, οἷον· *aulai, olli, ipsus, fuat, duint, dicier* κτλ. ἀντὶ *aulae, illi, ipse, sit, dent, dici*.

Σημ. Διακρίνουσιν ἄλλοι τοὺς ἀρχαϊσμοὺς κατὰ Πρόσθεσιν, Μετάθεσιν καὶ Παραλλαγὴν τῶν γραμμάτων εἰς τὰς λέξεις, οἷον *gnatus, gnaviter, tetulit*; ἀντι *natus, naviter, tulit*. — *Evandre, Thymbre* ἀντι *Evander, Thymbor*. — *Volnus, vullis, optumus, maxamus* ἀντι *vulnus, vullis, optimus, maximus*.

§. 254.

Σχήματα ἀνόμαλα καθ' ὅλην τὴν λέξιν εἶναι τὰ ἐφεξῆς.

1) Ἐναλλαγὴ τῶν λέξεων, οἷς

α) ἐπίθετα ἀντι ἐπιρρήμάτων, οἷον *Dulce ridentem Lalagem amabo, dulce loquentem* (Ὁράτ.), ἀντι *dulciter*.

β) οἱ χρόνοι τῶν ῥημάτων ἐναλλάττονται πρὸς ἀλλήλους, οἷον *Ni faciat maria et terras coelumque profundum* (Βιργ.), ἀντι *ni faceret*.

γ) οὕτω καὶ οἱ ἀριθμοὶ, οἷον *Quamvis nulla meis exiret victima septis* (Βιργ.); ἀντι *multae victimae*.

Τὰ δὲ λοιπὰ περὶ ἐναλλαγῆς ἴδε §§. 178. κτλ. περὶ δὲ πλεονασμοῦ καὶ ἐλλείψεως §§. 192 - 200.

2) Τὸ ὕστερον πρότερον (ὑπερβατὸν, πρωθύστερον), ὅταν δηλονότι λέξεις, ἦτις κατὰ λόγον φυσικὸν ἔπρεπε νὰ ἔπηται, προηγείται, οἷον *Moriamur et in media arma ruamus* (Βιργ. Αἰν. Β. 2. σ. 353.). Τὸ *moriamur* ἔπρεπε νὰ ἦναι ἔσχατον.

β) Ἑλληνισμοὶ, ἦτοι σύνταξις τῶν λέξεων κατὰ κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γραμματικῆς. Γίνεται δὲ ἡ σύνταξις αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἐπίθετα καὶ ῥήματα.

Ἐπίθετα α) ὅσα ἔπρεπε νὰ συντάσσωνται μὲ ἀπενεκτικὴν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Λατινικῆς γραμματικῆς, συντάσσονται ἐπίστε μὲ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν ἔθει Ἑλληνικῶ, οἷον *Integer vitae, scelerisque purus* (Ὁράτ. Βιβλ. α'. σ. δ.

22.). — Os humerosque Deo similis (ὁ αὐτ.),
ἀντὶ Integer vita scelereque purus. = Ore
humerisque Deo similis.

β) τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων τίθενται ὡς οὐ-
σιαστικά, οἷον· *strata viarum; opaca locorum*,
ἀντὶ *stratae viae; opaca loca*.

Ῥήματα α) ὅσα ἀπενεκτικὴν ἀπαιτοῦσιν, εὐρί-
σκονται κατὰ τοὺς ποιητὰς ἐνίοτε μὲ γενικὴν ἢ
δοτικὴν κατὰ σύνταξιν Ἑλληνικὴν, οἷον· *Desine*
querelarum ἀντὶ *a querelis*. *Nec nascitur*
ulli ἀντὶ *ab ullo* κτλ.

β) τὸ ἀπαρέμφατον εὐρίσκεται πολλάκις ἀντὶ
ἄλλων τρόπων τῶν ῥημάτων, οἷον· *causa peri-*
re fuit, ἀντὶ *pereundi*. *Ibit frenare co-*
hortes, ἀντὶ *frenatum*. *Dignus amari*, ἀντὶ
qui ametur (ἴδε §§. 138, 141, 151. 2)).

Ἐπίμετρον β'.

Στιχοουργία τῶν νεωτέρων.

§. 255.

Εἰς τοὺς καιροὺς, καθ' οὓς αἱ καλαὶ τέχναι καὶ
αἱ ἐπιστῆμαι ἐπεσκιάζοντο ἀπὸ τὰ πυκνὰ νέφη τῆς
ἀμαθείας, καὶ πᾶν καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ αἴσθημα ἦν
ἐξωρισμένον μακρὰν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντά μας, ἐπλασαν
οἱ Εὐρωπαῖοι πολλὰ στίχων εἶδη, διαφορετικὰ μὲν
ἀπὸ τὰ εἰς τὸ προηγούμενον Τμήμα ἐκτεθειμένα,
ἄμοιρα δὲ παντὸς κάλλους. Ταῦτα θεωροῦνται τὴν
σήμερον ἀπὸ τοὺς ἐμπείρους τῆς Τέχνης καὶ τοὺς
εἰλικρινεῖς τῶν Μουσῶν διασώτας μᾶλλον οἷς ἐκ-
τρούματα φαντασίας διεφθαρμένης, παρὰ γεννήματα
νοῦς ἀληθοῦς ποιητικοῦ, καὶ αἰσθήσεως κριτικῆς.
Τὰ κυριώτερα τούτων εἶναι τὸ Χρονόστιχον,
ὁ Γρίφος, ἡ Ἀκροστίχισ, τὸ Ἀνάγραμμα,
ὁ Καρκινικὸς ἢτοι Παλίνδρομος στίχος.

§. 256.

1. Τὸ Χρονόστιχον εἶναι ποίημα δίστιχον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται γράμματα ἀριθμῶν σημαντικά. Ταῦτα ἀθροιζόμενα δίδουσι κεφάλαιον ἀριθμοῦ, ὅστις δηλοῖ ἔτος διὰ σωτηριώδη τινὰ πράξιν ἀξιωμανόρευτον. Π. χ. τὸ 1763 ἔτος, ὅταν ἡ Οὐβερτβουργικὴ εἰρήνη ἐγεινεν, ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἐφεξῆς στίχου.

Aspera beLLa siLent; reDillt bona gratIa
paCIs ;

O si parta foret seMper In orbe qVies!

Τὰ ἐκτεθειμένα ἀριθμητικὰ γράμματα διατιθέμενα κατὰ τάξιν ἀριθμητικὴν καὶ ἀθροιζόμενα, δίδουσι τὸ εἰρημένον ἔτος, οἷον·

M + DII + CI + L + L + L + VI + III =
MDCCLXIII ἡτοί

1000 + 502 + 101 + 50 + 50 + 50 + 6 + 4 =
1763.

2. Ὁ Γρίφος (Γαλλιστὶ charade, logogriphe) εἶναι ποίημα αἰνιγματῶδες, τὸ ὁποῖον λέξιν τινὰ αἰνίττεται. Ἡ λέξις δ' αὕτη ἢ δύναται ν' ἀναλυθῆ εἰς πλειότερας ἄλλας λέξεις διαφόρου καὶ πολλάκις ἐκ διαμέτρου ἐναντίας σημασίας, ἢ καὶ μὴ ἀναλυθεῖσα ἀναφέρεται εἰς πράγματα κατὰ τὰς ιδιότητας πρὸς ἀλληλα ἀντιφατικὰ καὶ πάντη ἀντικείμενα. Ὡστε οὕτως ἐκθαμβεῖται καὶ γριφεύεται ὁ εἰς τὰ τοιαῦτα ἀγύμναστος, ὅταν παρόμοιον ποίημα προβάλλεται καὶ ζητεῖται ἐξ ἐφόδου ἡ λύσις τοῦ αἰνίγματος. Τοιοῦτο εἶναι π. χ.

Res volat in silvis, nigro vestita colore;
Si caput abstuleris, res erit alba nimis.

Τὸ αἰνίγμα τοῦτο δηλοῖ τὴν λέξιν *cornix*, ἐκ τῆς ὁποίας, ἂν ἀφαιρέσῃς τὴν πρώτην συλλαβὴν (τὴν κεφαλὴν), ἔχεις τὴν λέξιν *nix*.

3. Ἡ Ἀκροστιχὴς εἶναι εἶδος ποιήματος,

εἰς τὸ ὁποῖον, εἴαν τὰ ἀρκτικά ἢ τὰ τελικά τῶν στίχων γράμματα ἐνωθῶσι κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπονται τῶν στίχων σειράν, ἀποτελοῦσι λέξιν τινα ἢ ῥητὸν ὁλόκληρον, οἷον·

Mors solet innumeris morbis abrumperē vitam,
Omnia mors rostro devorat ipsa suo.

Rex, princeps, sapiens, servus, stultus, miser, aeger

Sis, quicumque velis, pulvis et umbra summi.

4. Τὸ Ἀνάγραμμα γίνεται, ὅταν τὰ γράμματα μιᾶς ἢ περισσοτέρων λέξεων ἐκτοπίζονται καὶ μετατίθενται οὕτως, ὥστε ἄλλαι λέξεις ἀντ' ἄλλων ἀναπλάττονται. Π. χ. ἐκ τῶν γραμμάτων τῆς λέξεως *Leopoldus*, γίνονται κατὰ μετάθεσιν ἄλλαι δύο λέξεις, ἧγουν *pello duos*.

5. Καρκενικός ἦτοι Παλίνδρομος λέγεται ὁ στίχος, ὅταν καὶ ἀριστερόθεν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ δεξιόθεν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀναγινωσκόμενος, τὰς αὐτὰς δίδει λέξεις καὶ τὸ αὐτὸ ἐμφαίνει νόημα, οἷον·

Signa te, signa, temere me tangis et angis.

Τούτου τοῦ εἶδους εἶναι καὶ οἱ στίχοι, ὅσοι κατὰ τὰς λέξεις μόνον τὸ ἀνάπαλιν ἀναγινωσκόμενοι, παρέχουσι σημασίαν ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν, οἷον·

Laus tua non tua fraus; virtus, non copia
rerum

Scandere te fecit hoc decus eximium.

Τὸ ἀνάπαλιν·

Eximium decus hoc fecit te scandere rerum

Copia, non virtus; fraus tua, non tua laus.

Παρόμοια ἀδύσματα καὶ παίγνια ποιητικὰ καὶ σοφιστικὰ βλέπε πλείοτερα εἰς τὴν Καλλιόπην παλινοστούσαν Χαρὶς, Δ. Μεγδάνου, τυπωθεῖσαν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1819.

Ἐπίμετρον γ'.

§. 257.

Εἰς τοὺς ἐφεξῆς στίχους ἀπαντῶνται αἱ πλεῖ-
σταί τῆς Λατινικῆς γλώσσης λέξεις, αἱ ὅμοιαι μὲν
κατὰ τὸ σχῆμα, ἀνόμοιοι δὲ κατὰ τὸ μέτρον, καὶ
πολὺ διαφορετικαὶ κατὰ τὴν ἑαυτῶν σημασίαν, ὡς

Est *ācer* in silvis, *ēquus ācer* Olympia vincit.

Dum finit hora *cānes*; effoeto corpore *cānes*.

Cedo facit *cessi*, *cecidi* cado, caedo *cecidi*.

Fert ancilla *cōlum*, penetrat res hmidia *cōlum*.

Si vis esse *cōmes* mihi, mores indue *cōmes*.

Bellandi *cupīdo*, damno est sua saepe *cupīdo*.

Oblitus *decōris*, violat praecepta *decōris*.

Vin' tibi *dīcamus*, cui carmina nostra *dīce-
mus*?

Edūcat hic catulos, ut eos *edūcat* in apris.

Solvere *dissidit*, nodum qui *dissidit* ense,

Fide, sed ante *vīde*, qui *fīdit*, nec bene *vīdit*;

Fallitur: ergo *vide* nec capiare *fide*.

Decipit me saepe *frētum*, nimis aequore
frētum.

Per quod quis peccat, per *īdem* punitur et *īdem*.

Difficilis *lābor* est, cuius sub pondere *lābor*.

In silvis *lepōres* in verbis quaerere *lepōres*:

Deceptura viros pingit *māla* femina *mālas*.

In rate triste *mālum*, cum fractum est tur-
bine *mālum*.

Matrōna est mulier quaedam, sed *Matrōnā*
est flumen.

Es praeclarus homo; *mīseris* si *mīseris* aurum.

Morio *mōratur*; quocumque sub axe *mōratur*:

Nītere cum studio, si vis aliquando *nītere*.

Haec *nōta* Grammatici non mihi *nōta* fuit.

Nil ego scribo *nōvi*, quia *nōvi* nil nisi *nota*:

Occidit latro, verum sol *occidit* almus.
Os oris loquitur, sed *os* ossis roditur ore.
 Gaudet uterque *pārens*, dum filius est bene
pārens.

Pendēre vult justus, sed fur *pendēre* recusat.
 Penna solet *pīcae* nigrior esse *pīce*.
 Ludō *pīla*, *pīlum* contorqueo, *pīla* columna est.
 Pro reti et regione *plāga* est, pro verbere
plāga.

Sunt cives urbis *pōpulus*, sed *pōpulus* arbor.
 Si vitare *pōtes*, ne plurima pocula *pōtes*.
 Pluribus ille *rēfert*, quae non cognoscere *rē*
fert.

Si qua *sēde* *sēdes*, atque est tibi cōmmoda
sēdes,

Illa *sēde* *sēde*, si nova tuta minus.
Tribula grana ferit, *tribuli* nascuntur in agris.
 Spondet *vas vādis*, sed *vas vāsis* continet
 escam.

Si transire *vēlis* maris undas, utere *vēlis*.
 Nil prosunt *vīres*, ni probitate *vīres*.

Ἐπίμετρον δ'.

Στίχοι ἐμπεριλαμβάνοντες τοὺς κανόνας περὶ
 γενῶν τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, καὶ περὶ
 τῶν μεταβολῶν τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ
 ὑπτίου τῶν ῥημάτων.

Περὶ γενῶν τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων.

Α'. Κανόνες ἐκ τῆς σημασίας τῶν λέξεων.

§. 258.

Α'.) Nomina, quae maribus tribuuntur, mas-
 cula sunt,

Quaequac mares signans veterum sibi
 fabula finxit.

Mas populus, mensis, ventus, cum mon-
tibus annis.

Β'.) Nomina feminei sexus muliebria dices -
Insula feminea, et frutices, arbor regioque.

Γ'.) Quae sexum geminum includunt, bene
dantur utrique;

Sic: *augur, juvenis, vates, consors,*
adolescens,

Antistes, princeps, opifex cum judi-
ce, vindex,

Municipi civis, convivae jungitur hospes,
Conjux atque parens, infans, comes

atque sacerdos,

Dux, lynx, affinis, sus cum cane,
cum bove custos.

Δ'.) Litera sit neutri data; sintque vocabula
cuncta,

Quae tibi sunt nudae voces sine significato.

Est neutrum verbum quodvis pro nomine
sumtum.

Β'. Κανόνες ἐκ τῆς καταλήξεως τῶν λέξεων κα-
τὰ τὰς κλίσεις αὐτῶν.

§. 259.

Π ρ ὶ τ η κ λ ῖ σ ι ς.

1) Feminicum *A* primae est; veluti *fortuna*
querela.

E graecum pariter, dicesque: *aloë peregrina.*

2) Attamen *As* atque *Es* Graecorum mascula
signat;

Hinc dantur maribus deducta: *cometa,*
planeta.

Δ ε υ τ ῆ ρ α κ λ ῖ σ ι ς.

1) Nomen in *Er* quodvis maribus datur *Us-*
que secundae.

Alvus, humus, vannus, ficus' mulie-
bria sunt.

Hoc *virus, pelagus*, queis *vulgus* re-
ctius addes.

Plurima in *Os* graecum cives fecere Latini
Servantes generi, quod praecepere Pelasgi;

Sic dato femineis: *methodus, diphthongus, eremus*,

Cum sociis *synodus, nardus, dialectus*
et *arctus*.

2) *Um* neutris junges, hominum si propria
demas.

§. 260.

Τρίτη κλίσις.

Α. Ἀρσενικά.

1) *O* finita mares sint; femina at *ha'o* caroque;
Est *Io* femineum verbale aut corporis expers.
Femineum *Do Go*; mas *cardo* ac *ordo li-*
goque.

2) *Or* maribus servit; muliebris demitur *arbor*;
Accedunt neutris: *cor, ador* cumque *ae-*
quore marmor.

3) *Mascula* in *Os* sunt. *Cos, dos* muliebris
et *arbos*;

Neutrum *epos* atque *chaos, melos* ac *os*
(*oris* et *ossis*).

4) *Nomen* in *Er* maribus reddes, quod tertia
flectit.

Rite datur neutris *verber* cum *vere cadaver*,
Uber iterque, piper, tuber, siser atque
papaver.

5) *Nomen* in *Es* tibi mas sit, cui crescit ge-
nitivus;

Femineum tamen est *merges* cum *compe-*
de, merces;
 Cum quibus et junges *teges* atque *quies*
requiesque.

B'. Θηλυκά.

- 1) Femineis *As, Aus* ternae semper tribuendum.
 Hic *adamas, elephas;* hoc *fas* cum *vase*
nefasque.
- 2) *Is* dato femineis. Mas *amnis* et *anguis*
 et *axis,*
Caulis tum *collis, crinis,* tum *fascis* et
ensis,
Fanis, glis, fustis, lapis, ignis, men-
sis et *orbis,*
Panis tum *piscis, sanguis* quoque, *ver-*
mis et *unguis;*
 Suntque mares crebro: *finis* cum *cinere,*
pulvis.
- 3) Femineum sit X; sed mas *fornixque ca-*
lixque;
Bombyx atque *calyx* et *grex* cum *vari-*
ce, phoenix.
Ax, ex finitum dyssyllabon esto virile;
 Femineum est: *halex, carex* cum *forfi-*
ce, fornax.
- 4) S dato femineis, si consona ponitur ante.
 Esto virile: *chalybs, dens, fons, mons,*
ponsque rudensque.
- 5) *Es* muliebri puta, si Rectum Patrius aequat.
 Sit varium *torques, vepres;* mas saepe
palumbes.

Γ'. Οὐδέτερα.

- 1) Nomen in A neutris dabitur, quod terna
 reposcit.

- 2) E pariter ternae, C, T cunctum rite sequatur.
 3) L tibi sit neutrum; hic *mugil*, *sal sol-*
que reposcunt.
 4) N dabitur neutris. *Attagen* mas esto *li-*
enque;
 His junges *lichen*, *ren*, *splen* cumque
oscine pecten.
An, *In*, *On* mas: haec *sidon*, *icon* et
aëdon.
 5) Hoc *Ar* et *Ur*; sed mas *furfur*, cum
turture vultur.
 6) Postulat *Us* neutrum, quoties id tertia flectit;
 Sed maribus tradas *polypus*, *tripus* at-
que lepus, *mus*;
 Feminium tamen *Us* quando *U* polysyl-
 laba servant.

§. 261.

Τετάρτη κλίσις.

- 1) Nomen in *Us* quartae mas est; velut *ar-*
cus et *usus*.
 Ast *domus* haec, *acus* atque *manus*, tum
porticus, *idus*.
 Et *tribus* et *ficus* pomum; mas morbus
 habetur.
 2) Competit *U* neutris; veluti *cornu toni-*
truque.

Πέμπτη κλίσις.

- 1) *Es* quintae muliebri putes; uti *res spe-*
ciesque.
 Esto *dies* varium, quando tibi denotat
 unum;
 Significans plures, junctumque *meri* tibi
 mas sit.

Περὶ τῶν παρακειμένων καὶ τῶν ὑπτίων
τῶν ῥημάτων.

Α'. Γενικοὶ κανόνες.

§. 262.

Α.) Simplicium leges ferme composita sequuntur;

Β.) Sed ubi praeteriti primam simplex genuerit,

Verbum compositum removet primam geminarum.

Excipies *do, sto, credo, cum discere posco,*
Et genitis *curro* multis bene junge *repungo.*

Γ.) Simplicis A si compositis vel in E vel in I sit,
E pariter faciunt ex A composita supina.
Attamen excipe *ago, frango* cum *pangere, tangere.*

Δ.) Praeteritis quaecunque carent renuere supinum.

Β'. Εἰδικοὶ κανόνες.

Πρώτη συζυγία.

§. 263.

1) Praeteritum primae facit *avi, atumque* supinum:

Ut *neco*; sed *necui, nectum* tamen *ene-co* format.

2) At *crepui, cubui, domui, vetuique* supina.

Dant in *itum*: ut *cubitum*; haec *sonui tonuique* sequuntur.

A *fricui frictum*, a *secui* deducito *sectum*.

Nil *mico*, quam *micui*; verum *avi dimico* et *atum*.

- 3) Dat *plico* praeteritum raro, sed saepe
plicatum.
Avi, atum et *plicui, plicitum* composita
 tulere.
Supplicat avi, atum duplicoque, et no-
 mine nata.
- 4) *Do, dedit* atque *datum* format, compo-
 staque primae,
 Quae circum *pessumque, satis venum-*
que crearunt.
 Ast *dedit* atque *ditum* faciunt, quae tertia
 flectit.
- 5) A *sto* flecte *steti, statum*; inde profecta
stiti dant,
 Atque *stitum*: formantque futurum *aturus,*
iturus.
- 6) A *lavi* *lotum* aut *lautum*, nec sperne *la-*
vatum.
Adjuvo dat *juvi, jutum, juvi juvo* tantum.
Poto *potatum* seu *potum* flectere suffert.

Δευτέρα συζυγία.

§. 264.

- 1) Altera praeteritis dat ui, dat itumque su-
 pinis;
 Ut *moneo, taceo*; sed *censum censeo* gignit.
 A *docui, doctum*; *mistum* dat *misceo,*
mixtum.
Sorbeo cum sociis dat ui, tamen absque
 supino;
 Attamen invenies *absorptum, tumque re-*
sorptum.
 Dat *tenui tentum*; sed ui *torreo, tostum*.
- 2) Neutrum, quod dat ui, *timeo*que carento
 supinis;

Queis junges verbum activum transire recusans.

Vult, ui, itum *careo, doleo jaceoque, licetque*

Et *liceo, noceo, parere, placere, valere.*

3) Dant di, sum, *video, sedeo, cum prandeo: verum*

Sgeminat *sessum; stridi* nil amplius optat.
Mordeo praeterito geminato *flecte mormordi,*

Morsum; sic pendet, spondet, sic tondeo flectes.

4) Dat *mansi, mansum; minui* sed *praeminet* optat,

Eminet, immineo; sic prominat absque supino.

Ardeo; dat si, sum; sic haereo, mulceo, mulget,

Rideo cum suadet, terget, torsi dato tortum

Vult *jubeo, jussi, jussum; ast indulgeo* si, tum;

Algeo, si tantum cum fulget, turgat et urget.

5) Evi, etum *delet, flet, net, viat* ac *pleo* nata.

Dat sibi ui, dat itum, cui sensus *odoris, olere;*

Verum *oleo* (cresco) facit evi semper et etum;

Ast *abolevit* itum dat; fort *adolevit adultum.*

6) Ex *veo* fit vi, tum; a *caveo* deducito *cautum;*

A *saveo* *fautum; tantum conniveo* vi, xi;

Ac *fervere* hui et vi; *languéo languit*
optat.

7) *Luceo; lugeo* nil, quam *luxi, frigeo frixi*;
Augeo praeterito facit *auxi, auctumque*
supino.

8) *Audeo* nunc *ausus, gavisus, gaudeo* poscit.
Et *solitus soleo; solui* tibi Crispe placebat.

Τρίτη συζυγία.

§. 265.

1) Compositae *specio ac lacio* dat exit et
ectum:

Elicui elicitedum: Cupio i vi gignit et itum.
Dat *capio cepi, captum*; sed *coepio* priscum
Fert *coepi; coeptum*. A *feci* deducito
factum.

Dat *fodi fossum; fugio fugi fugitumque*.
A *jeci jactum; peperit partum, pariturus*.
Vult *quatio quassum; cussi cussum* dato
proli.

Dat *rapui raptum*; solum est *sapui sa-*
piive.

2) *Uite* u o poscit u i ac utum: sit *diluo*
testis;

A *ruo* dic *ruitum*; sed *utum* sibi pignora
curtant.

Abnuo cum sociis, *batuo, ingruo, con-*
gruo gignunt,

Et *luo* cum *metuo, pluo, respuo*, nulla
supina.

A *fluxi fluxum*, a *struxi* deducito *structum*.

3) *Bo* dat *psi*, dat *ptum*: sic *glupsi glu-*
bere gluptum;

Nupsi, dat *nuptum*; sic *scripsi scribere*
scriptum.

*Ast bibo sume bibi bibitum; sic lambere
tantum*

*Dat lambi; scabo dat scabi, simul abs-
que supino.*

*A cubo compositum format cubui cubi-
tumque.*

4) *A dixi dictum, a duxi depromito ductum,
Ici fert ictum, vici dat vincere victum;
Sed parsi parsum, dat itum quoque par-
co, peperci.*

5) *Sco vi, tumque petit: ceu nosco, qui-
esco, suesco;*

*Agnitus agnosco, cognosco cognitus effert.
Ut disco didici tantum, sic posco poposci.
Compesco cum, dispesco dat ui absque
supino.*

*Conquexi solum est; pavi dat pascere,
pastum.*

*Sco tibi neutra carent perfectis atque su-
pinis,*

Aut certe capiunt a verbis, unde trahuntur.

6) *Do di, sum gignit; veluti defendere, cudo.
Sume cado cecidi, casum; cessumque
supinum.*

*N tamen amittunt fundo cum scindere findo
S geminat fissum ac scissum. Dat fidere
fusus;*

*Pandere dat pandi, pansum, cui jungito
passum.*

*Pedo pepedit habet tantum; fert pendo
pependi,*

*Pensum; dat tensum vel tentum tendo,
tetendi;*

*Tundo petit tului, tunsum; sed pigno-
ra tusum.*

Di rado cum sideo: strido tamen absque
supino.

Dant si, sum claudio cum divido, lae-
dere, ludo,

Plaudo cum rado; rodo, queis addito trudo.

Vado nihil: vasi, vasum dant pignora
tantum.

7) Dant xi, etum go: guo, ut rego, plan-
go, extinguo: supinis

N delent fingo, mingo cum pingere stringo.

Ango, clango; xi; ast et xum vult fi-
gere, frigo.

Sed cupiunt si, -sum mergo cum spar-
gere; tergo.

Poscit ago, egi, actum: tantum egi pro-
digo, dego.

Dat fregi; fractum frango; legi lego,
lectum.

Negligit exi, ectum; cum intelligo,
diligio poscit.

Sume pago pepigi; pactum; cape pange-
re panxi,

Olim etiam pegi; quod nunc composita re-
servant.

Dat pungo pupugi, punctum: sed pigno-
ra punxi.

Vult sugo suxi, suctum; tetigi cape tactum.

Vergo dat si, sum; nil proles, nilque
repungo.

8) A traxi tractum, a vexi deducito vectum.

Lo luit atque litum dat; alo altum;
sic colo cultum.

Consulo consultum, sic occultum oculo
profert.

Excello dat ui tantum; sed perculit optat

*Perculsum, antequae - cello nihil, prae-
cello nihil fert.*

*Fallo, fefelli, falsum dat; pepuli dato
pulsum.*

*Formabit psalli sibi psallo; refello, refelli
Tantum; fert salli salsum; dat sustulit
atque*

*Sublatum tollo; vult velli vellere, vulsum;
Rarius et vulsi e vello composta receptant.
Praeter ui volo malo, nihil; sic nolo ni-
hil dat.*

9) *Mo dat ui, dat itum; tremo flectitur
absquo supino.*

*Dant si tum como, demo cum promere,
sumo.*

*Emi fert emtum; premo pressi s dupli-
ce pressum.*

*Dat cecini cantum; cinui dant pignora,
centum;*

*Ut cerno crevi, cretum composta tulere.
Contemsi vult contemptum; vix temnere
temsi;*

*Et geno cum gigno genui genitumque re-
poscit.*

*Sed lino fert lini, levi livique litumque.
Dat posui positum; sino dat sivique si-
lumque.*

*Sprevi fert spretum; stravi fert sterneré
stratum.*

10) *Po psi ptumque petit: rupi dat rum-
pere, ruptum;*

*Et strepui strepitum. A coxi deducito
coctum.*

*Liquo sibi liqui tantum: addunt pignora
lictum.*

- Curro cucurri* dat, *cursum*; *composta*
priorem
- Praeteriti* abjiciunt, retinentve. *Furo* sibi
nil vult;
- Verum ferre tuli*, *latum*; *gessi gero*,
gestum.
- Quaero quaesivi*, *quaesitum*; sic *sero sevi*
Atque *satum*, *sevi*que *situm*que fert ru-
stica proles;
- At *sero* compono, *serui*, *sertum*que reposcit.
A *tero* fit *trivi*, *tritum*; *uro* dat *ussit* et
ustum.
- Vult *verri versum*; *converro*, *everro* se-
quuntur.
- 11) *So* format *sivi situm*que; *capesso*,
facesso.
- Depsuit* et *depstum* formabit *depo* supi-
num.
- Optat* et *incessi incesso*, tamen absque su-
pino.
- Pinsitus* ac *pistus*, *pinsus*que a *pinsuit* exit.
Invisi, *invisum*, ut *visi* dat *visere*, *visum*.
- 12) *Xi*, *xum* dant *flecto*, *plecto*; sed, *xi*,
xuit et *xum*.
- Necto* et *pecto* ferunt; *meto messum* et
messuit optat.
- Dat *mitto misi missum*que; *peto ivit* et
itum;
- Sisto stiti* atque *statum* activum; neutrale
sequetur
- Sto* verbum; unde *stiti* tantum sibi pig-
nora sument.
- Stertuit* a *sterto* solum; *verti* dato *versum*.
Dat *vixi*, *victum vivo*; *solvi*que *solutum*;
Texo texuit et *textum*, *solvi*que *solutum*.

Τετάρτη συζυγία.

§. 266.

Ivi, itum: ut polio, fastidio, quarta requirit.

Ivit, itum dat eo, ut pereo, perii, peritumque;

Sed perio facit ertum et ui; dat amixit amictum;

Comperio reperitque tamen ri format et ertum.

Farcio dat farsi, fartum; vult fulcio fulsi.

Ac fultum; hausit haustum; salio salui salique

Et saltum: proles silui, sultumque supinum.

Sancio dat sanxi, sanctum: dat et ivit et itum;

Sarcio fert sarsi, sartum; vult sentio si, sum.

Ast sepelivit deposcit sepelire, sepultum.

Sepio dat sepsi, septum; singultio format

Singultum; sed veneo nil, quam veniit, optat.

Fert veni, ventum venio; vinxi dato vinctum;

Nil ferio et, demto esurio, meditantia verba.

Ἀποθετικά ῥήματα.

§. 267.

Ex or finitis activam fingito vocem;

Sic vereor, facto vereo, format veritus sum.

Sed petit aptus apiscor, sic adipiscor adeptus;

Comqueminiscor commentus, fassus fa-teor dat.

Expergisci experrectus, fruitus fruor optat.

Dat gradior gressus; labor lapsus sibi format;

Metiri mensus conjunge, loquorque locutus:

*Nanciscor nactus, misereri sume misertus.
Dat nitor nisus nixusque, sed obliviscor
Oblitus; sic ordior orsus, sicque paciscor
Pactus; tum patior passus; queror accipe
questus.*

*A reor esto ratus: proficiscor jünge pro-
fectus.*

*Porro sequor cum compositis formato secutus.
Ultus ab ulciscor, sic provenit usus ab utor.
Irascor fert iratus; nascor dato natus;
Mortuus a morior, tandem dabit ortus oriri.
Participans tamen haec quatuor sibi verba fu-
turum*

*Tempore praesenti duce, formabant in iturus.
Calvor, diffiteor renuunt perfecta, fatiscor
Et liquor, medeor, ringor, vescor, remi-
niscor.*

—•••••—
Τέλος.

Π Ι Ν Α Κ.

- Ἀδώνειος στίχος** σελ. 344. σ. 353.
Αἰτιατική σ. 13. σ. 20 σημ. 1. σ. 138-9. σ. 151. 4. σ. 154. 1. σ. 155. 1. σ. 161-6. σ. 198-208. σ. 222-3.
Ἀκροστιχίς σ. 369.
Ἀλκαϊκή στροφή σ. 359.
Ἀλκαϊκός στίχος σ. 344. σ. 356.
Ἀλκμάνειος στίχος σ. 343.
Ἀλκμανική στροφή σ. 362.
Ἀμετάβατον ῥήμα σ. 69.
Ἀμφίβραχυς πούς σ. 341.
Ἀμφίμακρος πούς σ. 341.
Ἀνάγραμμα σ. 370.
Ἀνακρεοντικός στίχος σ. 344. σ. 357.
Ἀνάπαιστος πούς σ. 341.
Ἀναφορικαὶ λέξεις σ. 177-80. σ. 209. σ. 220.
Ἀναφορική ἀντωνυμία σ. 64. σ. 232-40. σ. 263. σ. 303.
Ἀντιβάχχιος πούς σ. 341.
Ἀντίθεσις λέξεων σ. 281.
Ἀντίσπαστος πούς σ. 341.
Ἀντωνυμιαί σ. 12. σ. 62-8. σ. 232-40. σ. 242-9. σ. 263. σ. 287-9. σ. 308.
Ἀνώμαλα ἐπίθετα σ. 43-6. — ῥήματα σ. 122-8.
Ἀπαρέμφατος ἔγκλισις σ. 70. σ. 161-7. σ. 256.
Ἀπενεκτική σ. 20. σημ. 2. σ. 30. σημ. σ. 139. σ. 151-3. σ. 154-6. σ. 168. 2) σ. 173. σημ. σ. 208-14. σ. 223. σ. 226, 4.
Ἀποθετικά ῥήματα σ. 69. σ. 81. σ. 91-3. σ. 107-11. σ. 115-7. σ. 211. σ. 385.
Ἀποκοπή σ. 366.
Ἀπόλυτα ἢ ἀπολελυμένα σ. 57-8.
Ἀποτρεπτικά ῥήματα σ. 160.
Ἀπρόσωπα ῥήματα σ. 130-2. σ. 185-6. σ. 202.
Ἄρθρον σ. 12. σημ.
Ἀριθμητικά ὀνόματα σ. 56-61. σ. 177. σ. 249-52.
Ἀριστοφάνειος στίχος σ. 358. σημ. 1
Ἄρνησις διπλή σ. 301.
Ἄρσενικά ὀνόματα σ. 51.
Ἄυλα ὀνόματα σ. 32.
Ἀρχαϊσμοί σ. 366.
Ἀρχικά ἀριθμητικά σ. 57-8.
Ἀρχική σημασία τῶν λέξεων σ. 277.
Ἀρχιλοχεία στροφή σ. 362.
Ἀρχιλόχειος στίχος σ. 344. σ. 353.
Ἀσκληπιαδεῖα στροφή σ. 361.
Ἀσκληπιάδειος στίχος σ. 344.
Ἀσύνδετον σ. 312.
Ἀφηρημένα ὀνόματα σ. 32.
Ἀφηρημένον ἀντὶ συγκριμένου σ. 285.
Ἄφρονία τοῦ λόγου σ. 312.
Ἀχώριστοι προθέσεις σ. 139-40.
Βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων σ. 36-46.
Βάχχιος πούς σ. 341.
Βαρβαρισμοί σ. 267.
Γενική σ. 15. σ. 16. σημ. 4. σ. 21. σημ. 4. σ. 23-30. σ. 150. 2. σ. 154. σ. 173-87. σ. 220.
Γένος τῶν ὀνομάτων σ. 13. σ. 47-53. σ. 372-6.

- Γλυκωνειοασκληπιάδειος στροφή σ. 362.
 Γλυκόνειος στίχος σ. 344. σ. 353.
 Γνησιότης τοῦ λόγου σ. 265-82.
 Γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου σ. 1.
 Γρίφος σ. 369. 2.
 Δακτυλικοί στίχοι σ. 343. σ. 349.
 Δάκτυλος σ. 341.
 Δεικτικά ἀντωνυμῆαι σ. 62-4.
 Δηλωτικά ῥήματα σ. 163.
 Διαδέσεις τῶν ῥημάτων σ. 68-70.
 Διαρρσεις σ. 366.
 Διαιρέσεις τῶν γραμμάτων σ. 6.
 Διαιρητικά ἀριθμητικά σ. 57. σ. 59. σ. 251.
 Διακοπή σ. 344.
 Διαμεριστικά ὀνόματα σ. 175. 1.
 Διαστολῆς σημεῖα σ. 8-9.
 Διηγηματικά ῥήματα σ. 163.
 Διάμβος ποῦς σ. 341.
 Δίμετρος στίχος σ. 346.
 Διποδία σ. 342.
 Διπλασιασμός σ. 366.
 Δισπόνδειος ποῦς σ. 341.
 Δίστιχον σ. 358. σ. 362.
 Διτρόχαιος ποῦς σ. 341.
 Δίφογγοί σ. 6. σ. 329. 2.
 Δοτική σ. 13. σ. 16. σημ. 2. σ. 21. σημ. 5. σ. 30. σημ. σ. 150. 3. σ. 187-98. σ. 221. σ. 302.
 Ἐγκληματικά ῥήματα σ. 182. 2.
 Ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων σ. 70-117.
 Εἰδούς σ. 315.
 Εἰρωνεία σ. 278.
 Ἐκδιψίς σ. 546.
 Ἐκτιμήσεως ῥήματα σ. 180.
 Ἐλεγεία σ. 352.
 Ἐλλειπτικά ὀνόματα σ. 32. — ῥήματα σ. 128-30.
 Ἐλλειψίς σ. 302-12.
 Ἐλληνικά ὀνόματα σ. 18.
 Ἐλληνισμοί σ. 367. 3)
 Ἐναλλαγή τῶν λέξεων σ. 283-302. σ. 367.
 Ἐναρτικά ῥήματα σ. 133.
 Ἐνδεκασύλλαβος στίχος σ. 356.
 Ἐνέρρητικόν ῥήμα σ. 69.
 Ἐνεστῶς χρόνος σ. 70. σ. 259.
 Ἐνικός ἀντί πληθυντικοῦ σ. 286.
 Ἐξάμετρος στίχος σ. 349.
 Ἐπένδεσις σ. 365. 1)
 Ἐπίδετα σ. 33-46. σ. 53-6. σ. 59-60. σ. 63-4. σ. 144-6. σ. 175-80. σ. 187-9. σ. 199. σ. 209-11. σ. 215-6. σ. 221. σ. 264. σ. 268. σ. 286-7. σ. 303. σ. 307. σ. 367.
 Ἐπίδετικά ἐπιρῥήματα σ. 46.
 Ἐπιρῥήματα σ. 46-7. σ. 61-2. σ. 136-8. σ. 147. σ. 156-8. σ. 186-7. σ. 198. σ. 230-2. σ. 237. 5) σ. 291-3. σ. 304.
 Ἐπίτριτος ποῦς σ. 342.
 Ἐπίφθεγμα σ. 142-3. σ. 198. 2) σ. 207.
 Ἐπιφώνημα. Ἴδε ἐπίφθεγμα.
 Ἐπώνυμα σ. 282. 5)
 Ἐρωτήσεις κατ' εὐθείαν καὶ πλαγίως σ. 156-8.
 Ἐτερογενῆ ὀνόματα σ. 32. γ)
 Ἐτερόκλητα — 32. γ)
 Ἐτυμολογία σ. 12.
 Ἐφεταικά ῥήματα σ. 134.
 Ἡμερολόγιον Ῥωμαϊκόν σ. 314-22.
 Ἡμιστιχον σ. 352.
 Ἡρωϊκός στίχος σ. 349-51.
 Θαμιστικά ῥήματα σ. 134.
 Θέσις σ. 329. 3.
 Θετικός βαθμός σ. 36. σ. 44.
 Θηλυκά ὀνόματα σ. 52.
 Ἰαμβικαὶ στροφαὶ σ. 363.
 Ἰαμβικός στίχος σ. 343. σ. 346-8.
 Ἰαβος ποῦς σ. 341.
 Ἰσοφαλλικός στίχος σ. 343. σ. 348.
 Ἰωνικός ἀπ' ἐλάσσονος σ. 341. — ἀπὸ μείζονος σ. 342. — στίχος σ. 357.
 Καλένδαι σ. 315.
 Καταδικασμοῦ ῥήματα σ. 182. 2.
 Κατάληξις τῶν λέξεων σ. 143-7.
 Καταχρηστικὴ σημασία τῶν λέξεων σ. 277.
 Κατηγορούμενον σ. 149.
 Καρμικὸς στίχος σ. 370.
 Κλητική σ. 13. σ. 282. 3)

- Ηλίσεις τῶν ὀνόματων σ. 13-33.
 Κοινοῦ γένους ὀνόματα σ. 52. 3.
 Κόμμα σ. 9. σ. 344.
 Κομψότης τοῦ λόγου σ. 283-314.
 Κράσις σ. 366. 5)
 Κτητική αὐτανυμία σ. 65. σ. 185.
 σ. 288. σ. 308.
 Κυρία σημασία τῶν λέξεων σ. 277.
 Λησμοσύνης ῥήματα σ. 182. 1.
 Μέλλων χρόνος σ. 70. σ. 217 κτλ.
 σ. 253 σ. 257. σ. 259.
 Μέρη τοῦ λόγου σ. 12-143.
 Μεταβατικὸν ῥῆμα σ. 69.
 Μετάθεσις σ. 367. σημ.
 Μεταθετικά μόρια σ. 262. 2.
 Μεταφορά σ. 278.
 Μετοχαι σ. 217-28.
 Μετουσιαστικά σ. 45. γ) σ. 144.
 Μέτρα τῶν συλλαβῶν σ. 328.
 Μετρική σ. 327.
 Μετωνυμία σ. 278.
 Μιμησοσύνης ῥήματα σ. 182. 1.
 Μολοσσικὸς πούς σ. 341.
 Μονογράμματα ὀνόματα σ. 323-6.
 Μοιοποδία σ. 342.
 Μόρια σ. 136-43. σ. 156-61.
 σ. 167-71. σ. 228-32. σ. 291
 -301. σ. 304.
 Νεολοξία σ. 269.
 Ὄνομα σ. 12.
 Ὄνομαστική σ. 13. σ. 150. σ.
 171. σ. 217.
 Ὄρθοπέπια σ. 1-12.
 Ὄρθοφωνία σ. 9. σημ.
 Ὄριτική ἐγκλισις σ. 70. σ. 156.
 σ. 231.
 Οὐδέτερα ὀνόματα σ. 20 σημ. 2.
 σ. 53. 4.
 Οὐδέτερον ῥῆμα σ. 69.
 Οὐδέτερον ῥηματικὸν ἐπίθετον σ.
 217. σ. 220. σ. 222. σ. 223.
 σ. 224.
 Οὐδέτεροπαθητικά ῥήματα σ. 69.
 Οὐσιαστικὸν σ. 12. σ. 143. σ.
 173. σ. 285. σ. 306-7.
 Παθητικὸν ῥῆμα σ. 69.
 Παιῶν πούς σ. 342.
 Παλιμβάχιος πούς σ. 341.
 Παλίνδρομος στίχος σ. 370.
 Παράγωγα ἐπιρρήματα σ. 46.
 — ὀνόματα σ. 53 σ. 144.
 — ῥήματα σ. 132-4.
 Παραγωγή τῶν χρόνων σ. 118-22.
 Παρόδεσις τῶν ἐπίθετων σ. 36.
 -46. σ. 167-70. σ. 210.
 Παρανετική ἐγκλισις σ. 229. σ. 240.
 Παρακείμενος σ. 70. σ. 260.
 Παρατατικὸς σ. 70. σ. 259.
 Παρέμβλημα. Ἴδε ἐπιφώνημα.
 Παρεπόμενα τοῦ ὀνόματος σ. 12.
 — τοῦ ῥήματος σ. 68.
 Παρωχημένου χρόνου διάκρισις σ.
 252.
 Πεντάμετρος σ. 352.
 Περιεκτικά σ. 144. 3.
 Περιποιητικά ῥήματα σ. 302.
 Περιποιητικὴ δοτικὴ σ. 187.
 Πλειασμοί σ. 312-4.
 Πληθυντικά ὀνόματα σ. 16. σημ. 1.
 Πληθυντικὸς ἀντί Ἐνικοῦ σ. 288.
 Ποιησις)
 Ποιητικὴ) σ. 327.
 Πόλεων ὀνόματα σ. 153-6.
 Πολλαπλασιαστικά σ. 60.
 Ποσὸν τῶν συλλαβῶν σ. 328.
 Προδέσεις σ. 138-40. σ. 213. σ.
 293-8.
 Προθετικά μόρια σ. 261.
 Προκλευσματικὸς πούς σ. 341.
 Πρόσθεσις σ. 367. σημ.
 Προσνομαστικά ὀνόματα σ. 171.
 σ. 205-7.
 Προσταχτικὴ ἐγκλισις σ. 70. σ.
 160. σ. 240-2.
 Προσφῶδια σ. 328-40.
 Προτρεπτικὴ ἐγκλισις σ. 229. σ.
 240.
 Προφορά τῶν γραμμάτων σ. 2.
 — — διψόγγων σ. 6.
 Πρωθύστερον σ. 367.
 Πυρρίχιος πούς σ. 340.
 Πωλήσειος ῥήματα σ. 181. 3.
 ῥήματα σ. 68-136. σ. 146.
 Σαπφική στροφή σ. 360.
 Σαπφικὸς στίχος σ. 344. σ. 355.
 Σημασία τῶν λέξεων σ. 143-7.

- Σπονδαίος ποῦς σ. 340.
 Στενογραφία τινῶν λέξεων σ. 323
 -6.
 Στερητικά ῥήματα σ. 212.
 Στίχοι: σ. 342.
 Στιχουργία σ. 327.
 Στροφαὶ τῶν στίχων σ. 358-65.
 Συγγραφεὶς τῶν Ῥωμαίων σ. 265
 -6.
 Συγκεκριμένον ἀντὶ ἀφηρημένου
 σ. 285.
 Συγκοπή σ. 366.
 Σύγκρισις σ. 36-47. σ. 167-70.
 σ. 210.
 Συζυγίαι τῶν ῥημάτων σ. 70-117.
 Σύμφωνα σ. 6.
 Συμφωνίαι συντακτικαὶ σ. 148-9.
 Συναίρεσις σ. 366.
 Συναλοφῆ σ. 346.
 Σύνδεσμος σ. 140-2. σ. 158-61.
 σ. 299-300. σ. 311-2.
 Συνεκδοχή σ. 278.
 Σύνδεσις ἐπιθέτων σ. 145-6.
 — ῥημάτων σ. 134-6. σ. 146.
 Συνίξεις σ. 366.
 Σύνταξις σ. 148.
 Συντομία τοῦ λόγου σ. 302-12.
 Συνώνυμα σ. 272-7. 289.
 Σχήματα τῶν κλίσεων σ. 13-4.
 — — — συζυγιῶν σ. 73-6.
 — — — ποιητικῶν λέξεων σ. 365-8.
 Τακτικά σ. 59. σ. 250.
 Τάξις τῶν λέξεων κατὰ τὴν ἐαυ-
 τῶν σύνταξιν σ. 148-9.
 Τάξις τῶν λέξεων γνησίαι σ. 280-3.
 Ταυτομετάβατος ἀντωνυμία σ. 66.
 Τετράμετρος στίχος σ. 344. σ.
 348. σ. 351.
 Τεχνικοὶ ὄροι σ. 269.
 Τμήσις σ. 366.
 Τόνωσις τῶν Λατινικῶν λέξεων σ.
 9. σημ.
 Τόνωσις τῶν Γαλλικῶν λέξεων.
 σ. 10 *).
 Τοπικὰ ἐπιρρήματα σ. 137. 5. σ.
 186. 2).
 Τρίβραχυς ποῦς σ. 341.
 Τρίμετρος στίχος σ. 347. σ. 364.
 Τροπικὴ σημασία τῶν λέξεων σ.
 277.
 Τροχαϊκοὶ στίχοι σ. 343. σ. 344.
 Τροχαῖος ποῦς σ. 341.
 Ἵπαρκτικὸν ῥῆμα σ. 71.
 Ἵπερβατὸν σ. 367.
 Ἵπερθετικὸς βαθμὸς σ. 37-46.
 σ. 169. σ. 264.
 Ἵπερσυντελικὸς σ. 70. σ. 261.
 Ἵποκείμενον σ. 149.
 Ἵποχοριστικὸν σ. 53-6.
 Ἵποστιγμῆ σ. 8.
 Ἵποτακτικὴ ἐγκλισις σ. 70. σ. 157.
 σ. 228-40.
 Ἵπτια σ. 76. σ. 214-6.
 Φαλαίκειος στίχος σ. 344. σ. 356.
 Φερηνράτειος στίχος σ. 344. σ. 354.
 Φόβου σημαντικὰ ῥήματα σ. 160.
 Φωνήεντα σ. 6-8.
 Χασμοδιά σ. 346.
 Χορείαι στροφαὶ σ. 362.
 Χορεῖος ποῦς σ. 341.
 Χοριαμβικαὶ στροφαὶ σ. 361.
 Χοριαμβοὶ ποῦς σ. 341.
 Χρονικὰ ἐπιρρήματα σ. 137. 4.
 σ. 187. 4.
 Χρόνοι τῶν ῥημάτων σ. 70. σ. 118
 -22. σ. 252-61.
 Χρονόστιχον σ. 369,
 Ὠνήσεως ῥήματα σ. 181. 3.

Index materiei in hoc libro contentae.

- Abbreviatae voces pag. 323-6.
 Ablativus p. 20. σημ. 2. p. 30.
 σημ. p. 139. p. 151-3. p. 154
 -6. p. 168. 2). p. 173. σημ.
 p. 208-14. p. 223. p. 226. 4.
 Abstracta nomina p. 32.
 Abstractum pro concreto et
 vice versa p. 285.
 Acatalecticis versus p. 346.
 Accentus vocabulorum lin-
 guae Latinae p. 9. σημ.
 Accentus vocab. linguae Gal-
 licae p. 10. *).
 Accusativus p. 13. p. 20. σημ.
 1. p. 138-9. p. 151. 4. p. 154.
 1. p. 155. 1. p. 161-6. p. 198-
 208. p. 222-3.
 Acrostichon p. 369.
 Activum p. 69.
 Adjectivum p. 33-46. p. 53-6.
 p. 59-60. p. 63-4. p. 144-
 6. p. 175-80. p. 187-9. p.
 199. p. 209-11. p. 215-6. p.
 221. p. 264. p. 268. p. 286-
 7. p. 303. p. 307. p. 367.
 Adonicus versus p. 344. p. 353.
 Adverbia p. 46-7 p. 61-2. p.
 136-8. p. 147. p. 156-8. p.
 186-7. p. 198. p. 230-2 p.
 237. 5). p. 291-3. p. 304.
 Affectuum verba construun-
 tur p. 162. p. 183-4.
 Alcaica stropha p. 359.
 Alcaicus versus p. 344. p. 356.
 Alcmanica stropha p. 362.
 Alemanius versus p. 343.
 Amphibrachys pes p. 341.
 Amphimacer pes p. 341.
 Anacreonticus versus p. 344.
 p. 357.
 Anagramma p. 370.
 Anapaestus pes p. 341.
 Anomala verba p. 122-8.
 — adjectiva p. 143-6.
 Antibacchius pes p. 341.
 Antispastus pes p. 341.
 Apocope p. 366.
 Appositio substantivi p. 149.
 Appositionis verba p. 171. p.
 205-7.
 Archaismi p. 366.
 Archilochea stropha p. 362.
 Archilocheus versus p. 344.
 p. 353.
 Aristophaneus versus p. 358.
 Ars poetica p. 327.
 Articulus p. 12. σημ.
 Asclepiadea stropha p. 361.
 Asclepiadeus versus p. 344.
 Axyndeton p. 312.
 Auctores Latini p. 265-6.
 Bacchius pes p. 341.
 Barbarismi p. 267.
 Casus nominum p. 13.
 Caesura p. 344.
 Calendae p. 315.
 Calendarium Romanum p.
 314-22.
 Cardinales numeri p. 57-8.
 Catalecticis versus p. 344.
 Choreae strophae p. 362.
 Choreus pes p. 341.
 Choriambus pes p. 341.
 Choriambicae strophae p. 361
 -2.
 Chronostichon p. 369.

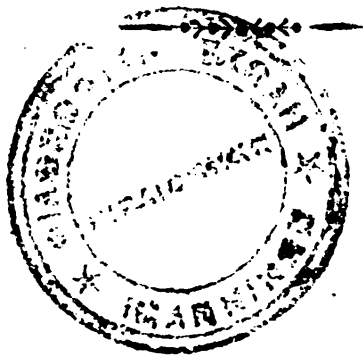
- Comma p. 8.
 Communis generis nomina p. 52. 3.
 Comparatio adjectivorum) p. 36-46.
 Comparativus) p. 167-70.
 gradus) p. 210.
 Compositio adjectivorum p. 145-6.
 Compositio verborum p. 134-6. p. 146.
 Concessivus modus p. 229. p. 240.
 Concretum pro abstracto p. 285.
 Condemnandi verba p. 182. 2.
 Conjugationes verborum p. 70-117.
 Conjunctiones p. 140-2. p. 158-61. p. 299-300. p. 311-2.
 Conjunctivus modus p. 70. p. 157. p. 228-40.
 Consonantes p. 6.
 Constructionis ordo p. 148-9.
 Crasis p. 366. 5)
 Dactylici versus p. 343. p. 349.
 Dactylus p. 341.
 Dativus p. 13. p. 16. σμ. 2. p. 21. σμ. p. 30. σμ. p. 150. 3. p. 187-98. p. 221. p. 302.
 Declarandi verba p. 163.
 Declinationes p. 13-33.
 Declinationum tabulae p. 13.
 Defectiva nomina p. 32.
 — verba p. 128-30.
 Deminutiva p. 53-6.
 Demonstrativa pronomina p. 62-4.
 Deponens p. 69. p. 81. p. 91. 3. p. 107-11. p. 115-7. p. 211. p. 385.
 Derivata adverbia p. 46.
 Derivata nomina p. 53. p. 144.
 — verba p. 132-4.
 Derivatio temporum p. 118-22.
 Desiderativa verba p. 134.
 Diaeresis p. 366.
 Dijambus pes. p. 341.
 Dimeter versus p. 346.
 Diphthongi p. 6.
 Diplasiasinus p. 366.
 Dipodia 342.
 Dispondeus pes. p. 341.
 Distichon p. 853. p. 362.
 Distributiva p. 57. p. 59. p. 251.
 Ditrochaeus p. 341.
 Elegantia sermonis p. 283-314.
 Elegiacus versus p. 352.
 Elisio p. 546.
 Ellipsis p. 302-12.
 Emendi verba. p. 181. 3.
 Epenthesis p. 365.
 Etymologia p. 12.
 Feminini generis nomina p. 52.
 Formae vocabulorum p. 365-8.
 Formatio temporum p. 118-22.
 Frequentativa verba p. 134.
 Futurum tempus p. 70 p. 217. etc. p. 253. p. 257. p. 259.
 Genitivus p. 13. p. 16. p. 21. p. 23-30. p. 150. 2. p. 154. p. 173-87. p. 220.
 Genus nominum p. 13. p. 47-53. p. 372-6.
 Gerundium p. 217. p. 220. p. 222. p. 223. p. 224.
 Glyconeasclepiadeastropha p. 362.
 Glyconeus versus p. 344. p. 353.
 Gradus adjectivorum p. 36-46.
 Graeca nomina p. 18.
 Graecismi p. 367.
 Hendecasyllabus versus p. 356.
 Heroicus versus p. 349.
 Heteroclita nomina p. 32. γ)
 Heterogenea — p. 32. γ)

- Hexameter p. 349.
 Hiatus p. 346.
 Hyperbaton p. 367.
 Jambicae strophae p. 363.
 Jambus p. 341.
 Jambicus versus p. 343. p. 346-8.
 Idus p. 315.
 Impediendi verba p. 160.
 Imperativus p. 70. p. 160. p. 240-7.
 Imperfectum tempus p. 70. p. 159.
 Impersonalia verba p. 130-2. p. 183-6. p. 202.
 Inchoativa verba p. 133.
 Indicativus p. 70. p. 156. p. 231.
 Infinitivus p. 70. p. 161-7. p. 256.
 Interjectiones p. 142-3. p. 198. 2) p. 207.
 Interrogatio directa et indirecta p. 156-8.
 Intransitivum verbum p. 69.
 Ionicus a majore p. 342. --- - minore p. 341. p. 357.
 Ironia p. 278.
 Ithyphallicus versus p. 343. p. 348.
 Litterae alphabeti p. 1.
 Logogriphus p. 369. 2.
 Masculini generis nomina p. 51.
 Metaphora p. 278.
 Metathesis p. 367. σημ.
 Metonymia p. 278.
 Metrica ars p. 327.
 Molossicus pes p. 341.
 Monopodia p. 342.
 Multiplicativa p. 60.
 Negationes duae p. 301.
 Neutri generis nomina p. 20. σημ. 2. p. 53.
 Neutrum verbum p. 69.
 Neutralia passiva verba p. 69.
 Nomen p. 12.
 Nominativus p. 13. p. 150. p. 171. p. 217.
 Nonae p. 315.
 Novitiae voces p. 269.
 Oblivionis verba p. 182. 1.
 Oppositio vocabulorum p. 281.
 Ordinalia p. 59. p. 250.
 Orthoëpia p. 1-12.
 Paeon p. 342.
 Palimbacchius p. 341.
 Palindromon p. 370.
 Partes orationis p. 12-143.
 Participia p. 217-28.
 Particulae p. 136-43. p. 156-61. p. 167-71. p. 228-32. p. 291-301. p. 304.
 Partitiva p. 175.
 Passivum p. 69.
 Pentameter p. 352.
 Perfectum tempus p. 70. p. 259.
 Permutatio vocabulorum p. 283-302. p. 367.
 Phalaecius versus p. 344. p. 356.
 Pherecratius versus p. 344. p. 354.
 Pleonasmus p. 312-4.
 Pluralia nomina p. 16. σημ. 1.
 Pluralis pro singulari p. 288.
 Plusquamperfectum p. 70. p. 261.
 Positio p. 329.
 Positivus gradus p. 36. p. 44.
 Possessivum pronomen p. 65. p. 185. p. 288. p. 308.
 Postpositivae particulae p. 262.
 Praedicatum p. 149.
 Praepositiones p. 138-40. p. 213. p. 293-8.
 Praepositivae particulae p. 261.
 Praesens tempus p. 70. p. 259.
 Praeteritum tempus distinguitur p. 252.
 Primitiva vocabulorum significatio p. 277.

- Privativa verba p. 212.
 Proceleusmaticus pes p. 341.
 Pronomina p. 12. p. 62-8. p. 232-40. p. 242-9. p. 263. p. 287-9. p. 308.
 Pronunciatio literarum p. 2.
 Prosodia p. 328-40.
 Prosthesis p. 367. σημ.
 Pyrrhichius pes p. 340.
 Quantitas syllabarum p. 328.
 Reciprocum pronomen p. 66.
 Recordandi verba p. 182. 1.
 Relativum pronomen p. 64. p. 232-40. p. 263. p. 303.
 Relativa vocabula p. 177-80. p. 209. p. 220.
 Sapphica stropha p. 360.
 Sapphicus versus p. 344. p. 355.
 Sentiendi verba p. 162.
 Sermo genuinus p. 265-82.
 Signa interpunctionis p. 8-9.
 Significatio vocabulorum p. 143-7.
 Significatus verborum p. 68-70.
 Singularis pro plurali p. 286.
 Spondeus p. 340.
 Strophæ versuum p. 358-65.
 Suasorius modus p. 229. p. 240.
 Subjectum p. 149.
 Substantivum p. 12. p. 143. p. 173. p. 285. p. 306-7.
 Superlativus p. 37-46. p. 169. p. 264.
 Supina p. 76. p. 214-6.
 Synaeresis p. 366.
 Synaloephe p. 346.
 Syncope p. 366.
 Synecdoche p. 278.
 Synzesis p. 366.
 Synonyma p. 272-7. p. 289.
 Syntaxis p. 148.
 Tempora verborum p. 70. p. 118-22. p. 252-61.
 Terminatio vocabulorum p. 143-7.
 Termini technici p. 269.
 Tetrameter versus p. 344. p. 348. p. 351.
 Timendi verba p. 160.
 Tmesis p. 366.
 Transitivum verbum p. 69.
 Tribrachys pes p. 341.
 Trimeter versus p. 347. p. 364.
 Trochaeus p. 341.
 Trochaici versus p. 344.
 Tropica vocabulorum significatio p. 277.
 Urbium nomina p. 153-6.
 Vendendi verba p. 181-3.
 Verbum p. 68-136. p. 146.
 Versus p. 342-58.
 ——— intimae Latinitatis p. 368-70.
 ——— memoriales p. 371-86.
 Versuum doctrina p. 327.
 Vocales p. 6.
 Vocativus p. 13. p. 282. 3).

Διόρθωσις τυπογραφικῶν τινῶν παροραμάτων.

Σελ.	Στίχ.	Γαῖος	γράφει	Cajus		
—	24	—	13	εχουν	—	έχουν.
—	26	—	21	decādis	—	decādis.
—	—	—	30	βαχύ	—	βραχύ.
—	40	—	22	macerrimae	—	macerrima.
—	41	—	6	celerriori	—	celeriori.
—	43	—	7	eventem	—	eventum.
—	48	—	19	πολυκατάληκτος	—	πολυκατάληκτος.
—	51	—	3	φυλλή	—	φυλή.
—	53	—	11	ἀφαιρεθείσης	—	ἀφαιρεθείσης.
—	59	—	2	ἡ ἐκείνην	—	ἡ ἐκείνην.
—	60	—	2	ἐρώτησεν	—	ἐρώτησιν.
—	73	—	9	Ζυζυγία	—	Ζυζυγία.
—	—	—	10	ἐνικός	—	ἐνικῶς.
—	75	—	39	μεταγλωττισθείσαν	—	μεταγλωττισθείσαν.
—	113	—	3	audiendi	—	audiendi.
—	129	—	32	ossurum	—	osurum.
—	135	—	21	ἀναδιπλασιαμοῦ	—	ἀναδιπλασιασμοῦ.
—	137	—	19	παντελῶς	—	παντελῶς ὄχι.
—	155	—	5	Πρόσθεις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στίχου τὸν ἀριθμὸν 2.	—	γρ. effero.
—	—	—	38	efferro	—	gerebatur.
—	156	—	20	gerebantur	—	καχεῦργος.
—	160	—	33	καχεῦργος	—	ρήματα.
—	161	—	16	ρήματα	—	saepē.
—	163	—	6	saepē	—	excipiatur.
—	165	—	20	excipiatur	—	Τοιαῦτα.
—	176	—	1	Τοιαῦτα	—	αὐτῆς.
—	183	—	22	αὐτῆς	—	(συμφέρει ἢ διαφέρει).
—	184	—	33	(συμφέρει)	—	ordior.
—	—	—	39	ordio	—	τοῦ νὰ ὑπυργηταί.
—	185	—	42	τοῦ νὰ ὑπυργηταί	—	est.
—	191	—	30	est	—	saepē.
—	192	—	33	saepē	—	millibus.
—	199	—	9	millibus	—	Pythagoreorum.
—	—	—	18	Pythagoreorum	—	quae.
—	200	—	10	quae	—	πολλά.
—	202	—	35	πλλά	—	ἀλλά.
—	204	—	25	ἀλλά	—	Noli.
—	205	—	15	Noli	—	συντάσσεται.
—	209	—	5	συντάσσεται	—	συντάσσονται.
—	211	—	29	συντάσσονται	—	decem.
—	216	—	36	decem	—	consulturus
—	226	—	21	consulturus	—	ὄπου.
—	232	—	40	ὄπου	—	Agesilao
—	242	—	32	Agesilao	—	

Σελ. 254	Στίχ. 10	Μέλων	γρ. Μέλλων.
— 256	— 14	τὴν γραφήν	— τὴν γραφήν.
— 272	— 3	ὡς	— ὡς.
— 275	— 25	εχει	— ἔχει.
— 276	— 33	ὀμέσως	— ἀμέσως.
— 279	— 25	ὅποια	— ὅποια.
— 284	— 1	εὐδυναμούμενον	— εὐδυναμούμενον.
— 286	— 26	Isocratis, domus	— Isocratis domus.
— 307	— 35	utur	— utar.
— 332	— 2	Ἐλενη	— Ἐλένη.
— —	— 16	καίτιτες	— καίτινες.
— —	— 37	εχουσιν	— ἔχουσιν.
— 341	— 11	tēnēbraē	— tēnēbraē.
— 358	— 17	του κόμματος	— τοῦ κόμματος.
— 370	— 9	summuS	— sumuS.
— 371	— 10	hmida	— humida.

Ὁ κύριος Ζώης Χαράμη προκατέβαλε τὴν τιμὴν 50 ἀντιτύπων τῆς παρούσης γραμματικῆς, διὰ νὰ πέμψῃ αὐτὰ δωρεὰν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κύριος Ἀναστ. Δημ. Δουδούμης ἐξ Ἰωαννίνων προεπλήρωσεν 20 ἀντίτυπα, ὡπαύτως χάριν τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀνώνυμος ἐκ Μελενίκου δίδει χάριν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος ἀντίτυπα 100.

Ἐκ τῶν προσηρημένων 100 ἀντιτύπων διορίζονται:

Διὰ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐπιστημονικὸν Διδασκαλεῖον	ἀντίτυπα	80
— — Μονάχῳ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον	—	5
— — Μελενίκῳ Ἑλληνικὸν σχολεῖον	—	5
— — Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικὸν Γυμνάσιον	—	3
— — Σμύρῃ φιλολογικὸν Γυμνάσιον	—	3
— — Ἰωαννίνοις Ἑλληνικὸν σχολεῖον	—	2
— — Σύρα Διδασκαλεῖον τῶν Χίων	—	2

